

R E G E L Ő

Szép művészeti Első Magyar

FOLYÓIRAT

Kilencedik Évi Folyamát

1841. *lv*

I. KÖTET.

Alapító és szerkesztő

MÁTRAY GÁBOR.

304280

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Regelő foglalatja.

A' számok a' folyóirat számaira utasítanak.

Elbeszélés.

Toulouse Saphója	1. 2.
Vetélytárs	2. 3.
Egy pár genie a' sok közül	3. 4. 5. 6. 7. 8.
Hani barlang	8.
Udolfo-vár	9. 10.
A' nevelő	11. 12.
Adrián	13. 14.
Védenz története	14. 15. 16.
Malveosi	16. 17.
Don Alonzo	18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.
A' milliomos szerencséje	26. 27. 28. 29.
A' kápolna-látogató	30. 31.
A' handzsár	32. 33. 34. 35. 36. 37.
Cransaci vendégház	40. 41. 42. 43. 44. 45.
Szent Czezil rózsája	45.
Irigység boszúja	46. 47. 48.
A' boszú	49. 50. 51.

Elettörténet.

Gore Katalin Francis	29.
Laudon Lätitia Erzsébet	31. 32.
Mercocur Erzsébet	48.
More Hannah	49.

Ország- 's Népismertetés.

Beregh vármegyei oroszok (rajzzal együtt)	35. 36. 38. 39.
Madrid	39. 40.
Trencsini, vagy tepliczi fürdők (rajzzal együtt)	47. 48.

Inneplés.

Lengyel pörmenyekzők 41. — Francia tartományok keresztelési innepei 48. — Tjaming, chinai innep 50.

Hazai Hirlelő.

G y á s z h i r. Sümegről 5. — Pozsonból 16. — Damascusból 31. 36. — Péczelről 45.

Magyar casino Zágrábban 5. — Palotadáma 18. — Nyílt levél Sümegről 30. — Nászhir Szemerédről 36. —

Pesti Vizsgáló.

Hirszekrény 1. 2. 3. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 20. 22.
23. 24. 25. 27. 28. 31. 32. 36. 37. 39. 44. 45. 47. 48.
Takarékpénztári közgyűlés 1.
Gyász-hir Budáról 12. — Pestről 16. 18. 22. 34. 35. 40. 45.
Időjártat 18. 35. 40. — Pesti löverseny 27. 46. 47. 48.

Természeti történet 's tudomány.

Vadmacska és kutya. Visszás időjártat. Libanon czedrusai. Nevezetes echók 1. — Varázs erő. Számtalan baromfi. Két eszelős 2. — Kancsalság. Allattenyésztés. Siketnémák gyógyítása. Ritka nézőjáték. Örült képzeménye 6. — Eszelős kórvitéz. Hálás oroszlánnó. Algiri tünemény 7. — Elmélet és gyakorlat. Villanyos telegraph. Villanyosság gőzgépeknél. Osztrigák Borneo szigetén. Óriás kigyó 9. — Rozs-eső. Különös vizi bogarak. Köszvény elleni szer 10. — Gyermekhimlő Londonban. Legszigorúbb telek 14. — Pókck ereje. Élő csontváz. Föld-evők. Rózsarovar 15. — Lávahamu-zápor a világtengeren. Vándorló myotomok. Skót országi tél 16. — Fogfájás okai. Jericho-i rózsza. Éji papagáj. Datura fastuosa hatásai 17. — Orvosi hírek Afrikából. Brasiliai fénybogár 19. — Holdvilág befolyása a szemekre napkeleten 20. — Köolaj-forrás. Déli báb. Gyilkoló zivatar. Szokatlan szélvész 24. — Ujan támadt tó. Nevezetes üveg 25. Uj borpróba 27. — Yaquaru. Tripolie 28. Szarvasok skót országban. Amerikai kutyabarlang. Ehrenberg újabb vizsgálatai 29. — Nehány braziliai betegség. 30. — Természetes híd. Madárboszú 32. — Természeti rendkívüliség. Egetést gyógyító méz. Ritka kórtünemény. Kigyót okádó madár. Hang terjedése. Jégeső alakulása. Kigyók falánksága 33. — Csuda az északi földszarkon. Jéghegy. Földmivelő örültek. Hó-fejerségű fővény. A legnagyobb gyémánt. Egés meteorit testek által 35. — Bogarak vándorlása. Uj barlang Posilippo mellett 36. — Középtenger melletti sóposványok festő ereje. Ércgazdaság Ohióban 37. — Közép tenger cephalodjai. Nevezetes növény Cayenneből 38. — Gazdag aknák francia országban. Cillagesécek összfüggése az északi fényvel. Nevezetes ásványok 39. — Csontbarlangok Caunes mellett. Ritka kigyó 42. — A' bananfa. Minden él és mozog. Idei kora tenyészet 43. — Egy kutya részvéte 45. — Üveg nyulékony-sága 46. — Veszedelmes halaeska 51.

Különféle.

Liszt és kardja 1. — Cserkeszi asszonyok. Dardanellai várak. Gőz használata régi 2. — Némák. Physiognomicai sajátságok Szeralem-székek. Törvénytörzsi buzgalom jutalma. Nevezetes futó 3. — Uj Hauser Gáspár. Antarktikai új derékföld. Izsák Izsákja. Marhahús-emésztés Parisban. Megtiszteltetés. Csak énekeljtek 4. — A' hiúság próbán 5. — Gyermekcsata. Sam Skot 6. 12. — Egy bűnhődőnek szerencsés kimulta 6. — Gyászoló szemek. Angol költés. Tengerhánta-pálinkás hordó 7. — Betlehem. Jerusalemben végveszedelme. Némberi gyöngédség diadala. Gyors utazás bajjal jár. Különös sir-irat. Nevezetes párbaj 7. — Sodronyhid leszakadása. Jellemvonások. Gibuskalap. Czigányok gyűlése. Parisi játékházak. Spanyol rablók. Különös papagáj. Jótékonyági példa 9. — Kivonatok jegyzőkönyvből 10. 11. — Fridrik király türelme 11. — Különcz magyar tudós 12. 14. — Szigorú törvény. Pharaó álma. Nyomos férfiak. Mértékleteségi egyesületek. Uj nemű gaztett. Egy embernek két anyja. Kaponya-

pör. Operisták külföldön. Rabszolgák védelmezése 12. — Nevetés és mosoly 13. 15. — A' fa lakosai 13. — Napoleon koporsója látogatói. Fogadás kedve parisi dámáknál. Gazdag örökség 14. — Almairósvaj-
 ünnep 15. — Szerencsétlen eset. Mértéktelen honvágy Chinai törvény-
 könyv. Meleg, melegebb, legmelegebb. Aldott házasságok 16. — Indiai
 lakoma 17. — Férj, nő, és kutya. Legjobb borvevők. Furca per 18. —
 Csened megadás. Rabszolga-kereskedés. Kézi orgona 19. — Jó tett
 jutalma. Szerencse a' szerencsétlenségben. Colon fájdalom Uj felekezet
 20. — Orosz képek Hallatlan hangverseny 21. — Egy négy éves gyer-
 mek lélek-ébersége. — Nevezetes természeti 's művészeti esemény. Há-
 ladatos katona 22. — Szerelem könyve 23. 24. 25. 26. 27. — Bécsi ló-
 verseny 24. 42. — Fülönös halotti jelentés 24. — Szép cserkesznök.
 Különös termékenységu' tehén. Hippomania. Vasárnap Sandwichen. Ritka
 haszonkeresetlenség. Egyetlen synagoga Toledóban 26. — Asszony ela-
 datása 27. — Cholerakori temetés. Nem érdemlett halál. A' zarándok 28.
 — Magna charta feltaláltatása. Négy lábú halász. Britt alattvalók szeretete
 a' kormányhoz. Szakál eljátszása. Cartigan lord 29. — Hazardjátékok.
 Két tudós némbér. Lelenczház madarak számára 31. — Rabszolgake-
 reskedés. Lómuzeum. Ur napja Münchenben. Hajdankori diadalivék 32.
 — Gyors házasság. Angol szeszély. Hajdankori igazság. Életmentő bor-
 jufő. Kutya becse 33. — Emberi életkor. Iszonyú gazdagság példái 34.
 Légszusz-világítás veszélyei. Fiúi szeretet. Szokás, második természet
 35. — Nemes boszú. Sokszor lefetestett 37. — Bécsi nagy lotteriahu-
 zás. Rabszolgakereskedés Egyiptusban. Spanyol királyné ajtatos szelle-
 me. Chinaiak étvágya. Táveső feltalálása 38. — Levélhordó kutya.
 Cserkesz lakoma 39. — Jávai gyarmatosok élete 40. 41. — Cserkesz
 temetés. Statisticai adatok Londonról. Hü völegény. Ritka levelezés 42.
 Korcsolyázók Hollandban. Emberek versenyfuttatása 43. — Isteni gond-
 viselés. Parisi babona. Francia divatos házasság. Tűzpróba. Szeretet
 's életveszély. Véletlen szerencse. Egérgő-pénz 44. — Üvegkészítés első
 helye. Nők akadémiaja. Menyekzői szertartások Hindostanban. Izléskü-
 lönség. Vonások Guizot életéből 45. — Párbaj a' ház fedelén. Török
 bál Parisban. Öröm szokatlan hatása 46. — Boldogság receptje. Ameri-
 ikai táncmester 47. — Öreg zarándok nő. Régi angol törvények 48.
 — A' császár új öltözete. Helyettesíthető abrak 49. — Indiai ebnek ereje.
 Zöld borsó Parisban 50. — Első és utolsó csók 51.

S z é p m ű.

Beregh megyei oroszok rajza 35. — Trencsini, vagy tepliczi fürdők
 tájrajza 47. — Regelő czimlapja (rézmetszvény).

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januar 3^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Toulouse Saphója.

(Történeti beszélyke.)

1840. egyik nyárestjén, a' Toulouse melletti kastély-kertben, ártatlan leányka öntözé virágait. Színetlen gyapjú-öltönye, hermelin sapkája, 's az övében viselt olvasó jelelék, hogy a' szent szüznek neveltetik. De küljegy nélkül is mutatná az igénytelen szépség, 's őszinte arczból sugárzó áhitat, mely tekintetére dicskört látszék igézni. Nem vala semmi hang a' táj alkonyán. Lelke kised eszméibe merült-el, 's kedvenczeit némán locsolá uj életre. Midőn utólszor bocsátá kutba öntözőjét, hárfa - zene csapott keresztül a' sugár, csipkés kertfalon, 's kíséretében egy ifjúhang, mellynek bájos éneke ismeretlen kebelviszhangban rezgett-el. Szíve dobogott, 's olly szorongás nélkül, olly szelid melegével a' kedves lepetésnek, mint még soha nem. Kutban feledé öntözőjét, 's lábujhegyen, félve, remélve, akadó lélekzettel futott a' falrészhez, mellyet lombos iszalag fedett-el. Most hirtelen megáll, hallgat, 's tenyérkéit szívére nyomja, hogy verése ne akadályozza figyelmét. A' bűv-ének megújul, 's Isaure hangzik emelkedésein. — ,Hah! az én nevem! — sugá magának titkos gondolatban, 's vér lépél patyolat - arczait. Raoul és Isaure csendüle ismét az ének érczen. A' kis leány rögtön — tán nem is akarva — szétbontja a' kúszó lombokat. Alattok falnyilatot lát, 's idegen dalnokra esnek szemei, kinek bánathalvány-arczán szenvedő szerelem önté-el vonzó árnyait. Menteni akarja hibáját, de szólni nem tud; ijedelme 's egy elsősülött érzemény kötve tartja nyelvét. Zavarja nőten nő, és egy szó vagy jel nélkül — nem tudva merre 's hogy? — kastélyába fut.

Estharang kondult-meg, 's imára gyülenek az udvar-kápolnába. Isaure ott térdele, mint egy műszobor, de imakönyve a' kinyitott lapnál vesztglett. Fohászkodni akart, mint máskor, de min-

MAGY AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

den sohajnál Raoul neve jött-fel ajkaira, 's az olvasott ígét szíve eltéveszté; mert ajtatós eszméit kicserélte a' jogvágyó szerelem.

, Nem, nem — gondolá magában, midőn étvágy és álom egyiránt kerülék — kertünkbe többé nem megyek. Egyetlenszer látám, röviden, szóttalanul, 's még is mennyi nyugtalanságot viselek. Hát ha többször hallanám énekét, ha szólnék hozzá, ha beszélne velem, és szenvedő szemében feltámadna a' mosolygó lélek!... Ah mint dobog szivem! mintha ki akarna kelni helyéből. Talán biz' ilyen a' szerelem, miről annyi rosztat regélt Josrande?... Legyen akármí, a' kertbe többé nem szabad mennem. Igen, de szegény virágim elhervadjanak? Ne öntözzem - fel a' lankasztó nap után? Ne lássa őket ápoló szemem? Szegény elhagyott virágim!... Tán még sem lesz veszélyes meglátogatnom titeket!'

Igy raká 's rontogatá tervét a' kis szerelmes; száz változatba tévedve kedves themájával. Azonban a' másnapi alkony eljőve; szomjú virágai öntözést várnak; 's Isaure vágyva, habozva, öntudatlanul a' tegnapi helyen találja magát pompás bokkrétával pihető melljén. Hallgatag légben hanyatlik a' nap; a' leányka figyelme keresi a' tegnapi hárfát, de nincs semmi nesz. Most az iszagalpaláston voltnál szélesb falrepedéket vesz észre. Kitekint; 's szép ifjú lovagot lát zöld fűvön ülni, mellette koszorús hárfá, 's szeme a' kertfalon. Isaure megrebben, 's ismét futni akar; de a' troubadour lelkesedő szemében hívó biztatás kél. Hangszerén lágydad hurokat pendít-meg, 's a' szívható zenébe mézfolyású ének érzelme olvadoz. Isaure nem tud menekülni. Ott állott, mintha egy ártatlan őzet tartana fogva a' bűvös Orpheus. Figyel a' szív édes énekére, 's érti, hogy annak tárgya ő. Nem az ég, nem halhatlanság, csak ő. A' lovag esengve közelg. Remegve szakadozott szóval könyörög, ne hagyja-el; 's a' félemlő leányka maradni és futni akartában részvéttel néz érzet-dús szemébe. Már a' nyilatnál áll; lehelete átvegyül a' leányt ölelő légbe, 's tört szívhangon sohajt: , Isaure! — „Raoul!“ viszonzá amaz a' mély érzet suhanó lehetével; 's szünet lön. Most éneke végsorait ismétli a' költő, szavalva lelkéből, hárfátlanul: ,Kegyed lehelt versenre ihletet. Legyen jutalmam egy, virágaiból.'

Isaure küzdebe jött önakaratával. Josrande szavai ijeszték, de szíve ellentmondott. És mivel dajkája távol volt, szíve pedig olly közel, pirulva, szemérmesen, ingatag kézzel választá egy violát bokkrétájából, 's hirtelen a' falnyilatba tűzve elfutott a' félelmes bűbajtól.

Éjjel nyugtalanul vergődött párnáin.

, Josrande, alszol-e? — kérdezé dajkáját.

„Nem!” — felelt amaz álmosan.

„Én sem! — viszonzá könnyülve Isaure — Ugyan kérlek, ki lakik a' szomszéd kastélyban?”

„Az, a' toulousei grófé, 's kóborlelkek lakják. Szerencse, hogy biztosítva vagyunk. Kastélykáplánunk megszentelé a' kertvégi utat, 's mellé nem léphet semmi rém.”

„De hát minők a' vár kísértő lelkei?” — kérdezé rögtön a' megdöbbszent leánya.

„Hosszú halvány árnyak, világító szemekkel, csörgő békóban, 's üldöző szenvedélylyel. Kit háromszor látnak, bizonyos halálmartalék. Holnap bővebben leírandom őket.”

„Nem kell Josrande!” — felelt a' kis leány. — Ugy a' szép troubadour nem kísértet — gondolá magában; 's mintha lelkeken kívül nem lehetne veszély, teljesen megnyugvók kerti viszonyával.

Harmad- negyednap 's így tovább félelmetlenül jára kutjához, mélyen rejtegetve büntelen titkát. Rokonszenvi egybeköttetésök nőttön nőtt, 's folyvást különféle ártatlanságát élvezék elfalazott társalgásuknak. Raoul újabb újabb dalokat költött, 's mindig változatos bájával a' művészetnek, mert érzelme megtermékenyíté képzetét. A' virágnyelv szenvedélyes eszméit szövé énekébe, 's jelentéseit szivszavakká varázslotta-át.

A' lilium, — éneklé többek közt folyó rimokban — szabad és ártatlan szerelem jegye. Fejér kelyhében tiszta az illat, mint egy igénytelen érzemény belöröme. O mi boldog, kit te liliummal megajándékozasz!”

Isaura hallgatá, 's méla szivkéjben, félig emelt szemmel egy ép liliumot nyujta Raoulnak. Máskor a' vadrózsát foglalá dalba.

„Virága — ugymond — függetlenül nyilik a' pusztában. Kertészolló nem nyirbálja lombját, nem virit senki tetszéseért, 's annak adja magát, ki értte, csak értte látogatja az esti vadmagányt.... Isaura! bokrétámban nincsen vadrózsa!”

A' leánya nem szólt, nem néze - fel; de elpirula, mint a' napsütötte oltár, 's a' megéneklett virág átrepült a' falnyilaton.

Igy szaporitá ajándékvirágait; viola, ezerszép 's peremér által tolmácsolva remény nélküli 's még is boldogító egyetlen szerelmét.

Azonban a' zártt öröm békés élvezete nem sokáig tartott. Egy napon nem vala ott a' troubadour, 's nem jöve - elj többé. Isaure esténként megjelent a' kútnál, de mit sem tudá tenni. Ültetvényei kiszáradának, tábláit felverte a' gyom, 's virágait könnyüvel öntözé. Nyolczadik estén a' falrésen kinéze, hogy lásssa a' hantot, hol kedvese ült, a' vidéket, melly dalait hallá. Egyik re-

pedék - ágban levélkét talált, melynek zápornosta betűiben Raoul bucsúzóék.

„Isten veled Clemence Isaure — mondá többek közt a' levél — Isten veled! Raoul elhagyott, mert születése nem tiedfényű; de megtérend, miután önérdemmel egyenliténdé a' sors hiányát. Te hirneves család dús egyetlene vagy; én Toulousei Raimond gróf természetes fja. Te nem érted, mi az, kedves ártatlan! de higgyed szavaimnak, hogy a' lelkiület érdemét nem csonkítja-meg. Most atyámmal utaztam csatára Maximilian czár ellen. És ha fellengző nyilak közt ismerős leend háromszinű tollam, ha vállszalagga^l jövend hős lovagod: enyészve lesz rangkülönségünk. Ne siess szent fogadásoddal Clemence. Jó anyám lelke imádkozik érttem; talán jövömet megáldandja Isten.“

Isaure megnyugvék. A' hit változó testvérét ölelte-át a' reményt, 's gazdag kebléből szívta biztató álmait. De a' remény mérget ada álméze után; mert egy hivatalos hir a' gvinegastei csatavesztést hozá 's az ikerbajnok dicső halálát.

A' leányka éltéről el lön törülve minden szín. Bánata szelid volt, de mély és elfoglaló mint szüz gerjedelme. Csak a' vallás, e' biztos őrbástya, adott enyhet, menedéket. Örömmel tevé oltárnál a' fogadási esküt. Azonban emlékében nem hült-el a' dalnoki tiszta szerelem; 's gyakran imafohászi, vagy álom fényképei közt jelent-meg az arcz, melly egykor alvó keblében világot teremté. Elhatározá élő emléket állítani elhunytt egyetlenének.

Volt Toulouseban egy dalünnep, mit ö r ö m t a n i i n t é z e t (colége de la gaie science) névvel keresztelének-el alapító hét troubadourjai! Egy kancellár alá rendezett biztosság igazgatá azt, mellynek tiszte lön tanárokat 's baccalaureusokat választni szerelmi-törvény-
oktatókul; majus elején versenyre hívni a' költőket, 's a' legjobb mű jutalmul oda itélni egy arany violát. Különféle szokás, változat szertartás csuszott későbbben az egyszerű alaprendszerbe. Végre a' troubadourok hanyagul vevék azt; megcsökcent iránta a' közvélemény, 's lassudan egész intézete meghalt. *Kúthy L.*

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Takarékpénztári közgyűlés. — A' hazai első takarékpénztár-egyesület igazgatók 's választmányi tagok választására, számadások vizsgálására, 's mennyiben szükséges, szabályok módosítására jelen vasárnapon, január 3-kán délelőtti 10 órakor, t. Pest megye nagy termében közgyűlést tartand, mellyre ezennel minden t. cz. részvényes urak és asszonyságok tisztelettel meghivatnak. Költ Pesten december 24-kén 1840.

*Szalay J. m. k.
titoknok.*

Hírszekerény. — Ha Bosco, Döbler, vagy Phillippe bűvészi tehetségeivel bírnék, annyi sok szépet 's kellemest varázsolnék a' Regélő Hírszekerényébe, hogy azoknak édelésével untig foglalkozhatnék a' t. olvasó egy postanaptól másikig. Azonban szerény akarok lenni, 's nyíltan megvallom; hogy bűvész nem vagyok, 's így ez év kezdetével új hírszekerényt nyitok ugyan meg e' lapok tisztelt pártfogói előtt, de tartalmának mindenkor kedvessége felől nem kezeskedhetem; mert csak olyas czikkeket rakhatok — ki belőle: mellyeket a' világból szedhetek össze; már pedig tudjuk, hogy a' világ sok édest, de sok savanyút, sőt keserűt is szór az ember nyakába. Bizom azonban t. olvasóim discretiójokban; mert tudom, hogy ők is tapasztalták már a' rózsza töviseit, 's így hírszekerényem vegyes tartalmával inkább megleégeszenek, mint ha azt éppen csak üresen tárnám-ki. Már hogy belőle csupa jóféle portékákat 's aranytisztá igazságokat rakok-e ki, ez más kérdés; 's előre is figyelmeztetem a' szives olvasót, hogy erről a' garantiát magamra nem vállalom. Én csak transito-portékák tovább szállítását vállaltam-el; valódiságukról feleljen az, kinek kezéből fogadtam őket. Azonban úgy hiszem, mai világban, kivált a' hírek körében, nem is tekintünk olly sokat már arra, ki állja-e valami a' tűzpróbát; csak legyen valami külső tetszetősége, hogy rövid ideig vakithassa a' szemet. A' világ változatosságot szeret; a' divatczikkek legjobb áron kelnek, mert ezek csaknem minden héten változnak. Mi lenne belőlünk, ha mindig csak a' régít látnók, ha mindig csak egy hétköznapi, 's egy ünnepi ruhánk volna; ha a' házasok (mint hajdan) csaknem életök végeig menyegzői ruhájokat öltenék-fel különös ünnepek alkalmával? Változatosság most a' jelszó; mi a' divat 's haladás világában élünk. Azért hírszekerényünk is igyekezni fog minél több ujat közleni, mi a' társas élet köréből, mi a' budapesti világból ered; mert mi is volna érdekesebb olvasóink előtt, mint az, mi honunk fővárosából közöltetik?

Budapesten most mindenki a' criminalis hideg ellen panaszkodik. Csudálatos volna tehát, ha Hírszekerényemből ez új év kezdetén először is meleg híreket szednék-ki. Nem t. olvasóim; most valóban hideg, igazán esikorgós hideg van nálunk, kivált dec. 22-től kezdve, annyira, hogy 27—29-ke között a' thermometrum 17—18 fokon is állott. Nem csuda tehát, ha a' Duna álló jegén több helyen futkároznak már keresztül kasul az emberek; mert tudni kell, hogy a' Budapestiek szívből szeretik egymást, 's nem élhetnek a' nélkül, hogy csaknem minden nap ne jönnének Pestre a' budaiak, 's viszont. — A' bérkocsisok azonban nagyon panaszkodnak, mert kevés keresetök van, minthogy a' rendkívüli hideg miatt nincs kedvök kocsikázni az embereknek. Egy vigasztalójok van még is, t. i. a' közeledő hosszú farsang, 's névszerint a' jan. 10-kén leendő asszonyegyesületi bál, melylyel nagy redutteremünkben kezdetik-meg a' hejehuja. Hasonlag örvendve néznek annak elejébe a' szabók, czipészek, kesztyűsök, 's raktáraikban a' legszebb készületek halmozvák. — Egy időtől fogva sok rablás is történik a' pesti házakban 's Pest környékein; lehetőleg e' tolvajok farsangra valót keresgélnek; így könnyebben is jutnak hozzá, mintha izzadva dolgoznának. — Halljuk, hogy az idén a' joghallgatók igen, de az orvosnevendékek bált nem adnak a' redutteremben: pedig az utóbbiak kivált nagyon kitettek magukért a' múlt évben. — Halljuk azt is, hogy a' nemzeti színházban ezután álarczos bál nem fog adatni; pedig az operabál a' múlt farsangban köztetszést nyert. Az opera elleneinek köszönhetjük-e ezt,

valamint a' nemzeti szinpad méltóságával és rendeltetésével nem egyeztethe-
tőnek állító uraknak azt, hogy ezután a' nemzeti szinpadon vándor művészek,
alakosok 's a' t. nem fognak föllépni (tehát p. o. Liszt Ferencz sem) — bi-
zonyosan állítani nem merem: de ugy hiresztelik csakugyan, hogy ezután ide-
gen művészeket nemzeti szinpadunkon fellépni nem látunk. Jó lesz biz' az; an-
nyival többet fogjuk látni nemzeti művészeinket, 's ha ezeket elunjuk, elmehe-
tünk az idegen művészekhez. Minek is hoznának még ezek is pénzt nemzeti
színházunk tárába? Nem szorultunk mi reájok; ad nekünk az ország eleget,
's mi hibázni fog, behozza majd elég bőségben az ezután alárendeltt opera;
behozza untig a' jó karba állítandó drama; mert, mint halljuk, már Egres-
sy Gábor *), Megyeri 's Lendvay urak az új igazgató választmány által
meghívtak nemzeti szinpadunkra. Ezeknek pedig utjokba ezután mi sem ál-
land, mert alárendeltt operánk tagjaivá Ungher k. a., Langh k. a. (ez ú-
tőbbi 2.400 pengő forintnyi évi fizetéssel), Mayer k. a., Wurda és Rei-
chel urak fognak megszereztetni; 's így mit kívánhatunk egyebet? Olly lá-
bon álland mind a' drama, mind az alárendeltt opera, mellynél jobbat nem is
képzeltetünk. 'S ha bár művészeinket poszevessel, szalmakoszorúkkal, kifü-
työléssel tractáljuk is, ne aggódjunk, hogy eltávozásukkal veszteségünk lesz;
mert ezzel a' hazai 's külföldi művészek sem aggódnak. Ugy is annyi van,
mint a' gomba; ök mind ezt örömezt eltürik, csak mi fizessük; de egyébiránt
szerencséjöknek is tartják mind azt, csakhogy nemzeti szinpadunkon föllép-
hessenek. Az, hogy magyarul tudjanak, most már nem kívántatik; valamint
az sem, hogy jól agálni 's declamálni képesek legyenek. — Schodelné
asszony csakugyan elhagyja honját, melly neki bár igen kedves volt, de mos-
toha is. Pozsonban istennő gyanánt emberek vonták kocsiját: nálunk ide jötte
után kevés időre kocsit szerettek volna neki adni, hogy távozzék, 's mivel
ezt nem tudták tenni, más módot kerestek czéljok elérésére. Ezt, ugy lát-
szik elérték; lássuk, nem vágtuk-e min magunk alatt a' fát. Pedig tőle még
igen sok jót várhatott nemzeti intézetünk. Halljuk, hogy utóbbi időkben egy
operát egyedül maga fordított magyarra, és pedig igen-igen csinos magyar-
sággal. — Nemzeti operistáink most vacatiót tartanak; de az opera-saison
nem sokára megnyílik ismét, és pedig a' közkedvességű operával, „a' szevil-
lai borbélylyal.“ — Szóllnom kell még a' magyar journalistica sok szépet ígé-
ró jövendőjéről is. Ez új év több új magyar hirlapot hoz nemzeti literaturánk
egére, annyit, hogy maroknyi olvasó közönségünk majd megfizetni de ol-
vasni sem győzi. De evvel mi nem gondolunk, csakhogy legyen, habár az
északamerikaiak sorsára jutunk is. Hiszen honunkban 10 millio ember lakik;
ezeknek pedig magyaroknak kell lenniök, akár akarnak, akár nem; 's így
annyi eszök csak lesz, hogy, miután valamely mély tudományú munkák
magyar nyelven most ugysem jelennek-meg, legalább magyar hirlapot fog-
nak tartani; mert ezekben minden tudomány központosulni fog: különben is
mikor és hogyan tanulnának-meg magyarul?! Azután hirlapjaink redactorai
többnyire közkedvességet nyert fiatal literatorok (mert a' korosabbak most
már félnek irni), 's így tőlek bizonyosan csak jót és kedvest várhatni, va-
lamint eddigi munkáikban bebizonyíták. Ma holnap, mint beszélük, a' Hírnök
is Pestre jö-le, sőt még más egyéb új hirlapok keletkezését is jövendőlik,
ha az idén nem is, de jövendőre bizonyosan; 's ha az olvasók száma is ugy
szaporodik, mint a' hirlapoké, ugy honunk méltán a' legmiveltebb országok

*) E. ur már fel is lépett jan. 1-jén.

első csillagai közé jutand nem sokára: mit hogy a' t. olvasók megérhessenek,
 e' sok szépet ígéro uj év elején igaz szívből kívánja Ta-ry

a' hirszekrény írója.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' vadmacska és kutya. Egy octoberi szép napon rókakutyák csatán-
 goltak bizonyos angol nemesnek erdejében, 's egy vadmacskára bukkantak,
 melyet azonnal üldözöbe is vettek. A' megrémültt állat üldözői elől egy kö-
 zel levő házba vonult, 's az ottani newfundlandi kutya óljában kerese menedé-
 ket. Ez éppen kedves álmában hevert, midőn őt vendége illy váratlanul há-
 borgatá. Azonban a' macska nem ok nélkül folyamodék hozzá; mert a' kutya
 védje és barátja lön, 's oltalmazá azt üldözői ellen mind addig, mig ezek
 onnan elűzettek. A' két ellenséges kedélyű állat ez időtől fogva együtt evett,
 's noha a' macska gyakran kirándult galamb és madár-vadászatra, de este
 ismét visszatért. Rövid időn megszéledült, és óriási társát 's barátját nem
 hagyja-el soha.

Visszas időjárat. Midőn nálunk a' tél egész keménységben mutatko-
 zik, északi spanyol országban tavaszi idő jár. Névszerint ámbár a' pyrenei
 hegyek hóval fedvék, de a közel lévő Pau városban' olly kellemes idő van, hogy
 nemesak legszebb sétalást enged, hanem a' tenyészet is egészen tavaszi. Sok
 kertben a' szekfü bimbója fészélfelben virul; más helyeken pedig zöld borsót
 szednek.

Libanon czedrusai felől a' proféták állíták, hogy azok e' földi leg-
 magasb 's legnagyobb tárgyaknak jelképei. Mostani utazók tudósításai sze-
 rint a' természetnek ez óriás remekei már annyira megfogytak a' tisztas ósz
 Libanon hegyen, hogy számuk alig megy annyira, mennyire az észendő nap-
 jaié. Egy utazó azokat csak 360-ra számítja: a' másik csak '5 vastagot (9
 lábnyi átmérővel) talált, mellyek Salamon korabelijeinek mondatnak; a' többi
 fiatalabb, mellyek többnyire magasabbak a' régi ötnél, mintegy 300 lehet.

Nevezetes echók. A' hilarneyi híres echo, többeken kívül, jóformán
 ismeretes. Ezen kívül különösen nevezetes a' woodstocki ligetben levő vissz-
 hang, mellyet Plott ur fedezett-fel. Furcsa, hogy e' visszhang a' Dryade hang-
 jait nappal tizenhétszer, éjjel huszszor jól érthetőleg visszonozza. — Legmeg-
 lepőbb azonban a' Simonetta melletti echo, Milanóhcz közel; mert ez har-
 mincznál többször is visszonozza a' szókat, a' pisztollóvést pedig nyolczvan-
 ötször verik vissza a' csendes sziklatömegek. Duppa utazó emliti irataiban,
 hogy Bonaparte ez utóbbi helyen különös kedvét találta, 's azért gyakran
 meglátogatván azt, mindig egyszerre két pisztolt süttöt-el, 's minden-
 kor csudálva mondá: „ez a' legritkább tünemény, mellyet valaha hallóttam.“

KÜLÖNFÉLE.

Liszt és kardja. Liszt művészaházkfija következő levelet irt a' „Re-
 vue des deux mondes“ hirlap kiadójához felvétel végett, melly ott meg is

jelent a' szerkezőnek az iránt nem legkedvezőbb feleletével együtt. „Uram! Önnek hangászati szemléjében, oct. 15-én, nevem is említettik némely gyakorlati művészek mértéktüli követelései 's tulzott következményeik említésénél; melly okból bátorkodom némi észrevételt e' tárgy iránt önhez intézni. — Ama virágkoronák, mellyeket newyorki és palermoi műkedvelők raktak Elszler és Pixis k. a.-k lábai elébe, a' publicum lelkesedésének fényes nyilvánításai. Ama kard azonban, mellyet nekem Pesten adtak, jól megfontolt jutalomadományja azon nemzetnek, melly ezt egészen nemzeti alakban nyújtja. — Magyar országban, uram! a' régi erkölcsök 's lovagiság ezen országában, a' kardnak hazafiságos jelentősége van; az itt legkitünőbb férjfiasságot jelent, 's minden férjfiúnak fegyvere az, ki fegyver viselésre jogosítva van. Midőn azt honosim legáltalánosb jóváhagyása mellet hazámnak hat legérdemesb férjfiija nyújtá, 's azon pillanatban Pest megye a' nemesi levelet kéré ő felségétől számomra, ez annyit tett, hogy engemet a' művészetnek honomban nyújtott csekély szolgálatomért jutalmaztak; mindenek előtt annyit tett, 's ezt érzem is, hogy engem ahhoz ismét diszteljesen visszacsatoljanak, midőn életemre, mint férjfiú 's művészre nézve, komoly kötelességek 's köteleztetések bizattak. — Egyet értek velek, uram, hogy e' jutalom kétségen kívül minden mást felülhalad, mit eddig érdemelhettem; e' megható innepély alkalmával inkább is láttam én egy remény, mintsem kielégítésnek kifejezését. Magyar ország bennem férjfiút üdvözle, kiben a' sok hadi és political nevezetességek után, mellyet ez ország olly nagy számmal tüntetett elő, most a' híres művészt várja. Honomtól gyermekkoromban az érdek felséges bizonyítványait 's művészi hivatásom kifejtésére eszközöket nyerék távulba mehetni. Ha hosszú évek után a' fiatal ember visszatér, hogy munkája gyümölcseit, akarátja jövendőjét honjának bemutatassa, ekkor az előtte nyilatkozó szívek lelkesedését, a' nemzeti öröm kifejezését nem kell összekeverni egy műkedvelő földszinnek képtelen bizonyítványaival. — E' közeledésben, véleményem szerint, rejtezik valami, mellynek sérteni kell a' méltó nemzeti büszkeséget és sympathiát, mellyekben magamat megtiszteltnek érzem. Fogadja ön 's a' t. Hamburg. 1840. oct. 26-kán. — Erre a' szerkező feleletében Liszt ur nagyra vágyása és kevélysége hányatik szemére. Említettik, hogy ő, mint művész, az egész világ' embere, 's végre, hogy a' Pestiektől nyert dicsérete sokkal kevésbbé nemzeti, mint Liszt véli, 's azon magnások, kikről L. ur beszél, álsruhás műkedvelők voltak, kik jobbat tettek volna, ha L. urnak egy gyönyörű fortepianót adnak vala, 's Corvin Mátyás vagy Zrinyi kardját más alkalomra teszik-el.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
 uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csütörtökön januar 7^{ik}én 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

V e t é l y t á r s .

(Beszélyke.)

A fiatal házaspár éppen asztaltól kelt-fel. Emilia kényelmesen veté magát henyeszékébe. A nő és választott férje ama kéjelmes élvnek engedék-át magukat, mellynek kifejezésére prozaiságunk csak a durva „emésztés“ szót tudta föltalálni. De a fiatal nő vonalmaiban nem sugárzott azon nemes elégütség, mellyet a gyomor — korunk egyik jeles philosophusa szerint második szívünk — jó ebéd után egész egyediségünken elárasztani szokott. Nem, sőt inkább kedvetlenség, bizonyos kéjelmetlenség, unalom, kandiság, ’s mint sorra mind azon gonosz szellemek neveztetnek, mellyek a férjnek napját megkeseríthetik, vonaglottak a szép ajkak körül, fátyolozták-be a különben olly elmés szemeket, ’s két nehéz könyecsep félelmes szökevényként lopva gördült a rózsás arcokra.

„Elmégy hazulról, édes Miksám? — kérdé a nő vontatva.

„Igen, édes gyermekem — felelt a férj; és homlokán csókolá a kérdezőt. — Hisz’ tudod, hogy ez órában mindennap elszóllít oldaladtól egy fontos dolog, hogy azután annál nagyobb vágygyal repüljek boudoir-odba.“

„Hogy nagyobb vágygyal repülj hozzám! E’ gyöngéd hang igen rosszul illik azon bizalmatlansághoz, melylyel irántam viseltetel. Neked dolgoz van, melly körömből naponként egy órára, egy hosszú órára hiv-el, ’s mindjárt lakodalmunk utáni napon hatvan hosszú perczig tartóztatott-el, ’s nekem e’ foglalatosságról mit sem szabad tudni---!“

„Hisz’ csak egy órára távozom körödből édes Emiliám!“

„Egy órára! ’s milly érdekes foglalatosság tölti-ki e’ titokeljes óráköt? — ’s minap, midőn nagynéném, a’ titkostonácsnokné, meglátogatott, ’s téged beszéde hálójába kevert, mért pa-

naszoltál fejfájásról, hogy nem távozhatál? Hallgass-meg, Miksa, te még mindig jó voltál irántam - - -

„Mert szeretlek, naponként jobban szeretlek.“

, Mindig örömet valál nálam! ‘

„Mert naponként szebb és szebb léssz.“

, Ah! hagyd a’ hizelgéseket, ’s mondd-meg inkább őszinte, mért nem áldozhatod nekem ez órát is, e’ házad köréből elvonót, miként szabadságod’, utazási kedved? ’s nagyobb részint becsvágyodat is áldozád. ‘

„Utóbb mindent megtudandsz kedves Emiliám; hisz’ jól tudod te azt, hogy neked áldozott szabadságom, utazási kedvem ’s kitüntetés utáni sovárgásomért szerelmet adál, engem boldogítót, ’s ezzel olly gazdagon fizetéd neked hozott csekély áldozataimat, mint azon nagylelkű gazdagok szokták, kik értéken felül fizetik a’ kiválasztott portékát. Ezzel örökös adósoddá tevé. De most bocsáss egy órára. Gondold - meg édesem, hogy a’ házassági üdv csak addig tart, míg a’ nő uraságra nem vágyik. Ha mindannyian okosan tudnátok használni azon hatalmat, melyet Isten nektek a’ férfiak szive fölött adott, szenteség, behálózó beszédeknél egyéb fegyvereket soha nem használnátok, ’s ajkaitok bájos mosolyával mindnyájunkat rabbá tennétek.“ — Miksa e’ költészeti fordulatá beszédet csókkal végezvén, a’ szobából kisietett.

Alig távozott a’ férj, Emilia hevesen cseppetett. Inas lépett-be.

, Vilmos, menj, siess az ur után, jegyezd - meg jól a’ házat, mellybe megy, ’s azonnal siess vissza. Némáségod gazdag ajándékot hozand zsebedbe. ‘

Midőn az inas távozott, ismét karszékebe veté magát Emilia. Ő igen ingerlékeny képzeményű volt, ’s mit valaha a’ férfiak hűtelenségéről csak olvasott, mind áttünezett emlékében; szive hangosan vert, könyői megeredtek.

, Ah — sohajtá mélyen — Miksa nagyon méltatlanul bánik velem; ő csalárd! hűtelen! valója pedig mindig olly nyílt. Minden nap, minden órában olly őszinte hangon mondá, hogy szeret, hogy én őt boldogítom. Nem, nem; Miksa szívében nem lakhatik kivülem más lénynek emléke. — De hát mért e’ titkolódás? mért e’ naponkénti találkozások idegenekkel? — Megtudom, nyomába kell jönnem! ‘

A’ perczek végetlen lassan multak neki. Most az inas visszatért, ’s ő kérdésekkel halmozá - el: , látta - e az urat? kivel beszélt, hova ment? ‘

„Nagyságos asszony! az urat észrevétlenül egész a' Fridrik-ut-
záig követtem, ott a' 21-dik számalatti nagy, szép házba ment.
Sokáig várakoztam, 's aztán — —“

„Nem kérdezted-meg, kihez ment? — Igaz, ezen utszában nincs
ismerősünk.“

„A' földszini lakosok azt mondták, hogy a' nagyságos ur har-
madik emeletbe, saját szobájába szokott járni.“

„S te nem mentél a' szobába? “

„Egész küszöbáig voltam, nagyságos asszony; tovább nem me-
hettem, mert az ajtó zárva volt. Ekkor egy ideig hallgatództam.“

„S mit hallottál? “

„Én bizony semmit — semmit sem hallottam!“ — felelt az
inas zavarodva.

„Mit sem hallottál? “ — ismétli Emilia, 's harmat-karja gör-
csösen ragadt az inaséba.

„Nem, valóban nem, nagyságos asszony.“

„Holnap magam megyek utána.“

(Vége következik.)

Toulouse Saphója.

(Vége.)

Isaure a' nevezett dalünnepet hozáéletbe *virágjáték* (jeux
floreaux) czim alatt Raoul emlékeül. Gazdag alapítvánnyal biz-
tosítá maradandóságát. Misén és alamizna-osztáson rendelé kez-
detni ünnepét. Öt jutalomra tön tetemes tőkeajándokot. Legjobb
ódára nagybecsű arany amaranth; egy, legalább negyedig, 's leg-
főlebb félóráig tartó beszélyre ezüst viola; alagyára, vagy pász-
tori versre ezüst gyűrű-virág; 's a' szent szüzhöz irandott sonett-
vagy hymnusra ezüst lilium alapították. — Emelkedett, gyöngéd
eszmérv! melly egy szép költészkor kezdetével áll kapcsolatban,
's hervadatlan koszorút hozta volt ünnepilélek avatott darabjainak.

Midón az első ünnep meghirdettették, egy ifjú apácza is ver-
senyzett. Kimerült arca, fáradt, fénytelen szemei 's halvány ajaka
jelelé, hogy rendkívüli bánat pusztítja. Hervadó természetét pongyo-
lán fedte szerzeti szentleple; még is olly vékony volt, hogy fél-
kézzel is könnyen átérné a' halál. Arczfátyolát egész versenyidő
alatt gondosan védte, hogy szellő, vagy vigyázatlan fordulat miatt
föl ne lebbenjen. Egy dalt monda a' reményvesztett szerelem bá-
járól; 's művében annyi érzés, szavalatában annyi fájdalom vala,
hogy az ünnepbírák egy hanggal Toulouse Saphójának

nevezék; választásaul ajánlva a' jutalmak akármellyikét. Most hát-raveté fátylát a' versenyző hölgy, 's a' szerencsétlen Clemence Isaure álla előttök.

A' verseny következő évnapiján szokatlanul sok vetélytárs jelent-meg. Tömerdek tarkanép, sok gróf, herczegek, 's az ural kodó Valois-ház néhány családtagja is megjelent látogatoul. Egész ünnepély pompaszerűleg vala elrendezve. Talán azóta sem ületék olly fényesen. Bibor- és virágmennyezet állittaték a' birák-, fő hölgyektől hünzett emelvény a' jutalmak számára. Aranylant- hárfa- 's babérral szaporittaték a' díjszám magános ajánlatok utján. Műtánczosok jelentek-meg a' győzők tiszteletére. 'S a' nép háromszinű rács megett, padokon, vagy koszorús páholyok alatt foglalt helyet.

De a' tér minden éke közt legérdekesebb vala egy sir, melly a' századok jövendett ünnepein örök egyformasággal lön diszítve. Egyszerű keresztjén gyászlobogó szállongott, müleg himezve az alapítvány-virágok aranypéldányaival. Inगतag fátyol-szárnyai gyémánt betűket engedének látni keresztjén, melyekről a' korán hunytt, *Clemence Isaure* sugárzott.

Versenyzés előtt minden pályatárs szabályszerűen ékíté a' sirt. Virágot szórtak rá, tört lantot, koszorút, vagy üdvözlő verseket, 's mig ezt nem tevé, nem vala joga senkinek fellépni.

Már állott a' verseny. Múdarabok kerültek bírálat alá felolvasás, ének, vagy szavalat utján. A' biztosság folyvást zavarban volt, 's meg nem határozható, hol állapodjék-meg ítéletével; mert a' válogatott művek egymásra szülek, nevelék a' hatást, mintha minden pünkösdi erő feldolgoztatott volna e' versenyre. Végehez közeledék a z ünnep, 's alig vala még egypár költő, ki művét-meg nem ismerteté; midőn komoly, kevés szavú lo vag vág-tatott elő hófehér ménen. Alarczos sisakján háromszinű toll, szíven vállszalag, 's aranyhárfáján fátyolbokor lengett. Kiugrék nyergéből; lovát a' szabad térnek csapkodá, 's jelt adott, hogy versenyezni akar. A' vetély-troubadourok gunymosolylyal tekintének rá, mert durva pánczélja 's egy nehéz vért mogorva hadít jelelének, ki a' költészet nemesb szellemével ismerős sem lehet. Ez látni sem akará kérkedésöket, mi által még inkább felingerültek. Kihívó keztyüket vetének lábához hevenyköltésre, vagy párkardra, ha tetszik; de ő rendületlenül állt, 's nyugton türe minden bántalmat; mintha mindegy lenne előtte szép és rút jövő; vagy nem volna ideje apróságokkal motozni.

A' verseny folyt, 's végére juta; ismeretlen lovagunk várakozék még. Birái felszólliták: vessen ékszert Isaure sírjára; és ő ki-

bontá keblének aczélborítékát, száraz koszorút vevén elő, mellynek virágai: viola, lilium, vadrózsa, ezerszép, és peremér valának. Ezt akasztá a' sirkereszt vállára, 's kéré biráit, legyen szabad sisakarczban versenyeznie.

Most veré hangszerét, 's tanult ujjai átfutának hurfalán, legfájdalmasb hangjait idézve elő a' hárfakebelnek. Majd egy mesterileg kivitt románczot kezdé énekelni, melly Isaure érzékeny esetét tartalmazá. Dalfolyamán bűvész csaponga, mintha vihar kergetné a' nyargaló habot. Küzdve, sulnyomottan látszának feljöni hangjai, mert kőfedte szivből szabadulának; és ha ollykor elfogyott sohaja, melly dalát élteté, kesergő hangfogatokkal kárpótlá fojtódott hangját. Néma figyelem ragadta-meg részvevő tömegét. Gynylói szégyenülve keresék szemeikkel a' földet. Övé lön minden arcz, 's felé fordultában rokonszenv vagy javalat könnyűjét láttatá.

És a' szivfogyasztó románcznak növvő lelkesülés között vége lön. De a' troubadour kitoldá az eseményt. Dalában nem halt meg Raoul, csak hadfogyolyá lön, 's börtönben tartaték. Bú és penészgőz éltét megtörék, de szerelmét nem. Fogság után ép hűséget hoz a sorvadtt melljében; de Clemence Isaure, — kiért a' szabadító gyilkott gyakran letévé, 's maradni hagyá kinos napjait, — nem vala többé. Raoul virágversenyre ment saját enlékünnepehez, 's lázasztó műve első díjt nyere; de neki nem kelle a' díj. Kiért kész leendett versenyezni dühödt elemekkel, földben fekvék már. Sirjára veté jutalomvirágát, 's öntörébe rohant.

Mind ez szivhatólag fonaték a' románcz történeti részéhez; 's kivitelében olly műszerkezet, előadásában olly benső hév 's tulragadó ihlete rejlék a' való érzetnek, hogy birák és nép, méltányvihar közt mintegy öntudatlanul, kiálták-ki a' troubadour győzelmét. Díjjaul ítélték az arany amaranth. De neki nem kelle díj. Isaure sirjára veté jutalmát. Most eltöré hárfáját, melly nemes fájdalmait olly hiven eltanulá, 's a' hervasztó börtönmagányban szenvedő társa volt. Csillogó sisakját felvoná, 's a' meglepett nép Raoul nevét sikoltá a' sápadt arcz felé.

Raoul kibontakozék érczhüvelyéből, hogy utat nyisson a' tör halálának.

„Toulouse Saphója — mond pályanyugalommal — meghalá; de Phaonja nem volt hütelen.“ — 'S mi előtt akadályozhaták, szivét átdőfé.

Clemence Isaure sirja ma is él; 's ha a' tavaszi dalünnep ifjai eljönek, évenként megújulnak diszvirágai.

Kúthy Lajos.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hírszekerény. Karácson napján, habár hó nem esett is, de a koráb-
 bíból elég volt látni való, és így méltán lehet mondunk, hogy fehér Ka-
 rácsnunk volt, 's fekete Husvétot várhatunk. E' nap délelöttje lágy 's kel-
 lemes téli idővel kedveskedék ugyan, de annál szigorúbb hideg volt délután,
 melly mindig nevedkedé kintzott minket dec. 30-ig, midőn kissé lágyulni kez-
 dett, 's más nap verőfényes szép téli nappá változott. Sylvester estvéje azon-
 ban (dec. 31.) hóval üdvözlé a' budapestieket, 's igazán olly rémletesen viselé
 magát, miképp' az a' fergeteges telek korából a' borzasztó regényekben fes-
 tetik. A' hőszítálás más napon, vagy is új esztendő napján, északnyugoti
 szél szárnyain verdesé a' lábaikat fázasztó új esztendei üdvözlöket. Örömmel
 tapasztaltuk, hogy a' mostani emberek még sem olly vallástalanok, mint so-
 kan elhithetni akarják; mert az ő év utósó napi délután annyi ajtatos nép vett
 részt a' háladó vecsernyéken, mellyek a' budapesti egyházakban tartattak,
 hogy kivált a' főtemplomokban be nem férhetvén, szabad ég alatt egyesíték
 fohászaikat a' szívemelő „tégedet Isten dicsérünk“ zengeményeivel, 's kit
 belső bú 's gond nem győtre, örömmel szorítá kedves barátjainak, édes övéi-
 nek kezei, midőn az új esztendőre boldog létet kívánva viszonzá amazoknak
 szíves nyilatkozásaikat. Nem élvezheték, fájdalom! ez érzelmet azon szeren-
 esétlenek, kik a' közelebbi hideg napok éjei közben a' pesti utszákon fagyva,
 vagy ama boldogtalan nő és férőpár, kik a' vácsi utszai egyik boltmelletti
 szobában az este bevitt parázs gőzétől fulva találtattak. Szegények! ezek
 sem tanulták a' szengőz theorijáját; különben nem hitték volna, hogy bár mai
 világban a' gőz főszerepet játszik, mindazáltal nem mindenre alkalmas. —
 Az új esztendő napja, minden havas jeleme mellett is, nagy mozgásba hozá
 a' Budapestieket minden új esztendei köszöntés megváltása ellenére: 's mi kü-
 lönös, a' billetek küldetését sokkal élénkebbnek tapasztaltuk, mint a' mult
 években. Ezek között különösen kitűnök voltak azok, mellyeket a' magyar
 nyelv iránt dicséretes buzgalommal viseltető pesti műúrus, Wagner József
 ur (Szervita-tér, Teleki-ház) ez új esztendőre Bécsben készíttetett, és pedig
 arany betűkkel, következő magyar feliratokkal: „tudomány és művészet — al-
 kotmány — oltár és trón — hazafiság“ — mellyeket a' honfiaknak bizton
 ajálhatunk. — Ugyan jan. 1-ső napján tartá Morelli ur, a' jeles hegedős,
 a' jövő farsangra kiszemelt tánczeneműveinek első főpróbáját Pesten a' redut-
 teremben. Tartott 3 órától 6-ig. A' havas zivatar ellenére annyi ember gyűlt
 oda (10 ezüst kr. bemeneti díj mellett), hogy a' szó teljes értelmében a' nagy
 teremben járni nem lehetett, 's örülhetett kiki, ha egy helyen leülhetett vagy
 megállhatott. Sokan nem lehettek illy szerencsések, mert a' terem végéről
 annak közepére is tolattak. Ez jó előjel a' közelebbi redutokra nézve! — A'
 pesti juristák báljára szépeink közül sokan élénk készületeket tesznek, 's a'
 fiatal emberek választottjai szorgalmasan tanulgatják az ott eljárando különös
 nemű tánczokat. Ez annál kíváncsiabbakká teszi a' nagy közönséget, miután
 korábbi években is a' joghallgatók bálja mindig a' legérdekesebb multságok
 egyike volt. A' „tigris“ és „magyar király“ című pesti hotelek haszonbér-
 löjei (Hayder Ján. és Mayer urak) nyomtatott hirdetményekben kínálják ho-
 teljeik 1-ső emeletében levő 's pompásan diszített nagy teremeket piquenique-
 ek és egyéb innepélyes multságokra magántársaságoknak. — A' budai „fá-
 czán“ fogadása (Christen József) és a' színházi bérlő (Nözl K. Fül.) álarczos
 redutokat hirdetnek. Lesz tehát dinom-dánom elég, csak legyen tánczos is.

— Fájdalommal értettük mult napokban egy különben legjobb hírben állott pesti kereskedőnek, H—r urnak, rögtöni megbukását, melly hír valóban mindenkire érzékenyen 's meglepőleg hatott. — A' pesti harminczad - épületnek, mint hallatik, hátulsó kerti része is egy emeletre fog építtetni; a' hivatalszobák 's lakások az első emeletben lesznek. — Phillippe bűvész Bécsbe ment vissza, honnan teljes bűkészületeit magával lehozza, hogy azokkal a' pesti német színház közönség szemfényét csiklánoztassa. — A' nemzeti színház igazgatása uj esztendőtol fogva csakugyan az uj biztosság kezére jutott. De szegény nemzeti színészeinknek nem igen kedves uj esztendőt hozott e' változás; mert, mint hallám, a' mult évi pénztárban olly kevés pénz volt, hogy a' színészek december második felére járó fizetésökből csak felét kaphatták-meg. A' részvénytársasági volt igazgató ur azonban kegyes ígéretét adá, hogy a' megyének közelebbi gyűlésében indítványba hozandja e' veszteségöknek valamely más módon kipótlándását. A' jó operának nem léte vagy hazafiság következteté-e ezen hiányt, nem tudom elhatározni. Kivánom, hogy ezen egyiptusi csapás utósólegyen e' nemzeti intézetünkön. Rebesgetik, hogy Stoll ur, a' pesti német színház tenoristája, nyakra före tanul magyarul (pesti fi létére), 's nemzeti színházunk tagjává készül lenni. Ez szép lesz; de előre is uj évi üdvözetül kívánjuk neki, hogy ama catastrophának mássát, melly őt a' pesti német színpadon érte, a' nemzetin ne tapasztalja; mert akkor tudom készakarva is elreked, csakhogy soha magyarul ne kelljen énekelnie. Az exaltatusok Baja k. a -t, egy előttem ismeretlen hirű énekesnőt is akarják nemzeti színpadunkra meghívni Münchenből. Ez persze csekély távolság tőlünk, 's rögtön megtörténhetik, csak valami jó négylovas szánt küldjünk érte. Hiszen a' Komárom megyei ugy nevezett gyors parasztok által őt legkönnyebben lehozathatnók, ha csak ut közben, mint Otto királyunk a' zsákban hordott koronát, hóba ejtvén, el nem vesztenék. — Jan. 1-jén küldözé-szét pesti könyvnyomtató, Landerer Lajos ur, az általa kiadandó „pesti hirlap“ uj politícai ujságnak igen szép programmját. Ha mind az, mit ígér, beteljesül, ha ő mindenkit fizet, ki bár távol lakó levelezője legyen is, ugy ember lesz talpán. Kívánjuk, hogy igaz legyen! mert kivált fiatal íróink száma minden nap szaporodik, ezeknek pedig valamennyinek élnök kell, csak legyen miből. Azért ez uj kereseti ág igen kedves alkalom leend nekik Különösen szembe ötlő cikkje e' programmnak kettő van. Egyik az, mellyben a' pesti hirlap jobbságát az eddigi hirlapok rovására 's ócsárlásával hirdeti e' szókkal: „eddigi különféle nyelvű hirlapjaink része minden szín és irány nélkül tévedezve járt ekkorig azon nemes pályán, mellyre hivatását nem érzette, vagy azt 's a' szent czélt, melly felé törnie kelle, felfogni képes nem vala.“ Ej ej, collega ur — mondani fogják hirlapjaink kiadói — másnak károsításán épített ház ritkán hoz szerencsét! Jobb szerényen, esendesen dolgozni; művének tökélyesbsége inkább fogja magát ajánlani, mintsem ha mást, gyalázva munkája jobbságát illy sértőleg dicsérgeti. — A' másik cikkben ezek mondatnak: „nem fogjuk magasztalni föltétlenül azt, mi a' kormánytól jö — — védni fogjuk — a' kormány törvényszerű tetteit 's a' hon java előmozdítására irányzott böles és czélszerű intézkedéseit: ugy más részről megnyitjuk lapjaink hasárait az ellenvéleményűek helyes nézeteinek is“ 's a' t. Bizony szép lesz, ha mind ezt teheti. Kedves jó atyám gyermekkoromban sokszor mondta nekem: „fiám! ne menj a' jégre, 's el nem esel!“ Én azonban nem hittem neki; egyszer a' Dunára mentem csuszkálni, 's im véres fejjel

jövék haza. Jó atyám szavára a' pesti hirlapot is, mint fiatal kezdőt, bátor vagyok figyelmeztetni. Az öregek nem adnak kárunkra tanácsot! In senibus consilium!

Ta—ry.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET ÉS TUDOMÁNY.

Varázs-erő. — A' madagaskari gyöngy-tyúk el nem hagyja a' fát, melyre azon időben ült, midőn üzettetik, bár a' madagaskari kutya a' szigetnek egészen sajtáságos részéről, melyben a' gyöngy-tyúk-vadászat szokott történni, a' fát ugatva kaparja is. Ő mozdulatlan, s mintegy meredten maradván ül helyében, és fejét tollai közé rejtve halk jajgatást hallat. Eme lett dolog újra bizonyítja, hogy némely állatok bizonyos varázs-hatással bírnak mások felett.

Számtalan baromfi. D' Orbigny ur állítja, hogy Trinidad szigeten szinte képzelhetlen különféle nemű baromfi van. A' part fővénét egészen ellepik, midőn leereszkednek; ha felemelkednek csapatonként, sokszor a' napot jó darab időre elhomályosítják. Legcsoportosabban találtnak a' mindenemű buvárok, vizityúkok, kitűnő fehérségű szalonkák; tovább szép tarka csörgő-réczék, és a' legpompásabb tollzatú flamingók s a' t.

A' két eszelős. Két külön nemű eszelős van a' többi szerencsétlen között Aversában. Egyike azt véli, hogy orrát elveszté, vagy inkább, hogy az övét kicserélték; minélfogva minden, ki őt meglátogatja, vigyázzon, hogy orrát az eszelős el ne szakassza ama véleményében, hogy magáévá tegye. — A' másik vegytani dörzs-gyujtácsnak véli magát lenni, és ama szorult aggodalomban van, hogy robogva égésnek induland, ha bármely szilárd testtel érintésbe jön.

KÜLÖNFÉLE.

A' cserkeszi asszonyok csaknem sérthetlenné tartatnak. Az üldözött férfi, ki valamely itteni asszony oltalma alá fut, vagy fejével emennek melljét illeti, bizonyos lehet a' nők védelméről.

Dardanellai várak. A' földleirők az előtt többnyire csak két várról emlékeztek, melyek a' Hellespontot védték, u. m. Sestos és Abydos-ról. Ez utóbbi azon történeti nevezetességről is híres, hogy Xerxes annak helyén építet hivat a' tengeren keresztül; a' régi korban Leander, az ujbán pedig Byron lord hatalmaskodott itt uszva a' hullámok erején. Napier angol őrnagy legujabb tudósítása szerint a' Hellespont két partján tizenegy vár díszlik parancsnoki tekintettel, u. m. Abydos, Kjossi, Szultanié Kalessi, Kum-Kaleh, Setil Bahar, Tott báró ügyütelepje, Killis Bahar, Namasa, Dimna Burnu, Kjambe Burnu, Bovali Kalessi, vagy is a' régi Sestos.

A' gőznek gépeknél használata már régi találmány. Arago a' gőzgépekről irt történetében vitatja, hogy már Alexandria Hero a' gőzt mozgató erőnek ismeré; már pedig tudatik, hogy ő a' keresztény időszámítás előtt 120 évvel élt. — A' tudós értekező ez állításával, úgy véljük, a' 19-dik század találmányos szellemét homályosítani és kétségbe hozni csak nem kívánja.

B—gh J.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiazcon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januar 10^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

A' szintér, ékes termék hosszú sora; mondhatnók Náko, Marczibányi, angol királynő, vagy tigris vendéglőnek — de hiszen ez mind egy — a' történet helye Pest, az utsza széles, a' ház nagy-szerűen emelkedett; 's az idő? — éppen három óra ebédután, az az kik délben ebédelnek — a' nagy uraknak 's a'vig élet barátinak reggel, dél, est, a' mint jó; 's a' személyek? — Zámolyi gróf, és Falkay, barátja.

Mind a' két ur pamlagon hevert; előttök egy asztalon érintetlen reggeli fagyladozott, a' hirlapokra éppen olly kevés figyelem fordítva: koránsem azért, mintha a' két barát érdekes társalgásba merült volna, mert tökéletes csend uralkodott; csak néha-néha, midőn kényelmes nyughelyöken henteregve, fájós fejöknek enyhítőbb pontot kerestek, adták a' békétlenségnek némi jelét. Ide 's tova néhány piszkos billard teke hevert; két összenyomott kalap, egy champagnei üveg, mellynek nyakára moecos keztyű ragadt, tán azért, hogy biztosabban lehessen megragadni, 's védő vagy támadó fegyverül használni, egy összetört távcső; czimkártyák szaggatott töredékei, üszkös ciggarro-végek 's több efféle, mint világos tanúi az életgyönyörben átrajzott éjnek — nyugodtak szerteszét.

Zámolyi gróf szállalt-meg. Asított, nyújtódzott 's fáradsággal ülésre segíté magát; üres meredt szemeit barátjára szegzé, 's álmosan reá dörgött.

„Mi baj? — kiálta henteregve Falkay.“

„Hát egész nap itt feküdjünk?“

„Én nem tudom, mit kezdhetnék mást; az élet legkisebb szikráját sem érzem.“

„Élet! én ugy érzem, kedvezőbb 's kellemesb nem történhetnék velem, mintha e' ponton meghalnék.“

„No hát haljon-meg!“ — mond Falkay — arcát elfordítá, ’s próbát akart tenni, valljon nem tud-e elaludni.

Reményteljes barátja ’s némileg nevendéke asztalhoz ült; enni akart, de le nem nyelhetette; ablakhoz sompolygott, kezét lázos homlokára szorítá; egy párszor fel ’s alá tántorgott, végre a’ pam-lagra veté magát, ’s barátjára kiáltott.

„Az ördögbe is, mi baja?“ — nyögé Falkay felemelkedve.

De bárnülly haragosan dörgé is e’ szavakat, úgy látszott, jó-nak látta felkelni ’s beszélni; többször szétnyujtózkodott, ’s meg-jegyzé, hogy pokolszerű hideg van; reggelizni kezdett, és szeren-csésebb volt barátjánál.

„Gróf! ön egy regét félbenhagyott — mondá Falkay, ökölnyi be-afsteaket emelve szájába.— Szalah Emmi csinos boszorkány. Én udva-rias voltam, ’s leléptem a’ pályatérrel, hogy ön szabadabban haladhas-son; mert két országló sok egy thronra; mert ön vonszalmát lát-tam; mert — ’s mert önt tisztelem! köhögé nyomosb ok hiján, ’s hogy többet nem szóllt, oka, mert az ökörhust kezdé rágni.

„Hiszen ön ígéré, hogy kinyomozza lakát“ — sohajtá a’ rekedt orrú gróf.

„Igen, de ön féltékeny lehetne, én pedig bizodalma’t kívánom — ön ábrándos kedélylyel csügg a’ leányka élvezendő kéjein, ’s én nem tartom méltónak, hogy illy mennyországért sokat fáradjak; — szóval — Emmi öné. — Hanem, hogy könnyen juthasson cél-hoz, az utat jól meg kell törni; az egyenes róna legbiztosabb; itt tévelyuttól félni nem lehet; e’ rónán vasutat, az az minden a-kadály ’s ütközéstől mentt utat kell építeni, ’s rajta a’ gőzkocsi önnek grófi czime — ajánló kártyái, váltó levelei lesznek. Ha ha ha!“

„Ha ha ha! átkozott legyen, ha van valóbb, ördögibb, hübb barát náladnál; ha ha ha!“

II.

A’ molnár-utsza végén, alacsony rongyos viskók egy két négy-szegű ablakkal, két-három arasznyira a’ kinos kövezeten felül, bá-mulnak a’ szemetes járdára; bánatos könyes romok, mint éhen holtak csontvázai (mert e’ viskók illyeket képviselnek) düledeznek itt ott, mint késő emlékek az 1838-diki vészes három napból; a’ szaggatott utsza izléstelen külsejétől elfordul a’ henye kódor-gó, ’s gödrös utjait, legalább nappal, kerüli a’ kéjencz pipe-rőcz; a’ főváros e’ részén csak ritkán, csak éjjel zavarja-meg a’ falusi csendet pör-lázás kóbor — De azért e’ hely korán sem bünfészek; a’ szegénység, a’ takarékoság erényes gyer-

meke boldog elyonultságban összpontosít itt falut és fővárost, nyugalmat és zajt, örömet és bút. — Az utsza mindig csendes, hogy lehetetlen benne komolynak nem lenni; mindig sok ház van kiadó, 's ki a' világtól meg akar válni, annak igen ajánlható; valóság-gal sok szerencsétlen is vonult ide.

Az est közel volt.

Talán sárga lehetett hajdan a' házikó, melynek alacson ka-puja fölött ujan feketített szám diszelgett. A' ház földszini; udvara keskeny, rövid; szobái vizenyősek; az utszára nyilóban két nő ül, anya és leány; mindkettő munkába merülve; csinos, de nem fényes butorok izléssel rendezve töltnek-meg minden pon-tot; számított kényelem, óvatos tisztaság, szabályos izlés, kere-settséggel nélküli pontosság ömlik-el minden lábnyomon; — szegény-ségnek szentelt templomnak néznéd.

Kopogtak.

„Ki az ?“

„Én !, — felelé kívülről egy rekedt hang.

A' leány ajtót nyitott.

A' vendég, ki most belépett, sajátságos alak volt. Honunk-ban azonban éppen nem olly ritka, hogy őt elismernők; — de Pesten ez ritkaság. — Azonban kik a' Molnár és Leopold-utszá-ban vagy környékén laknak, vagy itt jöttek, mentek — emlékez-ni fognak, hogy őt látták. — Talán nem lesz felesleges őt mind e' mellett leírni. — Feje, midőn a' zsiros birkakucsmát levevé, csu-pasz, fényes; arcza vörös, kék 's fekete színek némi vegyületét viselé. Hosszú bozontos ősz bajusza és szakála; egész testét al-földi kifordított, piszkos szagztatott bunda fedé, 's a' bizodalmas-sággal vegyült tiszteletnek némi elegyével lépdelt a' terem köze-péig, az anya és leányra tekintett, 's nem csalatkoznék, ki állit-ná, hogy szemeiben könnyűt látott.

„Minden haszontalan — nemde jó Márton !“

„A' remény, a' haldoklót is táplálja asszonyom !“

„Emmi ! adj Mártonnak széket ! — 'S most öreg beszélje-el kend, mit hallott. — Csak egy harmatcseppet öreg sebhedt kebl-emre, és áldani fogom kendet.“

Emmi nagy zemeit a' koldusra függeszté; mert legszorosb értelemben Márton az volt — O, a' szemnek minden mozdulata egy-egy irott lap; a' szem örül, búslakodik, vigasztal, megvet, iri-gyel, szánakozik, dicsér, gyaláz. — O, a' szem a' test-rendszer-nek legtekélyesb része. — O, a' ki szüntelen, és szüntelen eszmé-letlenül bámul az Isten szép világába, nem tudja megítélni, mily árva a' világtalan. — Emmi pillanata sokat jelentett; a' koldus

érté azt, elakadt, 's csak nehéz és erőtetett igyekezet után mondható ki:

„Lajos urfi! —

„Hagyja kend öreg az urfi-czimet! Az urfi és az én nagyságos czimem napja rég leszállt, 's többé felkelni alig fog.“

„Tehát — igazítá a' koldus, fejét rázva, Lajos ifjú ur“ —

„És miért ur?“ — viszonzá az anya.

„A' pokolba is — kiáltá a' koldus tüzesen — de csak hamar utána tevé — engedelmet asszonyom! bizonyos idő óta nagyon ingerlékeny vagyok, 's gyakrabban megféledekzem helyzetemről: de ismétlem, hogy kegyelmed „Szalah Lajosné asszonyom, nekem mindig nagyságos, asszonyom és Lajos urfi mindig uram lesz. — Ha finomabb emberre van szükségök, jó! — úgy ... hanem bérért vagy a' nélkül, élelemért vagy a' nélkül, lakásért vagy a' nélkül — Márton, kit kegyed a' gonoszság és inség öléből egykor kivont, és magához vett, nem tágit sem kegyelmedtől sem czimjeitől. Mehet, a' mint akar, jöhet, a' mint akar!“

„Isten jutalmazza-meg kendet!“ zokogá az anya.

(*Vége következik.*)

V e t é l y t á r s .

(*Vége.*)

Az óra hetet kondult. Miksa éppen a' lépcsőken jött-fel és szobájába lépett. Midőn nejét szívére zárta 's megesókolta, félhangon mondá ez: 's ha még is álnok volna, ha kedvest tartana!

Más nap ebéd után ismét elsietett Miksa. Ez uttal nem sompolygott inas utána; Emilia köpenyébe burkolá magát, 's tova siető férjét követte. Az ut több utszán vitt keresztül, mellyeken különben csak szélsébséggel szokott Emilia átkocsizni. Vásári nap volt; a' városból ittas pórok tántorogtak haza, 's Emilia sok oldaldőfést, taszigálást szenvedett; egy molnár legény pedig barna köpenyének egyik szárnyát fehérre festette. Végre a' 21-ik számalatti ház előtt állott Fridrik-utczában.

„Itt lakik ** Miksa ur?“ — kérdé egy öreg asszonytól az udvaron.

„„„Szolgalatjára, a' harmadik emeletben, balra; de a' nagyságos ur mindig bezárja ajtaját, 's egy lelket sem ereszt magához.

Emilia a' harmadik emeletbe sietett; midőn a' mondott ajtó előtt állt, nagyon meg volt indulva. Végre, végre — gondolá magában — fölfedi a' titkot, melly neki már olly sok titkos könyűjébe került.

Azonban, mint történni szokott, hogy valamelly gyászos fölfedezés előtt sokszor akaratlanul megborzadunk; Emilia is egy ide-

ig elhatározatlanul állott a' végzetes ajtó előtt. — Most szót vélt a' szobában hangzani; fülét a' kulcslyukra nyomta, 's valóban férje hangja volt.

„Légy nyugton édesem!“ — monda nyájasan — téged bizonynyal soha sem hagylak - el. — Pillanatnyi csend következék; a' künn hallgatódzót majd elhagyták érzékei; kicsinyben, hogy le nem rogyott. Miksa tovább folytatá szavait: megigértem, hogy tőled házasságomban sem válok-meg. Ah, azon egyetlen egy napon, melyet körödtől elfogva kellett leélnem, nem kevesebbet szenvedék, mint te; és más nap reggel azonnal hozzád is siettem kedves lény. Egyedül téged nem áldozhatalak-fel nőmnek. Ah, ha ő frigyünkről tudna, rettenetesen fogna dühöngni, és téged boszúja bizonynyal megrontana.

Emilia olly erővel rántá-meg a' csengetyűszárt, hogy az majdnem kezében maradt. Miksa meglepetve 's azon gondolattal, miképp' a' háznál talán valami szerencsétlenség történt, ajtót nyitott. 'S im neje rohant-be, boldogtalan vetélytársnéját semmivé teendő. — De a' több mint egyszerűleg butorzott agglegényi teremben mi sem volt, mi vetélytársnéhoz hasonlítna. Csupán szörnyű füst tölté-be az egész szobát.

Miksa ablakot nyitott, mert neje, ki olly véletlenül meglepé, a' füsttől majdnem elájult. — „Látod — mond a' férj, és hosszú szárú pipáját félretevé — tudtam én, hogy nem szenvedheted a' pipafüstöt.“

„Hát senki sincs itt?“ — mond Emilia mintegy magában.

„Tehát kinek kellene itt lenni?“

„De hát kivel beszéltél? kire pazaroltad a' szerelem nyájas szavait, mellyeket hallanom kelle, 's mellyek majd örültté tettek.“

„Pipámra — felelt Miksa nyugodtan, 's neje mellé települt a' régi divatú pamlagra. — Nem azt mondád-e kevés nappal mennyekönk előtt, hogy a' pipafüst előtted szenvedhetlen, 's hogy nem örömet vennéd, ha még mint férjed is hódolnék a' pipának?“

„Igen, azt mondám — válaszolt Emilia — én nem szenvedtem ezt a' fatális füstöt, 's ha csak közelébe jutok is, azonnal köhögnöm kell.“

„Hogy tehát téged a' füst és köhögéstől megkiméljelek, magam pedig pipám miatt ne lássak tőled nagy pénteki arcokat, öreg dajkám házában e' szobát bérlém-ki, hol ebéd után naponként egy órát, mint már évektől megszoktam, dohányozhassam. Most tudod a' foglalatosságot, melly csemege után körödből elhívott, 's most bizonynyal magad kergetsz-el hazulról.“

„O, korán sem; magános szobádat ma láttad utószor; azért csak bucsúzzál-el tőle.“

„De hát hol dohányozzam?”

„Honn, közelemben, szemeim előtt.”

„De a' füst!”

„Meg fogom szokni.”

Miksa esókokkal özönlé-el neje ajkait. Ezután összeszedvén pipáit, dohányát, a' szállást felmondta. Emilia pedig utközben félhangon ezeket mondá: „Inkább csak otthon dohányozzék; ha pipa van kezében, andábnak látszik, 's valami szives szomszédnó könnyen megtalálná szokni a' pipafüstöt. Inkább magam kísértem-meg, egy nő pedig, a' mit komolyan akar, mindig végrehajthatja.

Németből

Röjtöki.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hirszekrény. — Az új esztendő első napján esett hó nagy reformot hozza időjártunkba; mert annyira elűzte a' hideget, hogy azóta folyvást kellemes lágy napjaink kecsgettetek. Sőt mi több, 4-kén éjjel a' hó is kezdett olvadozni, 's csepegett a' házfedelekről. Ezzel még nem eléglé-meg, hanem egész jan. 5-kén olly szaporán ömlött az eső, hogy utszáink igazán lucsok-medenczékké váltak. A' házakon fekvő sok hónap azonban még fele sem olvadt-el. Mindazáltal, ha ez így megy (noha nem hiszünk az időnek, mert most nagyon változó, mint a' korszellem, vagy inkább, mint a' magyar hirlapi írók elvé), úgy Dunánk jege alkalmasint nem sokára felszedi sátorfáját 's úgy rohan a' fekete tengerbe, hogy nyomát sem látjuk. Ezen pedig a' budapesti bérkocsisok ismét sopánkodni fognak; mert még jan. 5-kén jó kedvvel vágattak keresztül szánjaikon a' Duna hátán. — Mayer ur, a' „magyar király“ ezimű hotel bérlője mult napokban tudósítá a' pesti közönséget, hogy nagy teremében e' farsangon hetenként rendes bálokat is ad. Sok szerenését hozzá! de collegája, a' hajdani „hét választó“ bérlője, gyakran megadta árát a' pompás reduttali rivalitásának. Három király napján M. ur 20 ezüst kr. bemeneti díj mellett zeneprobát is tartatott, miről maga helyén ez iker lapok hihetőleg bővebben szöllandnak, valamint Morelli-nek ugyan e' napon tartatott második zeneprobája sikeréről. — Hallom, hogy az igazgató választása végett febr. közepén összeülő országos szini biztosság részéről nem sokára concursus fog hirdettetni a' nemzeti színház directorságára. Concurrens alkalmasint lesz elég. Igen, mert úgy értém, hogy a' director fizetése ezer pgő forint lesz. Ez ugyan annak, kinek szüksége vanrá, 's más birtoka nincs, elég szép pénz volna: de egy nemzeti színház — így vélik a' patrioták — igazgatójának nem üres erszényünek kell lenni: különben gyakran megfizamodik zsebe. 'S ha ez utóbbi áll, úgy az említett díj igen kevés. — Az emberek csak még is furesák. Némellyek színházunk igazgatójának magyart, mások németet, mások ismét tótót ohajtnának. Némellyek csupán zeneértőt, habár a' magyar és szini literaturáról soha nem álmodott is, mások literatort, ki a' zene hangjától azonnal megcsömörlik, ismét mások mindkettőt egy személyben kívánnának. Igen bizony, ha illyeket csak úgy lehetne leszakasztani a' fáról, mint Éva anyánk a' tiltott almát, se baj volna: de még a' czigánykereket sem tudják gyakorlás nélkül hany-

ni a purdék, 's így a választás minden esetre nehéz lesz. Ha tölem függene, bizonyosan okosan választanék; mert én a directorságra concurrenseket practicaí examenra is kötelezném; 's többi köztíratnék velek egy magyar színházi hirdeténytis, hogy látnám, tudnak-e jól magyarul írni; 's innen kitudnám, képesek-e megjavítani ama szarvas-hibákat, mellyeket theatrumi czéduláinkon mind eddig olly igen gyakran tapasztalánk. — A propos! a nemzeti színház játékhirdeményeit uj esztendőnk első napjától bor ág és kalászokkal körzött magyar czimer diszesíti. Ez hihetőleg azt jelenti, hogy cara patriánk gabnával 's borral igen, de pénzzel nem igen bővelkedik (mert notabene pénz a czimer körül csakugyan nem látok). 'S ennek igaznak is kell lenni! mert mióta sensu strictissimo nemzeti színházunk van, olly ritka a közönség, mintha valamelly ragály ütött volna-ki Bizony mondom nektek, illy módon nem sok idegen ajkú polgártársunkat fogjuk megmagyarosítani, 's ha ez még sokáig így tart, majd még a magyarok is levetkezik nemzetiségöket (ha eddig volt nekik valami kevés); mert hiszen tudjuk, hogy a nemzetiséget a színházban kellene tanulnunk. — Uj folyóiratink közül eddig láttuk már a Religio 's nevelést, pesti hírlapot, közleményeket, 's világot. A két első valóban esinos söt pompás külsejűnek lehet nevezni. A két utóbbi e tekintetben talán többet is tön, mint erejétől kivánni lehetne. Kívánunk mindeniknek szerencsés pályát; vajha soha se legyen okuk létüken sohajtozni. A pesti hírlapban (1.sz) Kossuth L. nevezetik főszerkesztőnek. Feuilletonjában a nemzeti színházról T. L. aláíratú értekező emlékezőn azt javalja, hogy az opera és drama béküljön ismét össze. Igen ám könnyű most ezt javalni, mikor már kifutott a leves. Jobb volt volna akkor okosat tanácsolni, mikor még a fazék körül nagyon égett a tűz, melly a levest kelletén tuli heves forrásba hozta; ekkor inkább a sok parázst kell vala elmozdítani a helyett, hogy azt még jobban élesztették: így most nem volnánk kénytelenek kérdezni, „mit csináltunk?“ mint Fra Diavolóban a megrémültt orzó. — A Sürgöny ez esztendőben még nem jelent-meg. Hátramaradását bizonyos raffinált speculatioi körülmény okozá, mellynek mássa magyar hírlapi litteraturánkban még nem volt: de hihetőleg e bajt is nem sokára orvosolni fogják. — Az Athenaeum hirdeti, hogy ezután Figyelmezője nem jelenik-meg. Hol fogják már ezután íróink neveit koszorúba foglalni?! Ta—ry.

KÜLÖNFÉLE.

Né má k. Egy furfangós eszű kiszámítá, hogy Európában mintegy nyolezven ezer néma él. — Ha már azokat is ide számítjuk, kik sokat beszélnek, de keveset mondanak, kik sokat tudnak de hallgatnak, kik sokat mondhatnának de szólniok nem szabad, megkísértetik az ember kérdezni, mire adott neki a beszélő tehetség.

Physiognomicai sajátságok. Meredt, durva haj sokszor a makrancosság jele; sima, lágy haj béketürést jelent. Gondor hajúk majd mindig eszes emberek 's gyönyör-kedvelők. Kópasz hajközönségesen élénk munkás lélek jele; ha csak a kópaszfejű nem simítja előre hajmaradékait, hogy homlokát befedje; mert ez mindennapias szellemre mutat. Kora öszülés misanthropia, tartós szenvedés, physical 's moralis mértéktelen fáradozás vagy éji elszórttságok jele. A teljes buja növetű fürtök, mellyeket az idő nem képes megfejéritni, egyarányos, esendes véralkat 's középszerű elmének jelei.

Szerellem-székek. Az emberi elme által valaha feltalált legritkább és leghihetlenebb intézeteknek egyike francia országban volt, az úgy nevezett szerelem (törvény) széke. De bizonyosan kevés intézet is van, vagy volt, melly ennyi tiszteletet gerjesztett, oly kevésbe került, és dicsekedhetett, hogy az erkölcsökre oly nagy befolyású volt volna, mint az. Le Grand szerint e törvényszék bírái nemes urak, főrendű dáma és költészek, tehát oly személyek közül választottak, kik világismerettel és ide tartozó tárgyak felől szerzett tökélyes és hosszas tapasztalással bírván, egészen alkalmasok voltak e hivatalra. E törvényszékeknél a nők részint helyeslést részint tekintetet nyertek, mert a férfiak egészen részökre álltak. E szerint a szerelem-törvényszék hatósága csak hamar elterjedett. Ők ítélték-el a szerelmesek pereit, és mindent, mi a galanteriát illeté. Felszólíták a vétkeket, hogy e-löttek megjeljenek; a nyers csatázók, kik egyéb perlekedésekben elleneiket sorompók között fegyverrel szokták engedésre kényszeríteni, zugoldás nélkül hajoltak-meg oly bírak előtt, kiktől félniek nem kellett. Ezek megfontolák a hibás lépést, arányos büntetést szabtak, a szerelmi viszonyt feloldozák vagy bizonyos nemű kibékülést rendeltek; ítéletmondataikat, mellyek a r r è t s d' a m o u r -nak nevezettek, és francia országban hosszas ideig törvénykönyvet képeztek, oly nagy becsben tarták, hogy ellenek feljebbviteli perrel élni ki sem merésze. Még fejedelmek és uralkodók sem vonakodtak (Alfonz, arragoni király; Richard angol király) az elnökség felvállalásától. Illy szerelemszékét alapított tartományaiban Fridrik császár is — veres szakálú 6-dik Károly alatt az udvarnál is állítottat-fel illy törvényszék és valamint más főrendű törvényszék, hivatalbeliikkel látatott-el. E hivatalokat fejedelmi vérből származott hercegek, az ország legfőbb emberei, a tanács első tagjai, sőt legtiszteltebb papok is viselik. Ez Izabella királyné hideg kedélyének következményéből történt. Azonban francia ország szerencsésnek tarthatná, ha egyéb mással nem vádolhatná magát.

Törvényszolgai buzgalom jutalma. — Nem rég egy pór, de la Ferté községben, törvényszolgai hivatalt nyert: de mindjárt törvényes pályáján első felléptekor nem kis szerencsétlenség érte. Egy megholtak házában a törvény rendelete szerint mindent peeséttel kellett megjelteni. Miután tisztét pontosan teljesíté, gondosan körültekintett, vizsgálva, vajjon figyelmét nem kerülte-e ki valami. Ekkor eszébe jutott, hogy a boldogultnak lováról elfeledkezék. — Az istállóba sietett tehát, és hatalmas peeséttét a bucephalus hátára nyomá; mire ez a szokatlan működéstől kissé felindulva, kirugott, és a szerencsétlen jegyzőt emlékhagyólag sebzé-meg.

Nevezetes futó. Julius 271kén folyó 1849-ben mint az angol Courieu bizonyítja, Bongolazában, a madrasi ülnökségben, oly verseny-futás ment véghez, mellynek alig van párja. Egy arab ló, melly Horne kapitány tulajdona, öt nap alatt 400 mértföldnyi utat tett és tulajdonosának 5.000 rupiát (5000 ft. pengő) nyert. Midőn győztesen a czeznál megjelent, Horne ur a futásban megállítá, és a leghizelgőbb czirogatások között — nyugszékbe helyezte, melly a legpompásabban és diszesebben vala felékesítve virág-bokrétákkal és füzérekkel.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön januar 14^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 Kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

(Folytatás.)

Emmi keble hangosan dobogott; sűrű könyvek peregtek-le arczán. Felkelt; picziny fehér kezét a' koldus barázdás durva kezére nyomá, és szemeinek tüzeből az öreg gazdag jutalmat aratott.

„Az elfajult gonoszt kívánnám kegyed elébe kisasszonyom; 's ha meg nem javulna, úgy Isten irgalmasságát hijjába pazarolná reá — rebege forró kézcsókja közben a' koldus. — Ah, ha dús volnék, e' kézszorítás gazdagon kamatoznék: azonban én koldus vagyok, 's a' koldusnak semmije sincs; — de még is e' koldusnak lelke van; lelke, mellyet kegyed javított 's tisztított; a' koldusnak akarata van kegyedért tenni. Ah csak az alkalom legyen jelen, csak a' miképp' titkát fedhessem-fel! csak a' roskadt erő tehesse, csak a' lankadt tagok birjanak! — de e' csupasz főt elhagyta az ékesség, 's az idő homlokomra hét tizedet rótt. — De Isten, kiben kegyed tanított hinnem, a' hálás kebelnek, munkás akarata az erőt sem tagadja-meg. — 'S most a' dologra!

Lajos urfi — asszonyom — jó lelkű; bárány-anyának farkas gyermeke, 's galambnak hollótestvére nem lehet. Ó romolhatlan szivű, de fiatal, tüzes, 's barátjai, kósza henye varjak — 's ki milly körben van, olly szint ölt — most e' szín, vagy is inkább azon körnek színe, mellyben mulat — ellene van: de e' szint, lassú eső, illy kebel és szájából, mint kegyedé, kisasszonyom, hamar 's tisztára mosná. — Kis időt várunk kell; hogy a' bor jó legyen, ki kell neki magát forni; a' kifort bor, tisztább, szamatosb, izletesb; — az ifjú keble lángözön — e' lángoknak szabadon kell csapkodni; minden korlát füstös, tisztátlan kebelt szül; — 's ha e' lángok tisztátlanba csapognak is gyakran, de az ifjú éleferő kiforrja azt, 's a' megpróbált arany tisztább!

Az anya és leány a' koldusnak e' példátlan ékesszóllásán nem kevésbé bámultak. — Az anya a' példabeszédes szónoklatnak jobb oldalát nézé, 's keble könyült. — Emmi megérté az öreget; lelke sirt testvére sülyedésén: de látván anyja nyugodtabbságát, kit szeretett, kit imádott gyengeségei mellett is, fájdalma enyhült, 's az öreg koldust, kiben a' beállt szélcsend kormányosa ült előtte, az elégedettségnek olly kimondhatlan kifejezésével nézé, melly bármelly korú és bármilly állású élő kebelt mozgásba hozott volna.

'S most tán alkalom volna megismertetni a' családot, mellynek körében mulatunk.

Szalah Lajos közép osztályú ugynevezett jó birtokos volt. Mint királyi táblai jegyző szereté-meg nejét Gundi Erzsébetet; a' szenvedély nőttön nőtt, mert alkalom volt a' találkozásra; e' találkozások táplálák a' szenvedélyt. — Szalah Lajos a' táblai jegyzőknek nem azon osztályából volt, kik, mig Pesten laknak, minden szép arczba szerelmesek; egy pár tuczat kiválasztottnak szerelmet ajánlnak, 's legalább két annyitól követelnek, 's kik miután Pestről két hóig távol vannak, mindenről megfelelkeznek — Szalah Lajos, mondom, nem ezek sorába tartozott. Ő a' leánykát megszereté. Független volt; sajátjává akará tenni, 's diadallal vinni mezei jószágára: de egy akadály gördült vágyai útjába. Erzsébet bátyja, fiatal heves polgár ifjú, egy táblai jegyzővel vitába keveredett, 's a' többi boszúsok között Szalah Lajos erzékeny nyilvános megalacsonyítással bünteté féktelenségét. Ez boszút, de ki nem elégíthető boszút forralt; 's most jelen volt az alkalom. Erzsébet bátyjának gondnoksága alatt volt, 's ez ellenszegült a' szövetezésnek, vagy ellenkező esetben az atyai örökséget megtagadá. Szalah Lajos tudta, hogy ez képtelenség, alacsony szeszély, mellynek, mihelyt ő hangot emel, ereje nincs: de sógorától békén akart válni, 's elvivé Pestről nejét minden osztály nélkül. — Boldogul éltek: de későbbi napjaiban bizonyos kereskedői szellem szállá-meg; merényt merény követett, 's több megbukott sikeretlen próba, pálinkaházak, czukorgyár, mostoha évek, dögvész, értéki tehetségét annyira sülyeszték, hogy belőlek kihatalni ereje nem volt. — Lelke e' csapásokat, a' mindenről, mit sajátjának nevezett, lemondást nem bírta-meg, 's egy borús reggelen, melly szintén hatással lehetett kedélyére, pisztoly zuzá-szét az érkekek középpontját. — Halála után neje, két gyermekével, az előttünk fekvő házikóban lakott Pesten.

— Márton! most itt marad kend leányomnál; már rég akartam bátyámhoz menni, 's most okvetlenül mennem kell.

Az anya elment.

„S most öreg! közelebb a' tárgyhoz! — mondá Emmi.

„Lajos ur — kezdé gyenge reszketeg hangon a' koldus — gonosz kezd lenni; foglalatosságát, kötelességét hanyagolja; naponnan kávéházakban, éjntén játszó és egyéb rossz házakban kéjelg. — Halkay ur vissza- vagy is elutasítást határozott, mi alkalmasint ma estvére történik; mivel most tudja-meg, hogy Lajos urfi mindenét eladta.“

„Eladta? — sikolta a' szegény leány.

„Igen is, hogy legyen mit egyetlen kártyalapon ma estvére sárba vágni, vagy a' vigyorgó pinczér-hölgyecske szeme közé szórni.“

„Szegény Lajos! — 's ki mondta mind ezt? —

„A' ki soha sem hazudik!“

Emmi mélyen pirult-el, és szemeit lesüté.

„A' kinek szaváról becsületessége kezeskedik; ki szavát soha meg nem törte; ki csak az erényt és Szalah Emmi kisasszonyt szereti.“

„Elég öreg, elég! — nyögé a' pirult lányka — hiszek!“

„S neve — Sárói Endre.“

III.

A' dunautsza egyik magas épülete előtt egyszerűen öltözött nő állt; arcán kétség, habozás ült; indulatai lélekküzdésre mutattak.

Istenem — sohajtá — néhány év előtt azt, mit most tenni akarok, szemtelenségnek, tolakodásnak nevezém: de a' szükség a' nézeteket más idomba öltözteti; — és valljon hibás vagyok-e én? — nem üldözöm-e az alkalmat csak legkevesebet is megérdemleni? 's tehetek-e róla, hogy keresményem élelmemre sem elég? — És Emmi, a' kedves leányka nem vérig tüzi-e gyenge ujjait, hogy érettem valamit tegyen. Istenem, Istenem!

'S a' nő a' magas lépcsőkön fel felé haladt.

„Honn bátyám? — kérdé egy cselédttől.

„Talán!“

„Hogy' értsem ezt?“

„A' mint tetszik! — az uraságok szeszélyesek; — azonban üljön-le ön, majd bejelentem.“

A' cseléd egy szalón nemű tereméből mellék cabinetbe lépett; a' szoba fényes; puha pompás szőnyegek, drága tükrök, jeles arc- és tájfestmények díszíték; — egy öreg ur, háló köntösben, halmozott papirok közt üt-fel fejét a' közelgő neszre.

„Honn van nagysád mindenkinek? — kérdé a' cseléd.

„Igen!”

„Ha valaki pénzt kérne is?”

„Nem!”

„S ha egy szerencsétlen asszonyság tanácsért folyamodnék?”

Az öreg úgy látszék megütközött, mint kitől olyat kérünk, mivel nem szolgálhat. — Ez eszme meglepőleg új volt. — Szemeinek bágyadt csalárd kifejezése fényt öltött; nyugtalanul mozgott, 's némi idegenkedéssel mondá: „Igen.”

A' szolga ment.

„Megállj!”

Most az öreg egy pénzzel tölt szekrénykét dugott-el, 's helyébe az asztalra egy üres pénzzacskót tett. — „Igy, most jöhet!”

Az inas ment, száját gunymosolyra vonva, 's a' szalón ajtón kikiáltott: „tessék!”

„No's mi baj? — kiáltá az öregcse — de csak hamar megütközve merevíté-ki szemeit — vagy ön az Erzsébet — minek köszönjem e' ritka szerencsét? — Igazán különös; mióta ama galád lovag önt nemes körbe helyezé, ön polgár bátyjára nem is gondolt, 's most — és illy váratlanul” —

Bátyám, ön tudja mi méltatlanul sebzenek szavai. — Nem volt-e tiltva e' küszöböt áthágnom? férjem meghalt' ... akará folytatni a' nő, de zokogása elfojtá szavait,

„No's férje meghalt' ...”

„S én inségnek vagyok kiteve, minden drága.” —

„Üljön-le; ezt ingyen kapja!”

„Holnap házbért kell fizetnem.” —

„S pénze nincs?”

„Igen is.” —

„S akarná, hogy én segítsem?”

Bátyám! ön nem hagyhat-el! — hiszen én testvére vagyok, 's ön gazdag.

„Nekem semmim sincs. — Isten legyen nekem irgalmas; — most azt hiszik az emberek, ha semmijek nincs, 's dolgozni nem akarnak, embertársaik javaikról szabadon rendelkezhetnek.”

„Az ördögbe is fiú — dörgé kívülről egy hang, félre az utból — hiszen nem ő herczegségéhez megyek, hogy bejelentsem magamat. — Jó estvét Gundi uram — kiáltá ajtót nyitva Falkay — im gróf Zámolyi. — Istenemre ön mint valamely keleti zsarnok őrizteti magát. — Vagy ugy? — társasága van!” — kiáltá kétértelmű mosolyra erőtetve száját — mi közben a' nőt szemtelenül vizsgálá.

„Testvérem Szalah Lajosné!” — mondá Gundi.

„Testvére? — Szalah! — — a' szép Szalah Emmi anyja? — valóban különösen örvendek. — Gróf ur ezen asszonyság ama kecses kisasszony anyja, ki önre olly nagy benyomással volt. — Nem veszi ön észre gróf ur a' nagy hasonlatosságot. — Gundi ur — mondja-meg csak ez asszonyságnak, kik vagyunk!”

„S Gundi ur a' düh bizonyos nemével tevė azt.

„Lelkemre! végtelenül örülök — mondá orrhangján a' gróf — Szalahnének kezét nyujtva, ki e' hizelgő kitüntetésre feledni látszék búját, 's egyszersmind sajnálá, hogy ujjabb kalapját honn feledé; de zavarja is olly mértékre hágott, hogy viszonzó szót nem találva, csak hajlongott, mosolygott 's meglepetést játszott.

„Hogy-hogy van a' szép Emmi kisasszony? — kérdé Zámolyi — reményilem jól?”

„Igen jól! — felelé a' dáma.

„Nem késik ön el Erzsébet hugom?” — kérdé a' tőzsér — hogy e' kellemetlen látogatásnak végett vessen.

„Ah Isten! nekem valóban mennem kell, mert messze lakom.”

„S ön messze lakik?” — kérdé Falkay, hogy kitudhassa lakát.

„Ugy gondolom — innen a' szent István tornyaig szép darab.”

„A' szent István tornyaig?”

„Igen is — ez egy ház czime a' Molnár utszában!”

„Vagy ugy?” — mormogá a' gróf.

„Tehát remélhetek bátyám?” — kérdé szorongva a' nő.

„Nem — talán — majd meglássuk: de most siessen, elkésik, pedig sötét is van.”

„Mit gondol ön gróf — kocsija a' kapu előtt áll; sötét van; e' dáma a' szép Emmi anyja, 's most egyedül van. — Mi férfiak vagyunk, gyalog is mehethénk a' színházig!” — monda Falkay.

„Ha asszonyságod olly szives lesz, 's elfogadja, örülni fogok!” — hebegé a' gróf.

Falkay karon fogta Szalahné, 's a' kocsiba emelé. — A' bakra egyenruhás szolga ugrott, 's a' kocsi robogó kerekei szikrákat hánytak a' dorottya utsza hosszában.

A' tőzsért ámulatból Falkay kaczaja ébreszté-fel. — „Vénpénzsák! tán csak nem szerelmes a' mámiba, hogy olly ostoba képet öltött! — kiálta fülébe — de tréfa, a' mi tréfa Gundi uram. Itt 50.000 forintról nyugtatvány, 's ön átadja a' 10.000-et. — Jól van?”

„S a' biztosíték?” — kérdé Gundi.

„Szabolcsi jószágom” — mondá a' gróf.

„Szivesen!” — 's a' három jó ur az aranyok és papiros számlálásába merültek.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFELE.

Uj Haus er Gá spár. Parisban a Rue de la Pepinière 56 számú házban lakik bizonyos férfiú, ki egy kocsisnak szegény foglalatosságát üzi, mindazáltal élelmi szükségét nem érez. Neve Robert. A' mult nyárnak egyik szép estéjén jó nevével és három gyermekével séta-utat tön. Hazatértekor szivből örvendett, és oly szeszélyben vala, mellyben mindenkit boldognak szereténék látni, és mennyire tehetségünk engedi, azzá is tenni. Ekkor figyelmét egy ifjúnak szenvedő arca voná magára, ki inség vagy betegeskedés súlyától látszék leverettnék; mert arca oly halovány és elaszott vala, miként azé, ki fellábbal koporsóban van, mind a' mellett külsejében valami kifejezés-teljes és finom rejtezek. Röviden, látszott, hogy az inség nem bölcsejétől nyomja őt. A' szegény fickót sajnálom — szólt a' jó szivű kocsis nevéhez, kit karjain vezetett, — 's ha nem ellenzed; e' fickót a' kórházba vezetem Baujonba, hol az igazgató jó ismerősöm; de ha csupán éhségtől gyötörtetik, ugy 30 sous-t nem sajnálók; azután csapjon belőle jó napot a' legelső vendéglőben. — „Igazad van férjem — szólt a' kocsisnő. — A' pénz, mellyet szegények számára adunk, legjobb kamatú tőkénk. Estére majd egy tállal kevesebbet eszünk, 's nem érzendjük a' hiányt mert a' gondolat is, hogy a' szegény fickó nem hal-meg éhhel, megvigasztal minket.“ Mint mondák, ugy lön. — Robert a' szenvedő alak felé közeledt, ki látszólag fáradt, és bágyadtan üldögélt egy szegkövön. A' fiatal embert tehát megszóllitá, és kitudá, hogy mindenben fogyatkozik; mert sem pénze, sem lakhelye nem volt. Éppen pénz-darabot kívánt könyörületből nyujtani a' szemvedőnek, midőn ez bátoritan arckifejezéssel és tompa hangon mondá: „ha ön egy falat kenyeret, és jövő éjre szalma-zsákokat adhat, ugy éltemet menti-meg, és megóv a' kétségbeeséstől“ — Az elaszott arcznak szenvedő kifejezése és az idegen ajkú hangulattal ejtett tompa szavak Robertre nagy hatást tettek, kit nevének egy arckifejezése még többre is bátorita; mert mondhatni, hogy a' boldog házasság és a' két fél munkássága őket silány jövedelmök és három gyermek mellett oly állapotba helyezé, hogy sokszorososan szivességet gyakorolhatának, több szegénynek nyujthattak alamizsnát. Kocsisunk tehát röviden végzé dolgát. A' szenvedőnek kart nyujtott, őt haza vezeté, és vendégképpen asztalához ülteté. Két nap mult-el, 's a' vendégszerető emberek nem kérdezek vendégünknek kiletét, nevét, és lakhelyét; hanem tehetségük szerint bántak vele, 's az éhezett fiatal ember látszólag felüdült. Midőn a' harmadik estén ettek, és ittak, 's a' gyermekek alunni tértek Robert a' beszédet mindennemű szükség és szerencsétlenségre forditá, melly az embert ártatlanul is érheti. Ekkor az idegen titokteljes kifejezést láttatott, Robertet kezén ragadá, és illy szavakban hozá-fel szenvedése történetét. — „Azzá, miként most ön lát, mondhatom a' sors mostohasága, vagy az emberek előitélete és gonosszága által lettem. Én szülőimet nem ismerém, sőt nevemet sem tudom, mivel Guilter Lajos, mint most neveztetem, nem valódi nevem. A' mennyit kitudtam, anyám spanyol herczegnő, 's én Madridban születtem. De még nem valék egészen két éves, midőn tudja az ég miként, a' szülői házból elvittem, és francia országba hoztatattam, itt Toursban, Menneville ur kastélyában, két nővéremmel együtt neveltek-fel. Nem hiányzott a' szolgálat és ápolás, sőt derék mesterektől is tanittatánk; röviden fényes, nevelésben részesültünk. Igy folyt ez

létem 15-ik éveig; midőn rögtön változás köszöntött-be. Növéréim Madridba hívtak vissza: engem más sors ért. Hogy, mint mondaték, a polgári háború viharos napjaiban a családok több milliónyi értékét megmentsem, holtak mondtam, és most mindenkorra elbocsájtottak a herceg kastélyából; póru öltözetben üzettem-ki, és Orleanstól nem messze eső városkában egy férfőhöz adattam tanítványképpen. Ez óta Menneville herceget többé nem láttam. De korábbi neveltetésem, s az igények, mellyekkel az élethez bírtam, és ha kívánja a vér is, melly ereimben buzog, mind ez jelen állapotom ellen tör. Másként nem tudtam segitni magamon, mint szökéssel, s így Parisba jöttem. Innét azonnal a hercegehez írtam, de tőle választ nem nyerek; mindazáltal Eugen nevű komornokja által iratott. A levelet egy Messengeriek conducteure hozá. Ez óta minden negyedik ötödik héten levelet vagy szóbeli tudósítást kaptam. De a herceg mindennemű pénzbeli segédet, vagy közbenjárást tőlem megtagadott, és ez döntött engemet ama rettenetes szükségbe, mellyből önök szivessége által menekültem.“ — Így hangzék az idegennek nyomos életrajza. A kocsis s neje őt illetőde hallgaták, és biztatták, hogy bátorságát ne veszítse-el, s vigasztalja magát szerencsétlen állapotában türelem és készséggel; különben sorsának jobbulásáig maradjon náluk; hisz egykor meghálálhatja nekik azt, mit érette tettek: ha pedig ez lehetlen lesz, ugy nem is kell többé szólni e tárgy felől. Jövő délbén a Spanyol bepecsételt levelet hozott haza, mellyet Robertnek megmutatott, és mondá, hogy a toursi conducteurtól kapta. A levél aláírása „Eugen“ volt, és a komornok, kinek Guilter Lajos a derék Roberttel összejövetelét látszék megírni, javalá neki, hogy a vendégszerető embereknél maradjon bizonyos ideig, míg minden megváltozand. E mellett intéseket adott neki a születése körüli homályról, önjavára szigorú hallgatást ajánlott sa't.

— A levél Robert és nejének nagylelkűsége dicséretével és magasztalásával végződött; azonkívül azt nyilvánítá, hogy háladatos lesz. Guilter Lajos a komornoknak azt felelé, hogy Robert utóiratot kíván függesztetni a levélhez; így rendes levelezés keletkezék közöttük, mellyben Lajos vitte a leveléket a conducteurnek, valamint a válaszokat is. A komornok kedvenc tárgya következő volt: „ne hagyják a hercegnő örökösét semmiben fogyatkozni; fontos okaim vannak gondolhatni hogy uram Lajosnak atyja; de az egész dolgon halálos sötétség uralkodik. Ha Lajos teljeskorú lesz, milliónyi örökségnek ura; mit tehát vele jót tesznek, gazdagon meg fog jutalmaztatni.“

— Egy eset eme ritka bonyolodást még rejtélyesebbé tette és a jó Robertpárnak bizalmát jóval megerősíté. — Egy napon ugyan is azt mondá Lajos hogy Madrldból vett levelet, melly mesés tudósítások, felvilágosításokat, és ígéreteket tartalmaz. Nehéz meghatározni, meddig tartott volna ennek üzése ha a Robertpárnak a vendég végre igen költségesnek nem látszik, és ez által tőle el nem idegenülnek. A kocsis kívánta tudni, mint van vendégével; és így mit már előbb kell vala tennie, Menneville szolgálatjában levő Eugen komornoknak írt. Azonban levele e laconi rövidségű válaszszalettel jött vissza: „Ismeretlen. A departement egyik birtokosa sem visel illy nevet.“ Most kezdett eszmélni Robert; most replet-le szeméiről a hályog, s hivé, hogy őt az idegen rútol megosalá, és meghazudtolá. Most azonnal közelebbről tudakozódott a fiatal ember után.

— Ki veheti rossz neven a derék és jámbor házaspárnak, hogy vendégük ellen panaszra fakadának. Az állítólagos milliomos megfogott, és kitetszett,

hogy neve Tubino Lajos, és életkora tizenhét év. Az azonnali nyomozásokból még több rendű nevezetes adat sült ki a spanyolnak korábbi sorsa felől. — A „Gazette des Tribunaux“ mellyből eme sajtósági törvénybeli esetet meritjük, további felvilágosítást ígér, mellyet mi annak idejében pontosan közlendünk, hogy e talányos eset titkát felfedezhessük.

Az antarktikai új derékföld, Adelia, melly mint a hirlapokból tudatik, majd egy időben fedeztetett-fel egy francia, és amerikai expeditio által a mult év kezdetén, sem Amerika, sem Ausztráliához bizvást nem számolható, és mint mondatik, a földtekén hatodik világrésznek fog elismertetni A francia tengerészeti felfedező, D'Urville, ezen földnek Terre Adélie nevet adott, és pedig nejének tiszfeletére, ki Adelheid nevet visel.

Izsák Izsákja. — Bizonyos posztókereskedő és nagy tözsér Chathamban, ki Anglia leggazdagabb zsidóinak egyike vala, 170.000 font sterlingben (mintegy 1.700.000 forint pengő p.) bukott-meg. Ez iránt tett közlelbbi vizsgálatnál kisült, hogy e kapitalista sem irni sem olvasni nem tuda, és soha sem vitt ügyei felett jegyző-könyvet.

Marhahús - emésztés Parisban. A Journal des débats párhuzamot von a jelen és mult évek közötti ökor-felemésztés felett Parisban; és e célból a két september hónapot teszi egymás ellenében. 1840-diki évben 5448 ökor vágatott-le, 1685 tehén, 5856 borjú és 36.628 ürü. — 1839-ben 5276 ökor, 1922 tehén, 6071 borjú és 33.834 ürü s a t.

Megtiszteltetés. Az ageni francia költő Jasmin, ki a Languedokok dialectusában ir, honosai között olly nagy dicsőségben áll, és ugy tiszteltetik hogy megkülönböztetése csaknem az apotheosisig hág. Nem csak minden városban ismertetik, de még déli francia ország minden falvában is; és ha utaz, séta-kocsizást, kirándulást tesz; minden felől a leghizelgőbb megtiszteltetésben részesül. A Cabinet de lecture, mellyből e tudósítást közöljük, továbbá azt írja, hogy Toulouse város egy parisi aranyvivesnél aranyból készitendő babért rendelt, mellyet az ünneplett költőnek nyujtandnak át köszönetül illy czimű munkája ajánlatáért, „Françounette.“ — A hirlapokban már több érdekes vonások közöltettek e természeti költész életéből ki egyébiránt mesterségre csak hajfodrász.

Csak énekeljete! — Egy izben XV-dik Lajos jövedelme annyira szük volt, hogy az udvariak fizetésciket határozott időben meg nem kaphaták. Az opera-énekesek tehát könyörgő levéllel járultak a ministerhez. Mire ez így válaszolt: „előbb a könyvezőket kell kielégítnünk, azután jö a sor az éneklőkre.“

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczen, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januar 17^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

(Folytatás.)

Szalahné a' koci puha szögletébe temeté fáradt tagjait; behunya szemét, 's kellemes emlékek szárnyain engedé repkedni képzelő tehetségét. — Hm! — gondolá magában — Emmi semmit sem szóllt, hogy e' két urat ismeri. E' titkot egészen magába zárá. Ez — nagyon csalatkoznom — ha nem volna szerelem. — Most egy kérdést intézett önmagához, valljon mellyik a' kettő közül? — A' gróf fiatalabb és fensőbb rangú — de Emmi soha sem adott illyesmikre sokat. — „Nem, soha sem fogom őt kényszeríteni. Válassza akármelleyiket! De — folytatá — a' gróf nem állja ki Falkay mellett a' hasonlítást. O milly finom, mi vonzó, mi figyelmes ur, és mint tud beszélni! Ugy gondolnám, Falkay lesz az igazi. Már ugy van, neki kell lenni. — És most szép reményeknek engedé magát által, mellyeket képzece ecsetelt; szive megtölt; szemeiből nagy könnyűk peregték-le arczán. — Haza ért; leányának nem szóllt, de erősen feltette, hogy őt szigorúan fogja tapasztaltgatni.

Álmában leánya majd Falkayné, majd gr. Zámolyiné, 's a' lakodalom fényes volt; Emmi a' tisztelet és kitüntetésnek hosszú lánczán ment-át. Bevezettettek mindketten (mint képzelni lehet) minden főbb uraságnál, sőt — 's itt a' jó dáma annyira reszketett még álmában is, hogy ha ki őt látja lázosnak vélné — sőt mond, az udvarnál is. — Most Falkayné volt Emmi; születése napját inneplék terjedelmes jószágain. — Falkay öszszehivatá a' jobbágyokat, 's fél évi adójokat elengedé; a' jobbágyok térdre hullottak Emmi előtt, 's a' hirlapokban „ritka nagylelkűség példája“ czim alatt közöltetett Falkay nemes tette; az egész ország Falkayról, 's annak szép és hű nejeről, Szalah Emmiről beszélt. — Majd változott a' szintér, 's Emmi gróf Zámolyiné volt. — Pesti nagy-

szerű palotájának erkélyén ültek; minden elmenő mélyen hajlott meg, 's egészen levevé kalapját. Kocsi robogott, 's a' cseléd jelenté: „gróf ez 's ez — herczeg ez 's ez“ — és ő leányával a' thea-asztalnál a' napi ujdonságokkal 's finom társalgásával minde- nek figyelmét megnyeré, 's ő herczegsége elégűlten, magasztalt- sággal távozek-el. Még a' párolgó thea-edények el sem szedettek, midőn egy genialis külsejű fiatal férfiú lép-be, 's térden kéri ő nagyságát, Zámolyi Emmi grófnét, tegye őt kimondhatlan boldog- gá, 's ajándékozza arczrajzát kiadandó zsebkönyve czimképeül. — Emmi gondolkodik, elpirul, a' szép fiatal ur esdekel; — Emmi enged, a' zsebkönyv megjelenik, minden könyvárusnál látható; egész ország csak a' czimképet bámulja; a' zsebkönyvre figyelem sem fordítatik, de a' példányok mind elkelnek, 's még mind egyre keresik, 's a' genialis kiadó ur új kiadást határoz, 's csupán a' czimképből csudálatos gazdag lesz. — És még néhány illy magasz- tas nagyszerű kép vonul-el az álom országába mélyedt boldog jó dáma képzetlapjain. 'S másnap, a' házbér napján, ki mondhatla- nul nyugodtan és elégűlten ébredt-fel izzadt párnái között.

Kinek keblén bú nehezül, és sem Isten egyházában, sem lány- kája bűvös termében vigasztalást nem talál, feküdjék-le 's aludjék.

IV.

A' színhely, hova most olvasóim lépnek, igen piszkos. — „De castis omnia casta!“ — az az tisztáknak minden tiszta. A' rege- író képeinek pedig élethűknek kell lenni.

E' hely sokkal ismeretesb Pesten, mintsem hogy ujmutatás után is ne tudnók annak jelentőségét: de minthogy, nem ez egy, hanem számtalan az illy pestises barlang, igaztalannak vélem, ez egynek homlokára a' bitójelt.

A' terem gőzös levegőjében csak alig pislognak a' fadgyú-gyer- tyák; füstfellegek vonulnak-el a' barna falak mellett a' többszö- rösen leplezett ablak közelébe némi vágygyal, szabadulhatni e' rot- hadt tartalmú üregből. — Néma csend uralkodik. Négy öt aszta- lka mellett gépnemű egyének ülnek, izzasztó munkába merülvék. A' munkások körül feszültségig kíváncsi szép fiatalság tanul élet- bölesességet, t. i. más kárán tanulni, megbecsülni sajátot, zabo- lázni szenvedélyt, ismerni kétségbeesést 's a' t. — A' középső, asztalnál halvány magas szőke ifjú ül; szájában tajtpipa, kezében két kártya, mellyeknek felsőjével az alsóbbat letakarva lassan, 's fennakadt lélekzettel huzogatja azt alább, meg alább, készítgetve mintegy ön magát végetlen öröm, vagy végetlen búra. — Most — most — a' kártya lepattant.

„Kettő” — nyögé az ifjú.

„Négy” — kiálta a banquier.

„S az ifjú ember pénze a közép fa-tálba vegyült a többi rablott javak közé, ’s ennek izmait és minden tetemét kinos görös futá keresztül; szeme akaratlanul pénze után nyomult, kísérve mintegy örök nyugalomba egykori barátjait. Arczvonalmain keserű zavar ült, ’s tekintete nyugpontot nem talált.

„Hagyja ön abba — a szerencsét nem lehet üldözni” — sugá egy hátmegetti az ifjúnak.

„Kicsoda az? ki mer akaratomba avatkozni?” — dörgé ez.

„Csak gróf Zámolyi!”

„Csak? — utánzá gunynyal az ifjú — no hát tudja-meg ön, ha gróf Zápolyi chinai császár volna is, az ablakon vetem-ki, ha bátorkodik tettembe avatkozni.”

„Csendre Szalah ur!” — kiáltá a többi vendég.

„Szalah!” — mondá vontatva a gróf —

Ez visszanezett a grófra, de arcán semmi sértőt nem látva, — boszúsán veté magát székére ’s hallgatott. — Végre a pénz előle elfogyott, ’s Lajos — reszketve nyult oldalzsebébe tárczája után — ’s gróf Zámolyi és Falkay jól látták, hogy utósó papir-pénzét vevé elő. — A kártya fordult; ’s a pénz veszve volt. — Lajos nyngtalanul mozgott székén, ismét elővevé tárczáját, ’s új papírt tett marka alá. — A kártya kiosztatott; Lajos vesztett, ’s a marka alatti jegyet dühösen dobá a tálba. — A banquier kitará a jegyet, ’s az — — egy vén sorsjegy volt.

„Mit tesz ez?” — kérdi gunynyal.

„Azt, hogy ön mindenemet elnyeré — hogy semmim sincs, ’s hol semmi nincs, ott Isten sem vehet valamit.”

„De ön tett, vesztett, ’s én azt követelem.”

„Majd a más világon!” — mondá felkelve.

„Addig ki nem megy! — vesse-le öltönyét, vagy — ’s e pillanatban ezüstös pipáját ragadá-ki szájából.

Lajos dühösen ugrott a más oldalra, ’s egyik kezével a banquier torkát ragadá-meg, másikkal pipáját igyekezett vissza szerezni.

A zavar, lárma általános lett. —

„Csendesesen uraim!” — kiálta egy barna magas ifjú. Szemei haragot szikráztak, ’s ereje utat csinált Lajoshoz.

„Mennyi önnek követelménye?”

„Húsz pengő!”

„Itt van! — Szalah ur, ha eljő hozzám éjszakára, szivesen látom!”

„Nem úgy uraim! — szólla közbe a' gróf. — Ön aligha nélkülözheti oly könnyen pénzét. — Im itt van tulajdona! — Szalah ur, ha előbb megsértettem, e' tettem legyen békebíró köztünk. — Ez nem ajándék; mert a'jándékkal ujlag sérteném: ez kölcsön, mit ön annak idejében visszaadand. — Szolgájok uraim!""

A' meglepetés, valamint e' jelenet nem köznapi volt. — Lajos alig tudá, mi körüle történék. A' gróf elment, mielőtt pénzét visszautasithatta volna. — A' barna ifjú még ugyan ott állt, kezében a' visszaadott bankók; de ezt még kevésbé ismeré, mint amazt, 's helyzete ellenében igen kényes, igen kinos volt; szólni nem tudott.

„Ama galád gróf szándékomat megghiúsítá; 's ön, mint arczárol olvasom, lakomat el nem fogadja — mondá az ismeretlen — nemde?‘

„Nem!‘

„Tudtam!‘

„Igen? — különös! — 's én szétzuzhatnám agyamat ennyi szégyen miatt. — 'S önnek neve?‘

„Miért azt?‘

„Az ördögbe is — csak tudnom kell, ismeretlenül kinyujt egy aljasultt gonosznak segedelmet?‘

„'S van különbség az ismertt 's ismeretlen baráttól jött segély közt?‘

„Az nincs — de nevét uram, nevét, ha örültté nem akar tenni!‘

„Okom, miért titkolnám vagy szégyelném azt, nincs; nevem — Sárói Endre.‘

„Eszelős különöz! — mormogá Lajos — miután egy órane-gyedig bámult az ajtóra, mellyen ismeretlen barátja eltűnt — 's nyomorú pénzét, alamizsnáját — hah — itt hagyá. — — Hm! — — illy gunypénz szerencsés szokott lenni — mondá kis szünet mulva. — Uram, kártyát!‘ — dörgé a' banquierra. — Ez hosszan nézémeg; de látva a' feltárt bankót, engedett, 's Lajos nyert; ismét nyert — 's még nem folyt-le egy óra a' mulandóság homályába, midőn Lajos egy pár ezerrel gazdagabban hagyá-el e' bünfészket.

V.

„Ho ho! — mondá ütközben Falkay — ön ma különösen jól játszá szerepét — most már nagybátya, anya, testvér mind le volnának kötelezve — még csak bejárás a' házhoz, 's azután —

„'S azután?‘ kérdé szivdobogva a' gróf.

„Azután — a' pokolba is! még annyira sem terjed képzelő tehetsége? — azután, egészítse-ki a' regét; építsen mennyországot; romboljon-le várakat, mellyek ártatlanságból épültek, vagy akaszsa-fel magát — mormogá félre — 's én majd okosabban használok az alkabnat!‘

A' tanács használt; mert a' gróf képzelődésbe merült, 's bátran elhíhetjük, hogy igen-igen boldog volt.

Falkay azonban egy igen ismeretes barátját karon fogta. Ez Zampából egy dalt fennhangon énekelt, utjokból minden kitért, 's ők a' váci 's leopold-utszán keresztül a' molnár-utzába haladtak.

„Itt vagyunk! — mondá Falkay, egy házikó előtt megállva.

Szalahné észreuvé őket — „O ég! — kiáltá — bizonyosan a' gróf és F...“ De annyira reszketett örömeiben, hogy e' kedves nevet ki nem mondhatá, vagy tán nem is akará kimondani, nehogy valaki elsajátítsa. — Főkötőjét, öltönye ránczait igazgatá, asztalt törle, a' pamlag-vánkosról egy pehelykét fuvott-le, 's a' eselédleánynak kiáltá — „miért nem mégy? — miért nem mondod nekik, hogy itt lakom! — hogy' lehet valaki illy otromba? Istenem, ott állnak künn e' hidegben!‘

„Alázatos szolgálja, nagysád!‘ — mondá Falkay.

„Alázatos szolgálja, nagysád! — mondá a' másik, a' nagysád szócskát, mennyire csak lehetett megnyomva és elhuzva.

Szalahné meghajtá magát, mosolygott, ismét meghajtá magát, és megjegyzé, hogy a' másik urat nincs szerencséje —

„Ismerni — mondá Falkay — a' veszteség övé — nem igaz Vizi ur?‘

„Egészen enyim!‘ — mondá Vizi.

„Mi ezt sokszor sajnáltuk, nemde Vizi?‘

„Rettenetesen, Falkay ur!‘

„De most a' szerencse, melly után annyit epedtünk, pártunkon van — nemde Vizi?‘

„Ugy van — Falkay ur — hogy' lehetne máskép?‘

„S most hogy a' társalgási szabályokat megtartsuk, nem vagyok tisztában, ugy jelentsem-e be magamat, mint Falkay, vagy mint gr. Zámolyi barátja.‘

„Gróf Zámolyinak 's barátjának, valamint Falkay urnak is nincs nálam ajánlatra szükségök.‘

„En magamon kívül vagyok örömemben — monda Falkay — miközben igen szorosán a' dáma mellé ült. — Valóban örülök, hogy asszonyosságod előtt olly magas véleményben áll barátom. O, a' gróf határ nélkül boldog lesz, ha ezt meghallja. — Foglaljon helyet Vizi!‘

„Az én jó véleményem — mondá a' dáma, boldog álmai közt, 's hogy egy kissé finom is legyen — a' gróf előtt kis jelentőségű!”

„Kis jelentőségű? — kiáltá Falkay — Vizi! milly jelentőségű Szalahné asszonyság jó véleménye a' grófról?”

„Milly jelentőségű?”

„Hát nem a' legnagyobb jelentőségű?”

„Ugy van — a' legnagyobb jelentőségű!”

„Hiszen nem lehet ismeretlen Szalahné asszonyság előtt azon végetlen benyomás — mondá Vizi — melyet a' kecses leányka “

„Vizi, gondolja-meg ön!” — szakasztá félbe Falkay.

„Falkay urnak igaza van — susogá kis szünet után Vizi — nem kellene róla beszélnem; köszönöm Falkay ur!”

„Igazán — gondolá magában a' dáma — illy gyöngédséget soha sem láttam.”

(Folytatása következik)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyászhir. Sümeghen (Zala megyében) jan. 7-kén négy napi torokgyuladás következtében szenderült-el boldogabb életre, léte virító korában, 24-ik évében, t. Vajda Amalia asszonyság, t. Kisfaludy Sándor urnak, honunk nagy nevű litteratorának 's jeles hazánkfijának hitese. Férje, szülői 's testvérei méltán kesergik a' mindenkitől tisztelt asszonyságnak illy korán történt elhunytát.

Magyar Casino horvát országban. — Z á g r á b b a n a' Tageblattszerint folyó hónap 1-jén nyitattott-meg a' magyar casino.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hirsek krény. — Az idő farsangi tréfát űz velünk; pedig ha tudná, milly sok embernek nincs kedve farsangolni 's enyelegni, bizonyosan ő is okosabbat tenne. A' jan. 4-től kezdett hóolvasztó lágy idő 's reá következett nagy esők közben egész 8-ki estig Chronos ur köpönyegét mutogatta, 's már a' Duna áradóban volt, és az átjárás rajta a' hid felett félig jegen félig esónakon történt. 9-én Chronos ur ismét bundáját rántá elő, csipős éjszaki szelet és fagyot, estve, és 11-kén hajnalban kevés havat, de ezután ismét lágyabb időt küldte. Az emberek pedig úgy megörültek az új fagynak, hogy a' jégváti gyakorlott utakat újra felkeresték, 's mint az előtt futának keresztül kasul rajtok. 11-én estve 's egész éjjel valamint 12-én egész nap újra eső állott-be, az emberek pocsolyákon keresztül lábaltak Dunánk jégén. A' rögtöni lágy idő 11-i éjjel 's 12-én estve felé kissé alább mozdítá a' budai parthoz közelebb álló dunajeget; minek következtében a' jégnek eltakarodását nem sokára várhatjuk.

Uj esztendőnk első két hetében (mint télen 's farsang körül közönségesen történik) egyiké pesti ház belsejében gyuladás volt, tetemes kár nélkül. Jan. 10-én délben a' Wurm házi egyik raktárban volt nedves gabna olly forrásba ment által, melly azt végre meggyulasztá, de fürge segédkezek e' bajon is hamar segítettek.

A' pestmegyei takarékpénztári egyesület ugyan jan. 10-én délelőtt tartá ezen esztendőben második közgyűlését t. Simoncsics János alispán ur elnöksége alatt a' megyeház nagy teremében, hol többek között felolvastatt a' számadások vizsgálatára kinevezett küldöttségnek jelentése, mellyben a' számadások és azoknak kezelésével teljes elégedését jelenté-ki.

Farsangunk ugyan e' napon pompásan kezdődött a' reductorterekben. Az első redutmultság most 17-én; a' kereskedői casino első bálja 19-én lesz.

Nemzeti színházunkban az országos választmány biztossága élénken foglalkodik a' leltárak készítése és mindennemű szükséges rendeletek tételével. — Schodelné assz. még Pesten van, mert egy idő óta beteges. Egy hazafi, ki nemzete becsületét szint' ugy szivén viselé, mint mindenikünk, 's ki az ember gyengéjét szintén képes ugy mint az éademet felfogni, és mindeniknek tulnyomóságát megítélni, ki az embernek ugy, mint a' művészetnek egyiránt barátja, ki végre nemzeti színházunk jólétén ugy, mint haladásán mindenkor igaz hazafisággal örvendett, 's annak virágzását folytonosan ohajtja, Schodelné asszonyt uj esztendőnk elején egy drága brillant emlékgyűrűvel ajándékozá-meg.

Magyar hirlapjaink közül az Erdélyi Híradó velin papiroson jelent-meg. A' „Mult és Jelen“ lapjait még jan. 11-kén nem láttuk. Ta-ry.

KÜLÖNFÉLE.

A' hiúság, próbán. — Le Tellier Louvois, rheimsi egykori érseknek rang és születésbeni tulságos hiúsága egész francia országban híres volt. Ez többek között, következő esetben, igen furcsán mutatkozik.

Az udvartól több év óta távul tartózkodó 's berri-kerületből visszatérő és Versaillesba utazó A*** herczeg kocsija felfordult, 's eltört. Csipős hideg volt, 's azt mondák, hogy a' kocsit két óra alatt nem lehet kiigazítani. A' herczeg, ki egy előfogatot láta állani, kérdé: ki számára rendelteté az — 's válaszul nyéré, hogy a' rheimsi érsekre vár, ki szintén Versaillesba utazik: inasait azonban előre küldé, 's csak egyet tarta - meg magánál, kire ráparancsolt, hogy magát ne láttassa, mielőtt ő kívánja.

Az érsek megérkezik. Mig befognak, a' herczeg az érsek egyik emberére bizza, hogy urától kocsijában, egy becsületes ember számára, kinek kocsija eltörtött, 's azon kellemetlen helyzetben van, hogy kocsija kiigazítása miatt két óráig kell várakozni, egy helyet kérjen. Az inas a' bizományt teljesíti.

Érsek. De kicsoda ő? Rangbeli ember?

Inas. Ugy látszik, monseigneur. Legalább külseje olyan, mint becsületes emberé.

Érsek. Mit nevezsz te becsületes embernek? Jól van-e öltözve?

Inas. Egyszerűen, monseigneur, de tisztán.

Érsek. Vannak emberei?

Inas. Gondolnám, igen, monseigneur.

Érsek. Menj, kérdezd-meg.

Inas (elmegy 's visszajő) Monseigneur, előre küldé őket Versaillesba.

Érsek. Ez már valami, de még nem minden. Kérdezd-meg, nemes ember-e?

Inas. (elmegy 's visszajő) Igen, monseigneur; ő nemes ember.

Érsek. No, nem bánom, jöhet; meglássuk kicsoda.

A' herczeg közeledik, 's meghajtja magát: az érsek fejével bólint 's a-
lig mozdul-meg, hogy egy kis helyet adjon, végre a' Lajos-keresztet észre-
veszi 's mond: ,Uram! sajnálom, hogy megvárakoztatám önt: de kocsimban
senkinek sem adhatok helyet, ki semmit sem mutat; ebben ön nekem iga-
zat adand. Azonban hallok, ön nemes ember, 's mint látom, szolgált.'

Herczeg. Igen, monseigneur.

Érsek. 'S Versaillesba utazik?

Herczeg. Igen, monseigneur.

Érsek. Valószínűleg a' bureauban vannak dolgai?

Herczeg. Nem, semmi dolgom a' bureauban, csak köszönetemet aka-
rom nyilvánítani.

Érsek. Kinek? a' louvoisi herczegnek?

Herczeg. Nem, monseigneur, a' királynak.

Érsek. A' királynak? (Hátrább vonul, 's valamivel több helyet ad)
Tehát a' királynak kevés idő előtt kegyét tapasztalá?

Herczeg. Nem, monseigneur. De ez hosszas történet

Érsek. Mindegy, beszélje-el.

Herczeg. Két év előtt leányomat egy férfihoz adám nőül, ki ugyan
nem gazdag (az érsek az előbb adott helyett visszafoglalja), de előkelő ház-
ból való. (Az érsek a' helyet ismét visszaadja.) A' királyt a' házasság ér-
deklé (az érsek annyi helyet ad, mennyit csak lehet), 's a' legelső megürü-
lendő kerületi hivatalt vőmnek ígérni kegyeskedék.

Érsek. Hogy? kerületi hivatalt? hihetőleg valami csekélyt? mellyik
városbelit?

Herczeg. Nem városbelit, monseigneur, egy tartományét.

Érsek. Egy tartományét, uram, (a' kocsii szegletébe nyomja magát)
egy tartományét?

Herczeg. Igen, 's egy ilyen most meg fog ürülni.

Érsek. 'S mellyik?

Herczeg. Az enyim, a' berri kormány-kerület, mit vőmnek akarok
átengedni.

Érsek. Hogyan, uram, ön a' berri kormányzó? Ön hát A*** herczeg?
(ki akar szállni). De, monseigneur, miért nem mondá ezt meg mindjárt? Ez
hihetlen! De ugyan micsoda zavarnak tesz ön engemet ki! Ezer bocsánatot,
hogy megvárakoztatám herczegségedet! — Hogy az a' gazember inas is nem
mondja — csak azon örülök, hogy herczegséged szavára elhivém, hogyne-
mes ember; annyin mondják magukat annak a' nélkül, hogy azok volnának
— Ah monseigneur, én egészen megszégyenülve vagyok!

Herczeg. Nyugodjék-meg monseigneur. Bocsássam meg inasának, hogy
engem csak mint becsületes embert jelentett-be, 's önt azon zavarba hozá,
hogy egy család nélküli katonát kocsijába fogadott Bocsásson-meg nekem
is, ki hogy kocsijába ülhessek, nemzetségfámat önnek azonnal elébe nem
tartám.

KONDOR ÖDÖN.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csütörtökön januar 21^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

(Folytatás.)

Most látogatásuk okára tért-át Falkay: a' szabad jövetelt és menetelt kikéré magának és a' grófnak; részvevőleg kérdezősködött Emminek hol létéről; nem kis becsű ékességet a' gróf czimerével látatlanul csusztatott egy oldal szekrényre, 's esdeklőleg kéré, parancsoljon, mennyiszer csak tetszik, a' grófnak német színház páholyával.

„Hah! — kiáltá most Vizi — szinpadi hangot és állást véve — mi ez? mit látok?“

„Hát mi az? mit lát?“ — kérdé Falkay.

„E' tekintet, ezen élénkség, e' kifejezés — folytatá Vizi, egy képre mutatva — tökéletlenül van felfogva, gyengén kivive; de még is e' tekintet, ezen élénkség, e' kifejezés!“

„Ugy van; én messziről is reá ismerek — kiáltá Falkay enthusias-mussal — ez nemde nagysád gyenge képlete?“

„Ez leányom arcz-rajza“ — mondá Szalahné anyai kevély ön-érzettel.

Mihelyt Vizi gyanitását bebizonyodva látta, az isteni eredetnek legkicsapongóbb dicséretére fakadt, 's a' képet tüzzel és lelkesedéssel csókolá egyre másra — miközben Falkay Szalahnének kezét szívéhez szorítá, 's olly hévvel és részvéttel kívánt szerencsét leánya birtokához, hogy könyek látszattak nyomulni szemibe.

Végre Falkay és Vizi nyugodtabbak lettek. Mindenről beszéltek, dicsértek mindent, megszólltak mindent, magukról 's elméjükről rettentő véleményt építettek, és Szalahné nem győzte két tisztes vendégének leereszkedését 's azon fesztelenséget, melly alakjuk 's beszédjökön előmlött, eléggé méltányolni. — 'S meg kell vallani, hogy azon urak, kik mint Falkay és Vizi genie-

jekből, vagy is inkább más embernek genie-hiányából élnek, e' két urban mesteröket láttak volna.

„Tehát reménynyel távozhatom? — szóllt alig hallhatólag Falkay.

Szalahné lesüté szemét, és semmit sem szóllt.

„Ah engedjenek még csak egy futó pillantatot vetni e' képre — mondá Vizi. — Ah! itt van ő változatlanul, mint előbb!“ — Köztünk legyen mondva, ez aligha nevezetes észrevétel nem volt, miután tudjuk, hogy a' miniatur-képek olly gyakran változtatják arcz-vonalalaikat.

III.

Most egy kis időszakot átugrunk. — A' történet- és regeirő mindig mások figyelmének áldozik, hogy mulattasson, hogy unalmat üzzön; — 's ha ollykor illy nemű ugrásokat tesz, ez ismét olvasói iránti figyelemből történik, hogy tudni illik unalmas ne legyen holmi mellék-esetek, aprólékok rajzaival.

Hiszitek-e, hogy gr. Zámolyi 's Falkay a' nyertt engedelmet tulságig használák? nem-e? Látom még nincs teljes, tiszta fogalmatok vitézimről, 's nekem iparkodnom kell, hogy reájok ismerjete.

Ők tehát jöttek, mentek, — 's a' jó Szalahnének naponta több alkalma volt, vendégeinek fesztelenségök, társalgási könnyűségök, rendkívüli ügyességöket 's a' t. — mellyeket köznyelven életbölcsességnek, őszinte nyelven pedig szemtelenségnek nevezünk — csudálni; — 's ő valóban csudálta őket; és ha e' két vagy ollykor több urat láthatá, boldogsága tetőpontja körül járt; minden nap uj reményvirágot fejtett 's rombolt-le. — „Holnap lesz a' nagy nap“ — gondolá minden estve; de bármilly hosszúk voltak is a' napok, a' nagy nap nem viradt-fel, az az, sem a' gróf sem Falkay nem nyilatkozott. — 'S hiszitek ezt? — pedig éppen nem ugy van. — Ők naponnan nyilatkoztak, csakhogy nem Szalahnének. — Emminek, a' szegény Emminek naponnan ki kellett hallgatni a' legkétésbeesettebb, legörülttebb, legszemtelenebb szerelmi esküket. — De Szalahné szemeiben vendégeinek vadságuk, humor, köznapi-ságuk, varázsló eredetiség, 's kicsapongásuk azon nemes fesztelenségnek volt alakja, melly sajátja azoknak, kik rang, érték, és szerencse által emelvek feljebb a' közpolgári életen. Szegény Emminek kettősen kellett szenvedni; t. i. ki kellett hallgatni ez állatóságig aljasultt kéjenczeket; mert ez a' gyenge, rövid látó anyának eleme, öröme, boldogsága volt. 'S midőn amaz urak olly szivesek voltak, 's haza mentek, a' jó anya kifogyhatlan volt a' di-

cséretekben, 's rendesen új tervbe álmodta magát. — Szegény Emminek még szerencse lesz vala, ha a' jó dáma csak álmodott volna: de Szalahné azon rossz tulajdonságot sajátítá-el, hogy fennhangon, az az beszélve kezdett gondolkodni, 's így neki e' magasztalásokat, e' boldogító felhőkre épített terveket naponnan ki kellett újra meg újra hallgatni. Többek közt még azon nap szerencsésen hunyt a' feledékenység tengerébe, mellyen hideg maga viseleteért gyéngételen szemrehányásokat nem kellett mind két részről hallania.

— „Lajos! Lajos! miért nem vagy te férfi, millyennek a' teremő a' férfit alkotá, vagy millyen képzetemben él?! — kiálta-fel a' kedves lányka ilyenkor, hogy zuznád-el e' nemférfiakat, e' szeméjtjeit az életnek. — Lajos Lajos! hol vagy? most midőn testvéred nyugalmit héjják sikoltják-fel, 's boldogságát ördögemberrek dulják. — 'S a' leányka keserves könyeket hullatott, de anyja ellen nem ejtett panaszt.

'S itt talán jó alkalom lesz Lajossal bővebben megismerkednünk.

Még mielőtt Szalahné Pestre feljött, már Halkay táblai ügyvéd gyakornoka volt. Az ifjúnak keble nem volt hideg a' jó 's nemes iránt: de a' kis városi polgár-életből, a' zajgó fővárosiba áttüntetve a' nemes hajtású csemete senyvedni, törpülni kezdett; a' minden ritkát, kitünőt, jelest, lelkesüléssel ölelő ifjú, sokszor túlságokra engedé magát ragadtatni. Ez még boldog időszak! Lajos még nem ismeré a' fővárosi élet baloldalait: de társalgási köre naponnan szélesbült; az új barátok, új egyénei körének, új eszméket fejtegettek, új véleményeket védtek, új elveket imádtak. — A' fiatal kebel tiszta, mint ártatlanság színe, 's könnyen ragadjameg minden új eszme fogékony lapjait. Boldog, ki e' korban életelvekkel, hasznos ismeretekkel, mellyek erényesség színével festvék, írja-be a' tiszta lapokat. — De Lajos barátjai egy osztályhoz tartoztak, mellynek egy pár egyénét történetünk jellemzi, 's e' barátoknak, ifjúnk kebelt tárt-fel, melly visszatükrözé még gondolatait is. A' barátok használák az alkalmat; mert illy büncsordának olly szerzemény, millyen Lajos volt, öröminnpre nyújtott alkalmat. Lajosnak jóról fogamzott eszméi setétültek; de napjait örömbé uszva élte-le. Ilyenkor az ifjúságot gondatlanság, könnyelműség 's eszméletlenség bizonyos neme lepi-meg; ilyenkor mindenre képes; a' legaljasbat, leggonoszbat kedves színekbe öltözteti; ilyenkor ön magának mindent megenged, minden szabadtalant mer, 's önmagának mindent megbocsát; vagy ha nem véltt ostrom olly védtelen helyzetbe szoritná is, melly a' lemondás 's maga megadással határos—könnyű ilyenkor az ifjúság 's az ezzel rokon könny-

elműség rovására tolni a' történeteket. Ez állásban vannak legtöbb ifjaink, kik nem jók és nem rosszak. Ők mindenre készek; 's maguk igazolása is mindig kész, — 's az ifjúságnak két osztálya közt az a' különbség, hogy a' nem-jóknál a' tett után fogja-fel a' bánó kebel az ön-igazolási eszmét, a' rosszaknál pedig a' tettet megelőzi az igazolás terve. — Lajos az első osztályba tartozott, bár igen-igen mélyen sülyedt. Dőre szerelmek, kártya-aszta-
lok közt otthonos volt, 's midőn egykor anyja, ki e' semmisítő hirnek történetesen nyomára jött, 's őt nem gyöngéd anyailag dorgálá, a' fiú — ki apja halála óta család-főnek tekinté magát — megboszonkodott, 's három hóig nem ment anyja 's testvére felé. — Ez idő alatt szerzé Szalahné ama becses ismeretségeket történetünk hőseivel.

VII.

Gundi ur elégűlten ült kényelemre számított 's divatlag diszített teremében. Hijába kétkednék rajta, hogy nem kamatjait számítá, 's hogy a' számítás nem kedvezőleg ütött-ki. — Az ajtó felpattant, 's az öreg urnak kedves mosolya redőkbe borult. Zámolyi és Falkay léptek-be. Amaz álmosan 's igen különösen nézett-ki: emez a' rendesnél rekedtebb volt. Gundi ur ezekből, valamint azon azon körülményből is, hogy mindkettő igen bizonytalanul állt lábán, azt következteté hogy a' két ur ebéd-től jó.

„Mi ön — ön — ön szeretetre méltó hugát éltettük Gundi ur! — hebegé a' gróf.

„Ugy? — mondá az. — A' bor szájból le 's feljár — gondolá a' tapasztalt ur — ön igen jó, gróf!“ — veté utána.

„Nem, semmiképp? — lelkenre, — becsületemre! ön igen jó. — Ön végetlen jóságát bizonyítja azzal, hogy meglátogatott.“

„Én önt meglátogattam, gróf ur? mikor? hiszen ön van nálam!“

„Vagy úgy! — tehát szeretném, hogy e' házban — hiszen a' ház öné — ön látogatna-meg. — Falkay! botlottunk — emeljen ön fell!“

'S Falkay csakugyan felemelé; mert Gundival pénz-üggyről mélyen értekezett, 's nem sokára tizszeres adós-levéllel néhány ezeret kicsikart. — A' gróf eddig egy mély karszékbe ült; szeméit behunyta mintha e' dolog nem is őt érdekelné: — de most felriadt, 's kijelenté barátjának, hogy Gundi ural egyedül akar beszélni.

„Egyedül? hogyhogy? — egyedül? kiáltá Falkay szinlett csudálkozással. — Jó, igen jó; majd a' szomszéd terembe megyek; de sokáig ne vára-koztassanak.

Kalapja után nyult; Normából egy dalt kezdett füttyörészni, 's távozott. — Gundi kérdé a' gróft, mi az a' mondani való. A' gróf

hosszan lefeküdt a' pamlagra, mellyen eddig ült, 's most szorosán Gundi fülébe beszélhetett.

„Ah Gundi — susogá — milly szeretetre méltó unokahuga van!“

„Hm! — meglehet. En keveset figyelek az ehez hasonló tárgyakra.“

„Hiszen ön azt tudja, milly átkozott kellemes leányka; — önnök azt kell tudni. — Gundi, ne tagadja ezt!“

„Hiszem, hogy az — igen — tudom is, hogy az. És ha nem volna ez az eset, ön auctoritása illy tárgyakban gróf ur — 's önnök izlése semmi tekintetben nem becsmérelhető.“

Kivéve a' grótot, nem hiszem, hogy valaki figyelmét elkerülhette volna ama gunyos hang, melylyel e' szavakat kimondá, vagy ama megvető pillanat, melly ezt követé. De a' mi fiatal urasunk az effélékben süket és vak volt, 's mindent méltányos hizelgésnek vett.

„Önnök igaza lehet Gundi! — hanem most arról beszéljen, mi módon szerezhető meg e' kedves alak. A' fáradság, ön tudja, nálam nem jár ingyen.“

„Ugy-e?“ — viszonzá Gundi rendes hangján.

„Ne beszéljen ön olly hangosan — mondá a' gróf — Falkaynak ezt nem szabad tudni.“

„S ön nem tudja, hogy Falkay vetélytársa?“ — mondá Gundi — vendégét élesen szemügyre vevé.

„Hiszen ő mindig az, örd... 's nekem hozzá kell látnom, hogy előbb járjak. Ha ha ha — ő hatalmasan fog morogni, hogy mi titkon beszélünk. — No's — tudna ön módot, alkalmat?“

„Meg van fogva! — gondolá Gundi — meg van fogva.“

„Szólljon ön Gundi — van remény?“

„Igazán gróf — mondá Gundi kezeit dörgölve — nem ígérhetem. Ebből semmi jó nem lehet. — Ő erényes, jó nevelésű, és szép — az igaz, szegény és védtelen.“

Gundi úgy beszélt, mintha csak fennhangon gondolkodnék: de csalárd oldalpillantatát, melylyel szavait kisére, érté a' gróf.

„En biztosítom önt — kiáltott a' gróf — hogy a' leánykával csak társalgni akarok. Hiszen lehet szép leánykával beszélni a' nélkül, hogy mindjárt rossz legyen belőle. — No's — hiszen csak nem felejté-el, hogy ön általam gazdag lesz?“

„Mint hogy ön megígérte gróf — hogy semmi rosszat nem akar, 's mint hogy ön iránt tetsző kívánnék lenni, 's mint hogy ez ártatlanul történik: tehát módról akarok gondolkodni, de csak egyedül ön számára, minden esetre csak ön számára!“

És most Gundi a' szomszéd terem felé egy sokat jelentő ármányos pillantatot vetett; az után a' grófra nézett, 's mondá:

„Éppen készülöben vagyok kibékülni hugommal, 's meghivom őt leányával ebédre. Jőjjön-el ön is, egyedül vagy Falkayval, a' mint gondolja — 's minthogy ön csak társalgani akar, azt itt minden időben elérheti!“

A' gróf köszöné a' közlést, 's suttogá, hogy végét kell a' beszédnek szakítani, 's barátját bekiáltá.

„Már azt hittem, elaludtak önök!“ — mondá Falkay durezza képpel lépve-be.

„Sajnálom, hogy olly soká várakoztatottuk önt — felelé az ifjú kullanes — de Gundi ur olly bámulatos tréfás, hogy nem tudtam előbb szabadulni.“

„Nem, nem — mondá Gundi — ő nagysága volt az egyedül. — Hiszen ön tudja Falkay ur, milly mulatságos, tréfás, és szellemdús ifju férfi a' gróf!“

Falkay a' gróf háta mögött gunyra voná ajkait, 's gunyoló mozgalmakat csinált.

No's édes szépeim, mit szólltok e' tervhez? — Nem derék három ur ez? — nem méltók-e, hogy egymásnak pajtásai legyenek? — Ismeritek már őket? 's eme Gundi nem példás atyafi-e? ha ha ha!

Gróf Zámolyi és Falkay jó ízűt ~~szavattak~~ 's egymás karján a' szélutszán fel felé haladtak — hova? — hova? — titokban megsugom — egy angol lovagművésznéhez; ha ha ha!

(Folyt. következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hírszekrény: — „Bál és csupán csak bál!“ a' budapestieknek jelenlegi szójárásuk! A' báludh annyira megy, hogy már minden rend 's ezébeli fiatalság (még az israeliták is) elkülönzött mulatságot adrészvényekre, melyék gyakran igen borsosak. Azonban legyen bár miként, a' terembérlők, leányok 's muzsikuskok ennek igen örülnek; hát még a' szövet- és divatcikk-árusok? Legyen nekik is valahára bucsújuk! — Az angol királynénál már 14-kén kezdék — meg a' piqueniquet; az itteni terem hihetőleg a' magyar királyéval fog vetélkedni. — 17-kén a' redutteremben tartatott tánczvigalom a' pesti kisedővő intézetek javára szolgált. — 19-kén a' kereskedői casino adá első bálját; 20-ra a' joghallgatoké, 28-ra a' lővészeké volt kijelelve, mindkettő a' redutteremben. Ez utóbbit különösen kitünővé teendí a' nagy terem Duna felőli oldalának fegyverek 's más ékitményekkel történendő diszitése; mi egyedül, mint mondják, 400 pengő forintba kerül.

Időnk folyvást lágy és olvasztó. 14—19-kén ismét esőnk volt. Dunánk jege még 19-kén állott, de egész víztükrökkel tarkázva. Könnyű terheket kis százonon még mindig vittek keresztül a' görög templomon kissé feljebb. Gyalogoknak kevéssel a' hidon alól volt utjuk.

Az országutak nagyon rozsak lehetnek; mert a bécsi posta is reggel helyett délután 's este felé érkezik.

Nemzeti színházunk ügyei a régiek. Az igazgatóság azoknak minél sikeresebb elrendezésével foglalatos. Beszéli némelyek, hogy az opera számára G — — — y k. a.-t is szeretné megnyerni. Azonban „fides penes auctorem!“ Én ezt csak úgy közlöm, mint hirbeszédet 's nem mint valóságot. — Ha bizonyos pesti lapok hírszekerényem pontjait kiszemelve úgy adják olvasóinknak, mint hiteles adatokat, ők lássák. Én első referadamban is megmondtam, hogy azok csak hírek; 's ezt azutánam közlőknek is jó volna megemlíteni. — Hallottam azt is, hogy Egressy Gábor urnak a pesti ifjúság nem bilikomat, hanem ezüst koszorút szándékozik adni.

Magyar új folyóiratink közül az erdélyi „Múlt és Jelen“ első lapjait jan. 12-kén vettük kézhez. Betűi nagy részben hasonlók a Híradóéihoz, de papírosa emezénél csekélyebb.

TA RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Kancsalság. A „Gazette des Hospitaux-ban Phillippe orvos urtól egy közlemény jelent-meg, melyben állítja, hogy a kancsal nézést (trabismus) egészen sajátos módon tudja megorvosolni. Itt ő előadja eljárás módját és számtalan esetre hivatkozik, melyekben betegeit gyógyítja. Gyógymódja egészen különbözik a leghíresebb orvosok módjától.

Állat-tenyésztés Londonban jelenleg két teveszarvas (Giraffe) van, melyeket az egyesült tartományokból hozának, hova Egyiptusból vitettek. Az ottani állatseregletben most három állat van e' nemből, 's pedig a legjobb állapotban. Ezek 1834. és 1835-ben Dongolah pusztában fogattak, sőt egyik közülök vemhes is. — Az állatvizsgáló egyesület egyik tagja reményli, hogy egy nilusi élő lovat (Hippopotamus) hozand Angliába; mi valóban nagy ritkaság volna, minthogy Europa e' nemből még egy eleven példányt sem birt.

Süket-nómák gyógyítása. Dr Turnbull a skótsebész jelenleg Parisban van. Róla nem rég londoni lapok bizonyíták, hogy nemcsak közönséges süketseget, hanem a születéstől süket-némaságot (megjegyezvén, hogy a fül alkata ép) tökéletesen tudja meggyógyítani, valamint a vakságot is. Mondják, hogy ezt bizonyos légszesz segédével viszi véghez, melyet a fül vagy szembe irányoz. Lakása, a Russel-Squaren, pezsgett gyámolatlan betegektől, kiket ő a legszivesebb készséggel és díjtalanul orvosolt-meg, míg a tehetősbeiktől 50 - 100 guinét kért díj fejében meggyógyításukért.

Ritka nézőjáték. Egy puckingtoni jószágbirtokos közel Iminsterhez múlt nyáron egy izben tapasztalá, hogy méhkasában sokkal zajosabban, és élénkebben folynak a dolgok, mint egyébkor. Midőn halk léptekkel a kasshoz közelednék, látá, hogy a munkás méhek a herékkel élénk harcban vannak. Az utóbbiak, fulánk hiányában szenvedvén, legyőzettek, 's egytől egyig megölettetve a kasból kilökettek. Ez alatt alól a deszkázaton, melylyen a kas nyugodott, egy vastag rút béka állott, és a kidobott heréket egymás után mohón felfalá. Ha egyszerre kettős zsákmány hullott alá, ekkor mi alatt egyiket felemészte, a másikkra tartá tenyerét, 's csak több emészte-fel e' falatokat. Az állat már szétrepedésig jól lakott, mindazáltal a zsákmány-eső megszüntével a kas körül keresgélt, és szomjú tekintetet vete a kas-nyílás felé. — Ismét új példa arra, hogy az állatok szintén bírnak némi gondolkodó tehetséggel.

Örültt képzem énye. — Riviérnek hívják ama szerencsétlent ki néhány év előtt örülltség és dühe kitörésében atyját és testvérét meggyilkolá. Ez óta nem mint bűnöst, hanem mint eszelőst tették zár 's orvosi felügyelés alá. — De most a' Pilote du Calvados egyik számában olvassuk, hogy elme-zavarodása sehogy sem gyógyítottat meg, sőt inkább gyarapodott. Ujabbi időkben azt képzelé magának, hogy már meghalálozott, 's kíváná, hogy nyakát vágják-el, minthogy ez neki, miután ő már ugy is halott, nem fájhat. Midőn kérelme nem teljesített, fenyegetődzött az estelenségnek legnagyobb kitörésével, hogy az egész világot megölelndi. Igy elkerülhetlen vala őt a' többi örülttektől el nem szigetelni, mert számtalan bántalmakat követett-elrajtuk. De ő ezen elkülönzést használni tudá. Ugyan is nem sokára kielégíté leveretett kívánatát, és — öngyilkos lön. Ennyiből láthatni, mennyire kártékony a' gyilkos öntudat mardosása, noha nem józan ész kormánya vezérli is tetteinket.

KÜLÖNFELE.

Gyermekek-csata. A' La villette-i tanács már többször ama kellemtelen helyzetbe jöve, a' veszekedő gyermekeket, e' helyben, kik százan-kint gyűlnek a' gyepen össze, és fűtykös 's kövekkel rendes csatákat vivnak szoros korlátok közé szorítani. Mind e' mellett octob. 19-én össze gyűltek a' rakonezátlan harczosok a' taktika szabályai szerint viaskodtak a' legnagyobb lelkesedés és dühösséggel, és kölesönösen annyira megsebzék egymást, hogy a' felsőbbség kéntelen vala közükbe elegyedni húszat közülök 7—10 éveseket befogatni és szigorú büntetésre ítélni.

Sam Sk o t. Igy nevezetik egy rendküli ügyességű vízművész vagy buvár, ki jelenleg Londonban tartozkodik, és itt mutatványaival szokatlan figyelmet gerjeszt. Nem rég adá első mutatványát a' Themse folyón Rotherhithe csúcsán és a' fenndagadó folyamba veté magát nem gondolva a' rohanó szélvész dühével, mely e' napon dühöngött, és a' vizet magas hullámokba södrá. Ő azt állítja, hogy többször rohant-le Niagara árája 597 lábnyi magasságról (?!) és nyilvánított ügyessége igazolni látszik állítását. Ő egy 347 lábnyi magasságú szikla-csúcsról veté-le magát; több perczig víz alatt vesztegelt, vagy ugy uszott, hogy csak két lábszára látszék-ki a' víz felületén. Feje egyszersmind bámulatos crével és szilárdsággal bir; mert ő ezzel ugy meglöké a' hidfőnek vastag árboczát, hogy annyira inogott, miként a' legerősebb buzogány-ütésnél. Midőn a' jelenlevők csudálák hogy illy magas szökés közben meg nem fulad, ezt mondá: „nekem mindig van elegendő légem és ugrás közben szállhatok is.“ Mondatát azzal be is bizonyítá, hogy minden további ezutáni ugrásakor több szót mondott, melyeket a' közönség jól érthetett.

Egy bűnhődőnek szerencsés kimulta. Leutenburgban (Thüringen) mely jelenleg büntető és örülttek házaul szolgál, kevés idő előtt egy bűnös ötvenedik évi jubileumát ünnepelte. Ő már 15-dik évében jutott ide gyujtogatás miatt. Ezen ugy mondott jubileumakor némelly irgalmasok jótékonyt kívántak vele gyakorolni, s e' ezélből bort, és egy roppant nagyságú süteményt küldöttek neki. Ő evett és mindent megivott — lefeküdt — és meghalt.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januar 24^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

(Folytatás.)

VIII.

A' szin változik.

Világos udvar - szobácskában két ifjú ül. — Minek találgatók? — Sárói Endre és Szalah Lajos. Ama criticus est óta Lajossal megfoghatlan változás történt. Eszmélete felébredt, 's ő világosan látta eddigi életének alacsonyosságát. Hozzá járult még, hogy Sárói minduntalan nyomában volt; barátsága és tanácsával unszolta; 's Lajos érzé, hogy e' baráti cserébe nem veszít. Szégyenlé ugyan nagy részben ez ismeretséget, 's gyakran történt, hogy Sárói ragaszkodását makacs tolakodásnak nevezé; de az állhatatosság győzött, 's most együtt laktak.

„Tehát anyám semmi szükségét nem szenved?”

„Nem! — Pénzed Márton által Emmi kezébe került, 's ő úgy intézi a' dolgot, hogy anyád, észrevétlenül, minden nélkülözésen túl van.“

„S ama latrok?”

„Örömet változtatnák barlanggá hugod szobáját: de Isten egyháza még akkor is szent hely, midőn latrok rabolják kincseit, midőn orgyilkosok keresnek benne menedéket. Emmi szobája is, bár gaz kéjenczek tanyát ütöttek beune, fertőzetlen, 's tiszta ártatlanság temploma maradt.“

„Hogy? is lehetne másképp? — dörgé Lajos, 's minden csep vére arczára ült — de — folytatá halkabban — még is szerencse, hogy Emmi olly közel rokon az angyalokkal; hogy keblében olly sok erő lobog: mert vajmi későn jöhetett volna a' segedelem. — Szegény gyenge anyám!”

„Ne bánts! az ámulás percei mindnyájunkkal közösek.“

„S te szeretted hugomat, és gyanítod, hogy érzelmeid viszonozvák? — Hogyan történt ez?”

„Ismeretségünk igen egyszerű. Történetesen láttam; történetesen, bizonyos ügyben szolgálatára voltam, 's ismét történetesen vele egyedül beszéltem. — Indulatom néma volt; szólni nem volt volna erőm. Ha a' lélek fájdalom, öröm 's könyek közt mezetlenül mutatja magát, megakad; elfogy hangja az akaratos toroknak, valamint megtörnek a' látszer sugárai, ha a' viz mélységét mezetlenül akarjuk látni: de úgy tetszett, mintha szavai messze távol-képzetím homályából merülnének-fel; mintha álmok volnának bájoló csillagképekről. Szemei, mint mély gondolat hullámai, álmilag, hanem végetlenül boldogul hullottak reám, 's ilyenkor tehetlen szavakba minek burkolni isteni érzetet?! — Szóval, a' sors barátom lön, 's én reménylek.“

Ezután a' két leendő atyafi egy pör foglalatjának átnézéséhez fogott, mellynek személyei előttünk igen ismeretesek, 's tartalma mintegy ez:

Felperes Gundi Erzsébet özvegy Szalah Lajosné testvér bátyja, Gundi Sámuel, által letartóztatott osztályrészét követeli annak 1817-ik ótai kamatjaival. Most következett egy irat, mellyben a' városi hatóságnak egy kiküldöttje jelenti, miképpen Gundi Samuel ur végtelenül csudálkozik e' pör megindításán, midőn a' békes osztályra még lépés sem tétetett, hol egyszersmind az alperes kinyilatkoztatja, hogy kész osztozni, 's felkéri testvérét béke-úton haladni.

„Jó napot uram! — hörgé-be rekedt mély hangján a' koldus.

„Isten hozott — viszonzák az ifjak. — Öreg, homlokod redőkbe burkolva, arcod sötét, zavartt, szemeid villámlanak! Szóllj!“

„Az óra lekongott, a' percz jelen, hogy ítélet legyen; kárhózat és boszú! 's ezt fennhangon rivalják jog és becsület! — morgá a' koldús jós hangon. — Uraim! a' mérték megtelt, a' bűn mérlege tetőpontot ért; ideje a' másik edénybe egy adag erényt vetni, hogy sülyedjen a' gonosz, hogy fényljen, mi jó. — De hogy megértsetek, elmondom mesémet. A' galambkának sólyom testvére volt. Az ártatlanság és erő béken honolt a' kis fészekben: de az idő változott. Új nemű szárnyasok körébe jutott évrész fordultával a' büszke sólyom; eluná a' galambka a' turbékolást; szabadságba vívta magát, 's míg neki tetszett, szabad is volt. — A' héjja, az ölyv 's holló láták a' védtelen galambkát, rajta csaptak, rémíték álmait, mérgezték élelmét, keseríték örömeit. Az elpuhult sólyom nyugton szemlélte a' kinokat.“

„Hazudsz öreg — dörgé Lajos felugorva. — De nekem tett kell, hogy büntethessem; mert Istenemre! büntetni akarok, fogok, még pedig keserűen. Dolgot öreg, tetteket mesélj, 's meglátod, hogy a' sólyom nem gyáva, 's a' galambka nem védtelen!“

'S most Márton előadá Gundi, Zámolyi 's Falkaynak egyezkedésök rajzát. — Igen igen, uraim! — a' háló készen, 's a' törbe kerített anya éppen most vivé angyal-leányát az ördögi torra, hogy gyász ünnepélyt ünnepeljenek, mielőtt az ártatlanság elhalna, 's az erény liliomai a' szüz arcokról lefonnyadnának.“

„Ugy hát igazad van, öreg! — mondák az ifjak — az idő betölt, 's az ítélet órája lekongott.“

IX.

Csak kis béketürest még.

Szalahné és Emmi ünnepileg öltözve közeledtek Gundi lakához. Livrées szolgáló nyitott ajtót, 's még kettő vagy három a' folyosón ácsorgott. — Belül a' teremek gazdagon ékesítve, tékozlólag diszitve, olly tekintetűek voltak, mint raktárai a' becsesnek 's drágának. Folyama volt ez a' gazdagságnak annyira áradva, mellyhez egy cseppecske járulék is árt döntene az utszára. — Ajtó nyílt, 's Gundi lépett-be cipőben, selyem kesztyűben, 's egész valóján legtulságosb cerimonialis toilette látszott.

„Isten hozott Erzsébet! — Jer csókolj-meg gyermekem, Emmikém! — mondá lassú hangon, — 's a' szomszéd terem felé kacsingatva — bevezesselek a' társaságba?“

Emminek szive dobogott, mint azé, ki először lép társas körbe — 's habozva kérdé: „vannak-e nők is?“

„Nincsenek; én nem ismerek egy nőt sem!“

Midőn a' terembe léptek, öt hat férfiből álló félkör nyílt-meg.

„Testvérem 's unokahugom!“ — szólott Gundi.

„Szalahné kimondhatlan gyönyörűségére 's Emmi kinjainak nagyítására legelőbb is Zámolyi és Falkayval találkoztak pillanataik.“

„Gróf Zámolyi!“ — folytató a' bevezetést Gundi.

„Rettentő gazdag, finom, jó izlésű magnás!“ — tevé utána Falkay.

„Falkay ur!“ — folytató Gundi.

„Különben a' legravaszabb róka!“ — veté mintegy utána a' gróf, 's előhevén szemüvegét, feltűnő szemtelenséggel kezdett Emmire vigyorogni.

„„„El ne felejtsem engem Gundi!““ — kiáltá egy fodros fejű barna dandy, alacson, széles, hát-támaszos nyugszéken fekve, és szeméit egy hirlap ujdonságain végig futtatva.

„Vizi ur!“ — monda Gundi.

„A szerelmes szerepek első hőse!“ — mondá Falkay.

„„„Engem se felejtsem-el Gundi!““ — köhögé egy zsebelő arcú ur.

„Testesi ur!“ — jelenté Gundi.

„A kártyák patronusa!“ — ajánlá Falkay.

Az ötödik ur is a társasághoz tartozott, 's ha nevét nem tudjuk, sem nagy baj. — Ugy látszék, katonatiszt, 's ez egy hatodik urral beszélt, ki csak evő tag volt, 's nem is neveztetett.

Két dolog tünt-fel leginkább Emminek mindjárt az első perczen: azon gunyos megvetés, melylyel nagybátyja iránt viseltettek a vendégek, 's azon féktelen szemtelenség, melylyel őt mint valamelly vásári műt vizsgálgatták. — De Gundi vendégei nagyon rosszul számoltak, midőn Emmi csak falusi leánykának nézték; mert bármilly ismeretlen is az illy hölgyecske a társalgási conventiákkal, de mindig való marad, hogy a jól nevelt, vagy természetileg még el nem rontott fiatal nőknek éppen olly élénk érzelmök van a nemes és illőről, mint ha egy tuczat pesti casinobál és dáma-soiréekben részesültek volna, — vagy talán még élénkebb; mert vannak példák, hogy a fenn nevezett érzet e procedura által nevezetesen elbutult.

Gundi testvérét 's Emmi üléshez vezette, mi közben kémlődve nézett körül, milly hatással van e jelenet vendégei kedélyére.

„Váratlan multság!“ — nyivogá a gróf.

„Számítva ön meglepésére!“ — mondá Vizi.

„Nem rossz ötlet — viszonzá a gróf — 's Gundinak, ha t. i. esze lesz, szép procentet hajthat.“

„„„Gundi! — fogá-fel a szót Falkay — számítsa ön a grófnak ez ajánlatát ama 25.000-hez — vagy mennyi is, 's adja nekem felét e jó tanácsért!““ — 'S Falkay ez utolsó szavait egy czifrával koszorúzá, melly Gundit 's bizonyos földalatti lényt érdekelt, és rekedt hangján nevetni kezdett. — Vizi, Testesi, 's a többiek versenygve nevettek, — 's e közben a cseléd jelenté, hogy az étel fel van hordva.

Emmi a gróf 's Falkay közé jutott.

„„„S ön megtalálta hozzánk az utat?““ — kérdé Falkay, midőn a gróf helyet foglalt.

„Természetesen! hogy kérdhet ön illyesmit?“ — viszonzá az Emmire tapadt szemű gróf.

„Mulassa csak ön magát tányérjaival, 's ne ügyeljen reánk; mert biztosítom önt, hogy én és Emmi kisasszony saját társalgásunkkal megelégszünk.

„Önnek közbe kell szólni Gundi! — dadogá a' gróf.

„„Mit parancsol ön? —“ — kérde ez — Vizi 's Testesi közt ülve.

„Falkay, a' gonosz, egyedüli zár alá akarja vetni ön hugát! —“

„„Ugy látom, meglehető része van mindenben, mihez ön igényt tart! —“ — mondá Gundi gunyos mosolylyal.

„Az ördögbe is, pedig úgy van. — Vigyen-el engem ama szarvas, ha tudom, kicsoda házámban az ur, ő-e vagy én? —“

„„Én tudom! —“ — susogá Gundi.

„Ugy hiszem, legokosb lesz néhány garassal kitagadni, 's magamtól eltaszítani! — tréfálódzék az ifjú arisztokrata.

„Az ég kedvéért nem! — vágott közbe Falkay — tartsa ön garasait együtt; midőn az utósóhoz ér, megkimélem önt a' fáradtságtól, hogy eltaszítson: de addig nem eresztém önt el, esküszöm, nem! —“

Ez érdekes közlést általános taps és kacaj követé; különösen Vizi és Testesi hangosan nevettek, kik feltétlenül engedelmes segélyei voltak Falkaynak. — Átalában lehetett látni, hogy ez urak mindnyájan a' szerencsétlen ifjú grófit zsebelték, ki ámbár gyenge és együgyű volt, még is legkevésbé látszék gaz lenni. — Falkay igen nevezetes volt azon munkásságáról, hogy segédjeinek szorgalma által gazdag fiatal embereket tönkre tudott juttatni; — egy genialis hivatás, mellynek ő a' legrenomirtabban megfelelt. — A' való genienek eredetiségével és bátorságával gyakorlá ez egészen új rendszert; így tevé a' grófit is játék labdájává; — mert míg legügyesebben szívta, a' leggorombább modorral tevé őt a' társaság bolondjává ennek mulattatására.

Az ebéd válogatott, fényes volt, 's a' vendégek teljes igazságot szolgáltatott neki; melly tekintetben különösen Vizi és Testesi tűntek-ki, kik valódi bámulatos telhetlenséggel 's különös iparral minden tálból ettek, 's egy üveget sem hagytak érintetlenül. — De mind e' mellett sem látszott rajtok szorgalmuknak semmi nyoma; mert midőn az utóasztal, vagy az úgy nevezett confect előjött, újra 's olly étvágygyal kezdtek hozzá, mintha csak reggeliztek volna.

Erre a' katonatiszt igen eredeti elnés ötletet mondott; de úgy látszék, a' társaság tagjai nem voltak lekötelezve ötletein nevetni 's mindenki hallgatott. — Falkay egy pillantatot vetett reá, melly mintegy ezt fejezé-ki: „hallatlan szabadság-bitortlat.“ — A' gróf üveget illesztte szemére, 's mentorának ócsárlat-tárgyát olly néműleg vizsgálgatá, mintha az valami nevezetes, vad, 's még eddig

nem látott állat volna. — Vizi és Testesi is rá bámultak azon urra, kire Falkay elnök ur bámult, annyira, hogy a' szerencsétlen katonatisztnak zavartában nem volt egyebet mit tenni, mint poharát felvéve, annak színét vizsgálgatni.

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hírszekerény. — Csak híjában! nem lehet már hinni a' száz esztendő kalendariomnak sem, annál kevésbbé az időnek. 'S így miután az elemek is szeszélyesek, változók — hogyan lehet követelni, hogy az emberek (legyenek bár férfiak vagy nők) szeszélyesek ne legyenek? — Im, miután a' csaknem három hétig tartott lágy és borús napok közben még a' Görögök háromkirálya is enyhült idővel köszöntött be, — miután a' Duna jege már csaknem átlátszó lön, és több ízben elvándorlási mozgalmat mutatván, legutószor (jan. 17-én délutáni 3 óraker) ismét nehány ölnyre alább csuszva több helyen megszakadozott, de fájdalom egy szegény leánynak életét is áldozatul ragadá: nem lehetett-e csaknem bizonyossággal állítani, hogy Dunánk nem sokára lerázza hátáról a' jégigát, 's telünk minél előbb tavaszias öltönyt von magára? — De nem úgy van; mert 18-án estve az ég kiderült, 's újabb fagyot küldé; sőt 20-án (midőn ezt írom) reggeli hat órától fogva olly sűrűn hull a' hó, mint tél elején történt. Meglehet, hogy ez csak a' mai jogászbálra készülők kedveért történik, hogy t. i. annál vigabban, szánokon vágathassanak oda — vagy talán, hogy Vincze es Pálfordulás napja annál nagyobb diadallal léphessen-fel

Az állóhid fejenél mult hetekben folyvást szorgalmasan dolgoztak, hogy a' jégtörőkre szántt czölöpöket minél hamarabb leverhessék. Meglátjuk, kiállják-e a' sarat. Láttam egy nagy alföldi hajót, melly a' pesti part mellett befagyván erős kötelekkel volt odakötözve a' parton levertt czölöpökhez: de midőn 17-én a' jég megindult, úgy elszakadoztak kötelei, mint azon czérnaszálak, mellyekkel az egykori cigány asztal lábaihoz kötteté magát. 'S a' nagy hajót mind addig vitte a' jég, míg ez meg nem állott.

A' pesti bálók élénken folynak. A' nyilvános tánczteremeknek azonban sok kárt tesz a' különféle elkülönzött piquenique. Azon fiatal nemesek, kik mult években is egyesülve olly érdekes multságokat adtak, mellyekbe csak magukhoz hasonló sorsúakat — kizárván innen a' magnási rendet — szoktak meghívni, jelen esztendőben is 14 pengő forintos részvények mellett fognak multságot adni az „angol királyné!“ hotel teremében. — A' tigris bérlője is illy piquenique-et hirdet két szombatra, u. m. jan 30. és febr. 6-ra, 's csőtörtök febr. 11-re. Belépti jegy csak meghatározott számig adatik — ki egy ezüst forintért minden bálra vagy a' hotelban, vagy Zograf kereskedőnél (váczi utsza) és Wagner műáros urnál. (Szervita-tér, Teleki ház.) — A' kereskedői casino-bál 10-én, a' jogászoké 20-án volt. A' nemzeti casino részvényeseinek első bálja 23-ra határozatott.

Nemzeti színházunkra nézve az időjázat elég mostoha; ide járul a' farsang; 's így nem csuda, hogy látogatói nem olly számosak, mint ohajtani lehetne. Azon körülmény, hogy a' földszíni zártszékek többnyire üresek, hol egyébként a' nőnem szokott díszelgni, vagy azt mutatja, hogy nemzeti színházunknak a' nőnemből nincs még publicuma, vagy azt, hogy a' szépnem mintegy

értésünkre akarja adni, miként társaságát finomtan jelenetek által magunktól ezután el ne idegenítsük. — Szerdahelyi ur még nem jött vissza utazásáról, mi okozza némely vig operáinknak nem adathatását. Reméljük, megczáfolja nem sokára azon itt repkedő hirt, mintha ő Szegeden egyházi karigazgatói hivatalt igen kedvező feltételek mellett vállalt volna el. Ta—ry.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET ÉS TUDOMÁNY.

Az eszelős kór vitéz. Rouenben (francia ország) még életben van egy katona, ki a vérengző asperni és austerlitz-i csatában nem csekély részt vőn, minek legjobb tanúságát adja több helyen sebzett teste. Ő még külsőleg ép, egészséges és bátornak látszik: de ama rögzött képzeletben van, hogy már meghalt, és az austerlitz-i csatapiaczon van eltemetve.

A hálás orosz lánzó. Fort Saint Louisnak francia parancsnoka a közel vadonból egy szép nő-oroszlánt kapott, melyet királyának szánt, és a legközelebb indulandó hajón francia országba akart küldeni: de mielőtt ez így történnék, az állat rögtön halálos betegségbe esett. Ennek okáért, am-bár életben volt, dögként a közel levő mezőre vettetett-ki. Itt Compagnon ur, a bambuki utazás szerzője, a haldokló állatot feltalálá, mellynek torka körül már a hangyák is hemzsegték. Ő erre az állat nyeldeköljét tejjel kimosá, és mindent elkövetett, hogy ujolag életre hozhassa. Ez valóban sikerült is neki. A nő-oroszlán egészsége helyre állván, a megmentőnek tulajdona lett, és őt mint valamely házi szelid kutya, a szeretet és hálados-ság félreérthetlen jeleivel követé.

Algiri tünemény. Lédinchen, az Algirban állomásozó genie - testület hadnagya, mult nyáron Changarnier general parancsa szerint 160 embernyi erővel Douéra-ba vala menendő. Mit összes utjában tapasztalt, mint a természet és történetre igen nevezetes felfedezést, következő levélben közli, mellyet Arago urhoz intézett Parisban, ez pedig Comptes rendus című folyóiratban közölt. — „Egy lankasztó nyári nap után a látkör homályba burkozott, és a hold csak gyér világot hintett utunkra. Beni-Menard hegyein számtalan, villámmal és dörgéssel párosult zivatar keletkezett, és job-bik felünkön Beni-Messaudeni csucsairól terhes zivatarfellegek mutatkoztak. Hat óra után tetemes erejű szél keletkezett, melly délről jött, s erőszakos-sága és mérséklete által csak hamar gyaníttatá, hogy a Sirocco-hoz hason-lit, melly folytatása az egyiptusi Chamsinnek és az arab Samumnak (ördög). Midőn 10 orakor a gerendaház mellett vonulnánk-el, melly Beni-Mezedben van, már a felkapatott porfellegek olly sűrűk és anyira tetemesek valának, hogy lehetlenné vált a tovább indulás, minthogy a szélvész ellen kellé men-nünk, melly egyikét eldöntéssel, másikat megfojtással fenyegeté. Lovon csak én voltam, és csapatom előtt lépteték: de mivel a szél kellemetlenségeit el-viselhetni, nem gondolám, a katonákat engedtem elől menni, én pedig követ-em őket. Minthogy testtel felettük állék, helyzetemet legkevesebbé sem ja-vítám. Most egy felette ritka természeti tünemény vonta magára figyelmemet. Már a szélnek első lökéseinél baloldalomon fényes szikrákat láték csillámlani. Ezek egyenruhám rojtjából jöttek, melly arannyal himzett és körülvert selyem fonalakból állott. Aránylag, mint a szél zökkenése nőtt és nagyobbodott, so-kasult, és szaporodék vállaimon az előttem magyarázhatlan szikrák kitérése. Embereimnek is feltünő vala e ritka látmány. Most kénytelenítették másod-

szor megállni és letelepedni, mert a' szélvész egyszerre úgy növekedett, hogy többé sem a' szelet sem a' keringő porfelleget nem tűrhették. A' szikrázás folytonosan tartott és vállrózsám külseje olyan vala, mint a' szénszerpenyő, mely a' befuvott légtől dühöng. Mások is viseltek enyimhez hasonló egyenruhai éket, mind a' mellett csak aranyzott ezüsből, selyem nélkül. Ennél fogva a' mondott látmány's természeti tüneményrajtok nem volt látható. Ebből következik, hogy csak a' selyem vitte e' szerepet, és tudósításom czélja röviden az, hogy a' selyem és aranyzott szálak anyagát meggondolás tárgyaul vegyék azok, kik a' villanyosság tanulmányával örömet foglalkoznak.

KÜLÖNFÉLE.

Gyászoló szemek. Egyik amerikai lap kiadója beszéli, miképp' rövid idő előtt egy fiatal hölgyet ismert-meg, kinek olly tüzes szemei voltak, hogy egyetlen pillantásával szétolvastott egy hógomolyt, vagy átfurta egy locofoco szivét. A' kérdéses dáma egy estvén szokás szerint lefeküdt, 's egész éjen át aludt; azonban midőn másnap reggel tükörbe nézett, nem kevésbé rémült-meg; mert olvasztó szemei alvás közben hollőfeketék lettek. E' nevezetes tünemény okát senki megfejtani nem tudta; némelyek azonban azt hiték, miképp' a' hölgy szemei gyászt öltöttek azon pusztítás felett, melyet a' férfiak között tettek. Most azonban attól rettegnek, hogy az éjszemek még kártékonyabbak leendnek az emlíny-szemeknél.

Angol-költés. Őszhó 16-kán olly bolondos eset adta-elő magát Aubigny-ban, mely még az örültek háza lakóit is megkaczagtathatná. Bizonyos ember, kinek elme-állapotja már rég gyanús volt, egyszerre eltűnik, 's 48 óráig hiában kerestetik házban házon kívül. Már felhagyni szándékoztak keresésével. Ekkor a' kocsis padlásra megy, lovainak szénát 's abrakot hozandó, és a' szőkevényre talál. Szegény ördög éppen a' szénán ült egy szegletben, 's 20 tyuktojást rakott maga alá, melyek fölött olly türelemmel és komolysággal kotlott, mint jó tyuk szokott. Midőn kérdeztették, mit csinál, furfangos mosolylyal felel: „Angolokat költök-ki!“ — A' balga, ki már jó idős agglegény volt, ez utódkban annyi atyai örömet remélt találni, hogy buzgó kotlásában ételről italról is megfeledkezett, 's a' tojásokról teljességgel nem akart fölkelni, míg ki nem kelnek.

Tengerhányta pálinkás-hordó. Cap Breton mellett nem régiben hordót vetett-ki a' tenger, mely külsejéről ítélve évekig hányatott a' vésszes elemen. A' kagylóréteget, mely 8 hüvelknyi vastagon rakodott a' hordóra, baltákkal kelle letördelni. Senki sem tudá kitalálni, mi nemű lehetett az ürében talált szeszese ital; a' tenger hánykodása szin 's izétől megfosztotta azt.

Figyelmeztetés. — A' Regelő Honművész idei lapjából még teljes számú példányokat lehet kapni. Megrendelhetők mind a' cs. k. postahivatalokon, mind Pesten a' kiadó tulajdonosnál.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön januar 28^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Hani barlang.

A' hani barlang a' természet ritka csudáinak egyike. E' nevezetes 's csudálandó barlangot meglátogatám; de fájdalom! vezetőm nem volt, 's így csak azt láttam, mit a' történet látnom hagyott. Vezető itt elkerülhetlen szükséges, de szerencsétlenségemre egész Han faluban sem találtam vezetőt; mert éppen két holtat kísértek a' lakosok az örökké szunyadók sorába. — Egy öreg beszélte-el az elhottak történetét. Egyszerű ez, de megilletődést von maga után. — Im közlöm, mint az öregtől hallám.

1810-ik évben Han faluban élt Pierre nevű tiz éves ifjú, szülék 's atyafiak nélkül. — Nevéhez sokszor ragaszták e' szomorító melléknevet: „bamba Pierre“ — mások egyszerűbben csak bambának hívták.

Pierre semmi kézi művet nem tanult; utak mellett kéregetett, 's ebből élt. Alvó helyét senki nem tudá; de gyaníták, hogy kisebb vizálláskor a' hani barlangnál talál menedéket: azonban folyóáradáskor senki sem tudá Pierre tanyáját, 's róla senki sem szorgoskodott.

Egy kis leányzó, mintegy hónappal idősb Pierrenél, gondoskodék csak az elárultról. Többször, midőn a' vész dühöngött 's a' folyó medre megdagadt, láták őt a' barlangba menni, honnan Pierret karon fogva vezeté anyja lakához. Franciskának (így nevezék) testalkata karcsú, képe barna volt; gyengéd-kék szemei, hófehér fogai, 's rózsapiros ajkai valának.

Anyja a' faluban jól birta magát. Férje, mint katona, a' Gana melletti csatában elesvén, az özvegy segédpénzt nyert, melly bár csekély volt, de az ő 's leánya nagyobb szükségeit kielégíté.

Egykor a' bamba Pierret egy falusi ember megmenté a' haláltól azon pillanatban, midőn a' folyó hulámai őt a' barlangba akarák ragadni. Franciska ezt hallván mondá anyjának: „ha Pierre-e nem vigyázunk,

őt a' vizdagály elragadja, 's testét a' barlang szikláin szétzuzza. Neki szülői nincsenek; legyünk mi helyettük. Nincsen szállása; fogadjuk-be kis hajlékunkba; a' magas ég e' jó tettért megáld minket. Más nap oda hívák Pierret, 's gunyhójukba fogadák.

Jött azonban egy idő, mellyben az özvegytől a' segédpénzt elvonák, mire ő elszomorodott, 's betegségéből többé nem kelt fel. — Pierre 's Francisca 15 évesek valának. Franciskának eszébe tünt, hogy, ha Pierrel tovább is egy hajlék alatt marad, a' gonosz nyelveknek ki lesz téve becsülete; 's így gondolkodott, nem válhatna-e el tőle. — De mit csinált volna a' bamba? Addig koldulással keresé kenyerét, míg Franciska magához vevé; de most már az élelmérőli gondoskodásról megfejtkezni látszott. Ha a' dél elérkezett, 's Franciska hívta, ő ment, 's hívása nélkül talán éhen halt volna. Pierre magát egészen Franciska parancsához szoktatta, 's a' mit tett, csak ennek meghagyása szerint történt. Franciska ezt fontolóra vevén, a' világ véleményét nem olly nagy érdekűnek tartá, mint egy ember életét: azért elhatározá, hogy a' bambát magánál tartja, bár mit szólljanak is az emberek.

Noha a' lak, mellyet anyjától öröklött, kicsiny volt, Franciska azt még is ketté rekeszté, és senmi közösülési ajtót nem hagyott. Kis kertjét is két felé osztá sövény által, hova komlót ültetett. Pierretől segítetté magát, ki a' nélkül, hogy tudná, mit csinál, engedelmeskedett urnéja parancsának. — Gondos ápolás mellett a' sövény melletti komló buján és sűrűen termett. Ha Pierre látni akará Franciskát, fejét keresztül dugá lombjain, 's azon gyermeki hangon, melly minden bambának tulajdona, köszöntvén: „jó reggelt — vagy, jó napot Franciska!“ — fejét vissza huzá, virágait ápolta, 's néha eldanolt egy búsongó dalt, mellynek hangzatát 's értelmét egyedül ő tudá: ha talán volt a' dalnak értelme 's hangzata.

Ezen kettérekesztett kertben mindkét felől lugos volt, körülnöve 's mint egy körülfonva különféle virágokkal, mellyek illatjokat messze terjeszték. Itt évének nyáron ebédet, mindenik a' maga részében. Sokszor, midőn a' szép Franciska a' lugos nyilásán gyámoltjának átnyujtá az eledelt, kezeik találkoztak, 's ha bár ez csak esetből történt, mindkettő boldogabbnak érzé magát. — Télen szobába vonák magukat, hol éppen ugy, mint a' lugosban, a' közfalon egy nyilás volt engedve. Itt is csak azon örömet éldelék, hogy egymás kezét néha esetből megfogák.

Igy telt-el 25 év. Franciska a' varrásban olly kitünő szorgalommal bírt, 's ez által annyit szerzett, hogy nemcsak magát, hanem a' bambát is, kiért egyedül élt, eltartathá. Pierre már

40 évet számlált; de olly ős lett, mint egy 70 éves öreg, és hirtelen súlyos betegségbe esett. — Dinautiból orvos hivatott hozzá, ki baját gyógyíthatlannak nyilatkoztatá. — Franciska erre komorlón, 's mondá: „ha Pierre meghal, nekem is meg kell halnom.“

A' betegség nem sokáig tartá; niből állott, nem tudhatám meg; a' falusiak valami láz neműnek mondák. — 15 nap feküdt Pierre e' lázban; Franciska soha sem távozott ágyától. — Tizenötöd napra Pierre megszóllitá Franciskát: „nem tudom ni változás történt velem. Ugy érzem, mintha eddig vak voltam volna, 's most adatnék világosságom. Én egészen másképp' gondolkozám előbb, mint most Franciska! Neked szeretnék valamit mondani, mi szivemen fekszik, de nem tudom — — segits ki mondani!“

„Pierre! — szóllt Franciska megilletődve — hisz' én téged szeretlek!“

„Igen Franciska! — válaszolt Pierre szelid mosolylyal — én is szeretlek!“ — Erre elszenderülni látszott — 's ő nem volt többé. — Midőn Franciska látta, hogy Pierre halva van, letérdelt 's imádkozott.

Más nap a' szomszédok e' hajlékban két halottat találtak. Franciska szava beteljesült; lelke Pierrével repült az égbe.

Midőn a' hani barlangot meglátogatám, sirba vitettek mindketten; 's ez volt oka, miért nem találtam vezetőt.

Counnier François után

Burián Imre.

Egy pár genie a' sok közül.

(Vége.)

Emmi e' közben esendesen és némán ült, 's nem meré szemeit felütni, nehogy a' gróf bámuló, vagy, mi rosszabb volt, Falkay szemtelen pillantataival találkozzék.

„De urak — mondá ez utóbbi — itt ül Emmi kisasszony, és csudálkozik, hogy neki miért nem udvarol senki.“

Emmi gyorsan pillantott-fel, ellenszóllni akart, de látta, tanácsosabb hallgatni.

„Ötven pengőben fogadok akárkivel, hogy Emmi kisasszony nem mer szemembe nézni, 's nem meri mondani, hogy ez nem volt gondolatja.“

„Áll a' fogadás!“ — kiáltá a' szajkó magnás.

„Én örömet veszitek — mondá Falkay — mert egy pillanat Emmi kisasszonytól, két illy summával felér.“

„Többel!“ — mondá Vizi.

„Sokkal többel!“ — folytatá Testesi.

A' gróf lehajlott kérdeni a' valót.

„Nem szükség önnek fárasztani magát — mondá Falkay — mi értjük egymást. — Emmi kisasszony részemre nyilatkozik, 's ez által bizonyítja, hogy izlése van. — Adjon túl a' reményen!“

Azonban az asztaltól felkeltek, 's Gundi szabadabban kezdett lélekezni.

„Éljen Emmi kisasszony!“ — kiáltá Falkay.

„Éljen!“ — kiálták Vizi et Compagnie.

És most a' poharak gyorsabban kezdtek forogni. — Gundi testvérével titokban kívánt szólni; a' katonatiszt a' hatodik pajtással bucsút vett; a' négy társ még egyre élteté Bachust és Venust; de a' lágy gróf nem bírta a' sokat, halványan hullott egy pamlagra, 's mélyen aludt-el.

„Schach a' királynénak! — kiáltá Falkay. — Ficzók! — folytatá Vizi 's Testeséhez — mulassatok; és ha nem találhatok egyéb dolgot, fojtsátok-meg e' gyáva kullancsot! — Vagy még ne; még hasznát vehetjük. — Üssétek agyon Gundit; raboljátok-el pénzét, vagy akasszátok-fel magatokat: mindent tehettek, de e' mellékterembe lépni senki ne merjen, értitek?“

A' mellékteremben Emmi elmélyedve olvasott egy könyvet, midőn véletlenül nevét hallá susogni.

A' könyv kihullott kezeiből. Szorosan mellette a' pamlagon Falkay ült, láthatólag ittasan.

„Milly isteni elmélyedés! — mondá a' nemes ur. — Való volt-e, vagy csak színlett, hogy gyönyörű szempilláit jobban láthassam!“

Emmi ajkaiba harapott, az ajtó felé pillantott, és szólni nem tudott.

„Én önt öt perczig néztem — lelkemre becsmérhetlen — miért is szólltam, 's miért rontám-el e' kedves arcot!“

„Legyen olly jó, 's egy hangot se szólljon többet.“

„O ne beszéljen így — folytatá Falkay könyökére támaszkodva, 's így még közelebb nyomulva — ne beszéljen így. — Hogy viselheti ön magát legengedékenyebb rabszolgája iránt illy rettenő kegyetlenül?“

„Már nyilvánítám önnek — viszonzá Emmi akaratlan reszketve — hogy ön magaviselete sértő, 's bennem undort szül. — Ha önben egy szikrácskája van a' férfias és nemes érzelemnek, akkor ezen pillanatban el fog hagyni.“

„Ej ej, édes gyermekem! miért akarja olly sokáig e' kitűnő szinletét a' szigorúságnak viselni? Legyen természetesb édes Emmim, kérem, legyen természetesb!“

Emmi menni akart, de Falkay öltönyénél fogva visszatartá.

„Engedjen menni uram, e' pillanatban mindjárt, e' pillanatban!”

„Üljön-le, üljön-le; én beszélni akarok önnel!”

„Uram, eresszen-el e' pillanatban!” — viszonzá Emmi.

„Nem, a' világért sem! — kiáltá Falkay, 's őt a' pamlagra visszavonni törekvék. Emmi erőszakos rántást tett, hogy magát megszabsdithassa; Falkay a' sulyegyent elveszté, 's test-hosszat esett a' leánya mellé.

Ajtó nyilt.

„Mi ez itt? — dörgé egy hatalmas hang. — Mi baj?”

„Lajos!” — kiáltá a' kinzott lányka.

„S e' pillanatban sulyos bot-ütés hullott Falkay fejére, ki eszméletlenül dült a' padlón végig, 's mi előtt két percz mulnék, kiadá bünös lelkét.

A' jött szabadítók Lajos, Sáróy Endre, Márton, a' bot-ütlek hőse, 's még ezeknek egy pár izmos barátja volt. — E' jelenet 's annak rettentő következése olly váratlanul lepé-meg ifjainkat, hogy észre sem vevék Gundi 's vendégeinek beléptöket.

„Mi baj?” — kérdé Gundi sápadtan.

„Mi? — felelé indulatosan Emmi — az uram, hogy én azon házban, mellyben mint védtelen árvának, ön testvére gyermekének oltalmat kellett volna találnom, sértéseknek vagyok kitéve, mellyek olly neműek, hogy pirulnom kell, ha enmagamat meglátom. — Az uram a' baj, hogy ön anyámat ide csábitotta, megcsalta, 's engemet gaz kéjenczeknek eladott — az...”

„Megállj Emmi! — hadd végezem én! — vágott közbe Lajos — ki e' beszéd alatt erejét visszanyeré, és szemei szikrákat szórtak. — Az uram a' baj, hogy ön és im e' pajtásai gaz latrok — semmire való szemetjei az emberiségnek; hogy ön megérdemlené czimboráival együtt a' halálra veretést, mit fel is talált volna, ha a' gondviselés utamba nem vág. — Im a' fő czinkos büntetését vevé, 's ez az Isten, nem ember ítélete volt. — Ön gróf ur egykor emberinek mutatkozott; ama jótéte gazdag aratást teremjen önnek. — Gundi ur, ön a' gróf adós leveleit tüstént visszaadandja, 's lépést irántok tenni ne merészeljen; mert számolásai rosszul ütnének -ki. — Gróf ur, egy tanácsom volna számára. — Ön adá egykor — most vissza nyujtom. — Hagyja ön abba e' játékot! E' szép barátokat könnyen nélkülözheti; ők sokkal ismeretesbek, mintsem fájdalommal ne emlékezzék vissza körükre. — Vizi és Testesi, önök sokkal csekélyebbek, aljasabbak, hogysem önérzetem engedné önöktől számot kérni: — még is, ha e' történtekben valaki részesül; 's eme csábultt grófot kerülni nem fog-

nák, falálkozásunk iszonyú volna. — 'S most utójjára drága bátya! — gyönyörű vérfi, ki saját véret nyomorú pénzért, illy alávaló hősöknek oda veté — mint mondám — a' kirablott ifjúnak adós leveleit vissza adja — anyai-osztályrészemet fillér - pontosan lakomba szolgáltatja, 's eme becses czinkosa holt testét, mint legjobbnak véli, biztos helyre takarítja. Háló szobájában intő példaul nem rosz helyen állna. A' késő idő, melly csontvázait, vagy hamvainak némi töredékeit — kémény mellett eldeszkázva — vagy padló alá leásva megleli, önt gyilkosnak kiáltja: de ön ezzel mit nem veszít. Egy két bünnel több vagy kevesebb, nemde mindegy? Isten velünk!

Polya Endre.

KÜLÖNFÉLE.

Betlehem. — E' város egy hosszú völgyön uralkodó dombon fekszik. — A' zárda erősséghez hasonlít, és a' törökök berohanásai ellen kőfallal van kerítve. — A' templom kereszt alakú; hajója vagy a' kereszt lába negyvennyolcz corinthisz oszlopon nyugszik. E' részét a' templomnak belül az örmény keresztények birják; és a' kereszt többi három részétől kőfallal választatik el. Ha az e' falba vágott ajtón belép az ember, a' karba ér, mellyet egy a' napkeleti három bölcsnek szentelt oltár diszit. Az oltár alján mutatnak a' barátok egy márvány csillagot, melly hárántékosan azon pont alatt áll, hol a' bölcsöket jászolhoz vezérlő csillag megállott; éppen ez alatt pedig a' föld alatti templomban látható azon jászol, mellyben az ujszülött gyermek Jézus feküdt, midön őt a' három bölcs imádtá, 's neki tömjéneztek. A' kart és a' templom két más részét, mellyek mint kereszt-gerendák két felé nyulnak, a' görög keresztények birják. Innen a' föld alatti kápolnába, isteni üdvözítők születésének szent helyeihez két lépeső visz. Mindenki, e' helyet látogatandó illő ajtatosságra buzdittatik a' barátok által, és egy égő viasz gyertyát kap. A' kápolna, mellynek üregében istálló és jászol találkozik, sziklából van kivágva. Szent Ilona mind a' falakat mind a' pallót márvánnyal rakatta-ki. Semmi világot sem kapván kívülről a' kápolna, harminczkét szép és drága lámpa által világittatik, mellyeket több keresztény fejedelem ajándékozott. A' kápolna hátulsó részén azon hely, hol Jézust a' boldogságos anya szülte, egy fehér jaspissal fedett kövel jelettetik. E' hely ezüst rostélylval van elzárva, és egy sugárokat lövelő nap alakját viseli e' fölirattal: „hic de virgine Maria Jesus Christus natus est.“ E' fölött egy keresztbenfekvő márvány-tábla van a' sziklába illesztve, melly oltárul szolgál, és három lámpa által világittatik, mellyek körül a' legszebb 13-ik Lajos Francia király ajándoka. Az oltártól hét lépésnyire a' lépeső mellett van egy sziklába vágott barlang fehér márvány bölcsövel. Itt azon jászol helye, hol az ég és föld ura, mint legszegényebb gyermek, szénán és szalmán feküdt.

Jerusalem végveszedelme. — Jerusalem elpusztittatása Vespasian császár uralkodása alatt történt. Az alatt, mig a' romaiak e' várost ostromlották, kétszáz ezer zsidó halt-meg éhen. Aprilis 14-től julius 1-ig, Krisztus születése után a' 71-ik évben egyetlen egy kapun száz tizenöt ezer nyolcz száz harmincz halott vitetett-ki. A' lakosok olly nagyszükséget szenvedtek,

hogy lábbelieket rágták; a' szemét vezető csatornákból mindenféle tisztátlan-ságokat lefáltak éhségök enyhítéseül. Egy borzasztó anya öngyermekét emész-té-fő! Nem remélhetvén már semmi szabadulást a' városi lakosok, lenyelték aranyait, hogy a' győzőké ne lehessenek. Mit látván egy romai katona, foglyait leöldöste, 's belső részeiket átfurdalván, kivájta azokból az elrejtett kincseket.

KUN PÁL.

Né m e r i gyöngédség diadala. Miután a' polgári háború már hu-zamos időtől pusztítá spanyol országot, Péter király győzött trónkövetelő társa, a' Guzman házból eredet Trostmara Henrik felett, 's annál könnyeb-ben, minthogy egy valesi hercegtől segítették. Anyja titkos kedvese volt Pé-ter atyjának, 's im most e' rendkívüli flú a' koronáért küzdött vele. — A' győző, kire nem ok nélkül ragasztaték a' kegyetlen melléknév, kit késő-bi történetírói csakugyan e' nem legdícsőségesebb névvel is tiszteltek-meg, boszút szomjazott; a' Guzman háznak minden, legártatlanabb tagjára is ki-terjedt gyűlölsége; s a' győző parancsára vérök folyt. Szevillába érkezve, hol don Juan Alfonso de Guzmannak anyja, egy tisztos matrona élt, ezen szán-dékozott elsőbben is boszúja hevét oltani. Hatalomszavára börtönbe hurczo-lák az agg nőt, és máglyára ítélték. A' máglya Szevilla egyik szabadterén halmoztaték-fel, 's a' tisztos asszony a' máglya felett egy karóhoz állva köt-teték. A' máglya fellobbant; már a' karók körül rohog a' láng. Ekkor heves szélrohám az áldozat ruháját fölkapja, 's testét a' szemérmetlen szemeknek készűl fölfedni. Ezt meglátja híveinek leghivebbje, Davalos Izabella komor-na, ki urnőjét halálban is imádja; a' máglyához repül, felmegy reá, a' boldogtalan mellé térdel, ruháit karaival szoritja-le, 's így mindketten elham-vadnak! Milly ösztönző érzemények! A' Guzman-család mindkettőnek hamvait össze szedeté. Szevillában szent Izidor templomában pompás kápolna zárja a' hamvedret, 's a' matrona márvány-émlékén e' valóban magasztos jelenet le-ábrázolva is van. Ott látszik a' térdeplő hölgy az elhagyatott előtt, lángoktól övedzve, 's urnőjéhez simulva. Így tisztelték a' kortársak e' nagyfelkü tettet; részvétöket még inkább megnemesíté egy családi frigy, mely a' Guzman-család minden tagját ünnepélyesen kötelezte, hogy a' Davalosok nemzetségé-ből soha egyet is szükségben sinlődni ne hagyjanak, kerüljön bár mibe.

Gyors utazás bajjal jár. — Bizonyos bordeauxi ügyvéd néhány szabad hetet kalandozások közt a' pyrenékben óhajta tölteni. Mivel nőtelen vala, háznak gondviselését egy biztos emberre bizá, úgy hogy ez szobáját naponként kitisztitgassa és szellőztesse, éjjel pedig alvó- és könyvtári tere-mében Cujacius és ennek a' romai jogról irtt társai mellett aludjék. — Hat héti szabadság után kegyenczek és huissierek nélkül remélt az ügyész Bor-deauxba visszatérni, és a d i n t e r i m ház-öréhez levelet irt, mellyben meg-érkezése napját és óráját jelenté, 's öt leendő elfogadására szállítá-fel. — Nem sokára ezután estí 8 órakor megérkezővén lakába kívánt menni, de bá-mulására azt zárva lelé. Ezzel ő koránsem zavartaték-meg. — Emberem nem várt illy korán, bizonynyal még kancsó mellett ül! — így gondolkozáék, és vendéglőbe tért vacsorára. Itt hosszasan üldögélt bora mellett, és nagyon el-késvén, a' hételben akart meghálni; de másnap vásár levén, minden szoba el volt foglalva. Három más vendéglőben is éppen illy feleletet kapott, hogy t. i. a' vásáros idegenek minden ágyat elfoglaltak. — Talán honn van már ház-öröm, 's még saját ágyamban alhatom — gondolá a' törvényfi — midőn fá-radva 's bágyadtan ajtója előtt megáll. Zörget, zörget sokáig, de hasztalan

— most kétségbe eséstől lakatost költött-fel, hogy a' szobát kinyíssa. Midőn tizenkettő-felet kongott az óra, hála a' lakatos kulcsának, az ügyész önágában feketett. — Megtörődve az utazás terhétől, és a' sok lótas futástól, gyorsan elszunyadt. Kis idő mulva azonban jön a' felvigyázó édes bortól meglehetősen leázva, hogy mint gondos ember rendes helyén lefeküdjék. Fő kulcsával ki akarja nyitni az ajtót, de ez nem tágul, mert valaki belőlről tolózárral csukta-be. — Szegénynek minden vére fejébe tolul. — Bizonyyal tolvajok vannak benn — gondolá. — Hallja a' törtt v a s a k zörejét. — Most szekrényeket, ládákat törnek-fel; arany, ezüst, minden, mit csak elvinni érdemes, a' tolvajok zsebeibe költözik. A' kizártt felvigyázó elfojtott szívéhez hangos jajveszékléssel léget bocsájt. Egy emberséges ismeretlen halad-el mellette, és panasznán megilletődve rendőr-biztost hoz négy örrel s egy káplárral. — Most csak kézre kerül a' tolvaj. — A' házat körülállják, a' rendőr biztos hatalmasan zörög az ajtón: „a' király nevében nyissátok-fel!” — A' király neve süker nélkül marad. — „A' törvény nevében nyissátok-ki!” — Ismét néma a' házban minden. — Puska-agyak ütik most az ajtót minden erőből; de az ügyész mindegyre csendesesen alszik. — Végre másik lakatost költnek-fel, és az ajtó még egyszer kénytelen a' feszítéseknek engedni.

A' négy katona különböző szobákba rendeztetik, és a' biztos, káplártól 's a' felvigyázótól követve, az alvó-terembe lép, a' tolvajnak zugát és buvó helyét keresvén. Most ébredt-fel végre az elfáradtt alvó; ágyához közel lépteket hall, mire felugrik. Most vita keletkezik; a' biztos és emberei hatalmukba akarják keríteni a' szelíd ügyhöst; mire ez, miként támadói, tolvajt, gyilkost kiált. Elvégre mind a' két fél megismeri egymást, 's kisül, hogy a' fáradtt ügyvéd hamarabb ért lakhelyére, mintsem levele, melyet felvigyázójához küldött.

Különös sirirat. Aliconet mellett (francia ország) a' sirkertben következő különös sirirat olvasható:

Ci git le Fils, ci git la Mère,
Ci git la Fille, avec le Père,
Ci git la Socur, ci git le Frérey,
Ci git la Femme et le Mari
Et n y a que trois corps ici.

(Itt nyugszik fiú, itt nyugszik anya; itt nyugszik a' leány apja mellett; itt nyugszik hug, itt nyugszik öcs; itt nyugszik nő és a' férj, 's itt még sincs több három testnél.)

Nevezetes párbaj. Dieppeben nem rég ökölvíadal történt két ösz, egy 75 és egy 78 éves között. A' bajtanúk 80 éves aggastyánok voltak.

Figyelmeztetés. — A' Regelő Honművész idej lapjaiból még teljes számú példányokat lehet kapni. Megrendelhetők mind a' cs. k. postahivatalokon, mind Pesten a' kiadó tulajdonosnál.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januar 31^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Udolfo - vár.

Mery „Nuits de Londres“-je után.

Radcliffe Annának igen komoly képzelő ereje volt. A' lidérczeket ugyan nem ő találá-föl, de tökélyesíté, és azokkal regényei színhelyeit megszámlálhatlanul népesítette. Minden typusa a' személységnek, melly a' valóságos világon létez vagy létezhet — szoroson számkivettetett Radcliffe Anna költői birodalmából. Az általa épített várak laktalanok, csak borzasztó jelenetek helyei, mellyek éjfélkor kezdődnek a' lelkek hivatalos órájában, mellynek halk tizenkét mysticai ütései minden kebelben tizenkétszer borzasztón visszhangoznak. De ezeknek kora már elmult; senki sem hiszi többé. A' lidérczek megfosztattak mindenhatóságuktól; Radcliffe Anna mythológiája a' régi semmibe sülyedt. Mi mindnyájan, mint jelenleg vagyunk, örömet ebédelnénk Banko lidérczeivel, kivált ha jó ebédhez vagy diszes souper fin-hez hivna-meg! Még is — John Lewing nem így gondolkodott. Nem is volt valami nagy ész. hanem egy tiszteletre méltó devonshire-i bárónak egyetlen fija, ki neki fölszámíthatlan vagyont hagyott, mellyre John Lewing csak annyiban volt érdemes, mennyiben gazdag forrásul szolgált neki különcz szivjátékait kielégíthetni, mi nem egyébben állott, mint föltételetlen babonás hitben a' lidérczekről. Ennek következtében nem volt könyvtárában egyéb Radcliffe Anna munkáinál, mellyek fekete bőrbe kötve, hátul keresztbe tett láb-szár-csontokkal diszítve cзыprus-fa könyvtartókon büszkélkedtek. Természetesen kedves könyve volt: „Udolfo-vár titkai.“ 'S mondjanak bármit, e' könyv ideálja a' pokoli borzasztóságnak, 's az is marad. Minden lap-fordításnál mintha láncz-csörgést hallana az ember; ugy tetszik, mintha minden sor holtak hamvával volna behintve; minden betűt holt koponya szemüregének néz az olvasó.

Olly ember, ki nem bir elég erős idegekkel, lehetlen, hogy azon szobában nyugalmasan alhassék, mellyben e' munka négy kötete halotti gőzét lehelí-ki.

Radcliffe Anna azon vidéket, mellyre Udolfo várát építette, olly pontosan leírta, mintegy bérbe adandót, hogy a' legtudatlanabb geographus is, ha egyszer az Apenninek földabrosza kezében van, tüstént kimutathat rajta ujjával egy pontot, és a' regény hőseként fölkiálthat: „hah, Udolfo-vár!”

Egy nap John Lewing sétabotjával a' hyde-parki homokban az elhagyott Montoni birtokot rajzolta, a' hegyet, melly azt akaratlanul tartja, és a' fügefát, melly szégyenében meghajol, hogy olly sok bünt fedett-el. Ez után pénzváltójánál Florenczbe szálló hitelleveleket vett magához, 's néhány zsebkendővel és az említett munka egy példányával hajón elutazott Livornóba.

Florenczben a' table d' hôte-nál összejött egy nyolczvan éves némettel, ki Romába vándorlott, hogy Corneliusnak egy képe előtt halhasson-meg, — egy angollal, ki a' medicei Venusba volt szerelmes, 's azt a' nagyfejdelemtől jöendő nejének kérte, — és három francziával, kik művészek voltak, 's hosszú hajjat viseltek. Ebéd után beszélgettek egyről másról. John Lewing előállott kisértetek - hívével. A' vendégek elálmélkodtak. Az asztalra Apenninek földabrosza terítettet; a' pinczér tűző tüket hozott; John Lewing ős hegyeket mászott, tavakon, erdei csermelyeken uszott-át, 's elég vakmerő volt Udolfo boltozatáig hatni; ezután szónoklási dühében tele aggatta vendégeit asztalkendőkkal, hogy az ott vándorló kisértetek képét lehetőleg képzeltesse; most elájult, 's a' három franczia művész szobájába hurczoltatott, hol valódi siri hangok közt némelly hűvösítő italokat töltöttek beléje. E' részvétérti hálából sietett John Lewing, mihelyt erejét és szavát vissza nyerte, a' művészeknek minden tervét előadni, 's őket meghívta magával Udolfóba. Az ifjú férfiak legudvariasabban mentették-ki magukat azzal, hogy nekik Florenczben kell maradni a' híres Memmo Gvidi-nek egy elsárgult frescóját fölfrisíteni. Így hát John Lewing éjfél tájban tovább utazott egyedül.

Két nappal utóbb postalovakon röpült a' sceniai országon egy nyomorult faluig, melly két házból áll, 's neve Torrinieri. Itt lovat nyergeltetett, nyakába akasztá annak az említett munka egy példányát, 's az országról letérvén, a' mysticai vár felé vágatott. Polderina és Riccorsi közt rettenetes hajlásokat képeznek az Apenninek. Mielőtt Riccorsiba juthatni, jobbról phantasticai földomlásokat láthatni, különös veres agyagú halmokat, sziklákat borzasztó hasadékokkal, hegycsúcsokat, mellyeket tem-

plomtornyoknak gondolnál; az egész környék igen messze marad olasz országnak különben vidor tekintetétől. Lewing kiteríté föld-abroszát a' ló nyakán 's vidékirányozta magát. „Valóban! — fölkiálta — az egésznek éppen olly tekintete van, mint lidérczek légyottjának. Udolfo nem lehet távol!” — Ezután ismét olvasott egy pár részt regényéből; áhitatosan becsukta, 's borzadás futá keresztül; mert egy rózsákkal benőtt halmon egy juhászt lát fekve, mellette juhászbotja 's kutyája. Tüzesen fordítja lovát a' pásztor felé, és kérdi — teljes erővel oda irányzott hangokkal, hogy azok olaszul érthetőkké váljanak: „valljon közel van-e ide Udolfo-vár?” — A' pásztor tetőtől talpig vörös köpönyegbe volt burkolva, úgy hogy egyebe nem látszott két karika -szemeinél. Lassan fölemelte fejét; rá bámult az angolra, 's jelt adott, hogy nem érti őt. John Lewing szintén rá bámult a' juhászra, a' rémitő, nyáj nélküli, vörös köpönyeges, feke kutyás pásztorra. Azt hitte, hogy egy Radcliffe Anna által e' vadonban felejtett regény utánirását látja. De még is uralkodott sebesen dobogó szivén; összeszedte, mit Veneroni nyelvtanából lehetett, 's következő párbeszéd keletkezett.

„Jó ember! e' honból való kend?” — „Igen kegyelmes uram, polderinai.” — „Szabad kérdenem, hol van kendnek nyája?” — „Azt bal sorsom elragadta tőlem; csak kutyám maradt hű.” — „Hát kend mi most?” — „Pásztor, csupán pásztor. Nagyságos Montoni ur megigérte, hogy uj nyájjal ajándékozand meg.” — „Montoni? Van illy nevű e' környéken?” — „Igen, kegyelmes uram; ismeri őt?” — „Ismerem-e? őt nem, hanem őseit. Mondja-meg kend nekem, Udolfo-várban lakik-e még?” — „Ő itt alant egy kunyhóban lakik. Megláthatja ön; de egy pár órai út még is van ide. Természetesen nagyságos urnak hívják, de ő olly szegény mint” — „Nyomorult! — őseit gondolom; — de hát az unoka mit csinál?” — „Ő kirabolja az utasokat; azonban igen becsületes ember.” — „Hát kiüzetett őseinek örökéből?” — „Nem, de a' vár már csak omladék.” — „Omladék, a' csuda-vár? Távol van innét?” — „Ha föllép excellentiád e' farakásra, látand ott a' tölgyek közt valami homályt.” — „Igen valami homály.” — „Az még fönlevő tornya Udolfónak.” — „Jaj! az olly sok tornyú vár? Nem vezethetne kend oda?” — „Örömet kegyelmes uram! Mióta nincs nyájam, örömet ragadok-meg minden alkalmat szórakozásomra. O! e' hely az, mellyen szép nyájamat legeltettem!” — „Szegény ifjú! nesze húsz guinée vigasztalásul!” — „Arany! arany! De még sem; tartsa-meg ajándokát nemes idegen; ezen gvineék elüznék tőlem a' szerencsét, melly szerencsétlenségemben vigasztal.” — „És az mi?” — „Rényt gyakorlok.” —

„Igen szép, de hát még? — „Semmit mást.“ — „Hát miből él kend? — „Tiszta lég környez, és szép nap süt reám.“ — „Ez a' legeredetibb pásztor, kit valaha éltemben láttam“ — dűnyögé magában John Lewing, tovább folytatva utját az idegennel. — „Istennemre, meg nem foghatom az illy életmódot! — Kevéssé vártatva így szólla ismét John Lewing: „kedves pásztor, tán hallott kend valamit Udolfo - vár titkairól? — Nehány másod-perczig ál-mélkodva maradt a' pásztor e' kérdésre; ekkor borzadás futá keresztül testét, mit alig titkolhatott, 's a' kutya is rettentőn ugatott. John Lewingnek harmincz gyanítás és ötven kép lebegett lelke előtt, úgy hogy nem levén képes tovább beszélni, ő is csak rá bámult a' pásztorra. Egy közel levő száraz fügefá levelei zörögtek, mintha tolmácsai akarnának lenni a' félelmes kérdések és feleleteknek. — Végre egy mély, igen mély fohász után megszólalt a' pásztor ismét: „Excellentiád borzasztó dolgokat kérdez, 's illy kérdések gyilok gyanánt hatnak különben is széttépett lelkembe. Ugyan azért — megmarad ön kérdése mellett?“ — „Isten büntessen engem, ha nem!“ — „Akarja ön tudni, ki vagyok én?“ — „Akarom-e?“ — „Én Lajosnak és Annának unokája vagyok.“ — „Ég! unokája azon becsületeseknek?“ — „Igen, az. Tessék jól megnézni e' száraz fügefát!“ — „Nézem.“ — „Midőn még ezen fa terjedelmes árnyékot vetett, elfáradván Udolfo várából történt futásukban, itt nyugodták-ki magukat ős apám és ős anyám, a' szép Emilia és Dupont.“ — „Itt nyugodtak! engedd legnemesebb pásztora olasz országnak, hogy e' fa ágaiból emlékül törjek. No 's tovább Lajos unokája!“ — „Hallotta excellentiád a' falu nevét, mellyen át ide jött?“ — „Polderina.“ — „No — ott vásárolta Emilia olasz szalmakalapját, mellyre Livornóba utaztakor olly nagy szüksége volt.“ — „Igen, igen a' szalmakalap, 3-dik rész 247-ik lap az edinburghi kiadásban.“ — „Mi több, tetszik látni azon bokrot, melly ide 's tova hajlong, mint hajcsomók egy forró olajjal töltött üstben, mellybe szerencsétlenek fojtattak?“ — „Igen, igen, te a' képzelet legdúsabb pásztora a' földön!“ — „Ott tünt-el Signora Laurentina.“ — „O kedves árnyék, melly talán még ugyan azon helyen — — „Ne kételkedjék excellentiád; mert ha mindjárt semmi szél nem fujna is, azon bokrot folyvást rezgő mozgásban látná.“ — „O csak két kis ágacs-kát e' bokorból emlékül!“ — „Most vagyunk azon szoros úton, mellyen a' velencei küldöttek Udolfoba jöttek.“ — „Ugy hát fölveszem emlékül ezen kis négyszögű kövecskét!“ — „E' rétet Valancourt könyüi áztatták.“ — „E' kis fücsomó emlékeztetend arra, míg élek!“ — „És most — hah Udolfo!“ — „Fogja-meg kend lovam kantárát, hogy arczra borulhas-

sak. De mondja-meg kend, hol a' fenyő-erdő? — „Leégett.“ — Isten ne vegye rossz neven! Most egy kissé pihenjünk, hogy aztán a' keskeny gyalog uton könnyebben fölmászhasunk! — „Igen, a' gyalog út; igen jól ismerem; Valancourt, a' szerencsétlen is ismerte.“ — „De mondja már kend, mivel hálálhatom-meg fáradságát? Nem fogadna - el tőlem legalább egy nyáját? — „Nem, nem; nekem semmire sincs szükségem; elég hogy szegény vagyok!“ — „Valóban ez önhaszonnélküliség kétségbe ejt! Hogy fér - meg kend Montoni unokájával? — „Idő és szerencsétlenség kioltják a' családi gyűlölséget. Mi unokák, belső barátok vagyunk.“ — „O ez engem könnyűre fakaszt. Nemes szívű pásztor, jőjjön kend velem angol országban; régi kastélyaimból egyet kendnek ajándékozok!“ — „Éljek vagy élhetek-e távol a' hegyektől, mellyek családom szerencsétlenségének tanúi voltak? Milly szerencse pótolhatná-ki nekem azon szerencsétlenséget, hogy e' fák ágai alatt heverészve a' mult napok történeteim gondolkozhatom?“

Ez alatt fölérték a' hegytetőre. Köröskörül omladékok, mellyek egy széles és mély árkot csaknem betöltének, fele pedig a' várnak — nevezetesen egy torony még meglehetősen épségben állott; csaknem guny volt látni a' ledült falak mellett fölhuzott vonóhidat, az óriási lépcsőket, mellyek a' már nem létező teremekbe vezettek. John Lewing egészen otthonos volt. Ujjal mutogatta az üres térben a' teremeket, mellyekben ez vagy amaz történt; geometriai pontossággal mutatta-ki a' halotti szoba kiterjedését, mellyben az olajfestvény függött; kijellette a' légben azon semmit, hol a' képnek függni kellett. Föl 's alá járt a' már nem létező corridoron, de melly még is e' napokban minden nyomort visszhangzott. A' vörös juhász fekete kutyájával mindenütt nyomában volt. — Most a' torony lábához értek; mellynek kapuját sűrű bokrok védték spanyol lovagokként. De John Lewing még is utat tört ruhái rovasára. A' lépcső bogaraktól hemzsegett, és csak itt ott világított meg a' kőfalba vágott lödöző - lyukakon. Az első emeletben azonnal rá ismert az angol egy szobára, mellyben egy rossz ág állott; benne egy félig rothadt matrác — Emiliáé. Miről még jobban meggyőződött, a' falon véres vonásokkal E. V. betűket találván. John Lewing nagyot fohászzkodott.

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hirszekrény. — A' második tél csakugyan nyakunkra jött. Vincze napja fagyos is, szép is volt, 's maga után folyvást hideg napokat küldött. Pál

napja igen hidegen de derültten köszönte - be, 's Dunánk jegét még jobban megerősíté. Most ismét több helyen járnak rajta. A' pesti sópiacznál félig vizen, félig jegen tétetnek-át a' nagyobb terhek, kocsik és|szekerek. 23-án estve a' reá következett hajnalig olly mély hó esett, mint mult decemberben, 's így a' szánok ujlag előálltak csörgetőikkel. A' kemény hideg folyvást nevedett, 's már 26-kán ablakaink jóformán kristályosak voltak. Ha a' fagy tartós lenne, úgy Dunánk még sokáig nem szabadul-meg jegétől. Meglássuk, mi jellel biztat gyertyaszentelő napja. A' bortenyésztkre Vincze napja legalább kedvezőleg mutatkozott; mert szép tiszta idővel kedveskedvén, a' házak fedelén volt havat is olvasztá némileg, 's így igazán mondhattuk: „csurog, fénylik Vincze, megtelik a' pince!”

Ó Budán mult vasárnapon (24-kén) estve 9—10 óra közt egy háznál tűz támadá, melly azonban rögtöni segéd következtében tovább nem harapódzhatott.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Elmélet és gyakorlat. — Egy francia hirlap tudósítása szerint rövid idő előtt bizonyos előkelő francia hölgy szerelmi bujában kendőjével egy ablakpárkányra akasztá-fel magát. Oldalán egy nyomtatott könyv vala látható illy czímmel: „a' felakasztás legjobb módszere felől.” — Illyeket nd a' parisi sajtó.

Villanyos telegraph. — Angliában a' nyugoti vaspályán Drayton-tól Paddington-ig egy sürgöny van alkalmazva, mellyről állítják, hogy sebessége (200.000 angol mértföldet haladó egy másod-percz alatt) nyolcz ezerszer nagyobb a' világoosságánál.

Villanyosság a' gőzgépeknél. — Patterson W., egy northumberlandi gőzgép felügyelője, angol hirlapok tudósítása szerint azon érdekes észrevételt tévé, hogy a' gőzkatlanból a' gőz kiömlésekor villanyos nedv, sőt szikrák is fejlenek-ki. Midőn ugyan is a' mondott ur kezét a' biztosító szellentyű emelésőjére alkalmazná, rögtön ujjai hegyén szuró fájdalmat érte, melly mind inkább növekedett és görcsös lön, midőn kezét a' sulyra tette. Most több munkást hívott elő, a' szellentyűt tapintatá általuk, 's ezek is éppen azt tapasztalák; sőt, midőn a' meleg növekedésével a' katlanban ujjajukat ismételve az emelsőre tették, világos szikrát láttak előpattanni.

Osztrigák Borneo szigetén. E' szigetnek éghajlata a' tengeri szelek és gyakori esőzések által hivesítettik. Az utóbbiak novembertől majusig tartanak. Ekkor a' lég viz-tengernek látszik lenni; a' folyamok áradásnak indulnak, a' partokat túllépik, és a' száraz földet elborítják. A' folyók torkolatánál az osztrigák, a' folyótól mintegy felemeltetve, fákra tapadnak 's őket utóbb úgy szedhetni-le az ágakról, mint gyümölcsöt.

Óriás kigyó. Martiniqueből ezt írják. — Pichery ur, egy derék iparűző, a' vadászaton egy óriási nagyságú kigyót lelt, melly őt megtámadá, és czombján több harapással vérzé-meg. A' vadász élénken védte magát, és két lövést sütött az állatra, mellyet valóban meg is lőtt. Haza térvén, legszorgosabban ápoltaték a' megsértetett, de híjában: négy óra mulva halál fiaja volt. Özvegyet és számos árvát hagyott hátra. E' szerencsétlen eset közönséges gyászt vont maga után; a' halottnak barátjai és rokonai vadászati löszereiket összetörték. A' kigyó hét láb hosszú vala, és hasában 162 kölyök találtatott.

KÜLÖNFÉLE.

Sodronyhíd leszakadása. Agenből télelő 22-ről következőt írnak. Ma tettek második próbát egy a Garonne fölött vont sodronyhiddal. Én alig álltam néhány ölnyire a hidtól, míg a napszámosok 's mindennemű munkások folyvást előkészületeikkel foglalkodtak. Most hirtelen irtózatossá roppanás hallatszík, 's a hid részenként összeomol. Három férfi helyben halva maradt, tizenöt tetemes sebet kapott; két gyermeknek sérült tagját le kell vágni, 's több egyén még nem találtatott-meg a folyamban; 36 egyén közül csak 17-18 vala megmenthető. Agen várost e' szerencsétlenség rendkívül megzavarta, a' hid-építés vállalkozója, ki a' munkások előtt szinte közepén állott a' hidnak, uszás által menekült-ki a' vész torkából.

Jellemvonások. Következő jellemvonások, mint illyesek mindig lenni szoktak, sem egészen valók, sem egészen alaptalanok. Asztalnál a' németet étvágyról, 's az angolt italvágyáról, lehet megismerni; a' spanyol kevés ételű; a' francia nyálánk; az olasz mérsékletes. — Német országban az erősségeken látszik fény 's gazdagság, az angoloknak hajóhadaikon, spanyolnak fegyverzetén, francziának ruháin 's butorain az olasznak templomain 's palotáin. — A' német férj ur, az angol kényur, a' francia udvari, az olasz barát, 's a' spanyol zsarnok. — A' német lassan 's alaposan gondolkodik, az angol fontolgat, spanyol csalján előrelátó, a' francia futtában tesz mindent, az olasz szemeskedő, fimon. — A' német jellemle komolyság, angolé jószívűség, francziáé vidorság, olaszé magaalalmazás. Talán a' következő versekben foglalt nemzetek karakteristikája sem bizonyosabb ennél:

La diversité des humeurs.

Chacun sa mode en inconstance,

L' Anglais fier et vain 's en offense,

L' Italien est desolé,

L' Espagnol inconsolable,

L' Allemand se console à table:

Le Français est tout consolé.

Vagy a' közmondás szerint: olaszosan irni, spanyolosan hetvenkedni, csalni mint görög, 's csapongva élni francziailag.

Gibuskalap. Olvasóink egy része talán hallott már ez uj nevű kalapokról, mellyek feltalálójokról gibuskalapoknak neveztetnek. E' kalapok belülről úgy szerkesztvék, hogy majd mint gibusesernyő, majd mint burnótszelence a' diable, tetszés szerint nagyobbá kisebbé idomíthatók és számtalan idomba, előállíthatók. Minapában egy illy gibuskalapos ült a' parisi fenyítő törvényszék vádlottak padján, 's e' kalap veszélyessége csak ekkor bizonyult-be. A' vádlott már rég szemét szurta a' rendőrségnek az által, hogy most rendkívül kicsiny, jövő óranegyedben felünő nagy kalapot viselt: más nap pedig úgy nevezett negyed-, fél-, háromnegyed kalapban jelent-meg, mellyek azonban bár mi parányik voltak, mindig viaszos vászonnal voltak bevonvák. Egy szép reggelen, midőn mélyen nyakszirtére csüggő sisak idomú kalapban jelent-meg gibus-emberünk, a' rendőrök 'erősen szemügyre vették. Körülbelül egy óra hosszáig nyomozták már, 's im, ámulással látják, hogy a' mint vad-jok a' boltok mellett elhalad, 's itt pár cipő, amott mustáros szelence, porcellán szilke, zseb-kés, köteg kesztyű 's t. eff. ragad kezéhez. Minden elor-

zott tárgy után tisztelettel kalapot emelt, 's ez a' boltszekrények ürülésével folyvást terjedtebb lön. Midőn végre a' kalap egy magas Morillo csinos alakját nyerte, a' rendőrök nyakon ragadták emberöket, 's a' biztoshoz kísérték. Ennek szobájában leheté csak megismerkedni a' kalap mechanismusával. Sodrony fonalak által tetszés szerint vala idomítható, 's a' vallomásból kiszült, miképp' a' kalap viselője gibus-találmányát tetemesen javította. Mechanikai ügyességeért egy évi fogságra ítélték az iparvitétz.

Czigányok gyűlése. Londonban nem rég tartatott a' javultt és vándor cigányoknak 12-dik évgyűlése, és pedig Crabb J. pap lakásán, kinek ez emberfaj javára tett felebaráti fáradozásai „czigányok barátja“ nevet szerének. Mintegy 114 vándor cigány volt jelen; a' javultttak közül kevesen jöttek, mert többnyire szolgálatban állnak, 's magukat szégyenlik előbbi sorsosaikkal egybejönni. Isteni szolgálat után a' jelen volt cigányoknak elejébe tétetett az ó angol ebéd, t. i. ökörhus és plumpudding, mellyet tökélyesen helyesnek találtak. Kétesalád kijelenté szándékát a' vándor élettől bucsút venni. A' lakoma közben minden család egy bibliát, ha illyene még nem volt, 's minden személy egy paplant és egy pár harisnyát kapott.

Parisi játékházak. A' legkeményebb tilalom daczára rémitőleg növekedik a' mivelttség középpontján e' veszélyes barlangok száma, 's a' többi kirablott között egy főtisztviselő neve is emlittetik, ki e' házak egyikében 30.000 frankot vesztett.

Spanyol rablók. Francia lapok szerint őszhő 7-én két rabló lövetett agyon Toledó-ban, El Rojo de la Fuente és El Feo de Ypes: kik közül az első 100, másik 27 embert gyilkolt-meg.

Különös papagáj. Albert herczeg 50 font sterlingen egy papagájt vett. Ez állat, ha a' hir való, igen kedves és mulattató. Még csak három éves, 's már többet tud 300 angol szónál, és több francia phrasist cseveg; mi több a' nemzeti dalnak: „Le pavillon, qui a bravé pendant mille années (a' lobogó, melly ezer évig daczolt)“ néhány versszakát is egész lelkesedéssel éneкли; így szintén egy buffo-dal néhány részét igazi pajzánsággal dalolja-el, 's danáját füttyölés és ugrálással kíséri. Valahányszor valakit pohár vizet lát kiüríteni, hangosan csevegi: „ő fölsége az angol királyné egésségére! Ő fönsége, Albert herczeg egésségére! A' ki s herczegnő egésségére! Isten áldja meg őket!“ E' papagaj Lehzen bárónő gondviselése alatt van.

Jótekonysági példa. — Egy ménilmontanti biztos, ki a' vízkárosultak számára gyűjte segédet, egy hajfodrász boltjába lépett, midőn ez éppen vevőjének szolgált. A' hely csak félig meddig volt világítva, de mind a' butorzat, mind a' lakosok külseje a' legszomorúbb szegénységre mutattak. Mind ezt azonban tekintetbe sem vevén, elmondandónak vélte mondókáját a' biztos; mire azonnal a' fodrász nejétől három sous-t kapott e' szavakkal: „vegye uram! ez mindenünk; viz által károsultak sorsa mindazáltal nyomasztóbb a' mienknél.“

Hígyelmeztetés. — A' Regelő Honművész idei lapjaiból még teljes számú példányokat lehet kapni. Megrendelhetők mind a' cs. k. postahivatalokon, mind Pesten a' kiadó tulajdonosnál.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön februar 4^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Udolfo - vár.

(Vége.)

Kevés idő múlva megszóllítá Lewinget a' pásztor: „kegyelmes uram, az éj itt ér!” — „No's mire való az? Hát nem várom-e azt régóta ohajtva?” — „A' sötétben nem találhat vissza nagyságod Polderinába!” — „Van is nekem kedvem Polderinába visszamenni. Én itt alszom.” — A' vörös köpönyeges vissza borzadt a' merészségtől. — „Excellentiád itt akar?” — „Itt, Emilia ágyában, a' föld leggyönyörűbb helyén. O Emilia! O Valancourt!” — — „És hol tetszik vacsorálni?” — „Hát ma is egyem? Látván azonban, hogy kendnek nincs semmi kedve itt tölteni velem az éjt, — várjon holnap reggelire a' — a' — fogadóban; — de hiszen csak egy van. Mielőtt hát elválnék kend tőlem, gondoskodjék, hogy lovam — noha ez szentségtelenítő botrány, de a' szükség parancsolja — hogy lovam az udvaron, ugyan annak fűvéből 's a' harmatból, mely azt nedvesíti, jól lakjék. Most Isten kenddel, kit barátomnak nevezni bátor vagyok!” — Ezután szivesen kezet fogtak, a' vörös köpönyeges és fekete kutya eltűntek a' mindig mélyebben sülyedő éjbe.

John Lewing el nem fordított szemekkel örömkönyűk között nézett a' neki szent omladékokra, 's hangosan beszélt-ki a' néma éjbe: „Nem dicsőbb e' homály, mint a' légszeszszel világított szalón, hol esztelen időlopók whist-asztaok mellett görbednek, vagy esztelenségekről fecsegnek! 's ez szerintök társalgás? Mert hiszen ringat-e föl több illy éjt a' világos nappal valaha? O Radcliffe Anna! halhatlan költőné! és te nem nyugszol a' westmünsteri apátságban! Hálátlan kor! Barbar nemzedék! — Igy gondolkodott 's beszélt magában sokáig. Ekkor — csalatkozom! ugy hangzik, mint harang-ütés — még egy — három — négy — ég és föld! valóban tizenkettőt üt. — Éjfél van! John Lewing visszanyervén eszméletét és szavát, mit tőle egy álmétkodásból és gyö-

nyörúségből kevertt érzet elrablott, fölkiálta elragadtatva: „milly örömost adnék 100 gvinéet, ha e' hangokat még egyszer hallhatnám!” — És — még egyszer hatott fölingerültt keblébe elámult fülein át a' tizenkét kimértt tompa ütés. — Egy kis szünet mulva mintha hárfahangok hallattak volna. — John Lewing magán kívül volt. — „Ez Laurentina hárfája!” kiáltá. És midőn némelly bevezetések után egy szép hang zenge, 's dallá azon dalt, melly John Lewing lelki szemei előtt fölütött 371-ik lapján az edinburghi kiadás első részének állott, ekkor majd szétolvadt a' kéjteljes fájaldalmakban, és csak azon körülmény menté-meg, hogy végződvén a' dal, szemei a' torony lábánál világosan láttak valami fehéret lassanként elvonulni. Utána akart rohanni a' tüneménynek, de ez elenyészett.

„Tisztelet a' rémitő titoknak! — mondá John Lewing ön magát biztatva. — Nem illik nekünk a' természet fölöttit kutatni akar-ni! — így szóll a' halhatlan nő szint' olly szépen, mint igazán e' munkájában: „Julia, vagy, a' marzinii földalatti bolt!”

Erre oly jelenetek következtek, mellyek a' hős lidércz-látó John Lewingen kívül minden mást halálra ijesztettek volna. A' torony alapjaiban megrázkódott; lánczok csörgése hallatszott, mintha a' Bagnos alapítása óta halálos vétkökbe elhalt minden gályarabnak lelkei körtánczot járnának a' torony körül; hangok hallattak, mellyek emberi mellből nem jöhettek; ez után füttyölés hallatszott, mintha a' szélvész egy ezred csontvázon keresztül süvöltne; mi több, szók, egész mondások, természetesen összefüggetlenül, de még is rémitő jelentés-teljesek, setétek és világosak, mint szélvész es villám emelkedtek-föl az angolhoz. Ismét vad röhögések, véget nem érő jajgatások, fölzaklatott madarak csevegései, a' bagoly halotti huhogása, fák zörgése, a' fölvonó-hid lánczainak csörgése, macska-nyivogás 's bőr-egerek sivitásai. — Egy valóságos lidérczek szombatja! — John Lewing rég elővette írotábláját, 's legnagyobb lélekismeretességgel jegyzett-föl mindent, mi történt, mint valamelly szóbeli pört, 's ekkor a' körülte lebegő láthatlan lényeket hívta-meg az oklevelek aláírására. Senki sem felelt, senki sem jelent-meg. John Lewing hát vissza vonta magát szent borzadással, nehogy a' bizonyosan vártt lelkeket zavarba hozza. — Végre nappal lett, nappal, mellynél átkozottabb még nem volt; mert elkövetkeztekor csend lön a' toronyban, 's körülte. John Lewing visszatért Emilia szobájába; kezébe vette a' matráczra tett lapot, — áhítatosságában térdre esett, mert az Udolfo-várban töltött éjnek általa történt leírása mysticai, de még is olvasható írásjegyekkel volt aláírva:

Montoni, apa és fiú, üres árnyak.

Signora Laurentina, egy megdicsőült.

Valancourt, tévelygő szellem.

Emilia, fiatal kísértet.

M. Dupont, egy sirból költ.

Annette, álarcz.

Ludovico, phantom.

A² velencei küldöttek pokol-chorusa.

A² megbecsülhetlen oklevelet kebléhez szorítva lesietett Lewing a² lépcsőkön, nem kevéssé bámulván, hogy lovát, melyet a² dühöngő szélvész alkalmával ellopottnak vélt, a² fűben nyujtódzva 's alva találta. — „Szegény állat — mondá — tovább egy perczet sem engedhetek pihenésdre az álmatlan 's rémitő éj után. Majd alhatsz Torrinieriben! — Gyorsan ugrott-föl most az éhség és szomjúság miatt elgyengültt paripára, 's üzte Polderinába, hol a² pásztor reá várakozott, 's uj pártfogóját visszaérkezni látván, hangos öröme fakadt. — John Lewing így szólla: „ifjú ember! hogy² hívják kendet?“ — „Perugino.“ — „Perugino! én téged fiannak fogadlak!“ — „Nagyságos uram! nekem van atyám.“ — „Legyen kettő. Ül-le fiam, együnk valami jó reggelit. Mi van itt jó enivaló?“ — „Semmi egyéb fris mortadellánál és tojásnál; de ez nem fris.“ — „No hát együnk azt. De mond-meg nekem, ki birja az udolfói omladékokat?“ — „Nagyságos Montoni ur, barátom.“ — „Azok nehezen jövedelmeznek valamit!“ — „Vagy tán semminél is kevesebbet.“ — „Nem adná-el jó drágán az omladékokat?“ — „Egy millióért sem. Óseinek várát, melyben vigasztalásul egy napot éhezhetik.“ — „Tán őrült?“ — „O uram, ne gunyolja-ki az utódok lélekismeretességét. Barátom illetetlenül akarja áthagyni gyermekeinek ez örökséget.“ — „A² lidércz-örökséget?“ — „Mindegy, ön sem adná-el soha e² várát.“ — „Nem szólhatnék vele?“ — „Miért ne? úgy is nagybátyjánál Wilburgiónál reggeliz.“ — „O legyen szives kend őt ide hivni!“

A² vörös köpönyeges elosont. Montoni eljött, egy fiatal férfi, komoly tekintetű, körülbelől 30 éves. Ruházatján egy a² 16-dik századbéli nemesnek elkopott pompája látszott. Kardja réz hüvelyben volt vastagon zománczozva; a² csizmákról, melyeket lábán hordott, rég levesztek a² sarkak; bizonyosan az Apenninek hasadécai közt.

„Nemes férfi! ön Udolfo tulajdonosa?“ — „Igen, és arra büszke vagyok!“ — viszonzá Montoni rekedt férfias hangon. — „Nem adná-el ön?“ — „El — ad — ni? Uram! mit mondana olasz ország nemessége, ha őseim bölcsőjét eladnám?“ — „A² nélkül, hogy az

ősöket legkevésbé bánatánám, csak megengedi ön, hogy a' bölcső igen férges; és úgy hiszem, hogy annak eladásában semmi botrányt sem találhatna az olasz országi nemesség. Kedvesem! úgy látszik, hogy ön tetemesebb birtok hiányával van. Én képes vagyok megfizetni az omladékok teljes értékét. Mondja ön, mit kíván? — „Ha valahogy valaha megválnám e' szent örökségtől, csak azért történnék, hogy birtokhoz jutván, a' Montoni ház ősi fényét újra föllevenítem. Csak 100,000 tallérért engedném önnek Udolfót, akkor is sirva.“ — „Adjon kezét, Udolfo enyim!“ — „Még egyet kikötök Mylord: hogy ott halhassak-meg, ha talán majd illy tettem után az élet elhordozhatlan teherre váland.“ — „Igen, de, igen, de ön nem fog meghalni!“ — „Én megfogok halni.“ — „Hol vannak az oklevelek, hogy önnek tulajdona Udolfo?“ — „Sceniában. Én Udolfót Filangieri név alatt bírom, ki anyámról ős-apám volt. A' Montoni név Toscanában tisztelettel említetik. Engedjen ön három napot, hogy tisztességesebben ruházkozhassam, és azután várjon rám Sceniában déli 12 órakor a' piazza de campó-n!“ — „Jó, az alatt irok Florenczi pénzváltónnak.“ — „Adieu! nemes lord.“ — „Adieu! nemes Montoni! Isten vele! kedves Peruginóm!“

Három nap mulva Udolfo omladécai John Lewingéi lettek, ki örömeben alig jöhetett magához, és tulajdonosi türehtlenségében visszasán fogott kantárral hajtott a' mysticai hegy felé. — „Milly éjszakáim lesznek! mit látandok váramban Udolfóban!“ — kiálta mind annyiszor, valahányszor a' ló sebesebben ügetett alatta. Kettős világnál érkezett-meg az omladékok közé, hol mindent úgy talált, mint hagyott; lovát legeltette, mint lehetett, és egész lelki örömmel ült-le a' matrácra Emilia szobájában, a' történendőkre várva, mellyek soká már nem késhettek; mert az éj ma mindig sürűbben teríté körül csillagtalán köpönyegét a' vidékre. — „Az éj sötét, szélvész leend. Irtózatós, hallatlan dolgok készülnek! — hosszas vajudás után monda ismét: — a' pokol egy rémitő harclevelét tár-ki; de legyen, látandni fogja, hogy a' viadalra vele együtt növekedtem.“

Mjután ezeket mondotta, elnyujtódzott öröms bátorság-teljesen; füle minden legkisebb zörgést hallott; szemei jól kinyitva az áthatlan sötétbe bámultak. Ha kívülről mozgást vön észre, félig fölült, 's örvendve így morgott: „most jön.“

De még sem jött semmi, és ismét kinyujtódzott a' lidérczek utáni vágytól kinoztatva, jobban mint bármilly szerelmes az első légyottkor. Üttette ismétlő óráját, és az három negyedet vert tizenkettőre? — „Dicső!“ — kiálta — ha a' földalattiak órai egyez-

nek órám járásával, úgy csak 15 perczig kell még unatkoznom. — Az óra ismét ütött. Lewing olvasta, negyed egyre. — „No — bízta magát — még nem lehet csudálni. Vagy a’ torony-óra jár valamivel későbbben, vagy megleptem az emberkéket, és a’ diszes menet, melylyel uj vár-urokat fölköszöntendők, több előkészületet kíván. Hiszen örömet várakozunk! — Az óra kétségbe ejtő sebeséggel ütött minden negyedet. John Lewing fölállt nyugtalanul, ’s az ablakra dülve, kezeivel fejét támasztva bámult-ki az omladékokra, mellyeknek párkányai mindig világosabban látszottak a’ növekedő reggeli szürkületben. — „Ez’ legkevesebbé sem váratlan! — sohajtá — már reggellik, és még semmi sem történt! — Továbbá sem történt semmi. Aurora bárson fényben lépett-be Emilia elhagyott szobájába. Hegy és völgy napsugárokbán ragyogtak. Lewing szidta a’ makranczos lidérczeket; fenyegette azokat panaszszal és perrel. Sietve érkezett-meg a’ Torrineri fogadóba; nyakra főre tudakozódott Perugino után. Senki sem ismert illy nevű embert az egész faluban. Elhatározta hát, hogy a’ napot a’ fogadóban tölti, és majd csak este felé tér vissza az omladékok közé. Mondta, tette; de ezen éj is csak úgy mult-el, mint az előbbi; az éjféli, úgy mint közönséges nappali óra; és midőn a’ nap ismét fölkel a’ hegyek mögöl, egy arcra süttött, mellyen megütközés és harag elsőbbségért vetekedtek, ’s az John Lewing arcza volt. És midőn a’ harmadik éj is, mint a’ kétségbeesés utósó próbája, előbbiekkal egyenlőn mult-el, az omladékok felé forgatva ökleit John Lewing fölkiáltott: „el, el Sceniába, Peruginóval, Filangierivel, Montonival szólni e’ felől! — Sceniában dühösen kopogtatott a’ ház kapuján, mellyben az eladási egység köttetett. Az nem nyilt, ’s úgy tudtameg, hogy e’ házban több mint öt éve már senki sem lakik. Ekkor mormogá magában: „teljes életben pokol áldozatja vagyok! — ’s fájdalmas lemondási hangon monda tovább: „egy csésze théát fogunk inni a’ kávéházban a’ piazza del campó-n! — Théáját leszörbölvén végig futotta a’ florenczi hirlapot; és — ki írja-le bámulását, midőn abban ezt olvassa: „egy angol, Sir John Lewing, ki több mint egy millio értékkel bír, a’ del buon governo nyilvános pénztárának 100,000 tallért ajándékozott azon határozattal, mi képp’ abból a’ Sceniából Riccorsiba vivő főút utazható állapotban tartassék fenn. Ezen angol nagylelkűségi vonást a’ későbbi toscanai nemzedékek hálával emlegetendik, és az utazók minden lépten nyomon áldva nevezendik John Lewing nevét. E’ név egy a’ város által a’ nemes ajándékozónak tiszteletére állítandó emlék-oszlopon is a’ város czimere alatt ragyogand.“

John Lewing egy álomból fölébredtthez hasonlita. Ha maniját kivesszük, elég józan értelemmel bírt. Most okosan átgondolta a' vele legközelebb történteket; visszaidézte lelkébe a' francziákat, kikkel Florenczben a' table d' hôte-nál ebédelt; a' vörös köpönyeges Peruginót különös szállásmódjával; az ifjú Montonit, ki rongyaiban olly büszke külsejű volt, és a' jegyzőt, ki az eladási egyezkedést készítette: — ekkor méltóságos nyugalommal állt-föl mintegy valamit erősen elhatározó angol; tollat, papirost kért, 's írt a' florenczi hirlap-szerkesztési hivatalnak: „nyomosabb tudakozódás után meggyőződtem miképp' 100,000 tallér nem elég a' Sceniából Riccorsiba vivő fő-utat lényegesen úgy kijavítani, mint akartam; ugyan azért ismét 100,000 tallér áll készen a' kormány szolgálatjára és pénzváltomnál Filippo Bogginál Florenczben, az új piacon akármikor fölvehető. John Lewing.“

Másnap auto-da-fé-t tartott John Lewing Miss Radcliffe Anna régényei fölött.

Kún Pál.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hírszekrény. — A' szeszélyes tél folyvást berzenkedik. Pál fordulása napjától fogva csikorgós hideggel zaklatott, de már 27-kén estve ismét megsajnál minket, 's más nap hajnalra jóforma havat küldött; sőt hogy ne panaszkodjunk az idei hó kevésége ellen, még ezen 28-kán estve előszer esővel, majd reá még másnap reggeli 10 órakor is szállongó hóval hizelkedett, melly után a' legkellemesb meleg napfényt bocsátá.

Báljaink szebbnél szebbek vannak. A' joghallgatókét csak hamar egy kö-zépszerű redut, majd 26 kán az ifjú kereskedőké a' magyar királynál, ezt a' fiatal nemes urak zárt táncmulatsága követé. Ez utóbbit 34 részvényes adá 150 személyre jan. 27-kén. Másnapon a' redutteremben a' pompás lövészbál tartatott, mellyről maga helyén hihetőleg bővebb említés tétetik. — 30-án az angol királynénál külön piqueniquet adtak a' főrendű dámák, és pedig 10 ezüst ft. részvénynyel két bálra. Ugyan e' napon lesz az első „Flora-bál“ a' „tigris“ hotelban.

Nemzeti színházunk barátjai most már nem annyira a' repertoire ellen (mert színjáték és alárendeltt opera kiszemeltt változatossággal ad egymásnak kezét), mint a' publicum élnktelen 's gyér száma, sőt az ellen is panaszkodnak, hogy a' színjátékok alatt némelly urak a' földszini terebb helyen fel 's alá járkálva discourizálhatnak. [Csak hijában! panasznak, békétlenségnek, zugolódásnak mindig kell lenni; 's ha nincs is szemünkbe ötlő okunk, panaszra csak még is tudunk tárgyat keresni. Furesa! multkor egy színjáték közben magam is látám 's hallám a' fel 's alá sétálókat. Elmosolygám magamat; mert eszembe jutott, hogy hajdan egyik pesti magyar lapunk igen kényelmesnek találá az opera-látogatást, mint hogy e' közben a' parterren fel 's alájárást és beszélgetést gyakorolhatjuk, mondá ő. — De még jobban mosolygék, midőn nem régen egy másik magyar lap gáncsolá, hogy a' mostani színjátékok alatt is vannak fel 's alá sétálok és beszélgetők! Tehát! — csak hamiska ez a' mi

közönségünk! de még hamiskábbak az ujságírók; mert még ez jutóbbit is észreveszik! Hát ha még azt tudnák, hogy minap nemzeti színházunk földszinén e gyík fiatal ember egy asszonyság és több ur elejébe állott a' zárt szék-közötti térre, 's habár az asszonyság nevében, ki miatta semmit sem láthatott egy fiatal ur által legilegedelmes szavakkal megkérte tette, hogy onnan távozzék-el, ő a' világeért sem mozdult, míg csak a' felvonásnak vége nem volt, 's azután az őt kérve kért fiatal urat még meg is támadta azért, hogy, valamint multkori dalszínésznőnk, másért közbenjárói szót merészlett használni. — Hát ha még látták volna furfangos feuilletonistáink, hogy kevés nap előtt, midőn ugyan e' színház földszini zártszékéről ennek tulajdonosa felvonás közben a' színházi csarnokba ment-ki, az alatt egy fiatal ember elfoglalta a' széket, 's a' visszajött tulajdonosnak minden demonstratioja ellen sem hagyá azt el, míg csak a' felvonásnak vége nem lön! — Bizony furcsa miveltség korában élünk; mellyben a' „to meum, to suum“ -mal nem igen sokat kezdünk gondolni. A' „res nullius cedit primo occupanti“ itt igen tágas értelemben vétetik! Mitis generiozzuk sokat magunkat a' nemzeti színházban? Hiszen ez a' nemzeté, a' magyar szabad nemzeté. Ki parancsolhat itt el minket elfoglalt helyünkről?!

TA-RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Rozs-eső. Az angol természetvizsgálók tizedik gyűlésében Sykes ezredes Astow kapitánna Keletindiából küldött levelét közlé, mellyben állittatik, hogy 1840. mart. 24-kén Kattivarban Ratschket mellett (Bombay-kerület) egy természeti rozs-eső rendkívüli tüneménynek voltak tanúji, és pedig heves égivihar alkalmával, melly mindent félelem 's borzadással rendite-meg. A' jégzápor gyanánt nagy mennyiségben hullott mag olly rozs-fajhoz tartozott, melly azon vidéken egészen ismeretlen. Astow ur e' magokból küldde Sykes ezredesnek is; ki azokat a' gyülekezetnek be is mutató. A' fűvészek azt eleintén Spartiumnak tarták, azonban későbbben a nagyobb rész bükköny-fajnak nevezé. — E' nagyon nevezetes természeti tünemény egy hal-esőre emlékeztet, melly mintegy 60-70 év előtt hasonlag nagy vihar közben hullott Madras elnökségi kerületben, 's mellyről Harriot kapitány tesz említést „Struggles through life“ munkájában, és bizonyítja, hogy az éppen uton volt angol katonák kalapjaira levegőből hullottak a' halak.

Különös vízi bogarak. Az angol Athenaeum szerint Mr. Vernon Harcourt Londonban a' mikroskopi társaságnak ama némelly állatkák felől érdekes tudósítást adott-be, mellyeket a' Nurcham melletti tóban fedeztek-fel. E' vízi bogarak szabad szemmel észrevehetlenek; családilag élnek fészkeikben, mellyek vékony hártya alakúak, 's a' víz színén usznak. Legnevezetesb, hogy ez állatkák naponként háromszor változtatják színöket. Napköltekor t. i. zöld pontocskák gyanánt jelennek-meg; azután veresre változnak, 's e' szint mintegy délutáni négyóraig megtartják, midőn azután barnák, 's csaknem borszetétek lesznek, éj következtével pedig lassanként ismét zöldekké változnak.

Köszvény elleni szer. A' „Journal de Médecine et Chirurgie“-ben a' földi cper (szamócza) csudatevő gyógszernek mondatik különféle betegségekben, 's idézett példák értelménél fogva sokszoros tapasztalás által erősítetik ez állittmány. Ez a' nagy a' Linnére emlékeztet, kinek életirója követke-

zõt mond: Linnét sokat háborgatá a' köszvényroham, de különösen szenvedett abban 1750 vége felé. Midõn így már 15 napi fájdalokkal vesződött, földi epret adtak neki, 's õ ebbõl, minthogy már több napig étlen volt sokat evett. Ennek következménye az leve, hogy õ nem sokára olly jótékony álomba szenderült, millyennel már rég óta nem dicsekedheték. Midõn mintegy megerősödve felébredte, még nagyobb mennyiségû epret evék, 's reá majd egész éjjel nyugalmasan aludt. Következõ három esztendő alatt csak három köszvényroham jött reá, mellyeket azonban mindenkor földi eper evésével gyógyíta-meg. Ezután minden esztendőben földi epres gyógy alá veté magát, 's lassanként régi bajától megszabadulván még 20 estendeig élt minden legkisebb köszvényfájdalom nélkül.

KÜLÖNFÉLE.

Kivonatok jegyzõkönyvembõl. — Ágy. Vindsorban, az 1821-ben elhunyt Karolina angolkirálynõ hálószobájában, egy 14,000 font sterlingbe (131,600 p. f.) került diszágý találatott.

Almafa. Gollniczban, Agricola hitszónok kertjében, egy 300 különfajú almát termõ fa találaték. Minden különfaj neve a' gallyakhoz mellékelte bádoglemezen olvasható.

Emlékezet. John Vallis olly szerencsés számláló emlékezettel bírt hogy 60 felemelt szám négyzetes gyökét fõben kiszámolá. — Az olvasni és írni nem tudó angol Buxton 39 számjegyet sokszorozott maguk közt emlékezetben; e' szörnyû munka harmadfél hónapjába került. — Honunkban valószínűleg fõ tiszte. Pintér Endre első hóse a' számlálási lángemlékezetnek, mellynek magam is valék bámuló szemtanúja.

Falu. A' világ legnagyobb falva hihetõleg Chinában lehetõ; mert Kanton város előtt terül-el egy hasonnevû falu 100,000 lakóval. Chinában egy más falu, Synaye nevû, 50,000 lelket számlál. — Európában kétségtelenül honunk Csabá-jáé az elsőség; 1715 óta áll; 20,000-több lakost 's 2000-nél több házat számlál.

Hidegség. A' naptól földünknel 19-szer távolabb levõ hideg Uranusban a' víz (ha ott illy nemü folyó van) mint nálunk az üveg, csak tüzzel olvasztható jegesztett (krystallizált) szirtalakú lehet. — Olajunk ott irosvaj- vagy gyántához hasonlítva, 's a' higany — õn 's ezüstünként — hámor alatt lenne nyujtható.

Kivivott városok. A' közegyezés Konstantinápolt híreszteli a' legtöbbszer megvívott városnak. Én kétlem, 's e' gyászos elsőséget inkább Jerusalemnak merném tulajdonítani; mert Krisz. előtt 2449-tõl 's Kr. u. 1542-ig 32-szer vívatott-meg.

Könyvtár. A' parisi színházak könyvtárai összesen 500,000 vig — 350,000 szomorú — 's 240,000 daljátékot számlálnak. GIGLER J.

Figyelmeztetés. — A' Regélõ Honmûvész idei lapjaiból még teljes számú példányokat lehet kapni. Megrendelhetők mind a' cs. k. postahivatalokon, mind Pesten a' kiadó tulajdonosnál.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betüivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap februar 7^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' nevelő.

Eredeti beszély.

I.

1829-diki év tavaszutó 31-kén pünköst ünnepét ül az egész kereszténység. Mit tudom én milly érzelmekkel, 's megérdemelve-e a' követeltt hívó nevet? — Beláthatsz-e a' lélek rejtekébe, 's a' sziv redőit kifejtheted-e? Tenger az, mellyben együtt uszkálnak tiszta és tisztátlan állatok; mellyben hinár köríti a' gyöngyöt, 's csak tartós emberismeret bűvárharangja segít feneke megkémelésére. Bánya ez, hol együtt terem arany és salak, 's gyomrába csak a' tapasztalás hosszú lajtorjája vezet. 'S te azt mondog, homályos szemedet a' tenger mélyébe meresztve a' békateknőről: „im az ott gyöngytermő csiga!“ — 's a' kezedben levő rezet aranynak hiszed.

Emberek, ne ítéljetez egyszeri látásból! — A' külszin többnyire csalni szokott. Elmondjátok: milly nagy hazafi, milly dicső ember ő nagysága! 's fővegelve bámuljátok a' száj-hőst, ki pirulni nem tudó arczczal fennhangozza: „én ezeket adtam a' magyar tudós társaság, színház alapítására; jobbágyim számukra iskolákat állíték!“ — 's ti fővegelő bohók nem tudjátok, miképpen csak öt bankó forintot adott, 's hogy ő nagysága a' börtönöket tartja legjobb jobbágyiskoláknak! Tegyétek-föl fővegeiteket. Mire becsülitek az olly fölleget, melly legnagyobb szárazság idején, vilámlolva, dörögve ugyan, de csak néhány csepet hullatva vonul el fölöttetek, mellynek zajától pedig áldásos esőt vártatok volna? Emberek, ne ítéljetez hirtelen.

Én sem itélek hirtelen. Mert midőn most az 1829-diki pünköst-napra emlékezem, 's kik már sirban nyugsznak a' szegény de lelkes Réteyt 's a' vagyon- és szellemdús Zenei Amáliát látom ülni átellenes székeiken, azt mondom, hogy párt, melly

egymást hivebben szerettte volna, mint ez, még nem láttam. Több évi ismeretség mondatja ezt velem. Barátném volt ő nekem, 's az, ki őt imádta, barátom.

Ott ült ő a' d...i egyházban, lelke szent gondolatokba merülve; lelkes nagy szemei az egyházi szónok ajkain függvék, 's csak néha fordult az átellenes szék felé tekintete. Fölötte halovány színe, melly rózsáit vesztett arczán ült; kissé beesett szemei azon meghülésből kapott láz nyomai valának, mellyből csak most kezd lábadozni. De ő sokkal buzgóbb néember volt, mint hogy a' kereszténység ezen nagy ünnepét gyöngéledése miatt is elmulaszthatta volna.

Nagy volt a' hallgatók száma, nagyobb mint a' szűk egyház befogadhatá őket. Nem csuda; mert az ifjú lelkész nem azok közül volt, kik órákig beszélnek, a' nélkül még is, hogy valamit mondtak volna. Célja volt: nevelni egy népet, melly az értelem felvilágosodása 's az erény gyakorlásában keresse üdvét; melly cselekedje a' jót, 's kerülje a' rosztat magáért; — ezt pedig nem a' pokol fogcsikorgató műhelyének rajzolgatása által vélte elérhetni. Nem esett azon ellenmondásba, hogy midőn jóra serkentette a' népet, ezt mondtotta volna: emberek, ti olly gyávák vagytok, hogy jót még csak nem is akarhattok; hanem ezt mondtotta: „akarjatok, 's legjobb emberek leendetek a' földön.“ — Öneretire emelé a' népet. Tetszett ennek az új tan, melly visszaadá emberi méltóságát. Azért lön az, hogy ritka ünnep volt, mikor a' környékről is ide sereglett népet a' szűk egyház befogadhatta volna. Ezek közül volt a' mostani is. — Kriptai csend uralkodott. Csak néha felejtkeztek-meg magukról az éves anyókák, fel-felsohajtva tompán és rémesen, mint mikor az elevenen eltemetett végsőt kiált a' bizonytalan segélyért. Nehány kimenetelt kereső dongó ütődött még koronként a' gazdagon ólmozott ablakkarikákba; de ezt 's kívül az eresz alatt nem kis számmal fészkelő verebek folytonos csiripölését megszokták már a' hallgatók; azért is éppen nem zavará figyelmöket. — A' lelkész nagyon jeles beszédet tartott. Azt mutogatta-meg, hogy a' szent lélek elküldetésének ünnepe egyszersmind az ész győzedelméé. A' toronyóra ünnepélyesen kongá beszéde közé koronként az óranegyedeket.

Egyszerre éles sikoltás hasítja a' léget; mindenek szemei a' szék felé fordulnak, hol Zenei Analia ült. Látták, miként fogá-fel egy férfi-kar az ájultt hölgyet, 's ki Rétey széke felé is tekintete, ürülltnek láthatá annak helyét. — A' lelkész megállapodott kissé beszédében; — karaira vevé Amaliát Rétey, 's ment

kedves t rhével. Az anya követé őket égő szemekkel, mellyekben boszú és fájdalom lángolának.

Negyedóra mulva véget vete beszédének a' lelkész. És a' nép szentesültt érzelmekkel hagyá-el az egyházat; az egyházi pedig körültekintvén Amalia székében, abból pislogó szemű varas békát üze-ki.

II.

Fekete volt az éj, sötét föllegek boríták a' látkört; csak itt ott leheté megpillantani néhány homályos csillagot. Az ég egy nagy szemfödélhez hasonlított, mellyre ezüst szegekkel van fölverve a' holtak neve. A' lég hűvösre változott. Északi szél süvöltött végig a' falu utszáin, mellyeknek csendét most még az éji őr léptei sem háborgaták; csupán a' csikorgó kakas mellé vonultt bagoly huholt haláljósó hangjával az éjféltre. — Hadd huhogjon a' sötét bagoly; hadd süvöltsön az északi szél, figyelmünket most más köti-le. — Festett teremben hófehér ágyon szép hölgy fekszik láztól kinoztatva. Fölötte két arcz borong; az anyáé 's testvére. Ne aggódjatok; nem hal ő meg; más van írva a' sors könyvében. Élnie kell még, hogy teljesen kiszenvedje vétke büntetését; miért lobbant lángra keble egy olly iránt, ki csak lélekben volt dús.

Tíz éve már, hogy Zeneiné özvegy vala. Férje nem éldeheté azon örömet, mellyet az atya éldel szárnyra bocsátott gyermekeiben; mert elhunytakor Amalia még csak 8, 's Károly hat évesek valának. Zeneiné fájdalmát, mellyet a' férj elköltözése okozott, lassanként megorvoslá az idő, 's azon szeretetet, mellyet férjében már nem gyakorolhata, kétszerezé gyermekeiben. Pénze, vagyona egész a' fölöslegig levén, nem kimélt semmit, hogy gyermekeit az úri tónhoz képest nevelje. Amaliája ugy nőtt-fel, mint a' gyöngéden ápoltt rózsza; testben lélekben szép; 's milly jó, milly angyal teremtés! Leirám őt, de nem tudom; nem azért, mintha teljesen nem ismertem volna, hanem azért, mert erre gyöngének érzem magamat. Az a' jóság, melly sajátságos arczvonalain nyugvék, — az a' lélek, melly nagy kék szemeiben vala olvasható, — az a' nemes magatartás, melly minden mozdulatán kitünék, ah mind ez nem az én gyakorlatlan tollam alá való. — Fijában szintugy boldognak érzé magát Zeneiné. Károly, bár mindig nevelők által vezetettvén, kevés önerőt fejtett még ki, a' legszebb reményekkel biztatá még is szülőjét. Éve már, hogy mostani nevelője mellette, 's még nem késett-el a' derék Rétey olly irányt adni az ifjúnak, hogy egykor belőle hasznos hontag válhassék.

Rétey nagyon szegény szülőktől származott. Apja, egy falusi iskolamester, mindent elkövetett, hogy fijával az iskolai pályát el-

végeztesse; sok küzdéssel meg is futotta ez azt, szeretve barátitól, tisztelve tanítóitól. Sokszor fájdalmasan esett neki, midőn némely urak gyermekeit minden kényelemben uszni látta, pazarolva a' kincset, melly megtakarítva 's közcélra adva, hasznos intézetek gyámolítására fordítható lett volna. Fájtn neki, midőn tapasztalta, hogy sok érzéketlen nevelő miként dőzsöl együtt növendékével, 's a' rosznak magvait hinti annak fogékony keblébe; — és erősen föltevé magában a' nevelői pályán próbálni szerencsét. Sorsa őt a' Zenei-házhoz vezérlé, és lön Károlynak nemtője, az anya és leány figyelmének, kegyének, — az utóbbi szerelmének méltó tárgya. — Rétey nem azon ifjak közül volt, kiket első fölléptükkor mindjárt bálványozni szokott a' szépnem. Komoly, nyugodt arcvonalai rendszerint hidegen hagyák a' szemlélőt. Bizonyos tekintetben magába zárkozottnak lehele őt mindig mondani; ismeretlen helyen csak kérdeztetve szóllt, akkor is keveset. — Volt magaviseletén valami ollyas, mi ha a' divatvilág izlését meg nem sérté is, nem hízelt annak. Bátran merem állítani, hogy iskolai neveltetésének maradványai voltak mind ezek; mert neki, mint szegény tanulóknak, falak közé zárkoznia és zsákba öltöznie kellett, ha jótétre akart számolni. Nem ismert az ő szive szerelmet; vagy ha ismert, annak tárgya nem a' szépnem, hanem könyvei voltak. — Ezen magába-vonulttság is okozá talán, hogy első fölléptekor a' Zenei-háznál igen egykedvűleg fogadtaték. Az első órát a' nélkül töltötték-el, hogy hozzá még csak szólltak volna is. Honunkban még ugyan kevés azon nevelőt tartó családok száma, kik magas tisztét illően méltányolva, őt a' növendék boldog vagy boldogtalan jövője alapítójának tekintének. „Béres ő is, mint a' többi“ — mondják sokan; 's ha az a' gonosz szokás nem csuszott volna iskoláinkba, hogy némely tanítók az urfit, mert nevelőt tart, a' legjobbak fölé emelik, bizonyosan nem vesződnének sokan nevelővel. De Zeneiek nem az illy gondolkozásúak közé tartoztak. Tudták ők, hogy a' jó nevelő megbecsülhetlen, megjutalmazhatlan: de eddigi nevelőikről következtetvén, Réteyben sem akartak botos leczkézónél egyebet látni. — Rétey mind ezzel nem gondolt, remélvén, hogy a' további együttlét bizonyosan teend fordítást a' dolgon. Azért is egész tüzzel vitte hivatalát. A' mi fő öröme szolgált különösen neki, az volt, hogy Károlyban elég szunyadó vagy már ferde irányt vett erőt látott.

Az ő dolga tehát most már azoknak fölbresztése 's a' más irányadás lenne. Károly durva nevelők által azon mén sorsára jutott, mellyet üljő folyvást sarkantyúz a' mélységnél végződő mellesékes úton. A' mélység közel, a' dühültt mént megállítani lehetlen; irányt kell neki mást adni, hogy elkerülje a' mélységbe bukást.

Egy pár hónap telt-el, 's a' derék Réteyt az egész ház tisztelé. De volt egy angyal, ki szereté is. Ezt ugyan csak magának és Réteynek merete megvallani Amalia de barátom Rétey nekem is megsugá, hogy ő szeret és szerettetik. — „Hasztalan szeretsz és szeretettel barátom! — mondám Réteynek, mint Zeneiné hű ismerője — a' dús Amalia a' szegény Rétey é soha nem leendhet.“ — „Az anya büszkeségével csatára nem kelhetek — felelt ő — e' tudatban, hogy ő engem szeret, üdvemet lelem.“ — És ők boldogok valának titkos szerelmökben. Napok, hetek, hónapok multak a' nélkül, hogy az anya legkisebbet is gyanított volna. — És el kellett még is érkezni a' pillanatnak, melly anya és egyházi közönség előtt gyanúsítá a' két szerelmezt.

Most kórágyon fekszik a' halovány szüz. Fölötte két arcz örködik, az anyáé 's testvére. Rétey barátom a' nevelői szobában lámpája bágyadt fényénél viraszt, kinzó aggályba merülve. Ne aggódjatok! Amaliának élnie kell még, hogy teljesen kiszendetje vétke büntetését; miért lobbant keble olyan iránt lángra, ki csak lélekben volt dús.

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hirszekrény. — Az időjárat változó jelleme szerint nem csuda, ha a' jövőbe tekintés, vagy is inkább folyó esztendőnk characterébe vetett reményünk is napról napra változik. Most igazán mondhatjuk, hogy ma azt feketének látjuk, mi holnap fehér lesz. Igazán mondom, mert 28-tól kezdve, ha ablakomon reggelenként kitekintek, majd új tiszta fehér havat látok hullani, majd sűrű ködöt, melly mindent feketének vagy hamuszínűnek mutat, — majd ismét a' tiszta napsugár által csepegő hóvíz által a' házak oldalán csinált sarat; mi azonban csak mézes madzaggal kecsgetet, mert az illy lecesegett viz csak hamar keményre fagy, 's a' szegény emberek lábait örökös veszélynek teszi tárgyau. Azonban ma nekem, holnap neked! Eljő az idő, midőn e' makaacs télnek is nyakát szegi a' jótékony nap, 's végre is a' jobb részgyőzedelmeskedik. A' korsót addig viszik kutra, míg összetörik. Illy változó idő 's csikorgós hideg kinzott még febr. 2-ig, az az gyertyaszentelő innepig. 'S habár e' napon délelőtt hideg is volt, kevés hó is szállongott, sőt a' ködön és felhőkön keresztül rövid ideig nap is kandikált; de csak hamar borús lön egészen az ég, 's így biztat a' jó remény, hogy nemcsak tayaszunk nem sokára megvigasztal, de hogy a' zordon idő is a' kikeletidején nem fog annyira rettenteni, mint véltük. — Mind a' mellett azonban, hogy a' Du-

na vize jelenleg igen alacsony állásban van jégpaplanjával együtt, mely azonban itt ott szakadozva levén, csak rongyos paplannak nevezethetik — a' Budapestiek még is kezdenek aggódni a' Duna kiáradása miatt; mert a' felső vidékeken 's német tartományokban esett igen sok hónap hirtelen olvadásától félnek. Azért a' Duna-parthoz közel lakó házbirtokosok már most kezdenek gondolkodni csónakok megszerzésére, nehogy a' netaláni veszély 's inség-rögtöni bekövetkeztével úgy járjanak, mint a' gyászos 1838-ki évben. Azonban jó az Isten, jót ad. Talán csak nem teszi olly hamar ismét próbaköre a' szegény budapestiek hitét. De az óvakodás soha sem árt; bár óvakodóbb volt volna ama pesti két szegény fuvaros, ki borokkal nagyon megterheltek kocsijával mult héten a' Duna jegén Budára akart hajtani, de alattok a' jég leszakadván mindkét szekér bele veszett egyiknek lovaival 's gazdájával együtt; a' másik fuvaros mag t 's lovait megmentette.

Bájlaink egymást érik; redut, kereskedői és nemzeti casino, angolkirályné, tigris, magyar király, budai redut és fáczán, 's ezeken kívül több más külvárosi fogadók, mind meg annyi alkalmat nyújtnak lábmozgás és tudófarasztásra. A' fiatal emberek, habár méreg-sok pénzökbe kerül is, mindenütt jelen vannak; mert az „addig élem világom” — mig virít ifjúságom“ nem lehet-ki fejökből. Legjobban jár, úgy látszik, az angol királyné hotelbérloje; nála gyakran három éjen egymásután is voltak mult napokban zártt bálók, mellyeknek egyike a' pesti órásk piquenique-je volt.

Nemzeti színházunk jan. 29-én Batory Maria opera adatásakor annyira megtölt volt közönséggel, hogy mozogni is nehéz volt. Azért kevesebb tapsot, mint „bravo, éljen“ hangot, rekedtségig kiáltozva hallottunk. — „Különös mondá egyik hallgató — hogy az idén a' drama nem, de ezen opera (s ebben Lángh k. a. első fellépte) tömve telt szinteremet csinált; pedig most az opera csak alárendeltt!“ — „Hát soha sem tapasztalta ön — felelt szomszédja — hogy gyakran a' komornyik és alárendeltt szolga többet tud tenni uránál, 's hogy sokszor amannak több pénze van mint urának; sőt gyakran a' szolga meggazdagszik, nagy házat épít, jószágot vesz magának; mig urának házat, jószágát elveszik a' hitelezők.“ — Egyébiránt legyen bár mint, én azt kívánom, legyen csak minden héten kétszer így telve színházunk néppel, akár operát, akár dramát adjanak. Én mindkettőnek barátja vagyok 's voltam is, és ohajtom, bár még több módja legyen változatos előadásokat színpadjára hozni ez intézetünknek, hogy örökké és pedig boldog létnek örülhessen. — „Honni soit, qui mal y pense!“

Örömmel érttem, hogy talán még e' héten STOLL ur, a' hamburgi színház volt tagja, Donizetti „bájital“ operája Nemorino szerepében fog fellépni nemzeti színpadunkon, és pedig Felbér k. a. iránti szivességből, kinek jutalmul fog ezen opera adatni. Így tehát ismét tele színházat várhatunk.

TA—RY.

KÜLÖNFÉLE.

Fridrik király tőrödelme. Dütens következő 's igen jellemző vonást közöl Fridrik magány-életéből. Az elbeszélő Guischard, úgy nevezett

Quintus Icilius ezredestől hallotta az anekdotát. Bastiani apát 's Marehall milord pedig mindent igazolnak. — Quintus Icilius, ki sokáig volt a' király kegyence, elmézn vala és szép ismeretekkel bíró; 's ámbár finom udvari, még is semmi kevésbbé, mint galád hizelkedő. Icilius egy fiatal, kedves gazdag özvegybe szeretett; szerelme viszonztatott, 's ő az özvegygyel nősülni akart. Azonban Fridrik nem szerette, ha biztosai nősülés eszméjével foglalkodtak. Illyenkor ezt szokta mondani: „akkor nem biztosok reájok titkokat abbeli félelemből, mert azokat nejeiknek meggyónnák.“ — Quintus többször megkísérté a' király megegyezése megnyerését. Mindig sikeretlen — „De mért akar engem egyáltalán elhagyni, kedves Quintus?“ — kérdé egy napon a' király, mi közben megölelte. — „Azt csak elismerendi ön, hogy szeretem. De ha ön nősül, előre látom, megkell válnunk!“ A' tagadó válasz Quintust fölboszontá. A' királylyal többé majd nem is beszélt. Igaz, minden nap nála kelle ebédelnie; de asztalnál folyvást duzzogott. A' király ezt észrevette; a' dacz boszontá, 's eltökélé, boszúját állni. Fridrik egyik vendégét mindig elménczése társájakul szokta használni. Marquis d' Argens, ki folyvást nála ebédelt, husz évig szolgált e' tárgyul; most éppen nem volt jelen. Helyét Quintusnak kelle kipótolni. Midőn ismét komoran látta Fridrik asztalánál megjelenni, így szóllt hozzá: „Quintus! igen nagy kedvem van önnek életrajzát megírni!“ — „Félségednek hatalmában áll tetszése szerint tenni; én nem rettegek!“ — „Azt a' következés mutatja-meg! — monda Fridrik. — Példának okáért, ha így kezdeném: egyszer bizonyos Guischard, egy magdeburgi gerencsér fíja élt“ — „Hát mi különbség, Sire! gerencsér vagy porcellánárus között? azért fejem' falba nem verem soha!“ — Tudva van, miképp' Fridrik porcellan-gyárt állított, mellyben az ő költségére dolgoztak 's árultak. A' király kissé megütődve, következőleg folytatá szavait: „történetből ugy esett, hogy e' Guischard szerencsés volt a' királylyal társalkodhatni a' nélkül, hogy azt legkevésbbé is érdemlette volna.“ — „Annál rosszabb a' királyra, hogy társaságára érdemtelenekeket méltat.“ — A' vendégek összesen megrettentek Guischard bátorsága felett. De a' király nem zavarodék-meg, hanem tovább szóllt: „Még több! Ámbár az az ember soha löpört nem szagolt, még is három zászlóalyt kormányzott, mellyeket ő sajátképp' nem harczra, hanem rablásokra vezetett.“ — „O! mi azt illeti, fölséged nagyon is jól tudja hogy a' harácson becsületesen osztoztunk.“ — E' mellett a' brühli marsot játszotta. A' király elérté; a' többi nem tudá, miről foly a' szó. Ő fölsége homloka redőkke vonult; mindenki zavarban volt. Végre több szurós megjegyzés után, mellyek azonban rögtön viszonzottattak, e' szavakkal zárta-be a' király beszédét: „No's, Quintus, mit mond ön hozzá? Nem jó történetirő vagyok?“ — „Valóban, fölség, ha szabadon kimondhatom, az uralkodók gyakran legrosszabb szerzők, és helyesebben cselekednék, ha statusügyekkel foglalkodnának, mint tudományossággal.“ — Mindenki tányérára szegezé tekintetét, 's nem bátorkodott a' királyra pillantani. Minden pillanatban attól rettegtek, hogy Quintus az ablakon fog kirepülni. A' király nem indult-fel. Az ebédnek vége lön. Felállottak. A' társaság a' szomszéd-szobába ment kávézni, csak Quintus Icilius nem. — „Hol van Quintus — kiálta a' király, midőn sehhol sem látá — nem akar kávézni?“ — Értésére adták, hogy Quintus félre vonta magát. — „Micsoda? talán neheztel reám? keressétek-föl, legyen minden feledve!“ — Fölkeresték. De Quintus nem akart menni. A' király Bastiani apátot küldé. A' felelet következő volt: „mondja-meg ön a' királynak,

ha bolondokat akar asztalánál tartani jobban fizesse őket. (Quintus 200 louis-dor nyugpénzt huzott a királytól) Bastiani késztető, engedne a királynak; elmondá előtte következményeit az ilyen feleletnek. Mind nem használt. Az apát egyedül tért vissza a királyhoz, 's a választ elmondá, mint átvette. Fridrik hangosan kaczagott: „Holnap majd jobb kedvű lesz!” — mondá a fejedelem. Quintus más nap reggel 4 órakor Sanssouci-ból Potsdamba ment. Ez ujan fölingerlé a királyt. Szép időköz mult-el; ekkor Quintustól levelet kap, mellyben megegyezését kéri házasságához. A levél válasz nélkül maradt. Más levél érkezik; szintén süketlen. Hat levelet irt Quintus egymás után — 's egyre sincs válasz. A hetedikre végre ezt irta a király: „Quintus, ön engem érzékenyül megsértett. Azonban, ha nősülési szándékával felhagy, megbocsátok, 's biztosítom előbbi kegyemről!” — Quintus felelt: „Sire, minden kegyjele helyett csak házasságomhozi megegyezését kérem fölségedtől!” — A király megengedé a házasságot, de e pillanattól fogva nem akarta látni. Quintus, ki örömet ment volna nejevel ennek jószágaira, Potsdamban kényteték maradni, mint város-zár alatt. Végre ugyan ismét megengedteték a királyhoz mennie, de kegyét olly mértékben, mint az előtt, többé soha sem birta. Nehány év mulva meghalt Quintus. Fridriketa halálos hir nagyon meg-
rázta. Tábornokai egyikéhez így szólt: „igy hagynak-el barátim. Nem mesz-
sze már az idő, mellyben mi is így teszünk. Ön is elhagy engem, vagy én
önt!” — Guischard özvegyének vigasztaló levelet irt; 3000 tallér ajándékot,
és 1.200 tallér nyugpénzi biztosítékot küldött; gyermekei nevelését magára
vállalá, ezenkívül megholt férjének könyvtárát és emlékpénz-gyűjteményét
magához vitette, de természetesen árukat lefizetve.

Kivonatok jegyzőkönyve mből. —

Legyek szemei. A nagyító üvegen vizsgáltatott légy szemei két fél-gömbből állnak, mellyek a szem felszínén mindannyi szabályos hatszegekre osztvák; ezeknek közepén van az ugy hívott pupilla. Tehát minden hatszeg egy-egy szem; 's mivel a légy szem mindenik félgolyóján 4000 illy hatszeg talál-
tatik, a légynek 8000 szeme van.

Pichincha töltsére. Az örök hóleppelle burkolt parkányú 's kerületében 14.000 lábnyi Pichincha-hegy töltsérének belsejét Humboldt illy rémítően írja-le: „Mélysége — mond — olly iszonyú, hogy benne 300 ölnyi mély-
ségbe sülédű hegyek csúcsai különözték-el. Hol lehet tehát ezeknek töve?! Állítani merném, hogy a töltsér feneke Quito várossal vizirányosan (horizon-
taliter) fekszik.”

Rostélyzat. A lorettoi kápolnát előlről bezáró roppant rostélyzat a le-
ponto-i csata által török szolgaságtól felszabadult 4000 keresztény vasnyű-
geiből készült.

Virág. Legnagyobb virág a Raffle sia, gömbölyű cserépszindel idő-
mú levelekkel, és setétszög szinnel. E kinyíltt virágnak átmérője 3 láb,
súlya 50 font, 's virágcsöve 4—5 pinttel telik-meg. GIGLER J-F.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön februar 11^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' nevelő.

(Vége.)

III.

„Holnap elutazom!” — így szólott komoly arczczal hozzám a' pünkösti eset után egy hétre Rétey. — „Hova?” — kérdém aggodva. — „Pestre. Ma tudatta velem Zeneiné, hogy Károly ezentúl nem a' helybeli gymnasialis iskolába való ifjú levén, Pestre viendem.” — „Ennek csak örülhetsz!” — „Igen, ha Amaliát soha sem láttam volna!” — „Tanulj felejteni barátom; hasztalan minden reményed. Zeneiné, mint én ismerem, inkább hagyja meghalni leányát, mint neked adja; mert te szegény vagy, 's nem nemes. Halál egyesítend csak titeket.” — Egy köny csillogott barátom pilláin. Letörlé azt, 's férfias elszánttság terjedt-el arczulatán. Másnap Károlylyal együtt elutazának.

Ki Zeneiné gögét ismeré, méltán csudálkozott azon, hogy Réteyvel szigorúbban nem bánt. Ennek oka alkalmasint az lehetett, hogy leányáról még csak gyanitni sem meré, miképpen gyulhatna szerelemre Rétey iránt. Ki szeretné a' szegényt? — Hogy Rétey tán szereti Amaliát, e' sejtés inkább hízelt neki, mint bántotta volna. Ki nem szeretné az anyagilag, szellemileg dúst? — És csak valljátok-meg jó olvasónők még egyszer legalább azt, mire már olly sokszor unszoltak titeket a' beszélyírók, hogy másoktól szerettetni, de nem ugy keresztényiesen, hanem amugy életre halálra, nem utósó dolog. Így szeretett leány emeli az anya hiúságát is. — Amalia az ágyat Rétey elutazta után egy hétre elhagyá. Ne lett volna lázos, bizonyosan nem hatott volna olly meg-rázólag idegeire a' pünkösti, egyházbani látvány, midőn az ájulásba 's előbbi nyavalájába ejté vissza. Ügyes orvos 's a' termé-

szet hamar fölépíték őt; 's bár mélyen hatott is kedélyére Rétey távolléte, de édes reménytől táplálva visszanyeré lassanként léleknyugalmat, 's magába vonulván, csupán szerelmével foglalkozva csendesen tölté napjait.

Rétey pedig Pesten sem tudott felejtani. A' valódi szerelem nem olly mindennapi növény a' sziv kertjében, melly abból kény szerint tépethetnék-ki. Mélyen gyöközik az, 's ha levágtad is a' galyt, újra kihajt kiáthatlan gyökérről. — Károlynak új élet tünt fel Pesten; a' nagy világ zaja meglepőleg hatott lelkületére. Mindent elkövetett Rétey, hogy növendékét megtartsa azon irányban, mellyet már adott neki. Különösen igyekezett önszorgalomra szoktatni őt; azért is nem alacsonyítá géppé az által, hogy őt annak kedve, akarata ellen is bizonyos órában az iskolai tanok magolására kényszerítette volna, mint némelly nevelők szoktak: hanem magára hagyta, hogy azt és akkor tanulja, mit és mikor neki tetszendik. Tudta, hogy mi után már fölserkent benne a' tudásvágy, a' szünteleni nógatás csak károsan hatna reá. Ostoba lovag volna az — gondolá sokszor — ki a' tüzvérű mént, fékezés helyett, még inkább neki sarkantyúzná.

Főlebb volt érintve, miképpen Károlyban kevés erő fejlett még ki. Igy szokott ez lenni csaknem minden ifjúnál, kinek kicsinységétől fogva „nevelő“ czimű inasai voltak, az urfit, kézen fogva vezetők, kísérok, minden lélek és test-erősítő foglalkozástól elvonók. Láta e' hiányt Rétey; azért is lassanként vigyázva készíté, próbálgatá Károlyt, mint a' madáranya, midőn fíjait repülni tanítja. Elvitte olyan társaságokba, hol jó és rossz személyesítve voltak, hogy saját szemével lássa, tudja és ismerje mindegyiket, 's így ezeknek szépsége és rútsága legyenek indító-okok a' követésre és kerülésre, ne külső érdekek. Később, midőn már elég jó irányt vettnek 's erősnek hitte, Károlyt magát is utnak ereszté. Hadd menjen, lásson, tapasztaljon, hadd bukjkék; nem féltette attól, hogy föl ne birna kelni. Rétey lelke pedig édes örömben uszott, midőn látta, hogy a' szépen fejlődő növendéknek még hibái is nemesek lettek. Valahányszor pedig annak tiszta arczára tekintett, 's némi vonásaiban Amaliát vélte látni, o akkor egy hur rezzent-meg lelkében, mellynek rezzetését fájdalmasan visszahangozák a' beteg sziv üregei.

IV.

Amalia Réteynek. — D..... nyárhó 24-kén 1830.

Kedves Réteym!

Éve mult már, hogy tőlem távol vagy, de csak testileg, mert szellemed' mindig körültem érzem. Veled foglalkozám szüntelen,

's parányi eszemmel kiokoskodtam magamnak, hogy én Isten és természet törvényei szerint senkié másé, csak tied lehetek. E' hit nyugodttá tön. — De vannak ám Isten és természet törvényein kívül más törvények is, az ember boldogságát szétrombolók. Ég akarta, hogy ezt csak most tudjam; így legalább hitem kis korrig boldogita.

Egy hosszú sovány kapitán kezdett a' szomszéd városból, kevéssel elmenésed után, házunkhoz járni. Társalkodási ügyessége házi barátta' tevék őt, 's anyám mindig örömmel csevegett vele. — Egyer szép nyári estve volt; teljes fényökben ragyogtak hold és csillagok; csendes szellő susogott akászaink között, melyek alatt anyám, én és a' kapitán beszélgeténk. Anyámnak egy kis változása miatt szobájába kellett vonulnia; én követni akarám; de ő maradásra inte. Most voltam előszer magányosan a' kapitánnal, ki azonnal megragadta az alkalmat szivemért esdekleni. Elémbe térdelt; sovány arcán a' hold sugárai rezegtek; hajfürteivel a' szellő játszadozott; megfogta kezemet, 's irántami szerelméről elragadtatva beszélt. Én elijedtem, 's ostroma elhárítására legjobbnak láttam nyilvánítani, hogy szivem már nem szabad, kérvén őt e' vallomásnak anyám előtt elhallgatására. Megrendül nyilatkozásomra a' kápítán, 's esküt tön, miképpen ő nem szün-meg körültem forgolódni, míg kedvező választ nem kap; ez uttal pedig bucsút vön. — Miért festegetném azon vihart, melly ez óta keblemet jár. A' kapitán folyvást megtette látogatásait: anyám mindig örömmel látta őt, engem pedig kinzott jelenléte. Ha néha anyánk magányosan hagyott minket, érzékeny szavakban tört-ki a' kapitán szerelme. Esdeklett, könyörgött, imádkozott; — én hajthatlan valék. Így telt-el az egész tél, szüntelen azon hit táplálván lelkemet, hogy Isten és természet törvényei szerint tied lehetek, kedves Réteym!

Eljött az 1830-iki nyárelő 7-ike. E' napot megelőzött estvén volt nálunk a' kapitán, 's anyámmal sokat beszélgetett. Eltávozásakor megragadá kezemet, 's mennyei érzelem tükrözék arcuzlatán. — Nyárelő 7-ike estvéjén anyámmal ismét akászaink alatt éldeltük a' szép est gyönyöreit. Anyám a' kapitánról beszélt, dicsérte, 's csekély véleményemet is kéré róla. Mit is mondtam volna egyebet a' jónál? hiszen ő nem rosz ember.

Anyám örömmel nyilvánítá, hogy kezemet a' kapitánnak ígérte. Én majd elájultam. Itt volt az idő, hogy anyámnak föltárjam szivem titkát. — „Kedves anyám — mondám — szivem' már rég birja Rétey; boldog csak ugy leendek, ha kezemet is ő birandja!”

— ,Megőrültél leány? — felelt ő szikrázó szemekkel — láttad-e bagolylyal nőszni a' csalogányt? — 's beszélt sokat, nagyon sokat; — végszavai: ,válassz hozzád illő férjet akárkit, de Réteyre nem számolhatsz! — összezuzák szívemet. — Elkietlenült előttem a' világ és az élet; ohajtám a' halált, mert hogy téged ölelhessenek valaha karaim, azt még ohajtnom sem volt szabad. Anyám kért, kényszerített, ne vessem-meg a' kapitánt, ki engem lelke mélyéből szeret. A' kapitán esdeklései, anyám kérése, fenyegetései végre rábirtak, hogy kezemet oda igérjem; mert hiszen mindegy már nekem; fürteim közt suhog a' halál szele; szívemben a' féreg, melly éltemet megemészti. Keblem koporsó, mellyben te fekszel halva kedves Réteym. — Holnap leend menyekzőnk. Anyám biztatja magát és engem, hogy majd meg jön kedvem. Hadd biztassa magát; hadd örüljön a' kapitán is! nem tudja ez, hogy a' halál neki vőlegénytársa. Hadd örüljenek ők, kik földi boldogságom templomát még alapjában szétverték, 's romain akarnak saját szenedéleiknek oltárt emelni!

Isten áldjon-meg kedves Réteym. Türed, mit meg nem változtathatsz; az én sirom nem sokára kizöldülend. 'S ha majd feléje tévedsz utaidban, ejts egy könyűt reá; 's a' setét üregben is boldogságot élvez Amáliád.

V.

1831. tavaszutó 2-kán ünnepélyesen kelt-föl a' nap, 's vidor arcczal köszönté D... határát. Éledni látszott az egész természet; a' baraczk, körtvély, szilvafák kivirágoztak már; a' mindenütt kizöldeltt mezőkön itt gyenge libák csipegeték a' harmatos füvet, mellettök kis leány dalolgatva köté csomóba ibolyáit; amott a' vakandok turá föld felületére építési hulladékait. Távulabb a' juhász furulyájának rezgő dala közé kis báránykák bégtek koronként, 's a' szamar vemhe ordította rekedt iá-ját. Magasan csengett amott a' vigan szökdelő csikó csengője kiponyvázott anyja körül; 's a' közel mászó csiga félénken voná-be szarvait. — Benn a' faluban is minden mozgott, minden éledett. Itt a' téli szélvész által megrongáltt háztetőt, vagy a' kidültt sövényt, vagy ekéjeket igazítgaták a' munkás pórok; a' háztetőn gólya kelepelt; a' sövény mellett szorgalmas hangyák tolongtak, alóla pedig kis gyék kandikált a' napra. — Amott házfalát meszelgeté, csirkéit eteté, vagy fehérruháit tisztogatá a' serény gazdasszony. A' duzadt táskájú, mezetlen lábú iskolásgyermek kalapemelve haladt-el mellettök. Nehány ficzko pedig a' tegnapi használatban kissé

megszakadozott sárkányt ragasztgatá; míg mások a' kedvező szel-
let kémlelgeték ép sárkányaiknak.

Tízet vert a' toronyóra, 's a' hirharang gyászos kongása hir-
deté a' temetésre rendelt óra elközelgetését. A' munkás pórok
félbenhagyák munkájokat, 's ünnepi subát öltének; a' serény gazd-
asszonyok tiszta kötényt 's tarka kendőt kötöttek; a' fizkók le-
huzák föleresztett sárkányaikat, 's még nem zugott-el a' hirha-
rang végső hangja, már itt ott tisztás köntösű éves anyókákat
lehető látni, egyes csoportokban a' Zenei-ház felé halkkal vonu-
lókat. — Amália, az angyaljóságú, a' hő szerelmű Amalia, teg-
napelőtt esti hét óraker örök álomba szenderült. A' kapitánnali
összekelését megelőzőtt napon alig bocsátá utnak Réteyhez írott
levelét, ágynak esett, 's a' menyekzőnek el kelle maradni. Vér-
ző szívvel virasztgata leánya fölött az anya, 's azon örökös ag-
gály Amália életeért, az öntudat, hogy ő lenne oka leánya ha-
lálának, lettek a' gögös anya el nem maradható büntetése. —
E' közben Károlyt és Réteyt is haza hívá Zeneyné. Beteg mosoly
ült Amália ajkán, midőn a' zuzott keblű Rétey üdvözlé őt. Az
anya sem ellenezné már összekelésöket, de késő vala; — Amá-
lia naponként hervada, 's azon tudat, hogy kedves Réteyje fog-
ja-föl végső leheletét, csak könnyité kimulását. — És azért szöll
olly gyászosan a' torony harangja, azért gyülekezik össze az ün-
nepi köntösű nép. Az ifju lelkész is megjelenik, 's imája szeli-
den illeti a' sziveket. Nincs, ki ne könyezne.

Eljön az est, 's egy új sirdombra löveli rezgő sugárait a'
fogyó hold. — Az anya két hónap mulva követé leányát. — Ré-
tey elutazott a' nagy világba; de év mulva Amalia sirjához jött
vissza meghalni. Ott lelték az elaszott ifjút, 's Amalia mellé te-
meték.

Holdfénynél estvénként egy búsongó ifjat leheté látni, a' si-
rok közt ögyelgőt. A' hálás Károly volt ez, ki estvénként any-
ja, testvére, 's barátja emlékét ünneplé a' kizöldeltt sirokon. —
De Rétey őt nem sir-örnek nevelte, hanem honfinak. El kellett hát
bucsúzni sirjaitól, 's föllépní a' világ szinpadjára. Vármegye gyü-
lésein kivíta magának a' lelkes ifjú czimet. Országgyűlési kö-
vetnek választaték. Senki lelkesebben nem szöllt a' haza mellett.

A' kapitánról semmit sem tudok.

Fördös.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyászhir. — Budán febr. 3-kán rögtöni szelütés következtéből élete 55-dik évében mult-ki Wiesen Ferencz ur, a „Spiegel“ című német folyóirat kiadója. Hült tettei nagy gyászkiisérettel és pompával vitettek a várbeli czinterembe A' boldogultnak, ki hajdan a' pesti német színház titoknoka volt, ez utósó tiszteletet a' nevezett intézet számos tagjai is megadák. Gyászolja őt különösen hitese, Christa Karolina asszonyság.

KÜLÖNFÉLE.

Különcz magyar tudós. — A' mult ősznek egy délutánján Vas megyében a' szökeföldi vendéglő ablakában olvasgatva Don Carlos vertt hada francia országba hátráltt tartalékának állapotját, azonban lepillantva az utra, egy magas szál ember vonta magára figyelmemet. Hosszú szösz színű haja, sas orra, vérpirosságú, de nagyon is naptól égett ábrázatja 's keze, nagy testéhez képest szük 's lengeteg kopott zöld öltözte volt. — „Ez az — mondám — a' spanyol! 's hogy jöhetett ide?“ — A' gyümölcs-árus lánykakkal magyarul kezd beszélni. — „Hátha a' Baskok közt magyar helység is rejtődzik! — gondolám — szólnom kell vele!“ — 'S midőn észrevettem, hogy Sárvár felé tudakozza az utat, a' Gyöngyös hidján elálltam utját. — „Ha bátorkodom, honnan jö kegyed?“ — Kalapját félre igazítva, bal kezét csipőjére téve, feszegő kevély állásba szedvén magát: „Fiuméből!“ felele. — 'S ha ismét lehetek olly vakmerő kérdeni, merre tetszik menni, és Fiuméből mi foglatosságra?“ — „Pestre!“ — felelt ő. — Én titkomat kijelenteni nem akarva 's hazudni nem levén gyakorlottságom: „gratulálok — mondám — de már este felé jár a' nap; Sárvár még messze van; nem tetzenékszállásomra jönni?“ — „Ha tudnám, hogy barátságos tudósok volnának itt, ugy ma itt is maradnék“ — volt a' válasz. — „O vannak!“ — felelek, 's többeket előszámoltam. Ő elhatározta, hogy táblabíró t. Gothard ur tiszteletére menjen Herénybe. — Ezután jelentém, hogy utja céljáról tovább tudakozódní kerülöm ugyan, mivel veszem észre, hogy titkos járásban van; mindazáltal lakja, hol léte iránt ha felvilágosítna, igen ohajtanám. Mire közvetzőleg értesített: „Én most többnyire Pesten lakom; 's minthogy e' rövid ismeretségünk ideje alatt is észre vettem, hogy barátom a' titkot másnak nem adja által, tehát kitalálom egész állapotomat. Engem Anglia, franciaia, német, olasz ország jobban ismer, mint a' magyar; több statistikai adatim forognak a' tudósok kezeikben. Én találtam-fel annak mechanismusát, miként kelljen törzs-szavainkból számtalanokat készíteni, azokat elvetni, kapálni, tenyésztetni 's a' t.; miért Budapesten több ellenségem van, mint hajszál fejemen. Ujabb statistikai munkámat összeesküvén felvenni nem akarták; Fiuméba kellett tehát mennem, 's ott egy hajós kapitány vállalta magára, hogy a' parisi egyik tudós társaságnak be fogja nyújtani.“ — Elértvén, hányat ütött az óra, kérdém, milly nyelven irta, 's mik a' nevezetesebb adatok benne. — „deákul és francziául — mondá. — Minden nevezetes pedig benne; mert nem az ez előtt fél századi conscriptio szerint dolgoztam, hanem mathematice. Igy a' magyar korona alatt 30 millió lelket találók; kiknek fele született magyar“

's a' t. Ezek után azt is mutogatta, hogy meghalni csak abusus, 's a' doctorok tudatlansága; Mesner állítása szerint, míg a' világ tart, mindig lehet élni. Képzelt sáska sokságú üldözőit pedantoknak nevezésével megelégedett. Ezután megajándékoztuk egymást, 's én szerencsés voltam tőle e' hirdetményt nyerni, mint következik.

„Ezennel közhirré teszem: hogy én két hét mulva világ tudtára adom, „miképen lehet a' fákat és hasonló keményszárú növényeket ötször hatszor „is sebesebben növé tenni; és a' magában szántó ugy nevezett tolnai ekét „két marhával is könnyen huzhatová tenni. Pesten 1840. jun 29-kén

ORMÓS JÓZSEF m. k.

Közli Nemes.

Szigorú törvény. — Egy észak-amerikai hirlap regéli, hogy bizonyos Quine nevű személy Bostonból mintegy két schillingnyi pénzbeli büntetésre ítéltetett, és a' költséget megtéríteni kéntelen vala, csupán azért, mint-hogy vasárnapon egy partie kártyázásnál, mint néző jelen volt. Ugyan is a' puritani törvényszigor mellett Massachusettsben szigorúan tilalmaztatik hogy valaki ünnepen vagy vasárnapon és az ezeket megelőzőtt estéken kártyázzék, vagy a' kártyázókat játszás idejében figyelemre méltassa.

Pharao álma. — Valaki észrevév, hogy a' bibliában Pharao álma iránt sehogy sem érheti-fel észszel, miként lehetséges az, hogy hét sovány tehén megannyi kövéret felemésszen a' nélkül, hogy rajtuk meglátszanék. — „Én sem foghatám-meg mond egy kereskedő ezt, míg nőtelen valék; mert ekkor hétnél több pénzügyi és kereskedési könyvet vezettem, 's nöm csupán egy kis gazdasági könyvecskét, mely utóbbi nagy könyveimet sorra felemészette a' nélkül, hogy rajta meglátszott volna. — O ez időtől szomorú tapasztalásomon okulva, hajlandó vagyok Pharao álmát egész kiterjedésében elhinni.

Nyomos férfiak. — Mostantól kezdve szokásba jön a' híres férfiak testi súlyok szerint mérni. Thiers 140, Guizot 152, Chateaubriand 129, Scribe 152, Dumas Sándor 150, Victor Hugo 142 fontot nyomnak.

A' mértékletességi egyesületek Angliában a' szó teljes értelmében folyam ellen kénytelenek uszni; mivel egy matematikus felszámítá, hogy a' szeszes italok, mellyek a' mult évben Angliában és Walesben emésztettek-fel, száz angol mértföldnyi hosszú és harmincz lábnyi mélységű folyót képeznének!

Uj nemű gaztett. — Rövid idő előtt egy rongyolt férfiú francia ország egyik kisebb falujában a' lelkészhez ment, őt gyámolításért kérendő. Az érdeemes lelkész neki azonnal alamizsnát nyújtott, és jövedőre munkásságot ajánla. — „Mit dolgozom? — kérdé a' koldus — én mit sem tanultam, és sem irni, sem olvasni nem tudok. — „De imádkozni csak tud kegyelmed? — kérdé a' lelkész. — „Éppen nem, uram! — „A' fő-imádságra én kelmedet megtanitom. Mondja utánam: „Mi atyánk“ — „Hogyan? mi atyánk? — mond a' koldus — ugy hát önnek ugy atyja, mint enyim? — „Minden esetre; az Isten mindnyájunknak atyja. — „Ugy hát rokonok vagyunk? — „Kétség kívül! — „Igy — szólt a' gazficzko, mi alatt pisztolyt rántott elő

— tehát testvéreileg osztozunk! add ide pénzedet bátya! — Így a' jámbor lelkész jótékonyságának áldozatja lett. Szerencsére jövő napon a' rabló kevés mértőföldnyi távulságban elfogatott, és törvénykezés végzete alá esett.

Sam Scott ama híres búvár, ki mind Amerikában a' Niagara zuhanyánál, mind Londonban a' Themse vizébe olly bátor elszántsággal ugrott-le, nem tudni készakarva-e vagy nem, éltének véget vete. Szokása volt t. i. a' merész leugrás előtt egy ideig a' nyaka körül tekert lebocsájtó kötelen függni, 's majd ismét magát fellökni. Használó t tett minap Londonban, midőn ismét a' hideg tél daczára a' Themsebe akart ugrani. De ekkor kisé szokatlanul tovább függött a' kötelen, 's észrevevők, hogy Sam magát fellökni 's a' kötélből kiszabadítani törekszik. Ekkor a' szerencsétlent hamar felvonták, de már későn, mert a' kötél - hurok olly szorosan huzódott össze nyaka körül, hogy őt megfojtá. Érvágás 's mentő műszerek sikeretlenül használtattak rajta.

Egy embernek két anyja. Minapában a' második lándsás ezred trombitása halt-meg Valenciennes-ben, 's birtokából kevés butort hagyott hátra. Nevezetes, hogy e' hagyomány örököseiül két anya jelenté-be magát, egyik Algierből, másik Parisból. Hasonló eset Salamon zsidó király híres itélethozásának idejétől fogva talán még nem is történt. A' közönség kíváncsian várja a' törvényszék határozatát, 's az anyák bizonyítványait, kiknek annál nehezebb lesz követeléseiket bebizonyítani, minthogy a' pörös fiú már nincsen e' világon.

Koponya-pör. Midőn 1826-ban ama híres Pinel dr. meghalt, tanítványai (kik közül azóta többen nagy hirre kaptak) elhatározzák, hogy holt tetemét a' tudomány érdeke tekintetéből autopsia alá bocsássák. Ez alkalommal Pinel koponyáját Esquirol dr. tartá-meg, 's azt szorgalmasan elkészíté. Most Esquirol is meghalt, 's Pinel dr. fija amannak örökösei ellenpört indítván visszakívánja tőle atyja koponyáját; mert erre, minthogy állítása szerint azt csak különös tiszteletből engedé által Esquirolnak, legtörvénysebb igényei vannak.

Operisták külföldön. — Heinefetter Klára k. a. a' parisi nagy opera színpadján először is a' „zsidóné“-ban lépett-fel, 's tetszett; további képzésétől igen sokat várnak. Ez alkalommal Berlioz kiszámítá a' „Journal des débats“-ban, hogy Duprez tenorista, kinek esztendei fizetése száz ezer frank, minden általa énekelt kotáért egy frankot kap. — Honnan van az, hogy külföldön egy énekesnek illy iszonyú fizetést adnak? Onnan, mert ott többen vannak műértők, kik megtudják itélni, milly tömérdek tanulmány és fáradságba kerül, míg valaki jó énekessé válhatik.

Rabszolgák védelmezése. — A' rabszolgaságot gátló londoni társulat pert kíván indítani a' bányák, gyémánt-aknák, arany-, ezüst-, kőszén és más tűzakkák vállalkozói ellen, kik a' mondott bányászatot rabszolgák által üzik. Mindenek előtt a' londoni gongo-soco részvényesek ellen emel szót Braziliában, kik a' parlament határozatának nem hódolva 413 rabszolgát tartanak.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi² betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap februar 14^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Adrián.

„Adrián, Adrián, örüljünk!”

„Minn, Greoulx ur?”

„Szerencsénk meg van alapítva, vagy is inkább a’ tied, Adriánom!”

„Senki sem ismer e’ roppant Parisban; ön is nemes keblű pártolóm, semmit sem tehet értem az opera comique-nál.”

„De még is ifjúcskám. Gaffron ur, a’ színházi elnök, sürgetős kéréseimre megengedte, hogy te a’ ma esti hangversenyben szerzeményeid’ eljátszhassad.”

„Ég, milly szerencse! Köszönet jó lelkű mester. Hidd-meg, nem váland szégyenedre tanítványod. Én jelesen fogok játszani, egész nap gyakorlandom magamat; mert ugy-e Greoulx ur! csak gyakorlás tesz mesterré? De ön sötét és komor tekintetet vet reám? Tán valami rosztat mondék? Tán büszkeségem sérté-meg önt? Igaz, én nagy bolond vagyok, hogy egy hangversenyben, hol próbát kiállott művészek versenyzenek, idétlen hegedülésemnek valami sikerét várom.”

„De még sem, Adrián! én rád nem haragszom, ’s önérzeted nem büszkeség. Te nekem nem válsz szégyenemre; arról olly erősen meg vagyok győződve, mint egykori halálomról. De éppen most jut eszembe édes Adriánom, hogy neked nincs valamid, mi nélkül pedig a’ hangversenyben föl nem léphetsz.”

„Ugyan mim mester? hegedűm jó; a’ húrok rajta tökélyesek.”

„Az igen, de külsőd, Adrián.”

„Külsőm? Hiszen púpos nem vagyok, ’s úgy gondolom, hogy szint’olly illőn meg tudom magamat hajtani, mint a’ legjobb virtuóz.”

„Igen, igen, de csak nem rongyos háló-öltönyben vagy ingujjakban?“

„Nem; barna, fehér gombos öltönyömben. Még ma reggel kjobbítom egy kissé a' gomblyukakat, a' gombokat megtisztítom, 's meglátod mester, hogy lámpavilágnál fényleni fogok, mint egy gens d' armes.“

„Ah Adriánom, te nem ismered a' divatot, a' művelt világ fényüzését. Barna öltönnyel senki sem léphet-föl hangversenyben, fekete frakkban kell megjelenni, mintegy sirásó.“

„Fekete frakkban?“ — kiálta a' fiatal sápadt férfi; és még sápadtabb lön, mintha halálos ítéletét hallaná. — „De lásd jó mesterem, milly kegyetlen sors üldöz engem. Fortélyos vigyorgások közt mutatott nekem egy pillantásig távcsőjén — jutalmat, hálát, örömet, dicsőséget, szerencsét; és ekkor gunymosoly közt von egy fekete posztó-rongyot, mint halotti leplet reményimre, és éppen azért vagyok elveszve, hogy illy rongyom nincs.“

Vigasztalás nélkül dült a' kályha melletti vén pamlagra, és arczát elfödte mindkét kezével. Fájdalmakba sülvedve vizsgálgatta őt az öreg contrabassista, 's kinlódott segéd-eszköz utáni gondolataival. Frakkot kölcsönzeni nem lehetett, mert csak a' legközelebbi ebédre volt már pénzök; zálogot pedig nem adhattak. — Illy nemű ingyen szivességre számolni valamely ismerősnél esztelenség volt volna; mert a' színházi személyzet minden egyes tagjának szüksége volt egy illy ruha-darabra, ha kivált birt azzal, már magáért a' hangverseny-estveért; és még is, még is kellett Adriánnak frakkot teremteni, habár a' pokol lelkeitől, mellyek maguk is szeretik a' fekete costümet. Ekkor egy fölséges gondolat, egy nagyszerű határozat emelkedett-föl az öreg kebléből, és az ifjú hangász iránti szeretettől hatalmasan buzdítatva, győzelmi koszorút aratott a' harcban némelly ellenvetések ellen. Hősi lemondással, és egy hősnak elhatározottságával, melly barátért ön életét kész hóhér pallosára bizni, lépett az ifjú elébe, és így szólla remegő hangon: „ne ess kétségbe Adriánom! majd gondoskodni fogok én; csak ülj nyugodtan, 's kérd az Istent, hogy terhes küzdelemben el ne tántorodjam.“

Az öreg kiment, és az ifjú eljedten nézett utána; azt hitte, hogy irántai szeretetből bünt követ-el érdemes tanítója, és utonállói makacssággal fosztand-meg frakkjától valamely jól öltözött urat.

II.

Alaptalan volt Adrián félelme; mert a' contrabassistának — ki nem is az útra, hanem hálókamrájába suhant halkal — éppen

nem volt veszedelmes szándoka, bár külseje olyat árult-el. Greoulx ur egy vén szekrényt nyitott-föl, mellyhez előbb rongyokon 's festményeken keresztül kellett utat törni. Ősi ruha-raktár-töredékek 's rongyokból, melylyeknek senki sem veheté többé hasznát, tekergődött-ki a' contrabassista remegő kezei közt egy középkori ruhadarab, melly bizonyosan látta a' nagy Richelieu napjait, egy remek példány a' 17-ik századi divatvirág növény-rendszeréből; szóval, egy fekete frakk ezen korból. E' frakk, Greoulx ur ős atyjáról maradt örökség volt; fiú és unoka diszelgettek abban nevezetesebb nemzeti vagy családi ünnepek alkalmával; és így mint egy szentsége volt annak, ki most a' feledékenység örvényéből kiragadván, ragyogó szemekkel vizsgálgatta. Greoulx uron e' becses frakk csak háromszor volt, úgy mint lakodalma-kor, a' napon, mellyen fölvétetett az opera comique karába, és neje halálának napján. Azóta több tized mult-el, mellyek alatt a' frakk jól összecsinálva 's a' veszedelmes molyok ellen kámforral ázottan, fölfüggesztve lógott. E' becses ruhadarabot most szétteríté maga előtt a' tulajdonos; úgy tetszett ez neki, mint egy nagy sötét színű könyv, mellyből az öreg, lefolyt élte napjainak fő vonasait olvasta; minden megjelent lelki szemei előtt, jó és rossz — és — a' visszaemlékezés könyűi csorogtak szemeiből.

„Te becses ereklye! — fölkiálta végre — te, mellyben a' Greoulx-ok századok óta nyilvánították férfiúi méltóságukat, — te, mellyet én minden idegen illetéstől szentül megőriztem, téged most egy idegennek testére dobjalak, egy esti hangverseny veszélyeinek játékvá tegyelek? De hiszen nekem Adrián nem idegen; én vele atyaiképeu bántam; ő fiam; fija a' gyermektelennek; azért teszem érette a' legnagyobb áldozatot, t. i. oda kölcsönzöm neki frakkomat, hogy ma estve fölléphessen, és hegedűje csudahangjait, mellyekre tanítottam, ki csalhassa. Szívére kötöm frakkomnak lehető kimélését, és ha Adrián magára fogja vonni a' figyelmet játékvával, ha lépcsőről lépcsőre hágand, ha virtuóz lesz, talán híres szerző! akkor meg vagyok fizetve; akkor örülni fogok, 's örömem lelkeig hat, habár a' világ szegény Greoulx szeretete áldozatáról mit sem tudand is.“

„Igen, te jó lélek, a' világ ismeri szereteti áldozatodat, és ha elfelejtette volna is, mint elfelejt illyes némelly szép tetteket, vissza hívjuk azt emlékébe. Te legbecsesbedet adtad ide, hogy egy nagy geniet a' lépcső első fokára segíts, mellyen dicsőséghez és csudáltatáshoz léphet-föl.“

III.

Az Adrián szobájába vezető ajtó szélesen tárult-föl, es Greoulx ur örömtől sugárzó aczczal, két kezében a' frakkot jó magasan tartva, hogy sehol el ne piszkolja, lépett-be a' bámuló ifjúhoz, sötét gondolatokba sülyedve ülöhöz.

„Adriánom! meg vagyunk mentve; itt egy frakk, legjobb frakkom; ezt oda kölcsönzöm neked; jöszte, ölelj-át; — de még sem, megállj — távozz tőlem; poros és zsiros háló öltönyöddel megérinthetnél, 's az halálom lenne!“

Igy kiáltott a' contrabassista, és az örömtől félig részegedett Adrián érzéseit visszautasította, 's e' bánásmód ellenére ismét magához hívá kegyenczét, de azonnal kikerülte, ha ez a' frakkhoz közelített. Mivel azonban ennek Adrián testével egyszer csakugyan közelebbi érintésbe kelle jőni, még pedig huzamósabban; ugyan azért az első lépés multhatlan teendő vala. Most már megengedte Greoulx ur a' kedves ifjúnak, hogy először a' gombokhoz, majd ujjakhoz, gallérhoz és végre a' ruha fő részéhez nyulhasson ujjjaival, de kimélve — ez alatt pedig a' frakk nélküli műkedvelőnek alapos értekezést kellett hallani e' csudafrakk elsőbbségei, rényeiről, diszes szabása, a' posztó finomságáról 's több illyesekről. E' volt a' frakk-játék második fölvonása, ha az ez előtti jelenetet a' szobában, és a' magánbeszédet, mint néma játékot a' háló kamrában, első fölvonásnak vesszük. Most már kezdődött a' harmadik; mert Adrián ledobta magáról háló öltönyét és készült a' frakkot fölpróbálni. Ehez egy tulajdonképpi előkészület kellett, mint a' régi zsidó főpapoknál, mielőtt a' diszruhát fölvették. Adriánnak, ámbár tiszta volt, meg kellett előbb kezeit mosni, mellényét, nyakkendőjét kiporolni, 's nadrágjáról a' legkisebb pelyhet is lekefélni, mi előtt a' frakk fölölthetésére méltatott. Ez könnyen megesett; a' nyulánk ifjú, mint egy karsú angolna, bujt a' bő ujjakba, 's Greoulx ur maga iparkodott a' frakkot begombolni. Ez megtörténvén, kitetszett, hogy Greoulx ur őseinek igen testeseknek kelle lenni; mert a' frakkban két Adrián is kényelmesen sétálhatott volna, és a' műkedvelő keskeny vállain festői ráncokat vetett a' posztó. Adrián megijedt e' tüneményen, de a' contrabassista nem engedte örömét keserítetni. — „Testedhez e' frakk egy kicsint nagy — mondá — hanem majd segítünk rajta. Vánkosaim közül egyet hasadra köthetsz; így majd megtelsz, tömött vaskos lény leszesz, mi sokkal jobban jön-ki, mint olly mogyorófa-termet. De most ved-le ismét a' frakkot, és halld, miként viseld magadat ma estve az operaházban.

Greoulx ur most egy új leczkét kezdett, melly félig a' hegedűjátékot, félig a' régi frakkot illette. A' játszandó darabokról tanitást szabályok váltották-föl, miképp' kell a' kezeket hegedüléskor tartani, hogy a' könyökek el ne fáradjanak; intést adott a' játszásban egyhangúság, helytelen állás ellen, nehogy a' lámpák-ból lefolyó olaj a' frakkot bepiszkolja. A' fekete kedvenczen szives aggodás és a' szorongattatás, valljon jól ütend-e-ki Adrián dolga — fogja-e a' vártt tetszést aratni, és tanitójának becsületére válni, voltak az érzések, mellyek a' mester keblében kölcsönösen vívtak elsőbségért, és egészen a' titokteljes estig mindenben, mit tett, mutatkoztak. Végre eljött az est; ütött a' hangverseny-óra, és a' frakk-komédia harmadik fölvonása végződött.

IV.

Hetet ütött az óra. Mindhárman, úgy mint Adrián, Greoulx ur és a' frakk az operaházban voltak, 's itt még egyszer ismételte a' contrabassista legrövidebb kivonatban hegedű és frakk-theoriájának szabályait. Adrián nem is igen hallgatott arra, mert egy magános ifjú geniének elfogultsága hatalmat vön a' sokaság előtt először csak most föllépőn. Szive dobogott, ha a' helyre nézett, hol fél óra mulva kell állnia játszás végett. E' hely a' lebozsátott függöny előtti proscenium volt; — itt kellett magukat tetszetőssé tenni a' solo-művészeknek, és gyakran nem kevés fáradsággal nyomulhattak-át a' függöny és első szinfalak közt. Adrián szive mindig sebesebben dobogott, midőn az első műkedvelők előléptek, és — vagy danoltak, fuvoláztak, hegedültek, vagy zongoráztak, különféle tetszést nyertek — ismét leléptek — és végre a' sor ő rá került. Mi alatt a' kar egy vig darabot játszott, Adrián, hegedűjével a' dalmüterem egyik mellék-ajtáján szinpadra suhant, és a' szinfalak közt várta az előlépési jelt. Greoulx ur, kinek most a' contrabassra 's igazgató pálezcáskájára kellett figyelni, szorultságában izzadt Adriánért és az ősi frakkért. Remegve pillantott a' helyre, hol mindkét kedvencének elő kellett lépni, és az utosó tactusok kiállhatlan hosszúknak tetszének neki; sőt még a' tactusból is kiesik, ha egy kissé gyöngébb játszó volt volna.

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Hírszekerény. Ha igaz, hogy gyertyaszentelő ünnepi legkevesebb napsugárnak is van némi hatása a' tél hosszabbságára, úgy annak volt az idén is; mert ámbár febr. 2-tól kezdve a' zordon hideg megszűnt ugyan, de nem

a' hó, mely az óta csaknem naponként egyre szállongott. 9-kén kezd lan-
gyosabb idő lenni 's a' mély hó kásásodni, olvadni. Ez estve 's reá követ-
kezett éjjel ritka eső is csepegett. — Havunk tehát az idén nagy mennyiség-
ben volt; Pest környékén most is térdig ér. Fő-utszáinkat a' gondos hatóság
a' folyvásti tisztogatás 's hó-elhordatása által kényelmes járhatóvá teszi.

Ne mondja nekem valaki, hogy kevés pénzünk van! mit többnyire akkor
hallunk, midőn valamely jótékony intézet pártfogására szölliitjuk-fel az em-
bereket. — Legalább ellenkezőt árulnak-el a' jelen farsangban egymásra ada-
tott 's még adandó részvényes bálók (mert a' nyilvános redutokra még ed-
dig nem igen sok nép jelent-meg). Így volt febr. 6-kán a' második dáma-bál
az angol királynénál, 's ez estve még négy más helyen nagy táncmulatsá-
gok adtak. Más napon redut, 9-kén kereskedői casino-bál, Majláth ő ex-
cjánál, 's más magány-házaknál; 10-kén e' magyar királynál Kolo sánsz-
ky ur bálja 13-ára a' nemzeti casinóé volt kijelelve 's a' t.

Nemzeti színházunk részéről azon hirt vesszük, hogy Lángh k. a. an-
nak már szerződött tagja lön. Kívánjuk, hogy ott örökzöld borostyánt aras-
son, melyet kaján féreg soha se hervasszon-el. — Mult napokban egyik pes-
ti magyar folyóiratban Wurdá hamburgi dalszínész levele közöltetett, mely
szerint az idén nemzeti színházunkba vendégszerepre nem jöhet, minthogy az
innen neki küldetett hat dalszerepet csak folyó esztendei jan. havában kap-
hatta-meg, 's így azokat jövő majusig, midőn szabadság ideje kezdődik, be-
nem tanulhatja. Igéri azonban, hogy 1842-ben akár szerződésre is léphet a'
nemzeti színházhoz, 's akkorig ama hat szerepet betanulja. — „Hah! (így
kiálta-fel, ezt olvasva egyik kávéházban, ama mult dec. 5-ki fűtyhősek e-
gyike) ezen hátramaradást bizonyosan ismét Sch. okozta; nem is lehet két-
kedni, hogy Wurdát lebeszélte az ide jöveteltől: mert ki higgyje azt, hogy
W-a még azon hat szerep egyikét sem ismerné? a' textus-betanulásra pedig
csak nem kell neki fél esztendő? Meg is járjuk, ha 1842-en csak hat betanult
szereppel jö elő, 's ekkor ismét fél esztendő kell, míg ismét valami újat ta-
nul-be. Nem, nem; ez nem természetes!“ — „Hát ha — mond egy másik —
1842-ben W-a urnak már nem lesz jó hangja? Mi lesz akkor, ha miután há-
rom év óta nem hallottuk — láttatlan és halatlanul a' távullevőt engagiroz-
zuk?“ — „Az mit jsemtesz — mond a' harmadik — a' két rossz közül kiseb-
bet kell választanunk. Ha más nincs, énekeljen hang nélkül!“

Nem hallgathatám tovább a' színházi tón-adókat. Ők tudják, mi kell nem-
zeti színpadunkra. Én csak szegény laicus vagyok! De azért még is elmegyek
Szigligeti új dramájába, habár Stoll Nemorinóját sem mulasztom-el.

TA—RY.

KÜLÖNFÉLE.

Nevetés és mosoly.

Sirva jön bár világra az ember, de még is a' nevetés, nevetőképesség
és vágy megkülönböztető öröklött sajátsága, 's meg van az tagadva az álla-
toktól, melyek egészben véve, általán sokkal komolyabbak az embernél.
Nemzet, mely ritkán nevet, mint p.o. a' spanyol és török, nagyon kevés van.

A' nevetés és mosoly figyelmes vizsgálónak alkalmat ad az ember belse-
jébe mély pillantást vetni; főképp' a' nevetés; mivel ettől elragadtatva több-

nyire elfelejti magát az ember, 's akkor mint az ittasságban, valódi alakjában mutatkozik; a' mosolynál ellenben több nyugalmat tart-meg.

Ki az embert nevetéséből akarja kiismerni, figyelmét e' főpontokra kell kiváltképp' irányoznia: könnyen vagy nehezen indítható-e a' nevetésre; milly tárgyak vagy ötletek fölött szokott nevetni, 's milly kinyomást ad arcának a' nevetés?

Ki könnyen és sokat nevet, szokásként vidám, szelid, természetes, őszinte; ki minden benyomásnak átadja magát, 's önmagára kevés figyelmet fordít.

Nagyon is hangos, nagyon is tartós kaczagás többnyire gyengébb ítélő tehetségre 's az illedelem iránti érzés hiányára mutat, oly emberre, kinek csöpp hatalma sincs maga fölött — A' tárgyak 's ötletek, mellyek fölött valaki nevet, ennek gondolkodás - módját 's vélekedését ismertetik-meg. Ha látok latlakit, ki p. o. durva ötletek, mások költségére tett kaján észrevételek, — lények, mellyeknek tiszteletre méltóknak — tárgyak, mellyeknek szentelnek kellene lenniük — erőtlen, izetlen elménczségek és szójátékok 's a' t. fölött nevet, tudom azonnal, szíve 's lelke után mellyik osztályba sorozható.

A' nevetőnek arczkinyomása szabály szerint a' légmérő, melly belső és külső képezését mutatja. Különös tünemény az, hogy a' nevetés némelly szép arcot elrútit, 's némelly rútat megszépít; mindazáltal átalánosan elfogadható, hogy a' nevetés, az emberben lakó jószívűség 's gyöngédség által mindig szépít, de káröröm vagy durvaság által mindig rútit.

Ha a' nevetőnek kedélyére, vagy a' nevetés okaira tekintünk, vidám, durva, botor, 's gunyoros nevetést különböztetünk. Némelly szépeknél — mint tudva van — a' nevetés és mosolynak nincs semmi más czélja, mint a' szép fogalmak, vagy a' varázs arczödröcskéknél mutogatása. — Ha a' nevetésmódra nézünk, valódi nevetőkre, piszegőkre és nyihogókra találunk. A' mosolynak azon elsősége van, hogy az arczvonalokat nem hozza annyira rendtelenségbe 's nem rutítja-el: míg a' piszegőknél és nyihogóknál gyakran kellemetlen, förtelmes torzképekké fajulnak; sőt némelly arczot oly fintorrá emészt, és oly esengős és rikácsoló hangokat hoz elő, hogy a' nevető ember helyett majmot látni, vagy lovat vélünk hallani. — A' keserű sardonicaí vagy sarcasticaí (gunyoros) kaczagás nem ritkán hiena vagy sátán képét adja. E' kaczag pokoli hatása nagyon erős; összezuzza a' szerényt; megsemmisíti a' bűtortalant, 's az ártatlant kétségbe taszítja. Ellenben némelly személyek nevetése már magában fölötte comicaí hatással bír.

Vannak, kik sem nevetni, sem mosolyogni nem tudnak; márványarczuk hangtalan, kökebellet 's zárt ajakkal. Ily lények szokásként sirni sem tudnak; a' fájdalom olly idegen előttök, mint az öröm; 's bár mennyire ragadós is a' nevetés, olly kevéssé hat rájok, mint vakra a' szín. Nem irigylem ezen emberi képszobrokat, 's dicsőitem mind azon jó embert, ki kedvesen tud nevetni, 's ez által minket a' legvidámabb kedélybe helyez.

A' valódi kedves nevetés a' közép 's kisebb rendűeknél otthonos; magas körökben többnyire csak vendégszerepet játszik, 's a' mellett nem ritkán olly aszkórságtól lepetik-meg, hogy végre hideg, előkelő mosolylyá szárad.

Mosoly a' nevetéshez olly arányban áll, mint hárantsíp pianója teljes orchestrum fortejéhez, mint rózsaszín a' kiáltópiroshoz. Az arczra majd

azon hatást hozza elő, melyet a' kedves korány; majd olyat, millyet repülő villám az égbolton okoz.

A' deli, keces mosolynak valódi honja a' női arcz. Az ártatlanság, tisztán 's nemesen szerető nő vagy szűz, a' deli szenvedő vagy szép betegnek fájdalmas mosolya joggal nevezhető mennyei mosolynak; mialatt az angyal-lélek külvisszfénylik. Hervadó, harmatgyönggyel ékitett rózsza lehetne jelképe.

E' kedves mosoly ellenében áll az arczátlan, 's a' szűtlen gúnyoló kaczéznak sátáni mosolya.

Legszívzakasztóbb látmány az örülltség mosolya, midőn metsző ellentétét mutatja a' legnagyobb emberi nyomornak; t. i. az elme-hiánynak, 's ezen borzasztó állapot legtökélyesb öntudatlanságának.

Majd comicai majd kellemetlen az asszonyi dőreség 's teljes tudatlanságnak mit sem mondó mosolya, melly mit sem érez, mit sem gondol, 's a' csapodár (Geck) férfiak izetlen mosolya; melybe e' lelketlenek ürességök és semmiségöket elpalástolni iparkodnak. E' nemleges (negatív) mosoly semmi 's maradand is olly semmi, miből soha sem lesz valami, 's mellynél az arcz-gödröcskének egyébként annyira bájoló keese hatástalan marad.

A' begyes (spröde) nőnek fagyos, valamint a' kaczéznak tükör előtt betanult mosolya hasonló a' decemberi nap fényéhez, melly a' jégmezőn tova repül: az első szerelem mosolya ellenben a' tavaszi korány sugarához, melly liliumra ömlik. — Általában a' deli mosoly varázsa olly nagy, hogy Homer a' szépség és szerelem istennőjének az 'édesen mosolygó' melléknevet adá, 's minden nemzet költőjei magát a' természetet, annak szépségét kifejezendők, mosolygni hagyák; mert a' szépség soha sem olly kellemes, mint midőn mosolyg, valamint semmi zene sem hangzik szívélesztőbben, mint baráti körben a' vidám nevetőkar.

A' szelid, kegyes mosolyban, valamint abban, mi jószívűségből vagy gyöngédségből félig elnyomatik, saját inger, gyakran némi érzékenyítő van. Utálatos ellentéte ennek azon istentelen nevetővág, melly némeltyeket annyira ural, hogy a' nevetésnek még akkor sem állhat ellent, ha általa saját szerencsését vagy felebarátja javát kockáztatja. Isszonyuák lehetnek, azon jelenetek midőn a' remérlő vagy kérő hangos gúnykaczajt nyer válaszul.

CSEBBI.

(Vége következik.)

A' fa lakosai. Az ethnologok eddig csak a' Kokisokról, Nyugotindia vad lakosairól beszélték, hogy egész napon át magas árnyas fákon tartozkodnak, honnét csak éjjel szoktak leszállani, magukat eleséggel ellátandók. Most egy angol térítő M. R. Moffat urtól ama tudósítást vesszük, hogy a' Montabelek, egy szegény, déli Afrikából eredett néger csapat, maradandó lakásukat magas fákra szokták építeni, hogy a' számtalan dühös oroszlánok, leopardok és bivalóktól biztosithassák éltüket. A' tudósító egykor egy terebélyes tölgyön nem kevesebb, mint 17 különféle, és sajátságosan épült vi-tyillókat számlált, mellyek szinte annyi családnak nyújtottak hajlékot.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön februar 18^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' védenz története.

Angol novella.

Egy decemberi szombat estjén levelet kaptam. Midőn felnyitám, láttam, hogy Moreton Valtertől jó, ki kért, hogy azonnal mint barát 's jogtudós Cambridgeben jelenném-meg nála. A' levél e' szókkal végződik: „utazását levelem vétele után ne hallassza sokára. Sürgetős kérelmemnek fölvilágosítását adandja azon változás, mellyet találni fog ön Moreton Valterjén!”

Moreton Valterrel ifjú 's férfi korában is ismerős valék; egymáshoz bizalmasok voltunk a' nélkül, hogy egészen barátok letünk volna. Mi társaságát előttem kellemessé tette, az inkább megjegyzéseinek ármányossága, mint köztünk létező rokonérzet volt. Moretonról, főképp' az utósó években, csak keveset hallék: azonban tudám, hogy megházasodott; hogy igen szorultt körülmények közt volt; hogy ipa meghalt, 's Moreton nejeére nagy értéket hagyott; hogy neje is meghalt, 's őt mint gazdag özvegyet hagyá hátra; 's ismét megnősült, és három gyermek atyja lön. A' vett levél tartalma következtében alig hiheték mást, mint hogy Moreton Valter veszélyesen beteg 's világi dolgait rendbe hozni kívánja. Moretonnali régi ismeretségem is már rég' fogott volna kérelme teljesítésére birni, de a' körülmény, hogy segítségemet, mint jogtudósét is kívánja, okozá, hogy mielőbbi elutazásomat eltökélém. Következő reggel már igen korán a' cambridgei postakocsin ültem, 's miután sietve ebédeltem, a' trumpington-utzába mentem.

Változásra voltam elkészülve, de valóban nem olyanra, minőt találék. Moreton Valter még nem leheté negyven éves, 's én őt egészen összeesve, őszbe vegyültt hajakkal, sovány arczczal, halál-sápadtan lelém. Beszéde is megváltozék; szemeiben félnék nyugtalanság volt látható; e' mellett in-gyengeségben látszék szokatlanul szenvedni.

Örömmel fogadott; köszöné, hogy kívánságát olly készséggel teljesítém, 's azonnal kinyilatkoztatá, hogy vagyona felett teendő rendelkezésében hivatalos szolgálatomra van szüksége. Titkolódzása, elszórtóságából azonban nem volt nehéz a' megjegyzést tennem, hogy ő engem még más egyébert is, mint végrendelet téttele végett hivott Cambridgebe. Megváltozott külsejéről, miben őt lelem, mit sem szólltam; de nyilvánítám a' reményt, hogy hivatalos segítségem kívánása nem egészség-körülményi aggodalom következése. Mire ő ezt felelé: „nincs rosszabbul, mint rendesen; de mindig jó készen lenni; — 's ekkor folytatá — „Thorton! jőj-jön, lássunk dologhoz!“ — 's mi dologhoz látánk.

Alig kell mondanom, hogy egy utasításra valék készen, az atyai vagyont valami szabály szerint osztani-el — vagy valami szeszélyes megkülönböztetésre, gyermekei, — két fiú 's egy leány, még mind gyenge koruk — közt teendőre — 's nejének halálaigi jövedelmet biztosítandóra. — Nagy volt hát bámulatom, midőn Moreton ur, némelly csekély hagyomány említése után, előttem két egészen ismeretlen személyt, kiknek Moretonnal táplált viszonyukról mit sem tudék, nevezze iszonyú vagyona általános örököseiül.

Tollamat letevém, reá pillanték, 's megrökönnyödve szólék: „Moreton ur, önnek neje 's gyermekei vannak!“

„Nekem gyermekim vannak — szóllt ő — de Isten mentse-meg őket azon kincs átkától, melly őket nem illeti!“

„Moreton, Moreton Valter! — volt válaszom — ön igen lélekismeretes. Jól tudom én, hogy a' nagy érték önre első nejéről maradt; de a' nő rendelkezheték e' felől; ő atyjának egyetlen örököse lön, miután ennek három fija szerencsétlenül vízbe fult, mellyben: — —

„Csitt Thornton!“ — vága sebesen szavamba olly elváltozott 's különös hangon, hogy az megijeszt, ha e' pillanatban reá nem nézek, 's az arcán elvonult tekintetet 's testét megrohant görcsös vonaglást észre nem veszem. Nyilván láttam, hogy itt titok van, 's ennek végére járni eltökéltem.

„Moreton! — szólltam, fölállván hozzá menve 's jobbomat gyengén vállára téve — Moreton! mi egykor társak — csaknem barátok valánk. Ön engem nemesak mint jogtudóst, hanem mint barátot is hivatott. Itt titok van, mitől ön, mint meggyőződve vagyok, menekülni eltökélette. — Bár mi legyen is az, nálam biztos helyen van. De nyiltan kimondom, ha ön ártatlan gyermekeit a' nélkül, hogy igaz okát adná, koldusokká tenni eltökélette, végrendeletét más, nem Thornton fogja elkészíteni.“

„Thornton! — mondá ő innepélyes hangon a' nélkül, hogy szemeit felvetné — igen, itt titok van — egy rettenetes titok — ennek ez éjen fel kell fedeztetni. Ha ez megtörtént, többé sem ön, sem más valaki Moreton barátja nem lehet; de hiszen többé nem is lesz neki barátságra szüksége. — Nyujtson egy kis bort Thornton, 's töltsé-le számon; inaim elszakadoztak. — Még egy pohárral! — Most üljön-le; — nem, ne oda. — Ah, ah! — még egy pohárral Thornton!”

Mint Moreton Valter kívánta, egy magas hátú nagy karszékbe ültem, 's miután ő is, valamennyire félre szemeim elől leült; következőleg beszélt:

„Már, mint tudja Thornton, több tiz événél, hogy első nőmet Bellenden, az öreg Bellenden jogtudós ur leányát, nőül vevém. A' nő, mit hasonlóképen tud, egy korábbi házasság gyermeke volt, 's azt is, hogy ipam nagy vagyona (mi később — mindegy miképen — rám szállt) őt, ipamat, vagy inkább második nejének (ki, midőn én nőszülék, már meghalt) gyermekeit illeté. Én éppen nem várhatám, hogy e' vagyon valaha rám szálljon; mert bár igen jól tudám, hogy ha nőmnek nem volna is három mostoha öcsese, az még is atyjára fogna visszaszálni, és még sem lehetett ok a' reményre, hogy három egészséges gyermek meghal, 's Agnesnek helyet csinál. Hallja csak Thornton! én nem pénzért házasodtam, 's azon örökségre gondolat, mellyre később kilátás volt, soha sem jött eszembe. Megmondom önnek, Thornton, mi alkalommal ébredt-föl legelőször a' hozzá való remény. E' tájon járvány dühöngé, 's ipamnak három fiját egyszerre meglepé. Mind a' három halálos veszedelemben lebegett. Egy estve, midőn a' kór legmagasb fokára hágott, 's nőm meghallván, hogy bizonytalan, valljon a' három közül csak egy is túlélendi-e az éjt, igen búsnak tetszék, mondám magamban: „'s ha ők meghalának!” — Ezen ötlet mindig visszatért elmémbe, 's annyira gyönyörködtetett, hogy az egész éjet álmatlanul töltém, 's terveket koholtam, miként fognam a' nagy értéket használni a' nélkül, hogy arra gondolnék, miként még akkor köztünk 's az örökség közt más élet is állt, mint ipamé. Azonban következő reggelen kedvező körülmények mutatkoztak a' betegségnél, 's a' gyermekek ismét fölgyógyultak. De a' hirtelen támadt remények a' helyett, hogy a' meggyógyulás által megsemmisültek volna, annyira erőt vettek lelkemen, hogy magamat nemcsak a' legkegyetlenebb megghiúsítás felől tartám meggyőzöttnek, hanem azt érzém, hogy az ellenséges történet attól foszta-meg, mi már csaknem kezemben volt. — „Milly közel valék a' kincshez!” volt a' gondolat, mire mindig visszatértem; 's ha reggelenként hallám, hogy

ez vagy amaz meghalt, ennek közvetlen bosszúság érzete volt következménye. Ön Thornton! tán nem is képes azon érzelem felfogására; én sem valék előbb, míg az azt szülő történetek meg nem estek!«

(Folytatása következik.)

Adrián.

(Vége.)

Végre csengetett a' rendező, és a' szűk ajtón látható volt az elfoglult Adrián. Próbált átsuhanni, de ezen előtte egészen szokatlan manœuvre nem könnyen sikerült. Az ál-has ellene szegült az előre nyomulásnak, és belső ismeretséget kötött a' függöny meredt és olajozott kötelével, úgy hogy a' frakkot csak hamar hosszú barnás vonalok diszíték. E' rettentő látvány ezer kinokkal metasztette a' contrabassista szívét, és az éppen elnémuló orchestrumban nem maradhatott tovább. Fölugrott; heves mozgásával mind saját mind szomszédja kótatámját fölborítá, és hangosan kiáltott, hogy az egész közönség hallotta: „de az ördögbe, Adrián! gondolj legalább frakkomra; dobd-le hasadról a' vánkost, ha olly keskeny az az átkozott ajtó!« — Hangos nevetés hallatszott minden torokból; képzelheti az olvasó, mennyire megilletődött a' különben is szorongattatásban volt Adrián a' durva bánásmódon és toilettje művészi darabjának elárultatásán. Már elakart szökni, hogy soha se láthassák többé Parisban; de jó geniusa megghiúsította e' szándokát; földre tétette a' semmire kellő hasat, az ifjút pedig ki, a' prosceniumra. Ott állott már; arcza mintha vérrel volt volna elboritva; többi teste mintegy bünös, kinek belsője oldalát kifurandó, de e' külsőképpen neveltséges helyzete mellett még is olly finom volt iránta a' közönség, hogy a' hangos nevetést megszüntette.

Elkezde Adrián játszani; maga sem tudta, mit; mert fejében szégyen, bosszú és szomorúság forrtak, és sehogy sem eszmélhetett az olly szorgalmasan betanult, ön maga által szerzett hangművekre. De ő azért állt itt, hogy hegedüljön. Hegedült tehát minden gondolkodás nélkül, 's ujjai genialis kény szerint futottak a' hurokon, és ő nem vette észre a' házban uralkodó mély csendet; nem a' titkos örömet, melly hallgatóinak szemeiből feléje ragyogott; nem a' szelid és ajtatos illetődést, melly mint szép rózsá- és liliom-lapok a' jelenvoltaknak halántékán terült-el; de midőn egy kis szünet után frisebb, élénkebb themára tért, és ezt végezvén, magát meghajtotta, ekkor olly lármás és dörgő tetszési kiabálás harsogott, millyen az opera comique-ban még nem hal-

latott, és még egyszeri maga meghajtása után felájultan tántorgott vissza a függöny mögé.

Itt a színházi hivatalnokok leghizelgőbben bókoltak neki, és egy előkelő ur jött hozzá páholyából; dicsérte az ifjú játékát hévvel és dologismerettel: ez pedig nem tudta, mit feleljen. Ajánlván magát az ismeretlen ur, egy lapocskát adott tárczájából az ifjú műkedvelőnek, és mondá: „ifjú barátom, kérem önt, adja-át holnap e' lapot pénztárnokomnak Rue de Montmartre Nro 19. és vegyen-át tőle 500 frankot; ebből csináltasson magának testéhez illő fekete ruhát.“

„Ki ezen ur?“ — kérdé Adrián rebegeve.

„Talleyrand herczeg“ — volt a' felelet.

Örömittason szaladt haza Adrián a' jó Greoulx urhoz, ki az alatt magában az ifjú mester csudajátékán bámult. — Így végződött a' frakk-komédia negyedik fölvonása.

V.

Három tized haladt-el óriási léptekkel, és 33 év folyt-le e' hangverseny estéje óta.

1834-ki év nyarán a' nagy status-férfi Talleyrand herczeg — Perigord — a' hyerei fürdőkbén volt rongált egészségének helyre állítása végett. Egész társaság környezte a' ministert egy ház terrassán, melly a' szép középtengerre feküdt, katonai főtisztek, művészekből és tudósokból; és mivel éppen egy jelenvolt énekesnő ariákat énekelt a' „fehér nőből“ és „parisi Jánosból“ — közönségesen beszéd tárgya a' hangászat volt, különösen pedig az említett dalmük szerzője, kit Talleyrand tüzesen dicsért. E' dicsérethez azon észrevételt tevė, miképp' ő mindig szerette az ifjú hangász-főket, 's elbeszélte egyszersmind a' történetecskét az itjú Adriánról, és a' parisi opera comique-ban kölcsönzött frakkról; elbeszélését azon sajnálkozással zárván-be, hogy ő e' fölesírádzó elmét az akkori szorongató körülmények között egészen elhanyagolta, és most nem tudja, mi lett azon Adriánból.

Ekkor hirtelen fölállt egy sápadt, halálbeteges külsejű férfi egy szegletben, hol észrevétlenül és csendesesen ült. Előlépett 's így szólla: „Monseigneur, azon Adrián én vagyok. Látja ön, mi lett belőlem!“

„Ön? Hogyhogy?“ kérdé Talleyrand.

„Igen, én vagyok Boieldieu Adrián!“

Ekkor Talleyrand, a' „fehér nő“ és „parisi János“ csaknem elhaló szerzőjének nyakába borult, és mindketten sirtak a' visszaelmékezés örömeiben és fájalmában. Megigérték kölcsönösen,

hogy gyakran meglátogatják egymást: de — egy pár hó mulva Boieldieu Adrián a' szép Père Lachaise temetőben nyugvék. — Pártfőjének halandó tetemei is ott nyugszanak most.

Kiu Pál.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — A' tél harmadszor is nyakunkon van, 's ennek hihetőleg hosszú vége is lesz; habár némellyek kora és szép tavaszt jósolnak is. — Alig örültünk a' febr. 10-ki olvasztó napfénynek, már azon napi este ismét a' hideg északi szél fujta-fel pofáját, 's azóta minden nap nagyobb és nagyobb, sőt már 13-kán csikorgó fagyunk is volt. — Ennek következtében a' tüzi fa mult hét végén mindjárt két v. forinttal megrárgult. — A' Duna jege igen mélyre lohadt-le; az átjárás rajta most a' hidon alól van. — Bizony meguntuk már a' télnek kemény uraságát. Vajha lerázhatnók már igáját nyakunkról. Én legalább bár akkor lássam, mikor hátam közepét.

Bálozunk folyvást erősen; az utóbbi táncmulatságok közt különös érdekűek voltak: febr. 11-én a' budapesti ifjúság által részvényekutján adott vigalom az angol királyné hoteljában — a' nemzeti casinóé 13-kán — a' pesti redut 14-kén „emlék-bál“ czim alatt, melly alkalommal három arany ékszer játszatott-ki emlékül.

Nemzeti casinónkban a' szokott zene-mulatságok hihetőleg mindjárt az első böjt-vasárnapon (febr. 28.) fognak megkezdetni. — A' közelgő böjt a' zenekedvelőknek többféle élelményt fog hozni. A' budapesti hangászegyesület tavasz-szaki műelőadásáiban nevezetes 's nagy érdekű új hangművekkel lép meg a' közönséget; névszerint mart. 7-kén Grill Ján. pesti hangázkarmester legujabb nagyszerű szerzeményét „az első Valpurgis-éj“ a' szerző saját igazgatása alatt hozza létre. — Ama nagy hírű „Paulus“ oratoriumot (Mendelsohn-Bartholdy szerzeménye), melly után már olly régen sovárgánk, hasonlólag, 's talán már Husvét innepei közben leheto legnagyobb pompával 's hangászai népességgel, tehát a' műhez megkivántató legnagyobb szerűséggel adandja elő. — Minél fogva remélhetni, hogy a' vidékeken lakó zenekedvelők közül is sokan fognak Pestre berándulni e' classicaí műnek meghallgatása végett.

Nemzeti színházunk feb. 12-kén, midőn Stoll ur mint Nemorino legelőszer fellépett, ismét olly tömve volt nézőkkel, hogy már több be sem férhetett. Miként volt elégedve a' publicum, nem tudom; de azt láttam, hogy földszinről az első fvnás után többen elmentek, mit én azért szerettem több másokkal is, mert örülheténk a' nyertt kényelmesebb helynek. — Lángh k. a. mint halljuk „Normát, Don Juant“ 's a' t. tanulja-be, de, mint értesítve vagyunk, már nem Cornega assz. utmutatása alatt.

Shodelné assz. elmenetele innen, mint értesítve vagyok, feb. 15-re volt kítüzve. Hallom, hogy a' közönséghez bucsúnyilatkozatot fog becsájtani. — „Kívánom, hogy ellenségeit az megengesztelje!“ — mondám minap barátomnak, ki azt nekem hírül adá. — „De — felel ez — van egy ellensége, kit nehezen engesztel-meg valaha. Ez nyilait bizonyosan még a' távulba is lödözni fogja utána, legyen bármelly zugában a' kerékföldnek; 's talán ha Sch-nét a' koporsó fedí, akkor is köveket doband sirjára mindaddig, mig

annyi kő halmozza azt, hogy még fű se teremjen rajta.“ — „Igy hát S—né igazán elmondhatja neki — viszonzám — a' zsoldárnok e' szavait: „hova menjek tekinteted előtt uram? Ha égbe megyek-fel, te ott vagy: ha alvilágba-lepek-le, jelen vagy.“

TA RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET ÉS TUDOMÁNY.

A' gyermekhimlő Londonban jelenlegigen nyugtalanító fokon dühösködik. Az e' célra rendezett himlőzők kórháza egészen tele van betegekkel, s ujjalag bebizonyodott, hogy Jenner honjában a' himlőoltás nagyon elhanyagoltatott.

Legszigorúbb telek — Az 1840—ki év noha nem erős de még is kora telet hozott. Ezen alkalmat használván egy parisi lap, chronologi áttekintését közli valamennyi télnek, mellyek annyira kemények voltak, hogy a' francia fővárosban emléküik fennmaradt. Minthogy e' tábla mostani telünk hidegségére is von következeseket, tehát csak kivonatban kívánjuk azt közölni. Midőn 358—ban Julian, romai császár, a' tél szakát Parisban tölténé, a' tél, mint mondja, annyira zordon volt, hogy a' folyó jég a' Szaján csak hamar tartós hidat képzett. Ennél erősebb volt a' tél 763—ban, 801—ben, és 822—ben, midőn mint azonkorú évkönyvek állítják, a' Seine hét hónapnál tovább volt fagygyal borítva. Igen tetemes hideg volt az 1067., 1210., 1305., 1354., 1358., 1361., 1364., 1408., és 1420—ik esztendőben. 1433—ik évben Sylvester estéjén befagyott a' Seine és egész 3 hónapig így maradt. Hideg telet említnek továbbá a' történetirők 1460., 1480., 1493., 1507. és 1522—ben. 1544—ben a' bor úgy befagyott, hogy bárdokkal kellett a' hordókból kivágni; 1600. és 1608—ban szintén panaszkodtak a' nagy hideg ellen. Az 1621. és 1822. évek közötti tél annyira zord vala, hogy miatta még délszaki olasz országban is nagy nyomorral küzdöttek, és több ember meg is fagyott. Éppen ily kemény hideg uralkodott Parisban 1638. és 1657. években. 1662—től 1663—ig a' fagy télelő 5—től tavaszéle 8—káig tartott; 1676. és 1677. évek közötti télen a' Seine 35 napig volt szakadatlanul jégtorlással fedve. A' hőmérő feltalálása már a' 16—dik század végébe esik ugyan (szokás szerint az 1590. év vétetik a' feltalálás éveül), és mint az ilyenekkel közönségesen történni szokott, feltalálása majd Drebbel Kornél pórnak, majd Sanctoriusnak, és másoktól Galileinek tulajdonítatik. De minthogy elejente a' légmérő még állandó pontokkal nem jelettetett, melly fontos javítása csak Newton idejétől lett közönséges: ennél fogva az adatok a' 18. század elejeig annyira ingékonyak és ritkák, hogy csak az 1700—dik esztendőől kezdettek érdekessé, lenni az észrevételek. A' tizenhét század elejéről a' parisi lap következő légmérői adatokat közöl, mellyek részünkre így módosíthatók: 1709—ben a' hideg Parisban 23, az 1716—ki pedig 18 foknyi volt, 1719—ben 15 centifok. — 1755. valamint 1762—ben egészen befagyott a' Seine; 1767—ben 15 foknyi; 1768—ban 17 foknyi; 1776—ben 19 foknyi, valamint 1783—ban is; 1788—ban 22 foknyi, 1795—ben pedig 23 foknyi; és e' hideg 42 napig tartott! 1798—ban 17 foknyi, és a' hideg tartóssága 32 napi; az 1812—ki év szigorú hidege miatt annyira híres, hogy szabatosunk, mint jó francia, ily röpke észrevétellel említi azt: „emlékezzünk az 1812—ki táborozásra!“ — 1819—ben a' Seine ismét borítva lön jég—pánczéllal; 1829—ki év télen 1830—ra a' hideg mint 1836—ban

16 és az 1838-ki esztendőben az observatoire légmérője szerint, mely itt min-taul vétetik, 19 centifok magasságát érte. A' légnek középső mérséklete minden egyes esztendőre természetesen változik; de ha egy félszázad közép-mérsékletét vesszük-fel, úgy Parisra 10 vagy 11 foknyi jut. Kilencz fokos hideg közönségesen jéggel borítja Seine árjait. Az eddigelé tapasztalt hideg legfőbb fokát érte-el 1795-ki télen, midőn 23 $\frac{1}{2}$ foknyi volt; erről élénken emlékeznek mind azok, kik még e' korból fennmaradtak.

KÜLÖNFÉLE.

Igazítás. — Mult napokban közlötte a' Regelő Nemes régiség-árus urnak velem történt összetalálkozását Szombathelyen, mi a' tavali nyár végén, az adriai tengertől visszajöttemkor esett. Ebbe a' valóság közé több fel-czifrázott költemény is csuszott-be. Többi között én sem az emberi élet hossz-aságáról, sem Mesmerről sem akkor, sem máskor szót sem tettem; mert az e' féleken fejemet törni nem szoktam. Mesmer előttem ámitó, annak tartám mindenkor, fogom is. Továbbá, hogy a' Philoxenos szerzőjének minden nyel-vünetet rontó halálos ellensége, — minden tudja, ki a' tudományos világgal érintésben van, és így gyűlölöinek számtalan voltát is. Továbbá én ország-ismerői dolgok felől soha senkinek, semmi társaságnak egy szót sem irtam úmbár a' két hazában talán csak én tudnék haszonvehető felvilágosításokat adni e' részben, én ki olly gondolkodva, olly számolgotva, nyitott szemek-vel annyit utaztam; ki a' hazát talán csak magam ismerem; ki annyi földet láttam és kék vizet is. — Az odafüggesztett hirdetésekkel én neki nem tava-li juniushan adtam által, hanem ez idén januarius végén, akkor, midőn egyik idevaló hirlével szerkesztőjének is: kinek azon ismeretlen igazságokat köz-lésül be nyujtom minden órán. Minek elég tanúsága már csak az is, hogy én még sept. 6-ikán citrom- és olajfák alatt sétáltam a' magyar tenger-parton: mit elég fiemei ismerősim bizonyíthatnak. Pesten febr. 11-kén 1841.

ORMÓS.

Napoleon koporsója látogatói. Télelő 16—24-ig 870.000 személy látogató-meg Napoleon koporsóját, és pedig következendő, mindig öregbe-dő rend szerint. Dec. 16-kán, mint a' kitétel első napján, a' gyászünnepután 90.000 személy; 17-kén 85.000; 18-kán 100.000; 19-kén 70.000; 20-kán 80.000; 21-kén 100.000; 22-kén 115.000; 23-kán 110.000; 24-kén 120.000 személy.

Fogadás kedve a' parisi dámáknál. — Egy parisi előkelő hölgy, a' hirlapok tudósítása szerint, nem rég fogadott, hogy Paris várost egészen megkerüli, és pedig a' külső boulevardokon járva, a' nélkül, hogy ennék, innék, vagy megnyugodnék. Hárman a' dáma barátjai közül a' fogadást meg-tartva, egyik gyalog, másik lóháton, harmadik pedig könnyű kocsiában köve-tendi őt, hogy készen lehessenek a' dámát szükség esetében segíni.

Gazdag örökség. Nem rég halt-meg Londonban Sir Hay Dawkins, angol nemes ur. Hátrahagyott birtoka 600.000 font sterlingre (6 millió ezüst ft.) terjed, melly némelly tetemes legatumok levonása után gyermekeire 's unokáira száll. Az örökség tömegétől fizetendő bélyegtaksák 11.500 fontster-lingre (115.000. ezüst fra) rugnak.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

RÉGÉLŐ.

Pesten vasárnap február 21^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' védenez története.

(Folytatás.)

Itt Moreton egy pillanatra megállt; de én őt nem szakasztám félbe, 's midőn kezével homlokát illette és reszkető kezével ismét egy pohárbort töltött, folytatá:

„Tudni kell önnek Thornton! ezek merő gondolatok, ábrándok voltak. Ha azon gyermekek kór-ágya mellett állék, midőn éltök szikrája kialváshoz volt közel, én azt nem fogtam volna kifúvni; ha egymás mellett egészség 's halál-tartalmú két edény állt volna, ne higgye, hogy nekik az utósót nyujtandám. — Nem, én nem voltam gyilkos, Thornton — nem gyilkos — még akkor!”

„Ön némileg ismeretes itt a' vízzel, 's tudja, hogy a' kéjhajózásoknak kedvelője vagyok. A' három gyermek gyakran mulatozott ezzel, 's némellykor történt, hogy én is elkísérém őket. Egykor augusztus vége felé a' napot az angolnaton töltöttük, 's csaknem alkonyodott, midőn Cambridge felé visszatértünk. Szép csendes est volt, midőn a' helyet elhagytuk; de majd sebesen kezdé esni, 's a' csolnak a' köpönyeg 's esernyők utáni kapkodásban csaknem fölfordult. Ez azonban ismét rendes állásába jött; a' körülmény a' gyermekeknél ok lön az örömré; rám ellenben egészen más hatású volt. Mióta a' járvány bennem az említett gondolatot fölbreszté, egy év mult, 's a' dolgot, ha nem egészen is, feledém. De e' pillanatban a' gondolatok, mellyek akkor folytonos látogatóim voltak, tiszszerezett erővel ébredtek-föl bennem. — „Ha felfordult volna!” — mondám magamban, szótlanul ülve a' csolnak hátulsó részében. — „Ha felfordult volna!” — 's a' gazdagságra kilátás ismét tárva lön előttem. A' három gyermek kurjongott örömeiben, nevetett 's tréfált a' csolnakban. Én hátul ugyan abban ültem, 's az esetet magam elébe tevém. De ez, Thornton! semmi egyéb nem volt, mint gondolat, mint ábránd. Tudám, hogy a' csol-

nakban rajtam kívül senki uszni nem tudott; de szándok éppen olly kevésé jött fejembe, mint önnek. Én csupán egy csaknem megtörténtt esemény következését vevém gondolatom tárgyaul.

No's — tovább haladánk, 's csaknem sötét lön. A' hold feljött, 's mi utunkat folyam ellen folytattuk. Csolnakunk egyedül volt vizen, 's már nem valánk két mértföldnyire Cambridgetől. Az evezőt néhanéha én is kezembe vevém; de most a' csolnak hátulsó részében ültem, hol valami mindig fülembé suttogá: „ha a' csolnak feldülne!“ Nem kell mondanom, Thornton! hogy csekélységek hatnak nagy történetekre. E' pillanatban velem illy csekélységek egyike történt. Velem a' csolnakban egy kutya volt, mellyhez egyik gyermek valamit latinul szóllt. — „Ne beszélj a' kutyával latinul — szóllt a' másik — hisz' gazdája egy szót sem tud diákul!“ — „O igen — szóllt a' legidősb — tud, Moreton ur tud ebdiákul.“ — Ez, Thornton! csekélység: de engem boszantott. Az idősb kivált tudományos nevelése miatt igen fennhézázó, 's az által rám hatni akart, mi köztünk sok kellemetlenséget szült. Éppen e' pillanatban valami homályos tárgyat vevénk észre, mi felénk uszott, 's most a' hold reá sütött a' vízben, úgy hogy mindnyájan láttuk; 's a' mint közelebb csak egy evező hosszúságnyra jött — Thornton! hallá a' történetet, — ön azt mondá emlékezik, hogy tudja, a' három gyermek“ — Moreton itt hirtelen megállt, 's a' kitöltött bort egyszerre letölté.

„A' Cam-be fult — mondám. — Igen, a' történetről értesítve vagyok, de azt nem tudám, hogy ön is ott volt.“

„Én, én — ott voltam! — szóllt Moreton e' szónak különös nyomósságot adva. — Igen Thornton ön eltalálta a' helyes szót, én ott voltam; de hallja tovább! — mondám önnek, hogy a' homályos tárgy a' csolnaktól egy evező hosszúságnyi távulban uszott-el, de a' három gyermek egyszerre azon felére ugrott a' csolnaknak, 's azt kifogandók, elébe tarták kezöket 's az evezőt; e' pillanatban a' csolnak — felfordult.“

Moreton az utósó szókat sebesen fojtott hangon mondá; rövid szünet után a' poharat magasan emelé-föl, de azt ismét leereszté. Nem mondá azonban, hogy magát e' bünnel vádolja, 's így elbeszélése szerint a' történet esetlegesnek látszék. Tehát mondám: „No's, Moreton! — a' gyermekek szerencsétlenül befultak: de ez vigyázatlanságuk következése volt!“

„Thornton! — szóllt ő — ön egy vallomást kihallgatandó van itt, 's én, azt teendő, semmit sem használ ellene küzdenem! — Töltsön egy pohár bort; kezem reszket. — No's ketteje a' gyermekeknek, a' két ifjabb, többé nem jött szemem elébe: de

Isten tanúm, ha a' legfiatalabbat látandám, legutólszor fogtam volna megszabadításaért vetemedni. Hihető a' csolnak alatt merültek-el, 's a' viz alatt leusztak. A' legidősb éppen mellettem vetődék-föl. A' parttól nem voltunk húsz rőfnyire; én megszabadíthattam őt. Ugy hiszem, megmentem, ha segítségért kiált. Csak egy pillanatnyira láttam. A' mint hiszem, uszáshoz készülő, lábammal taszítám őt viz alá; nem szándékosan, Thornton! nem szándékból; de én nem fordultam-meg őt segitendő; a' part felé usztam, 's elérém azt, és most késő volt. Láttam a' keringést a' vizen, 's a' csolnakot eluszni, de egyebet semmit. Thornton! én vagyok — gyilkosuk!«

Midőn Moreton e' szót kimondá, magát megkönnyebbültnek látszék érzeni, és most szünet lön. Azt véelve; hogy gyónása bevégezve van, mondám: „bár igazságos, hogy az önre jutott örökség azoknak örököseire essék vissza, kiktől az elraboltaték, előre bocsátva, hogy azt önnek tette által veszíték-el: még is jó volna hideg vérral fontolni meg; mert lélekismerete igen is érzékeny, 's lehet, hogy e' borzasztó történetekkel járó körülmények megkülönböztetésénél lelke nem volt képes tisztán itélni, csak a' történetet megelőzőtt ábrándokat magával'a' történettel kötő össze; ezért tartá a' lélekjelenlét-hiányt büntetésre méltóbbnak.

Megvallom, ha így beszéltem hozzá, bár úgy hiszem, illy következtetést némellykor alaposan lehet tenni, kevés reményem volt, hogy az e' jelen esetben is így áll. Moreton vallomása módjában valami keresettség volt, mi csaknem hitelt eszközlött, 's ezen felül Moreton nem élénk képzeményű ember, de mindig szilárd gondolkozású vigyázó férfi volt, 's valóban egész életében olyan, kinek hinni lehetett.

„Nem, nem, Thornton! — szólt ő — én nem vagyok képzelő: higgye-el, úgy van, mint mondám. De ha, mit nem hiszek, hogy tehetne, kételkedék — kétségei azok által, miket még hallani fog, elenyészendnek. Én nem életemből elbeszélést közlök önnek, 's nem szóllok azon időről, melly az előadott történetet nyomban követé. Ipam megkapá a' vagyont, 's nóm egyetlen örökös lett. De körülményim a' régiék maradtak. Fényesb kinevezések tetemesb kiadásokat következtettek, 's zavarodásom nagyobb lön. Ön némileg ismeretes a' dologgal, Thornton! 's mint emlékezik, siker nélkül erőködék engem belőle kifejteni. Ipam, ki vesztesége feletti fájalmát hamar feledni kezdé, leányáról — nóm, Agnesről — néha mint gazdag örökösőről szólt, 's gazdagságáról sokat beszélt; bár ez életmódjában semmi változást nem tön. — „Egy sillinget sem, Valter! mig meg nem halok“

— voltak a' szók, mellyeket mindig szájában hordott; 's valóban soha csak egy sillinget sem kapék tőle, bár szorultt állapotomat igen jól ismeré. — Egyszer, de csak egyetlen egyszer merék tőle kölcsön kérni; de a' válasz ugyan az volt: „egy sillinget sem, Valter! mig meg nem halok. Türelem, türelem, Valter! — min-dennek Agnesének kell lenni!“

Megvalljam Thornton? Igen, azok után, miket már megval-lék, mindent megvallhatok. A' szók: „egy sillinget sem, mig meg nem halok!“ — folyvást füleimbe hangzának. Az esemény hatal-mamba birtokot hozza, gyakran visszatért gondolatomba, 's ez-zel ama meggyőződés, hogy általa mit sem nyertem. A' vagyonnak megközelítése okozá, hogy ennek nélkülözése engem annyival job-ban gyötre. A' „h a“ 's az ábrándok, mellyek hajdan lelkemben olly gyakran fölléptek, mind teljesülve lettek. A' vétek — igen Thornton, a' vétek — mi nekem az örökségre kilátást ada — an-nyival feketébbnek tetszék, minthogy belőle semmi hasznom nem volt; 's a' gyakran ismételt „egy sillinget sem, mig meg nem halok!“ mindig udvarias mosolylyal, mindig 's annyszor ismé-telve, és éppen azon időben, midőn a' legrémítőbb zavarban va-lék, bennem azon — igen, miért ne mondanám-ki? — azon pil-lanat után, midőn azon szavak teljesülésbe menendők, kiolthat-lan vágyat gerjeszte.

Emlékezik Thornton, hogy hat év előtt — 182* decembe-rén önhöz folyamodám? Emlékezik akkori legnagyobb szorulttsá-gomra 's azon némüleg szerencsés következésre, melly legalább elég volt a' börtönzéstől megmenekülésre. Sőt csudálkozását nyilvání-tá, hogy nőm atyja illyesmit megenged; de ő mindentől, csak pénztől nem tudott megválni. Ő fukar volt; kincs-szeretete ennek birásával nőtt, 's hiszem, hogy inkább a' börtönben hagyott vol-na elrothadni, hogysem pénzzaeskóját megnyissa.

Éppen ez időben, vagy két héttel később volt, hogy Bellen-den ur ismét azon betegségbe esett, mellyben már korábban szen-vedett. Ez olly nyavalya volt, melly a' leggyorsabb orvosi segílyt kíváná; de niből a' korábbi roham után ismét tökélyesen kiépült. Agnes rendkívül figyelt atyjára 's midőn karácson - estve ennek kórszobája felé éppen utban valánk, az abból kijött orvossal ta-lálkoztunk.

„Bizonyosan betegemet látogatják?“ — szóllt Allvel ur.

„Férjem — viszonzá nőm — egy pár óráig társul akarja őt mulattatni; nekem foglalatosságim vannak; csak hogyan létét meg-érteni jövök!“

„Tartok tőle, a' roham innét megújul — mondá Alvel ur — de azért ne tartson semmitől, kedves madame! tudunk mi az illyes dolgokhoz. Hirtelenség a' fődolog. Szükséges hát, kedves ur, ha Bellenden urra új roham jó, engem tüstént hivatni. Minden attól függ, hogy rajta mielőbb ér nyitassék. De e' miatt egészen nyugton lehet madame! A' jó öreg ur e' miatt még hússzor is megeheti a' karácsonéji pecsenyét!‘

Allvel ur ajánlá magát, 's mi a' beteg szobájába menénk. Nőm csak néhány perczig marada; honn dolga volt, 's távoztakor lelkemre köté, Allvel urat, ha szükséges lesz, rögtön hivatni. Ő távozik, 's én az ágy mellé egy nagy székre ültem.

Helyzetem különös volt; én, kinek reményei annyi év óta egy nagy örökségre építvék, — én, ki a' legnagyobb akadályokat elhárítva látám, 's e' felett örültem, és ki az elhárítások eszközlője voltam, most kórágya mellett ültem azon egyetlen lénynek, melly közttem 's a' nagy örökség közt állt, — azon embernek, kinek halálát rég vártam, 's azt remélni magámnak megengedém. A' különös helyzeten, mellyben valék, nem leheté nem mosolyognom; de midőn a' kórágyra néztem, 's a' csendes szobában csak az öregnek nyugtalan lélekzését hallám, csaknem úgy érzém magamat mint — bünös.

Közel hozzám egy asztal, különféle gyógyszeres üvegekkel rakva állt. Egyiket a' másik után felvevém, 's megvizsgálám. Egyiken e' felírás állt: „álom-ital.“ Mig ezt kezemben tartám, a' gonosz szellem egészen föllázadt bennem. Pénz-szükségem öregbedni, a' gazdagság értéke nőni látszék, az élv szeretete nagyobb 's egy öreg ember éltének becse kisebb lön. Az öreg e' pillanatban inni kért. Thorton, merjek-e késni megvallani, hogy erős kisértetbe estem: de a' kisértetnek ellene álltam; a' végzet-teljes üveget egy pillanatra kezembe vevém, de azonnal messze tevém azt magamtól, 's az öregnek, mit kért, nyujtottam. De alig történt ez, 's alig ültem előbbi helyemre vissza, már ingatagságomat szememre hánytam magámnak. Ezek, gondolám, különböztetések valóságos különbség nélkül. Egy ifjú, ki közttem 's a' birtok közt állt, vízbe fult, 's én nem nyujték feléje szabadító kezet: az ölének különböző nemei vannak, de a' vétek, mindeniknél ugyan az!

„Szinte bizonyos lettem benne, hogy balga vagyok, midőn némelly jelek, mellyekben nem csalatkozhatám, bizonyossá tettek, hogy Allvel ur aggodalmai közelgetnek, 's valóban tüstént a' legnagyobb mértékben be is álltak. Allvel urnak távoztakor ejtett szavaira: „minden egy rögtöni érnitástól függ!‘ — emlékezőm; szívem sebesen vert; fölállék — határozatlan voltam — ismét leü-

lék — újra felálltam — hallgatództam — ismét leültem — füleimet ujjaimmal dugám-be, hogy mit sem halljak — 's fejemet az asztalra támasztám. Darab ideig e' helyzetben maradtam; ekkor fölgrám, 's hallgatództam. Minden csendes volt; csengeték; az ajtót fölnyitám, 's kiáltám, hogy Allvel urat tüstént hívják-el. — Ekkor ismét a' szobába menék, melyet már nem kórszoba hanem halott-kamrának tarték, és székemre azon meggyőződéssel ültem ismét le, hogy a' vagyonhozi utósó akadály elhárítva van. De Thornton, ismét tudám, hogy másodszor levék — gyilkossá!“

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Ugy látszik, hogy időjáratunk egy lépéssel jár farsangunkkal. Változatos mind ez, 's hihetőleg ennek fogytával fog ő is tölünk bucsút venni. Majd erősen, csikorgósan fagy; majd olly melegen süt a' nap, mintha 48 óra alatt akarná a' sok havat vízzé, gőzzé tenni; majd ismét hó esik 's a' t.

A' budai redutok utó-elöttje mult héten nem volt olly népes, mint előzőnőke. Közlebbi esőtörtőkön tartaték az utósó. — Pesten az utósó redut jelen vasárnapon lesz, és pedig a' már ismeretes „velencei farsang“ czímmel, melyben kiki egy kis viasz álképet nyer ajándékol a' pénztárnál. — Az utósó „Flóra-bál“ a' tigrisnél jelen szombaton megy végbe. — Mult napokban a' Pesther Tageblatt azt hirdette, hogy most szombaton és farsanghétfőn (febr. 20. és 22-kén) a' nemzeti színházban nagy álarczos táncmulatságok adatnak a' helybeli kised-korház javára, és pedig Frankenburg felügyelete, Landerer és Heckenast urak segéd hozzájárulatuk mellett. Már örültem, hogy e' szerint tetteleg megsemmisítetik az e' lapokban közlött hír a' színházi bálók ügyében: midőn sajnálkozásomra a' febr. 16-diki Tageblatt jelenti, hogy ama bálóból fontos okok miatt mi sem lesz. — Igen szépnek találtam egyébiránt, hogy nemzeti színházunk (noha maga sincs igen kedvező finansialis állapotban) olly készséggel adja oda mindjárt két estvére terejét egy másik intézetnek. Kivánom is, hogy neki soha se legyen szüksége másoktól kölcsönös, vizontszolgálatot kérni. — Mult héten nemzeti színházunk is bált adtak részvények utján Udv ar helyi urnál, melyre magyar dramairóink is (kik t. i. itt laknak) hivatalosak voltak 's meg is jelentek.

A' kiseddóvó intézeteket magy. országban terj. egyesületnek közgyűlése m. gróf Festetics Leo ő nga elnöksége alatt febr. 14-én tartatott, 's jelen vasárnapon folytattatik. Első napon a' számadások vétettek elő, 's egyéb tudni valók közöltettek; a' titoknok fizetése 200 pengő ftban, a' pénztárnoké 100-ban állapítatott-meg. Elnökké jövő 3 esztendőre ismét m. gr. Festetics Leo választatott; alelnök, titoknok, pénztárnok 's ügyvéd az eddigiek megmaradtak. Az igazgató választmányi tagok többnyire a' régiek lettek.

Nemzeti színházunknál nem jó szellem mutatkozik ismét. Alig bizonyított-be, hogy Lángh k. a. két ezer pengő forint és még 200 p. ft. ruhapénz mellett szerződött tagja lön, — azonnal pártok támadtak a' közönség

közt, mellyeknek egyike Lángh másika Felbér k. asszonyt akarja prima donának nevezetni. Talán csak nem kell rettegnünk egy második dec. 5-diki spectaculumnak elérésétől? különben ennek a fenn érintett körülményben magát és csiráját látom rejtezni, 's e' sejtményemben még inkább megerősít ama (különben még nem hitelesített) hír, minél fogva Felbér k. a. a' nemzeti színház igazgatóságánál felmondá szolgálatját. — Hasonló hír szárnyal Szerdahelyi urról is, ki, mint mondatik, csakugyan Szegedre ígérkezett hangászkar-igazgatónak. Ki Sz—i urnak színészeti sok-oldalúságát ismeri, bizonyosan kipótolhatlannak itélendi ez újabb veszteséget, mellyet nemz. színházunk érzeni fog eltávoztával. — Így vonja maga után egyik hibás lépés a másikat. Csak igaz marad mindig Sallustnak e' böles mondása: „egyesség által kis dolgok nevednek, egyenetlenség által a' legnagyobbak elenyésznek.“ — Ne küldje ég szoros teljesültét e' szavaknak nemzeti színházunk fölé! — Rebesgetik, hogy Mo - ky k. a. is eddig, dálnok-mükedvelő, színházunkhoz akar szegődni, 's első fellépteül Adalgisát választá. — Megyeri ur most már csakugyan Pesten van; legalább f. h. 15-dikén láttam őt. Talán csak nem hibáztam ismét?! — Scho del né assz. februar 16-dikán utazott-el Bécs felé, hova a' karinthkapui színházhoz több, egymás után érkezett levél által hivatolt-meg.

Az országos választmány febr. 16-kán ült össze nemz. színházunk ügyeinek további elintézése 's igazgató-választás végett. TA—RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Pókok ereje. — Egy drágakő-müves Lowellben, névszerint Lyman Roland, minap munka-asztalának szegletén papirosba takartt arany gyűrüt hagyott. Másnap reggel észrevév, hogy egy nagy fekete pók felülről szövetét a' papirhoz foná, és a' gyűrüt egy ujnyi magasságra emelte. Ő az állatot müvében nem zavará, 's így egy hét multán a' gyűrű hét ujnyi magasságra emeltetett. Ekkor a' fekete pók egy barnától elzavartaték; de a' papirra azonnal egy másik fekete pók kötő hálóját, és azt három napi időközben 14 ujnyi magasságra szöktette. Fájdalom! utóbb egy véletlen eset a' szövetet elrombolá. A' papir és gyűrű súlya 12 nehezéket nyomott.

Élő csontváz. — Jelenleg Münchenben egy troyesi (Champagne) férfi pénzért mutatatik, ki „élő csontváznak“ 's pedig tulzás nélkül mondatik. Ő 42 éves, 5 lábnyinál magasabb és negyedik évétől kezdve annyira sovány, hogy már csupán vékony bőrrel bevontt csontvázat képez. Még most beszél és itél; egy év előtt még járni is tudott, de most csak üldögél; meztelentetés csupán egy kötény takarja, 's úgy tekinthető, mint egy sinlődő lény, melly az orvosai szemlélőnek boncz- és élettudományi tekintetből érdekes lehet, többnyire pedig aestheticaiatlan benyomást szül.

Föld-evők. — Biot Ed. ur, ki egy geographi statistikai munkát fordított chinai nyelvből francziára, a' X-ik fejezetben ezt mondja: Lo - pao hegyi lakosai Yun - nan kerületben közönségesen föld-evőknek neveztetnek, mivel bizonyos szalonna-nemű lágy agyagfélék esznek, melly hegyi tájukon igen tetemes mennyiségben találatik. Ebből ök golyócskákat és szeletkéket váganak, 's megeszik a' nélkül, hogy előbb megfőznék. Ehez hasonlót beszél Hum-

boldt Sándor is az Ottomakkokról, mely vadon indiai csapatot tesz, Amerikának délnyugoti részén.

Rózsá-rovar. Rövid idő előtt egy nevezetes, ritka rovarot találtak, mely fűzfákon tartozkodik, 's azon fajhoz való, melyet közönségesen hegyes farúnak (Capricorne) neveznek. Ez állat testéből a legkellemesebb rózsaillat gőzöl ki, és pedig oly mértékben, hogy az, ki kalapján egy illyet a szobába visz, nagyobb rózsá-illatot terjeszt-el, mintha egész bokréta-virágot hozott volna. E' rovarok főleg reggel és este találhatók a gallyakon. Szaga után legkönnyebben találhatni reá.

KÜLÖNFÉLE.

Nevetés és mosoly.

(Vége.)

Fölötte nevetéséges tünemények a' finomabb világ bizonyos emberei, kik pusztá complaisanceból nevetnek és mosolyognak, 's gyakran leső tekintettel várják a' jelt, minek egy pártfogótól vagy valamely privilegiált tónadótól kell erednie, a' nevetési explosiót eszközlendő. Maga nemében egyetlen a' szerencsevadászok 's örökséglesők mosolya, melylyel a' hatalmas vagy dús patronus boldogító mosolyára várnak.

A' nevetés mint az egészségre fölötte hasznos mozgás ajánltatik, mialatt a' nedveket megritkítja, a' vér körfolyását elősegíti, 's a' tüdőre kedvezőleg hat; sőt mint mondják, kövérit. Bizonyos angol comical költemények gyűjteményét adá e' ezim alatt: Laugh and be fat. (Nevezz és hizzál) Ha a' gyógytan nevető-labdacsokat tudna feltalálni, el kellene tűnnie a' lépkórnak, 's mit sem hallanánk öngyilkosságról.

Rettenő, bizonyos neme az embereknek, t. i. a' gunyolók 's elméncekké, kik meglepvek a' kórságtól, mindent — a' legszentebb tárgyakat, legnemesb férfiakat is kimelés nélkül nevetéségek tenni. Ezek saját mérges fulánkkal bírnak, melylyel mint jós vesszővel nemcsak a' valódi hiányok és gyarlóságokat, magukat a' legesekélyebb foltokat az emberben fölhalálni, de a' gáncstalanoknak is a' nevetéséges látzatát tudják adni. Fájdalom! nagyon is gyakran sikerül ezeknek a' kevésbbé humanus nevetőket részökre hódítani, 's társas körökben felsőbbiséget tulajdonítani maguknak! Tartnak tőlek, 's bókólnak roszakaratú elméncezségeiknek, melyeket mások rovására szeretetlenül találak-fel. Kívánatos volna, hogy illy gunyolók önbalgaságaikat vagy roszaságukat, 's minden ember önhibáit elnevetethnék, hogy későbbben ne volna mit megsíratniok.

CSEBBI.

Alma-írósvaj-ünnep. — Ezen nevezet alatt „almavaj“ Pensylvániában (Éjszakamerika) édes mustba befőzött almát értenek, és a' napot, midőn eme vajhoz hasonló tömeg készítették, minden család legnagyobb ünnep gyanánt üli-meg Táncz és játékkal fejeztetik-be az egész, melynek az ottani lakosok Frohi (vidámság) nevet adtak.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön februar 25^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' védenecz története.

(Vége.)

Moreton ur itt ismét megszűnt, 's láthatóképp' ellankadva támaszkodék székére. Most ismét hívém, hogy gyónásának vége van, 's bár többé nem irányozhatám hozzá a' szavakat, mellyeket mondék, de még is mondám neki, hogy gyermekeinek koldúsokká tétele nem elég bün-engesztelés, — midőn, mint látszék, nem tudva, hogy hozzá beszélek, félbeszakasztott.

„Kevés percz mulva, Allvel ur jött. Az ágyhoz lépett, reá hajolt 's mondá: „Moreton ur, félek, késő! — „Talán nem — mondám — minden esetre próbálja-meg!“

„Allvel ur próbát tön, de kevés pillanat mulva elállt tőle, fejét rázta, 's mondá: „csak egy kicsinynyel előbb; mert okom van vélni, hogy csak parányival hivattam későbbben!“ — „Erre kevés percz mulva ismét egyedül valék.“

„Thornton! ez óra óta nyomorú ember valék!“

Ismét hosszú szünet következék, mit én félbeszakasztani nem akartam, 's Moreton végre folytatá:

„Thornton Károly! azon óra óta egy nyugodt pillanatom sem volt. Nőmnek atyjáért hullatott könnyei tűz-csöppekként hulltak szívenre; minden reám vetett pillantása legbensőbb gondolatimat látszék olvasni. Nem szóllt a' nélkül, hogy ezt ne gondolnám: gyilkosnak nevezni szándékozik. Jelenléte rám nézve lelki gyötrellem volt. Kerülém őt 's minden társaságot; mert ugy hívém, mindenki gyanakodva tekint reám, 's más társalkodóm nem volt, mint a' lélekismeret. Ah! a' lélekismeret Thornton — a' lélekismeret! mellyet megnyugtathatni hívék. De hogy is hihetém azt? Nem látam-e az egészséges ifjút elmerülni, kit megszabadithaték? — Hogy? hihetém hát, hogy — — de így volt, 's így van ez. Nézzen rám, 's meglátja, mivé tön az öntudat mardosása. Agnes, mint tudja,

beteg lön 's meghalt, és nekem könnyebbülést adott. Egy ideig szabadon lélekzém 's második házasságra léptem. De régi érzelmim ismét visszatértek, 's az élet napról napra terhesbbé lön. Különös, hogy a' régi történetek mindig élénkebbek lesznek! — de így van ez. A' cam-eni est 's az öreg Bellenden halott-kamrája mindig szemem előtt lebegnek!'

„Thornton! most mindent tud. Akarja-e a' végrendelményt ugy készíteni, mint mondám? Fél milliót bírok; ez azoknak örököseie, kiknek az eredetileg rendelteték!'

Most egy beszélgetés következik, mellyben megmutatni törekvém, hogy bár a' nagy vagyon semmi esetre nem szállhatott reá, az még is, ha az általa elbeszéltt esemény nem történik, soha sem szállandhat azokra, kiket örökösül rendelt. De az elv illőségét, az azon család sarjainak, kik elejétől fogva ezek birtokában voltak, leendő visszaadatását tárgyazót, helyeslém. Moreton urat azonban rá vevém, gyermekei 's nejeinek, ki hozzá azon föltét alatt ment, hogy azokról gondoskodhassék, illetőségét kikötni. Ezen alapon a' végrendelmény még ez estén fel 's jogszerűvé téve volt.

Késő lön. — „Moreton Valter! — szóllék felállva 's bucsút véve — e' tárgyról hallgassunk mindig, 's ha ismét összejövünk, ez esti foglalatosság sohase említették.'

„Thornton! — felelt ő — mi többé soha sem jövünk össze!'

„Vannak győgmódok barátom — mondám; teheték-e mást, mint az előttem levő szerencsétlent barátomnak nevezni? — vannak győgmódok az öntudat vádolása ellen! Használja ezeket! Ha a' lélek a' vallás vigaszai által könnyebbülést nyer, a' testi egészség is helyre áll. Ön legjobb éveiben van, 's biztosan reménylem, egymást szerencsés körülmények közt látandjuk viszont. Az öntudatot nem azért nyertük Moreton, hogy megöljön, hanem hogy megjobbítson!'

Moreton gyengén mosolygott. — „Igen Thornton! vannak győgmódok; ismerem őket, 's nem fogom elmulasztani azoknak használatát. — Jó éjszakát!'

A' fogadóba vissza 's majd ágyba mentem, mint könnyen lehet gondolni, e' felfedezés felett gondolkozandó. Ama gondolatok darab ideig álmatlanná tettek; végre elszenderedtem. Álmaim nyugtalanok voltak, 's mindnyája Moreton Valtert tárgyazá. Majd folyamban uszni, vagy parton állva ujjával egy éppen elmerülő emberfőre mutatni, majd az öreg Bellenden ágya mellett ülni 's a' gyógyszeres edényeket vizsgálgatni, lábujjhegyen az ajtóhoz menni 's hallgatódzni láttam őt; majd a' mult esti jelenet ujult-meg, a' mint elbeszélését hallgató ott ültem. Ekkor kezében ismét gyógy-

szeres üveget tartott, melyet kidugaszolt, 's midőn szájához vivé, kis pisztólnak tetszett. Éppen e' pillanatban ébredtem-fel.

Az utósó jelenet erős 's élénken tapadt lelkemhez. Azonnal eszembe jutott, hogy ő öngyilkosságról gondolkozott, 's ez azon gyógy mód, mellyről beszélt. Az órára néztem; éjfél után egy óra volt. Hirtelen felöltözém, 's a' trumpington utszába siettem. Egyik ablakban gyertya égett. Lassan kopogtattam az ajtón, 's a' kilincset ugyan azon perczben megfogám. Ez kinyilt. A' világ után tartva, a' lépcsőken felrohanék, 's a' szobába léptem. Moreton közel az ágyhoz egy kis asztal mellett állt, kezében gyógy-szeres üveg volt, melyet azon pillanatban fön-le, mellyben beléptem. Előngorva megfogám, de már kiürítve volt. — 'O barátom! — kiáltám! — de még többet szólni nem vala szükség. — Moreton már a' halál martaléka volt. *B—m—i—á—*

Malveosi.

Nyári alkonyatkor, lombos fák körzötte tiszta téren, csendes tópart zöld pamlagán ül egy hölgy egyedül. Lábainál eltépett koszorú, mellyen, mint eltűnt boldogsága jelképén, nyugosznak pillantatai. Szemeiben elborult az ég, de ajkain örömkorány látszék földerülni. Haja az éj homályával fedé keble havát, mellyen felül néhány ziláltt fürtöket ingatott az esti szellő, mint sirhalomra borultt szomorú fűz hajlékony ágait. Karjai csüggedten feküsznek ölében, 's csak néha mozdítá-meg azokat, mintha hirtelen föl akarna kelni. Illyenkor ugy látszott, mintha a' térszin homályos részéről egy alak jőne mindig közelebb hozzá segélyre nyujtott karokkal. Ő leereszté kezét; az alak is megállt, de őrszemei a' hölgynek legkisebb mozdulatát is gondosan kísérek.

Néhány percz mulva fölugrott a' hölgy, 's vadul villogó szemei körüljárták az esti homály-leplezte tó körét. Az alak előtte állott. Egy bánatos arcú asszony vala ez, részvét-könyűvel szemében. A' hölgy rá mereszté láng-pillantatát, melly a' szelidségnek e' képen lassanként kiderült, és bájos lön, mint tavaszi ég villámot lövelő felhők elvonulta után. — 'Szegény Maria! szóllott ő, hangjának lágy melodiáján. Az asszony szemében ujjabb köny csillogott; nyelve édesen szomorú szavakat törekvék ajkain ellebbenteni; de mozgása hang által nem kísérteték, mint a' huroztatlan zongora billentyűinek lágy megilletése. A' hölgy darab ideig némán nézé a' könyező asszonyt arcvonásainak legkisebb változása nélkül. Egyszer, mint ki valamit hirtelen észre vesz, ujjával oldalra mutat. — 'Nézd csak Maria, mi tündöklük ott? o, mi sok gyöngy!

— jer, szedjük-fel mindeniket, 's fűzzük nyakam körül... Mi szép, mi ragyogó és gazdag leszek én! — 's ekkor hévvel tépte lehajoltában a' fűszálakat, — majd fölegyenesült, 's élénk vágygyal nézett tenyerébe, mely kinyilván, a' fűvek lehulltak, 's csak a' harmat-cseppnek szétoszlott nedve maradt-meg ujjain.

„Semmi sincs! — hova lett a' gyöngy? — Boszorkányok ragadták azt el? — Igaz, a' kincsen ördög ül. — Huh Maria, jer, jer! — ott jó — mindjárt megragad. — Jer, jer! 'S ekkor szaladni kezdte; sikoltva nézett néha hátra, mintha rémek üznék. — Az asszony erejéből siette utána. Eltűnt ő, 's csak sikoltásait visszhangozák a' lombos tölgyek szikla - derekai.

Kérdezitek, ki e' talányos lény? A' mult idő visszazugja: a' szerencsétlen.

A' tóhoz nem messzire fekszik egy falu, 's közepén rémnagyságban mereszkezik egy épület-rom, daczolva fergeteggel. E' rom néhány évvel még görög izletű pompás lak vala. Ura az egész vidékkel érezteté nemes czélú intézkedéseinek jótéiteit, kegyeinek áldásos malasztját. Járd-meg az egész tájat, nyisd-be a' szegénynek nyikorgó ajtaját, 's minden gunyhótól újabb jeleit hozod a' nagylelkűségnek, mi Békevölgyi Kálmán kitünő jelleme volt. Nője, a' szépség és ártatlanság angyala, jutalmul küldve erényekért a' földre le, — jutalmul férjének, a' világnak boldog házasság példaképeül. Valóban ők felettébb boldogok voltak; tiszta szerelmökre áldást hinte az ég, 's kis fajokban egyesült két sziv hű vonzalma, két léleknek mondhatlan gyönyöre. — O, de az életben sokáig boldognak lenni felettébb ritka sors!

Békevölgyit családi viszonyok darab időre, elutazásra kényszeríték. Nehéz volt az összeolvadt testnek távulság és idő által szétválasztatnia; de a' minél előbbi viszontlátás reményt adott a' maradónak, vigasztalást nyújtott az elmenőnek. — Ember nem tudja, de néha titkosan sejtí a' sors nagy csapásait, mellyeket isteni kéz ír láttatlanul a' halandók élete felett világokat intéző könyvébe. Békevölgyi hosszasan bucsúzott és azután ismét maradt. Isten hozzádot rebegett, ajtóig ment, visszatért, és sűrűn könyezett.

Békevölgyinél csendesen élt őt imádó jobbágyai között, perczig nem szünő emlékében férjének, anyai ápolásában karjain játszó kedves kis fíjának. A' nyári estvéket házát környező pompás kertjében szokta fíjával leenyelgeni. Illyenkor élvezte ő az örömeket, mellyeket Isten kizárólag adott az anyáknak.

Egy illy estvén, midőn a' forró nap magát kihűteni tengerbe bukkant, a' kertész kalap-levéve közelített egy rózsabokornál gyermekével játszó asszonyához.

„Nagyságos asszonyom! egy utazó ur könyörög engedelemért kertünknek megnézésére.

„Mondd, hogy hazám és kertem minden vendég előtt nyitva áll!“

A kertész ment, hirt viendő a várakozónak. Ő pedig némi igazítást tön fija által rendetlenségbe hozott öltözetén; dajkának adá át a gyermeket, 's várólag tekintte az ajtó felé, mellyen csinos külsejű, alacsony barna férfi lépett be. Arczvonalmi vidor élénkségre, de némelly el nem simithatott redők álnok megrögzöttségére látszattak mutatni.

„Megenged nagysád egy szenvedélyes utazó ujságvágyainak, láthatni e' szép izletű kertet 's e' kellemes külsejű házat. A falusi építészetre nézve még nagyon hanyag magyar honban egy művészetbarát kevés éledeletet talál, 's így e' helynek, melly minden vágyom fölött áll, meg nem tekintését csak pótolhatlan veszteség mellett tehettem volna.“

„Ön, mint látszik, a' művészet honából olasz országból jött! Ha igen, úgy itt izlete nagyon kevés éledeletet talál; mert mi, bár hódolunk a' külső szépségnek, de a' benső kényelem építészetünkben még is lényegesebb.“

„Engedelem nagysád! itt mindkettő egyesítve van. E' szép tájon illy kellemes kert-környezte pompás lak csak boldogok szállása lehet.“

„Azt őszintén meg kell vallanom, hogy a' gyönyörteljes olasz országot, a' művelt Francziák földét, 's a' regényes Helvétiát beutazván egykor jó anyámmal, sehol magamat olly jól, olly boldognak, mint itt, nem érezém.“

„Nápolyhoz közel elizeumi mezők virulnak, 's nekem, e' táj szülőttének, szinte fáj, hogy e' bájoló vidéket látván, az elsőbbséget, mit honomnak olly szivesen tartottam volna föl, erre átruházni kénytetem. — És így nem is lehet azt reménylenem, hogy hazámról valami érdekes emléket birhasson nagysád; — pedig mi boldogító öröm külföldön kedvező ítéletet hallani szülőtte földéről egy utazónak!“

„Ön félreértésem alapított sokat. Nem a' hely szerezte boldogságomat; mert úgy olasz ország lett volna édenem; egy varázs tette azt, melly virágos színbe öltözteti a' kopár hegyet; alkot olasz földön kívül is elizeumi tájt; feledés vékony fátyolával lepeli a' látott vidéket, ismert embereket. E' mindent más alakba változtató bűvész — a' boldog házasság.“

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász-hir. — Pozsonban febr. 15-kén hosszás betegeskedés után élete 37-dik évében elhunyt nemes Csatószegi Csátó Pál, a magyar tudós és Kisfaludy-társaság tagja, a Hírnök és Századunk segédszerkesztője. Hült maradványait a városi sirkertbe vitték febr. 16-kán. — Gyászolják halálát hitese nemes Gelle Karolina asszonyság 's leánykája.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyász-hir. Pesten febr. 16-kán mult-ki hosszás aszkórból élete 47-ik esztendejében t. Hoffner József orvos tanár ur, a m. kir. egyetemenél állatgyógyintézet igazgatója, 's a magyar tudós társaság levelező tagja. Hült tetemeit az orvosi kar 's tudós társaság tagjai, az orvosi tudományok hallgatóinak igen nagy száma, 's a boldogultnak baráti, tisztelői kísérték 17-én a József városi temetőbe.

HIRSZEKRÉNY. — Folyó hónap 17-kétől naponként verőfényes napunk van, 's a havat, jeget jóformán olvasztgatván utszáinkat lucskossá teszi. — Dunánk jege még mindig mélyen áll, 's emelkedni nem akar. — Álló hidunk czölöpeinek leverésével folyvást dolgoznak, sőt a közökbe köveket is kezdenek hányani. Mindenki kíváncsílagon töprődik azon, vajjon az indulandó jég nem fogja-e e czölöpöket kiemelni állásukból. — Mondják, hogy a felső vidéken mult napokban 4-5 lábnyi magasságú hó esett, 's ez okozható, hogy 17. és 18-kán a bécsi posta szokott idején tul csak más nap délben érkezett Pestre.

A nemzeti színházunk ügyeinek elrendezésére kirendelt országos biztosság febr. 16-kán összeült ugyan, de igazgatót ismét nem választott. Mint halljuk, a recurrencek semelegendő számmal nem voltak, sem e hivatalra megkivántt tulajdonokkal bírónak nem találtattak. — Langh k. a., nemz. színházunk első énekesnöje, mint értettük, nem sokára „Vergy Gemma“ szerepében, M-ky k. pedig még e héten, mint Agatha, a „bűvös vadász“-ban fog fellépni.

TA-RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Lávahamu-zápor a világtengeren. A „Canton Press“ után e nevezetes adatot közöljük. Niantie, egy Chinába járó britt hajó, néhány hónap előtt, midőn a keletindiai szigettengerből Macaóba utaznék, Sulu sziget-csoport között egyszerre lávahamu-záportól borították-el, mely mintegy 12 óraig tartott, a csillagok fényét elhomályosítá, melylől sajátlag igen finom permeteg volt, 's a költézetet és vitorlákat vastagon lepé-be. Három napmulva, az éjszaki szélesség 8° 25' alatt, egy második hamu-zápor lepte-meg a hajót, mely amannál finomabb, 's esti 10 órától reggeli négyig tartó volt. Egy czethalász-hajó, melylyel később Niantie találkozott, fennebb említett időben a luçononiai és mindoroi száraz közt olly ocean-vidéken, melytől 60 német mértföldnyi távulagra kelle akkor a britt hajónak lenni, hasonló hamuzápor lepte-el. Minthogy vizsgálat után hasonlóknak találtattott e hamu a javai és sumbawoi vulkánok tövénél gyűjtöthöz, ezeknek kivetések pedig néha 120 sőt 160 német mértföldnyire is berepülnek a tengerbe, abban állapodtak-meg, hogy az említett hamuzápor a luçononiai, formosai vagy a tengernek más szigetről szórattott oda.

A vándorló myotomok, azaz, szem-izom-vágók, jelenleg egy új osztályát képzik az orvosoknak (mond egy orvosi folyóirat), vagy sajátképp' kuruzslóknak, kik az utazó hályogszurók, sérv-metszők és homokszurók korára emlékeztetnek minket. E' kalandorok kezeikben műtevő eszközeikkel, minthogy Dieffenbach, a' nagy mesternek egy pár műtételét látták, széltire Dieffenbach segédeinek vallják magukat, 's mint myo- és tenontomok (izom 's idegvágók) minden orvosi rendelet ellenére, Neva-tól Tajo-ig egész Európát bevándorolják, 's nagy városokba érkezve, trombitás és dobosok helyett barátaik 's fizetett újságírók által kürtöltetik-ki magukat, és előadásaincm a' vásártéren, deszka-állványon mennek végbe, hanem szalónokban, csillagos, rendjeles tömeg jelenlétében; ők pedig beszélnek szaválnak, hadaráznak, mint az olasz országi foghuzók, 's barátaik helyeslő zaja, tapsok között eltávoznak (a' nélkül, hogy a' műtétel sikerét bevárják), és a' szomszéd városba mennek, hogy ott ugyan e' mulatságos és nyereséges komédiát újra kezdjék.

Skó t orszá gi tél. A' skót úgy nevezett felföldön télhó 7-től olykémény hideg volt, hogy a' különben legvadabb madárfajok, mint bibiczek, szalonnák, 's mi több, néhány hegyi madarak a' sikra költöztek, és enyhelyet keresve szelíden, mint háziállatok, kertekben és utzákon telepedtek - meg, hol a' lakosságuk örege, apraja, tompa érzéketlenséggel, ezrenként öldösi-le őket.

KÜLÖNFÉLE.

Szerencsétlen eset. — Egy szegény parisi némbér, ki gyorsan a' vásárra futott, némelly apróságokat vásárlandó, hazatértekor lakát hamuvá változva és — két gyermekét hamvadt csontvázak-ká törpülve találá. Ő tudni illik: melegítő serpenyőjét honn feledé, és az ennek közelében feküdt ruha okozá az egész veszélyt. A' szerencsétlen anya vigyázatlanságát könyező szemekkel rimánkodva báná, és szívzaggatólag jajgatott: de hiában; az eseten nem volt mit javítani! — Ez ismét szívhez szálló példa a' szülőknek és gyermek-ápolóknak, mennyire veszélyes a' gyermekét magára hagyni!

Mérték telen honvágy. Egy orosz dragonyos, ki az osztályos segédnél szolgált, 's ettől mindenen felett kedvelték, ki hinné? e' dragonyos, született sibiriai, oly honvágyat kapott a' sibiriai jégpuszták után, hogy egészen melancholicus lön. E' kedélykór oly erőt vön rajta, hogy rövid időn sir szélére viheti a' szenvedőt. Urának vigaszai éppen oly sikeretlenek voltak, mint az ezredorvos gyógyszerei. A' baj naponként nagyobb lön; 's minthogy a' boldogtalan nem látott más módot hazájába juthatni, azon kétségbe esett határozatot érlel-meg lelkében, miképp' magát oda száműzesse. Némi villongások köztte 's kedvese között boszúra ingerlék, és a' szegény ártatlan leányt határozó-el honvágyának feláldozni. Más napon bizonyos ürügy alatt a' folyamhoz vezeté kedvesét, bele taszítá, 's nyugodtan haza ment. Minthogy az eltűnt hölgy iránti viszonya ismeretes volt, csak hamar bőrtönöztek, hadi törvénszék elébe állítottatott, hol tettét szóval sem tagadá, 's melyt ő holtiglan Sibirijába száműzé. Igaz, hogy a' hazájába juthatásnak reményéhez egy gonosz föltétel is volt mellékelve, mire ő legkevésbbé számolt. Előbb még 70 kancsuk-ütést kellett kiállnia, 's ő rendkívüli állhatatossággal szenvedte a'

sujtásokat a' legrettenetesb fájdalom daczára js; sőt szeme örökké fővegén függött, melly töle kis távulságra feküdt, 's orosz szokás szerint nem sokára telve lön ezüst pénz 's bankjegyekkel. A' honvágy és pénzre ásitás anny; erőt nyújtott a' boldogtalannak, hogy foglalja karán a' kórházba ment, hol nehány hét mulva tőkélyesen fölélpülve, vidám kedvvel ballagott több számúzóttel honja felé.

China i törvényk önyv. A' chinainak szelid, lágy jellemével szörnyű ellentétben állnak azon kegyetlen büntetések, mellyeket a' legkisebb botlásért rendelnek Dracóinál szigorúbb törvényeik. Áruló, szökevény, valamint fejdelem élete ellen törekvő a' legkinosb halállal büntettetik; így a' gyilkosok és korona-javak rablói; végre azok, kik szülőik iránti kötelességöket megsértik, a' lefolyt gyász-idő előtt megházasodnak, vagy nem sokára szülőik halála után mulatságot adnak. Részre hajló 's megvesztegethető bírák, ha igaztalanságuk bebizonyodik, törvény szerint fejöket vesztik; 300 rubel rablója megfojtatik, vagyonából a' kár megtérítetik, 's ha vagyona nem volna, neje 's gyermekei a' károsítottnak rabszolgái lesznek. Főtisztviselők, ha alattvalóik gondatlanságuk miatt szükségét látnak, hivatalukból két fokot és két évi díjokat vesztik - el. — Első szökése után minden rangú katona 100 ütleg kap; ismételt esetben éltével adózik. Ütéssel fenyttetnek: a' kolostorok és papság előjárói, kik némbert bocsátnak a' templomba; kik főtiszttség után törekednek, valamint az is, ki a' császárnak illy hizelgőről említést tesz. Ha czimboraságuk bebizonyodik, az ajánló 100 sujtással büntettetik, amaz fejét, vagyonát veszti, neje és gyermekei pedig rabszolgákként adatnak-el. A' főtisztviselők alattvalóikat egyszer évenként vizsgálat alá vehetik, mennyire haladtak a' hivatalismeretben. Ha a' vizsgálat rosszul üt-ki, bizonyos számú ütessel bünhödnek. Ki hivatalbeli ügyeit halasztja, első napért 10 's így aránylag 80 csapással bünhödik. Hivatalából elbocsátott tisztviselő, ki hivatalnuli tisztügyekbe avatkozik, 2 font ezüstöt fizet, miről nyugtatványul 80 bambus-ütést kap. A' császári palota szolgái, ha magukat illetlenül vagy lármásan viselik, 100 ütést, felügyelőjök pedig, akár volt jelen akár nem, minden kivétel nélkül 50-et kap. Az orvos, ha hibás rendelményt irt, 100 sujtással ajándékoztatik-meg; pórok pedig, kik asztalnál a' szülői jogot nem tekintik, 5 ütést kapnak. Kisebb vétkekért arczcsapásokkal büntettetnek, mellyek a' bakó kénye szerint többithetők, vagy — pénzért — lealkudhatók.

Meleg, melegebb, legmelegebb. „Frazer Magazin“-jában következő mulatságos megjegyzést olvasunk. — Egy ház gyakran egy asszonynyal is elég meleg; olly ház, mellyben az asszony anyjával lakik, már melegebb; azon ház pedig, mellyben két mostoha anya van, olly iszonyú meleg, hogy a' földnek semmi helye még csak nem is hasonlítható hozzá.

Áldott házaságok. — Rövid idő előtt tiz orleansi lakos összegyült egy közmulató helyen, holtöbbsi közt, időöltésből, szülöttjeiket számíták-fel. Ebből 78 egyed ütött-ki, mire a' szapora család-atyák kölcsönösen összeveték életkorukat, 's kisült, hogy a' legidősb csak 40, a' legfiatalabb pedig 26 évet számlált.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap februar 28^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Malveosi.

(Vége.)

Valóban könnyű boldognak feledni a' multat — felelt az utazó — és sok jó is van némelly dolognak feledésében; ez által ele nyésznek a' mult idők lángbetűi emlékünk tábláiról, 's megszününk kétszeresen átszenvedni a' multnak eseteit. O! bár sorsaul jutott volna e' jó egyik barátomnak is. Engedjen-meg nagysád, hogy egy szerencsétlenről emlékezem. Történetének hallása nem fogja boldogságát megháborítani. — Egy barátom volt olasz ország egyik tündöklő családjából. Egy czedrus szál sugár-termetében, rendíthetlen kőszirt akarátjában, maga a' Vezuv lángérezetében. Disze a' férfiaknak, kedves tárgya sok nőkebel titkos vágyainak; de ő csak egyet látott, egyért érzett, egy szép idegenért, ki társaságban örömet irigyelteté magát a' kitünő ifjúnak hódolata által, de később a' reményeken sok ideig vezetett szerelmes ifjúnak esdekléseit ki nem hallgatva utasítá vissza, — 's ez után csak egy pillantással sem boldogítá az olvadó hangokon kérőt. Mondja-meg nagysád, nem boldogság lenne-e örökre feledni a' hideg keblű nőt? De a' szerencsétlen feledni nem tud; mert fájdalomnak él. Ő most is olly hön, lángzón 's végetlenül szereti őt, mint négy év előtt; kész lenne érette átfurni a' földet, ha pályadíjul bírása lenne. O! mondjon vigasztalást nagysád a' hű barátnak! adjon írt tanács-szavában, mit a' fájdalomtól elkinzottnak gyógyításul vigyek!

Békevölgyiné arczán pir és sáppadtság váltogatá egymást e' beszéd folyta alatt. Zavarodása titkolhatlan vala a' férfinak őrpillantatitól. Még is rendbeszedte némileg magát, 's a' határozottság bátor hangjain mondá:

„Egy önérezetében tiszta férfit gyöngé nőnek visszautasítása meg nem dönthet ugyan, de büszkeségét sértheti annyira, hogy a' megvetőre ne emlékezzék-meg soha, 's így feledjen; mert ő

bizonyosan feledtetett. — De most engedelmet kell kérnem; lábadzó egészségemnek az esti hűs lég könnyen káros lehet. Nem lehetnék szerenesés szobámban tovább élvezhetni társaságát? —

„Bocsánatot nagysád! — mond a' férfi elkomorultt hangon — még ma utat kell tennem. Csak azon engedelemért könyörgök még, hogy fűvészeti szenvedélyemnek áldozandó, néhány pillanatig a' kertben maradhassak.“

„Teljes szabadságára!“

A' férfi elkísérte közönbös tárgyakról beszélgetés között a' háznak kertre nyíló ajtajaig; itt bucsút vön, 's lassú léptekkel ment virágokkal szegett utakon a' kert belsejébe. Egy lugasnál megállt, 's darab ideig gondolkozni látszott. — „Boldog vagy asszony! — mondád — haha! — boldog voltál, kell vala mondanod; mert Istenemre! a' dühödt 's általad feledett szerető boszújának áldozatja leensz. — Malveosi, te kaczaghatsz hirmondásomra; te olasz vagy, 's annak kell lenned, boszúra kélsz, én eszköződ leszek.“

Ekkor tovább ment, 's a' kertészszel találkozáván, darab ideig lassú hangon beszélt vele; pénzt nyomott markába, 's kénlő vizsgálódások között a' kertből távozott.

Az erdő szélén még ez éjjel köpenybe burkoltt két ember tanácskozott. Beszédök fontos nyomatú, de lassú hangon folyó. Belőle csak e' néhány szót lehet kivenni: „elfeledett? Én azt nem tetém; boszúmnak hű emléke van. Vesszen ő! 's ha elveszett, akkor én is feledni kezdek.“

Három nappal a' történtek után, éj leple alatt, álom szenderült a' falunak békes lakóira. Semmi nesz; csak a' távulban legelő marhák kolompjairól hozott néha a' lenge szél némi hangokat. A' természet maga pihenni látszott a' nyári nap bámulandóul működő szorgalmán.

Éjfél tájban férfi-lépteket lehet hallani, mellyek két oldalról a' kastélylal átellenben fekvő fatorony felé intéztettek. Két burkoltt férfi találkozáék ott, mint az erdő szélén. Egyik sugár magas termet, komor szemöldökkel; másik a' esinos alacsony, kívül a' kertben már találkozáék.

„Elvégeztél mindent L o r e n z o? — kérdi a' sugár magas férfi.

„Rendelésed szerint Malveosi.“

„Fogj hát munkához; tetteid következményét itt bevárom; az ismertt helyen találkozáék!“

Az alacsony távozáék, kert felé irányozva lépteit. Malveosi beljebb vonult a' régi fatorony gerenda-tömkelegébe. Komor pillantata, mint átok, feküdt Békevolgyi lakán. Összedugott kezei

hideg nyugalmat, haragban égő szemei benső indulat-vihart fejezének ki. Nehány perczig állt e' merő helyzetben, midőn egyszer láng lobogott-föl a' kastély tetején. — „Aha! — de jól láttam-e? — 's feljebb nyomá szeméről kalapját; ismét egy lobbanás, és több, minden oldalról. — „Valóban tervem sikerült. — Üdvözöllek ti szenvedésim áldozat-lángjai! ti hatalmas karjai boszúm óriási alkatának! E' percz vala az, melly becset adott megutáltl éltelennek; megjött az, 's meg kellett jönie! — monda keserű guny hangján, mint éjnek a' nappal után. — Csak föl-föl ti légvirágok! ékesítsétek a' menyasszony keblét, melly töviseket termett számomra! — Föl ti égő szövétnekek! világítsatok kétségbe esése éjére. — Föl ti melegség fiai! csókoljátok meleggé a' szivet, melly irántam hideg 's megvető vala!”

Mig így dühöngött vad érzetében, az alatt a' mindünnen föl-támadó elem összefüze karjait az enyészet lakja felett. Láng és füst harczolt a' segélyre szaladt jajgató nép ellen. — Minden ajk csak egy nevet kiáltott; minden kéz csak egyért tett és próbált a' hálás nép között, ez egyben mindenért jóltevő asszonyukért, ki e' pillanathan a' felső emelet ablakából, gyermekét fél kezében tartva, esengett segélyért. Hangjait az elemek lobogása fölemész-té; csak némi töredékeny hangok: „segítség... csak ez ártatlant“ — jutottak, mint égi szellemek hangjai, a' földre le. A' nép sirt, imádkozott, őrvjögött, dühösen rohant az elemek közé. Mind hasztalan. A' szabadulás lehetlennék látszék.

Ez alatt a' bün fekete fija beljebb vonult a' gerendák közé, hogy a' harangverésre szaladt néptől észre ne vétessék. — Indulatai habzó tengerként hullámozottak; nyelve mozgott, 's bünös ajkának rém-szavai a' harang vész-hangjaival egyesültek. — „Hah most vagy már szép, te gunyos hideg nő! — szóllt a' lángoktól csapkodott ablakban kétségbe esetten kiáltozó felé. — Az elszórtt haj, kisirtt szem, kidagadt ajak, ezek bájolnak most már engemet, midőn olvadó tekintet a' varázs szemekből, méz-csókok a' pirosló ajkáról, fürt a' holló-haj selyemből mást boldogítottak. — És most... most — mondá görcsösen szoritva kezeit — lakolj e' boldogításért! — lakolj azon kezek által, mellyeket te olly gunyosan megvetél!... De mit mondok, te azt nem tudod, te azt nem gyantod, hogy e' vész, mellyben most féregként kinlódol, kinek kezéből jó?... Neked azt tudnod, neked azt teljes mértékben, mint megvettetésemet éreztetéd, érezned kell... Hah! erre még élned, még szabadulnod kell!“ — 'S ekkor egy tigris rohanásával az udvaron termett.

„Föl a' lajtorjával, föl! én megszabadítom asszonytokat, mielőtt azon rohanni készülő tűz-ár földre zuhanna! — A' kötelekkel bizonytalanul összekötött létrán néhány percz alatt már ablakpárkányánál volt, beszökött rajta a' füsttől telt szobába, 's nézett szerteszét meresztett szemével. Most meglátja a' padlózatot eszmélet nélkül fekvőt, keblén gyermekével. Köpenyébe burkoló hirtelen, 's megragadván a' párkányt kezével, lebocsátkozott, a' bizonytalan távulságban volt lajtorjáig.

A' nép kezét törve imádkozott; sirt, jajgatott, látván, a' veszt, melly a' lassan haladókat már-már elborítandó vala. — „Sebesen az Istenért! sebesen, ordított a' nép; már indul, már jó a' tűzözön. Csak négy lépést még, és segélyünkkel szabadulva lesz. E' perczben rohant-le zuhatag vizomlásaként a' mindent összeemésztett elem a' földre. De már ekkor a' veszély ellen hideg fontolással daczóló bátorságban, a' hálaadó nép körében volt.

A' hely nem bátorságos — szóllt Malveosi — 's utat tört magának, terhétől válni nem akarván, a' kert felé, 's ezen keresztül a' szabad mezőre ért. A' nép áldást könyörge utjára, melly pedig átok ösvénye volt. A' mezőn lassúdtak léptei, 's úgy látszék, hogy erejéből teljesen kimerítették; mert terhét lassan letevé a' földre, és sebes lihegésében pihegte fáradságait. Ez néhány percz műve volt; mert mintha valamitől rettegne, fölvevé terhét, 's kettőzött léptekkel ment az erdő felé. — Elérvén azt, egy kis ösvényen a' tó partjához ért. Itt kibontá a' szorosán összekapcsolt testet, 's a' harmatos füre fekteté. — Ritka látvány vala ez! Tiszta fehér háló-öltözetben feküdt a' nő, bal kezével szívéhez szorítá gyermekét, jobbával átölelé kis derekát; hollófürtjei, mint áldás szávai, nyugodtak a' gyermek fejcskéjén. Szemei bezárvák, mint a' mennyország arany kapui istentelen előtt. Feje körül gloriaként harmatcseppek tündöklöttek a' zöld fűszálakon.

A' szép gyermek, vékony ruháján áthatott harmatnedvtől, csak hamar eszméletre jöve; föl akart emelkedni, de anyja kézkapcsaitól nem szabadulhata, 's ártatlan rebegésének fél siró, fél kéro hangján mondá „anyám!“ E' hang, e' jelenet képes lett volna a' tigrist vissza rezzenteni első dühe vadrohanásából, vagy a' bőszült oroszán égnek emelkedett serényét lesimitani; csak ez emberben, e' minden állat legszörnyűbbikében nem költ lágy érzelem, nem szánakodás, nem könyörületesség. Keblében az Aethna forrt, 's a' láva kitörni ügyekezett.

A' tóhoz lépett merő állásából; kalapját vízzel merité-meg, 's durva kiméleflenséggel öntötte végig tejszinű testét a' bájosan elterültnek. A' gyermek, ki már eddig is sirt, most hangosan si-

kolta-föl. A' nő mély ájulásából a' hideg viz után magához jöve, szét-bomlottak kezének kulcsai, hirtelen felszökelt, 's egész testében megrázkodván, körültekintett. Felpillantásának első és legkedvesb tárgya gyermeke vala. Kezeit nyujtá a' földön maradt felé 's nyájas hanggal mondá: „fiam, drága gyermekem!” — Karjaira emelvén a' sirni szünőt, most kezdett valóban eszméltre jőni.

„Egek, milly ismeretlen hely, 's milly hideg van itt! — hol vagyok? 's kételkedve dörzsölé szemeit, önmagának sem hívén.

„Egy férfi hatalmában — mond a' szoborként álló, ki téged ön élte kockázatásával tűzveszélyből szabadított-ki, 's ide, mint biztos helyre hozott.“

„Ah, ki vagy te nemes férfiú? mond nevedet, hogy holtomig buzgó imába foglalhassam, 's ez ártatlan, az anya néven kívül más szót nem rebegő gyermeket, nagy nevedre megtanithassam. O mondd-meg nevedet, hogy annak hallásában egyesitsek minden nemes tettet, melyet valaha ember tehete. Mond a' hála nemét, melylyel áldozhassak azért, hogy egy három testben válhatlanul lakó életet megmentél!“

„Nevem? — mondá vadon fölkaczagva — kérd azt a' vadon bérceitől, mellyeket vad állatként bujkáltam-át, 's visszabömbölik azt. — De nem, — meg mondom az utáltt nevet, megmondom, hogy átokká fagyalja ajkadon a' reá emlékezet. — Én vagyok a' téged örültségig szerető, éretted honát elhagyott, 's általad gunyosan megvetett Malveosi!“

„Istenem! — sikolta kezeit törve a' reszketeg nő — Malveosi, te rettenetes vagy. Gerjesztém-e valaha dühös szenvedélyedet, hogy ez bünömné lett? — Nem szerettelek — mond könyeinek zápora közt — azt megismerem; mert szivemet régen más birta már. — De tehet-e arról a' galamb, ha szive hasonpárért, nem pedig a' bércezi sasért dobog?“

„Rettenetes vagyok ugy-e? de ki által lettem azzá? Szerettelek azon hévvel, mellynek kifejezésére emberi szó még nem találtatott; szerettelek a' dühödésig. Féllettelek, mint kincse hal-mát sovárgó fösvény. Gyilkos vasam üldözé, ki irántad szerelmet érze. — Az egész emberiséget szerettem volna kipusztítani, hogy más szem rád ne pillanthasson, mint az enyim. — Belőlem csak egy szavad által angyalt teremthetél, 's megvetésed által ördögöt tevéll... Hajh asszony, érted-e, mi a' megvetetés? A' furiáknak száz élű kardja ez, melylyel irtóztatón kineznek a' bélyegzettet; viperája ez a' kebelnek, melly ezt lassan, de borzasztón szaggatja-szét, mint enyimet szétépte már. De mit vesztegtek én? Asz-

szony! a' boszú vég-órája ütött; halmód kell.“ — 'S ekkor magasra emel egy tört a' nőnek feje felett, ki szivrázólag jajgatott, 's tén-den csuszott a' dühében borzasztónak lába elébe.

„Ha irgalom lakja még kebledet, kegyelmezz kérlek mindenre, mi szent előtted. Vagy ha boszúd véremmel oltható csupán, szurd-át szívetem, 's gyönyörködjél a' kiomlandó vér felett, mellynek utósó cseppje is csak férjemért buzog... ölj meg — csak ez ártatlant adasd-át apjának.“

„Hah nyomorult! utósó pillanatidban is engem kinzasz e' kölyökre 's utáltt férjedre emlékeztetéssel? Puskaport hintél az Aethna méhébe!. — Már nem kell életed! vedd azt átkul, hogy átnyöszörgjéd a' hosszú éveken. De egy emléket birnod kell utósó találkozásunkról.“ 'S ekkor, mint ölyv a' gyöngö csirkét, ragadta-ki a' siró gyermeket anyjának öléből, 's magasra emelé-fel kezével.

Az anya kétségbe esetten ugrott-fel, 's rohant a' gyilkosnak. — Ölj ezerszer fenevad! csak ez ártatlant ne! — sikolta, 's össze-rogyott. De a' dühöngő férfi ártatlan vérbe mártá gyilkos fegyverét. A' kisdud ajkán az „anyám!“ szó hangzott utószor el.

A' vad gyilkos tóvízzel mosta-le öltönyéről a' pirosuló vért. — „Mint éget e' gyáva vér — szólla — le vele — 's el meszsze innét, oda, hol vad állat tusázik halálsatát. — El, hova még emberi láb nem tapodott soha!“ — 'S ment.

A' nő néhány pillanat múlva föleszmélt: szemei kidüledtek; arcza elváltozott. Sirt 's nevetett, gyermekét karjain hintáztatá; szaladt 's ház-romokhoz ért, hova a' minél előbbi viszontlátást ígértt férj éppen megérkezett. Boldogság képét vivé-el hazulról, 's visszajövet boldogsága romjait találta. Nője nem sirt, midőn meglátá őt, hanem nevetett, 's ugrált örömeben: de ez öröm a' férjet megdönté, lábai ingadoztak, gyermekét látván-meg; — szemei kápráztak; keble feszült, 's lehanyatlott; ágyba téteték, mellyből nem is kelt-fel többé. Nejét nem láthatá; mert ez többnyire mezőn és erdőben futkosott, virágokat szedett, koszorút kötött és ismét eltépte. Gyermekét karjairól csak alvása közben veheték-el. Most már apa és gyermek egy hant alatt nyugszik, és az anya virágokat kötöz.

* * *

A' gyilkost rettentő bűnének boszuló árnyéka üzé messze vidékekre. — Mult évben egy a' lengyel széleken bolyongó vadász, kősziklák közt, hihetőleg vadak által széttépett ember csontjaira és szétszaggatott öltönyére talált. Egy puska feküdt ezeknek közélében, mellyre e' szó vala metszve: „Malveosi.“

Várady Károly.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Fogfájás okai. — Még eddig nem sikerült az annyira elterjedett fogbetegségek lényeges okát kitudni, bármennyit mutathat is e' nembeli írományokból az orvosi rendszer. Ennél fogva vélem, hogy szabad lesz nekem e' tárgy körüli nézeteimet nyilván kimondanom, melly következendő. A' fogfájásnak alapja a' gyermeki években rakatik. Ha a' gyermek az anya tejétől magát elszoktatja, még egy ideig főzött ételekkel tápláltatik, mellyek czukorral édesítettnek-meg, és ez adott alkalmat arra, hogy a' czukornak káros hatása megismertessék: de ebben én éppen nem egyezem-meg. Az első élesfogak kifejlődése után jön a' zápfogaké, és éppen ez utóbbiak fejlődésekor kezd a' gyermek a' megnöttek táplájához szokni. Most azt vesszük észre, hogy a' gyermekek elejente a' sós ételek emésztésekor, mellyekhez még nem szoktak, folytonosan italt kívánnak, és ezen változtatásnál, melly a' meleg és hideggel történik, éppen a' fogképzés idejében, tétetik -le a' leendő fogfájás alapja. Ez okból a' zápfogak többnyire odvasak lesznek előbb, és ha egyeseknél egyszersmind az éles fogak is elvesznek, ugy az alap talán abban van, hogy ezek a' gyermekeknél még előbb, már az éles fogak képzésekor, sós ételekre voltak szoktatva, és így egyszersmind a' veszélyes közbenitalt szokásukká tették. Ha tehát a' roszat meg akarjuk előzni, ugy a' mostani nemzedéknél mit sem tehetni, hanem a' leendő ifjúságot, az anyatétől átmenésekor a' savas ételekre, kell tekintetbe vennünk. Ennél fogva a' csecsemőt a' savas ételekre csak halkan kell szoktatni, vagy neki csak éppen langyos vizet adni étel közben. Több évi tapasztalás a' gyermekek körül adott alkalmat nekem eme következmények vonására. Igen, én ugy találtam, hogy az első zápfogak elhullottak, 's helyettük ujak nőttek, és ezek tartósabbak voltak az előbbieknél, mivel ekkor már a' gyermek megszoká a' savas ételekkelit élést, és az ital szépen mérsékelte.

Jerichoi rózsá. — Eme virágnak tulajdona az, hogy miután kifejlett, összehengeredik, és évek multával is meleg vízbe tétetvén kiterjeszti kelyhét. Nem régen a' keletiek ennek hasznát vették. Ők t. i. a' nyugoti tartományiak könnyű hiedelmét és buzgóságát használva, — mert ezek a' szent földön mindig esudákat keresnek — eladták nekik Jericho rózsáját, 's pedig jó áron, ama kijelentéssel, hogy azt csak karácson éjszakáján és a' szűz Maria születése ünnepét megelőző estén állítsák vízbe, mídön ez jósló jeleket adand.

Az éji papagáj (Steatornis). E' különös madarat Humboldt Sándor ur először déli Amerikának Cumana tartományában látta, és állattani vizsgálataiban leirta. Humboldt állítása szerint a' Chaymas-Indusok mellett nagy barlang van, mellyben számtalan madár fészkel, mellyeket ott „Guacharok”-nak neveznek. E' madaraktól egészen folyékony és szagtalan zsirt nyerhetni, melly még a' faolajnál is tisztább, 's mind a' Caripe-Indusok, mind a' szerzetesek eszik. E' zsír a' hasbőrön nagy mennyiséggel csügg, 's kísütés után ehető és egész éven át eltartható olajat ad. A' Guacharo kakas nagyságú. Csak esti szürkületnél és holdvilágon repked; étele magszemek, mellyeket begyéből az Indusok kiszedvén igen hasznos gyógyszernek mondanak váltólázban. Az indusok állítása szerint csak a' fennebb említett helyen tanyázik e' madár. De van-e a' világon olly bebizonyított eset, hogy egy madár fajegyetlen barlangra szorítkoznék? különösen ha az általa lakott hely szélesebb terjedtségű száraz földön van? Braziliából már régen írják, hogy a' Guacharo számosan tartózkodik Matto Grossóban, és szemesebb körültekintés után bi-

zonyosan Para-ban is fognak olyat találni. E' fölfedezés egyóbiránt magában csekély érdekű lenne, ha a' szenvedő emberiség ügyében is egy fontos kérdés nem járulna hozzá. E' kérdés pedig nem a' váltóláz gyógyításán alapszik, hanem azon hirben, mely a' tartomány beljében egyhangú, hogy a' Guacharo zsirja csalthatlan gyógyszer rheuma ellen. Ha e' hir megvalósulna, mi iránt Rióba legközelebről bizonyos tudósítás érkezik, ugy e' madarak megérdemlik a' status költségén tenyésztést és szaporitást, hogy e' fájdalom-enyhítőszer ezentul illő helyet foglalhasson gyógyszerünk között.

Datura fastuosa hatás a. A' királyi társaság Londonban hirt von Arnold urtól Kingstonból (Jamaica), miképp' ott a' gyógy- és növénytanra nézve igen érdekes fölfedezést tettek. A' fennebb említett daturával tett kísérletek remélni engedik, hogy e' növény a' Bella-donnához hasonlólag azon tulajdonnal bír, hogy a' pupillá-t kinyújtja, hanem hatásaiban tartósabb módon.

KÜLÖNFÉLE.

Indiai lakoma. Az ebédlöbe lépöt különösen meglepi az étkek töméréksége, mely alatt az asztal görbedezik, söt összerogyással fenyeget, s egy az asztal felett nesztelenül mozgó legyező (parkah). Mozgása eleintén alig észrevehető, különösen, míg a' szobában senki sincs; de mihelyt a' vendégek belépnek, lebegése mindig gyorsabb és jótékonyabb hatású lesz, mint-hogy egy szobából másba menés is szerfelett tikkaszt a' nagy hőség miatt. Minden szék megett izmos, szakálos cseléd áll, melljén keresztbe vetett kezekkel, mellyeket csak akkor mozdít, midön a' széket a' vendég, s a' szá-molyt annak lába alá igazítja, mit az anglo-indianok kényelme nem nélkülözhet, — s midön asztalkendöt nyujt neki és vesz-át tőle. Az étkek többnyire indiai nyalánkságokból állnak, mellyek közt természetesen fecskefészkek játszák a' főszerepet; de az előkelőknél némelly europai termény vagy készítmény is pompázik az asztalon; mert hijába! az idegent mindenütt kapják. Minden vendég előtt egy tál van meleg vízzel, mellyből a' meleg ételeket eszik. Leginkább szembetűnik az europai előtt a' hölgyek sok itala. Egy pár üveg ale-t, francziabort s végül négy öt, söt hat pohár champagneit kiüríteni, mindennapi dolog. De vannak itt asszonyok, kik egy nap alatt fél, söt egész tuczat üveg ale-t is kiisznak. — Kedves hatást szül a' szobának bágyadt fénye, mellyet az átlátszó tető szül, s e' mellett a' legyező mozgását is védi. A' boros poharak, mellyek közül minden vendég előtt több darab áll, mindannyian ezüst födelesek, hogy a' legyeket és egyéb férgeket azokból kizárják. Nem ritka eset, hogy egész asztalt csapat barna szökcsök lepik, s az ételekre mihón rohannak, ugy, hogy néha alig elháríthatók. Azon időszyakban pedig, midön a' fejr hangyák szárnyasulnak, ezek valóságos csapás a' lakomázók nyakán. Mindennek rémulése pedig a' repülő poloska; mert fájdalmas csípésén kívül még szaga is pestises. Ha valamely ruhadarabba keverednek, lehetlen szagukat onnan kiirtani. Az idegenre nézve a' musselin karpitokba burkolódzó s világosan ragyogó tűzbogarak lehetnek rémitők.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betüivel, angol vas-sajton
uri ustza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön martius 4^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

(Spanyol beszély.)

Első szakasz.

I.

„Jézus, boldogságom, könyörülj rajtunk! — kiálta az öreg Kata, 's remegve bocsátá-le kiaszott ujjain olvasóját; — igazságos Isten! azt hiszem, szegény házunkat mennykő ütötte-meg!“

„Az könnyen meglehet! — felelé egy az ablaknál álló fiatal férfi, kinézvén az elemek viharaiiba. — De azért ne kiabáljon kend olly nagyon Kata! nagytiszteletű nagybátyám majd azt gondolja, hogy a' vén konyha falai szakadtak kendre, vagy hogy az olla potridát ég tüze emészté-meg.“

„Hála Istennek, nem! — mond a' szolgáló nagyot fohászokodva — még élünk, és még minden helyén van nyugalmasan, csak a' kémenyen beömlött eső oltotta-el tűzhelyünkön a' tüzet. E' régi falak még mindig védik lakóikat; áldott legyen emléke az építetőnek!“

„Igen, igen; legalább szárazon ül ember ebben a' szeretetre méltó fészekben — gnyulodék az ifjú — és illy időben el sem hagynám. Istenemre! első eset, hogy örömetst vagyok benne!“

„Csendesen, csendesen, Don Alonzo! ha nagy tisztelőtű uram hallaná önt. ....“

A' fiatal férfi az ajtó felé nézett, és félig sohajtva, félig ási-tozva mormogá: „nagybátyám ma ismét nem leend kész breviumával; ugyan kapunk-e még ma este valamit enni.

„Minden kész, az olla tűznél áll készen, és már egy órája, hogy a' bort behütöttem!“ — felelt az öreg szolgáló, és föláll-ván még néhány darab fát vetett a' tüzre. Az ifjú el akarta hagyni a' tágas és nagy konyhát, mellyben valaha egész szerzet számára

lehető éteket készíteni; de az öreg Kata utána szaladt. — „Az Istenért! — kiálta — csak nem hagyand ön magamat illy nagy zivatarban? hisz ijedtségemben meghalok. A' nagytiszteletű ur is minden perczen lejöhet szobájából! Szépen kérem önt, jöjjön velem a' terembe!”

„A' refectoriumba, mondja nagy bátyám; hisz' ez a' vén fészek előbb barátzárda volt, és lelkenre! már nehányszor olly ebédet ettem benne, millyen még egy Carthausinak sem válnék szégyenére, tekintve egyszerűségét.”

Beléptek együtt egy konyha melletti tágas és sötét terembe. Kata kezében lámpa volt, gyenge és bizonytalan világot vető; a' falak szentek és martyrok művészet nélküli képeivel mázolvák, a' magas ablakok erősen zárttak; egy az országuatra vivő izmos ajtón és a' házba vezetőn is már lebecsáttattak a' nehéz závarok, bátor még nem volt késő est.

Az ifjú egy börrrel bevontt vén széken asztalhoz ült, melyet Kata hamarjában leterített, és rá könyökölven egy vadász-dalt füttyölt. A' lámpa legvilágosabb sugarait lövelte vonásaira, és azok nemesek 's finomak voltak, csaknem olly finomak, mint egy fiatal nőé; bőre fehér; és ha fekete, jó rendbe tartott pofaszakála férfias és komoly tekintetet nem ad arcának, 19 éves ifjúnak tartanád. Magatartása és módja igazán nemesi, de ruhája keserű szegénységét árulta-el tulajdonosának; viseletje hasonlít a' salamancai tanulóknak szokott viseletéhez — egy fehér felső öltöny és egy fekete köpönyegecske; mindkettő vén 's viselt.

„Nagy asszonyunkra! — mond Kata, ki még mindig a' pater nostert pörgette — hagyja-el ön vétkes füttyölését; ugy hiszem, sokkal jobban tenné, ha áhítatosan imádkoznék, hogy a' villám és dörgés minket megkiméljenek!”

„Igaza van kendnek Kata; legajtatosb arcot mutatandok; mert nézze kend, itt jön nagy bátyám!”

A' felső szobából refectoriumba vezető ajtó halkán nyilt-föl, és egy öreg lépett-be fekete öltönybe burkoltan, mint a' segoviai főtemplombeli papok szoktak.

„Ave Maria!” — monda, és intve fejével köszönte.

„Ave Maria purissima!” — felelé az ifjú, meghajtván magát egész tisztelettel.

Most egy hosszú Benedicite-t mondott a' kanonok főnhangon; azután intett unoka-öcsésének, Alonzónak, hogy üljön-le; és mindketten asztalhoz ültek.

„Nagytiszteletű nagybátyám! ön ma tovább imádkozott, mint egyébkor szokott!”

„A' szegény utasokért imádkoztam; legyen az ur irgalmas mind azoknak, kiket e' rettenetes zivatar a' Sierrán levő uton lep-meg.“

Egy borzasztó mennykő-ütés szakasztá félbe beszédét, és az egész ház megrázkodott alapjaiban. Mindjárt azután lódobogások hallattak kívülről, és a' jól bezártt ajtók ütésektől hangzottak-vissza.

„Boldogságos szüz, idegenek kéredznek-be! — kiáltott Kata.

„„Istennek és szenteinek nevében nyissátok-ki!““ hangzott kívülről egy férfihang, — zivatar és eső miatt alig kivehető.

„Rablók, banditák! — mormogá Kata — ne nyitassa-ki nagy tiszteletű ur!“

„No 's — mondá nyugodtan a' kanonok — itt nem sok vinni valót találnak.“

„„Nyissátok-ki jó emberek, nyissátok ég nevében — harsogott ugyan azon hang még hangosabban és sürgetőbben, mint előbb, — két hölgy van velem, kik félelem és bágyadság miatt alkalmasint elvesznek.““

„Mit parancsol ön nagy tiszteletű nagybátyám? — kiálta Don Alonzo.

„„Nyisd-ki az ajtót.““

Alonzo a' parancsot teljesíté, 's két hölgy és egy lovag léptek-be. A' lovag levette széles kalapját; fejét ősz hajak fedték; arczát frradások borították, mellyeket bizonyosan a' becsület mezején nyert. Észrevette mindjárt, hogy az őt vendégül befogadó — papi személy, és monda: „„nagy tiszteletű ur! ugy szeresse önt Isten, mint ön minket! Én Madridból jövök e' két hölgygyel, unokahugaimmal. A' zivatar a' Gvadarrama partjain lepett-meg minket, és azt medréből kihajtotta. Mi az elöntött utakon eltévedtünk, és már legroszabbra is készek lettünk, midőn e' magánosan álló házat megpillantjuk.““

„„Isten hozta az urat — felelt a' kanonok — ön szentegyházunk egyik szegény szolgájánál van, de ki önt szívesen látja, mint vendégét. Fogadja tőlem, a' mivel szolgálhatok.““

„„Áldassék Isten, áldassék ön, tiszteletre méltó szolgája a' legfőbbnek. Legyen szíves legelőbb is azt megparancsolni, hogy lovainkra legyen gond. A' szegény állatok még kinn állnak zivatarban és esőben.““

„„Alonzo! — kiált a' kanonok, 's büszkén és szomorún mosolyogva fordult unokaöcséséhez — legyen gondod a' lovakra gyermekem! tudod, hogy nincs inasunk.““

Az idegen egy pillantatot vete a' hallgatva kimenő nyulánk ifjúra, 's ekkor monda némileg bámulva: „„ön csak maga lakja e' nagy épületet nagytiszteletű ur?""

„„Igen uram, én egyedül lakom itt unokaöcsémmel és egy öreg szolgálóval; innét van, hogy házamat, ámbár veszedelmes és nyugtalan időkben élünk, még soha sem bántották, 's bátorságban alhatunk.""

Még mindkét hölgy az ajtónál állt; testalkatjokat, vonásikat széles köpönyegek fedék; alig lehete látni a' köpönyegek sötét gallérai alól kivillogó szemeiket.

„„Kata, gondoskodjék kend a' nőkről; szolgáljon nekik mindennel, mi szegény házamtól telik!"" parancsolá az öreg, miután az idegeneket komolyan és szívesen köszöntötte.

, Helyesen nagytiszteletű ur; előbb konyhába vezetem őket, ott jó tüzet rakok, hogy átázott ruháikat megszársítsák.'

„„A' konyhába?"" — kiálta az idegen lovag.

„„„Jó jó, a' konyhába — felelt hirtelen egyik hölgy — én ott igen jól fogom magamat érezni, arról biztosíthatom önöket; nekem annyira szükséges a' nyugalom, hogy engem a' hely, bár hol találok azt, legkevésbé aggódtat. Köszönd-meg még egyszer Don Juan nagytiszteletű urnak vendégszeretét.""

E' szók után meghajtá magát öreg gazdája előtt a' hölgy, kinek hangja tisztán és ifjan hangzott, és kísérőnéje karjaira támaszkodva elhagyta a' teremet. Az idegen letette átázott köpönyegét, és leült szemközt a' kanonokkal. Mintegy ötven éves férfi lehetett; testalkata szikár, de erős; felső öltönye durva posztóbol, melly alól legfinomabb gyolcsból készült inge látszott-ki; rajta egy nehéz arany láncznak gyűrűi fénylettek. A' kanonok gyanakodott vész és zivatar által hozzá hajtott vendégén; mindazáltal a' nemes vendégszeretet törvényei megtiltották neki azt, kinek háza ajtaját kinyitotta, kérdésekkel faggatni, és nyugton bevárta, míg amaz tetszése szerint elkezdé beszédét.

Az idegen barna pofaszakálát simogatta, és nagyokat lélezett, mint ki nagy veszedelemből látja magát kiszabadulva. — „„Szegény lelkemre — kezdé ekkor — ideje volt már, hogy földél alá találjunk! A' nők nem fékezheték lovaikat, mellyek minden mennyköötésre magasan ágaskodtak; alkalmasint szemeim előtt kellett volna őket elveszni látni.""

Az erre gondolat mintha most is kinozta volna; egy darabig hallgatott, azután tovább folytatá: „„engedelmet kell kérnem öntől, nagytiszteletű ur, hogy olly nagy alkalmatlanságot szerzünk.""

„Csak hivatalom szent kötelességét teljesitem — viszonzá a' kanonok — a' keresztényi szelidség parancsolja, hogy koldust, vagy elhagyatottat befogadjak, ha illy zivatarban kér kapunon bebocsáttatást. Itéljen most ön nemes ur! bánhattam volna-e önnel másképp?!” Csak az egyet sajnálom, hogy nem fogadhatom önt méltóságához képest.“

Az idegen szilárd pillantást vetett az egyház szolgájára, 's ekkor szólla egykedvű hangon: „„nekem ugy tetszik nagytiszteletű ur! mintha ön nem lakott volna mindig e' különös házban; talán már találkoztunk egymással?!”

„Nem emlékezem nemes ur, hogy ön vonásait láttam volna valaha; de még is ismerem spanyol ország vidékeit és udvarát; nevem sem egészen ismeretlen: Don Antonio de Parvesy Gusman-nak hívnak.“

„„Gusman ön? és egy Gusmannál találtunk vendégi befogadtatást? — kiálta-fel örömeiben a' lovag — hála Istennek, mindenható keze vezérlett ide minket!!”

Észrevette a' kanonok, hogy vendége nem egyeztetheti-meg a' házban mindenütt uralkodó szegénységgel e' régi és nemes nevet. — „Családunk ága, mellyhez mi tartozunk — beszélé nyugalmasan és keserű büszkeséggel — mint látja ön, szegény és elaljasodott; az ügyvédek keze nekünk mit sem hagyott név és életen — égnék e' mindkét ajándokán kívül. Azonban bár mint történt, legyen az ur akarátja! De talán elkövetkezett a' kor, mellyben igazságot követelhetünk, és igazságot nyerendünk; királyunk Alphons lábaihoz vetendem magamat; ugy hiszem, jól fogadandja dicsőült atyjának egyik régi szolgáját.“

A' lovag ég felé emelte szemeit, és nagyot sohajtott. — „„Alphons király — monda — adjon Isten lelkének örök boldogságot!!”

„Hát meghalt? fiatal királyunk meghalt?!” fölkiálta Gusman, és arca halotti sápadt lön.

„„Meghalt boldog asszony fogantatása napján, a' Madridból Toledóba vezető országuton.“”

„E' nagy szerencsétlenségről a' hir még ide nem hatott-el. De igaz-e az nemes ur?!”

„„Ah, igen is igaz! Láttam a' királyt meghalni; láttam őt meghalni; káros mérég ölte-meg alattomosan.“”

„És ki vitte véghez e' kárhuzatos tettet?!”

„„Don Henriquez. Mint Kain meggyilkolta testvérét.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Palotadáma. — Ő es. k. felsége uralkodó királynénk özvegy Csáky Ludmilla grófnét, szül. Lazanzky gfnét, palotadámává méltóztatott ki-nevezni.

PESTI VIZSGÁLÓ.

PESTEN, febr. 26-ki hajnal felé tüdővészből élete 34-dik évében szende-rült-el örök nyugalomra KISS IVÁN ur, e' lapoknak több évtől fogva szor-galmas segéd-szerkesztője, az almanach-társaság 's a' pestbudai hangász-egyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskolát alapító egyesületnek részvé-nyes tagja 's ez utóbbinak pénztárnoka. Hült tetemei 27-én vitettek barátjai 's tisz-telőitől kíserve a' József városi cizterembe. — A' boldogult — Rőjtökön (Sopron megye) született tisztos szülőktől; ferserdültt fiatalága korát a' m. színészetnek szentelé, 's mint ennek avatottja a' magyar 's külföldi literatúrából szorgalmasan gyűjte ismereteket. A' magyar színészet neki köszöni igen számos fordított színművek birtokát; e' lapok pedig több részint eredeti részint fordított elbe-szélést 's értekezéseket közlének tőle majd saját neve, majd Rőjtöki 's Par-lagi név alatt. — Egyike volt a' legbeesületesebb embereknek, 's példát mu-tatott, mennyire haladhat szegény ifjú is elő vas szorgalom által, millyennel ő igazán dicsekedhetett, a' tanulmányban és hasznos ismeretekben. — Nyu-godjanak békesen hamvai.

MÁTRAY Gábor.

Időjárat. Mult febr. 19-től fogva a' kikibukkant napsugárok jó formán olvaszták jegünket 's havunkat. 22-én azonban eső is hó is hullott; 23. és 24-kén folyvást szállongtak hópihék, 25. és 26-ki éjjel pedig 's még e' napi reg-gel is jó forma mennyiséggel hullott ismét. — A' 25-ki délelőtti napfény erő-sebben hatott Dunánk jegére; mert e' napi délután 3 órakor megindult, de ne-hány percz múlva megállt, 's az emberek azonnal jártak ismét rajta. — Mart. 1-jéig éjenként kemény fagy, nappal verőfény volt. A' városi hatóság már ladi-kokat vitetett minden főtszáinkba; mert a' folytonos havazás méltán aggódta t minket a' bekövetkezhető áradás felől. — Már a' Bécsiek is rendeléseket tet-tek a' veszély esetére. Adja Isten, hogy a' hó olvadása hirtelen ne történjék!

KÜLÖNFÉLE.

A' férj, nő és kutya. — Jolibois Eusebe, származatára nézve nor-manni, Darnetal városban, mellynek nevezetességei közé tartozik, hajfodrász-ságot és tánczmesterséget üz, és e' mellett tart egy korezmát is, hol ételeket és italokat kaphatni. Illy kitünő művészi tehetségekkel, Jolibois nem lehet nem nagy csudálója Napoleonnak. Ennél fogva ez előtt mintegy hat héttel eltökélte magában, hogy a' nagy ember temetésén jelen lesz. Mindazáltal tart-ván attól, hogy neje részéről hatalmas ellenzésre talál, jónak vélte csak ugy bucsúvétel nélkül távozni, és ettől fogva nem is tért vissza. A' nő gyakorlott levén a' borotválásban, egy ideig föláldozta magát a' szakálaknak; de vég-re megunván az özvegyiséget, elhatározta Parisba utazni. Oda érkeve, egyik nagybátyjához ment, de ez Joliboist csak egyszer látta, és azt hitte, hogy már régen honn van. A' csapodár hajfodrász neje egy öl-ebet hozott magával, mellynek Jolibois Cartuche nevet adott, és melly őt eddig minden fürké-szésénél kísérte. Utósó vasárnapon (januar 17.) a' nőt nagybátyja bú-osz-

latás kedvéért a' Coutille - sétahelyre vitte. Belépnek egy táncterembe. Car-touche hirtelen egy tánczesoport közé rohan; ugatása meghaladja a' muzsikát; rá ismert urára. Jolibois asszony és nagybátyja egyszerre itt vannak. Megpillantván őket el akarillanni a' hűtlen, de a' nagybátya megcsipi. A' táncz elakad; mindenek előnyomulnak a' házások veszekedését láthatni; a' vitatkozások élénkek lesznek. — Majd egy új színésznő elegyedik a' jelenetbe. Ez Jolibois tánczosnéja, ki neki szemére hányja, hogy őt megcsalta, azt hazudván, hogy nőtlen. — Jolibois a' bortól fölhevülve, haragtól fölingerelve, hangosan megtagadja törvényes nejét, és erősen állítja, hogy őt egyáltalában nem ismeri. De a' nagybátya illy gazságon fölindulva ököl-ütésekkel esik bűnös rokonának, és a' jelenet két szemekkel és betört fogakkal fejlődik-ki a' rendőrhiztos előtt, ki a' csapodár hajfodrást és gaztettet büntető nagybátyát együtt befogatta.

Legjobb borvevők. — (Parisi békebiróság előtti jelenet) Jalocharde eredeti képe a' borvegyítésnek, a' champagnei e' vidám emberesített személyesítésének. Jalocharde ez előtt évvel jött Bordeauxból; alkalmas bérlett helyen, a' rue de la Hachete-ban, telepedett-meg próbáival, és 18.000 testvére mellett is, kik naponként, mint ugyan annyi csődülők, méregetik Paris utzáit, és utjokon Cognac brulant-ot, Ai mousseux-t, Bourgogne spiritueux-t és Lafitte parfum-t terjesztnek-szét, még is már többet nyert 50.000 franknál! Azonban, miképp' eszközölte azt, hogy olly iparüzés mellett illy következményeket nyerhessen — mellynél néhány hitetlenek véleménye szerint alig lehet annyira menni, hogy vizet ihassék ember?... A' törvényes vita tudunk-ra adandja.

Biró. — Mi ellen kiabál ön Jalocharde ur?

Jalocharde. — O! kicsinység, ugy szóllván semmi; magam is hallgatnék róla, ha könyveim rendes vitele nem kívánná, hogy szólljak... de hijában, ezeket rendben kell tartani... én egyáltalában nem is sürgetem azt, hanem ez a' különöz Code de commerce... Nem zavarodásból történik; azon ön éppen ne aggódjék; még én nem vagyok olly gazdag, hogy megbukhassam. (Általános nevetés)

Biró. — Igen jól; de mi azt akarjuk tudni, mit követel ön?

Jalocharde. — Godfroy urtól kívánok 600. franknyi öszveget az adott borokért.

Egy vén gazdasszony. — Bort adott-el ön Godfroy urnak? hiszen ő meghalt!

Jalocharde. — Hallottam, hogy e' kellemetlenség történt vele; sajnálom is szivemből... derék becsületes ember volt, és jó atya... —

Gazdasszony. — Hiszen soha sem volt neje!

Jalocharde (a' nélkül hogy zavarba jőne). — Ez mindegy asszonyom! ő még is jó atya volt, mint veszi az ember (tartós kaczaj). A' haza benne egy polgárt, egy francziát vesz - el.

Gazdasszony. — Francia? hiszen svaiczi volt!

Jalocharde. — Semmit sem tesz; ha nem volt is francia, de lehetett volna. (Általános kedv) A' rény világpolgári; ő pedig erényes volt, mint senki más e' világon, még Iphigeniát és Lucretiát sem véve-ki; de kércem ezutóbit Borgiaival föl nem cseréltetni.

Gazdasszony. — Jól és szépen van mondva; de én önnek azt mondom, hogy nincs joga uramon eladott borok fizetését követelni.

Jalochard. — Ej ej, de még is, de még is! Godfroy atya borismerő volt; örömet szörbölt valami jót, a' kedves ur... Isten tudja, milly örömet ivott valami jót!

Gazdasszony. — De hogy' lehet olyat állítani?

Jalochard. — Én igen jól emlékezem, hogy ha bor-rakhelyembe jött, mindeniket akarta kóstolni... Ő ő fenékgig vizsgálgatta, a' tréfás; különösen szerette a' spanyol bort; például maderait... Abból, legalább ötven üveggel tartozik, és több mint ötvennel a' Chateau-margaut-ból; mert a' bel-földi borokat sem vetette-meg... nála egyik kedvencz tárgy nem zárta-ki a' másikat.

Gazdasszony. — Ez már szemtelenség!... Semmivel sem tartozik önnek; öt év óta egy pohár bort sem ivott.

Jalochard. — De még sem! még sem! —

Bíró. — Ha a' megholt nem ivott bort, igen nehéz lesz megmutatni, hogy a' bort, mellynek fizetése követeltetik, ő rendelte-meg.

Jalochard. — Ez okból, kevés nappal halála előtt hozzám jött.

Gazdasszony. — De hogy' lehet olyat mondani: tizenöt hónap óta lábát sem mozdította; hiszen egészen nyomorult volt.

Jalochard. — (komolyan) Ez rá nézve nagy alkalmatlanság lehetett; de az mindegy. Ugy hát személyének mást tartottam; úgy hát atyja volt, ki a' megrendelést tette.

Gazdasszony. — Ő csak maga volt családjából... Egyébiránt meg kell mondanom bíró uramnak, hogy Jalochard ur csak holtaknak küldi borait. Mihelyt valaki meghalt — nem láttad, mindjárt küld annak egy kosár Sauterne-t, vagy Rivesaltes-t, mintha a' szegény megholt rendelte volna-meg! Az örökösök kifizetik, hogy rokonuk utósó akaratját teljesítsék, és a' kereskedő jó nyereséget tett.

Jalochard (zavarodva). — Ej, ej anyóka! kend úgy tudja vezeték és keresztnevemet, mintha keresztvizere tartott volna!

A' bíró megfontolván, hogy a' vádló a' bor megrendelését, mellynek árát követeli, be nem bizonyíthatja, ellenkezőleg pedig kiszűlén annak lehetlensége, rendeli, hogy Jalochard ur borait vegye vissza, és a' költségekben megmarasztaltatik.

Bíró. — És most már uram, a' megholtak ne küldjön több bort.

Jalochard. — És még is ezek legjobb vevőim! Még egy sem panaszkodott a' bor jóságán (sok könyvecskéivel visszavonul) Ajánlom magamat; — még ön halála előtt — a' legjobb Ai mousseux-ból!

Kún Pál.

Furcsa per. A' montpellier-i törvényszék igen sok ideig foglalkozott egy perrel, és pedig egy ritka tárgyúval; t. i. az első francia granátos Latour d' Auvergne szive felett. Két rokon perlekedett ennek bírásáért. Tudomás szerint ez első granátosnak teteme Ambergnél nyugszik bajor országban.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Deücs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap martius 7^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Első szakasz.

(Folytatás.)

Szünet lön. Ugy látszott, az idegent fájdalom és nyugtalanság kinozta; azután valamivel nyugodtabban tovább beszéle: „,,a' király Toledóba akart utazni; vele voltak főlovász - mestere és néhány más nemes ur. Hirtelen sápadt lön, és lovára rogyott; alig lehetett megakadályozni, hogy le ne bukják. A' főlovász-mester és más kettő levették a' lóról, és egy az ut melletti kőre ültették. Már egészen hideg volt, és tagjai reszkettek a' halálos görcsökben. Hívei e' rögtöni szerencsétlenségen jajgattak és sirtak: ő pedig kezével mellje felé kapván legnagyobb erőtetéssel kiáltott: „ah, jaj nekem, a' strucz, a' strucz!“ Ezután egy pillanat múlva elröpült nemes lelke. Ingének ránczaiban egy pár száraz virágot találtunk. Egy koldús nő nyujtá azt neki Madridban a' kapunál, és a' király gazdag ajándékot adott érte. De a' virágok mérgezve voltak, és a' beszivott szag életébe került Alphonsnak.“

„Igy mérgezte-meg előbb arragoniai Johanna Viana herceget“ mond a' kanonok levertt hangon.

„,,Meghalván a' király — folytató az idegen lovag — holttestét köpönyegbe takartuk, és estig őriztük; midőn a' papok ünnepélyes menetben elérkeztek. De ah, ki tudja, találand-e' 12-ik Alphons csak egy sirt is! Még azon est, mellyen halálának hire Toledóba érkezett, föllázadtak a' Don Henriquez részére szitók; példájokat követték más városok, és a' Gvadarrama tul-partján egész ország fegyverben van.“

„És most mit teendnek? — kérdé a' kanonok, és szemei szikrákat löveltek — mit teendnek most a' hű castiliaiak, kik Don Henriqueznek leköszönése után 12-ik Alphonst kiálták ki királyknak?“

„„„Hugát, az infansnőt uralandják. De e' nemes hölgy azon veszedelemben van, hogy Don Henriquez kezeibe esik; azért sietni kell neki, hogy Segoviába juthasson.“““

„„Segovia! hát nem tudja ön, hogy Henriquez seregei Alcazart elfoglalták?““

„„„Hogyhogy? Don Tellez de Bira átadta a' várat?“““

„„Nem, nemes ur; elárultatott. Tegnap fejeztetett-le az egész nép szeme láttára, és egy kar sem emelkedék-föl a' nemes férfi szabadítására. A' vesztő helyig hive maradt az ügynek, mellynek szolgált, és e' szókkal: „Castilia és Leon! Alphons királyért!“ — meghalt.““

Az idegen e' hiren megrázkódva, mindkét kezével elfedte arcát; a' kanokok egy rövid könyörgést mondott a' király lelkéért, ki a' koronától és királyi pálczától olly korán elesett. Az eső szakadt még, a' dörgés gyengébb és gyengébb lön. Hosszú hallgatás után az idegen mintha hirtelen valamit határozott volna magában: „„„Don Antonio de Gusman! — szólla — én Don Juan de Pachaco vagyok!“““

„„A' szent jágoi nagymester?““

„„„Igen. Hogy' és miért vagyok itt e' rém-éjszakán két nővel, azt ön későbben meg fogja tudni. De szóljon ön, adhat vagy akar-e adni nekünk egy pár napra menedékhelyet?“““

„„„Adhatok és akarok; úgy tekintse ön nemes ur e' házat, mint magáét. A' szent keresztre, mellyet viselek, mind ön, mind a' két nemes hölgy olly bátorságban lehet itt, mint Castilia és Leon legjobb várában. Ugy látszik, hogy e' régi falak minden rárohánásnak kitétetvék; de legyen ön nyugodt; van e' terem mögött egy titkos szoba, mellyben nyugodtan alhatni akkor is, ha egész ház hemzseg is vért szomjazó ellenségtől.““

„„„Hát nem félhetünk árulástól, vagy meglepetéstől?“““

„„„Azért jót állok életemmel 's lelkem üdvével.““

A' szentjágói nagymester megszorítá gazdája kezét.

„„„Bizom önben Don Antonio de Gusman — szólla — elfogadom ajánlatát, melly sokkal nagyobb, mintsem hogy ön azt jelenleg átláthatná; vállalatomban nem kevesebb forog kérdésben, mint egy élet. Szóllandok még arról önnel.“““

Kata és Alonzo léptek-be. A' szolgáló jelenté, hogy már mindkét nő visszavonult hálószobájába, és engedelmet kérnek a' vacsoránál meg nem jelenhetésért.

„„„Tizenöt órát lovagoltak; ennyit lovagolni nőknek, a' kényelmes utazáshoz szokottaknak, fölötte terhesen esik“““ — mond a' nagymester.

Kata felhozta a' rövid vacsorát; mindkét ur hallgatott. A' velök szemközt ülő Don Alonzo gyakran kíváncsi pillantásokat vetett rájuk, de kérdezősködni nem bátorkodott. Vége levén az egyszerű vacsorának, a' kanonok egy fáklyát fogott, 's elől menvén, megmutatta vendégének a' számára készített szobát.

Don Alonzo maga maradt a' vén szolgálóval. — „Szegény lel-kemre — monda — ezek is hasonlítanak egy pár kisértetkez! Ha az idegen lovagot nem láttam volna enni és inni, erősen hinném, hogy lélek, mellyet pokol tüzétől kell megmentenünk könyörgé-sünkkel. Milly arcz! mintha kőből volna faragva; milly mód! és az a' szófösvénység, mintha minden egyes szótag egy dublone volna. Hát a' vacsorát enni nem akaró hölgyek millyenek, Kata?!

„Vacsoráltak; egy marok cseresznyét és egy darab kenyeret.“

„Látta kend őket jól?“

„Ugy mint önt, nemes ur.“

„Szépek és fiatalok?“

„O igen, meglehető's szépek — mond a' szolgáló ravasz hunyo-ritással — de még sem olly szépek, mint azon leány, melly itt a' ré-ten az Eresma partján gyakran tesz mulatsági sétát.“

„Hallgasson kend Kata, hallgasson!“ — kiálta Don Alonzo meg-lepetve és megijedve.

„Ugy-e nem tudta ön, hogy ismerem ravaszságát? De le-gyen nyugodt; a' vén Kata tud hallgatni; önnek nagybátyja mit sem fog megtudni. Hiszen mi is volna — szerelmeskedni ön korá-ban?! — Ah ki nem vétkezett fiatal éveiben!?“

„Látta kend őt?“ mormogá Alonzo, kiakarván kutatni, valljon nem tud-e még valamit az öreg.

„Igen, láttam; mint a' szegény leányok, barna gyolcs ruhát visel; hanem szép, igen szép; olly külsejű és ugy tartja magát, mint egy infansnő; lehetne gondolni, hogy egymagát lealázó, fő-rangú hölgy...“

„Ah Kata, mit beszél kend? — kiálta Don Alonzo szomorún és zavarttan — ő csak egy szegény elhagyatott leány. Nem látandja kend őt többé az Eresma partján; messze messze van innét.... Ő szép volt, és szeretett engem!..... Miért beszélt kend róla? Soha, soha sem akarok többé rá gondolni.“

Kezébe vette a' lámpát, és sohajtva lépdelt-föl a' meredek lépcsőkön kamrácskájába, melly nagybátyja háló-szobája mel-lett volt.

II.

Éppen kezdődött a' reggeli szürkület, midőn Don Alonzo hir-telen fölveretik. Nagybátyja lépett-be; papi öltözetét egy hosz-

szü barna öltönyvel cserélte-föl; borotváltt fejét kalap fődte, és lábán nehéz lovag-csizmák voltak, mellyeknek sarkantyúji vigan csörögtek a' kőlapokon.

„Ne csudálkozzál! — szólla — hogy zent öltönyömet, mellyet 30. év óta hordok, világival cseréltem-föl. Ennek így kellett lenni; el fogok utazni vendégünkkel.“

„Elvisz magával nagytiszteletű nagybátyám?“

„Nem, kedves öcsém! neked itt kell maradni; azért jól figyelmezz arra, mit parancsolok. Ne hagy-d-el házamat viszszatértemig. Órizetedre bizom a' két hölgyet, kik tegnap hozzánk be-szálltak.“

„Hát itt maradnak?“ — közbe szólla bámulva Don Alonzo.

„Igen; Katának legyen gondja reájok. Neked nem szüksé-g magadat bemutatni, ha szinte hivatnának is. E' terhes korban, mellyben élünk, készen kell lenni legroszabbra is. Ha Don Henriquez katonái vagy más vad csordák mutatkoznának a' ház előtt, millyenek egy idő óta szegény honunkat összekóborolják, esztelenség volna az ajtókat elzárni 's ellentállást próbálni. E' vészes esetben meneküljenek a' hölgyek a' fekete szobába, és parancsold-meg a' szolgálónak, hogy tárjon-ki minden ajtót. Még egyszer — ha rablók jönnek, ellent ne állj; engedd rablásvágyuk martalékaul a' házat; ez legjobb eszköz tőlek minél előbb megszabadulni. Ne feledd-el parancsimat kedves unokaöcsém; Isten veled!“

„Isten áldása kísérje önt utazásában nagytiszteletű nagybátyám; pontosan teljesítendem parancsait.“

A' kanonok távo-zék, és egy pillanat alatt két ló-röbögött-el. Don Alonzo ablakhoz lépett, és látta őket ellovaglani. — „Így hát ur vagyok én itt! — kiálta — szent Jakabra, már egyszer ideje! Ma hát nem látom nagytiszteletűsége arczát, 's nem vagyok kén-telen ugyan azon történeteket unalmas hangon elbeszélve hallgatni, mellyeket csaknem négy év óta kellett hallgatnom.... Természe-tesen, természetesen, ki nem mehetek; a' fogoly hát még zárva van, de nincs többé kulcsár!“

E' szókra megfordult az ablaktól, és körülnézte magát. A' ház, mellyben Don Antonio de Gusman lakott, csekély távulságra volt Segovióhoz egy mosolygó völgyben; a' segoviai káptalané; igen nagy, hanem régi és elhagyatott. A' kanonok Don Henriquez kormányzósága alatti történetekben bizonyos szerepet játszván, mintegy számkivetve élt itt. A' téres házban szerzetesi szint viselt minden. A' földszin nagy térei négy szögben pázsittal benőtt udvart keritének, mellynek közepén magas kereszt állott. Az első eme-let czellákra volt osztva, és úgy látszott, hogy minden ajtót, mel-

lyek hosszú sötét corridorra nyitak, szent képek őriznek. A' ház egyik szárnyában levő kápolna még régibb építésre mutatott a' többinél, és a' rajta emelkedő négyszögű torony a' szevillai híres Giralda alakjára építettett.

Don Alonzo sokáig nézett-ki a' láthatárra; gondolatai gyakran túl csapongtak rajta négy évi korlátoltlított életében. Gyűlölte a' magányt és egyforma életet, mellyre nagybátyjának uralkodó akaratja kényszeríté. Visszaemlékezések, kivánságok dobogtatták szívéit...

„Ah — monda magában — a' világ, a' világ ott fekszik előttem ama halmok mögött... Csak egy lépést kell tennem, hogy tökélyes életet éljek, és ide vagyok zárva, mint egy barát.... Mire van szüksége egy jó nemesnek, hogy állását magával egyenlők közt kivivja? Egy jó paripára 's egy kardra; ezzel készítnek utat a' világban dicsőség és tiszteletre; vagy harcmezőn marad az ember, és ugy is jó. És én — egy Gusman — ne törekedjem dicsőség, szerencsére? itt töltsöm ifjúságomat? misés könyveket, egyházi atyákat olvassak, és töredelmes életet éljek, mint valamely remete. Erre tanítottak engem atyám házában? Átkozott magány, kárhuzatos lelki és testi fogság! Ah, csak már egyszer szabadulásom napja elérkezne, és akkor veszejtsen-el Isten, ha még valaha e' barát-fészekbe visszatérek.“

E' magánbeszéd alatt még mindig nézett-ki az ablakon; előtte a' völgyben ragyogtak Eresma barátságos vizei, és partjaikon köröskörül friss reggeli harmatban fürdött, zöld, mosolygó rétek feküdtek. E' rétekre bámult ő sokáig; akkor — előbbi durva hangja meglágyult és sohajtva kiáltott: „Sára, Sára!“

Most édes álmaiból a' vén szolgáló hangja fölébreszté; ki nehéz léptekkel járt a' corridoron, és kedves Gvadelupe-asszonyunk híres dalát éneklé rikácsoló hangon:

Ördög incselkedik minden kereszt-uton,

Minden uton tolvajok leselkednek,

Boldogságos szüz! őrizz-meg minket!

Védd a' mellék- és főutakat,

És tedd, hogy sértetlen maradjanak

Mind testökben mind lelkökben a' vándorok,

Kik hozzád ajtatosan könyörgenek.

„Csakugyan szeretném tudni, hova zarándokoskodik nagytiszteletű nagybátyám — mond Alonzo, és kitérá ajtaját. — Kata, nem hallott kend róla valamit?“

Egy szócskát sem szólt arról nagytiszteletűsége — felelé a' vén szolgáló — csak azt parancsolta, hogy a' két idegennő pa-

rancsainak mindenekben engedelmeskedjem, és folyvást jó ebédekkel szolgáljak nekik.

„Jó ebédekkel? — mosolyga Alonzo — és miből, ha merem kérdeni — salátából vagy gyümölcsből? Hiszen úgy élünk ez átkozott házban, mint egy carthausi; már egészen megsoványkodtam!”

Felelet helyett mély zsebébe dugta kezét Kata, és bizonyos ércz-csörgést hallatott.

„Hagyott pénzt nagytiszteletű nagybátyám? — kiálta Alonzo meglepetve — jó Isten! ugyan hol vette?”

„Azt nem tudom; nincs is rá semmi gondom — felelt a' szolgáló — hanem égnék ez áldását jól akarom használni, és önnek nemes ur! azt rakom asztalára, mit konyha és piac legjobbat szolgáltathat. Tovalito, a' kis pástor, kinek nyája ott a' réteken legel, hozand Segoviából élelmi szereket, és ön ma délben püspöki ebédet fog kapni.”

(Folytatása következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Időjáratusunk most is csak változó, de egyszersmind inkább olly hideg és télies, mintha már a' jég és hó el sem akarna hagyni. — Dunánk igen keveset nő, 's jég hátán méhek, hangyák gyanánt járnak, kelnek az emberek, míg csak a' jégmozgást jelentő mozsárdörgés meg nem ugraszítja őket. Azonban hála égnék! ez esetre is a' városi hatóság mindennemű jó rendelkezéseket tett. — Naponként igen lassan olvad a' jég 's hó; innen remélhető, hogy a' vizáradástól talán mentek leszünk. — A' nagy vásártéren a' deszkabódék felállításával erősen dolgoznak (mert a' vásár jövő héten kezdődik). E' bódék a' 38-i vízveszélykor igen jó szolgálatot tettek a' házaikból kiszorultaknak. — Mart. 1-én estve ismét kevés, 4-kén reggel nagy hó esett. — A' hídfő és régi sétahely előtt töltés hordatik-fel, melly egyirányos lesz a' görög templom felé vonuló 38-ki töltés magasságával.

Hogy az Ürményi-család háza (nagy hidutsza 's vásártér közt) a' kircuria számára megvétetik, erősen rebesgetik.

A' hangászegyesület legfelsőbb engedelem mellett tagjai számára csakugyan készlő nyugpénz-intézetet alapítani. — A' német színházban Husvét napján előadandó „Paulus“ oratorium ügyében hasonlólag nagy készüléteket tétet. Ezen előadásra (melly lehető nagy erővel történik, 's így honunkban legelőször illy készüllettel), mint halljuk, a' vidékeken lakó zenekedvelők közül sokan fognak berándulni.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Orvosi hírek Afrikából. — Guyon ur, az afrikai francia hadseregnek fő karorvosa, Afrikában tett orvosi vizsgálatainak eredményét közli az akademiával. Philippeville-ben, a' régi Rusicada-ban, a' váltóláz feltűnőleg dühöng, mellyhez még szembajok is járulnak. Sajátságos körülmény e' tartománynak minden részében, hogy a' katonák a' nagy hőségben egyszer-

re lerogynak, mintha megfuladtak volna. Némelyeken 3-or 4-er mutatkozott e' roham, 's azután meghaltak. Constantineban egy a' hegyek közt lakó Kabynak görvélyét látta, 's egy ugyanazon kerületbeli más egyén valóságos cretini állapotban volt. Milah mellett egy 15 — 16 éves Albinót látott Guyon ur, ki, ámbár felhős nap volt, még is kezeivel fedte-el szemeit, hogy a' fénytől védje.

Brasíliai fénybogár (Elater Lampyris). Alig köt-ki a' hajó biztos öbölben 1000 lábnyira Brasilia partjaitól, minden részről megzendül a' foglalatatos rovarvilágnak életjele, még pedig a' tengerlankadt vándornak nem kis úmulására. Ha az arany lepelbe burkolt nap távul hegyek megett leáldozik, megzendül a' teremtés estdala, és nesz, csicsérgés, tücskök éneke, békák (hyla) kara, az ökörbéka dobolása. Ki magyarázhatja-meg magának azon duzzadó erőt, melly az uralkodó fényforrás minden lélekzetében kijelenti magát? 'S ha az éj sötét szárnyai fél földre homályt vontak, a' nappalt átalvók ébrednek, 's a' homályban egy más élet zsigong megint Fénybogarakban Brazilia valószínűleg gazdagabb a' föld minden tartományánál. Eddigelé 30 fajtát ismerik annak ott, 's ha idővel tán két annyira is szaporodik, azon bámulni éppen nem lehet. A' világitás legragyogóbb fényében a' párosodás idejére esik, a' leggyönyörűbb időszakban, novembertől aprilig: 's ámbár más hónapokban is látható, de csak ritkán 's ama varázs fénynek hijával. A' világitás minden fénybogárnak hatalmában látszik lenni. Ez olly adomány, melyet önkény szerint használhat. Brasilia ős erdeinek örökös éjében a' szerelem tüznelve a' fénybogaraknál a' világitás; a' megtestesültt irányos erő, melly a' fajokat párosulásra ingerli. Ha háborgattatnak, ragyogó fény sugárt boesátnak-ki magukból. Fényök majd tisztán ragyogó, majd kékesen tündöklő, majd pedig fényes smaragd zöldben villogó. Sötét éjen igen távra látható, 's a' természetbuvárra nézve nem egészen érdektelen tudni, hogy a' zöld szín némely tengeri állatok *) világitásánál is vétetett észre. Hideg 's szárazság kevésbitik a' fényt: meleg, nedvesség pedig legvarázslóbbá emelik. Azért is tündöklőbb e' látvány mindig eső után, 's minél nedvesebb és melegebb a' levegő. Ez okból legkedvesebb tartózkodási helyök Brazilia ős erdei, mellyekbe napsugár csak ritkán furhatja magát, azért is keringnek ott tévfényekként élénk társalgásuk közben. — A' fénylő anyag puha, szívós és kis zacskóban áll, melly felett lélekzöcső ágai terjednek-el. A' Lampyris occidentalis és Elater phosphoreusnál a' két hátulsó gyűrű között van, mellyel tetszésük szerint rögtön elhomályosítják magukat, 's mint egy orvlámpává lehetnek. Ha a' bór a' világitó hely közelében felhasítatik, egy ideig csillog ugyan még, sőt nem ritka eset, hogy halála után 24 órával is villogott. A' savany folyása mellett világos fény támad ugyan, de minden körülmény oda mutat, hogy a' ragyogás magában az anyag vegynöki alkotásában van, 's ez állatok élénksége által növekedik, vagy fogy, minthogy még az olajban is megtartja fényét. A' fiak csak kevésse tündökölnek 's legkisebb érintésre elhomályosulnak. — Valamint minden állatnak saját lakhely van kimutatva, mellynek éghajlati alkotásán alapszik műszerzete, ugy a' fénybogaraknak is. Többnyire Brazilia déli részeiben láttatnak, hol a' színes rovarvilág különös kedvező földre talált.

*) Nereidák, Clytia, Pyrosoma 's a' t.

KÜLÖNFÉLE.

Csendes megadás. — Ama nők között, kik a' lázadás rémidejében francia országban halálukat találák, és azt csudálandó hősiséggel kiállották, tartoznak többiek közül a' karmelita szerzet hölgyei Compiègne közelében. A' zendülők törvényszéke mindnyájukat guillotine-re ítélte. Midőn a' taligára ültettek, és a' dühös népségtől kisérve vesztőhelyre jutottak, csendes megadással, és olly lélek-éberséggel éneklék a' „Salve Regina“ dalt, mintha még a' templomban volnának. Mi alatt egyik a' másik után vérpadra szállott, buzgó áhitattal folytatá kezdett dalát a' többi, és e' szent zengemény csak akkor végződött-be, midőn a' fejedelem-asszony végzetül éltét a' bakó keze alatt feladá. Magasztos állhatatossága e' számtalan nép-áldozatnak annyira mély hatást tön a' sokaságra, hogy e' percztől óta a' kivégzéseknél nem tapasztolt többé, mint előbb, és levetkezvén zsarnokságát, mindinkább kezdett emberibb gondolkozás-módhoz szokni.

Rabszolga-kereskedés. — Több mint 15 millio font sterlinget költött Nagy Brittainia 30 év óta arra, hogy a' rabszolga-kereskedést lehetőleg akadályozza, de sikertelenül. Ez időtől óta az még inkább kettőzött emelkedéssel gyarapodott. Afrikában az évenkénti ember-veszteség 15 és 25 között 100 egyénre megy. — 170.000 afrikai lesz évenként rabszolga; 330.000 meghal az uton Nyugotindia felé; így évenként fél millio ember fosztatik-meg szabadságától vagy életétől.

Kézi orgona. XVI-ik Lajos országlatának első éveiben egy férfi, neje és gyermekeivel, Champagne egyik kisebb helységéből Parisba jött, és az első kézi (forgatható) orgonáskát hozá magával. Ezen új tünemény nagy jelentőségű volt Parisban, 's hozzájának valamint az udvarnál, ugy a' városban is felette sokat jövedelmezett. A' nagy nyereség az orgona-tulajdonost egy ujnak elkészítésére ösztönzé, mely négyszer nagyobb vala az elsőnél. Ő ez új hangszerrel nyilvánosan hallatá magát, 's hirdetésekben és nyilvános lapokban tudatá, hogy orgonájának beszerkezete annyira művészi, hogy rajtá több új darabot játszand egymásután közkívánatra; 's valóban sikerült is neki némelly dalokat, indulókat a' feladók és hallgatók bámulására lehető pontossággal előadni. A' hangmü utóbb több részvétet gerjeszte az előbbinél. A' közbeszéd tárgya lön, 's elvégre a' királynak is tudtára esett, mire ez a' művészt magához hivatá. Felülmulván az udvar és fejedelem várakozásait, végre azt kívánta a' király, hogy nyitassék-meg az orgona a' beszerkezet megtekintése végett. Elejénte vonakodék a' művész; de a' király nem állott-el kívánatától. Így tehát felnyitattott, 's benne az orgona forgatónak fija volt. XVI-dik Lajos elbocsájtá az embert a' nélkül, hogy a' csalást tovább tudatná. Titka már most felfedeztetett ugyan, mind a' mellett ugy lépett-fel utóbb is, mint előbb, 's a' közönséget ámitá! Most már mindenki tudá ugyan a' dolog összefüggését, de a' látvány még is annyi embert vont oda, hogy a' forgatható orgona tulajdonosa egy év lefolyta alatt 60.000 franknyi vagyont szerze. Ekkor szabadalmat nyert egy színház megnyitására, mely St. Germain terén állitattott-fel.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön martius 11^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Első szakasz.

(Folytatás.)

Don Alonzo foglalatosságait próbálta folytatni, mellyekkel egyébként reggeli órái szoktak eltelni; asztalhoz ült, mellyen pergamen lapok voltak kiterjesztve, és dolgozni kezdett. De esze nem volt a' munkán; elveszett a' gyanításokban, valljon ki lehet a' két idegen, kiket védelme alá bizott a' kanonok: ezért nyugtalan várta az ebéd-órát, midőn, mint reménylél, az ét-terembe lejövendnek. Minden lépést lesett hosszant a' corridoron; de az mindig csak a' vén szolgáló lépése volt, ki parancsolva és rendet csinálva jött, ment a' házban, és a' gvadelupei szent szüzzrőlí dalt olly hangon éneklél, melly magát a' sátánt is megrezzenthette volna. Végre tizenkettőt ütött; ebéd ideje volt. — Don Alonzo fölugrott az asztaltól, 's kezével fekete hajfürtjeit simogatta. Az öreg belépett. — „No Kata! — meg van terítve? Eljövendnek a' nők asztalhoz? tisztelendhetem őket, asztalunknál?“

„Megkimélik önt nemes ur! ma nincs kedvök elhagyni szobájokat, talán holnap, holnapután sem. De én azért önnek a' nagy ét-teremben terítettem, 's biztosíthatom uraságodat, hogy a' segoviai káptalan elnökének ma nem lesz olly finom ebédje, mint önnek.“

„Ugy hát azt gondolják a' hölgyek, hogy rám nézve szerencse volna velök ebédelhetni? — monda magában Alonzo. — Szegény lelkenre! igen örömet megszabadítom őket jelenlétemtől. Nagybátyám szép szerepet adott. A' milly igaz, hogy van Isten, olly igaz, hogy már meglehetősen bele fáradtam olly nők örje lenni, kik arra sem méltatnak, hogy őket láthassam. Ha ez hamarjában másképp' nem lesz, valóban nagyon ohajtom vissza szint' olly unalmas mint tiszteletre méltó nagybátyámat.“

„Gondolom, nem egy hamar jön vissza“ — mond Kata fejcsoválva.

„Hogyhogy? ki mondta kendnek?“

„Senki; de az öreg ur nem hagyott volna olly sok pénzt kezébenél, mennyit egyszerre soha sem láttam életemben, ha nem akarta volna, hogy abból a' háztartási költség több hétre kiteljék. — Ezzel hosszú zsebéből egy nehéz bőr-zacsót vont-ki, 's tartalmát az asztalra önté.

„Arany, tiszta arany!“ — kiálta Alonzo bámulva.

„Még ez nem elég, van még másik zsebemben is egy pár száz real. Ebből mindent vásárolhatok az idegen nők illendő tartására, habár egy évig maradnak is házunkban. Mint infans-nőket kell őket szolgálnom, így hangzik a' nagytiszteletű ur parancsa; és valóban a' szép öszveg elegendő is arra.“

Alonzo nem halla többé; szeme, mint fukaré, hevesen és kíváncsilag nyugvék az előtte fekvő aranyon, melly eszébe juttatá, minek birtokára olly régóta vágyott, t. i. a' paripát, fegyvert, gazdag szobákat; de majd elpirult a' kísértésen, melly őt körülhálózandotta, és monda hidegen: „sok arany ez Kata, és nagytiszteletű nagybátyám gazdagabb, mint gondolom. Egyébiránt igen jól tette, hogy a' pénzt kendre bizta; én nem tudtam volna olly okosan használni 's ezzel az idegen nők előtt házának becsületet szerezni. Fogadja-el kend naponként parancsaikat, 's történjék kívánságuk szerint minden! Nekem mire sincs szükségem!“

„Meglássuk! — mond a' vén szolgáló, és csont-kezeit az ifjúnak vállaira tevé. — Én azt gondolom, högy önnek igen jól állna egy szép felső öltöny zöld posztóból, ugyan olly színű nadrág és sárga csizmák!“

„Meglehet — felelt félvállról Don Alonzo — de becsületesemre Kata! semmi szükségem nincs uj öltözetre csak azért, hogy abban asztalhoz üljek.“

Az ifjú nyugtalanság és unalomban tölté a' napot. Este felé lement az udvarra, és egy kevéssé sétálgatott; pillantatai gyakran röpültek-föl lopva a' szobára, mellyben mind a' két idegen olly szoros elkülönzésben volt: de senki sem mutatkozott a' zöld ablakok mögül, mellyekben a' lemenő nap sugarai visszatükröztek. Ott fenn minden csendes és néma volt. Beesteledvén, lassanként visszaballagott Don Alonzo az étterembe. A' vacsora fölhor-datott; négy viasz gyertya világítá a' teremet, és Kata vig arcczal állt az asztal mellett, mellyen finom étkek gőzölögtek.

„Ej ej, Kata! — kiálta Don Alonzo mosolygva — kend engem úgy tart, mint egy főherceget; de igazán, nem érdemes, hogy kend miattam illy nagy asztalokat készít, midőn a' nők, mint lát-szik, folyvást csak szobájokban akarnak enni.“

„Éppen most szolgáltam nekik is.“

„De ugyan mivel töltik az időt? hiszen az ablakok és ajtók erősen elzárva, mintha a' napvilágtól vagy férfiarctól félnének! Ugyan mit csináltak ma egész nap?”

„Semmit, éppen semmit; az ablak boltjában ülnek egymás mellett, és szomorún beszélgetnek egymással.”

„És kend mit sem értett beszédökből?”

„Nem, semmit; — csak annyit tudok, hogy a' nagyobbiknak neve Donna Anna, a' kisebbiké Donna Isabel.”

„Lelkemre! kend nagyon fontos fölfedezést tett — mosolyga Don Alonzo gunyolólag. — Most már minden lehető tudunk, Donna Anna, Donna Isabel! bizonyosan kísérik még e' neveket grófi vagy bárói czimek is? Igen, igen; természetesen nem csudálhatni, ha főrangú nők egy nemest, ki egy becsületes kardot is alig nevezhet tulajdonának, társaságukra nem méltatnak. Bizonyosan nem néznek egyébre, mint segrestyésnek, harangozónak, vagy más valami templomi szolgának. Szent Györgyre! csakugyan rá kellene varratni ezen átkozott rongyra czimeremet; miképp' megtudnák, hogy Gusman vagyok.” Ezzel erősen rázta köpönyegét; rosz kalapját pedig a' terem egyik zugolyába dobta.

„Türelem — mond a' szolgáló engesztelőleg, és szemeivel ravaszul kacsintva — vannak még Segoviában szabók, kik tudnak egy fiatal nemesnek hozzá illő ruhát szabni, mi egyedüli hiány a' legfőbb rendű hölgyek figyelmét magára vonni — egy szép felső öltöny és egy finom köpönyeg; vannak aranymivesek is, kik örömmel eladják arany lánczaikat.”

„Igen, kend sem többet sem kevesebbet nem számlál elő, mint mind azt, mi nekem hiányzik. De mit is törődöm azzal? olyan-e külsőm, mint egy éhező vagy egy koldusé? hiszen itt senki sem ügyel rám!”

„Türelem, türelem! — ismétlé Kata — ki tudja, a' jó Isten milly szerencsét tartott-föl ön számára. Harmincz éve már, hogy szolgálok ön nagybátyjánál, a' nagytiszteletű urnál, és sok történetet láttam. . . .”

„Istenemre Kata, kend titkol előttem valamit; kend többet tud titokteljes vendégintről, mint nekem mondott!” — szólla közbe Don Alonzo kérdezőleg.

De az öreg így felelt: „nem! szegény lelkemre nem — én többet nem tudok; önnek nagytiszteletű nagybátyja e' nevezetes pénzösszeget rám bizta. Ez mind az. Hanem emlékezem, mi történt hajdan, és tudom, hogy bizonyos történetek mit jelentnek. Több év óta nyugton maradt házában az öreg ur, mint valamely esiga; és távol minden világi zajtól egyebet nem tett, mint a' breviariumból olvasott, misés könyveibe szép képeket festett. Hogy most egyszer-

re félbe szakítja nyugalmát, lóra ül, és ellovagol, az — csak amugy bolondjában nem történhetik. Bizonyosan valamely nagy terve van.

„És engem alkalmasint itt akar várakoztatni hónapokig és évekig, míg nagy tervei teljesülésbe menendnek. Isten mentsen-meg attól.“

„Legyen ön vidámabb gondolatokkal, és mindenek előtt iparkodjék e' szép aranyok közül — mellyek nagytiszteletű nagybátyja szekrényében aludtak — néhányat emberek közé vinni. Ön maga, nemes ur, nem mehet Segoviába, hanem a' kereskedőket és szabókat ide hozatjuk.“

„Nem, nem Kata, most ez mind hasztalan; későbben majd meglássuk. Én mit sem reményelek nagybátyám utjától. Előbb egész tüzzel vitte a' status dolgait, 's mit szült tüze és fáradozása? fog-ságot, számkivetést.“

„Majd csaknem mást valamit is! — suttogá magában Kata.

„Igen, cardinál-süveget, vagy halált ugyan azon vérpadon, mellyen a' nagy czerimoniamester, Don Alvaro de Lucca, vérzett-el. Ha én lettem volna helyén, vagy meghalék, vagy veres kalapom leendett. De minek e' régi történeteket fölfordani? Töltse kend tele poharamat Kata! Donna Anna és Donna Isabel látatlan szépek egészségére!“

Más nap sem mutatták magukat az idegenek; folyvást szobájokban maradtak, melly előbb alkalmasint az apát lakása lehetett, mert drágaságok és ékes butorok maradványai díszíték azt, mellyek a' többi szobában és czellában hiányzottak. Csak midőn beesteledék, nyílt-meg szobájok ablaka. Don Alonzo az udvaron éppen föl 's alá járkálva, csak mint árnyékokat vette őket észre a' szobájok előtti állványon.

Itt vannak, gondolá, 's magasabban dobogott szive; azonban nem mert állva maradni, hogy őket szemügyre vegye. Mindkét nőnek magaviseletében volt valami, mi őt érdekelte, 's jelenlétökön szorongattatva érezvén magát, csaknem visszakívánta nagybátyját és a' halálra unalmas szabályosságot, mellyek alatt évek óta nyögött. Egyébként engedelmeskedék nagybátyja parancsának; a' házat el nem hagyta; egyetlen sétat helye az udvar volt. Így telt-el néhány nap; az egész ház olyan volt, mintha kihaltak volna belőle, oly kevéssé érintkeztek egymással lakosai; csak a' vén szolgáló volt folyvásti mozgásban; faczipói a' nap minden órájában csattogtak a' hosszú corridoron, és konyhájának kéményei éjjel nappal füstölögték. A' segoviai kalmároknak mindent kellett neki szolgáltatni, mit az akkori kor hiúsága a' legfényesebb fogadtatásra megkívánt, és Kata pontosan követte a' kanonok parancsát,

hogy t. i. házában az idegen hölgyek, mint infansnők, tartassanak.

Egy napon így szólla Don Alonzóhoz: „nem tudom, miképp történik, hogy az egész környék koldúsnépe meghallotta nagytiszteletűsége aranyának csörgését! Nehány nap óta seregenként jönnek, ajtónkat ostromolják, és nagy dörmögve távoznak, ha nem adok nekik egyebet darab kenyérenél.“

„Ej no, látták, hogy Tovalito, a' kis pásztor, nehányszor, mint egy jól megterheltt kolduló szerzetes — kinek minden faluban jó aratása volt — jött Segoviából; és ezen emberek, kik jól tudták, hogy nagybátyám egy maravedit sem pazarol ollyas mire, mit jó tartásnak neveznek, alkalmasint azt gondolják, hogy mi az ő távolléte alatt nagy kincsre akadtunk.“

„A' boldogságos szüz legyen velünk! — sohajta Kata nyugtalan hangon — máskor nem igen koldultak ajtónk előtt; a' tolvajok és rablók miatt pedig békességben lehetünk, mert kevés rablani valónk volt; de most rettegve kell a' roszra gondolnunk, melly velünk történhetik; ma már láttam itt gyanús embereket olálkodni.“

„Katonák voltak — monda Alonzo — félig vörös, félig sárga öltönyeiről és hadi sisakjairól megismertem őket: valóban olly külsejűek, mint kendnek konyha-fazekai. Don Henriquez bandái, kik itt a' város körül rablanak és fosztogatnak. Isten mentsen meg minket e' kert alatti tolvajoktól!“

Este lett; mindketten az ét-teremben ültek. — Az öreg elmondta Don Alonzónak, hogy a' két idegen szabadon választott visszavonultságában miként tölté a' nappal óráit. Mióta a' kanonok házában laktak, szobájok küszöbét még nem lépték-át, 's ugy látsozott, hogy előbb el sem akarják hagyni, míg ajtatos gazdájok vissza nem tér.

„Igen ajtatosak és szelidek — beszélé tovább Kata — minden reggel látom őket a' szent szüz képe előtt térdelni, mellyet önnök nagybátyja olasz utazásából hozott. Pamutot és tűket kértek tőlem, és egész nap dolgoznak. E' mellett szent énekeket énekelnek, imádságokat olvasnak egy kis ezüst kapesos misés könyvből, melly Donna Isabell zsebében volt, mikor ide jöttek. Gyakran ajáltam nekik, hogy az udvaron sétáljanak, mert ott legalább zöld fű van; de mindig tagadólag rázták fejüket!“

„Bizonyosokká tehetete volna kend őket, hogy azon órában, mellyben kedvök lesz ott sétálni, soha sem leendek ott.“

„Mondtam én azt nekik, hogy ön soha sem megy többé este az udvarra, hogy őket ne háborgassa, ha az állványon fris léget szivandók; de erre jó formán nem is hallgattak.“

„Jó, jó! — monda Don Alonzo hidegen — hát most az állványon vannak-e?“

„Nem uram, már bezárták ajtajokat, és az éji lámpa már ég szobájokban, pedig még nincs későn.“

(Folytatása köv.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A holdvilágnak befolyása a szemekre napkeleten igen nagy jelentőségű. Az arabok különösen szokták figyelmeztetni az utasokat, nehogy alvás közben a holdvilág arcukra süthessen. Ama régi hiedelem, melly még fennlétezik a hódkórosokról, kik ekképpen lettek betegek, ezzel mintegy megerősítették. Az arabok ezen kívül egész tömeg különféle befolyásokról szólnak, 's azért kering közöttük ama közmondás: „jobb egész napon a napfényt, mint fél éjszakán a holdat szemlélni.“ — Carne beszéli, hogy kíséretében levő személyek, kik véletlenül olly sátrokban aludtak, mellyeknek résein a hold fénye behathatott, vagy elveszték szemük fényét huzamósb időre, vagy tetemes elmezavartságba estek. Állítása szerint emez Európában annyira gyöngéd és kellemes befolyású fénynek a keleti tartományokban felette rémitő és ismeretes hatása van. Innét a keletieknél legrémitőbb a holdnáli esküvés. Hasonlag ismeretes, hogy kiválólág a persa tenger-öbölnél a befolyás olly tetemes és veszélyes, hogy a hold fénye ellen éppen úgy szoktak ernyőket használni, mint nálunk az eső és rekkenő meleg ellen. Az ottani költészek tehát a szerelmesek csillagaul bajosan tekintik az annyira veszélyes hold komát, mi nálunk a honi költészet haladásának bizonynyal akadályul szolgálandna.

KÜLÖNFÉLE.

Jó tett jutalma. — Egy szegény seborvos a legközelebbi faluba hivatott egy esont-törésben szenvedőhez. Tüstént utnak indult; jól bekötözte betegét, és ismét haza tért szegény elkülönzött lakába. De az országuton látja, hogy egy kocsis egészen elhagyatva mindenektől, hijában iparkodik fölfordult kocsiját ismét fölállítani. Kéri hát az orvost, segítsen neki. Ez mindjárt ott termett segítségül. A szegény kocsis szives köszönetén kívül egyébel nem nyilváníthatta háláját. Az idő azonban csak mult; beestvéledett és véstől terhes fellegek toultak össze a láthatáron. Sietni kellett tehát, hogy szabad ég alatt ne érje a zivatar. De mind hijában; a legerősebb eső-szakadás éppen akkor kezdődött, midőn az orvos egy erdőn vala keresztülmenendő. Mit tehetett hát egyebet, mint hogy egy odvas fába bujt, és ott várta el a zivatart. Azonban az eső-szakadás folyvást tartott; a zivatar süvöltése és hulló mennykövek dörgése a természet végveszedelmét hirdeték. Szorongatott állapotjában szidta esztelen készségét, és végre testben lélekben elgyengülve elaludt. Midőn fölébredt, a nap teljes fényben ragyogott, és a természet egészen megifjodva állott előtte. Most tehát haza sietett, de o jaj! kunyhója, távollétében megüttetvén a mennykö által, elégett; csak a füstlő romok álltak még. Bánatos szívvel adott hálát a teremőnek, hogy őt magát csudálatosan megtartotta. De a lakot föl kellett építeni, pénzt pedig csak

nagy kamatokra kaphatott. Eljött azonban az idő, hogy felebaráti szeretete megjutalmaztassék. Az omladványok kiásásakor egy már századok óta elásott kincsre talált, melly gazdagon jutalmazta-meg a szenvedett kinokért, adóságit kifizethette, és még ezen fölül tehetős ember vált belőle.

Szerencse a szerencsétlenségben. — Két iskolabarát rég elszakadt egymástól. Egyik Indiákon kereste szerencséjét, másik Parisban. Amaz fáradtsággal ugyan, de bal esetek nélkül, iparkodó munkássága után meggazdagodott; végre visszautazott Európába. Parisba ment, és sietett ismét barátjával egyesülni.—Oly élnék részvétellel tudakozódott utána, hogy eleintén csak kikerülő feleleteket kapott; végre mondták neki, hogy azon ember nem igen szerencsés tőzsérkedéseiben; már kétszer egyezkedett hitelezőivel, és most harmadszor nyilatkoztatja, hogy nem képes fizetni, és egy ismeretlen zugolyban vár, míg hitelezőit egyezkedésre bírhatja. — Harmadszor nem élné azt tul — kiálta az indiai — ha engem szabadítására nem küldött volna a gondviselés. Sietek neki segedelmet és vigasztalást vinni. Én gazdag vagyok; nem félhet, hogy szegény lesz; de félek, hogy illy ismételt szerencsétlen esetekben becsületérzése kétségbe ejti. — Végre nagy nehezen megtudta szerencsétlen barátjának menedékhelyét. Postakocsija váratlanul egy épület előtt állott-meg, melly a legszebb vidék közepén feküdt, pompás kerktől környezetett, és egészen epicurusi lakhelynek látszott. Az első örömitörések után mond az indiai: „reszkettem, hogy téged vigasztalatlan helyen talállek; Istennek hála, lakod olly vidám, millyet csak valaha ohajték szerezni számodra. Maradtak hát szerencsétlenségedben barátid, kik helyemet betöltötték.“ — „Hát mit gondolsz, kié e mezeilak? — hiszen környezetével együtt csak százezer tallért ér. Nagy ég! ez minden, mi első szerencsétlenségem után megmaradt.“ — Vidám ebéd volt. Pompás étkek! hatalmas borok! — Ebéd után a szerencsétlen meghívta barátját, hogy egy közel fekvő erdőbe kocsizzanak-ki. Mig itt mulattak — mert nagy kiterjedésű volt, pompásan tartva, mindenütt egyenes fasorokkal átmetszve a vadászat és séta kedvéért — monda vigasztalójának a szerencsétlen: „ez a hely alig ér 600.000 frankot. Ez mind, mit második hajótörésemből megmentettem.“ — A palotába visszatértükkor egy levelet kapott a szerencsétlen. Miután átolvasta fölkiáltott: — „siessünk Parisba! dolgaim tisztába hozvák; hitelezőim száztól tizre aláírták magukat. Jer siessünk!“ — A két barát elutazott. — „Hotelembé! — kiálta a szerencsétlen a postakocsisnak — nem akarom, hogy másutt lakjál, mint nálam“ — És a kocsis egy a legszebb hotelbe, Paris egyik legszebb negyedében fekvőbe, rohogott. — „Ez tulajdonod? — kérdé az indiai férfi, bámulván a háznak pompáján, diszén, és nagyságán — hiszen ez megér egy milliót!“ — „Ah, többet, kedves barátom! — felele a szerencsétlen legérzékenyebb hangon — és ez mind, mit utósó szerencsétlenségem meghagyott!“ — Mondják, hogy mind e szerencsétlenség után még egy érte a férfit, t. i. egy szép fiatal nővel házasságra lépett, ki részéről szintén három szerencsétlenséget szenvedett, ugymint: háromszor vált-el, mi egyre másra számolva, 400.000 franknyi tőkét jövedelmezett neki. — Alig képzelheti a fantazia nagyobb fokát a szerencsétlenségnek, mint mellyre még ezen emberek hágandók; a lélekismeret borzad azon magasságtól; mert az látkörét már az első szerencsétlen esetkor fölülmulta. — Meglehetősen hasonló esetek mivelt korunkban is nem ritkák; csak a szerencsétlenségnek olly magas foka, mint a föntekbi, volna kivétel; azért is beszéltük azt el.

Colon fájdalma. Colon végső napjaiban több barátot gyűjtött össze magánál Valladolidban. Ezek a' komor férfit azzal iparkodtak felvidíteni, hogy minden országból felolvasták előtte, milly gyönyörrel fogadtaték az új világ-résznek felfedezése, 's mennyire becsültetik és csudáltatik a' felfedező. A' nagy férfiú soká hallgatott, azután felemelkedett ülhelyéből, 's nyomós léptekkel lépdelé-át hosszában szobáját, hogy lehetlen vala benne a' lelket meg nem ismerni, melly a' képzet tapodatlan ösvényén, miként valamely látó, haladott elő a' vakok között, és kétségtelenül nyujtá-ki kezeit illy szavakkal: „amott a' világosság!”

Mindnyájan teljes várakozással tekintének utána, és sokaknak szemei könybe lábadtak, midőn egy nyílt rekeszből lánczait hozá vissza, 's csörtetve az asztalra veté. Fija Diego megcsókolá azokat, és az öröködéstől bágyadt atyát nyughelyére vezette. A' siri csend, melly a' végett látszék keletkezettnek, hogy a' lánczok csöreje elhangozzék, borzasztó ítéletet mondott ama halátlanság felett, melly a' legfőbb érdemet kívánta megsemmisíteni. Egy madridi ur iparkodott a' multság aggodalmas szünetét megszüntetni, midőn így szólt: „önök nekünk a' legnagyobb fájdalmat említik, 's mi mindnyájan részt veszünk benne; tehát most említsék szorgos életük legnagyobb örömet is.”

Colon nevetve mondá: „én egy más fájdalomra emlékszem; akkor sirtam igazán, csak akkor.”

Minden csendes lön 's ő regélni kezdett: „Én találtam-meg az új világot, 's e' hírrel királyomhoz tértem vissza. Már az Azorok közelében hittük magunkat, midőn szélvész eredett, melly a' hajózás minden mesterségét tönkre silányítá. En kétségbeesve adám a' kormányt másnak, és szobámba tértem. Ekkor kezemben az új világ a' broszát tartám, mellyre vagyonom, becsületem, és 120 ember életét tevém-fel, sőt az egész emberi életet és tudományt áldoztam; azután nyugot felé nem találtam száraz földet; így a' föld nem volt gömbölyű, valamint az ég, és kör sem; minden tudomány hamis volt, 's az értelem romokban hevert. En embereimet e' felfedezés miatt feláldozám, 's ha velem együtt elveszett volna, úgy el vala veszve a' fogadás. Barátom! ez volt éltém legnagyobb fájdalma! — Ekkor még ama gyöngemódra jöttem, hogy felfedezésemet pergamen hengerbe, és ezt egy hordóba rejtsem. En királyom címét írástól reá, és e' fontos levelet a' tengerbe dobám. — Talán egyikünket elviendik Európába a' hullámok — így szóllék, 's könyös szemekkel a' tenger árjaitól hányatott hordó után tekinték. — Barátom! ez volt éltém legnagyobb fájdalma: legnagyobb örömem pedig eme lánczok! — most felkelt 's a' lánczot csörgette — mivel az utókor érdemimmel az örökévalósággra utalt. Fiam Diego! e' lánczokat add velem sírómbal!”

Új felekezet. Angliában egy új fanaticus felekezet állott össze, mellynek tagjai a' végső nap szentjeinek nevezik magukat, és sok rendkívüli állítólagos tulajdonnal bírnak; például ama hatalmat igénylik, hogy ördögöket képesek kiűzni, és betegségeket gyógyítani csupán kezüknek érintésével; leghathatósá méreg ellen is biztosítottaknak vélik magukat, 's erősen hiszik, hogy hatalmukban áll új nyelveket beszélni és több különnemű csudákat véghezvinni. Erősítik továbbá, miként egy lelkes sem hirdeti a' valódi evangéliumot, mert az csak az ő hatalmukban van. A' szent íráson kívül még egy hasonló értékű és tekintetű könyvet állítanak, melly Morman könyvének hívatik, és erősítik, hogy ennek eredetije réztáblákba takarva Középamerikában találtatott-meg. Végre a' jelen nemzedéket utósónak hiszik e' földön, 's vélik, hogy a' világra csupán a' végből küldettek, hogy az embereket az utósó ítéletre elkészítsék.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiazcon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap martius 14^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Első szakasz.

(Folytatás.)

Ekkor a' ház ajtaján erősen kopogtak; a' vén szolgáló elhalványodott, Don Alonzo fölugrott. — „Alkalmasint nagytiszteletű nagybátyám! így legalább egy uj unatkozás fog kezdődni. Már örvendek láthatásán.“

„Ki az? — kiáltá a' vén szolgáló a' kulcslyukon.

„Nyissátok-ki szánakozásból! — felelé egy siket hang — Isten szerelmeért, nyissátok-ki!“

„Valami koldús! adjon kend neki alamizsnát, azután hadd menjen tovább!“ — mond Alonzo, és ismét asztalhoz ült.

„Nem, nem koldús; mert a' koldús nem bátorkodik illy gorbán kopogtatni!“ — viszonzá Kata fejét csóválva.

„No, hát ki volna?“

„Talán rabló, 's így akar bejutni. A' koldús alázatosan kopogtatott volna egy darab kenyérért.“

„Istenért, nyissátok-ki! — hangzott ismét kívülről. — Adjatok egy szegény betegnek helyet ez éjre!“

Kata eloltotta a' gyertyát, és még egyszer keresztülnézett a' kulcslyukon. — „Többen vannak — suttogá—hallom lépteiket és egymássali beszédöket.“

És most Alonzo is kívülről lépteket és zörejt hallott; távulról a' juhász-kutyák dühös ugatása hallatszott.

„De ugyan mit akarnak a' kerti tolvajok? kérdé a' szolgáló.

„Bizonyosan rá szednek minket, és azután betörnek erővel — felelt Alonzo nyugalmasan — Látogatásukon éppen nem csudálkozom; kéményünk füstölgése okozta, hogy konyhánk és pinczénk után szaglalódnak.“

„Már mit sem hallok!“ — mond Kata szünet mulva. — Most Don Alonzo nézett keresztül a' kulcslyukon; a' ház előtt minden csendes volt.

„Hasztalan ijedtség ; csintalan legények okozták — monda — csaknem azt kell mondanom, hogy kár — folytatá mosolyogva — szerettem volna látni, hölgyeink mit teendők, ha a' banditák a' házba rontanak. Akkor alkalmasint kénytelenítettének arczuk tekintetére méltatni.“

Még egyszer dörgött az ajtón, úgy hogy az egész ház reszketett bele ; kinn sok hang hallatszott, egyik fölülmulta mindnyáját : „lassan társak, lássunk dologhoz ! az ördögbe is hadd lássák a' kutyák, hogy birunk kulccsal, melly minden ajtót kinyit.“

Lárma és borzasztó szitkok voltak a' felelet e' beszédre, és egy nagy gerenda, sok kéztől tartva, recsegett az ajtó felé, mint egy ostromló gép.

„Ezek katonák — mond Alonzo — csak katonák képesek illy módon bemenetelt eszközteni. Hát ostrom alá akarnak minket venni Don Heriquez bandái ?.. Bizonyosan egy a' koldusok közül árult-el hálából, kinek kend pénzt adott.“

A' szolgáló térdre esett, és sikoltva hívott segítségül minden szentet. Don Alonzo legalsó fokán állott a' hölgyek szobájába fölvezető lepcsőnek ; lekönyökölt, és büszke határozott arcczal figyelt a' házat ostromló lármaára.

„Mit parancsol ön nemes ur, mit tegyünk?“ — kérdé Kata, imádságát félbeszakasztva.

„Pontosan engedelmességek kell nagybátyám parancsának ; ne ingereljük a' nyomorultakat ellentállással, melly végre is haszontalan lenne ; hanem inkább nyissuk-ki az ajtókat, hogy tettségök szerint rabolhassanak.“

„Az hamar megtörténhetik.“

„De a' hölgyek, a' hölgyek ; hát semmit sem hallanak e' lármaiból ? — kiálta Don Alonzo nyugtalanul — még ők szobájokban maradnak egész nyugodtan.“

„Menjen nemes ur, menjen, és tudassa velek az itt történteiket.“

„Nem, a' világ megváltójára ! egy lépést sem teszek elejébe, egy tapodtat sem megyek. Most bevárom a' büszke nőket, most, midőn a' közös veszedelem egyenlőkké tesz. De nekik még is le kell jönni ; — mert ha kívülről azon gonoszok kezeibe jutnak, akkor vége becsületöknek, talán életöknek is !“

Ekkor gyertyafény világítá-meg a' setét corridort ; mindkét idegen a' lépcső legfelső fokán állt. Midőn Don Alonzót megpillanták, megálltak, és az, kinek neve Donna Isabel volt, így beszélt nyugodtan : „lovag ur, mi történik itt ? mit jelent e' lárma ?“

„Egy bandita-csoport dőzsöl házunk ajtaja előtt ; minden ellentállás csak ingerlené a' nyomorultak dühét ; készen kell lennünk

az elkerülhetlenre, 's e' házat rablási dühöknek átengedni; de előbb magas hölgyek! önöket bátorságba kell helyzetnem! Bizik bennem nemes kisasszony? . . . . Ha igen — jőjjön, sietnünk kell!"

Don Alonzo kinyújtá karját, hogy a' hölgyet elvezesse; de ez visszalépett, 's kezével büszke eltiltó mozgást tön.

„Hallják önök, hogy' lármáznak? — mond Alonzo hidegen — Az ajtó már nem soká daczolhat; mindjárt be fog törni a' vad csorda. Még egyszer nemes hölgyek! akarnak-e követni?"

„Igen!" — felelt Donna Isabel röviden, és társnéja karjaira támaszkodott.

Don Alonzo kivette Kata kezeiből a' fáklyát. Elöl ment egy alantabbi terembe, mely a' refectorium mellett volt és az udvarra feküdt. A' fáklya fénye megvilágítá a' kőfalak mindkét oldalán levő szobák hosszú sorát. Egy ajtó fölötti kereszt azt mutatta, hogy e' terem hajdan isteni tiszteletre volt rendelve, és valóban a' mellette levő kápolna segrestyéjeül szolgált. Minden puszta volt abban és üres, mintha már csak denevérek tanyája volna. Don Alonzo egy závárt megrugván felugrott a' tölgy-ajtó; mögötte egy vas rostély volt; mintegy két másod perc telhetett-el, mig e' rostély závárja, mely évek óta nem volt nyitva, csikorogva fordult, és csak ekkor nyithatta-föl Alonzo. Lelépett egy titkos terembe, a' két idegen utána ment, Kata becsapta utána a' rostélyt és a' titkot elrejtő korlátot; ő maga visszamaradt. — „Az idegenek Isten segedelmével bátorságban vannak! — mond a' szolgáló nagyot fohászkodva — most lássuk, mi történik itt!"

Második szakasz.

III.

Alonzo fáklyája megvilágítá a' fekete teremet. Egy elrejtett, hozzá nem férhető pincze volt az. Nem hatott ide nap világossága, sem világ zaja. A' főajtón kívül még más alacsonyabb is volt a' teremben, de csak úgy oda támasztva, 's mögötte lépcsők vezettek egy mély boltozatba.

Mindkét hölgy letelepedék az itt levő alacsony zsámolyokra; Don Alonzo velök szemközt a' hideg nedves falhoz támaszkodék, és hallgatva vizsgálgatta őket. Egyik, ki Donna Annának nevezeték, magas termetű volt; haja fekete, arcz vonásai szépek és szabályosak, de nem birtak azon élénkség és tüzzel, mely a' kelet hölgyeinek annyira tulajdonuk szokott lenni; inkább hasonlított Donna Anna egy hideg hollandi nőhez. A' másik, Donna Isabel, ifjúsága első virágában létező szüz; alakja finom és nemes;

haja világos szőke. Fehér, sápadt arcz-színe, valami lassúság és segélyre szorulás magatartásában azt mutatták, hogy gyenge; azonban még is hangjának határozott és parancsoló csengése, kék szeméinek kifejezése e' töredékeny fedél alatt erős lelket, hatalmas parancsoló akaratot és talán legyőzhellen erejű szenvedélyeket árultak-el. Most futván és a' veszély elől alig rejteztvén-el, arczán inkább csudálkozás mint leverttség ült. Több percnyi csend után végre kérdést tön Don Alonzónak, és most először nyugvék rajta erős és büszke tekintete. — „Ön unokaöcscse a' nagy tisztelű kanonok urnak, Don Antonio de Gusmannak? kéréd.

„Igen, nagyságos asszonyom.“

„Önök nagytiszteletű nagybátyja, mi előtt elutazott, bizonyosá tett engem arról, hogy ön éjjel nappal örködni fog bátorságos létünk fölött. Én megnyugodtam.“

Olly hangon mondá e' kevés szót a' dáma, hogy Don Alonzo szíve magasabban vert azon öntudatában, hogy a' nemes hölgynek szolgálhatott. Hallgatva meghajtá magát. Donna Isabel tovább szóllt: „ki tudja, mi történik most körülünk!“

„A' rablók undok mesterségöket üzik nagybátyám házában — felelt Don Alonzo nyugodtan — de nem soká fog tartani, és mielőtt hajnallik, elhagyhatjuk rejtekhelyünket.“

„Hát nincs e' honban sem törvény sem igazság, hogy illy gyalázatos tettek eltűretnek? — kiálta a' hölgy, és sápadt arcza piros lön. — Igy hát nincs sehol bátorság, midőn egy nagytiszteletű férfi házát is nyilttan, fegyveres kezekkel pusztitják.“

„Nem így volt ez az előtt; nagytiszteletű nagybátyám sok évig nyugalomban és békében lakott itt. De egy idő óta Don Henriquez féketlen bandái száguldoznak e' vidéken; rablásból, fosztogatásból élnek, és a' törvényhatóság gyenge karja nem elég hosszú, hogy őket megragadhassa. Most házunkat rabolják, holnapra csak kopasz falai lesznek. Nagybátyámnak rosszul fog esni e' szerencsétlenség visszatértekor, nem magáért, hanem önökért nagyságos hölgyek. Önök nálunk csak szegény fogadtatást találtak, 's ebben sem részesülhettek zavartalanul!“

Donna Isabel mosolygva vizsgálgatta Alonzót; azután intett neki kezével, hogy ereszkedjék-le egy zsámolyra, és szólla: „én fogadtatásunkkal meg vagyok elégedve, 's hiszem, hogy eljövend a' nap, mellyen azt nagytiszteletű gazdámnak tetteleg is megbizonyíthatom. Önről is megelékezendem akkor!“

Don Alonzo hidegen meghajtá magát; mert a' hölgy lényében tapasztalt parancsolóság sértő volt reá nézve. Azt vélte, hogy neve egyenlővé teszi őt az idegenekkel, és nincs süksége olly pártolásra, melly nem minden büszkeség nélkül ígértetett-meg.

„Teljes bátorságban vagyunk? — kérdé ismét a' hölgy, és hallgatódzott, nem hat-e valami lárma a' rablás elől elrejtő rostélyzig. — Ez éppen nem barátságos terem! — folytatá tovább, de azért egy pár órát lehet itt türelemmel tölteni, még egy keveset szunyadni is. Ne féljen ön Donna Anna! hiszen mi nem vagyunk itt foglyok; holnap ismét látandjuk világítani a' napot. Valóban, én úgy emlékezem, hogy ez előtt kevés nappal a' sziklalyukokban rosszabb óráink voltak, mint itt. Imádkozunk Istenhez, és viseljük magunkat nyugodtan. Ezen éj szerencsétlenség nélkül muland-el.

E' szókat hosszas csend követé. Donna Isabel, fejét társnéja vállaira téve, mély érzésekbe látszott merülni. Szemeinek büszke kifejezése eltűnt, és sebesen sikamlott-el finom rózsás ajkain egy mosoly. Hasonlított a' gyermekhez, melly anyja karjaiban alszik-el. Donna Anna tán szebb volt nálánál, de hiányzott rajta a' tisztaság, szelid ártatlanság, nagyság, melly Donna Isabel fölött sugározva ömlött-szét.

Don Alonzo bámulta a' büszke nyugalmat, mellyet e' két hölgy illy nagy veszedelemben mutatott. Bár egyébként vakmerő volt is, nem bátorkodék hozzájuk egy szót is intézni. Kivülről semmi zörej nem hatott-be; a' fáklya homályosabban égett; a' terembeli légterhelve és sápasztva nyomá a' finom hölgyeket, és majd a' nem frisitő félszendergésbe merültek, mellytől Don Alonzo is alig birt óvakodni; pillantata azonban merőn ama kettőn függött, kik őrizetére ajáltattak: de bár ébren volt, érzékei még is álomba ringatódtak; szép leányarcz jelent-meg előtte hirtelen, melly ismét eltűnt hirtelen; látott harc-helyeket, táborokat; ő maga sok sebtől vérzett; fegyverek, zászlók hajlottak-meg előtte tisztelet, dicsőség jöttek éltét diszitni. Igy telt-el sok óra.

Donna Isabel egyszerre fölébredt, és még félig álomittas szemekkel körülnézte magát; finom tagjai reszkettek a' hideg miatt. — „Szent szüz! — kiálta — jaj, be rosszul vagyok! itt nagyon hideg van!”

Donna Anna is fölébredt. — „Ugy vagyunk itt, mintha sírban volnánk! — monda. — Szent szüz, milly szomorú helyek!”

„Reményilem, nem sokára elhagyhatjuk! — felelt Donna Isabel. — Lovag ur, tán ideje volna már utána nézni, valljon a' rablók ocsmány munkájokat elvégezték-e a' házban!”

„Én is azt gondolom, hogy már elmentek a' nyomorultak, — viszonzá Don Alonzo és nézte a' félig elégett fáklyát — már nem soká nappal lesz; és önök, nagyságos hölgyek, vissza fognak adatni az élők lakának.”

„És én nem fogom elfelejteni, hogy ön ide kísért a' holtak helyeire — monda D. Isabel mosolygva — nem fogom elfelejteni, hogy ön

egy éjjel őrt állt mellettem. Rajta lovag! nyissa-föl az ajtót, és vigyázva nézzen-szét, félhetünk-e még.“

Alonzo próbálta kinyitni a' rostély zárját. Először csendesen akarta, majd egész erővel; de minden próbája, minden erőködése a' kinyitásra sikeretlenek voltak. — „A' pokol minden átka bűnös fejemre! — kiálta — a' zár csak kívülről nyílik-meg; hogy belőlről kinyithassa az ember, mesterséges fogásra van szükség, 's arra nagybátyám nem tanított-meg.“ *(Folytatása köv.)*

KÜLÖNFÉLE.

I. Orosz képek. Jean - Jaques atyus mondá: „az oroszok sohasem civilisálódnak-meg; hogy az túlkorán lenne.“ — Bár mekkora legyen is orosz ország jelen hatalma; nem tekintve a' polgárisodás újabb haladásait is, küzdeletről 's éles szemmel nézván a' dolgokat: Rousseau e' szigorú ítélete, még most is igaznak látszhatik.

A' sz. pétervári udvar a' legfényesbek egyike. Orosz országnak fegyverek, szenvedélyek heve 's hiúság által Europa minden fővárosában elszéledtt, elbizott ifjúsága megszokta utánozni az idegent ruházati, lakási, táplálati, köszöntési módjában; 's a' francziát, angolt és németet a' bál 's ebédnél elfogadásban majmolni. Minden, mit a' gyalultság 's illedelem kíván, már meglehetősen 's régóta utánozva van. A' nők meghaladták a' férfiakat, 's nem ritkán láthatni számos nagy csinú hölgyeket, kecsaik által szembetűnő fiatal lánykákat, kik őt, hat nyelven is szólnak, több hangszeren játsznak, 's franczia, angol, és olasz ország leghíreseb költőit 's regényíróit ismerik. De a' legkáprázatosabb fényűzés csalfényének daczára is ott, hol a' hatalomnak semmi határa, inkább vagy kevésbé félelmes ur-, 's inkább vagy kevésbé elaljasodott szolgánál egyéb nem létezhetik, bár mi szép névvel szólíttassanak is. Ha a' dolgok felületén meg nem nyugszunk, a' gyalultság e' gyöngye héja alatt csak hamar sértő durvaságra 's üdö-előtti romlásra megborzadva találunk. Meg van itt a' polgárisodás minden finomsága, de gyakran vad bűnök gyalázzák-meg.

Pétervár nézete kettős hatással van az elmére. Két kort látunk itt egyesülve, két világot, a' 10. és 19-ik századot, Ázsia 's nyugotunk szokásait, scythia durvaság mellett a' franczia finomságot, büszke 's csillogó nemességet és szolgáltságba gázolt népet. Egy félről pompás öltönyök, parisi divatok, a' délieknek mit sem engedő színházak, gyönyörű equipageok, olly csinosak, 's még gazdagabbak dandyeknél, más félről nyomorú parasztöltözetek, melyek a' régi dákok, korolanok 's gothokéra emlékeztetnek. Juhbőrökbe öltözött kocsisok, medvékhez hasonló parasztok, hosszú szakálak, bélelt gucmák és lábbelik, vastag gyapjú szalagok, a' lábfő és szár körül mintegy otromba cothurnust képezők.

Az orosz nép, rabságban tenyészve, nem ismer szellemi élvezet; de nincs némi vastag anyagi boldogság nélkül. A' szolgák soha sem érzik a' nyomor baját sem a' kint, gyermekeiket kenyér nélkül tudni; gyászos sebe a' polgárisodott népeknek, kik ezerszer irigylendőbbek, még sem levén kénytelenek nyakukat egy ember vesszője alá görbitni, ki fejük 's urok, és nejeik 's gyermekeik ura.

A városi kalmárok, meggazdagodván, asztalaiknál mérték- és izléstelen fényűzők; iszonyú hús-, baromfi-, hal- és tojás-halmokkal, minden rend nélkül felhalmozott süteményekkel, mik a legrettentetlenebb gyomrot is képesek tömegökkel megrémíteni, a vendég a kiméletlenségig kínáltatik. *) Ehez járulnak még a gabnából égetett olly szeszszel tölt nagy serlegek, melynek erejét europai iny el nem tűrhetné. — Azonban e kalmárok nem kevésbé sajátátra méltók a parasztoknál; minthogy végzetők szinte a sors-szeszély ingásaitól függ, melly kénye szerint jó vagy rossz urat ad. Ezen igazság nem szorult bebizonyításra, de még sem állhatjuk meg egy ide illő történetke idézetét, melly kissé bohónak látszhatik, de világosan mutatja, hogy azon országban, hol az engedelmesség csupán szenvedő és az ellenkezés tilos, a legigazságosb fejdelemnek vagy urnak is reszketni kell, egy meg nem fontolt akarátja vagy hirtelenkedéssel adatott parancsa következményeitől.

Egy igen gazdag, S u d e r l a n d nevű idegen, mint udvari pénzváltó, orosz országban meghonosult, és Katalin czárnő kegyeit bírta. Egy reggel hirt vesz, hogy házát örök környezik, és a rendőrtiszt szólni kíván vele.

A tiszt — R e l i e w nevű — rémültt arcczal belép. — Suderland ur — mond — sajnálkozva látom magam megbizva kegyelmes uralkodó nómtól egy ön elleni szigorú parancsnak végrehajtására. — „Ellenem? — kérdi megütközve a pénzváltó — és mi lehet e parancs? — Uram! habozva adom önnek tudtára, fegyverkezzeék bátorsággal. — „No's mi? honomba küldetem viszsza? — „Nem uram; itt roszabbról van szó. — „Ah Istenem! — kiált Suderland reszketve — Sibiriába küldetem? — „Sokkal roszabb, uram! — „Isteni jószág! tán kancsukázni akarnak? — „Roszabb ennél is. — „Tehát mi? — zokogá a pénzváltó — éltem van veszélyben? A' czárnő olly jó, olly kegyes, és olly szeliden beszélt velem csak két nap előtt is, ő akar na... de nem hihetem. Ah az egekre! végezze; a' halál kevésbbé kegyetlen volna, mint ez elviselhetlen várakozás! — „Jó hát, édesem — mond végre a rendőrtiszt hidegen — kegyelmes uralkodó nőm önt kitömetni parancsolá. — „Kitömetni? — kiált Suderland, merőn a' szöllóra szögezve szemeit — hisz' ön elveszté eszét, vagy a' czárnő nem tartá-meg...“ — „Szegény barátom! megtevém, mit rendesen nem merünk; kijelentém meglepetésemet; de fölséges asszonyom boszús hangon kimennem és adott rendeletét azonnal végrehajtanom parancsolá, e' szókat tevén hozzám, melyek még füleimben zagnak: „menjen, és ne feledje, hogy ön kötelessége elvégezni azon rendelményeket, mellyekkel megbizni méltoztatom.“

Leületlen volna a' szegény pénzváltó meghökkenését, haragát, remegését, és kétségbeesését festeni. Fájdalma kitörésének kis időre szabad utat engedve, a' rendőrtiszt egy negyedórát hagyja neki dolgai rendbehozására. Ekkor Suderland kéri, kényszeríti, sürgeti sokáig hiába, engedje a' czárnőnek egy levelkét írnia kegyelmeért esedezőt. A' tiszt meggyőzötve könyeitől remegve enged szünetlen esengésének; magához veszi levelkáját, kifordul, de nem merve a' császári várba menni, Brice grófhoz szöll, és elmond neki mindent.

Ez azt hiszi, hogy a' rendőrtiszt megbolondult, mondja: kövesse és várja-meg. — A' palotába siet. Bevezettetvén a' fejdelemnőhez, komolysággal elmondja a' történetet.

*) Éppen úgy, mint a' görbe fésűk nagyszerű világában és a' fokosnak fénykorában — nálunk. Sz.

Katalin hallva e' különös beszélyt, felkiált: ,igazságos ég! mi szörnyűség! valóban Reliew elvesztette esztét. Gróf, menjen, fusson, 's parancsoljameg ez esztellennek, mentse-fel azonnal szegény pénzváltomat bohó rettegéseitől, 's eressze szabadon!'

A' gróf megy, végzi a' parancsot, visszajön, 's Katalint csudáltára hangosan kaczagva leli. — Most értem az éppen olly furcsa, mint megfoghatlan jelenet okát. Egy csinos kegyencz-ebem volt, mellyet néhány év előtt kaptam ajándékban, és Suderlandnak neveztem, mert egy angol adá. E' kegyenczem éppen most mult-ki, Reliewnek parancsolám kitémetni 's minthogy habozott, felindultam ellene, gondolván, hogy ostoba hiúságból méltósága alattának véli az illy megbizást. Im a' nevetséges rejtvény megfejtése.'

A' kifejlés szerencsés volt; de a' veszély, mellyben a' szegény pénzváltó Suderland forgott, még is alkalmat nyujt búsan elmékedni olly emberek sorsa fölött, kik egy korlátlan akaratra engedelmeskedni köteleseknek hitetik magukat, bár milly képtelen volna is tárgya. Jegyezzük-meg, hogy ez eset II-ik Katalin kormánya alatt történt, ki orosz országban igazság, bölcsesség 's jóság mintájaul említett 's említettik.

SZ — N — Y.

Hallatlan hangverseny. — Romában nem rég' Lafosco grófnál, a' hangászat egy bizarr barátjánál, hangverseny adatott, mellynek mássa a' történetekben bizonyosan nincs. Ő t. i. egy hangszer-készítőnél egy nagy orchestrumhoz megkivántató minden hangszert irtózatosságnak csináltatott. A' legkisebb hegedűnek olly nagynek kellett lenni, mint egy bőgőnek; a' bőgők kocsi-nagyságúak voltak; a' fuvalák olly nagyok, mint a' legnagyobb orgonasípok; a' fagotok középszerű tölgy nagyságúak; a' kis és török dobokat Lafosco ur kertjében épület-kövekből építtette, 's trombitának egy régi templom-kopolyát készíttetett-el Cerni által. Az előkészületek e' hangversenyhez legnagyobb csendben tétettek. Termézetesen illy hangszerekkel nem lehetett úgy bánni, mint másokkal, hanem hogy használhatók legyenek, hozzájuk való gépeket kellett készíteni, és számtalanszor próbálgatni. A' művészek teljes csendben gyakorlották magukat, és már a' harmadik titkos próba után meggyőződhetett Lafosco ur tervének sikerüléséről. Végre januar 4-én reggeli négy órakor kertjében jelt adatott egy puska-lövésvel a' hallatlan hangversenyre.

Rémitő trombitahang nyitotta-meg az előadást, 's következése az lett, hogy az által-ellenben álló háznak minden ablaka összetört. Öt perc alatt egész Roma ébren és lábon lett. Azt hitték, hogy az utósó ítélet zaját hallják. Erre egy dob-ütés következett, 's vélték, hogy Péter templomát mennykő ütötte-meg. Így ment ez folyvást; egyik meglepetés másikat követte, egyik rémület másikat, míg egyszer a' legmerészebb hallgatók hangászat harmoniát fődöztek-föl a' kolossalis hangokban. A' hangverseny csak fél óráig tartott — de még most is bódultt attól egész Roma. A' legközelebb fekvő városnegyedben minden ablak széttört, 's néhány épület a' rázkodásban megkárosult. Lafosco ur még ez évben utnak induland hangszereivel, és Bécsben az ezer hangász hangversenyét erőszakos eszközével dicsőíteni fogja.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csütörtökön martius 18^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Első szakasz.

(Folytatás.)

Midőn Alonzo olly kétségbe esve kiálta, mindkét hölgy elhalaványodék, mintha már halál martalékai volnának. Don Alonzo még mindig próbálta a' zárt kinyitni; minden erejét összeszedte, de a' nehéz vas závarok kigunyolták erőködéseit.

„Hagyja ön, ugy is hijában — szóllt végre Donna Isabel — a' vén szolgáló, ha nem fog minket látni e' tereméből kilépni, eljövend, és ki fogja nyitni.“

„Igen, eljövend — kiálta Donna Anna könyezve — de hátha vele is szerencsétlenség történt? hátha a' rablók megsebesítették?“

Nem bátorkodott a' hölgy e' rémitő ha-t tovább üzni. — „Ha a' rablók agyon ütötték! — monda Donna Isabel — akkor itt kell meghalnunk.“

Donna Anna térdre esett, és forró könyek közt rimázkodott az égnek szabadításáért. De Donna Isabel szólla, és hangja még mindig nyugodt 's határozott volt: „még várunk kell, reménylenünk; Isten megőriz minket!“

Ez alatt Don Alonzo folyvást rázta a' závart; végre elfogyott ereje. — „Minden hijában — monda szomorún — és ha Sámson erejével bírnék is, daczolna e' vas závár!“

Donna Isabel leült ismét a' zsámolyra; fejét lesütötte, kezeit összekulcsolta; ugy látszott, legnagyobb szükségében szive beljéből fohászokodott a' legfőbb segítőhez. Donna Anna még mindig térdelt. Az ifjú elejekbe lépett: „Ah! — fölkiálta fájdalmasan — megengednek nekem önök, hogy midőn szabadítani akartam, veszedelembe taszítom önöket. Vérem ontanám, léteemet adnám oda, ha a' napvilágra ismét kivezethetném önöket! De én szerencsétlen! mit sem tehetek, ha bár szétzuzom is fejemet e' hideg érzéketlen falakon. Kata! Kata! Ég ura, bár csak jönne, és önöket e' rettentő sirból kiszabaditná!“

Most Donna Isabelben is fölébredt kétes és borzasztó helyzeteinek egész öntudata. Átkarolta Donna Annát és keserű könyeket sirt. — „Ég ura, könyörülő Isten — kiálta föl — szabadíts-meg minket; ne engedd, hogy itt haljunk-meg illy nyomorult halállal. — Ah, bár inkább Don Henriquez vad esordáinak kezeibe jutottunk volna. — Jaj nekünk! — Ah rettentő, kínos éj, melly után reánk többé nap nem következik!“

„Megengedhetnek önök nekem?“ — ismétlé Don Alonzo, ’s elejébe térdelt, kiket gondatlan szorongásával majd bizonyos és rémitő martalékaul tett a’ halálnak.

Donna Isabel szeliden tekintte rá, ’s halkán és alig érthetőleg így szólla: „e’ halálos szorongattatásban, mellyben kinlódunk, legmegesküdtebb ellenségem is csak szánakozást és irgalmat várhatna tőlem. . . Igen, megengedek önnek!“

A’ fájdalom első kitéréseit néma csend követte; a’ teremben uralkodó bódító lég újra gyakorlotta lankasztó erejét mindkét nőn, és csendesen, csaknem ájultan ültek. Egyszerre egy remény-sugár villant-meg Donna Isabel szemei előtt ’s fölkiálta: „hát ezen ajtó, e’ félig nyitott ajtó hova visz? hova visz a’ lépcső, mellynek első fokait látom?“

„A’ régi templom boltozataiba visz azon lépcső, mellyek rég óta üresen és elhagyatva állnak“ — felelt Don Alonzo szomorún. . .

„Hájon-le ön! talán a’ boltozatok utat nyitnak szabadulásunkra. Gyakran hallottam beszélni, hogy azon templomok boltozataiban, mellyekbe a’ szorongatott keresztények halottaikat a’ hitetlenek előtt temették — titkos ajtók szoktak lenni. — Félbe szakasztotta beszédét, és a’ mélyen leégett fáklyára mutatott. — De lovag, siesen ön!“

Alonzo kezébe vette a’ fáklyát: „megyek“ — kiálta, és lelépett a’ lépcső első fokain.

Don Alonzo bátor ifjú volt, de azért még is hideg borzogatta; hajszálai fölálltak, midőn a’ kriptába lehágott; Donna Isabel és társnéjaszemeikkel kísérték őt; midőn pedig a’ bágyadt fényű fáklya eltűnt a’ mélységben, ’s ők a’ sűrű homályban hátramaradtak, hallgatva átkarolták egymást, ’s keserű könyeik újra folytak. Így eltöltöttek egy kinteljes órát, melly iszonyúságára nézve örökkévalóságnak tetszett. Ekkor a’ mélységből hang hallatszott: a’ visszatérő Don Alonzoé volt. — „A’ boltozatokon van nyílás — kiálta nagyot lélekzelve — mentve vannak önök, ezer hála az égi kegyelemnek!“

Mindkét hölgy csak örvendetes fölkiáltással felelt, ’s tántorgó de sebes léptekkel hágtak-le a’ lépcső hideg fokain. Alonzo gyámja

volt Donna Isabellának; de a' baljában tartott fáklya már csaknem egészen leégett, és minden szempillantásban elalvandott.

„Sietnünk kell, sietnünk kell!“ figyelmeztete Don Alonzo és rémteljes pillantatokkal méregette a' boltozatokat, melyek mint egy izmos óriás kigyó hosszant és csaknem végetlenül terültek-el előttek.

„Hol vagyunk?“ kérdé az ifjabb hölgy töredezett hangon.

„A' földalatti templomban; tovább oda hátra van egy kimenetel, mellyen keresztül a' szürkülő reggelt, a' nap fényét megpillantottam.

E' pillanatban sötétebben égett a' fáklya, mindjárt rá még egyszer világosabban sugárzott, és körül megvilágosította a' falakat. Ekkor kialudt, és mély sötétség borítá a' szabadulást keresőket. Mindkét hölgy sikoltva kiáltott-föl. Donna Isabel Alonzo vállaira támaszkodott, ez pedig őt merészlettel átkarolni, hogy gyámolítsa és vezesse; de érezte, miképp' a' hölgy mindig bágyadtabb lön, 's a' nedves földre lecsuszamlott.

„Meghal, meghal!“ kiálta Don Alonzo kétségbe esve. Ekkor fölkapta az elájultat, és ragadta vállain, gyorsan és könnyen, mint valamely gyermeket, a' boltozatok sötét éjén keresztül. A' setétségben, mellyben irányozni sem tudta magát, a' sors, vagy sokkal inkább isteni gondviselés volt egyedüli vezérlője. Így bolygott sokáig; végre érzé, hogy tüzes arcát légvonat hűsíti; ez után kevés idő múlva világot láta — a' nap világa volt.

Szerencsésen elért Don Alonzo egy keskeny ajtóhoz, melly az Eresma partjára vitt. Bokrok és tövisek rejték kívülről ezen ajtót, mint valamely vad állat fekhelyét. Köröskörül puszta volt minden és elhagyatott; a' partot legelők és bokrok borították. Alonzo letette terhét a' zöld földre; Donna Isabel nem mozdult; nem lélezett, mióta vitte; most a' hölgy mellé térdelt, és keserves pillantatokkal vizsgálgatta: „meghalt, uram Istenem, meghalt!“ fölkiálta panaszkodva.

Halálos sápadtság borítá a' hölgyet; homloka jéghideg volt; 's meredve és élet nélkül függtek-le karjai a' földre. Alonzo rá nézvén szánakozásra gerjedt. Szívéhez szorítá fejét; hideg márvány kezeit forró ajkaihoz nyomta, és lassú hizelgő hangon ismétlé e' nevet „Donna Isabel.“ Hiszen ez volt minden, mit e' fiatal hölgyről tudott, kinek büszke visszatartózkodása őt még legközelebb is sérté.

„Isabel! — kiálta félig hallhatólag — Isabel! nyisd-föl ismét kék szemeidet, e' kedves büszke szemeket. — Ah, ki mondhatta volna nekem még tegnap, hogy csaknem kétségbe esve fogok itt

térdelni? Szegény, szegény gyermek! milly borzasztó éjt kellett élned! — De ki vagy te tulajdonképpen szelid és rejtélyes virágocskák, és mi nemből származol? Isabel, milly nemes vér buzog büszke szivedben? Ah, tán már jogát tartja egy férfi e' kézhez, melyet csókjaim ismét fölmelegítendők; tán már el vagy jegyezve egynek Castilia nagyjai közül? Isabel, milly büszkén és haragosan tekintnél rám, ha szavaimat hallhatnád! — De éj, tán a' halál éje tompítá-meg érzékeidet; lelkedhez többé földi nem férhet.

Isabel őt nem hallotta; nem érzett semmit a' forró csókokból, mellyekkel kezeit Alonzo elborította, ki lehajolt hozzá, és nyugtalanul várta, valljon nem ébred-e föl e' nehéz és hosszú ájulásból. Végre megrázkodott finom alakja; vissza adatott az életnek; keble nehéz vonásokban szörpölte a' fris reggeli levegőt; szive ismét kezdett venni, és egy gyöngye pirosság harczolt az arczán tanyázó sápadtsággal. Szemei ismét megnyitak, 's pillantatai Don Alonzóéival találkoztak. Az első sugár ugy ragyogott, mint szerelmi kitörés; de majd lecsukódtak pillái, és így beszéle halkan: „hol vagyok? Istenem, hol vagyok?... A' boldogultt lelkek tartózkodási helye ez? Véd- és szent nőm, végy magadhoz!”

Ekkor ismét érzé, hogy még földön van; a' nem rég történtek emlékei ismét visszatértek; lelke ismét áthágta a' határokat, mellyek az életet haláltól választják-el, és meggyőződött, hogy még földön van. Alonzo néma meglepetéssel legelteté szemeit fokkénti ébredésén. Midőn a' hölgy másodszor is rá irányzá szemeit, tökélyesen megismerte őt. És nyájasan visszautasította a' még őt ölelőnek karját, 's ekkor mint valamely tébolygó és elfogultt körülnézett.

„Donna Anna! hol van Donna Anna?” — kiáltá.

Csak most vette észre Alonzo, hogy e' hölgy elmaradt. — „Bizonnyosan még a' borzasztó boltozatokban bolyg! — mond — sietnek őt fölkeresni. De hogy' hagyhatom itt önt magánosan, nagyságos hölgy?”

„Most már mitől sem félek! — felelt bágyadt hangon, de tekintetét bátorság és remény élénkitette. — Ah mi szép, mi frisztő a' nap világa; mint erősít és hűsít a' lég. Én lélekzem, élek. — Már azt hittem, hogy meg kell hallnom, illy ifjontan kell meg hálnom!”

Don Alonzo még egyszer bátran és sebes léptekkel ment vissza a' sötét és barátságatlan boltozatokba, és negyedóra mulva ismét visszatért Donna Annával. Látván ismét egymást, mindkét hölgy földre borult, hogy Istennek illy csudálatos megszabadításukat megköszönjék. Mig ők imádkoztak, vezetőjek nyugtalanul tekintgett-szét. Sűrű gőzfellegek emelkedtek ég felé. A' hely, hol voltak,

félre esett; és a' fák, mint természetes fal, zárták-el őket a' világtól. Az ég tisztán és mosolygva terült-el a' vidék fölött, és a' nap ragyogva jött-fel. De a' fák csucsaik körül füst-fellegek tábo-roztak, mint valamely rongyolott halotti fátyol.

„Itt valahol közel tűz van!” monda Don Alonzo nyugtalan.

Ekkor tompa zugás, millyen szokott lenni erdőkben szélvész közelgésekor, és távulról harangszó hallatszott.

„Ez a' vészharang! a' vészharangot huzzák Segoviában!” ki-áltá Alonzo szorongásában.

Félrehajtotta a' legközelebbi ágakat, és utat csinált magának a' bokron keresztül. Donna Isabel és Donna Anna utána mentek. Kiérvén egy mellékut szélére, melly az országutra vezetett, szomorú látvány nyílt-meg előttük. A' kanonok házából vastag füst-fellegek emelkedtek-föl; már a' tetőt lángok borították; nagy része a' falnak be is omlott. Egy erős fegyveres csoport fogta-körül a' fölégetett helyeket, és alulról a' völgyből, hova a' fürkészők szemei nem hathattak, fegyvercsörgés és lódobogás hangzott. Azon osztály, melly a' kanonok házánál volt, ütközet-rendbe állt, és azon hely felé tartott, hol Donna Isabel állt kíséreeivel. Megirtózott a' fiatal hölgy, de majd egy ritka tűz sugárzott szemeiben, és kezét büszkén 's bátran fölemelve, kiálta a' másik kettőnek: „ismeritek ott azon harcziakat? Don Henriquez katonái. Ott alant egy más osztály jön ellenünk; legelől a' zászlótartó, jobbjobban Castilia zászlója gyászfátyollal körülövedzve.”

Elrejtette magát egy bokor mögé, honnét az ütközet helyét meglehetősen láthatta, de a' katonák őt nem láthatták. Donna Anna melléje nyomult; kezeit tördelte és kérte az egeket, hogy e' vézből is szabadítsák-ki. Alonzo azonban elejekbe állt; védni, oltalmazni akarta őket. Viadal kezdődött; Don Henriquez emberei, kik előbb visszavonulának, ismét előre nyomultak a' többiek ellen. Hallható volt egy nagy sokaság rémitő larmája, mellyet még fölül-múlt a' vezérek parancsoló hangja, közben a' sebesek jajjai, lovak nyerítései, por- és füst-fellegek, illy borzasztó képek elválhatlan társai. Donna Isabel büszkén, de lázosan fölingerülve nézett e' zavarba: de midőn mély sebekből vérzett embereket ösz-szerogyni látott; midőn a' sebesítettek szivszaggató jajjait hal-lotta, büszke önbizottságának helyét borzadás és szánakozás fog-lalta-el.

(Folyt. következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

GYÁSZHIR. — Pesten: 1) mart. 10-kén idegsorvadási betegségből élete 43-dik évében mult - ki t. Tahváry Tahy Károly ur, több t. n. megye táblabírája. Hült tetemei Uri helységben (Pest megye) létező családi sirboltba vitettek. — Gyászolja elhunytát kesergő özvegye t. Bodorfalvai Baranyay Ilona asszonyság.

2) Ugyan Pesten a' nevezett napon szenderült-el tüdővészből tiszt. Róth Mihály ur, az ajtatos iskolák munkás és közösen tisztelt igazgatója, 's az ajtatos rend áldózó papja 60ik évében. Földi maradványai az ajtatos iskolák, számos baráti 's tisztelőitől kísérve nagy egyházi pompa mellett vitettek 11-én a' belvárosi főtemplom sirboltjába.

HIRSZEKRÉNY. — Dunánk, jeges bundájával együtt, mult héten csakugyan ránk ijesztett. Folyó hónap elejétől fogva ámbár többnyire verőfényes napjaink voltak, de egyszersmind egész 12-ig fagyos éjeink 's reggeleink. Ennél fogva a' Duna csak lassan és nehezen akarván bucsúzni tőlünk, hogy mégis egészen kétségbe ne ejtsen, febr. 5-től kezdve ha nem naponként, de minden két nap 1-er bizonyosan megindult, 's meg-meg sajnálkozva elutazásán majd ismét megállott, majd részekre szakadozott, 's míg az alsó jég egy darabig odább uszott, a' másik, mintha oda szegezték volna, megállapodott, 's az emberektől folyvást tapodtatta hátát, midőn mellette csónakokon is jártak. Igy folyt e' tréfa mart. 11-ig, midőn a' Duna vízének tömege nálunk még igen mély fokon állott: de e' napon már némileg nőni kezdvén, a' már a' nélkül is több felé szakadt részekben állott jég csakugyan végre közörömünkre éppen déli órában megindult, ismét megszakadt 's megállott. A' kevésbé áradott víz azonban ez estve de kivált éjfél előtt 's után hajnalig nagy tömegben hozá-le a' felső jeget; de egyszersmind a' víz annyira nagy lön, hogy 12-kén reggel alacsonyabb helyeken, p.o. a' régi hidnál, a' parttal egyenlő magasságú levén, itt ott jégdarabokat is vetett-ki, Budán pedig a' vízi városban az utzakba ki is csapott. A' rémulés nagy lön, mert ha még egy kevésbé nevededik, a' pestipartokon is tul csap. (Vajha ezek már valahára mindenütt magasabbakra töltetnének.) Felsőbb parancsolatnál fogva egy csapat katonaság állott-ki, melly a' régi sétahelynél kezdett töltést tovább vezetete-fel egészen a' Wurmházig (mint 1838-ban volt), és pedig azzal már délig készen is volt mintegy 2 lábnyi magasra. — A' molnár-utszai pinczék máre' reggel telve voltak odaszívárgott vízzel. A' kereskedők nyakra főre rakták vitték boltjaikból portékáikat a' felső emeletekbe. A' tanuló ifjúság a' kir. egyetemben három napi szünidőt nyert a' fenyegető veszély miatt. — Délfelé azonban mintegy két lábnyira apadt a' víz, melly ugyan koronként, a' mint több jég jött (melly többnyire Buda részére nyomult) majd ismét áradott, majd ismét lohadott, de déli állását még réá következett éjfél előtt jóformán megtartotta. E' nap reggeli harangozást (mi egyébiránt megholtakért történt) egyik journalistánk az áradás veszélyét hirdető hangoknak állítja lapjában. — 13-kán a' víz tetemesen áradván, ugy hogy a' part csak egy lábnyira állott-ki a' vízből, minden háznál bemondatott, hogy földszinről kiki hordja bátorságos helyre holmijét. Azonban ezen estve a' víz több lábnyira apadt, 's 14-én reggel is, midőn tíz óra tájban a' „Nádor, Zsófia és Galathea“ gőzhajók, magyar ezimeres lobogókkal diszitve, téli szállásukról élénk taraczkdörgések közt jövéen hozzánk, mintegy örvendve a' veszély elmúltán üdvözlének, pályájokat részint Bécs, részint Zimon felé már 16-kán megkezdendők, 's naponként folytatandók.

A' mostani pesti vásár rossz; legalább közönségesen panaszkodnak ellene. Nemzeti színházunk személyzete, minthogy ezutáni évdíját átalján szaporítani kívánta, kemény kifakadásokra szolgáltatott alkalmat több pesti hírlapnak, mire már egyik színészünk a' pesti hírlapban felelt is. Ez iránt különféle ítéletet hallottunk. Egyik fél kárhoztatá a' színészeket, hogy e' nemzeti intézetet annyira terhelni akarják; másik fél állitá, hogy akár nemzeti intézet akár nem, mindenkinek szabad, sorsa javítására lépést tenni, ha lehet 's szabad kérni; de természetesen kérdés marad, megadatik-e kérése. — Az operák köre nagy metamorphosisonkészül keresztül esni. Énekesnő annyimutatkozik, hogy válogatni lehet, de kell is. Most, mint hallom M—zy k. a. 's a' Brünnből jött Scott k. a. is (ki egy évtől fogva tanulja a' magyar nyelvet) készül fellépni. Mind e' mellett a' hírlapok és közönség kezdenek sópánkodni Schodelné után. Az olvasó képzelheti, miért. De eső után késő köpönyeget venni! Felbér k. a.-ról hírellek, hogy nem lép-fel többé. Igaz-e, nem-e, majd meglássuk.

A' pestbudai hangászegyesület erősen készül „Pál“ oratoriumra; a' be-tanulás már folyton megy; 's a' próbák e' héten megkezdetnek. Az egyesületnek e' mű előadása tömérdek sokba kerül. Magyarul is szándékozik azt előadani; textusát t. Jakab István urnak jeles tolla magyarosítja. TA—RY.

KÜLÖNFÉLE.

Egy négy éves gyermek lélek-ébersége. — Podoliának egyik falujában nem rég következő történet adta elő magát. — Jozephna paraszt nő, midőn esteledni kezdett, elhagyta magánosan álló kunyhóját, 's elment a' templomba estvéli imádságra, de honn hagyta gyermekeit, kiknek egyike három, másik négy éves volt. Mielőtt elment, a' szobaajtót igen gondosan bezárta, és a' nagyobb gyermeknek megparancsolta, hogy a' kisebbre vigyázzon. Alig távozott lakásától néhány percnyire, midőn valami kopogott az ablakon. A' kis gyermek azt vélvén, hogy anyja tért vissza valamely elfelejtett tárgyért, kinyitá az ablakot, mellyen egy rémitő nagyságú farkas ugrott a' szobába, és a' három éves gyermeket megragadta, hogy magával elhurcolja. Már sietett a' farkas az ablak felé, hogy elugorjék, midőn az idős gyermek lélekébersége testvérének megszabadítására eszközt talált, melly sikerült is tökélyesen. Tudniillik megragadta a' farkast farkánál, és olly formán emelte-föl, hogy hátulsó talpait nem használhatván, helyből nem mozdulhatott. A' bátor kis gyermek egész testét karó gyanánt a' farkas hátulja alá feszítvén, mind addig meg tudta tartani a' rémes rabló állatot e' kellemetlen állásban, míg lármájára a' szomszédbeli emberek segítségre jöven, a' farkast agyon ütötték.

Nevezetes természeti és művészeti esemény. — Nehány hóval ez előtt Szent Agatha, francia kereskedő brigg, utasai nevezetes természet-csudát láttak Korszika partjain; de okát ki nem puhatolhatták. Tudniillik a' tenger közepén láttak mintegy 300. láb átmérőjű forgó szelet, melly csaknem veszélyes lett a' hajónak. Midőn Agatha 14 nap mulva ugyan e' helyre visszatért, nem volt többé a' természeti tünemény. Tudniillik egy szorgalmas Jankeé-nak sikerült az artézi kútúrás-módot annyira jobbitani, hogy módja szerint kertjében 8 hét alatt lyukat furt keresztül a' földön, 's nyílásának az ő kiszámítása szerint éppen az Agatha által kijelelt helyen kelle

jenni Korszika partjain. Kihuzatván a' furó, természetes, hogy forgó örvény támadt a' tengerben, de melly azonnal eltűnt, mi helyt a' lyuk bizonyos mennyiségre megtölt vízzel. Legnevezetesebb ez egész dologban az, hogy a' szorgalmas baltimorei polgár e' lyukon vizet nem kapott, ámbár a' világtengetert választá vizeztartójának, és ez eset ismét igazolni látszik az új kornak ama tapasztalását, hogy mennél mélyebben ásatik az artézi kút, annál kevesebb viztaláltak. (Egyébiránt ezt inkább amerikai nagyszájúságnak kell venni.)

Háladatos katona. — 1840-ik évben karácson előtt egy hideg téli estvén visszatérvén Travvik ur, görög nem-egyesült pap és a' vidék dékánja hivatalos utjából, az ekkori hideg tél miatt prémmel bélelt moldvai papi öltönyébe burkoltan Rogusna mellett, két mértföldnyire Csernovicztól, lát a' hóban valami feketeséget. Utóbb közelebb vizsgálgatja azt, és megismeri, hogy katona. Tüstént szánjára vette, s vele az evangeliomi irgalmas Samariaiként a' legközelebbi faluba utazott, mert a' katona már egészen meg volt megmentve a' hidegtől, és semmi jelét nem adta az életnek. Hajtotta hát erősen lovait, s fél óra mulva elért egy az országúton volt fogadóba. Itt letette a' szerencsétlent, és megszabadítására mindent elkövetett. Több mint egy óráig hóval dörzsölvén és más szereket is használván, sikerült neki végre a' katonát életre visszahozni, és örömben a' szerencsés következményeken még megjutalmazta a' neki e' nemes munkában segéd kezeket nyújtókat. A' jó szívű pap a' koresmárosnál pénzt hagyván, hogy az újra életet jó levessel erősítse, tettének boldog öntudatában eltávozott, részint hogy a' köszönetet kikerülje, részint hogy még ez estén családjához s beteg nejehez megérkezessék. A' katona egy a' csernoviczi őrizettől küldött hírnök volt, és alig tért magához, étellel itallal ellátván magát, magához vette a' leveleket, megvizsgálta fegyverét, és utját tovább folytatta. Hijában mondták neki, hogy borzasztó hideg van (mert 20 foknyi volt), csak hogy feltételétől elvonják; ő arra hivatkozott, hogy a' nála levő levelek sürgetősek. Csak élete szabadítója lakát tudakolta, és bátran utnak indult. Sietve léptetett a' faluba, hol a' pap lakott, hogy a' nemes férfinak személyes köszönetét tegye. Nagyon örült, hogy a' papi lakból még világ sugárzott feléje: de minél inkább közeledett a' házhoz, annál figyelmesb lön a' férfi-hangok lármájára, mellyek a' paplakból feléje hangzottak. Az ajtóra ment, melly be volt téve, s a' nélkül hogy kopogtatott volna, sietett az ablakra meglátni, hogy tulajdonképpen mi történik. Mennyire elbámult, midőn a' pap körül négy férfit látott, kik kezeit és lábait összekötözték, és már tüzes szent akartak melljére rakni, hogy pénze hol létét vallaná-meg. Minden szót meghallott az ablakon át, és éppen nem kételkedhetett, hogy rablók. Bátran felfogta hát jól megtöltött fegyverét, cézelt, egy lövés, és — a' négy férfinak egyike földre terült. Most föltüzte szuronyát, sietett nemes tüztől lelkesítve a' hátulsó ajtóra; ezt nyitva találván, benyomult, és az elsőt, ki neki ment, szuronyával keresztülszurta. Kezde vívni a' másikkal, kit hasonlóképp' halálosan megsebesített, míg az utolsó rabló elfutott. Így négy jól fegyverzett rablót maga legyőzött, és öröme volt élte szabadítójának tettel nyilvánítani köszönetét, ki a' kötelekből kiszabadulva, átölelte egész családja szabadítóját, és az égnek e' csudálatos munkáján megilletődve fölemelte kezeit, s fönhangon legbensőbb köszönettel adott hálát Istennek, kinek ujjai olly láthatón munkáltak e' történetben.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap martius 21^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Második szakasz.

(Folytatás.)

„Hát ez a' háború? — monda Donna Isabel magában. — Ah be szeretném, ha szóm a' kivontt fegyvereket visszadugadhatná; bár csak isteni hatalommal birnék, hogy a' világnak békét, örökös békét ajándékozhatnék. Engedjetez futni, engedjetez helyet keresni, melly az embert elrejtí.”

„Ah! — beszéle tovább, és szemei könnyekkel tölték-meg, — miért nem élek magánosan és elkülönözve, mint ezt Istentől olly gyakran forró könyük közt kértem. Miért nem rejtnek engem egy zárda szent falai, hogy ott napjaimat békében tölthetném! Ekkor meg lennék kimélve egy nagy veszély tanúságától; akkor nem kellene a' legnehezebb próbák terhe alatt nyögnöm. — Istenem uram! mire visz engem a' sok nyomor?”

Alonzót kevésbbé fájdalmas gondolatok kinzották. A' két küzdő pártnak minden mozgására vigyázott; mellyik leend győztes, még bizonytalan volt. — „Szent Jakab fegyverére — kiálta nyugtalanul — miért nem lehetek én ott?”

„Ne hagyjon-el ön minket! — kiálta Donna Isabel kérelmes, de egyszersmind parancsoló hangon. Ekkor hát ismét mellé ült, és bátor volt kezét szorítani a' hölgynek, mellyet ez feléje terjesztett, hogy visszatartóztassa. — „Az örök égben levő Istenre — monda Alonzo — legyenek önök nyugodtak, és ne féljenek nagyságos hölgyek; önök itt biztos helyen vannak. Nézzenek körül! e' fa ágai őrzik önöket sánczokként minden pillantások ellen, és biztosabb búvhelyül szolgálnak, mint nagytiszteletű nagybátyám háza. Magas szentségű anyja Krisztusnak, milly nagy veszélyeken estek önök keresztül!”

„Igen, ugy van, ön nélkül e' rémes éjszakán lángok közt kellett volna meghalnom — monda halkán Donna Isabel, és kezét,

melly még mindig az övének feküdt, gyengén nyomván. — Don Alonzo! ön életemet menté-meg; erre mindenkor fogok emlékezni, és halála...“

Magába fojtá beszédét, de nagy kék szeme egy darabig Don Alonzón függött; ekkor így beszéle tovább: „ön igen becsültre vágyó; ön nagybátyja egyszerű házában igen nagy dicsőségről álmodott, igen nagy szerencsecsillagról. Igen, dicsőség, szerencse jusson önnek nagy mértékben!“

Alonzo keble öröm és büszkeség miatt magasabban dobogott; ragyogó remények léptek lelke elébe, mellyet még egy nappal ez előtt másnak szerelme töltött-be. Azt vélte, hogy az ifjú hölgy ez által keze birását igéri neki; mert mi más eszköz volt volna birtokában neki szerencsét, dicsőséget hozandó? Hosszú csend következék; Donna Isabel még mindig figyelmeztet, még mindig növekedő nyugtalansággal a' harcz zajára. Végre csendesség lön; vágató lovak futkároztak az országút hosszában. — „A' harcznak vége van! — monda Don Alonzo — a' legyőzöttek futnak.“

Most vigyázva elhagyta Don Alonzo a' hölgyeket, és néhány lépésnyire előre ment. Közel hozzá vad robaj közt rohant egy csoport harczfi. — „Don Henriquez emberei, a' kik futnak! — kiálta Donna Isabellához — üdv, üdv, és győzelem Castilia zászlójának... fegyveresek veszik körül a' helyet, hol házunk állt, 's a' füst és láng közt az omladékok közé akarnak rohanni... Szent Isten, nem nagytiszteletű nagybátyám az, ki előttök megy, és nem az az idegen lovag...“

Donna Isabel örvendve emelkedett-föl. — „Igen, igen, az a' nagymester! — kiálta, és hálásan emelte kezeit az ég felé — az a' vitéz és hű Pacheco; segítségünkre siet ide, és azt gondolja, hogy az omladványok alatt halálos kinok és szorongások közt vagyunk.“

Donna Isabel oda sietett, Donna Anna karjaira támaszkodva az égés helyére. Alonzo utána ment. E' három vándor csak hamar magára vonta a' győzedelmes harczfiak figyelmét. A' kanonok és nagymester elejekbe siettek. Megismervén Donna Isabelt, féltérdre estek; és ezután az egész sereg feléjük vonult örömittason: de Donna Isabel sirva és elfogulva intett kezével köszöntésül.

„Ah herczegné! — kiálta a' nagymester — ez éjjel akarták önnek magas személyét kézbe keríteni az ellenséges felek: azonban nem találván önt, a' házat fölgyújtották, mellyben ön menedéket keresett. — Ez esetről tudósítatván, ide siettem; már azt hívém, hogy későn, és elveszett minden. Milly csuda menté-meg önöket ellenségeiktől? ki védte önöket?“

Donna Isabel égre mutatott, és azután Don Alonzóra tekintte. — „Hát máglya-alakot gondoltak számomra Don Henriquez hivei? Igaz, az olly eszköz, melly által minden önöktől vezérlett cselekvénynek egyszerre vége szakad.“

„Már végök van herczegnő! — viszonzá Don Juan de Pacheco — magasságod mindkét királyság örököséül kiáltatik-ki; székhelyek lesznek Valladolid és Segovia; ezen egyezést tettem magasságod nevében Castilia nagyjai és Don Henriquez közt.“

„Elfogadom a' föltételeket, mint ön kötötte — viszonzá röviden — de Don Alphonsnak, a' nemesnek halála megtanított engem, mit adhatni a' Don Henriquezzel kötött békére. Csak váraimban és hiveim fegyvereitől védve tartom magamat bátorságban. Don Juan, vezessen ön engem Segoviába!“

A' nagymester tisztelet-teljesen csókolt kezét az infansnőnek, és azután kivette a' zászlót a' zászlótartó kezéből, és hangosan kiálta: „Castilia és Leon, Donna Isabelláért, uralkodónénkért.“

„Castilia és Leon, Donna Isabelláért! „ismélték mindnyájan a' katonák, és kiáltásuk visszhangoztatván, messzire hangzott-szét.

Don Alonzo azonban álmétkodva és zavarodva rejté-el magát a' legnagyobb sűrűségbe. — „Igy hát Donna Isabel infansnő! — monda magában — hát egy infansnőt biztak védelmem alá? egy infansnőt hordtam karaimon? egy infansnő finom kezeit merészlettem csókolni?“

„E' kíséret fogja magasságodat Segoviába vezetni — mond a' nagymester, és kezével az ismét rendbe állott harczfiakra mutatott — a' harcz előtt számosabb volt volna magasságod kísérete; de sok vitéz férfi elhullott, az utósó ítélet napján ismét föltámadandók.“

Donna Isabel egy fájdalmas pillantást vetett a' harczterre, 's finom kezével keresztet vetvén, rövid néma imádsággal üdvözlé az eget. Ezután a' nagymesterhez fordulva: „azt akarom — mond — hogy a' helyen, hol az én érdemes Don Gusmanomnak háza állott, egy kápolna építtessék. Egy holt testnek nem készíthetünk keresztény mód szerint sirt; szegény Kata, a' hiv cseléd, lángokban vészett-el. Isten vegye lelkét magához kegyelmesen!“

Egy gazdagon nyergelt és zablázott paripa vezetették most elő az infansnő számára, és a' kengyelt a' nagymester tartotta.

„Ön helye éppen mellettem lesz! — mond Donna Isabel Donna Annához fordulva. — Villena grófnő! ön ezentul főudvarmesterném!“

A' nagymester az infansnőnek jobb keze felől bocsátá az uj patyahölgyet; ő maga is fölült lovára, és bal felől lovaglott. A' pa-

ripák türelmetlenül dobogtak a földön; a menet indulni akart. Donna Isabel még egy pillantásra sem méltatta Alonzót, ki álmélkodva és meglepetve állott még mindig az ut szélén. De midőn a kanonok mellett ellovagolt, megállította lovát, és kegyelmes hangon monda neki: „kövessen ön engem Segoviába nagytiszteletű ur! jöjjön önnel unokaöcscse is, Don Alonzo de Gusman!”

IV.

A segoviai Alcazar egy ama megerősített várkastélyok közül, mellyekkel a mór uralkodás a szép spanyol országot diszité, és még korunkban is egy a legnagyobbszerű emlékekből, mellyeket az arabok hagytak e félszigeten; hol, míg a félhold a keresztel vetélkedett, regényes élet volt. Azon korban, mellyből jelen történet vétetett, az Alcazar királyi lak volt. Castilia uralkodói ezen erős falak mögé vonták magukat, ha idegen sereg vagy lázadás uralkodásukat veszélyeztették. A teremek rendezése és diszitése változatlanul maradt, mióta azokban a kelet nyelve helyett spanyol hangok hangzának, és a ragyogó hiúság nyomait még mindenütt leheté látni, mit a moslim uralkodók kedveltek és örömet fitogattak.

Az infansnő szobája is pazarlásig volt diszítve arabeskokkal, mellyeket illy élénken és tetszőlegesen előállítani művészeknek nem engedtetett; minden fal világos színtől és aranyozástól ragyogott, mellyekre a keskeny ablakok csak szűk bemenetelt engedtek, és a téreket fél homály borította. Egy kevésbbé diszes epocha, és a catholicus szokás szigorúsága változtatott némellyeket e pompán; a széles és kényelmes divánok, a selyem függönyök eltűntek, és a bútorok, mellyek ama pompás szőnyegetek és divánokat pótolták-ki, egyszerűek voltak; mert a 15-ik században egyszerűség uralkodott még hercegeknél is.

Már fél éve lehetett, hogy az infansnő az Alcazart lakta. Hogy bátorságban lehessen, csaknem fogoly életre kellett magát kárhóztatni. Csak egy számos főből álló szolgacsoport lakott vele az erős várban, részint hűségből, részint azon reménnyel, hogy gazdag kárpotlást nyerend, ha a korona az infansnőre szálland. A fenséges fiatal hölgy igen különös és terhes helyzetben volt; mivel az, kinek e földön legközelebb kellett volna lenni hozzá, hatalmas ellensége volt; festvére t. i., eszelős, gyámoltalan uralkodója ezen a kereszténységben leghatalmasabb birodalomnak, élte után törekedett; pedig ő utána még is neki kellett e birodalomban uralkodni; és már most esengtek keze után Europa királyai és fejdelmei. A castiliai grandok, s vezérek a szent jágoi nagymester

rá akarták beszélni Isabellát, hogy a' királyok közül válasszon férjet; de minden tanácsaik, szónokságuk minden ereje hajótörést szenvedett az infansnő szilárd akaratján. Senki sem tudta e' makacs, megvetőleg kimondott hidegséget megmagyarázni; senki sem tudta gyanítani, hogy itt az ok egyike ama titkos szivbeli vonzódásoknak, mellyeket egy fiatal hölgy olly igen képes eltitkolni.

Egy estvén a' hercegnő megvonta magát imádkozó szobájába. Szerette az itt uralkodó magányt és csendet; kísérő hölgyei illyenkor kívül maradtak a' küszöbnél. Noha még ekkor az udvari szokások nem gyakorlottak olly nagy zsarnokságot a' fejdelemnők életén, mint későbben: még is e' részben terhes és fárasztó kötelességeknek volt alája vettette Donna Isabel. Gyóntató atyja volt az egyetlen ember, kivel tanúk nélkül szóllhatott; palotahölgyei sem éjjel sem nappal nem hagyták őt el csak egy órára is. Mivel már jövendő nagyságának egy sugára ragyogott körülte, volt minden tetteire nézve egy szigorú czerimonia-mesternéje. Az imádságház hajdan arab fürdőterem volt; a' kereszténység komoly jegyei nem egészen irhatták-ki innen a' hajdanta uralkodó pompát. Még lengett e' teremben egy kornak levegője, melly egészen más volt; álltak itt még virágédények; márvány medenczében csillogottmég a' fris, szagos viz. — Tarka arabeskek azon lámpa fényénél ragyogtak a' boltozatokon, melly egy Maria-kép tiszteletére itt égett éjjel nappal; a' lég meleg és kellemes volt. Az infansnő ablakhoz lépett, szemeit egy darabig az Alcazar udvarán legelteté, hohgyetlen élő lény az ő volt. Sötét csendes éj nyugvék az erős falakon; de mi előtt visszalépett az ablakból egy az imádságháznak általellenbeni szobában világosságot és egy árnyékot leheté látni.

„Ő az!“ — mond Isabel félhangosan; és homályos tekintete erősen szegződött a' mozdulatlan árnyékre, melly nyájasan látszott általnézni. Egy pillanat mulva visszalépett az infansnő, és a' függöny, melly mögött hallgatódzott, lebegett a' nyitott ablakon, a' kő-állványra szolgálón. A' mindent nyugalomra hívó éji harang már régen elhangzott. Mély csend uralkodott a' nagy várban; sötétek voltak a' hosszú corridorok; csaknem éjfél volt már, de a' palotahölgyek még is virasztottak az imádságház melletti teremben, és suttogva fecsegték egymással a' kandalló körül, mert december hideg és barátságtalan napján volt. A' főudvarmesterné csak ült a' küszöbön, mint szokás volt, és várakozott az infansnőre. Donna Isabellától csupán egy nehéz selyem függöny választotta-el, melly ajtó helyett rekeszté-el az imádságházát.

(Folyt. következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Dunánk vizének lassú ugyan de folytonos apadása következtében vízáradás miatti félelmünk megszűnt. A' vácsi utnak Duna melletti oldalán levő kertész és téglavető-házak is megszabadultak a' víztől, melly a' part melletti földeket egészen a' töltésig előnté volt. — Maria Anna és Zrínyi gőzhajók is megérkeztek 15-én, 17-kén pedig az új gőzös „Sámson“ már itt levő társaiknak üdvözlő lövéseikkel fogadtatva. — Hajóhidunk hídfő-czölőpeit 16-kán kezdték leverni; 's minthogy minden készen áll, remélhetni, hogy hidunkon még e' héten keresztül mehetünk. — Az állóhid czölőpei 's a' Duna közepe felé csinált jégtörő olly jól kiállák a' jég erejét, hogy rajtok legkisebb sérelem sem látszik.

KÜLÖNFÉLE.

Szerelem könyve.

(BUSSY-RABUTIN gróftól.)

II. SZERELEM és ÉLV. *)

A' szív is beszél. Ha két, egymást értő szív találkozik, az egyik mondja szeretlek; 's a' másik már az első szónak hisz.

A' legnagyobb bizalom mutat-e tökélyes szerelmet, vagy a' legnagyobb féltékenység? — Kérdésekkel felelek. Elégült vagy-e mindig, ha szeretsz? — Keservek, kinok nélkül? 's a' legnagyobb bizalom határa nem közönység-e?

Rettegek vakféltékeny hölgytől; mert minden életöröm nagy bakója a' szertelen féltékenység, de hasonló nagy a' szertelen nyugodtság.

A' szerető bizzék kedvesében, bármilly gyakran ingerelje is a' féltékenység. De ha tetszvágyónak leli, és pedig minden kétségkül, tanácslom, hogy jöj-fel vele.

Ne haragudjál a' féltékeny férjre; sőt inkább örömeid alapítójaul szeressd! Mert nem növeszti-e féltékenysége vágyaid tüztét?

A' férj féltékenysége fölbreszti a' szeretők szendergő gondosságát; kevesebb szerlátják, 's jobban szeretik egymást.

Szerelmed tüze aludni kezdett, a' féltékeny férj lánnya újra felgyulasztá; eltiltotta látogatásaid' — 's most a' titkos lugas néma tanúja titkos szerellemnek. — El ne feledd, a' férjnek titokban adni hálát.

Féltékenység egy szívet sem bilincsez-le! Szeressd bensőleg lánykádát; ez a' próbált szer; szükséges, hogy minden szív örködjék maga fölött.

A' nyugodt és kéjelmes birtok mindig és mindenhol koporsója a' szerellemnek. — Kis féltékenység, apró utazások, nehézségek, mindig ujnak tartják-meg a' szerelmet, 's megédesítnek minden életet.

*) Az első részt múlt évi 65-dik számú Regélőnk közlé.

Néhány szelességet megbocsátunk, sőt némely kaczérságot is — halálbűnt a' szerelemben — feledünk, de hűtlenséget soha. E' szírtén tőrök meg a' szerelem.

Nem szokás kevésbbé szerelmesnek lenni, ha a' lányka szerelme hülni kezd. — Én nem gondolkozom így. Inkább tanácslom: hagyjon föl az egész viszonytal; mert nincs semmi különység kevésbbé és többé nem szeretés közt.

Ritka tévedést bocsásson-meg a' szerelem, ismétlettet soha; mert az elalvándó szerelem előjelé.

Kis hibák sebesítik a' szerelmet: hűtlenség megöli.

Szerelem viszonyait finom kimélettel kell fölfontani, ha föl nem állhatnak többé. Viszonyos megegyezés könnyen célra vezet; ott vagy fájdalomat kell adni, vagy tűrni. De ha szeszélyből vagy megunásból akarsz hűtlen lenni: úgy az érzelmek azon lassú átmenetét próbáld-meg, melly szokott, de a' szeretőknél szokatlan; azonban soha se engedd magad' ballépésekre téveszteni, 's kerüld a' gyanút, hogy új szerelemnek akarod áldozatul hozni.

Ha a' viszony elszaggattatik: a' szerető azon ajándékokat, mellyekkel kedvesét boldog órákban meglepé, nem kívánhatja vissza, 's a' leány nem tarthatja-meg.

Finom érzelmű férfi a' hűtlen leánynyali viszonyát felötlés nélkül bontandja-fel; 's ha kétes hírű nőt szeret, gyöngédségből hagy-föl vele, bár hűtlenségeről tökélyesen meg volna is győződve.

A' világi hölgy viszonya felbomlása után nem kívánja vissza leveleit; e' kívánat hasztalan; mert mind soh' sem adatnak vissza. Sőt inkább tökélyes, föltétlen bizalommal hallgatásra kötelezend.

Azon hölgy, ki kedvesének mindene, 's töle még is szertelen gyanakodásból szerelmi levelkéket megtagad: czélt árul-el, előbb vagy utóbb szeszélynek áldozni-fel őt. Szeretöt érdemel, ki idegen szemnek alkalmat ad, a' bohó őrzött titkát fölfedezni.

Szeretett szeretők, kik éltetőket szeretve akarjátok leélni, irjatok jókor és későn! Irjatok, mielőtt a' kedveshez mennétek, 's bár megöleltek, csókoljátok őt, 's mondjátok: ah mint szeretlek!: azért még is irjatok, 's magatok nyujtsátok-át leveleiteket! — Irjatok éjjel és nappal; mert a' levelek éltet adnak a' szerelemnek.

Ne kívánd soha kedvesedtől, hogy leveleidet küldje vissza, vagy égesse-el. — Becsülni kell, kit szeretünk, és soha sem kezdeni-meg gyanútjeljes szívvel viszonyt, sőt még a' lehetőség gondolatával sem, hogy a' szerelem valaha megváltozhatandik.

Kedvesed leveleit szentségként őrizd, mint boldog órák kedves gyermekeit. Őrizkedjél, parancsoló győzőnek látszani, ki inkább félelemmel akar nyerni, mint szerelemmel; a' legparányibb távulban add neki át e' leveleket, kegye e' néma szavait, megtérésedig. Illy viselet megnyugasztalandja minden kétségét.

Nagy Isten! a' szeretett férfi kéjt lehelő leveleit égethetnéd-el? — Inkább keblemhez varnám, ha nem tudnék helyt, hova rejteni.

Ne tagadj-meg kedvesedtől szerelemteljes leveleket, ha megérdemli; — ha nem, mondj-le róla, csakhogy semmit meg ne tagadj tőle.

Alap nélkül egy viszony szerelme sem fogy. Ha a szerető azt fogadja, hogy az alvó leány egy okát sem ismeri, legalább önmagát akarja rábeszélni. Vagy inkább úgy látszik, hogy megváltozott érzelmeinek oka önmaga előtt is hitványabbnak tűnik-föl, hogysem szegyenpirulás nélkül öszintén megvallhasa. Ön akarata állhatlanságának vallomásával fél megsértetni, még pedig úgy, hogy ismeretlen szükség színével kevésbé remélt nem tetszeni. — De mindenki igen jól tudja, miért szeret, 's ok nélkül egy viszony sem szünendik-meg.

Boszankodjál a kaczerkódó kedvesre, de boszankodjál tisztelettel szavaiddban. Illy esetekben csak aljas ember viseli magát ajfason.

Ha megsértéd kedvesedet, mindenképp' igyekezzél megengesztelni! Kétszerezd édelgéseidet, fáradozásaidat, 's a szerelem azon ezer kéjeit és édesen hizelgő szavait, mellyek olly titkosan simulnak a szívbe. — Egy megsértetett kedves a gyogyulóhoz hasonló, kinek gyöngé egéssége leggyöngébb kiméletet érdemel. (Folyt. következik.)

Bécsi ló verseny a prater-kéjház mellett folyó esztendei tavaszkor. Az e' löversenyt igazgató választmány nyomtatott hirdetménye szerint annak napjai következők lesznek. — I) Majus 4-kén az első pályázás. Megnyitó verseny jutalomdíja 100 arany; minden féle lóra, melly öt évesnél nem idősb 's a t. — 2) 150 aranyos díj; belföldi kanczáktól eredett lovakra. — 3) Bielstakes. Tétel 60 arany. — 4) Sweepstakes 300 arany. Liechtenstein hg, Hunyady és Festetics grófok lovaival.

II) Majus 7-én. 200 aranyos díj; belföldi lovakra. — 2) Károlyistakes; aláírási díj 1000 arany. — 3) Sweepstakes 2 éves lovakra. Tétel 30 arany.

III) Majus 12-kén. A' simmeringi ostor, minden lóra. Tétel 30 arany. — 2) Pályabillikom, 140 arany értékű. A' kihívó 50 aranyat tesz. — 3) 3 éves lovak Sweepstakese; tétel 60 arany.

IV) Maj. 15-én. — Legalább 100 arany értékű ezüst díj; adják Auersperg V. Esterházy P. Liechtenstein Alajos és Ferencz, 's Trauttmansdorff hercegek. A' lovak a' szokottnál nagyobb messzeségre futnak, hogy kitesék, mennyire győzik a' futást. — 2) Legalább 100 aranyos díj; minden lóra, 10 aranyával történéző aláíráások után. — 3) 24 aranyat érő ezüst díj; minden lóra. Tétel 20 arany.

KÉRELEM. — *Közelgvén a' folyó esztendei második évnegyed, tisztelettel kérettetnek az évnegyedes előfizetők, hogy a' 2-ikra járandó előfizetést még e' hónap lefolyta előtt beküldeni ne terhellessenek. — Hasonlag kérjük azon t. olvasóinkat, kik e' folyóirat jelen esztendei díját még be nem fizették, méltóztassanak azt minél előbb kezünkre szolgáltatni.*

A' szerk.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betüivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten esőtörtökön martius 25^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Második szakasz.

(Folytatás.)

Donna Isabel imádkozó zsámolyán ült, fájdalmas és reményteljes nyugalomban. Szemei zárva, de egy könnyű reszketés és rövid tüzes lélekzete belső megindulást árulának-el, mellyen lelke nem volt képes uralkodni. Midőn az éjféli óra ütött, fölállt, mint-ha egy látatlan kéz rázta volna föl. Rémes tekintettel nézett körül. Ekkor lassú léptekkel a' függönyhöz vonta magát. Donna Anna aludt, ugy látszott, mélyen és nyugodtan.

Az infansnő halkán ismét visszavonult a' függönytől; sápadt volt és gyenge teste tántorgó. Szemei az ablakot találták; figyelt, valljon nem mozdul-e valami az éji csendben; fagyos szél süvöltött az Alcazar bástyái körül, és a' csillagok hidegen 's részvétlenül pillantgattak-le. Az udvar pusztá és élettelen volt; az őr, kerülvén a' csipős éji szelet, kő-házacsakájába voná magát. Egyszerre egy homályos alak mászott-föl vakmerőn az állványra; a' félig kinyitott ablak csattant; Donna Isabelnek reszketve kellett megvonulni imádkozó zsámolyára. Most összeszedte minden erejét, és kilépett az állványra. — „Ha kedves ön előtt az élet — susogá halkán — lépést se tovább!”

„Fönséges hölgy! ah ön“ — mormogá az állványon álló idegen.

„Igen, én vagyok. Ön alkalmasint azt gondolta Don Alonzo, hogy önre váraozom?“

Alonzo nem felelt, hanem leereszkedett féltérdre, 's azután megfogva Donna Isabel kezét, remegő ajkaihoz nyomta.

„Igen, ugy van; én önt vártam! — monda folytatólag a' herczegnő — de tudja-e ön, hogy éltét koczkáztatja? Azon férfinak, ki éjszakának idején egy infansnő szobája közelében találta, meg kell halni.“

„Én nem törődöm vele; e' pillanatért testem 's lelkemet koczkára teszem.“

„Hiszem. Ön nem fél az állvány hegyes nyilain lecsuszni, és tagjait az udvar kövezetén széttördeltetni. Ki szeret, nem fél semmitől, nem az emberek rágalimatól, az egek haragjától, saját lélekismerete szemrehányásaitól. Ekkor a keblet bátorság és bizodalom tölti-el, melly int dacolni mindennel... Én szeretem önt Alonzo!”

Donna Isabel hosszú nyájas tekintettel nézte végig őt; egy fájdalmas öröm, egy lázas nyugtalanság magasabban dobogtatták szívét, és a szók, mellyek ajkain lebegtek, visszatolakodtak. Lassanként csillapult ingerültsége; lehajlott a még mindig térdelő Alonzóhoz, és monda szomorú hangon: „most érzem egészen a rabszolgaságot, mellynek rangombeli hölgyek alája vetteté; most ismerem és szívemből gyűlölöm azon káros bilincseket, mellyek nagyságát körülgigózzák. Alonzo, nem kellett volna önnek engem itt találni. De én úgy akartam; nekem kellett önnel egyetlen egyszer tanúk nélkül szólni; az pedig lehetlen volt volna a figyelmes és kíváncsi nők között, kik beszédökkel 's rólam fölöttébbi gondoskodásukkal folyvást kinoznak.”

Alig ejté-ki e szókat, zörejj hallatszott, és Donna Anna sápadt 's álmatlan ábrázatja jelent-meg a függönyök közt.

„Nagy Isten! — kiálta bámulva — főséged maga nyitotta ki az ablakot?”

Az infansnő hirtelen lebocsátá a függönyt, és főudvarmesternejé mit sem vön észre; elhagyá az állványt, 's bele ült imádkozó székébe, hideg remegő kezeit köpönyegébe rejtve.

„Főséged roszul van! — kiálta Donna Anna — ön sokáig imádkozott és volt ébren.”

„Igen, most le akarok nyugodni! — felelt Donna Isabel alig hallhatólag — fogjon ön fáklyát és világítson!”

Donna Isabel a kanonokot, kinek olly sokat köszönhetett, fő alamiznásának nevezte-ki, és ez óta az, mint minden udvarhoz tartozó urak, unoka-öcsésével együtt az Alcazarban lakott. Don Alonzo az lett, mit neki a szegény Kata jövendölt, egy fiatal nemes ur, kinek a szép ruha jól illett; egy vitéz lovag, ki fegyverét jól tudja forgatni, és izmos karával a legszilajabb mént fékezni. A kanonok minden szigorúsága, minden hidegsége mellett is szerette unoka-öcsését; mind azt, mit más nejjére, gyermekeire költ, a magános pap unokaöcsésének ajándékozta. De mind a mellett, hogy igen szerette, még is csak röviden és parancsolólag bánt vele, és a fiatal ifjú lovag most is olly engedelmes és alázatos volt hozzá, mint még midőn diáki öltönyét hordozta. Egyébiránt azt remélte a főalamiznás, hogy a fiatal fejedelménytől

koráért nyerte azon tiszteltetést, mellyben sem ifjúságában sem férfikorában nem részesült; és hitte, hogy egyetlen örököse egészen birandja azon kedvezést, mellynek most ő örül, és egykor, ha ő lelépend az élet szinpadjáról, unoka-öcsese hatalmas szerepet játszanék a' fejdelemnő kormányja alatt. E' büszke reményeit igazolni látszott magas származatuk is, melly a' birodalom első családaival rokon volt; — ugy álmódozott, hogy fényre nézve unoka-öcsese mindnyáját meghaladja, kik a' Gusman nemzetségből statusférfiak és tábornokok voltak. Azonban az egyházi férfi távulról sem gyanítá az infansnő titkos vágyát. A' királyi tanácsban, hol szava igen sokat nyomott, egész befolyását arra használta, hogy Donna Isabellát házasságra birhassa. Ez volt kívánsága minden jó Castiliainak, és ő nyíltan az arragoni infaus részére nyilatkozott; a' szentjágói nagy mester pedig a' francia királyi ház egyik tagjával akarta a' hercegnőt összekötni, azon alapítván kívánságát, hogy így egykor urnéja ama birodalom koronájának is birtokában levén, a' pyrenaeusok mindkét oldalát egyesítheti királyi pálezája alá.

Az arragoni és francia követek, urok hasznát akarván eszközölni, az udvarnál két párt uralkodott. XI-ik Lajos, francia király követe, Alby cardinál, mindent elkövetett, hogy az infansnő választását országa javára nyerje-meg, és végre sok összejövetel, alkudozások után elközelgett a' nap, mellyen Donna Isabel az egész világgal ünnepélyesen tudassa határozatát. Az egész udvar feszült figyelemmel várta a' nyilatkozást; a' nagymester büszke örömmel tölt-el, mert nem hihette, hogy fiatal fejdelem asszonya spanyol ország és egész Europa előtt bátorkodjék a' kereszténység leghatalmasabb uralkodójának tagadó választ adni. A' kanonok és a' castiliali párt, melly a' spanyol nemzetiséghez és mindenhez, mi azt előmozdítja, hű volt, nem titkolhatták-el szomorúságukat és levertségöket, attól tartva, hogy a' francia herceg megnyervén fejdelem asszonyuk kezét, jogot nyer a' trónhoz is, mellyet olly örömet az arragoni infansnak adandottak.

A' fejdelem asszony ezen ünnepélyes nap reggelét imádkozásokban tölté, magános fontolgatásokba merülve az imádságházban. Midőn a' déli óra ütött, megjelent a' főudvarmesterné, és jelenté, hogy eljött az óra, mellyben Alby cardinál innepélyes meghallgattatásra várakozik. Az Alcazar díszteremében várt ő és számos kísérete a' fejdelem asszonyra, kit láthatni még eddig nem volt szerencséje. A' szentjágói nagymestert és az udvar többi főtisztviselőit az imádságház melletti teremben találta Donna Isabella.

, Kegyelmes herczegasszony! — szólla a' nagymester feltérdre bocsátkozva — a' status java és fön séged szerencséje kívánja, hogy végre nyilatkozzék, mellyik herczeget választja férjül. A' status-tanács három hatalmas herczeget terjeszte fön séged elébe; feleletet vár.'

Az infansnő leült egy székre; régi szokás szerint előtte álltak hű grandjai fedett fővel; tekintete végig futotta a' tisztes gyülekezetet, és így szólla: „érdemes urak! a' leveleket, mellyeket önök nekem benyujtottak, elolvasám és jól megfontoltam. A' franczia király kezemet kéri testvéreinek; az arragoni király — síjának; a' portugali király pedig magának. Alázatosan könyörögtem az egeknek, hogy választásomban vezéreljen; de Isten nem igazgatta oda szívemet, hogy egyet válasszak azon három hatalmas fejdelem közül, kik kezemet kérték. Én férjtelen akarok maradni; és ha egykor kezem Castilia kormányát vezetendi, akkor magam akarok férjet választani, kivel becsületet vallok mind Isten mind országom előtt. A' legfőbb lény segélyével, önök tanácsaival, hi veim! jól fogom vezethetni a' kormányt; megnyerhetem alattvalóim szeretetét és ellenségeimet félelemmel 's tisztelettel tölthetem-be.“

E' nyilatkozásra meglepetési mormogás futá végig a' gyülekezetet; a' szent jágói nagymester fölkiáltott: „e' határozat követke zéseket vonhat maga után, mellyeknek felelősége sulyosan nyomandja fön ségedet, sulyosan nyomandja hű alattvalóit az összes kereszténység és a' mindenható Isten előtt. Alby cardinál azért jött-át a' pyrenaeusokon, hogy háborút vagy békét hozzon!'

„Ha visszautasítja fön séged a' franczia országgalí összeköt tetést — szólla örömteljesen a' főalamizsnás — tessék oly herczeget választani, ki fön ségedet XI-ik Lajos boszúja ellen védeni képes leend. A' Castiliaiak csak sajnosan látták volna, ha fön séged idegen honból választandott férjet, hol nyelvünket, szokásinkat nem ismerik: de az arragoni infans spanyol vér, és mint mi, szereti e' hont. . .“

„Sem spanyol sem franczia herczegek nem fognak uralkodni Castiliában — félbeszakítá őt Donna Isabel röviden és büszkén — szó se legyen többé e' házasságról. Alby cardinál kihallgattatást vár; fogadja a' tagadó választ. Nyissátok-ki az ajtókat!'

A' herczegnő parancsára belépett egész udvara. Félénk tekintete titkosan kerese egyet szolgálának sűrű sorából. Don Alonzo volt az. Szemeik találkoztak; büszke örömsugár ragyogott az ifjú lovag tekintetén; az infansnő hosszú pillái rézsutason szegződtek-le, és arca finom sápadtságát hirtelen pirosság borítá. A' szerelmesek e'

néma beszéde nem tartott egy perczig, és észre senki sem vette, egyetlen egyet kivéve, ki tüstént kitalálá az igazat, 's átlátta az egész viszonyt. Ez egy — a' szentjágói nagymester volt. — Szokása volt ennek titkos gondolatait jól elrejtteni, és mit érzett, mindenkor vidám arca, mint udvari emberé, jól eltakarta. Egyszerre világos lön előtte, miért utasítá-vissza a' fiatal herczeg-asszony XI-ik Lajos testvérének, az arragoni infansnak, és portugali királynak Don Alphonznak kezét.

Első gondolatja mindjárt az volt, hogy Don Alonzót akár ravaszság akár erőszakkal az udvartól eltávolítsa, és őt rendjének egyik titkos börtönébe elevenen eltemesse. A' férfinak, ki vakmerőködött szemeit az infansnőre függeszteni, kinek ez — esztelenségében és szívének szorongatott örömeiben — viszont-szeretetét kinyilatkozattatta, el kelle e' földről tűnni. De a' fogságból, számkivetésből, még vissza lehet térni; már maga az is, hogy a' herczeg-asszony Alonzo körülményei felől bizonytalanságban maradna, még reménynek engedhetne tért az infansnő lelkében, melly elég hatalmas leendhetne a' statusravaszság minden kiszámításával dacolni. De ezen kívül a' főalamizsnás is, fáradhatlan fürkészések után, kipuhathatná unoka-öcscsének fogságát. Csak halál, egyedül halál, nélkülözhetlen titkos halál kezeskedhetnék eléggé, hogy Don Alonzo nem bir többé befolyással egy életre, mellynek a' statusravaszság tulajdonának kell lenni.

Illy komoly fontolgtatások közt tölté e' napot a' nagymester. Határozatlan maradt, mire szánja-el magát, kit bizzon-meg. Este elment a' főudvarmesternéhez, 's ezzel közlötte a' fölfedezett titkot. Donna Anna egy darabig úgy volt, mintha kőszoborrá vált volna. — Soha szenvedély lelke nyugalmit nem háborgatta; hideg ártatlanságában legkisebbet sem tudott gyanitni urnéja titkos szerelméről.

„Ön nem eléggé felelt-meg kötelességének, nagyságos hölgy! — mond a' nagymester keserűn — ön nem vigyázott hiven az infansnőre, mint tartozott volna. Azon átkozott ember alkalmat talált vele titkon szólni!“

„Nem, nem; lelkekre 's örök üdvömré, nem! — felelt Donna Anna — azon éj óta, hogy az égés és harc volt, nem közelített ő fenségéhez Don Alonzo. Ha szóllt vele, bizonyosan nem itt az Alcazarban, nem az udvarnál történt!“

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLO.

HIRSZEKRÉNY. — Kedvezőbb tavaszi napokat már nem kívánhatunk, mint a' mult héten átálján voltak: annál sajnosabban lehetne venni, hogy hajóhidunk még csak 21 -kén délután készülvén-el, azon napi 3 1/4 órakor nyitattott-meg. — Emlékeznek a' Pestiek olly időkre, midőn a' hid 24 30 óra alatt be-álltattott. Mért nem lehetne ezt mindenkor tenni, de kivált illy vásári időben? 's miután az idő viszontagságai annyira hátra veték azt? Nem elég sokáig kellett-e azoknak, kiknek hetenként több izben okvetlenül Pestbudára menni vagy embereiket küldözni kell, életveszélylyel küzdeni? 'S im e' késedelem ismét ember életébe került: mert mart. 19-diki estve egy ladik telve emberrel a' budai részen már álló hajóhid felső csucsához igen közel járulván ott a' nagy erővel zuhanó víztől felfordittaték, és mint az első hírek mondák, több ember vízbe fult. — Állóhid! miért nem vagy már készen? Hány embert fog még áldozatul nyerni a' Duna, míg te létedet elérni fogod?! — Alig jártak hajóhidunkon egy óráig az emberek, midőn egy felülről sebesen lerohant nagy hajó Pest felén beleütközött, 's úgy megrongálta, hogy a' közlekedés rajta azonnal megszűnt, 's csak kevésfél éjfélt előttnyitattott-meg ismét.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Kőolaj-forrás. Mint egy tiz év előtt Kentuckyben, Burksville mellett sóvíz után furtak volt, 's miután a' kemény sziklán 200 lábnyira jutottak keresztül, egyszerre a föld színén olajforrás buzgott-fel, melly noha néhány percz mulva gyérebben mutatkozott, de még is több napig olly szaporán folyt, hogy egy perczre 75 gallon számmittatott. Minthogy e' forrás egy kis patak szélén fekszik, melly a' Cumberland-folyamba ömlik, csakhamar oda irányzá folyását az olaj, és sok ideig befedé annak felületét. Jóval alább tréfából az emberek meggyújták az olajat, 's nem sokára az egész folyam égett, sőt a' meredek partok mellett olly magasra emelkedtek a' lángok, hogy a' legmagasabb fák csucsait is elperzselték. Ezen olaj könnyen ég, 's olly fényes lángot vet, mint a' gasz. Hordókba is öntének sokat belőle, de csak hamar kifutott belőlök; mert ez olaj olly keresztülható, hogy csak nehezen lehet faedényekben megtartani; sok szesze miatt pedig a' tele töltött 's erősen bedugaszolt palaczkokat gyakran szétveti. Ha szabad levegőre tétetik-ki, zöldes színt kap. Nagyon szállékony; erős, szurós, leírhatlan szaga van, 's olly ízű, mint a' szurkos fenyő belseje. Feltalálása után egy ideig, ha sóvizet szivattyúztak, csak kevés folyt-ki belőle: de jó időtől fogva csak akkor folyik, ha a' meggyült szesz 200 lábnyira üzi-fel a' szivattyúba. Utóbbi két évben magától kezdett folyni kétszer; utószor 1839. jul. 4-kén folyt, és pedig hat egész hétig. Az olaj kifolyását messzelevő mennydörgéshez hasonló moraj kíséri, mi alatt a' gasz, melly akkor naponként látható fölül a' szivattyún, az arra járóval csaknem elhiteti, hogy a' forrás lángba borult. (Sillimans Journal.)

A' déli báb (Fata Morgana), mellyet eddig csupán Szcizilia déli ten-gerpártján, magyar országban, és a' csendes ocean (világtenger) felületén ismerénk, ujabb tudósítások szerint az északi sarktengeren (Polarmeer)

sokkal szembetűnőbben, hathatósabb és csudálatosabban mutatkozik. Eme bú-bájossággal határos tünemény déli időbenláttatja magát leginkább, midőn néha fél geographi mértföldnyi távolságban evező hajókat lebegtet a' tenger tükre felett a' levegőben, majd ismét felfordított helyzetben tünteti elő, úgy hogy arboezuk felső vége lefelé, a' hajók kimondhatlanul kiesinyeknek, máskor éppen annyi távolságból rendkívüli nagyságúaknak, hosszúknak, sokszor pedig többnek is látszanak. Eme látási csalódás a' jéghegyeken és földeken is nem gyéren szokott történni. Mindazáltal legesudálatosb az, hogy néha látkörün-kön kívül fekvő tárgyakat idéz elő, mellyek a' fény-megtörés által hasonló időmben, aránylagosan mutatkoznak. A' természetnek e' ritka szépségű játéka nem fog hihetlennék látszani azok előtt, kik alföldünk végetlen lapályain azt teljes diszében, 's fényében láthatá.

Gyilkoló zivatar. Woolwich táján 's ennek környékén január 2-kán jókor reggel olly rémitő zivatar dühöngött, 's a' mennykövek olly tetemesen hullanak szünetlenül, hogy harezoló csapatok ágyú-dörgéseit vélték hallani a' lakosok, 's az alsóbb néposztály több óráig ama hiedelemben volt, hogy a' francziák itt partra szállottak, 's a' város közelében ütköznek-meg. Egy fiatal leányzó, ki korán kelt-fel, némelly házi foglalatosságokat végzendő — mivel menyasszony vala — 's még ezen napon kívánta tartani menyekző-jét, annyira megijedt a' borzalmas zivatartól, hogy a' guta megüté, 's jajveszékölő szülőitől kinyújtözva találtatott-meg a' padlón.

Szokatlan szélvész dühöngött hasonlóképp' télhó 4 és 5-ke között 1841-ben közép és déli olasz országban. Civita Vechia magasságáról láthatá a' szemlélő, miként ütközött egybe két hajó zajongó erőszakkal; és szétrombolá magát. Mi több, még a' nápolyi révben vesztglő hajókat is hathatósan megrongálta a' böszült elem. Romából írják, miként a' januarius 5-ki szélvész olly erős vala, hogy a' romai collegium tornyának 36 mázsás harangja mozgásba tétetett, melly huzamósb ideig hangzott is.

KÜLÖNFÉLE.

Szerelem könyve.

(Folytatása.)

Kérd leánykádát, távoztassa-el a' vágytársat, ki nyugtalanit, és sirj: mert a' szerelem könyveinek mi sem tagadtatik-meg. — Ha a' leány késlekedik, mondd: inkább vissza akarsz vonulni, mint neki nem tetszeni. Ha tehát magadat szeret, a' vágytársat eltávoztatni tudandja: de ha hűtlen akar lenni, hagyj-föl a' hasztalan fáradsággal, hogy őt megörizd.

Engesztelődések a' szerelemnek uj, soha nem ismert lángot adnak. Azon boldog érzet az: fájdalmas nélkülözés után ismét föllelni, mit olly egész lélekkel szeretünk, 's már rég elveszettnek hívénk.

A' szerelem engesztelődése percében minden multat feledünk. De ha a' régi hibák ismét előjönnek, az emlékezetet ébresztik-föl.

A' szerelemben a' megsértettnek kell bocsánatot kérni; a' fájdalom-pényt a' megveretettnek fizetni-meg.

A' szerető, ki hálátlan szív fölött kesereg, 's esküszik, soha nem szeretni többé, épp' ezzel vallja-meg, hogy még mindig sokkal mélyebben sze-

ret, mint önmaga hiszi; mert a' boszúból szerelem lobog-föl; lángját csak a' közöny ölheti-el.

A' hölgy szerelemtele jö a' pásztorórára, nem annyira ígérétének teljesítése, mint érzetének kielégítése miatt.

Titkolt szerelmet titokba burkoló szeretőnek, kedvese tanácsa szerint, gyakran idegen virágokat kell tépni. Álszer! — mert ha az idegen, szépségre a' kedveshez hasonló, sok áll a' játékon, 's ha kevésbbé szép, senki sem hiendi a' szinlett cserét.

Mig a' szeretett szerető nagy tisztelettel bánik hölgyével, bizonyos lehet ez, hogy szerelme mit sem veszte bensőségéből.

Ha szived kedvese messze távulban is szerelemmel emlékezik rólad, és szinletlen, mélyen érzett örömmel, mit tettetni soha sem lehet, lát viszont: akkor higyj hűségében!

Azon szeretőnek, ki hasonló lángú leánykájával mindig csak szerelméről beszél, igen szerelmesnek kell lenni.

Hölgyek, kikben értünk és velünk hasonló érzelem lángola-föl, sokkal jótékonyabbak irántunk, mint mi irántok; mit tegyünk mi p. o. értők, mi csak egy édes levelkájókkal mérköznék?

A' szeretett kedvesnek megadni, mit kér, nem nagy kegy; de megelőzni, az ragadandja-el őt: mert a' szerelemben, mint hadban, nem elég csak a' kötelességet teljesíteni. *(Folyt. következik.)*

Különös halotti jelentés. — Egy amerikai hirlap következő eseményről tudósít minket, melly nem rég történt Északamerika Salem nevű városában, 's hangos emlékeztetésül szolgálhat némelly kézmivesek és művészeknek, kik megígéréseikkel és bizonyításaikkal gyakran olly könnyeden állnak elő. — A' salemi városi hirlap egy ottani ismeretes asztalosmester halálát adá hirül, miért az ottani lakosok nem kissé bámultak, minthogy a' megholtnak hirdetett ép és egészségesen élt közöttük. Az állítólagos halottonyakra főre eme hirlap szerkesztőjéhez sietett 's kitudá, hogy R*** kalmár küldé Salemből e' hirdetést. A' halott most ujra siettetni lépteit, 's kevés percz mulva mintegy lélekszakadva R*** kalmár előtt terem, ki őt a' csudálkozás és megütközés minden jelével fogadá. — „Még nem halt-meg kegyed egészen? csak most haldoklik? — szólott ő a' hörgő asztaloshoz. — Lássá mester! — monda tovább — midőn három hét előtt íróasztalomat kijobbitás végett önnek adám, kívánatomra lekötelezé ön magát, hogy e' hónap elsőjeig elkészítendi, 's fogadta, hogy meg fog történni, hacsak addig életben marad. Most minthogy az íróasztal el nem készült, kénytelen valék hinni, hogy ön meghalálozott, 's ezért csupán részvéteből hirdetem-ki halálát a' hirlapok utján.“ — Mivel válaszolhatott erre a' jó asztalos mester? — Elszégyelte magát, 's adott szavának meg nem tartásaért engedelmet kérve ünnepélyes hangon megfogadá, hogy ígérétének ezentul pontos készséggel ura lesz.

KÉRELEM. — *Közelgven a' folyó esztendei második évnyegyed, tisztelettel kérettetnek az évnyegyedes előfizetők, hogy a' 2-ikra járandó előfizetést még e' hónap lefolyta előtt beküldeni ne terheltessenek. — Hasonlag kérjük azon t. olvasóinkat, kik e' folyóirat jelen félesztendei díját még be nem fizették, méltóztassanak azt minél előbb kezünkre szolgáltatni.*

A' szerk.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap martius 28^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

Második szakasz.

(Vége.)

Donna Anna most hirtelen félbeszakítá beszédét; körülmények, mellyekre előbb nem figyelt, jutottak eszébe. — „De talán egyszer minden tanúk nélkül beszélhetett az infansnővel“ suttogá magában, megrettenve a' felelősség egész terhén, melly rajta feküdt. — „A' halálnak kell minket e' férfitől megszabadítani!“ — fölkiálta ekkor.

A' nagymester fejét rázta; az orgyilkossági eszköz nem egyezett-meg becsületérzésével; ellenét csak nyíltan tudta megtámadni.

„Van még egy ut — monda tovább Donna Anna — Don Alonzo fejét a' hóhérnak nyújtani.“

„De micsoda váddal?“

„Tulajdon bünének fölfedezésével, és a' világon senki ne gyanítsa, hogy maga a' fejdelemnő volt büntársa. Nem emlékezik ön kegyelmes ur! azon lovag történetére, ki Donna Sancha királyi nő teremének közelében találtatott?“

„Igen, halállal büntettetett, 's a' királynét semmi gyanú sem terhelte.“

„Természetes, hogy ezen esethen megkegyelmezhetne az infansnő Don Alonzónak, de az udvartól távozni kellene neki örökre!“

„Értettem önt, nagyságos hölgy! a' büszke Alonzo vegye nem sokára bün-tettének díját!“

Még azon éjszaka körülfogták a' nagymester katonái az Alcazar épületét, hol Don Alonzo nagybátyjával lakott. A' főalamizsnás még ébren volt, mit látni lehet a' szobájában égett gyertyáról. Alonzo szobájában minden setét volt, 's legkisebb neszt sem lehetett hallani. De éjfélkor egy ajtó nyikorgott, és az ifjú lovag lopva lépett-le egy lépcsőn, melly az Alcazar felsőbb emeletéből az udvarra levitt. Kémek követték őt. Vigyázva vonult keresztül a' hosszú corridoron, mellyre néhány udvari ember által

lakott szobák ajtai nyitlak; és mi ritkaság volt, utána ment éji vándorlásában egy nyulánk, erősen beburkoltt alak. Midőn a' palota déli végén fekvő szabad térre ért (infansnő kertjének hivatott e' szabad tér), csendesen megállt. Az infansnő kertjét izmos kőfalak védték a' vad hegyi szelek ellen, azért itt finom növények is virágozhattak a' melegben. A' szabad tér éppen mellette feküdt az infansnő szobáinak. Itt csak az ő hölgyei laktak; itt voltak a' nagy téres teremek is, mellyekbe a' fejedelemnő tartozkodni szokott, és innen nem messze vala az imádságház is, melly titkos összejöveteleknek volt tanúja. Ezen szabad tér legmagánosabb hely volt az egész Alcazarban, és gyakran napok multak-el, hogy egy ember sem mulatott a' szelid növények közt.

„Magunk vagyunk, édes lelkem! itt senki sem hallhat minket; senki sem háboríthat!“ — monda Alonzo félhangosan, és egy csókot nyomott homlokára az őt követő leánynak, 's nyugtalanul vontaszét a' fekete fátyolt, melly annak arcját eltakarta.

Ekkor világos lön a' szabad tér kapujánál; gyertya lobogott-föl, és egy hang kiálta: „ki az, ki jár itt?“

„Bizonyosan az Alcaldék őresapatja — mond Alonzo habozva — pedig már éjfél elmúlt: elmennek ők, ne félj kedves leányka!“

Ekkor a' hang fölkiáltott hangosan és sürgetve: „az infansné kertjében egy férfi van!“ — Erre több lovag futott elő, kezeikben mezitelen fegyverekkel.

„A' nagymester alattvalói! — kiálta Don Alonzo — elvesztünk!“

Kirántá ő is kardját, de minden ellentállás késő volt; egy harczbárd ütése földre teríté őt; a' nagymester utasítása szerint elhurczolták magukkal, nem törődván azzal, ki még vele vala. Mind ez néhány perc munkája volt, és lobogó fáklyák világánál történt minden rendetlenségével az éji vállalkozásnak. Az udvaron volt ő — első megrohanáskor lárma-jelt adott, 's a' palotában volt katonák fegyvert ragadtak; de senki sem tudta, tulajdonképp' honnét származik az éji nyugalom megzavarása. Sokan azt gyaníták, hogy ellenség van az Alcazar kapui előtt.

A' lárma Donna Isabellát is fölrémíté álmából; a' főudvarmesterné a' herceg-asszony háló teremébe lépett két hölgygyel, tudósítást adandó, mit jelent e' zendülés az Alcazarban. — „No 's Donna Anna — kérdé — mi baj? Bátyám Don Henriquez akarja talán várunkat ostromolni?“

„Nyugodjék-meg fönséged — viszonzá hidegen D. Anna — csak egy állárma volt, melly mindnyájunkat fölrémített.“

„Hogy? hát mi történt?“

„Csak valami jelentés nélküli, fenséges infansnő! a' szentjágoi nagymester katonái, midőn a' várat megkerülték, közel azon ajtóhoz, melly fön séged szentséges teremeibe vezet, egy embert találtak.“

„És meg is fogták? — kérde sebesen Donna Isabella, fölindulásán nagy nehezen uralkodva — és tudják, ki azon ember?“

„Igen, fenséges infansnő! — felelt a' főudvarmesterné halkán — Don Alonzo de Gusman.“

Donna Isabella nagyot sohajtva — ,nem, nem — monda hevesen — ön tévedésben van; az lehetlen; áltudósítást vett ön Donna Anna!“

„A' mit fenségednek jelentek, ön magam láttam. Az örök hadi lármája által föl ijesztve, ide siettem őrhelyemre; midőn a' nagy teremen keresztül jövék, lenéztem az állványról az udvarra; a' bűnöst fogva tarták ott maguk között az örök; és az nem más volt, mint Don Alonzo. Ezután tüstént tudósított engem a' történetről Don Juan de Pacheco éppen ugy, mint fenségednek jelenteni szerencsém volt.“

Az infansnő az éjnek többi részét, melly neki kinteljes örök-kévalóságnak tetszett, halálos szorongatás és óránként növekvő nyugtalanóságban töltötte; nem tudta magának megfejteni Don Alonzo tartozkodását illy veszélyes helyen; ő nem oda hívta őt; milly rettentő viszony üzhette oda? Lelke tisztaságában mást nem gyaníthatott, mint sem hogy rajoskodni akart azon fák alatt, hol ő szokott tartozkodni gyakran gondolataiba merülve. Reggelig térden fekvék ágyában, és könyörgött Istennek eszközért, melylyel szerelmesét megmenthesse. Donna Anna is nyugtalanul virasztott az előszobában, 's a' jövendő napnak kétesen nézett elébe: átlátta Donna Isabella fájdalmát, és tartott tőle, hogy a' legvakmerőbbet követendi-el Don Alonzo megszabadításáért.

E' korban még általán keveset tudtak a' törvényes formákról; a' jobbára csak tetszés szerint eljáró kormányhatalom büntetett, 's a' történt büntett után a' bűnösnek többnyire csak néhány órát engedett a' halálhoz készületre. Az Alcazarban élet és halál-joggal az Alcalde birt, még is az infansnő hatalma vissza tartoztathatta birói kezét, és adhatott kegyelmet.

Következő napon tompa álmélkodás uralkodék az egész palotában. Beszélték, hogy a' fő-alamizsnás lábaihoz vetendi magát az infansnőnek, 's unokaöccse részére kegyelmért esdeklend, és szomorú fohászok közt várták végét e' napnak, mellynek lenyugvása Don Alonzóra halált, legjobb esetben számkivetést hoz. Dél felé Donna Isabel sápadtan, elbágyadva, fájdalmaival küzdve, le-

jött az Alcazar nagy lépcsőjén; főudvarmesternéje karjaira támaszkodott, és utána számos kíséret ment. Midőn éppen imádkozás végett a kápolnába akart lépni, egy leány jött elébe, és lábaihoz vetette magát. Könyei folytak, és egy durva, fekete anyagból készült fátyol fődte-el arcát.

, Donna Anna! tudja-meg, mit akar e leány!‘ parancsolá az infansnő szánakozva. De a könyörgő nem állott-fel; ajkai az infansnő ruháját érintették, és monda elfojtott hangon: „kegyelem, fenséges asszonyom! kegyelem Don Alonzónak! Én... én vagyok a bünös...“

, Keljen föl! — parancsolá az infansnő, és szive sebesen dobogott — keljen-föl, és beszéljen... kicsoda?‘

„Egy szerencsétlen!“ hebegé remegve.

, Zsidónó!‘ — fölsikolta az infansnő, és visszatántorgott; mert észrevette a leány vállán a sárga jelt.

Az udvari emberek között nem tetszési zaj keletkezett. — „Üz-zétek-el!“ parancsolá a szigorú főudvarmesterné, az udvari szolgákhoz fordulva.

, Én pedig parancsolom, maradjon! — mond az infansnő, és komolyan visszautasítá az egész udvart. Ekkor tekintete sokáig megvetőleg nyugvék a földön heverő zsidónón. Egy volt ez azon idealis alakok közül, melyeket költő teremteni nem tud, és csak a festő, mint Raphael vagy Titian varázsolhat vászonra. — Szólj! — uralkodván végre magán az infansnő — mit kívánsz tőlem?‘

„Igazságot, igazságot Don Alonzónak! — felelt a még mindig könyező. — Én, én nyomorult, vagyok egyedül bünös. Elég vakmerő voltam őt itt az Alcazarban fölkeresni. A kapukat bezárták, mi előtt időm lehetett ismét távozni. Mit tehettem, hova rejthettem volna magamat? A főalamizsnás még fenn volt. Egy szó, egy hang elárulhatta volna, hogy unakaöcscsénél vagyok. Elhagytuk hát Alonzo szobáját, és ide ’s tova tébolygottunk: így történt, hogy őt elfogták... Kegyelem Alonzónak fenséges hölgy! ő fenségedet mivel sem sérté-meg; még is azt beszélik, hogy neki meg kell halni.

Donna Isabel vonásai elsárgultak; gunyosoly ült ajkain. — „Hát ezen ember, — monda megvetve, de belsőleg még is emész-tődve — ezen ember tehát önnek kedvese?‘

A könyörgő nem felelt; kis idő múlva kiáltá az infansnő tüzesen: „takarodjék ön!“ — udvarának pedig intett, hogy lépjen-be vele a kápolnába.

Itt az Isten házában vigasztalta magát az infansnő, és keservesen sirt, hogy álnokul megcsalott attól, kit oly bensőleg sze-

retett, 's kit bizodalmaival annyira megajándékozott: de még is külsőképpen uralkodott fájdalomán, és tetszőleg egészen nyugodt volt. Azonban egész napon benső szorongattatással várta, hogy eljő a főalamizsnás, 's tőle kegyelmet kérend Don Alonzo részére és számkivetést. Azonban az órák elteltek. és egy hang sem könyörgött kegyelemért. Gyászos szomorúság feküdt az infansnő egész környezetén. Visszavonult tehát legbensőbb teremeibe; semmi lármá, semmi zöreje nem hathatott hozzá. Végre, midőn már alkonyodni kezdett, bejelenté Dona Anna a' főalamizsnást, ki kegyelmes kihallgattatásért könyörgött. Midőn Isabel belépni látta őt, remegett, és vonásaiban a' terhes fájdalmak kifejezése félreismerhetlen volt.

„Ön nagyiszteletű ur, bizonyosan kegyelmet jött tőlem kérni! — szólla gyenge hangon.

„Nincs arra többé szüksége Don Alonzónak; ő halállal lakolt.“

Földre szegezte szemeit Donna Isabel, és halk imádság emelkedett ki ajkain.

„Ő nem élhetett tovább — beszéle tovább az ősz pap — mert becstelen szerelmeskedésbe bocsátkozni vakmerősködött. Egy zsidónőt szeretett; ilyen szenytől nem moshatja többé magát tisztára egy keresztény és nemes ember. Igen, egy zsidónő szerelme rontá-meg családom utolsó sarjadékát, 's dugába dönté egész reményemet; elrablá öregségem vigasztalóját, gyámolát. Mit várhatok még a' világban, midőn már ő hóhérpallosa által kimult? Könyörgök önnek fenséges asszonyom, legyen szabad magamat megvonni a' minoriták zárdájába. Ott emelkedjék egy sirkő...“

Könyvek fojták-el hangját, 's csak nehezen tért magához. Ekkor tovább beszélt hevesen: „eljövend a' nap, fenséges infansnő, midőn ön e' honban uralkodand. Ekkor irtsa-ki ön Izrael népét; ekkor fegyver és tüzzel pusztítsa-ki azt spanyol ország szent földéről. Isten így akarja!“

„Igen! — kiálta Donna Isabel, és kezét esküvőleg a' keresztre tévé, melly a' fanaticus és szerencsétlen öreg melljén volt — igen, esküszöm, hogy úgy lesz, Istenre és a' szent szüze!“

Másnap reggel a' főalamizsnás, Don Antonio de Gusman, a' minoriták rendjébe állt. Egy pár nap mulva Don Alonzo szomorú végét elfelejték az udvarnál. De az infansnő még sokáig gondolt reá. Minden ifjúi hév, melly lelkében szerelmi erővel birt, kialudt örökre, és még csak helyzetének fényéhez vonszódott egy kissé. A' nagymester befolyása nem bírhatta reá, hogy a' francia herczeghez menjen, inkább ment az arragoni infanshoz. Föllépven a' trónra, eszébe jutott esküje, mellyet a' főalamizsnásnak tett, és országá-

ban fölállítá az eretnekeket üldöző törvényszéket. Sokáig uralkodott. Két fontos történet jeleli uralkodását: Granada elfoglalása és az új világ fölfedeztetése; de sok nemesnek átka azért, hogy számtalan, vallásához hű embert pallossal és máglyával emésztett-el, — szenyiti Isabella királyné uralkodásának dicsőségét.

Kún Pál.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Multkori szekrényemből egy pár szomorú hirt közleni nem akartam, nehogy sok is legyen egyszerre. Egyik az, hogy f. h. 21-kén egy kenyérrrel töltött ladikot, mellyben hat ember volt, ismét olly erősen hajtott a Duna sebes folyamzata egyik éppen beakasztandó hajóhidhoz, hogy az felfordult kenyerestől, emberestől. Öt ember kiszabadított; a' hatodik, egy viritó fiatal leány, a' víz színére többé nem jutván, újabb áldozatja lön a' Dunának. — Másik hir. — Egy pesti nyilvános 's nevezetes házban, mellynek kapuján éjjel nappal örök állnak, mult héten az udvarra szolgáló 's három zárral csukott szobát nyitottak-fel a' tolvajok, 's onnan a' szegények pénztárából a' bankotákat (mintegy 800 pgő ft.) kirablották; a' réz és ezüst pénzt ott hagyták. — Ha igaz, ez már csakugyan sok! —

A' pesti haute volée mart. 23-án saját multságaul az angol királyné te-remében magyar és franczia színi előadással 's tableaukkal füszerzé az estélyt. A' magyarra Fáy András „közös háza“ választott; francziára egy rövid vaudeville.

Nemzeti színházunkat 22-én „Devreux Robert“ új opera ismét jól megtölté nézőkkel. — *S e o t t k. a.* felléptét sovárgva várjuk. Némellyek azt hirlík, hogy aligha nem tesz-ki Schodelné asszonyon! Ezen ugyan nem csudálkozom; mert illyesmit jeles műértőink már másokról is állítottak, de mind eddig be nem valósult, 's úgy gondolom, sok víz is elfut addig a' Dunán, mig e' jövődölést teljesedve látandjuk nemzeti színpadunkon. Egyébiránt bár csak minden héten kétszer ugy tele volna színteremünk, mint 22-kén volt. — Sajnosan értettem, hogy *Felbér. k. a.* csakugyan felmondá szolgálatját a' magyar Thaliának. Gyenge egészsége helyreállítása végett, mint mondják, utazni megy.

A' hangászat világa egymás után annyi élelményt fog adni, hogy majd nyelni sem győzzük. Az idegenek közül Tingry ur kezdő-meg e' héten versenyeit; jövő hétfőn pedig Pirkhert ur a' derék pianista. — A' casinóban jelen vasárnap derék fiatal művésznök, Fáy Gusztáv ur, mint hallám, saját szerzeményeinek zsengejével fog meglepni. Ugyan e' napi délután lesz a' hangászegyesületi műelőadás. — „Pál“ oratoriumnak első próbája egész orchestrummal 21-én ment végbe a' redutteremben, melly alkalommal czélszerű rövidítések határozottak-el. A' próba várákozáson felül sikerült. A' magán-szerepek jeles műkedvelők kezeiben vannak. Remélhetni, hogy e' nagyszerű előadás a' nem műértőket is kielégítendi. — Ujabb hírek szerint a' pesti kisdéd-kórház javára adatandó hangverseny apr. 5-kén lesz a' redutteremben.

TERMÉSZETI TÖRTENET 'S TUDOMÁNY.

Ujan támadt tó. — Az Echo du monde savant szerint nem rég Char-nyban (Maconi megye) egy igen sajtászerű természeti tünemény adá magát elő. Itt ugyanis egy kut ásatott többféle épületek között, 's ime egyszerre az ázott kut szökőkuttá vált, éppen mintha vize valamely artézi furott lyukból (Borsloch) jöne. Ez előnté a' völgyet, 's lassanként 16-18 metresnyi mélységű tavat képezett.

Nevezetes üveg. — Rövid idő előtt Vaisonban (Vaucluse megye) a' többi régiség között két régi romai ugy nevezett köny- vagy gyászüvegesét ástak-kí, mellyek igen szembetűnő tulajdonságuk. Ugyan is szokott üvegeink sajtáságaival éppen ellenkezőleg birnak; mert lágyak, hajlékonyak, és ruganyosak annyira, hogy spanyolviaszként hajlíthatók és összenyomhatók, 's miként szívaes, vagy bőr szelhetők is voltak. Eme nevezetes átváltozást, és különös tulajdonságot a' föld befolyásának tulajdonítják, mellyben feküdtek, 's közönségesen azon iparkodik a' tudományosan mivelte rész, hogy a' természetnek eme ritka sajtáságát kitanulhassa, minél fogva különféle kísérletek tétettek.

KÜLÖNFÉLE.

Szerelem könyve.

(Folytatása.)

Vagy tréfálunk a' leánynyal, kinek ez édes beszédekét mondjuk: miért nem élhetek kettőért, a' nélkül, hogy hűtlen legyek? — mért nem vagyok enyim, hogyneked adhassam magamat? — vagy szinlés nélkül beszélünk, vissza akarjuk venni a' szabadságot, 's rossz csinyt követni-el; mert mihelyt a' választott szívet megosztani vagy elhagyni akarjuk, a' kívánság már tetté érett lön.

Kevésbé szerelmes hölgyet, ki mindig egyenlő marad, jobban szeretnék, mint olyat, ki ma édelgésekkel 's holnap szeszélyekkel áraszt-el.

Kérded, honnan jö, hogy mintegy lehetlen mindig egyenlő lánggal szeretni egymást? Mert a' szerelmi fogékonyaság fokát véralkatok különösége határozza.

Örök szerelem ritka; de két egészen hasonlő s z e l l e m szerelme örök-lő lehetne.

Azon hölgy — ki boszús arczczal nélkülözi társaságokban kedvesét, vagy éppen kétségbeesésről beszél — nevetségessé teszi magát; de épp' olly illedelem elleni, illy esetben vidorságra hajlani.

A' távullét hatásairól igen különbözön vélekednek. Egyik az állhatatosság ellenségeinek hiszi, másik ellenkezőt tart felöle. Halld véleményemet: szerelemnek a' távullét az, mi szél a' tűznek; a' kicsinyt kioltja, 's a' nagyot lángokra gyulasztja.

Hosszas távullét a' szerelemben mit sem ér. Ki meg akarja örökíteni, kis utakat, rövid távozásokat használjon, a' visszatérés illyenkor mindig valódi üdvnapja a' szerelemnek.

Ha kedvesed hosszú távul után örömmel hull karaidba: ne tartsd e' lángot mindig benső szerelem jelének: mert hisz' e' perczen czerszer vigabb lehet, mintha mindennap látna.

Rövid távullét utáni vizontlátás a' szerelemben, mint házasságban, gyakrabban érzékek növekvését, mint szív ellágyulását okozza.

Tavullét idejében ne késlekedjete a' szükséges felvilágosításokkal, ha okot hisztek panaszra De ha nem mersz mindent szabadon megírni; jobb, összejövetig inkább mindent abba hagyni, mint mindent nem mondani, 's így a' bűt megszűnés nélkül növeszteti a' szívben.

A' szerelem mit se veszítsen-el jogaiból. Elválva sohajokkal 's könyűkel tartozunk neki; 's ha néha két szerető váláskor eltítkolja is könyeit: keserűbb adót vesz, belkinait kétszerezve, könyűk és sohajoknál.

Kéjtelgés bizonyosan megbecsteleníti a' szeretőket, 's a' leányt, jobban. Mindkettőjökre nézve egyenlőn nagy bűntett a' szerelemben az érzéki élv, meg nem szentesítve semmi viszonytól, és sérti az ifjú mint a' leány gyöngéd érzelmét.

Méltánytalan szeretőnek, ki azzal akar meggyőzni: szabad gyöngének lennie: joggal válaszolhatná a' leány: én is gyöngé vagyok.

A' nem szeles hölgy nem tehet okosabbat, mint azon férfival, kinek tetszik, nem beszélni szerelmesen; de ha ez hű marad, egyezték-meg.

Bár szeretni, jól, egyedül a' szerelem tanít: tegyék még is a' szeretők a' tanítás édes szolgálatát, 's biztos órákban beszéljenek kéjeik növesztéséről. *)

Vita után alaposan ki kell az okot fejteni; általános magyarázat meg nem orvosolja a' rosszat.

Becsületes szerelmi viszonyban őszinteséget mindig ünnepélyesen fogadnak. Azért inkább megbocsátok megvallott bűntettet, mint tagadott kicsinységet.

Becsülést érdemlő leány, ki szeret és tetszeni vágyik, mindenk fölötte őszinte; mert inkább retteg, hazudva, ön ellenfele lenni, mint a' kedvesnek nem tetszeni, ha hazudónak lenné.

Az illy leány szereti az igazságot és őszinteséget. Ha kedvese előtti mentesség kedvéért kissé eltávozik is az igazságtól: jobban retteg e' perczen a' mondottól, mint a' kedves válaszáól a' valóra.

Sértő, eltítkolni, hogy egy más érez irántunk. Vetség a' szerelemben keblünkben hordott szívek iránt nem mindig őszintének lenni, 's bűntett, elhallgatni, mi eltítkolva nem maradhat. (Folyt. következik.)

*) Lancaster

FORD.

KÉRELEM. — Közelgven a' folyó esztendei második évnegyed, tisztelettel kéreltetnek az évnegyedes előfizetők, hogy a' 2-ikra járandó előfizetést még e' hónap lefolyta előtt beküldeni ne terheltessenek. — Hasonlag kérjük azon t. olvasóinkat, kik e' folyóirat jelen félesztendei díját még be nem fizették, méltóztassanak azt minél előbb kezűnkre szolgáltatni.

A' szerk.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 1^{én} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' milliomos szerencséje.

Bethfordból Londonba vezető uton egy igen kedves falusi lak fekszik, melly bizonyos birminghami késgyárnok tulajdona, ki mesterségéről már lemondott. E' dús kézmives, mint minden angol, William, és ezen kívül, mint más némellyek, Shoffield nevet visel. Harmincz éven át az egész világnak annyi kést adott-el, hogy belőlek olly vagyont szerzett, mellyért rá a' száraz földnek bármelley grófja is irigy szemmel tekintene. Egyébiránt az eladott kések mind-egyikén ő csak azoknak nyelét nyerte; még is Birminghamban nem vala hozzá fogható. Azonban, midőn számvívője megmondá neki, hogy vagyona tizenöt ezer font sterlingnyi tiszta jövedelmet kamatoz, a' késgyártásról lemondott, olly feltétellel, hogy élte örömeit csak ezentúl élvezendi, és jövedelem-költővé lön. Ő a' Sunra előfizetett, hogy e' folyóiratban a' negyedik oldalt, mellyen a' hirdetések állnak, olvashassa mint William Shoffield. Igy tesz a' többi angol is a' hirlapok olvasásánál: 's innét van, hogy a' politikai tárgyakban annyira jártosak. Ama jog mellett, hogy a' Sunra tart-hassa, még egy szép falusi jószágot is szerze magának közel a' fővároshoz, hogy igy gyönyörű kastélyában élte nek hátra levő per-ceit élhesse-le.

1834-ki év tavaszán Schoffield butorokkal látá-el kastélyának termeit; ezenkívül négy pompás egyenruhájú szolgát fogadott, kék keztyűkkel. Milne, a' hires kocsigyárnok, szép kocsit, három lovat, és egy a' rabszolga-kereskedés eltörlesztésétől óta emancipáltt néger kocsist adott-el neki. Naponként egy szorgalmi szekér hozott ajtaja elébe fris lazacot, egy másik pedig a' legpompásabb déli gyümölcsöket; pinczéje telve volt a' legnemesebb borokkal; — röviden tizennégy napig Schoffield olly uriasan és öröm közt él, mint Mammon maga.

Harmadik hét elején, midőn Shoffield szolgájától kést vön-el, egy darab roastbeefet szeldelendő, sohajtott, és mélazó tekintetét Anglia északi részeire fordítá. Inasa azt hívé, hogy ura jelbeszéd

által panaszolja a' késnek nem elegendő fényességét: így tehát egy tányéron tükörfényű tizenkét késsel kínálta-meg őt, hogy tetzése szerint tegye választását. Shoffield kemény ökölütést irányzott a' tányér felé, mire ez eltörött; cserepei szét, a' kések pedig alá hullottak. Az inas ezennel elbocsátásért nyújtott folyamodást; mert az angol szolga igen büszke szokott lenni; mivel mint finom ember születik, és regtől estig keztyűt visel.

,Isten verjen-meg — monda Shoffield — félek, hogy — v-e sekórban szenvedek; soha sem hívém vala, hogy annyira nehéz mitsem dolgozni! Milly boldog valék Buildings tartománybani műhelyemben! — De jó lesz, ha szomszédomat, a' tudós Kemblet, tanácsért szállítanom-meg!'

Kemble ur, a' hires hasonnevű színésznek fíja, 's mi több, a' Quarterly Reviewnek érdemes szerkesztője harminczegy éves férfiú volt; komoly, mint évnegyedi folyóirata. Shoffield Kemblenek egy ártatlan gyilok-gyűjteményt készített Hamlet és Macbeth szerepeihez; 's így volt alkalma fíját megismerhetni.

Kemble ur, a' fiú, éppen egy megtörő czikkről eszmélt a' Birmanok ellen, midőn szolgálja a' szomszédot bejelenté. A' szóbeszéd elkezdődött, valamint az angoloknál szokás. Shoffield helyet foglalt, és Kemblere nézdelt, ez pedig reá; és e' kölcsönös tekintetés fél óráig, sőt napestig tartott volna, ha Kemble nem gátolatik-meg egy cikk átnézésével Tapis Koi, egy tudós Mandarin, munkálatinak bírálatával, ki 8587. évben élt időszámításunk előtt. Így hát nem vala többé ideje a' néma tekintetésekre, hanem a' beszélgetést egy közbevetéssel kezdé-meg, melly sokat hasonlított a' sohajhoz. E' hangnál Shoffield egy felindult férfiú arcz kifejezésével felemelkedék ülhelyéből, mintha alkalmatlan időben jött volna, 's már eltávozni akarva köszönt, midőn Kemble urtól visszatartoztatott.

„Shoffield ur — monda — ön bizonynyal beszélni kíván velem? szálljon tehát!'

,Valóban Kemble ur! jó tanácsot kívánnék kérni öntől. Hisz' ön olly nagy tudományú férfiú.'

Kemble ur e' dicséretnél rendithetlen maradt. — „Miféle jó tanácsot adjak önnek?'' — kérdé tovább.

,Legyen ön irántam olly szives, és mondjon módot, miként töltsen gyönyörrel időmet; mert mióta felhagytam mesterségemmel, majd megöl az unalom. Mitevő legyek?'

„Fizessen elő folyóiratomra kedves Shoffield ur!'

,Igen; ez már még is valami; egy évre tehát előfizetek; hány-szor jelenik-meg?'

„Négyszer évnegyedenként egy kötet; de nagy ám; 450 oldal, tömött nyomtatással.“

„Kemle ur! úgy hiszem, hogy nekem ennyi igen kevés három hónapi foglalkozásra.“

„Ugy hát vegye-meg az egész folyamatot 1827-től fogva: úgy mintegy 40 kötetet olvashat.“

„Szép! mindnyáját kész vagyok megvásárlani. Most mondjon más valamit Kemle ur! kérem sorolja-el a' gyönyört és élvezetet, mellyekben londoni lakos pénzért részesülhet!“

„A' becsületes örömekeket érti nemde?“

„Minden esetre, igen igen; mások rám nézve érdektelenek.“

„Tehát becsületes gyönyöröket ugy-e? ... mi ezekben fogyasztást szenvedünk.“

„Gondoljon csak még egyszer reájok érdemes Kemle ur!“

„Ön a' Gran Cigar-Divanba mehet!“

„Mit mivelhetni ott?“

„Ott folyóiratomat olvassa az ember; azután egy szép orgona játszik az olvasónak gyönyörködéséül.“

„Ezt nem igen találom mulatságosnak kedves Kemle ur.“

„Hisz' megkísértheti egy izben.“

„Ugy van, meg fogom kísérteni.... De hát ezenkívül mitsem tud mást számomra Kemle ur?“

„Séta-utat is tehet a' parton, Temple Bartól Hungherford Marketig.“

„Hát azután?“

„Azután térjen onnét vissza.“

„Ez nem igen költséges.“

„Az omnibus-kocsiban egy schillingbe, gyalog pedig mibe sem kerül.“

„Tehát ezek a' gyönyörök és kedvtöltések, mellyek Londonban kínálkoznak Kemle ur?“

„De még a' szelet is mérheti az általam ujan feltalált domometerrel. Ez igen mulattató; e' különféle szórakozások gyöngéden kísérendik önt napjainak végéig. Hány esztendő's már kedves Shoffield ur?“

„Ötvennyolcz.“

„Ugy hát siessen, hogy vagyonának hasznát vehesse... Holnap bizonyosan mást küldök önhöz, ki folyóiratom minden számát elhozandja önnek 1827-től. Tetszik talán két példányban?“

„Jól van, úgy kettős lesz gyönyör-évezetem.“

Különösen egy cikket ajánlok önnek figyelmébe, mellynek tartalma hét számban van folytatva, és Ujhollandia mocsáros helyeinek kiszáritását tárgyazza; t. i. egy sűrű erdőt kell kivágni e' roppant sziget déli részén. A' cikk három utósó részét sajátkezüleg írárok egy botany-bayi tudósnak megczáfolására, ki mérésztelt nekem azt megmutatni akarni, hogy a' mondott sziget déli részén nem is találtatik erdőség; mivel Ujhollandia egész térsége sem terem fát. A' nyolczadik részben megmutatandom e' tudákos értekezőnek, hogy a' többször említett erdőnek ott kell lenni, és hogy lényeges akadályul szolgál a' sziget kiszáritásának gyors előhaladására. Meglátjuk, valljon miként felelend a' botany-bayi férfiú. Ön nem is hiheti kedves Shoffield ur, ez életben mily kéjtéljes és becses holmi a' czivódás. Csak egyedül az boldog, ki czivódik!''

,Én önt igen meglegedve hagyom-el — szóllt Shoffield, mély meghajtással — engedje-meg, hogy kezét megszorithassam; 's ha kérnem szabad, küldje-el folyóiratát két példányban, de még ez estén!'

Csakugyan még e' napi estve Shoffield háza előtt egy inas állott-meg, ki talyigán egy bál Quarterley Reviewet hozott, és azt a' mondott ur lakába hordá. Kemble ur három példányban küldé neki a' kérdéses folyóiratot. A' tisztos kéggyártó e' kötetek tengerébe merült, melly őt az unalomtól vala megszabadítandó. Csak hamar tehát a' legközelebb fekvő kötetet felmetszé; majd a' többire veté magát, mellyek a' földön fekvének, 's ugy hevert a' könyveken, mint valamelly kényelmes matráczon. Most ama beszéd taglalatát kezdé olvasni, mellyet egy protestans térítő mondott Owyhe szigeten egy pálma ágai alatt ama vad emberekhez, kik Kook kapitányt agyon sujtották. E' beszéd a' legsajátlanabb módon tartott; minthogy a' vadon lakosai a' szónok szavait nem értették, valamint ez sem amazokét. Így tehát a' térítőnek iparkodnia kellett, hogy jegyek segédével tehesse magát érthetővé. E' jegybeszéd három óráig tartott, mire a' vadon lakói mindnyájan elszenderültek. Shoffield urat is éppen ez érte, bárha legbuzgóbb keresztény volt is.

Hajnal pirultával ébredett csak fel álmából, és egy tekintet vete, mellyben a' kimondhatlan unalom tükrözé magát kötetekből álló nyughelyére. Most kísétált, magát felvidítandó. Egy jó adag ködös léget szívott-be, és ez kissé felderité kedélyét. Éhesen és szomjasan tért haza; nagy kellem - érzettel theát ivott, és azután megkisérté önmagát, szeretetre méltó személyét átkarolni, és nevetve felkiáltott: „ugy hiszem, hogy boldogulni kezdek.'

Levelkót nyujtott-át neki egy koldus ficzkó. Ez azon inas ségédeül szolgált, ki egy nappal ez előtt elhagyá szolgáját, és mint az angol szolgák többnyire, John nevű volt. A' levelke tartalma így hangzék:

„Ha ön gentleman volna, ugy egy illető tiszteletdíj miatti szélysége még csak elviselhető volna: de minthogy ön csupán egy rossz késgyártó, és pedig Isten tudja, mellyik elpusztult helységből, így csak hozzám hasonló, vagy talán kevesebb is nálam. Kész ökölrel várom tehát önt Hihgate hídfőnél. Nekem tanúm van; ezenkívül három készen áll arra, hogy kedvemért fogadjon. Hozza ön is magával tanúját, és azokat, kik egy schillingben fogadnak önnek rossz tetemére.

John.“

A' levelke ama benyomást tevő Shoffieldben, mellyet egy jól irányzott ököl-ütés szülhet bármely szolgának. Sok ideig kerégt gondolat után agyának sivatagában; az ablakon utszára tekintett-ki, mellynek köde csak imént viditá-fel; leveté és ismét felhuzá kéztyűjét, félig felgombolá mellényét, azután ismét be; sokáig búslakodva majd jobbik, majd bal kezére nyugtatá fejét, mélyen sohajtott, és bátortalan hangon így szólt: „még csak két napja, hogy félig meddig boldognak érzem magamat, és már egy gaz inas olly ürügy alatt, hogy nem vagyok nemes, földre kíván sujtani. Tizenöt ezer évenkénti jövedelem, és nem gentleman! — Megállj, a' John gazdának tréfáját elrontom. — Igen.. a' törvények védzárnyai alá állok; találatnak még constablesek Ó-Angliában.“

Most kocsisát szállítá és lovait. A' lovak istállóban voltak; de a' kocsis — mint a' kertész hirül adá — a' többi szolgálával együtt utnak indult; mivel John Hihgateben, Hamstead — és Cricklewoodban felszállításokat üttet a' falakra, mellyekben félelmes karjának mérgével fenyeget mindent, ki a' birminghami késgyártónál ezentul szolgálni, főzni, mosni, vagy annak elaszott tagjait sétálásra vinni merészlendi.

„Istenem, teremtőm, mi lesz ebből?“ — kiáltott-fel Shoffield.

A' kertész egy fasort legereblyézett, és néma maradt.

A' szerencsétlen késcsináló módnélkül elhagyatottnak látta magát; fel's alá járdalt, 's a' gyepet mérgesen tapodta össze; több izben felkiáltott: my God!; többször egymás után szippantott; öklöző állásban egy fához támaszkodék; röviden minden felfogása, mellyel mint ember, angol, és jövedelemköltő birt, el vala veszve.

Még is sikerült neki egy módot kigondolni, melly által a' fenyegető életveszély elől menekülhete. Magára vevé t. i. a' kertész öltönyét, melly egy közel levő fán függött; reszketeg tagjait bele burkolá; elhagyta gyönyörű falusi lakát, és legjobb késeivel fel-

fegyverkezve a' londoni országuttra kelt. Midőn a' Hihgate féle hidon átsietett, halálos ijedség lepte-meg; mert a' paron mintegy husz lépésnyi távulságban Johnt pillantá-meg, ki azoknak, kik érette fogadtak, az ütlegek kis előjátékát mutatta, mellyeket egykori urának szánt. Ekkor a' fogadók egyike így kiálta-fel: „mernek bármiben fogadni, hogy a' czudar késcsináló nem álland elő.”

„E' férfiú nyert!“ — szólt Shoffield halkan, és sietteté lépteit.

Éppen a' hampsteadi fogadó előtt állott-meg, erejét egy pint porterrel felélesztendő. De midőn az első kortyot akará felhajtani, Johnt látta-meg, ki összegörcsöltt ököllel lépdelt egy éhes csapat előtt. Shoffield reszketve ejté-el korszóját; érzeteinek többé ura nem lehetvén, az utra veté magát, és fennhangon kiáltá: „Isten mentse-meg a' királynét!“ 's a' veres hajú pinczér utána sietett, ki pénzét kíváná.

(Folyt. következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Szerelem könyve.

(Folytatása.)

Gyűlölni, miután szerettünk, reményt ad, hogy egykor ismét szeretni fogunk Hosszabb az ut a' szerelemtől a' közönyig, mint gyűlölettől szerelemig.

Minden, mi az állhatatosságot táplálja, növeszti, kicsinyíti, vagy eldulja, igen fontos. A' szerelemben nincs kicsinység.

A' viszony kezdésében jó az ön; később szabadon választhatjuk a' szót, mi tulajdonlag mindegy. Az ön — deli; a' te — szerelmesb.

Ha makacs kedvesed szeszélyből vagy hiúságból rá akar birni, hogy becsületed ellen valami alja st cselekedjél: őrizkedjél engedelmeskedni! Hagyj-föl vele inkább egészen, míg ideje van. A' férfi szívében a' becsület fölötte álljon a' szerelemnek. De ha kebled szerelmének élete dre van szüksége, meg szabadulásaul: akkor ne kiméj semmit.

Ha nemszeretsz szép gyermek! ne higj e' szavaknak: „meghalnék éretted!“ Ezek tuzások; de ha szived épp' úgy érez: önmagamon fogom-föl, hogy örömmel lehetne értted meghalni!

Kérded, mit türhetni-el könyebben: a' szeretett halálát vagy állhatlanságát? Meg tudnék halni, barátóm! hogy ő éljen; de inkább lát-nám élet, mint szerelem nélkül.

A' kedvest gyakran kell látni, távol minden tanútól, minden kényszerítéstől, de nyilvánosan igen ritkán. Ha lángjának sok ragyogása van, igen világos lesz a' férjnek vagy anyának; 's ennek rosz következései lehetnek. De ha arca közönyös: a' szerető kísértetbe jöhetne, közönyösségét természetnek hinni.

A' szerelem becsülésből, nehézségek és titokból van szövö; a' házasság hatalmas; mindent tehet, 's a' hallgatást nem tudja becsülni. Amor és Hymen — fény és árny! —

Két igazán szerető szívet el nem választhatja az emberi nyomornak semmi alakja.

Az igazán és boldogul szeretőn a' legnagyobb balsors sem vehet diadalt. Állhatatosságát meg nem rendítheti semmi börtön, sőt száműzetés is csak azért látszanék balesetnek, mert kedvesétől elszakasztja.

Mindenki a' maga módja szerint szeret, egyik platóilag, másik fékeztenül. Sokan egészen hamis irányt adnak a' szerelemnek. Fárasztó végre éjjel és nappal meg nem hallatva remélni; de még inkább az, szertelen élvezni; ki igazán szeret, szerelmet és életet bölcsen egyesítendő.

Ha az élv váratlan hiányokat főd-fel, a' szerető gyakran szerelme orvososa lesz. De ha mélyen érző szív dobog a' szép kebelben, 's ezt tetszékenység növeszti, akkor hála egyesül a' vonzalommal -- 's állhatatosság az élvezet növendék-leánya lesz.

Hogy szeretetreméltón szeressünk, a' szerelemben nem lehet szünet, 's a' — máskor kárhozatos — mértéktulság a' szerelem igazi mértéke.

Szerelemben az elég — kevés; 's ki nem túl nagyon szeret, nem eléggé szeret.

A' szeretettnek, mint a' szeretőnek, nem szabad, hogy föltartott titka legyen. De ha a' leány elárulja a' titkot, bosszút vehet; ki egészen átadja magát, nincs mit kimélnie.

A' szennyetlen lelkű leány négy szem között szerelemben olvadozzék, különben mindenhol szemérmességből, hogy megtarthassa a' színt, miután a' világ itéletét irányozza.

Új érzelmek fölcserelésébe 's a' hangba ne keveredjék kemény tón; mert a' szerelem édes gyöngéd növény, melynek jó ápolás kell.

Ne add-át magad' gondtalan szerelmed egyforma, tetszőleg boldog metének. A' természetnek ujság tetszik. Azért ismételd gondaidat egész apróságokig; mert a' szerelemben viszonzások kipótolják az ujságot.

A' viszony első napjaiban tetszékenység, édelgés 's fáradozás versenyeznek. Később lemondanak a' teherről, meg nem gondolva, hogy hosszú életben még sokkal nagyobb szükség van rá.

A' tiszta lelkű leánynak azokkal, kik vágyakat fődöztek-föl neki, sokkal komolyabban kell bánni, mint kik semmit sem érzenek érte; mert közönyösek iránti sziveskedések, szeretők előtt kegyjeleknek látszanak.

A' ki szeret, nem változtathatja-meg annyira véralkatát, hogy leánykájához hasonló legyen. De komoly való szigorságát szeliden képes lágyítani a' szerelem.

Szerelemben nem mindig szükséges a' megbizott. Szükség esetében olyat válassz, ki veled semmi tekintetben nem mérközhetik; különben a' megbizott csak hamar vágytárs szerepét fogja játszani.

Az első szerelem határtalan, de tartósság nélküli; a' másodiknak határai vannak, de tartóssága is. *(I'ége következik.)*

A' szép cserkesznök, kiket a' haremek számára gyűjtögetnek, szabály szerint rabszolgák leányai, kik uroknak minden földi természetmennyük, házuk, így tehát leányuk felét is kénytelenek adó fejében fizetni. Ha illy atya leányát már eladá, azon esetben a' váltságban kénytelen osztozni urával. A' leányok sokszor maguk is rajta vannak e' kereskedésen, becsületérzés, lomha és hiúságból; mivel ők, ha szépek, a' haremekben magasabb ne-

velést kapnak, 's előkelő életet élnek. Minden cserkesznő személyes rab. Míg nem házas, addig atyja, midőn pedig házas, férje vagy ennek örököse bánhatik vele önkény szerint: mindazáltal nem mondatik uriasnak, ha valamely nemes vagy szabados leányát a' rabszolga-kereskedőnek eladja. De ámbár a' cserkesznők csupán dologként, mindazáltal igen becsülendő dologként tekintenek, 's legnagyobb szorgalommal és figyelemmel bánnak velük. A' cserkesznők azonban igen dőre szokásnak hiszik azt, hogy nálunk a' nők a' házasságba pénzt is hoznak. Véleményünk szerint olyannak találják ezt, miként közmondásuk mondja; „éppen mintha tiszta aranyt akarnánk megaranyozni, vagy az ibolyát szebb szagúvá tenni.“

Különös termékenységű tehén. — Rottle porosz faluban, Erfurt mellett, egy tehetős falusi gazdának van egy szép és nagy tehene, mely négy év alatt, az az 1837—1840-ig tizenkét borjat ellett. Először ikreket kapott, azután hármat, ismét kettőt, 's végre mult évben már ötöt ellett: de ezek idétlenek voltak, 's ennél fogva életben nem maradhattak.

Hippomania. Westminster marquis Londonban olly mén birtokában van, mellynek árát alig bírná Crösus is lefizetni. Brow nevű ur már 3.500 font sterlinget (mintegy 35.000 ft. pp.) ígért érte; de a' marquis azt hiszi, hogy lováért illy összeg csak csekélységnek tekinthető!

Vasárnap Sandwichen. — A' vasárnapot, mellyet angol ténitök Sandwich szigetek 's egyéb telepvényeken megtartani rendelték, itt sokkal pontosabban inneplik, mint bárhol más országokban. Igy p. o. napnyugotig tiltva van minden mulatkozás, kivétel nélkül; a' lakosok valamennyin tartoznak minden vasárnapon kétszer jelen lenni a' nyilvános egyházi szolgálaton; sétálások keményen tiltvák, sőt az utazóknak sem szabad tovább menni megérkezésök helyéről: mert különben lovaikat elveszik, őket pedig 100 piaszternyi büntetésben marasztalják. Még a' konyhai tüzelés is tiltatik; mi okból vasárnapon meleg ételt ott nem esznek.

Ritka haszonkeresetlenség. Dublini levelek jelentik, hogy az Irland fővárosában nem rég megholt főbíró, Davy, holta előtt rövid idővel Den ny nevű unokáját magához hivatván, neki ígérte minden hátrahagyandó birtoka örökségét, ha anyja nevét (Davy) fogná ezután viselni. A' fiatal ember azonban nem fogadá-el ezen ajánlatot, mire Davy ur két mostoha fiáttevő örököseiül, kik közül egyiknek 4000 font sterlinget (40.000 ezüst ft.) évenként jövedelmező jószágait, a' fiatalabbnak pedig 60.000 ft. sterlinget (600.000 gö ft.) hagyott status-papírosokban.

Az egyetlen synagoga spanyol országban Toledo városban létezett. A' zsidók nevezetes módon tudták enyhíteni a' gyűlölséget, melly őket spanyol országban nyomá. Azt bizonyíták t. i. hogy midőn Jézust törvényszék elébe vivék, a' papok tanácsa Kaifás elnöklete alatt minden zsidó nemzetségi törzset megkérdeztete, valljon a' bevádlottat elbocsássák-e, vagy elítéljék. A' spanyol országai zsidókat is megkérdezték, de a' toledoi község az elbocsátásra szavalt. E' törzs tehát nem fertőzteté magát az igaznak vérével. — Hálából tehát megengedték annak a' spanyolok, hogy Toledóban synagogát építhessen. (!?)

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap aprilis 4^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' milliomos szerencsége.

(Folytatása.)

Hampsteade egyik rétén szamarak legeltek, mellyek a' táj látogatói séta-nyargalásira szánvák. Shoffield az első szamárra veté magát, mellyet érhetett; sarkantyú helyett késével szurdalá azt, és vágtatott a' hosszú Totenham-Rood uton, melly Londonba visz. — A' rőt pinczér hasonlólag szamárra pattan, Shoffieldet a' meg nem fizetett porterért üzöbe veendő. John és barátjai hasonlólag lovag századot képezve, mint a' vadászaton szokott történni, vágtatnak a' késcsináló legboldogtalanabbja után.

Wellington Seminary előtt egy rendőr álla, midőn egy vágtató szamarat, 's rajta sápadt arcú és vaczogó fogú férfit látott-meg véres késsel. Ekkor az állat elébe tartá hivatalos fehér pálcáját; de a' szamár tovább iramlott, 's nem gondolva a' törvény és parlament határozatival, a' végrehajtó hatalom férfinját földre dönté. Utána a' rőt pinczér következik, és végre Johnnak egész csapatja, nem gondolva a' rendőr kiáltozásival. Shoffield reszketett; a' törvény megvetése 's egy rendőrnek leütése miatt legnagyobb bünsnek tartá magát a' három egyesült országban, és már a' tyburni akasztófán képzelte magát felakasztva.

E' közben, mialatt ő reszketett, a' jó állat sebesebben haladt, 's messze utána hagyta üldözőit. Hungerford Marketnél végre megállott a' szamár, 's most lovagja lehető gyorsággal leugrik; azután a' Themse folyóhoz sietett egy málya-sürgönyön keresve menedéket az üldözők ellen.

A' málya-hajó a' Themse ársjai szerint lefelé hajózott London Bridgeig. Shoffield előbb a' hajófödélzetre álla, midőn a' kapitány hangja az utazókat előszóllítá. Még mindig hangzott Shoffield üldözőinek patkó-robogása; mindenütt a' pinczér üdvtelen rőt haja lebegett szemei előtt, és a' rettenetes John ökle rémité őt; az eldöntött igazság - szolgának hangja pedig élénken zugott fülé-

ben. Fáradva emlékezék vissza Towers táján, hol ismét szárazra lépett, hogy itt barátja lakik, hasonlólag késcsináló. Lélekismereti tisztaság a' szegény Shoffieldre nézve el vala veszve; mert nagy bűnösnek tartá magát. Midőn barátja szobájába lépett, megfordult, nehogy bünteljes alakját a' tükörben meglássa.

Két napig élt a' világtól elszigetelve barátja házában, kinek közbenjárására utilevetet kapott Livornóba 's pedig álnév alatt; azért pedig, hogy az Alien office tisztviselőjének lélekismeretét megnyugtassa, 200 font sterlinget kellett fizetnie. Ezen kívül egy határozatlan mennyiségről szóló hitellel látta-el magát, 's így a' Southampton Bull hajón, mellynek kapitánya Fox, Livornóba vitorlázott.

Shoffieldnek e' perczen nagy szüksége volt nyugalomra. Azért e' hosszú tengeri utat többnyire alva tevé. Egy reggel kérdé őt Fox kapitány: „ki azon John ur, kiről ön álmában annyiszor emlékezik?”

A' szegény mester most halavány lett. — „Nagy Isten! — sutogá magában — elárulám magamat!”

„Ezen utazó bizonyosan valamely nehéz bűn-tettnek terhétől nyomatik!” — szólott a' kapitány hadnagyának. Ez osztózik a' kapitány véleményében; mert hiszen már a' vizözön idejétől fogva divatozik, hogy a' hadnagy oztózzék kapitánya véleményében. — Midőn Shoffield — kit a' kapitány kérdése mintegy megsemmített — visszanyeré eszméletét, észre vette, miként ő a' Bull vitézei és utazói mellett iszonyatossá lön. Végre a' Bull Livornónál horgonyt vetett. Shoffield e' városban maradt, de csak addig, míg a' szükség megkívánta, hogy a' málhajón Nápolyba hajózzék. Nagy nyugalomra volt, hogy a' hajótól végre megszabadulhatott, hol (köszönet fecsegéseinek álmában) megvetés és bizalmatlanság lettek részesei. Pharamund párkányán még szűz volt hire 's neve; azért elhatározá, hogy e' tisztaságot hiven megőrzendi, és nyugalomra tértekor sárga selyem zsebkendőjét szájába dugá, hogy így a' leg-hathatós censurát tarthassa éji monológjai felett. — Szerencse és nyugalom ismét mosolygának reá, mert senki sem tudott valamit e' pompás hajón Johnról, a' rőt pinczér vagy a' lenyargalt rendőrről.

Különben Shoffield érzékeny ártatlanságát bírá egy birminghemi késcsinálónak.

Aczél vas és késnyelek, pénz és pénzt érő jószág előtte egészen ismertt tárgyak valának; különben a' világ titkaiban 's ennek ügyeiben igen járatlan volt. Midőn a' hajóra lépett, csupa olaszoktól környezettnek hívé magát. E' perczen zavara abban állott, hogy a' bennszülöttekkel hazájok nyelvén nem szólhatott. — Mi

ezt illeti — gondolá magában — mindegy; vigasztalom magamat magánbeszéddel is; természetennél fogva ugy sem vagyok csacska, 's mire szükségem van, majd megtanulom az olaszoktól.“ — Utóbb még a' logikában is jártas lön Shoffield, és logikai következményeket vont elő, mint valamelly német philosoph; — mivel — így beszélt: „Birminghamban nincsenek nápolyiak, tehát Nápolyban sincsenek angolok; így ki ismerne-meg engem?“

Száz hatvan különböző nemű, életkorú és rangú volt a' hajón. Ezek mindnyájan némák valának, mint halak, 's mi természeti esuda, még a' nők is. Mennyire voltak ezek olasz tekintetűek, arról Shoffield legjobban ítélhetett.

Különben e' hallgatékony állítólagos olaszok mindnyájan és egyenként angolok voltak.

A' Turnpike-család a' kormány-evezőtől egészen a' főarboczig foglalt helyet. Ez 16 személyből és két hintóból álla. Az atya shawl-kereskedéssel szerzett magának meglehetősen vagyont, melly elegendő volt arra, hogy egy buta együgyűből büszkét alkosson. Hogy az unalom öldöklései előtt megmeneküljön, utazást ajánlottak neki olasz országba, és már ekkor harmadfél éve volt, hogy a' tanácsnak engedve, minden hozzá fartozójával utazzék. Turnpike ur öltönye finom fekete posztóból, lábbelije fényes bőrből vala, mellénye pedig telye egész csapat veres virággal. Mar első tekintetre lehetett látni, hogy e' férfiú milliomok tulajdonosa. Neje legalább egypár ezer fontnyi értékű aranylánczot, gyűrűt, és brillantot horda elfonnyadt testén; a' házaspár körül tizenkét gyermek volt látható szőke hajjal, élénk és virágzó, de meghatóan buta arcokkal. Két férfias tekintetű zöld fátyolos némben viselt gondot a' gazdag Turnpike ivadékaira.

Egy napernyőkből készült lugas jelölé a' különféle család hátrévégét. Két lépésnyi távulban az utósó Turnpiketől a' Dulwichek gyűjteménye kezdődött. Ez huszonhárom személynyi erős vala; köztük kilencz szolgáló tetőtől talpig egyenruhában. Dulwich ur Tory volt a' legeredetibb fajból; az „ősek lakhelyéből“ vándorlott-ki, mivel a' whiggisti biztosság 30 lábnyi hoszú czédulákat nyomatott a' lankasteri grófságban sir Robert Peel ellen.

A' Dulwichok után Bortonok nemzetsége következett. Borton egy parlamenti választáskor keresztülesvén, a' classici földön keresett vigasztalást, hogy a' rajta elkövetett méltatlanságokat némileg feledhesse.

Öt vagy hat milliomos ásitózek a' hajón; nejeik olvasva üldögéltek kocsijaikban és Child Harold majd minden vers-szaka

után elszunyadtak; mögöttük egy csoport mélézó inas állott, kik mindnyájan egy pontra szegzék figyelmüket.

Igy szeldelé a' gyönyörű hajó a' tenger árjait a' pompás olasz ország hosszában, megterhelve untató férfi és női elegiákkal angol országnak majd minden grófságából.

Shoffield egy padra ült, darabka fát vön kezébe, és azt ké-sével faragá. A' szolgák tekintete nem vala többé egy közös helyre szegezve. Ők történetünk hőse körül gyűltek össze, és csudás foglalkozását szemlélték.

Mire az éj elközelgett, minden család szobájába sietett, 's mindenki éppen olly csendesén szunyadt-el, miként ébren nyugalmas vala.

Nap keltekor Shoffield nem a' legkellemesb zсібongástól riasztatott-fel. Negyven angol tolult a' közös szobába, szájukat mosván; azután az uti podgyász nyittaték-fel, és toilette tartatott. A' hullámok daczára, mellyek a' hajót fel 's alá emelék (mivel a' tenger nyugtalan volt) ritka bátorsággal beretválák magukat az angolok. Két óra telt így el, hogy a' szakálnak legkisebb nyoma se maradjon; más két órát a' körmek illő kitisztítása fogott-el; két más órába került, míg a' kezek elegendő összeszorítása után a' keztyűket felhuzták. Ha így a' napnak egy negyede elvesztgettették, ekkor Albion fíjai a' hajó fedélzetére mentek, pillantataikkal a' dámákat üdvözlendők, kik már ekkor illedelmesen szörpölgetek theájukat, igen csekély szeletke kenyeret evén melléje. Egy fiatal gentleman, kinek étvágya eme vendégségi pompánál fel lön izgatva, éppen csak annyira nyitá-fel-száját, hogy e' szót „thea“ kiejthesse; mire honosai, miként egy harminczkilenczszeres visszhang, annyiszor ismétlék az egy tagú sokjelentésű szót. Shoffield ekkor megijedt, a' thea szót negyvenszer ismételni hallván. — „Nagy Isten — gondolkozék — ezek angolok!“ — E' perctől óta tengeri betegségbe esett.

Mire a' tenger hánykodása lecsendesedék, Shoffield felindulása is lecsillapult. Egy ficzkót látván a' gépnökkel angolul beszélgetni, felsohajtott: „egy pohár madeirait.“ — Az inas ezt meghozá, és „három óra mulva Nápolyban leszünk!“ mondással átnyujtá.

„Nápolyban?—felelt ő—adj még egy pohárral. Nemde szép város az a' Nápoly?“

„Igen mylord!“

„Ugy van; a' Quarterly Reviewben többször olvastam... Ezen urak mindnyájan angolok nemde?“

„Igen mylord; apraja nagyja mind az?“

„Multságból utaznak?“

„Igen, mindnyájan mulatságból utaznak; ezek egytől egyig dús gazdák, mint mylord. O ezek mind szerencsés férfiak.“

„Különös! előttem egyiksem tetszett boldognak.“

„A' málhahajón ugyan nem; mivel nőtül 's gyermekestül vannak; mi nem a' legmulattatóbb: de csak tekintse-meg kegyed ezen urakat Nápolyban; ott még Januariust is irigységre gerjeszthetnék.“

„Ez éber ficzkónak látszik — gondolá Shoffield — de ő udvarias is; jó lesz felfogadnom.“ — Ekkor, hogy magát e' fárasztó gondolattól felmentse, egy harmadik pohár madeirait töltetett.

„Ugy látszik, hogy mylord a' madeirait felette jónak találja.“

„Igen jó, mondhatom; de mi neved öcsém?“

„A' franczia Jean-nak, az angol pedig John-nak szok nevezni.“

A' kécsinálót jéghideg futotta-át; kis szünet után összeszedé ismét magát, és tovább kérdezősködött: „hova való vagy?“

„Nápolyba.“

„Ah Nápolyba való vagy?... hogy hívnak hazádban?“

„Micali! — de e' név inasnak igen hosszú, 's az angolok úgy vélekednek, hogy gazdálkodni kell az idővel. Mult évben még így szóllítottak: „„adj nekem egy adag theát!““ — későbbben „adj theát!““ Most már még egyszerűbb és rövidebben csak így mondják: „„thea!““ — utóbb majd i lesz, 's végre csak fejükkel fognak inteni. Ez nagy megkimélés lesz reájok nézve.

„Én téged Micali neven szóllítandlak.“

„Ugy látszik, hogy mylordnak sok ideje van. Nevezzen ön honfitársai előtt Johnnak, különben majd tékozlónak híresztelik.“

„Micali! én téged szolgálatomba fogadlak; nálam 60 font sterlinged lesz évenként; 's ha tiz évig kiállod a' sarat, nyugpénzedet biztosítom.“

„Mylordnak tehát nincs inasa?“

„Nincsen; embereimet Londonban hagyám... nyugtalan valék sovárgásomban a' gyönyörű olasz országnak megláthatására.“

„Ugy látszik mylord, hogy ön igen buzgalmas szeretett hazám iránt.“

„Igen Micali! igen buzgalmas vagyok.“

„Szép; én önnek ajánlatát elfogadom, 's mihelyt a' hajót elhagyhatom, szolgálatába is lépek.“

„Jól van! — most mond-meg Micali, mit mutathatsz szépet Nápolyban?“

„Mi csak emberi szemet örvendezhethet, és... ott láthatja... ott, ott, ez a' Vesuv.“

„O a' nevezetes Vesuv... igen, ő az; nekem meg van rajza egy dublini zsebkendőn.“

„Il Vesuvio! — így nevezzük mi olaszok... Mylord, ön boldog lesz, mint angyal.“

„Micali! hol talállak-meg Nápolyban?“

„Javaslom, hogy a' della Victoria fogadóban szálljon-meg Chiaiban.“
(Folytatása következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY.—Tavasunk napjai e' mult héten is apr 1-ig olly gyönyörűk voltak, hogy valódi örömmel éldehettük őket. Nappal olly meleg volt, hogy csupán tavaszi ruhát szenvedett-meg a' test, kivált mart 29 's 30-kán.

Említettem előbbi hirszekrényemben, hogy a' pesti uraságok köre az angol királyné teremében mart. 23-ki este magyar és francia nyelven színi előadásokkal mulatkozott. Pótléku ide csatolom, hogy a' színpad 's disztimények ugyan azok voltak, melyeket hajdan n. m. Teleki grófné ő exejnál hasonló célra használtak volt. Ez alkalomra azokat Neefe ur, nemzeti színházunk festője, kicsinosítá's elrendezé. A' magyar előadás („közös ház“) személyzetében részt vettek: gr. Károlyi Györgyné szül. Zichy gfné, Almásy Pálné szül. Batthyánygfné, gr. Teleki László, b. Bánffy Albert, Orczy István báró 's Eckstein Rudolf urak. A' francia előadásban („une passion“ vaudeville Varin és Duverger szerint) különösen kitűntek a' nőszemélyzet közül gr. Chotek Hermine és b. Orczy Erzzébet kisasszonyok. — A' 2-dik hasonnemű mulatságra (apr. 3-kán) egy nagyobb terjedelmű német színmű választatott.

Budán a' várban egy casino felállításán dolgoznak. Ez által Pest veszteti fog, de kivált nemzeti színházunk; mert az esti órákban oda vonulók közül, kik egyébiránt színházunkba csak eljárógattak, bizonyosan sokan el fognak maradni.

A' pesti lóverseny idei rendje következő:

I) Jun. 3-án esőtörtökön délután: 2) Nemzeti díj; 250 arany 30 aranyat érő serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodiké. Futhat minden magyar ló. — 2) Batthyány Kazimir-díj; 100 ar. Futhat minden ló. — 3) Hazafi-díj; 100 ar.; futhat minden magyar kancza. — 4) Batthyány-Hunyady-díj; 100 ar.; futhat minden kancza.

II) Jun. 6-kán vasárnap délután. — 1) Asszonyosságok pályadíja; 100 aranyat érő billikom az első lóé; a' díjból fennmaradott aranyok 50-ig a' másodiké; azon felül ismét az elsőé. Futhat, angolt kivéve minden ló. — 2) Pest-városi díj; 150 ar. Futhat minden ló. — 3) Erdélyi díj; 300 ar. Futhat magyar és erdély országi minden ló. — 4) Paraszt verseny; első lóé 75 pgő for.; 2-ké 25 p. ft. Futhatnak mezei gazdák saját lovai. E' célra van szánva a' Szalbek Jakab ur által ajánlott egy arany is.

III) Jun. 9-én, szerdán, délután. — 1) Széchenyi-díj; Futhat minden ló. — 2) Festetics-Nákó-díj. — 78 ar. 's tétel (10 arany). Futhat ausztriai birodalombeli 6 esztendősnél nem idősb mén. — 3) Ostor-díj. Tétel 10 arany, melynek öszvege az első lóé. Futhat minden ló, mely a' pesti,

pándorfi és simmeringi téren díjt nem nyert. — 4) Széchenyi-kard (100 ar. értékű) Futhat minden ló. Tétel 30 arany; fele bánat; mellynek öszvege a' nyertesé. — 5) Esterházy-kard. Futhat minden magyar ló. Kihívás elfogadója 20 aranyat tesz-le; fele bánat; ennek öszvege a' nyertesé. — 6) Paraszt verseny. Első lóé 30 pgő ft., másodiké 20 p. ft.

A' gazdasági egyesület közgyűlése jun. 5-én délelőtti 10 órakor a' n. casinóban.

Állatmutatás jun. 5. 6. 7-én a' köztelken.

Lóárverés jun. 7. 9-kén délelőtti 10 órakor ugyan ott.

Paraszt kanczacsikók jutalmaztatása jun. 7-kén délutáni 5 órakor ugyan ott.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Uj borpróba. — Egy franczia lap ezt írja. — Ha a' bor valódiságát akarjátok megtudni, vegyetek nyerskörtét, hámozzátok-le, vágjátok kétfelé, és vessétek a' kérdéses borba; 's ha ezek a' bor felületén usznak, akkor az tiszta, valódi: ha pedig lesüljednek, hamisított. (?)

KÜLÖNFÉLE.

Szerelem könyve.

(V é g e.)

Bizonytalanság a' legfőbb rossz. Ha szerelmedben kétség gyötör, meg ne nyugodjál felfejtése előtt.

Örök szerelmi viszony igen kevés van; de egy tiszta lelkű leány sem fog, viszonyt szöve, szerelme végéről gondolkozni.

Kedvesem szívében legnagyobb gyöngédség legyen. E' pontban egy véleményen vagyok Caesarral: nem elég nekem, hogy már magában ártatlan; a' gyanú vagy rágalom se érhesse-föl.

Vannak férjek, kiket megszelidíthetni; 's mások, kik nem annyira tanulékonyak.

Míg szeretetés nélkül csak szeretőök vagyunk, magunk türjük a' kinek: de mihelyt a' leány viszont-szeret, minden közös lesz; az öröm, mint a' fájdalom, 's jó és rosszban osztakozunk, miknek terhét viszontag kell megédesíteni.

Az olly leány, ki utósó kegyét eladja, sohasem bírand szívet. De ha személyes érdemimmal vívtam-ki a' legfőbb gyönyört, mellyet adhat, úgy övé éltem 's mindenem.

Kedvesem gyanúját, hogy mást szeretek, azzal nyugasztalhatom-meg, hogy azt nem látom többé. De ha hírlík, hogy ő adá másnak szívet, hasztalan bizonyítandja-meg ártatlanságát, mert e' pontban még a' meggyőződés sem nyugosztalhat-meg, ha a' világ nem osztja azt. Abban van, kedves leány! kötelességeink különbsége: hogy én téged csak tettel, de te már színnel is megbánthatsz.

Megvetni való a' leány, kinek felgyuladt szíve megelőz; csak az első szerelmem menthetné.

A' szerelmem törvénye nem ismer semmi rangot. Itt a' pásztor nő anyyi, mint a' király. Mihelyt ezt lebilinesezi, és visszaszerettetik, a' pásztor nő fejdelem-leány lesz, 's a' fejdelem pásztor.

Szép hölgy, hogy kedvesed lángját mindig élénkebbre gyulaszd, magas becsét akarsz adni kegyjeleidnek? Nem rettegysz elárulni szivszegény szerelmedet, ha nyilatkozása inkább áldozathoz, mint ajándékhoz hasonlít?

Hogy egy viszony örökifjú maradjon, szükséges, hogy a' hölgy olly férfakkal, kik mindenhol a' szerelmezt játszá, határozottan komoly, s a' szerető minden nő iránt csak módos legyen.

Ritkán lelünk ollyat, ki életében másodszor lángolón szeretne; mert ritkán látni többé lángoló szeretőt. De a' szerelmes szív nem élhet szerelem nélkül: könnyű leend ismét szeretnie és pedig gyakran mélyebben, mint előszer.

Mig férjed, szép nő! éjjel és nappal a' szeretőt játsza melletted (mi már azon kívül divat elleni), éjjel és nappal bánkodom; mert szerelme vagy boldogit téged, vagy untat.

Panaszkodol, édes barátom, hogy nőd nem visszhangja szerelmednek; sőt gunyolod a' férfit, ki ez édes kéjről álmodozik? — De hiszen ő csak urának ismer, 's e' czimmel sziveket nem nyerünk. Játszd a' szerető szerepét! Ez ingerczélra vezetend! A' testet ugyan erővel elvehetjük, de a' szivnek parancsolni nem fogsz soha!

Ha esengek, szép leány! add minden perczben szerelmed jeleit: daczosan felelsz? még sem vagy mind azzal elégült, mit neked szerelmemről a' nap minden perczében mondhatnék 's irhatnék? — „Nem, édesem! a' szerelemben mibe sem számittatik a' mult; a' szerelem akarja, hogy minden órában elmondjuk azt, mit már igen jól tudunk!“

Isten védjen-meg férjed nagy szerelmességétől! Rosz volna, ha hűtlen, de még rosszabb, ha irántadi szerelemből féltékeny lenne.

Mindig panaszkodol, hogy nőd szemeit nem vonod magadra! Engedd, szegény te!, hadd nézze inkább az egész világot, mint téged! Kötelességét nézze; ugy fogsz a' szarvaktól megmenekülhetni. De hogy téged nézzen, ne kívánd; e' kívánság veszélyes lehetne reád.

Az érzékek rabja jobban szeretné testedet, mint szivedért esengne. De én testedet csak ugy szeretem, mennyiben szived adja nekem.

Egy barátnő a' másikhöz jó.

„Nem szereted férjedet? Ő olly tetszékeny szelid!“

„Nem“

„És mi oka idegenségednek? Pedig olly szenttelen szívű, engedékeny, szelid és hálás vagy.“

„Igaz, és ő barátom lenne, ha nem volna férjem. De így csak tetszékeny vagyok iránta; tisztességesen élek vele; de csak színből szeretem, és szivem mélyéből gyűlölöm, mint kedvesem vágytársát.“

Mindén kéj le g m a g a s b kéje: „az egyesület a' szeretett lénynecl“ Minden egyéb semmi!

SHÁNKY KÁROLY.

Aszony eladatása. A' „Sunderland Herald“ jelenti, hogy a' yorki piacon egy férfi ismét eladta feleségét 7! 2 sillingen a' legtöbbet ígérőnek. (!)

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 8^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi dija helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' milliomos szerencsége.

(Folytatása.)

A' Pharamund a' kikötőbe ért; Nápoly háromszáz tornyáról nyolcz óra kongott. A' csendes Vesuv hanyagon lövelé füstfellegeit a' légbe, mint egy Lazzaroni, ki megtöltött pipájával kellemesen nyujtódzik és sütköződik a' napon. A' város ekkor egész pompájában mutatkozik.

Az angolok öltönyeiket kefélgeték-ki; az angolnók pedig napernyőjeiket vevék elő; a' szolgák egy a' Johanna királynő kastélya előtt furdó katona-csapatot szemlélték, Shoffield pedig utilevelét keresé.

Az utazók egymásután kiszállottak, csak Shoffield maradt még a' hajón; mert uti levelét nem találhatta-meg, és a' nevet ismét elfeledé, melylyel a' hűséges Alien-office-tisztviselőt kétszáz font sterlinggel megajándékozá. Valahányszor őt a' rendőrszolgák neve után k é r d e z é k, iszonyú leváltáskájára mutatott, mellyben az egész polgárisodott világ minden kés-csinálójának nevei feljegyezték, és a' tudakozódóknak intett, hogy őt utánnyomozásiban segítjék. Végre a' valódi papirra lelt a' táskának egy titkos tárczájában, és kitudá belőle, hogy őt álneven Morfieldnek hívják.

A' della Victoria fogadóban minden szoba telve volt angollal. A' Turnpikék, Dulwichek, és Boxtonok úgy mozogtak ott, mint folyamok, 's az egész egy eleven Themsének látszott. Midőn Shoffield inas, hintó, nő 's gyermek nélkül bejött, alig akarta őt Martin ur, a' fogadós, elfogadni. Mivel éhes vala, az ebédlőbe ment, 's itt mind azon ételnek hosszú jegyzékét találta, mellyek kaphatók voltak. Ő, a' rendőr megsértője honában, alig hitt szemeknek, midőn olvásá:

Ox tail soup

Fihis of every sort

Meat pies.

Rump steak. . .

„Éppen mint Birminghamban! — sohajtott hosszas eszmélés után.

„Még is csudálatos! Birminghamban soha sem olvastam csak egy szót is olaszul; itt pedig minden olasz nyelven megy. Különböndben mondhatom, hogy Birmingham sokkal szebb, mint ez a' rongyolt Nápoly. De még is tetszhetik ez angol lakosinknak, különben elmulnék a' düh a' nápolyi utazásra.

Micali azonban új gazdáját keresé-fel. Shoffield az ujan fogadott szolgálival hosszas beszélgetésbe elegyedett. — „Olasz ország angolabb, mint maga Anglia! — szólt ez. — Maga Roma is pezseg önnek hontársaitól. Egyetlen egy nem-angol a' pápa. De mondja-meg mylord! mulatságból jött-e Nápolyba?“

„Igen, mulatságból, valamint több mások. Én gazdag vagyok; boldog akarok lenni, és gyönyörködve tölteni éltém hátralevő perceit.“

„Ön tehát Angliában nem volt boldog?“

„En úgy valek ott, mint mások többen.“

„Mit mivelte ön?“

„Kocsiztam, lovagoltam; Kemble ur Quarterly Reviewjét olvasám, és kéztyüket vásárlottam. . . Mit tegyen az ember, ha gazdag, és sok ideje van?“

„Valóban. . . és azután olasz országba jött, hogy. . .“

„Hogy itt azt tegyem, mit mások többen tesznek. Az angolok itt igen jól mulatják magukat; hisz' mindnyájan itt vannak.“

„Ön megfogja látni. Huzamósb' ideig szándékozik mulatni olasz országban?“

„Nem tudom. Sokáig szoktak itt mulatni az angolok?“

„A' lordok és az alsóház tagjai a' parlamenti szünnapok alatt laknak itt. A' gazdag angolok, kik nem tisztviselők, éltüket Nápolyból Velenczébe utazással töltik-el, 's közönségesen Florenzben halnak-meg. A' florenczi sirkertben többnyire csak angol temetek nyugszanak. De meg kell vallani, hogy Florenzben meghalni valódi gyönyörűség.“

„Mit te nekem itt beszélsz, azt látszik igazolni, hogy a' kényelem ügyében olasz országban jobban van minden elrendelve, mint nálunk. Az olasz utak bizonynyal szélesebb járdákkal, jobb kövezettel, és több tisztasággal dicsekszenek, mint nálunk!“

„Hallja mylord! Én Angliát jól ismerem, de az angolok ismeretlen nép előtttem. Ezen emberek igen kényelmes házakat építenek; benn pezseg butoroktól; lábuk a' legpuhább lábszőnyegeken lépdel; hosszú utakat készítenek egyenes vonalban; az éjet lég-

szeszszel üzik-el; olly puha kövezetet készítnék, mint a' bárson, és ha a' házban 's városban eléggé kényelmes és kellemes életet szereztek maguknak, kocsiba zárják magukat, és ide jönnek, hol a' legjobb házak is csak kunyhók az övéik mellett, és az utak is csak kinzoeszközöknek látszanak. Magyarázza-meg ezt nekem mylord!“

„Hogyan? ... én 'mit sem magyarázhatok-meg Micali. Nyiltan kimondom, én sem lord, sem nemes, sem tudós nem vagyok... Én csupán szegény késmíves vagyok, és negyven évig munkálkodtam, hogy egy kis vagyont szerezzek. Munkában öszültem-meg, és most drága pénzemen szerencsés kívánnék lenni. Már tizenöt éves koromban késnyeleket csináltam reggeli öt órától esti tizig; burgonya és a le voltak étkeim 's italom, vasárnapokon pedig a' bibliát olvastam. Még mult télen is ez volt életmódom. Mit mondják még neked? Most az unalom üldöz. Még sietve akarom leélni napjaimat, mielőtt azt elhagyni kényteleníttetem. Akarsz-e segíni, hogy kereshessek számomra olly valamit, niből észre vegyem, hogy még élek, és milliomok tulajdonosa vagyok?“

Micali könyörületos mosolylyal rázá fejét.

„Szegény ember! — szóllt Micali magában — életének három negyed részét azzal tölté-el, hogy késeket csináljon, és pénzt szerezzen... Kedvem volna önt megkérdeni uram, valljon e' félig meztelen Lazzaroni, ki éltében legkevesebbet sem tett, soha sem dolgozott, önnél szerencsétlenebb volt-e? Én részemről hiszem, hogy a' szerencse csak az élénk és erődús szegénység kísérlője, melly előtt mindig a' széles tenger van, feje felett pedig a' nap sugárai.“

„Istenem Micali! — kiáltott közbe Shoffield — hisz' te ugy szóllsz, mint valamelly könyv!“

„O engedjen-meg! csak magammal szólltam. — Ott alól a' zöld sziget gyepén halászok élnek. Kunyhók és hálók egyedüli tulajdonuk; tenger és napsugár barnítják homlokukat. Szép és erődús nőket bírnak; gyermekeik a' parton játszadoznak és vizben élnek halak és kagylós állatokkal. Este a' legpompásabb vendégségben részesülnek, mellyet nekik a' tenger, mindnyájuknak ugy nevezett anyjuk ad. Jó kedvű munka, derült dalok náluk napi renden vannak. Vigabb estének örvendnek a' kunyhók e' lakosai, mint a' szalónok bármelly büszke uracsaí. És az éjek, az éjek!... Érettük emelkedik a' nap aranyos színben; kedvükért fénylenek az est csillagmilliói; érettük hullámoz a' tenger; számukra virágozik a' narancsfa. E' férfiak közül három, megannyi szegény halász és tengeri koldús; valóban ezek éltök folytában sokkal szerencsés-

bek, mint Nagybritannia összes milliomosai, a' börze királyától bezárólag kegyedig, a' kécsinálók legboldogabbjaig.“

Shoffield tátott szájjal hallgatá philosopháló inasát, ki olyan dolgokat beszélt, mellyekről eddigelé nem is álmodott.

Micali a' hétel előtt elnyuló tengeröblre tekintett-ki, és nevetgélt magában.

„És te Micali? — kérde őt ura hosszas hallgatás után — boldog vagy?“

„Én már négy urat szolgáltam csupán azért, hogy őket boldogságom által lealázzam.“

„Angolok voltak ezek?“

„Igen is, angolok, gazdagok, iszonyúan gazdagok.“

„Mi lett belőlük?“

„Én őket egymás után eltemettem; ők Campo-Santo de San Spirito mezején temetvék. Mindnyájan igen jól érzék magukat; vaskosak és kövérek voltak, még is az orvosi tudomány minden szabályának ellenére haltak-meg. Ők az élet betegségében szenvedtek, 's ez döntötte őket kora sirjokba.“

„Micali! ha így folytatod, beszélgetésedre igazán a' vesekórságot fogom kapni. Jöszte velem sétálni!“

Micali körüljárdalt urával. Shoffield miben sem talált valami különöst. — „Birminghamban — mondá — sokkal szebb és gazdagabb utakat láthatni.“ — Pompeji rendkívül unodalmas volt a' készyárnoknak; a' Capo di monte-n felettébb ásitozott. Négy nap mulva elfáradt, és Micalinak megfejté, hogy elégnél többet látott. Csak a' kutyabarlang voná magára teljes figyelmét és tetszését; a' Cicerone már három félig holt kutyát huzott a' barlang szélére. A' szegény állatok irtózatos rángatózásban szenvedtek. Shoffield mellett egy honosa állott, ki a' rángódó kutyák vonaglásait rajzoló arája albumának számára. Shoffield kész vala olasz ország szomorú romjait e' derék kutyabarlang kedveért elfeledni. Megkérde a' Ciceronét, valljon mi oka lehet, hogy e' barlang a' kutyák idegeire olly hathatós befolyású; és módnélkül örvendett, midőn ez ünnepélyesen így felelt: „la Solfatara, la Solfatara!“ — Már megtanulá t. i. hogy e' szó ként jelent.

Igy mindennek vége volt, 's Nápolyban már más nem maradt, mint a' tenger, nap, az öregek és aprók ébersége, a' zene, szeretet, tavasz, 's más semmi. Minden érkező málhahajó egész természeti gyűjteményét raká-le az angol családoknak; a' Toledo-út csaknem olly külsejű volt, mint a' part, vagy a' parliament-Street. A' nápolyi angolok hajszálnyival sem különböztek a' londoni an-

goloktól. Itt úgy, mint ott, komoly, hallgatékony és búskomor volt viseletük, legfőlebb is csak a' koci elől tértek-ki.

,Micali! — szólt Shoffield kísérlőjéhez az ötödik nap estjén — minthogy itt minden úgy megy, mint nálunk, kár volt a' császári tartományokat odahagyni. Ezenkívül Nápolyban a' beefsteakok mit sem érnek; a' porter rossz; az ágyak kényelmetlenek; a' szőnyegek magasak; éjjel setét van. Tulajdonképpen mit mivelnek itt az angolok? — Igaz, a' kutyabarlang igen szép; de Stafford Hillben a' Birminghamba vezető uton ehhez hasonló szépségűt lehetne készíteni. Ott is van egy barlang; vasut vonul-el mellette, kutya pedig bőségben található. Megvalloim Micali, hogy ismét rémitő unalom kinez; unalom, melyet öldöklőnek mondhatok. Néha úgy tetszik, mintha lélekzeni sem tudnék, 's mintha azonnal meg kellene fulnom. Nekem mi sem szerez többé gyönyört. A' nap itten kimondhatlanul hosszú; az órák béna lovakként másznak. Tizenkét, egy, vagy két órakor kellene valami szépet látnom; az óra végre eljön, és ha elmúlt, eluntam magamat, 's ismét végtelesen unatkozom.'

,Azt hiszed Micali, hogy az angolok megmaradnak ezen átkozott Nápolyban? Ugy hiszem, derültebb volna a' város, ha ők itt nem volnának; mivel ők mindenütt, hova csak jönnek, tele kézzel szórják-el az unalom magvait. Mért nem mennek Florenczbe temettetni magukat?'

„Legyen ön nyugodt! majd Florenczbe mennek meghalni. De éppen most ígérték nekik Vesuv kitörését, 's erre már a' Toledotban feszültt figyelemmel várnak; 's úgy látszik még sokáig várandnak. Tekintse csak kegyed a' Vesuvot, hogyan csufolja kegyednek honosait! E' reggel Boxton ur az angol követhoz ment, 's kérdé tőle, valljon közbenjárására nem okádna-e' tüzet a' Vesuv? A' követ így felelt; ő Boxton ur kérelmét tekintetbe veendi. Erre senkisémet nevetett. Nincs-e Anglia hatalmában minden? Ha lenni kell, eme rakonczátlan Vesuvnak tudtára adandja a' hadat azért, mivel vonakodik Ó Angliának — melly unatkozik — tréfát üzni.“

,Mi engem illet Micali, engem a' Vesuv legkevesébbé sem érdekel, sőtögressen bár tüze; azonkívül még fiatal is vagyok arra, hogy földinduláskor elnyelessem magamat. Ezen angolok úgy megunták már az életet, hogy sebre és gümöre vadásznak időtöltésből. El innen, el!'

(Vége. következék.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Időnk járata mart. 31-től fogva kissé változott. A levegő lágyága t. i. megszűnt, 's a nevezett napon hives szél mellett délután esőnk volt. Apr. 1-je igazán aprilisileg köszöntött-be, de egyszersmind nagy ritkasággal; mert délután 2–3 óra között rövid mennydörgést hozott (és így legelőször ezen esztendőben 's illy korán!); ezzel rövid ideig tartott zápor és sűrű jégeső is párosult. Egyébiránt legkedvezőbb tavaszi napok vannak.

Városunk kényelmét nem kevésbé emeli a mindenfelé javított kövezetek; a mélyebben fekvő utcáknak feltöltése, 's négyszegű kemény kövekkel kirakatása. E tekintetben különösen említendő, hogy az országot olly magasra emeltetik, mint a 38-ki árvíz után feltöltetett. A hatvani kapunál már jó darabot ki is köveztek. Az oldaltlevő házak előtti tért azonban nem emelik-fel; ezt hihetőleg akkorára hagyják midőn e házakat újra és pedig a töltéshez arányzott magasságra fogják tulajdonosaik építtetni.

A hangversenyek, mint multkor már említettem, egyre szaporodnak, 's váltják egymást. Tingry, Pirkhert, Vimercati, kised-kórház, casino, hangszegyesület csaknem egymásra adják versenyeket. Nagykeddre a városi tisztviselők özvegyei 's árváinak nyugpénzi intézetére adandó hangverseny (a német színházban) vala hirdetve. A mult héti magánversenyek azonban nem igen nagy közönséggel dicsekedtek; 's valóban csudáltuk, hogy a budapesti művészetpártolók olly hidegen viseltettek ama derék művészek iránt.

Nemzeti színházunk ügye, ugy látszik, most forrásban van. Majd meglátjuk, bor lesz-e belőle, vagy ezet Mult héten volt napi renden a színészek új szerződötése 's havi díjjoknak ujabb meghatározása. Halljuk, hogy némelleyké leszálltattott, miből kedvetlenség 's talán visszavonulás is következék egyik vagy másik részről. A derék F á n c s y, mint értettük, a rendezőségről lemondott; Telepy ur leányával együtt szerződésre lép. L e n d v a y még mindig váratik. — Operánk ügye folyvást ingadozó lábon áll. B o g n á r ur, hallom, elhagyja színházunkat. Első énekesnénk (Langh k. a.), ki három hónap óta két operában, 's öszvesen négyszer lépett-fel, folyvást beteges. Azon furcsa embereknek egyike, kik mindig azt szokták kiszámítani, mennyi jövedelme van valakinek, 's mennyi jut neki egy napra, hétre, évnegyedre, azt is kiszámítá, hogy, ha első énekesnénk minden évnegyedben négyszer lép-fel, ugy eddig tudva levő fizetéséből egyszeri fellépésre 137 $\frac{1}{2}$ ft jár neki ezüstben. M o c h o n a k y, 's S e o t t kisasszonyok is betegek voltak; 's így a nagy hét előtti hétben opera nem is adatlatott. — Milly nyereségünk volt és lesz ez alárendeltt operából, részint a pénztár, részint a husvét utáni bérlet (kivált páholyokra nézve) fogja legbiztosabban megmutatni.

TA — RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A y a q u a r u vagy vizi tigris. — Brasilia néhány részében azon monda uralkodik, hogy Parában egy ragadozó állat találtatik, melly leírás után hűsevő tapir lenni látszik. Indusok és creolok, kik ama tájakat meglátó-

gaták, mondják, ismerik azt; de tán hirtelenkedés lett volna a' brasíliai erdők sűrűjéből származott bizonytalan híreknek hitelt adni. Azonban több körülmény ujlag annyira megegyez, hogy e' tárgynak valószínű látszatot kölcsönöz. Természettörténeti munkákban ezen állat természetesen helyet nem foglalhatott; hanem Falkner angol, ki a' buenos-ayresi pampák-, Patagonia- 's Paraguayban Paranánál sokáig élt, arról következő, hihetőleg rég elfelejtett tudósítást ad. — ,Mit e' különös állatról mondanom kell, az e' folyam közelében lakott indusok 's spanyolok egyhangú tanútelein alapul. Azonfölül e' folyam partjain négy évig tartózkodásom alatt magam is egyszer láttam azt, de csak azon pillanatban, midőn a' vízbe zuhant. 1752-ben Paranához első utazásomkor, melyet favágatási szándékkal tettem, az indusok „yaquaru“ -t kiáltának, 's midőn szemeimet fölvetém, egy nagy állatot láttam, mely éppen akkor a' partról vízbe bukkott; de megvizsgálhatására az idő rövid volt. Yaquarunak nevezik, mi az ottani nyelven vízi tigrist jelent. Az indusok mondják, hogy számár nagyságú, vidra alakú, éles körmökkel és erős agyarakkal van ellátva; lábai rövidek és vastagok, szőre bozontos; farka hosszú 's mindig vékonyabbodó. A' spanyolok valamivel másképp' írják-le; hosszú fej, hegyes, farkaséhoz hasonló orrot, feszes egyenesen fenn álló füleket adnak neki. A' leírásbani különbség onnan származhatott, hogy ritkán látják, 's akkor is percz alatt víz alá búvik. Én minden esetre hiszek a' spanyolok tudósításának, kik hitelt érdemelnek, 's engem bizonyossá tettek, hogy a' vízi tigrist többször láták. Mindig közel a' folyamhoz marad; a' parton fekszik, 's legkisebb zörejekor a' hullámok közt eltűnik. A' szarvasmarhára nézve, mely a' Panamán átkelni kénytelen, igen veszedelmes; 's mivel minden évben ez uton nagy csapatoknak kell menniek, a' vízi tigris szokás szerint néhány darabot elharácsol. Mit egyszer megfog, azt többé nem látják, 's a' tudó és belek nemokára vízszinen usznak. A' vízi tigris legnagyobb mélységben lakik, főleg örvényes folyamokban, hol két folyó egyesül; és szokás szerint mély odvakban a' parton alszik. — E' tudósítást nem rég Fitz-Roy, angol kapitány előtt Rodriguez, Argentina erősség parancsnoka, bizonyítva, állítá, hogy ő Paraguayban egyszer egy egészen fiatal, nagy állatot (gran bestia) látott, mely négy lábúal már magasb vala; lánczon fekvék, 's igen vad volt. Termetére hasonlít a' disznóhoz, de lábain körmek helyett karmai (Krallen) vannak; orra hasonlít a' disznóhoz, de sokkal hosszabb. Felényire felnövéen, elég erős a' ló vagy ökör elfogására 's vele tovafutásra. Rodriguez állítása szerint igen ritka 's ragadozó állat.

Tripolienne. — Creyselles mellett Privas közelében (Ardeche megyében) nem rég érdekes fölfedezést tettek. Egy széntartalmú hegyben t. i. tűzálló állományt találtak, melynek Tripolienne nevet adának. Ezen állomány kitünőleg fejr, rétegválasztékonként könnyen hasad, 's nincs benne szem, mely a' vele érintkezett tárgyat felkarczólhatná. Aranyt, ezüstöt, rezet, pléhet, általában minden nemű érczevgyületet csak késhegynyivel kell behinteni, hogy tükörfényesek legyenek. A' tudományok franczia academiája, mondják, tudósítást adand róla.

KÜLÖNFÉLE.

Cholera kóri temetés. — Az epemirigy boldogtalan ideje alatt Parisban tuczat számra rakták-fel kocsikra a' halottakat, miután azonban a'

koporsókat szorgalmasan számokkal jelelték-meg. Midőn a' templomhoz értek velek, a' kocsis minden testet néhány percnyire a' templom hajójába engedte vitetni, 's következőleg szólla: „Allons Nro 1. A' Nro 1-nek rokonai előre; jertek, és sirassátok rokonotokat. No mármost a' Nro 1-ért eleget sirtatok. — Nro 2. előre! Allons a' Nro 2-nek rokonai; siessetek, mert nem mutatni jöttünk ide; sirjatok hamarabb.“ — Minden jól ment, mig csak a' 6-ik számhoz nem jutottak; de ekkor a' 6-os számot a' 9-estől nem tudá megkülönböztetni. Talán egyik koporsó felforditva tétetett-fel. — Ekkor a' kocsis így szállamlék: „kié ez a' halott? A' Nro 6. és 9-nek rokonai, jertek ide, sirjatok együtt, hogy tovább mehessünk!“

Nem érdemlett halál. — Boxwell, Gibraltarban tortozkodott angol, Morton nevű hazafijának nem akarta leányát feleségül adni. Nem sokára a' leány eltűnt, 's csak véres ruhája találtatott Boxwell pinczejében. Az atyát befogták; de ez nem tudta leánya hollétéről tudósítást adni, 's így leánygyilkosnak tartatván, halálra ítéltetett. Már az akasztófa alatt állott, 's a' bakó, országos szokás szerint, fejére sipkát vont. Ekkor a' nézők közül Morton szava hangzott, ki megvallá, hogy a' leány él; mert azt ő szökteté 's rejtette-el. — Boxwell azonnal levétetett, de — halva; hihetőleg aggodalma ölé-meg. Morton csak nagy nehezen menekülhetett a' nép dühe elől; de a' tömlő-czöt nem kerülte-el.

A' zarándok. — Capból következőt ír a' „London and Paris Observer“ — Mint egy hónap előtt egy szegény öltözötű férjfiú, széles kopott kalappal András keresztje alakjában levő egy pár cipővel hátán, lépett-be a' „Hôtel de Provence“-ba, 's a' fogadóshoz így szólt: „én szegény vándor vagyok; éppen anyim van, mennyi napi költségemre szükséges. Ha éji szállást akar ön adni, szívből megköszönöm; csak arra kérem, nagy költségbe az által ne verjenek.“ — Borel, a' fogadós, így felelt: „egyemeg tehát előbb vacsora-levesét, 's azután feküdjék-le. Éppen vannak üres ágyak, melyekben a' fuvarosok szoktak feküdni: holnap azután ugy ízethet, mint erszénye engedi.“ Miután a' zarándok takaros vacsorát evett, a' kirendelt szobába vonult, 's itt kérte a' fogadóst, hogy ágyát huznák tisztába, mit Borel ur azonnal teljesített. Nap keltekor a' zarándok utra készült, 's midőn fizetni akart, egy tömött erszényt dobotta' fogadós előtti asztalra, mondván: „mi tartozásomon felül lesz, osztassék-el a' húzi szolgák közt“ — Erre a' vándor gyorsan eltávozván, a' fogadó embereit nagy álmélkodásban hagyá. — E' napi estve egy pompás hintó állott-meg a' fogadó előtt, 's megfajtá a' rejtvényt. A' szegény vándor senki más nem volt, mint Alford lord, ki incognito utazott, hogy az ország szokásait kutforrasaiknál tanulhassa-meg. Pompás kocsiját mindig egy napi járófölddel előzte-meg. Mondják, hogy e' lordnak hónapi jövedelme csak 120. ezer frank, vagy is váltó forint.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten szombaton aprilis 10^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLETTÖRTÉNET.

Gore Katalin Francis

Egyike Anglia sok irónőinek, kinek rendkívüli talentuma, a' magasb társaság szokásait és jellemeit életfris festvényekben rajzolni, őt amazok első sorában diszteljes polczra emelé. Nottingham grófságban 1799. körül született. Mint tetemes vagyon örököse 1823-ban Gore Arthur kapitányhoz ment férjhez, ki vel szerencsés házasságban él. Még Byron utósó éneke, Child Harald, hirdetése előtt egy berekesztő éneket költe, mellyet egy más hosszab „éjszak sirjai“ czimű költeménnyel maga Baillie Johanna költész-nő is mint sokatigérő költészpálya hajnalának üdvözle. Azon költeményekről is, mellyekkel nyilvánosan először lépett-föl: „the two brocken hearts“ — 's „the Bond“ dramai költeményéről (1824.) kiténtetőleg szóllalt-meg a' kritika; de kísérelteitől a' byroni lant hangjai, mellyek akkoron legfőbb tökélyökben gyönyörködteték a' fület, elfordíták a' közönség figyelmét. Több év elmulta után, mellyeket nagyobbára a' szárazon töltött, a' novella 's regényhez fordulván, indulatos elbeszélését „lettre de cachet“ — 's „Hungarian tales“ bocsátá közre, mik köztetszéssel fogadtattak. Az angol kritika első törvénszékei, a' különféle rewiewk, legelől az edinburgi, elismerék, hogy anyagait a' szerzőnő a' társaság conventionalis köreiből mindig mesterileg választani, a' legtitkosb rugókat, mellyek az embereket tette határozzák, lélektanilag felföldni 's az eseményekből mindig jó, talpraesett morált kifejteni tud. „Manners of the day“ és „Mothers and daughters, a tale of 1830“-ei után „the Hamiltons“ és „Mrs. Armitage or female domination“ következének, mellyekben a' társaság nagy változásait, miket a' kor hoz magával, legjellembibleg rajzoló. Utóbb jelentek-meg: „the opera“ — „Polish tales“ — „Sketch-book of fashion“ — „Tuilleries, a tale“ — „Mary Raymond and other tales“ — „Stokeshill plan, or the man of business“ — és „the cabinet-minister“

— mellyek után még sokat adhatand a' szerzőnő termékenysége, ki nemcsak nemzete társas életét pontosan ismeri, hanem Parisban többszöri tartózkodta által az ottani társasélet minden titkába is be van avatva. Dramai szakban is szerencsével lépett-föl. „The school of coquettes“ vígjátékát 1831-ben a' haymarket színpadon fényesen fogadák: de „Lords and commoners“ színjátékát, melyet a' drurylaneszínpad számára magasb sztylben irt, többszöri adatása után a' színpadról maga vevé vissza; mert nem érdemlett hidegen fogadák. Szerencsésb sikerűek valának: „the Kings Seal“ és „King O' Niel“ eredeti vígjátékai 's „the Queen's Champion“ és „the maid of Croiffy“ átdolgozatai francziából. Szép hangászati 's compositiói talentumot bizonyított-be Burn „And ye shall walk in silk attire“-ihez irtt melodiáiban 's „of the Highlandchurch“ énekében, mik kedvelt népdalokká lettek. A' beszivató modorban is igen ügyes. Azt kellene hinnünk, hogy író, kinek legjelesb ereje a' mostani társasélet rajzolása, legörömostebb nagy társaságokban mulat: de nem úgy van; mert Parisban tartózkodása alatt is szerencsés elvonulással családja körében él.

ELBESZÉLÉS.

A' milliomos szerencséje.

(Vége.)

„Hova szándékozik utazni Sir Shoffield?“ kérdé Micali.

„Nem tudom.“

„Talán Romába?“

„Hogy ismét régi romokat és kőhalmokat láthassak, mellyek nálatok ruinae nevet viselnek, és angolokat, kiket hála az égnek! ötvennyolcz év óta láttam honomban?“

„Florenczbe akar menni?“

„Nem.“

„Hátha francia országot látogatná-meg?“

„Nem! atyám a' francziákat nem szenvedheté.“

„Ez már nyomos ok!“

„De hova utazzam? Utaznom kell; egy milliónak ura vagyok, és pénzemet kedvemre használni szeretném.“

„Maradjon Angliában!“

„Ah hisz' tegnap tudatám veled, hogy ott maradnom lehetlen. John 's a' rendőr, kit feldönték, megsebesitettem, és csaknem megöltem, mindenütt üldözendnek.“

„Végre csak még is kell valahol élni kegyednek?“

„Én is úgy vélekedem, de hol?“

„Talán nem ártana, ha még egy ideig Nápolyban élne próbául.“

„Nem, nem; itt meg kellene halnom.“

„Hisz’ naponként meglátogathatja a’ kutyabarlangot.“

„Micali! szegény szeretnék lenni. Érzem, hogy milliányi értékem foszt-meg éltemtől.“

„Igy tehát iparkodjék kellemesen tölteni idejét.“

„Miként?“

„Játszék.“

„A’ játéknak mindig ellensége voltam.“

„Házasodjék-meg!“

„Női szeretet ötvennyolczadik évben!“

„Adjon társalgási multságokat.“

„Soha sem valék kedvelője az illynemű tarka zavaroknak.“

„A’ manóban! hát mi szerez önnek gyönyörűséget?“

„Ismét késcsináló szeretnék lenni. Minden éjjel álmodom, hogy műhelyemben állok.“

„Csináljon tehát késeket; vegyen műhelyet a’ Toledo-uton.“

„Ugy hiszem, az itteni éghajlat nem kedvező az aczélkészítéshez.“

„Csináljon tehát rosszabb késeket, mint Birminghamban; lesz azért keletjük. Azután nem kell kegyednek azért epedni, hogy nincsen élük.“

„Igen, ismét késcsináló leszek. Akarsz-e társam lenni Micali?“

„Sir Shoffield, én önnek sorsában osztozám; mivel legjobb angolnak hittem önt mind azok között, kiket valaha láttam. Egy reggel a’ málhahajón sirni láttam önt; még angolnak szemeiben könyeket nem láttam; ’s ez órától elhatározám magamban önnek segédül lenni, mennyiben erőm engedi. ’S minthogy önnek jellemét ismerni tanulgatám, világos lön előttem, hogy sokkal több szerencséje van, mint kellene. Igy tehát szükséges, hogy kissé gondatlanná legyen. Iparüző és munkás férfiúnak van ön teremtvé, minthogy szakadatlanul dolgozik kedves barátom. A’ sárga glacékéztük inkább szoritják önnek kezeit, mint 100 font legkeményebb aczél. Én önnek egy szép műhelyet és boltot bérek-ki, és derék legényeket szerzek.“

„És te légy társam a’ nélkül, hogy csak egy schillinget is fizetnél!“ — kiáltott-fel örömittasan Shoffield.

„Nem, nem; az lehetlen! — szólott Micali mosolygva.— Ön boldog lesz nálam nélkül is.“

„S miért lehetlen önnek Sír Micali?!”

Micali mosolyga. — „Hallgasson-meg, Sír Shoffield! Ön hallgatékony, becsületes férfiú. Ön rám egy titkot bizott, melly önnek véleménye szerint, ha felfedeztetnék, káros következményű lehetne. Nem akarok kevesebbé nyiltn lenni önnél. Itt uti levelem; olvasa nevémet!”

Shoffield meglepetve három lépésnyire hátrált.

„Én — folytatá Micali nevetve — P... M... herczeg vagyok. Barátim bölcselkedő oroszoknak neveznek, 's én az angolokat honn és utamban különös tanulmányommá tűztem-ki. 'S már is, hogy életük módját igazán kitanuljam, négy angol családnál szolgáltam, 's fogadom, hogy még sokat fog hallani felőlem Britannia.”

Shoffield nem tudá, hogyan 's meddig mentegesse magát állítólagos inasa előtt. — „Ne legyen gyermek — szólott hozzá a' herczegi bölcselkedő orosz barátilag — én éppen olyan ember vagyok, mint ön; szintén unatkozom mint ön, mert gazdag 's előkelő ur vagyok. Én leszek első, ki önnek első tuczat kését megveendi. Jöjjön estére a' San - Carlo színházba, 's kérdezősködjék P... M... herczeg páholya után. A' viszontlátásig!”

Napestkor Shoffield felékesíté magát, és San-Carlo felé sietett. Eddig soha sem volt más színházban, mint a' Theatre Royalban, New Streeten Birminghamban. Kis terem, ros szindarabok honosok itt; a' színészek énekelnek, 's, dalnokok a' játékosok.

A' kijeleltt páholyban a' herczeget, egy finom jellemű; férfiút tánczvizalmi öltözetben lelé. Norma adatott; Duprez és Persiani énekelt. Élydús est vala. Az angolok sorbet-et ettek és whisteztek páholyaikban; nejeik látcsővel vizsgálák Persiani - t, és „very nice, very nice“ hangokat emlegettek.

Shoffield az angolokat tekinté-meg, azután a' nőket, végre a' zenére figyelt kis ideig, 's nem sokára pilláira is álom nehezült.

A' herczeg következő szavakat irt rajzónnal egy kis lapra, és a' milliomosnak adá autographként. „A' csupán anyagiságra irányzott mivelődés túlsúlya olly betegséget szül a' lélekben, melly a' testet megöli. Egy hosszú ut, egyenes és sima, mint az építész rajzolatában, egy tábori országut mulattat, miként egy előkelőnek mulató helye. Egy ház, mellyben minden ujjnak megvan a' maga szobája, valóban szép találmány; csak hogy fájdalom! nem arra született az ember, hogy holtaiqlan bárson szőnyegen járdaljon. Kellemetlenségek is szükségesek; a' csupa kényelem

megöli az embert. A' vesekór Oxford Street legszebb házában, 's pedig légszesz világok fény-özönében született.“

„Sok gazdag zsugorit ismertem, kiket az unalom majd halál-ig kinzott. Első pillanatban nem értettem-meg őket. Olly könnyű — gondolám magamban — egy pénzdarabot kiadni, gyönyör vagy szórakozásért cserélni. De e' szerencsétlen milliomosok különös ösztönnel bírnak, melly tiltja szigorúan egy schillinget is adni bárkinek — kit az talán boldogítna; — különben kénytelenítettének ezt irigy szemmel nézni. Az irigység nem mindig állati szeretete a' hasztalan vagyonnak; nem gyéren emberi romlottságtól eredő mély felszámitás is.“

„Az angolok olasz országban vadabban dühöngtek, mint Theodorich, vagy Attila; 's minthogy gyógyszerként nem használhatták, a' legalacsonyabb prosaiságig tudák sülyeszteni, table d' hôte-té, gyermekszobává és fashionable istállóvá változtatták-át.

„Vigyük a' legrosszabb nápolyi lakost hat hónapra Londonba; adjunk neki módot fényes udvar tartására; ajándékozzuk - meg kastély, kocsi, és lovakkal; ezenkívül adjunk neki aranyat bőségben: fél év multán napja, éghajlata, és tengerei után fog sópáncodni; szerencsétlennek érzendi magát és unatkozandik mint... milliomosaitok.“

Nyolcz nap után Toledo-utzában kis bolt előtt egy czimer vala felfüggesztve illy irattal: „a' birminghami késcsinálóhoz.“

A' toll, melly e' valódi történetet leirá, Shoffield által gyártott tollkés segédével készült. P... M... herczeg történetét Marie Christine nevű málhahajón hallám regélni — mellynek párkánya emberül fel volt rakodva vesekórral.

Shoffield most felette boldogul élt; de minden vasárnapon meglátogatta az ebek barlangját.

Méry után
B. József.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' szarvasok skót országban. — Egy nem rég megjelent munkából (Scrope on deer stalking) néhány érdekes vonást 's észrevételt közlünk ez állatok- és tilosaikról. — Az atholli erdő Pertschireben, Aberdeen 's Inverness grófságok között, melly 30. mf hosszú 's mintegy 11. mf széles, 1776-ban csak vagy 100 szarvast nevelt; holott most 5—6000., sőt ha némelyeknek hihetni, 7000-et számit. A' mari erdő, aberdeenshirei Tife lord birtoka, Dee éjszaki partján négy, egymással összefüggő völgyből áll, 15 mf.

hosszú, 8. mf. széles, és szarvasainak száma szokás szerint 3000-re megy. A sutherlandi erdők, melyek most majorságok és juhászatok által igen korlátozva, még két nagyobb részből, Dirie-Chat- és Dirie-Moreból állnak. Az első a parttal párhuzamos irányban 50. mf. terjedésű 10–30 mf. széles; a másodikban, mely 70 mf. hosszú és 20 mf. széles, fa már alig van; csak mély száraz völgyekből áll, melyek komoly, vad tekintetű meredek sziklatömegek által egymástól elválasztva, minden lépten fenyegető függvényeket képeznek. — 30 év előtt e két legelőn táplálkozott szarvasok számát 3000-re becsülik; jelenleg csak 1500-nak mondják. A corrichibahi erdő a fekete hegyesen Glenochyban, Argyle grófságban, Breadalbane marquis tulajdona, 35.000 holdnyi kiterjedésű, mintegy 1500 szarvassal; a glenartneyi erdő Perth grófságban, Willoughby lord tulajdona, 28.000 skót holdnyi terjedelmű és csaknem 1000 szarvast táplál. Ezen erdőkön kívül ide számíthatni még az invercauldit 28 000 holddal; Huntly marquisét több mint 30.000 holddal; Richmond hgét hasonló kiterjedéssel, és néhány csekélyebb erdőséget. — A szarvas (*cervus elaphus*) színe szokás szerint veres barna; szarvait, melyek nagyságán és bogai számán a kor és más okok változtatnak, tavaszhoz és nyárelő között évenként elveszti, és az újabbak 3. hónap alatt tökéletesen kiképződnek. Új szarvai igen érzékenyek, és míg e fájdalmas érzékenység tart, a szarvas első lábaival harcol, és fejét hátra tartja. A szarvas-borjúk megszokja néha az elhullott szarvakat; Athol megholt herczeg egy napon így megfultnak lelt egy fiatal borjút. Az új szarvnak kékesszürke bársonyszerű színe nyárutó és őszelőben elvész, és ekkor a szarvas teljes szépségéhez jut. A kiherélt fiatal szarvasnak szarva soha nem nő; ha a mütét 5. vagy 6-dik évében, midőn szarva nőni kezdett, történik, úgy az soha el nem hull, vagy ha a mütétkor már elhullott, többé soha nem nő. Ha szarvainak egyik ága kisebb a másiknál, annak oka mindig valami baleset vagy sérülés. A párzás skót országban őszelő és őszelő között történik; ezen országban felette festőleges idő. A fiatal szarvasok lármájától viszhangoznak az erdők, és ezen állatok heves csatákat kezdenek, melyek néha csak hallással végződnek. Ha egy bika néhány szarvas-tesztet gyűjtött, más szarvas ezeket elcsábítani törekszik; a két vetélytárs dühösen támadja meg egymást, és a harc addig tart, míg a vivók egyike megsebesítettnek érzi magát, és a tehének körül futos, mivel elhagyásukra magát el nem tőkélteti. A győztes üldözi, és szarva hegyével megdöfi őt; akkor ez félre ugrik, vérezve megfordul, ellenére rohan, és a harc megújult elkeseredéssel foly. Ez addig tart, míg erejük elfogy. — A szarvasbikában a gyávaság és bátorság különös vegyületét vetitek észre. Ha vadászt lát közelgni, a tehének és borjúk közé áll, melyek örökül kiállítva, és szarvaival földig hajolva, hogy észre ne vegyék, nyugodtan és mozdulatlan marad. De ha komolyan van megtámadtatva a nyáj, legott kibukkan, és övéi élén szintannyi eltökélettel, mint bátorsággal nyomban utat tör magának valamennyi akadályon keresztül. E merész, zabolátlan bátorság hasonlatban félnék kedélyidegzetével különös ellenkezetet képez. Egy hóda fölrepte, egy eső-szalonka panaszhangja elriaszthatja őt; de mihelyt szemközt vele az ellenség, harcra késznek találja őt. Hidegen, éberül, elhatározottan, alig vevé észre megtámadói szándékát, már is meglepetett ellenéi közé bátran rohan. Üldöztetéskor ha látja, hogy nem szabadulhat, megáll, álláspontot választ, és utolsó csep vérig bajnokul védi magát. Ha nagyon szorongattatik, és a vadászok védelemre alkalmas helyválasztásra időt neki

nem hagynak, nyilként jól ismert magányába iramlík, 's jaj azon ebnek, melly házi hegyén hozzáközelít. Csudálatra méltó ösztönnel folyamokhoz fut, hol hosszú lábaival megelőzi az ebeket, mellyek a' fáradság 's hideg miatt, mennyiben körötte usznak, eldöglenének, a' nélkül hogy erejét kimeritnék. Hol a' hegyi folyamban követ, sziklát vagy szigetkét lel, azt védelmeül használja. Ezen állásában kifejti alakjai kellemességét 's fonséges csinosságát, és ilyen helyválasztásban, melly hátát mindig védi, csudálatos elmeélt mutat. Itt egy eb sem tehet neki valamit, csak az ember vagy inkább lőcsőve ejtheti-el. — A' közvéleményt, hogy a' szarvas száz évig él, Scrope ur nem igentli; ellenben állítja, hogy a' szarvasok szokott életkora csak 20 évre szorítkozik. — Zivatar közeledtek, mit két nappal előbb észrevesz, hegyekből a' lapályra jő. Hófuvatok által soha el nem vesz, mint a' juh; hóomlatagok által gyéren. Hatvan év lefolyta alatt csak két ilyen eseményről beszélnek, mellyek az atholli erdőben történtek. — Glen-Marchban a' hóomlatag egyszer 11, más-szor 21 szarvast temetett - el. A' szarvas jelesen uszik, 's mondják, hogy a' bika elől-úszik, 's az utána menő minden állat fejét az előtte uszónak há-tára teszi.

Egy a m e r i k a i k u t y a b a r l a n g o t, hasonlót a' Nápoly közelében létező Grotta dei cani vagy is M a t e t t a nevezetű barlanghoz, Huron mgyében, Chippewa folyó mentében, nem rég fedeztek - fel. E' barlang beljében a' lég annyira fertőztetett, nehéz szagú, és kábitó, hogy benne az emberek élet-veszély nélkül alig létezhetnek egy másod-perczig Feltűnő, hogy az ebek minden felszóllítás nélkül, sőt örömet is bele szaladnak. — ámbár benne a-zonnal megfulnak. Éppen úgy járnak, mint a' szunyogok, mellyek szintén szeretnek a' láng felé röpkedni, hol mindazáltal vesztöket lelik.

Ehrenberg tanító ur újabb vizsgálatai. E' tudós férfiú ujabb időkben, a' meklenburgi nagyhercegségben, Schwerin, Wismar és Travemünde közötti homok- és agyagrétegeken mikrokosmi vizsgálatokat tett, 's azt tapasztalá, hogy azok egykor mindennemű ázalékférgectől (infusoria) hemzsegték, mellyek jelenleg csupán holt maradványokként láthatók, mindazáltal közelebröli vizsgálatuk korábbi évezredekre visz vissza, és nem csekély mértékben gazdagítja a' tudományt.

KÜLÖNFÉLE.

M a g n a C h a r t a f e l t a l á l t a t á s a. — A' módot, melly szerint a' századokig elveszettnek hitt eredeti kézirat M a g n a C h a r t a (Anglia sark-törvénye) megtaláltatott és fenntartatott, következőleg beszéli egy angol hirlap. Sir C o t t o n R o b e r t egy nagy tudományú régiség tudós Iső Jakab idejében egy napon szabójánál volt, ki egy pergamenforma papirkát tartott kezében, mellyet éppen szabó-mértéknek akart összevagdálni. Történetből rá pillantott a' tudós, és benne a' Magna Charta eredeti kéziratát találta-fel, — mellyet közönségesen elveszettnek, vagy inkább elégettnek hittek. — Rajta még minden pecsét, törvényes külidom 's a't. egészen sértetlenül volt látható. Ő tehát ez oklevelet csekély summáért megvásárlotta, 's ekképp' e' megbecsülhetlen ereklyének megmentője lön. Továbbá nem mondatik, valljon a' mag-

na Chartának ama példánya, mely eddig is a britt muzeumban üveg és ráma alatt mutatatik, megegyezik-e azzal, melyet Sir Cotton Robert szemesége mentett-meg az enyészettől.

A négy lábú halász. Egy gazdag angol, névszerint Cameron, egy új-hollandi szép nagykutya birtokában van, melyet Hector neven szöllit. Ezen állatnak sajtósága, hogy minden oktatás nélkül a sebes folyamba ugrik, fűrgén alábukik, és ritkán jön a víz színére hal nélkül. Minthogy többnyire mindig jókora nagyságú szemling-halat (Salm) hoz-fel szájában, melyet hűségesen urának szokott adni, a mondott ur valóban nagy kincset bír ez állatban; miért is, mint némely gentleman lovát, ő kedves kuttyáját nagy becsületben tartja, s talán nincs annyi font sterling, melyért tőle megválnék.

Britt alattvalók szeretete a kormányhoz. Az engedelmesség sok vonása közül, mellyekkel az angol nép az országló család iránt viseltetik, s mellyek az új trónörökös születése alkalmával jutottak nyilvánosságra, egy ottani Journal a következőket is, mint megtörténtet, enlíti. Egy bargoni szegény pórnő hallván a korona-örökös keresztelésének készületeit, mint e környékben szokásban van, a kedves csecsemőnek valami ajándékkal kívánt sziveskedni. Férjnél levő leánya tudta nélkül Londonba ment hol a bukinghami palotába beeresztést az ajtónoktól megnyervén, ennek egy fából faragott kalánt adott-által, olly kérelemmel, hogy azt, mint csekély ajándékot a fiatal herczegnőnek szolgáltassa kezéhez, kire az ég bő áldásait esdeklendi. A szives ajándék valóban rendeltetése helyére jutott, s a királynő a szegény asszonyt illő megjutalmazásra méltatta.

A szakálnak eljátszása. — A parisi latin szállásban két tanuló dominózott. Egyik vesztett, és minthogy a hónap már végén volt, midőn a tanulók finansziális állapotja többnyire nincs a legkedvezőbb karban, V. erzenye is csak hamar kiapadt. Midőn már semmije sem volt, feltevé — szakálát, mellynek szépsége valóban csudálatra érdemes volt. — M. meglegedve a tétellel egy summa pénzt tett ellenébe — s nyertes lön. Ekkor V. vonakodott szavát megtartani, s pompás szakálától megválni. Czivódásra jön a sor, és M. által egypár pisztolyra szállittatik-fel. A párviadal véghez megy. — V.-t itt isüldözi a szerencsétlenség. Elsüti pisztolyát, s nem talál. — Ms. golyója ellenben megéri amannak arcát, és szakálának egyik felét elszakítja. V. most kényszerítve lön kedvelt szakálának másik felét is levétetni.

Cartigan lord, ki rövid idő előtt felségstértéről vádoltatva a pairek előtt megjelenni kénytelen volt, felszabadítottat ugyan, mindazáltal jó magas áron fizette-meg párviadalát. Csupán a tanácskozások költségei 37.500 frankra terjedtek; ez még nem volt elég. A lord tartott tőle, hogy bűnösnek ítélandik, melly esetben összes jószágai a korona sajátjai lettek volna. Hogy tehát ezt megelőzze, böles előrelátással élt, s iszonyú jószágait Carron grófra ruházát, ki Howe Lordnak legidősb fija, s így neki mostoha testvére; miért ő 100.000 p. p. forintot fizetett csupán pecsét-díjként, s utóbb a cselekedet megsemmítésekor is szintén annyit.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 15^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' kápolna-látogató.

(Szicíliai történet.)

Szicília legtöbb nemesének saját kápolnája van, mellybe halottait temeti, és ott sátoros ünnepeken néhány különös szertartásokat tart. 1815-ik év vége felé Zambani asszony, egy Messina közelében lakó szicíliai herceg neje, férje 's gyermekeinek nyilvánítá a' kívánságot, hogy régi kápolnáját, mellyben huzamosb idő óta nem voltak, 's mellynek ezen estén, sz. Rozália innepére, kivilágosíttatni kell vala, meg akarná látogatni. A' herceg fíjainak egyike, a' most is élő San Severinói herceg, akkor 18 éves volt. Anyjának ötlete nem volt inye szerint; azért őt nem is akará oda kísérni; azonban ama sürgetős kívánságnak, hogy minden család-tag jelen legyen, engedni kelle.

Sem a' templom regényes szép fekvése, sem a' bizanci modorban épült boltozat alatt szólló orgona-hangok, sem a' tiszta fényökkel goth ezífrázat 's arab képfaragványokat megvilágító tömérdek viasz-rudak fénye nem voltak képesek az ifjúnak figyelmét lekötöni. Egy gyónszékbe veté magát, 's a' halott-mise alatt aluvék, nem véve részt a' templomi ajtatosság 's az est innepélyében.

Midőn a' hercegnő imádság után a' templomból visszatérendő volt, nem lelé fíját; gondolá azonban, hogy talán az isten; tisztelet végződése előtt elhagyá a' kápolnát, 's haza ment; sőt midőn még a' palotába sem érkezék-meg, hívé, hogy gyermeki önelmőségéből Messinába ment, hol a' családnak szintén palotája volt.

Ez alatt a' fiatal herceg, kereszt nevérol Ramiro, nyugton maradt a' gyónszékben; — midőn mindnyájan eltávozának, a' gertyák kioltattak 's a' szerzetesek énekét mély csend követé, az ifjú még aluvék. Az ismét nem előbb, mint csak jövő évben felnyitandó kápolna kulcsát a' család-fő magához vevé. Az álom után, mellynek

hosszát az ifjú Ramiro meghatározni nem tudá, fölébredvén a' gyónszékből kilépe, csudálkozék a' köröskörül uralkodó mély setétségen, 's néhány lépést tön be a' templomba, hogy magát a' hely irányához alkalmazni tudja, midőn hirtelen lépteket halla. Megállt: egy magas férfi ferrajulo vagy nagy olasz köpenybe burkolva, kezében lámpával az oltárhoz lépett, valami után lehajolni látszék, tovább ment, 's eltűnt. Félelem, vagy álmoság volt, mi az ifjú Ramirót a' gyónszékhez szegezé, mellybe a' titokteljes jelenetkor vonult vissza. Ő ezt a' nap felkölte előtt nem hagyá-el; előbb azonban gondosan átkutatá a' kápolna belsejét, mellyet zárva lelt, a' nélkül, hogy az oltárnál vagy a' templom hajójában kijárást talált volna. Kutatás után egy ablakba mászott, 's innen a' szabadba leugrék. Távolléte kevésé ötlék-föl, 's anyja azon hiedelemben maradt, hogy fija az éjt Messinában tölté. A' kápolná-bani jelenet azonban nem ment-ki az ifjúnak fejéből. Ugy hívé, hogy azzal egy szülőit illető titok függ össze, 's magának egy regényes kaland felfedezését igéré. De miként juthatna a' kívánt felvilágosításhoz, soká gondolkodék fölöle.

Sz. Rozália innepe után nyolcz nappal mondá szülőinek, hogy éjen át Messinában marad. Azonban egy pár pisztol, kard 's a' szükséges kulcsokkal ellátva a' kápolnába 's ismét a' gyónszékbe ment. Három óráig várakozék ott, de semmit sem látott, 's végre elalvék. Ez történt a' harmadik 's negyedik próbán is, 's fáradsága sikertelen maradt. Végre azon gondolatra jött, hogy az egész kalandot csak képzelgés tükrözé elő, 's az egész éjilatogatást csak álmodta. E' meggyőződésben vállalatával egészen föl hagyott, 's egy hónap mult. Midőn egy reggel Messinából visszatért, egy szicíliai ferrajulóba burkolt férfit látott, kinek termete előtte felötlék. Az éji látogatóhoz hasonlított az, 's elhatározá, hogy még ez estén kurkászatát újra megkezdi.

Messina 's a' kápolna között egy kis lak fekvék, mellybe az ifjú beszóllt, tudósítást veendő. Innen még több házba tért-be a' pérokat kérdő, ha nem láttak-e egy férfit, kit ő leirt. „O igen — felelt egyik — jól ismerjük őt, igen jótékony ur, de nevét nem tudjuk. Alamizsnát osztogat a' vidékben, 's R i n z o s szegény paraszthoz, kinek szép leánya van, gyakran megy.

Eltökélve e' kalandnak egészen végére járni, Ramiro oda vezeté magát, 's a' kunyhó lakosát, kinek leánya valóban csudaszép volt, megkérdé az idegennek neve iránt. — „Mi nem tudjuk azon férfi nevét, ki után kegyed tudakozódik — mondák — azonban ugy hisszük, a' C o s t a - család tagja, mellyről sokat beszél. Ha

nem volnánk meggyőződve a' felől, hogy az alamizna, melyet kapunk, signora Costa-tól jó, az idegentől nem fogadnánk-el jótéményt. Élte 's viszonyai felől legkisebbet sem tudunk."

Alig végződék a' második Ave Maria, az ifjú jól fegyverkezve 's kandibban, mint valaha, magát ismét a' gyónszékbe rejté, az ismeretlenre leszködő. Ezen éj is elmúlt a' nélkül, hogy az magát láttatná. A' látkör már a' regg szürke színével volt bevonva, 's az ifjú már föltevén hasztalan kémlődésével örökre fölhagyni, kilépett a' gyónszékéből, midőn figyelmét kulcszörej izgatá-föl. Azonnal visszalépett a' székbe, leskelődék, 's egy titkos ajtó láta fölnyilni, melly két oszlop között levén, falat képeze, melyet kívülről nem leheté észre venni. Érthetlen szók hatának hozzá, 's egy köpenybe mélyen beburkoltt férfi lépe-ki. Az oltár előtt meghajlott, a' hozzá felvezető lépcsők egyikét fölemelé, 's valamit tön alá; ekkor a' sekrestyébe ment, 's eltűnt. Az ifjú még fél óráig maradt rejtekében; a' sekrestyét pontosan átkutatá, de üresen találá azt; az idegen sem jelenléte sem eltávoztának semmi nyoma nem volt. Ramiro visszatért a' kápolnába, az oltár szármolyát fölemelé, de ott mit sem talált. Csak hosszú kutatás után fedezett-föl egy a' lépcsők alatti kis ürben levő faszeget, melyről egy kis gömbölyű kulcs, a' zongorához hasonló, csügge. Kezébe felvév é azt, a' lépcsőt ismét leereszté, 's az oszlopokhoz ment, hol sok keresés után kis nyilást fedezett-föl. De kinyissa-e ezen ajtót, 's daczoljon a' veszedelemmel, mellynek magát ez által talán kiteszi? A' földatti tornáczból, hova ezen ajtó vezeté, hozzá hangok jutottak. Tengeri rablók barlangja vagy zsákmányuk védhelye Akár mi volt, az ifjú nem bátorkodék a' titokteljes barlangba. Mindent helyére tön tehát, 's atyja palotájába tért vissza. Gondosan kerülé pedig a' fölfedezésnek valakivel közlését. Talán félt ennek tudatása által családja becsületét veszélyeztetni.

A' kandiság győzelmes lön az okosság félénk tanácsa fölött. Eltökélé a' titokteljes kápolnát nappal látogatni-meg. A' kulcs helyén volt, 's a' nehéz ajtó különös könnyűséggel forgott sarkain. Egy sötét tornácza pillanta-be. Semmi világosság a' távulban; mindenütt halotti csend. Tagjai megmerevültek a' nedves boltban. Félelemből, nehogy őt ut közben valamely reménytelen gát feltartóztassa, vagy a' szerénytelen látogató büntetéseül tett vaskelepcebe lépjen, az ajtót lassan ismét bezará, 's megelégedett a' felfedezés kezdetével. A' kulcsot ismét helyére, a' lépcsők alá tévé, következő napon lámpával jövendő-el. Ez megtörtént. Az ajtót kinyitá; megvizsgálá azt kívül belől, 's látta, hogy az egy rugó ál-

tal magától ismét bezáródik, 's más kulcs nélkül ki nem nyitható, és az első kulcs belőlről nem nyit. Ezen új akadály megszeppenté, 's a' félelem, a' föld alatti boltban elevenen eltemettetni szándoka kivitelétől egy pillanatig visszatartá. Azonban elégületlen azzal, hogy a' dolgot minden szerencsés eredmény nélkül ennyire vitte, a' kápolnát elhagyá, hogy harapó fogót, reszelőt 's kalapácsot hozzon, azzal a' második ajtót kinyitandó. Egy óra múlva, a' holmit a' legközelebbi házból beszerezvén, a' kápolnába visszatért, 's a' kulcsot a' lépcső alatt keresé: de ez nem vala ott. — Gyakori látogatásai gyanút gerjesztének-e, vagy talán maga volt ott az éji látogató? nem tudá. Lassan ajtóhoz lopódzék; fülét az előtte ismeretes kis nyíláshoz tevé, és sokáig e' helyzetben maradt a' nélkül, hogy vagy neszt hallott vagy valamit fölfedezett volna. Végre egy óranegyedni várakozás után, a' köpenyes férfi hirtelen kilépett a' titkos ajtón, melly előtt Ramiro állott. Meglepetésök kölcsönös volt; mindketten néhány lépésnyire hátráltak, 's kezöket kardjokra tevék; az idegen is fegyverkezve volt. Először Ramiro szólt: „kicsoda ön uram? mi dolga van önnek kápolnánkban? — „És kis ember, — válaszolt az idegen gunynyal — ki hívta önt ez órában ide? Legyen olly tetszékeny, 's távozzék tüstént; mert ha nem akar olly tetszékeny lenni, késelmessége veszélyes lehet reá nézve. Különösen ha élete kedves, feledje-el, a' mit látott, látogatásait hagyja abba, 's jövőben ne engedjen magának e' félegondolatlanságot. Ez egyszer ifjúsága 's családja tekintetéből megkímélem!“ — „Tudja-meg hát hasonlóan, ön nevetséges nyegle, hogy el nem hagyom önt, míg titkos munkájáról elegendő felvilágosítást és számot nem adott!“

Az ifjú e' szóknál kardját kihuzá, 's minden mozdulatát figyelemmel kísérte az idegennek. Ez egy athléta természetű mintegy 45 évű férfi volt. Az ifjút hevesen rohaná-meg, ki azonban ügyesen kikerülé őt, 's oldalán könnyű sebet ejte. Az idegen, kinek dühe ez által nagyobbították, kardját gyilokul használá; hevesen, szurt Ramiróhoz, 's karját megsebesíté. Szerencsére ez nem vetközteté-ki fegyveréből az ifjút, sőt inkább vérző karjával hirtelen olly jól irányzott bökést adott, hogy markolatig ment ellenének testébe kardja, mellynek kivonása által a' seb olly nagy lön, hogy a' belrészek kijöttek, 's a' kápolna padozata vértől piroslék.

„Ön kényszerített reá — szólt az ifjú — nekem védni kelle magamat. De mondja-meg e' végzetteljes pillanatban, mivel szolgálhatok önnek? — „Én el vagyok veszve — szóllt amaz — 's csak egyet kérek!“ „Szólljon!“ — „Vegye e' kulcsokat, dobja a' tengerbe, és soha se iparkodjék megtudni, mi nézetek hoztak e' kápolná-

ba. Ez csak egyedül engem érdekel. Én ön keze által halok-meg ; ne tagadja-meg kérelmemet !

Ramiro kerülé a' felelet-adást kérelmére a' haldoklónak, kinek a' szomszéd kunyhóba viteléről gondoskodék. Itt az Don Gaetano Cantarello, egy gyanús hirű embernek ismertetékmeg. — Zambani asszony azt hívé, fija valami szerelmi történetke miatt verekedék-meg Cantarellóval. Meglátogató tehát a' haldoklót, tőle a' szerencsétlen esemény felől felvilágosítást veendő. — „Madame! — felelt ez — mivel fija az eseményt nem világosítá-föl, engedje-meg, hogy én is hallgassak felőle.“ Két nap mulva meghalt a' nélkül, hogy csak legkisebb felvilágosítását adná a' dolgoknak ; sőt a' nélkül, hogy az orgyilkolás gyanúját, melly az ifjút terhelé, eltávolitná. Ezért kezességet kívántak.

A' palermoi törvények soha sem, különösen pedig azon korban, mellyről beszélünk, éppen nem mutatkoztak igen szigorúnak a' nemesség botlásai iránt. Ekkor azonban a' nyilvános hang keményen kiáltott Ramiro ellen. Ehhez járult még a' szomszéd-ságbeli több parasztnak vallomása, kik látni akarák, mint bujkált legyen a' vádlott a' kápolna körül, hogy Cantarellóval összejö-hessen; ennél fogva a' család kényszerítve látá magát egy időre a' háznál szoros felügyelet alatt tartani az ifjút. Anyja a' nélkül is félt Cantarello rokonainak boszújától, tudván, hogy a' sziciliani csak gyilok-szurásokkal nyilvánítja boszúját. Ramirónak nem volt szabad elhagyni a' palotát a' nélkül, hogy inasok serge ne követné. Estvé szobájába záraték, 's hozzá senkit sem bocsátottak. Ezen felügyelet tizennégy napig különös szigorúsággal folytattaték. Ha anyját kéré, hogy e' büntetés alól mentené-föl, azt felelé: szabadsága csak nyilatkozásától függ; mit ő azonban állandóan mindig megtagadott. Ha a' dolog szerelmi ármány, ifjúsági dőreségből történt, nem félhet szigorú ítélettől, 's csak arra kéri, világosítsa-fel őt a' kaland indító oka iránt. — De ezt ő mindig megtagadta. Tizennégy nap mulva a' szigorú örökődéssel alább hagyni kezdtek. Zambani asszony, kinek gyöngéd figyelme őt soha sem bocsátá-el szem elől, egy éjen át Messinában volt kénytelen maradni. Az ifjú használá az alkalmat, az ablakon leugrék a' kert-be. Egy pisztolt 's tüzszerszámot vitt magával, hogy a' hihetőleg még most is kápolnában levő lámpát meggyujthassa. Belépvén, pillantata a' szerencsétlen Cantarello véréből piros márvány lapokra esék. Borzadály futá őt el, meglátva azt; azonban a' benne még mindig uralkodó kandiságtól ösztönöztette, felnyitá az ajtót; a' második zárt levevé; az ajtó közé, nehogy bezáródjék, botot tön, 's a' tornácba lépe. Alig tevé azonban lábát be, a' föld alatti

boltból elrothadt állat-test büze özönlék elő, mi az egész kápolnát olly hamar eltölté, hogy ha megfulni nem akart, ablakot kelle tární. Nehány pillanatig várakozék, 's midőn a' kápolnába 's ebből a' tornácza tisztább lég toltul, belépe. A' bolt alacsony, a' lejárás szűk volt. Mintegy húsz rőfnyire az elsőől második zártt ajtót lelt. Lámpája segítségével a' földön köröskörül keresgél't, 's meglelé ennek kulcsát. Az ajtót fölnyitá; de ebből ismét olly borzasztó büz toltul elő, hogy olly gyorsan, mint tudott, a' kápolnába visszasietett, hol addig maradt, míg a' dögvszes miásmák elvonultak.

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Nyíltt levél.

S ü m e g h, tavasz elő 30-kán. Feszültt vágygyal teljesitem Pestről eljövetelemkor nyilvánított kívánságodat, Zala regényes vidékeire érkeztem után megírni némi nevezetesb utazási kalandaim. Bár e' tudnívágyadat kielégítőleg teljesíteni óriási munka, ám lásd mindazáltal, okosodjál belőle! — A' kellemes idő andalgásig merengetvén képzetemet az ébredni kezdő természet serdülő tárgyain, csak hamar Téténybe érkeztem, hol minden lépésre szorosb felügyelést kiáltó, sülyedéssel ijesztő utak dícső emlékü Mátyásunk keréktörő követ hozák eszmembe, 's gondolám, valljon nem a' czinkotai itsze privilegiuma áll aránylag - e Tétényben is. — Fejér megyének több szép pusztáin 's helységein keresztül haladva Fejérvár álla előttem, a' multnak fénye, de jelenleg hódolván a' művelt Pest mind szellemi mind anyagi haladásának csend és szende nyugalom utszáin, fásorokkal prémtett több rendbeli sétányai kellem-élvezettel kínálkoznak; jól rendezett nemesi 's polgári casinói nem kevés kényelemre 's a' nem régen létre hozott minden más kényelmet kizárva, egyedül az értelmi fejlődést 's nemzeti haladást magának kitűző olvasó társaság a' megyének czélszerű böles rendelkezésére mutatnak; és ezutó s az, mi kivívja magának azon érdeket, hogy minden honfi figyeljen e' jelles társulatra. Részvényesei még dámák is Mintha látnám, hogy 'csudálkozol. — Dámák! mondom, kiknek elfogadásukra kényelemmel butorozott külön terem kínálkozik. A' fő könyvtár járásonként fiók-könyvtárokra osztatik, hogy nemcsak a' jelen levő, hanem falukon is minden részvényes élvezhesse a' tudományos kifejlődés mennyei hatását Áldva ez eszmét, azon ohajtattal, hogy bár honunk minden megyéje illy lelkesedéssel 's czélszerű módokkal nyujtana mindenkinek eszközöket a' szellemi haladásra, folytatám utamat. Figyelmem minden tárgyon a' milly felületesen keresztülhatott, éppen olly mélyen sülyedt a' Veszprém város utszáin levő majdnem feneketlen mocsárba. Még a' járdák is bokáig érő sárral telvék: a' különben is keskeny utszák nem felette fásasztó ügyességgel járhatók lehetnének. — Lovaim, bár nehezen, kiszabadulhattak ugyan, de megsülyedt figyelmemet csupán a' tükröző magyar tengernek, a' Balatonnak, meglátása vonhatta ki, melynek hullámai Somogy felől mossák a' szélről kiveretett, bástyákként álló jégtömeget, sőt Zala megye felől a' tömött helységek közt komoly méltósággal kiemelkedő füredi fürdő ha-

tárát is, mellynek ügyes felvigyázói előleges intézkedéseik által csinotási 's javítási iparuknak vízonti jeleit mutatják egy egész sor boltoknak czél-szerű felállításával 's más csinotást elősegítő intézkedésekkel. Azon ohaj-tatom édes érzetében, hogy bár minél előbb e' magyar tenger vízmedre bu-zakalásokkal kinálkozzék a' most keskeny határ közé szorított Balaton mel-léki tömött számú lakosságnak, a' hosszú hegylánc tövében: „miféle apró ökrök azok? — kérdém enyelgve egy az ut mellett szántó embertől. — „Sza-marak, uram! — lön a' felelet! — Erejekhez arányzott alkalmaztatásukért nem adnám ökörért! — Honunkban e' bár akármí szemettel kiteleltethető állat, kivált hegyes helyeken, nem érdemlene-e nagyobb méltánylást? — Haladva Tapolca terén a' földi muló eszméktől egy felsőbb élvezetre szállítják-felnémán az utazót szent György, Csobáncz, Hegyestő, Badacson, Szigliget tor-nyosodásai Elnémul az ember szája; csak a' sziv sohajt; csak a' képzelet enyelg ezeknek óriási ormain, a' látható régiségek látásával néma kedélylyel hirdetvén a' mulandóság emlékét; mintegy szemrehányással ki nem magya-rázható aggodalmat érezve halad az utazó mind addig, míg Rezi, Tátika, 's az öt testvéreileg környező város felett méltósággal felemelt Sümeg várait te-kinti-meg. Ekkor akarátja ellen ébred-fel ez öntudati szemrehányás: „becsül-jük a' külföldi tájt; emlegetjük egy olasznak mesterkéltt tájrajzait; bámuljuk a' külföldi mesterkéltt tüneményeket, de titeket, természetből áldott honom-nak rejtett kincsait feledve, hálátlansággal az előkor íránt elhanyagoljuk. — Engedd-meg, ha édes honom e' hiányán aggodalmam közt most megnému-lok. — Másszor folytatam

FODOR LAJOS.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Néhány brazíliai betegségről. — A' Revue Britannique a' „Dub-lin University Magazin“-ból Walsh tanár cikkelyét közli, mellyből mi a' kö-vetkező tudósítást néhány, Braziliában gyakori, betegségről emeljük-ki. — Franciaországban egy igen szellemdús brazíliaival találkozám, kit don Petro gyógyászattanulás végett Európába küldött. Londonban ismeretségünket foly-tatók, midőn ő tanulni oda jöve. Braziliába utazván, vele Rio Janeiróban ta-lálkozám, hol ő csekély szolgálattal, mellyeket neki franciaországban 's Angliában teheték, uzsorával visszaadni törekvék. Egyebek közt neki kö-szöném az engedelmet, hogy a' de la misericordia-kórházat, mellynek ő ügye-lője vala, meglátogathatám Ha e' roppantt intézetben, hol 760. ágy folyvást elfoglalva volt, 's hol a' betegségeket minden különféleségükben lehetett lát-ni, fontos esemény történt, ő arról engem legott tudósított, 's azt együtt vizs-gáltuk-meg. A' bogarak száma Braziliában olly nagy, hogy azokat sokaság-ban mindenütt kalévolva láthatni. A' kiszáradt fák nem omlanak szét, mint Európában, lassanként, de mihelyt kiszáradnak, nyomban számtalan felfutó növénynyel borítvák: 's milliónyi bogár által, mellyek ott tanyát ütnek, szét-turkáltatnak. Az állati állományokat szintolly hirtelen fölemésztik a' benne lakó bogarak és férgek, 's néhány beteg a' kórházban még éltében csupán ilyen kis lényekből látszék állani Több illy nemű eset közül, mellyeket meg-vizsgáltam, csak néhányat említek. A' tropicai tartományokban mindig látni a' nagy kék legyet, miként repked a' betegek körül, 's mig ezek alusznak, vagy nyitott szájjal eszméletlenül fekszenek, tojásait ezen üredékbe vagy a' test más részeibe lerakja. Éppen midőn a' de la Misericordia kórházat meg-

látogatám, illy nemű nevezetes esetet beszéltek. — Egy beteg nő, ki éppen lázból lábadozott-fel, nagy fejfájást érce, melly mindig nagyobbodott 's végre halálát okozta. Felbontatása után fejében férgeket találtak. Azt tarták, hogy e' nő nyavalyája alatt orrába a' kék légy tojásokat tojt, ezek ott kikeltek, 's a' férgek agyvelejébe másztak, és a' fejfájás 's halál okai lettek. Nem sokára magam voltam hasonló eset tanúja. Egy néger rabszolga hosszas betegségéből kigyógyulván, a' kórházat elhagyá, midön rögtön nagy fejfájás rohaná-meg. Egy brazíliai gyógyász trüszentő-gyökérport, mellyben kapott-nyakfű is vala, rendelt neki, mi heves trüszögést okozott, és száján 's orrán számtalan kis, félhüvelknyi hosszú, fekete fejű fejez bogarat hájtott-ki, mellyek a' rothadt állati állományokban láthatókhöz hasonlítanak. A gyógyszernek néhány napig folytatása után a' féregkihányás 's fejfájás megszünt. — Ugyan azon kórházban még más bogarat is láttam, melly a' test izmaiba, kivált a' lábszárakba vette magát. Ezt guinea-féregnek (Dragoneau, Silaire de medine) nevezik; mivel azt hiszik, hogy a' négerek hozták Afrikából. Azok, kikben e' bogár van, mint mondják, akkor kapják azt, midön álló pocsolyákban fürödnek, vagy vizet olyan kutakból isznak, hol e' bogárlárvái vannak. Elejénte a' testrészen fájdalomnélküli daganat támad, melly végre fájdalmassá 's nagyobbá lesz, 's azután megfakad. A' fakadéokban kis kemény testet találni, az a' féreg feje. A' sebész megfogja, tollszárhoz vagy egy darabka erősen összefont gyapothoz köti, 's nagy vigyázattal, míg egy keveset megmozdítá, huzza azt. Illyen módon, mialatt a' testet, mellyre feltekergetik, forgatják, naponként egy részét huzzák-ki. Ha egészen ki van huzva, látni, hogy fejez féreg 's alig olly vastag, mint egy vékony hegedűhur; de két lábnyi hosszú: két vége egyikén fekete pont van, mi fejének lenni látszik. Kihuzásában a' benszülött sebészek szerencsésbec, az europaikannál. Ők megnyomván ujjakkal a' sebes helyet, kipuhatolják a' féreg fekvését; ott, hol középtestét lenni hiszik, metszést tesznek, btyök alakban megfogják azt, 's mindkét végét kihuzzák. Mihelyt el van háritva az ok, megszünik minden fájdalom: de ha műtétkor ketté szakad a' féreg, hátramaradt része fájdalmas daganatokat okoz, sőt fenét is okozhat. — Illyenmü harmadik bogár, mellyet Braziliában megvizsgáltam, mindig a' lábban találtatik. Nerve Indiában Chique, Braziliában Besta de Bichu, portugál szó, melylyel minden nemű bogarat fejeznek-ki. Elejénte a' lábon, szokás szerint sarkon vagy bokán, kis daganatot, egyszersmind könnyű viszketést érez az ember. Mutakozván e' jelenségek, fölmetszik a' daganatot, 's abban egy zacskót találnak, mellyet gondosan kivesznek, 's a' beteg meg van gyógyítva. De ha a' zacskót ki nem veszik, vagy a' műtétkor ketté szakítják, nagy gyuladás támad, melly genyettséget szívárogtat, tovaharapózó fekélylyé fajul, ez ismét a' szomszéd részekre terjed, soha be nem gyógyul, 's gyakran gyógyíthatlan sántikáláson végződik. E' betegség igen gyakori. A' négereknél, mivel a' homok 's porban mezitelen lábbal járnak, majdnem közönséges. Czipők és eszímák sem oltalmazzák-meg tőle a' vagyonsb osztályt egészen, 's alig találni embert, ki attól mentve maradott volna.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap aprilis 19^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLETTÖRTÉNET.

L a n d o n L ä t i t i a E r z s é b e t leginkább L. E. L. névjegyek alatt ismeretes, mellyekkel, mióta nevét az angol literatúrában ismerik 's köztiszteletű lett, dalait 's regényeit közrebocsátá, újabb korban H e m a n s F e l i c i a mellett egyik legjelesb angol költésznőként ragyogott.—1804-táján Londonban született; atyja, ki Adair-ház katonai ügyvivőségének részese vala, korán halt-meg, 's családját olly karban hagyá, hogy részint a' nagyanya, részint idősb testvére, Landon dr., a' worcester-collegs előjárója 's utóbb exeteri decan (ki 1838-ki télelő 29-kén halt-meg) kénytelenítették magukra vállalni az élénk, sokat ígéro leányka nevelését. Miveltségét 's költészahajlamai kora kifejlesztését mistress Lance iskolájának köszöné, hol Russell Mitford Maria 's lady Lamb Karolina, Melbourne lordnak megholt hitvese is neveltettek. Legelső költészeti próbái 1822. körül utat leltek a' „Litterary gazette“-ben, mellynek szerkezője, J e r d a n, leghübb íróbarátja maradt, 's költészneve általános elismerését nem kevésbé eszközlé. Csalad-körülményei tolla termékeinek kiadására vezetéek őt, mi hosszabb ideig kisebb dalokból 's nagyobb epos-lyrai költeményekből állott, mig utóbb regényeiben is fényes folyóbeszédet fejtett-ki. Talentunáról helyes ítéletet maga hozott egy levelében. „Költeményeket — ugymond — sokkal nagyobb kedvteléssel és gyorsabban írok, mint folyóbeszédet. Ebben sokszor felakadok és szót keresek, poesisben soha. A' poesis mindig magamon kívül ragad. Mindent elfeledek a' világon, kivéve a' tárgyat, mellylyel képzelő eróm foglalkodik.“ Különös diszeül kell megemlítani e' költésznőről, hogy tetemes iródiját ifjabb fitestvére nevelésére 's anyja gyámolítására fordítá. Minden más angol költésznő fölött a' költészeszmék nagy gazdaságával birt, melly tudományos tanulmányokban gyökerezett, 's a' történettan- és életből mindig új és egészséges tápanyagot szivott. Dalai búskomor alaphangulattal tünnek-ki, melly nem sötét lemondásban vesz-el, hanem hit-, hűség- és szeretetben dicsőül.

A' legfőbb felindulást nála gyakran legfőbb lehanyatlás váltá-fel, változás, melly életében is történt, 's éppen költészerményei igazságát bizonyítja. Nyelve virágdús, illatos 's még is szabatos és hangzásatilag bevezetett leng a' legkülönműbb rhythmusok-, szokásokban és rimekben. Nagyobb költeményei ellen az volt a' kifogás, hogy valamennyien bizonyos család-hasonlóságot mutatnak, 's hogy a' költészno' mindig csak olasz 's provencei életet rajzolt, és dalaiban e' tartományok hangjait rezeiteté. Hanem éppen e' vád szóll költészegysége 's költészete élénksége mellett, melly a' regényes költészet mezején legszivesebben mulat. Egész költészirányát is regényesnek kell jellemeznünk; mert lovagiság, szerelem, ének teszik nagyobb lyrai-epicus költeményei tartalmát, milyenek az „Improvisatrice“ (1825.) — „Troubadour“ — „Golden bracelet“ — „Golden violet with its tales of romance and chivalry, and other poems“ (1827.) — 's „Wow of the peacock, and other poems“ (1835), mellyben a' lyra uralkodik, 's a' hősköltészet csak arany rámaként fogja körül a' szindús festményt.

(Vége következik.)

ELBESZÉLÉS.

A' kápolna-látogató.

(Szieziliai történet.) (Vége.)

Midőn Ram'ro a' boltba, hol a' romlott lég miatt alig tarthatá magát 's meheti egyenesen, ismét belépe, egy alacsonyan boltozott, négy szögű sirboltban lelé magát. Lámpájával, egy éktelel, rothadásba átmenő tömeghez közeledék; ennek utósó romait egy a' kőfalba megerősített láncz körzé. Egy rothadt holt test volt az, melly a' sirbolt padozatát fedező bűdös szalmán fekvék. Ennek ellenében, a' sirbolt átelleni szegletében, egy nőnek holt teste, karján egy holt gyermekkel, fekvék a' rothadásnak ugyan azon állapotjában. Az ifjúnak szemei előtt mintegy vastag setét felhő mutatkozott, 's lábai inogtak. Ájulat, sőt tan halál martaléka leend e' rémitő helyen, ha nem siet ingó léptekkel a' kápolnát elérni. Sokáig maradt mozdulatlanul az oltár zsámolyán ülve, 's midőn némileg erőhez tért, Messinába sietett, hol felfedezését a' család-káplánnal közlé. Ez volt Cantarello gyóntatója halálos ágyán a' nélkül, hogy attól vallomást vehetett. Ő az ifjúnak előadá, hogy felfedezését nemcsak családjával de a' palermói rendőrséggel is szükséges közleni. Az utóbbi tüstént rendelést tön, 's a' kripta, melly

három élő áldozatnak szolgált sirul, a' legpontosabban megvizsgálták.

Hogy mindhárman éhen haltak-el, világos volt. A' férfi teste körül egy lánáz tekerődék, jobb lábán vas karikával megerősített. Ezen lánáz ő 's a' fal közt csak három lábnyi tért engedett. A' nő, ki nem volt meglánázolva, gyapot matrácson fekvék. Mellette kötőtűk, pamut-gombolyag 's egy megkezdett harisnya voltak. Feje felett, a' fal mellett, egy törött szék volt, mellyet a' szerencsétlennő egy alruhával fedezett-be. Midőn az elvétették, látszék, hogy az a' fal tövénél egy lyukat rejte, olly nagyot, hogy ember is átbuvhatott rajta. Ugy látszék, a' szerencsétlen asszony nem látván visszatérni azt, ki a' foglyoknak élelmet hordani szokott, a' földet felvájá, 's több tetemes követ háritott félre, mellyek matrácza alá rejtve heverték. Még a' nyilásban fekvék a' famúszér, mellyet a' scicziliai nők mazzarellónak neveznek, 's rendszeren övök alatt hordják, és ez gyámul szolgál nekik a' kötőtűk alatt. Olly nagy az akarát 's kétségbe esés ereje, hogy a' nőnek sikerült ezen egyetlen eszközzel egy nagyobb mint tizlábnyi mély 's átmérőjében öt lábnyi szélyes nyilást vájni. Az éhség halálos kinjai, mint latszék, félbe hagyaták vele munkáját; mert gyermekét karján tartva halva fekvék a' matrácson. A' szerencsétlen nő ellenbeni férfi csontváza mutatá, hogy a' meglánázoltnak iszonyú erőködést kelle kifejtteni, hogy a' nőhez jusson, 's lánázait széttörje. A' halálostusa rángódásaitól minden tagja helyéből kimentnek látszék; mindkét karja a' sirbolt azon szeglete felé vala kinyujtva, mellyben gyermeke meghalt. Vér vagy seb nyoma sem a' föld, sem a' testeken nem vala fölfedezhető. A' bolt egyik szögében esetleg egy nagy korsót mintegy három négy pint vízzel 's egy font apró szőlőt, mellyet a' foglyok kétségtelenül nem akarva ejtettek oda, letek. A' falnak egyik üregében palaczk állott kevés olajjal; egy czin pohár 's lámpa egészíték-ki a' többi butorzatot. A' falnak egy másik ürege füstfogta volt. Talán Cantarello tüzet gyujtott itt, hogy áldozata lánázát összébb szegezze; vagy megengedé foglyainak ez üreget tüzhelyül használni.

A' törvényhatósági vizsgálatok terjesztének ugyan némi világosságot e' dolog fölött, de az tökélyes világos nem lön. Egy falusileányka vallá, hogy két hónap előtt a' kápolna mögött fügéket szedvén, előtte ugy tetszék, mintha a' föld alól nőhangot hallana, melly gyermeket ringata álomba. Ő megrómülve gyorsan felkapá kosarát, 's elfutott. Egy lelkész, ki isteni tisztelet alatt a' kápolnában volt, mondá, hogy azon pillanatban, midőn a' gyer-

tyákat kioltá, egy boltból fölhatott hang éneklé: „madonna del rosario! madonna del rosario!“ — A' parasztok, kikhez Cantarello szokás szerint betére, beszélék, hogy az köztök alamizna-osztás ürügye alatt jelent-meg, 's voltak is nála egy kosárban élelemszerek. Ezek először bor, hús 's kenyérből, de későbbben csak aszaltt gyümölcsök 's fekete kenyérből álltak. Különböző időkben, de mindig nagy időközzel, egy köpenybe burkoltt ifjút is hozza magával, ki mint látszék, sokat sirt. Egykor Cantarellóval jó szerencséje felett tréfáltak; ő azonban komolyan vette a' tréfát. — „Ez — mondá — egy ifjú, velem rokon pap, ki nem akar a' seminariumba visszamenni, pedig mind e' mellett is kell neki.“ — Hihetőleg, ezen állítólagos papsenki más nem vala, mint a' sirboltban volt nőszemély, kinek koronként megengedé vele mehetni.

Cantarello komornok volt Cornaro grófnál. Midőn az 1783-iki földrengés Messinát alapostól feldulta, Cornaro palotája is össze-rogyott, 's a' gróf házának romai alatt lelé halálát. A' hir e' komornokot ura kincseiből mondá meggazdagodottnak. Azután valóban le is telepedék Messinában; mezei lakot vásárolt, 's mint ur élt, a' nélkül hogy valaki tudná, mint jutott olly nagy gazdagsághoz. — Ez időben kéré-meg egy fiatal leányka kezét, ki szobaleány volt Cornaro grófnőnél, 's kit azon gyanú terhelé, hogy Cantarellóval egyetértésben volt. A' leány megtagadá kezét, 's egy trieszti ifjút választá férjül, kivel Messina közelében magányosan fekvő meglehetősen házban lakék. — Végre Cantarello egy hajdani inasának, ki több év előtt bocsáttaték-el általa, vallo-mása még legtöbb világosságot látszék a' szomorú eseménynek adni.

„Egy este — beszélé ez — kocsiját uram egy mély uton, háromföldnyire a' várostól, azon ház közelében, hol az általa megkért nőszemély lakék, megállítá. — „Menj — szólta ő — mond-meg ama ház lakosainak, hogy a' gyermek, kit nevelésre adtak, veszélyesen beteg, 's megjelenésök szükséges: de ne mond, honnan jössz!“ — Jól tudtam, hogy ez hazudság, 's midőn ellenvetéseket tevék, felelé: „szándékom őket meglepni; nekik ma nálam kell enniük.“ Parancsát teljesítém. A' nő e' hir által nyugtalanittatva, azonnal menni akart. Férje először nem akará ezt neki megengedni: de a' nő rá beszélé őt, 's megrémülve és bámulva álltak Cantarello előtt. — „Mondtam — szólta a' férj nejéhez szemrehányólag — kelepcebe akarnak keríteni.“ — Cantarello 's a' kocsis erővel kényszeríték a' férfit 's nejét föllépni a' kocsiba, 's nekem parancsolá uram, hogy sietve haza fussak, és három sze-

mélyre vacsorát készíttessenek. Fél órával későbbben egy paraszt által ellenrendelteték a vacsora, minthogy uram vendégeivel együtt egy barátjánál szállt-meg, ki őket nem bocsátá-el. — Mind ez, a mit tudok. Ez idő óta uram türehtlen lön, 's heves viselete végre kényszerített szolgálata elhagynom.“

Kihallgattaték a dajka is, kinek az eltűntek gyermeke átadva volt. Ez erősíté az inas vallomását. Ő a kialakodott pénzt Triesztből mindig pontosan megkapta, 's meg van győződve, hogy az anyát kellemetlen dolog hozá e városba. Ezek voltak az egyes hírek, mellyeket vehettek. Kétségen kivülinek látszik, hogy e nőnek első gyermeke, kit Cantarello végrendelet által egész vagyona örökösévé tön, ezen veszedelmes ember fija volt, 's hogy a borzasztó tett, mellynek vétkesévé tette magát, azon személy férj-kez meneteléből eredett féltékenység következménye volt, ki neki e gyermekeket szülé.

V o n z a.

HAZAI HIRLELŐ.

GYÁSZHIR. — Damascusban (Ázsia) f. e. február utósó napjai közben mult-ki keleti mirigyből m. Sárvári Felsővidéki gróf Széchenyi András ur, cs. k. lovas kapitány, élete 29-dik évében. Legidősb fija volt m. gróf Széchenyi Pál cs. k. aranykulcsosnak, első hitésétől, Guilford Sarolta grófnétől.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Időjáratunk aprilis elejétől fogva igen változó; többnyire hives de tavaszias; borongós 's kevés esővel vegyes; névszerint 13-ki délután jóforma esőnk volt. — Nagypénteken és szombaton a budapesti egyházak tömve voltak ajtatoskodókkal. Különösen a feltámadás megható szertartásakor a templomok be sem fogadhaták a néptömeget. E napok közben az idő különösen kedvezett. Nagypénteki délután a várbeli főegyházban Haydn jeles műve „Krisztus hét szava“ számos buzgó hallgatók jelenlétében adatott elő. Husvétvasárnapján Beethoven nagyszerű C-mise-zenéje igen számos hangász által adatott elő a pesti főplébania egyházában.

Husvéthétfőn reggel gyönyörű idő mosolygott reánk; de már délután többnyire komor és kissó szeles volt; mi okozhatá, hogy a Gellérthegyen e napi délatán tartatni szokott népünnepet (első ez esztendőben) noha igen nagy számú néptömeg látogató, de még sem olly mennyiségű, mint máskor, midőn tiszta 's kedvezőbb tavaszi nap van. Mind e mellett a népraj jól mulatá magát csaknem késő estig; 's jó része a bár egyenetlen hegyoldalakon vígan keringett a számos kézi orgonák hangja, vagy pedig magyart járt-el egy szegény cigány rozsz hegedűjének siralmas zenéje mellett. — E napon nyittatott-meg a pesti arena is a „Pelzpalatin“ bohózzal; a városi színházban pedig „a szeraili csintalan nők“ adattak: 's mindkettő tömve volt né-

zökkel. — A' kikötői részvénytársaság apr. 12-kén tartá a' nemzeti casino nagy teremében első közgyűlését m. gr. Széchényi István ur elnöklete alatt több főrendű ur, városi tanácsnokok, polgárok 's a' t. mintegy ötven tag jelenlétében. Célja ez egyesületnek a' váci ut melletti városi, ugy nevezett szunyog-szigetet az átellenében levő határkoresmával 's azon alól fekvő és egészen az ugynevezett köszörüs-árokig (Schleifergraben) terjedő rétséggel együtt a' várostól megvenni, 's a' szigetet gőzhajó-építő helylyé, raktárrá 's a' t. alakítani, a' Dunának part és sziget közötti ágát téli kikötővé elkészíttetni, a' nevezett rétséget a' Dunaszabályozás terve szerint magas töltéssel megóvni az áradás ellen, 's rajta szükséges raktárakat építeni. E' telkekért a' közgyűlés 18 ezer pengő forintot határozott ajánlani a' városnak, mellynek kamatja többre megy azon haszonnál, mellyet azok eddig a' városnak jövedelmeztek. A' közgyűlés biztosságot nevezett-ki, melly ez iránt a' várossal egyezkedjék. Ohajtható, vajha e' hasznos vállalat, mellynek szükségét már olly régen érzettük, minél előbb teljesedésbe mehessen.

KÜLÖNFÉLE.

Hazard-játékok.

A' szerencsejátékok 's véletlere fogadások iránti hajlam, mellyet Tacitus a' németek különös erkölstelenségeként emel-ki, tulajdonképp' az embertermészet egytetemes vonása, mellyet a' föld minden népénél, mihelyt azok az elnyomatott állapot első szomorú évein túl emelkedtek, feltalálni. Minél bátrabb, merészebb, szabadabb lesz valamely nép, annál inkább van kitétetve azon kísértetnek is, hogy köztte a' veszélyek-'s játékbani — mik olly közel vannak egymáshoz — kedvtelés szenvedélylyé 's bűnné váljék. Helytelenül ítélünk, ha e' szenvedélyben, főképp' magas szerencsejátékok iránt, hol egyetlenegy pillanat, a' kártyák 's kockák elvetése, a' mutatónak veresen vagy feketén megállása nyereség vagy veszteség fölött határoz a' nélkül, hogy az akarat- vagy kiszámolásnak látszólagos befolyást engedne, csupán a' nyereség-vágy izgatását látjuk. Nem abban áll a' játékinger, hanem a' kedély felszűlttségében, melly a' véghatározást megelőzi; csak a' bátor merésben és szerencsés eltalálásban, melly büszkeséget 's magában bizakodást kölcsönöz a' játékosnak. Ebben némi sejtése lappang annak, hogy az ember-szellemnek a' természetörök is alattvalói, 's a' szilárd akarat bűhatalmat gyakorolhat a' szerencse szeszélyei fölött. A' szerencsés játékos minmagunk, sőt öis nagyobb tehetségű lénynek tekinti magát, melly némileg magának a' vakesetnek, a' titkos szükségesség ezen erdvényének is parancsol. Továbbá a' szerencsejátékban sem minden pusztá vakeset; vannak benne valószínű kiszámítások, mellyek részint csakugyan tudományos alapúak (vesd össze Laplace: „Traité des probabilités.“ 3. kiad. Paris 1820. és „Essai philosophique sur les probabilités“ 5. kiad. Paris 1825.), részint ollyanoknak állittatnak. Azonban a' mérés- 's állhatatosságbani kedvtelés mindig főrugony marad, 's innen van, hogy a' bátor esatászon is olly könnyen vesz erőt a' játékvágy, ámbár a' nagy vezérek ritkán kedvelék azt. II-ik Fridrik, Napoleon, Wallenstein, Gusztáv Adolf, XII. Károly 's más ezekhez hasonlók nem játszanak. Nyc-

reségvágy csak azoknál találhatók, kik tulajdonképp' másokkal játszatnak, 's itt van a' dolog legsötétebb árnyékoldala. Csalás nélkül is azért kedvez a' szerencse hazard-játékokban a' bank-adóknak, mert a' nyeres valószínűségének túl súlya részükön van; ezen elsőseget azonban csalánesszközökkel még nagyobbra növeszték, 's főleg tapasztalatlan fiatal emberek kárára használák. Törvények keveset tehetnek a' játékdüh ellen; mely, ha a' népben vagy annak egy részében gyökeret vert, mindent magával ragad. Sok országban még mult századokban a' legszigorúbb törvények hozattak a' szerencsejátékok 's nemcsak a' bank-adók és csaplárosok, hanem maguk a' játékosok ellen is, 's minden játékadósság már a' romai, utóbb majd minden újabb törvényben kötelező erőnlkülínek nyilvánított. Azonban e' törvények, melyek francia országban már 1319-ben hozattak, 's mindig ujan parancsolattak, hogyan használhattak volna valamit, holott udvaraikban maguk a' királyok magasban játszanak, 's minden előkelő, sőt egyházi személyek is dicsőséget kerestek abban, ha az által magukat 's másokat is tönkre juttattak? Előkelő dámák játékházakat tartottak, 's azzal győzték a' költséget, mihez vagyonuk elégtelen volt. A' játékadósságok becsület kezessége alá állítottak, 's mivel a' polgári jog oltalmát nélkülözék, annál szentebbeknek tartattak, annyira, hogy becsületos hitelezőit vagyonuktól bárki megfoszthatá: de ha játékadósságát nem fizetheté, vagy fizetni nem akará, a' társaságban többé nem szenvedtek. Francia országban a' hazard-játékok elleni törvények XIII-ik Lajos (1629), XVI. Lajos (1781. és 1791.) 's Napoleon alatt (1806) megújítottak, sőt a' „Code pénal“-ba is átvitettek (410. 's 475. cikk): újabb korban még is csak a' játékháztartókat büntették. Mindazáltal azt vélek, hogy Paris nézve a' tilalom szigorúan meg nem tartathatik, 's bizonyos adó mellett, mely a' statusnak 5 $\frac{1}{2}$ millio, Paris városnak pedig 6 millio frankot jövedelmezett, szabadítékos játékházak tartása meg lön engedve, mivel azt hívók, hogy a' titkos zugokat egészen ki nem irtathatni, 's ezek több kárt okoznának, mint a' szabadítékosak, melyek még is némi felvigyázat alatt tartathatnak. Hanem az erkölcsi kár, mely onnan származott, hogy a' bank-adókkal maga a' status némileg egyesületbe lépett, 's minden kereset közt a' legundokabból hasznot huzott, nem lön illő figyelembe vételve, 's korunkban nincsen lényeges annál, hogy a' status vagy kormány minden tekintetben mocoktalannak mutakozzék, és semmi nemű erkölestelenséget ne pártoljon. Ezért lön francia országban már régen indítványozva nemcsak a' lotto-játék, mely annyi végtelen szerencsétlenséget hozott a' népre (vessd össze Degerando: „De la bienfaisance publique“ Paris 1839), eltörlesztése, hanem a' játékházak bezáratása is, mi Larochevoucauld-Liancourt hg. indítványára 1836-ki nyárelő 16. 's 17-kén budgetvitatáskor az akkori ministerség ellen ki is lön viva. Határozattá lön, hogy a' játékházak 1838. végével bezárattassanak, 's e' végzés a' nevezett év utósó éjén pontban 12 órakor végre is hajtaték. Egy falragasztvány minden illy nemű teremben értesité a' játékkedvelőket, hogy ezen örömet rendőrségtőlí félelem nélkül utójára, de az új év beköszönte után egy perczig sem élvezhetik. A' szenvedély 's kétségbeesés e' barlangjai, a' Salon des étrangers, mely különben csak 11 órakor nyitatték-fel, 's reggeli 3 vagy 4 órakor záraték-be, vendégeit csak 9 órakor megjelenésre levelek által szólítá-fel. — 10 órakor majd valamennyi játékszoba, főleg a' palais royal-'s

Frascatinál, annyira telvé volt emberekkel, hogy többé kitsem bocsáthattak-be. Nagy néptömeg gyült össze az utszákon, nézendő a' játékosok elmene-telét, melly alkalommal több neveltséges és szomorú jelenet történt. Egyik fejbe lövé magát; másik, utósó betételkor 1000 franknyi bankjegyet eljátsz-va, azzal elszökött, 's azt, látván, hogy elfogatik, elnyelé; főleg a' játékos-nők szenvedtek sokat a' nézők gúnyától. Így az erkölcsi romlottság egyik örvénye be van fődve, 's ha titkos játékházak alakulnak is, legalább a' status nem nyujt nekik segédkezet.

Két tudós némbér. — Bologna több egyénnel dicsekhetik a' szép-nemből, kik a' classikai literatúrában szint' annyira honosok, miként a' hol-landi gazdasszony a' fonóházban, vagy tüzhely mellett. De mindenek felett kitünik ottan Teresa Cormani Malvezzi asszony; mjnthogy ő megmérkő-zött Marcus Tullius Cicero három philosophiai munkájának fordításával, 's feladatát olly tökélyesen elvégzé, hogy a' fordításnak párjával olasz ország eddig nem dicsekhetik. E' három munka következő: „Della natura degli Dei. — De supremo dei beni e dei mali. — Lucullo, ossia il secondo dei pri-mi due libri accademici di M. T. Cicerone.“ — Du Puge t kisasszony, egy parisi tudósno, előbb több rendbeli ifjúsági irományokkal uj Genli s-é tet-te magát, utóbb pedig a' hideg észak felé fordulván svéd nyelvből Tegn er költeményes munkáit és izlandi nyelvből E d d á t fordítá — miután különös kitüntetésül és buzdításul svéd király ő fenségétől a' becsület-rend mellpén-zével tiszteltetett-meg ő fenségének sajátkezüleg irtt nyilatkozatával.

Lelenczház madarak számára. — Diego de Conta, egy portugalli író, ki Goában sokáig tartózkodott, Indiáról ezt beszéli. — Egy mód, melly szerint büneiktől az Indusok megtisztulnak, az, hogy madarak számára le-lenczházat alapítanak. Mi illy nevezeteset láttunk Combayette erősségben, hol eléggé kellemes lakhelyek rendelvék a' szárnyas lakók és ezeket szolgáló e-gyének számára, kiknek kötelességük a' megbetegültteket ápolni. Jövedel-meik nyilvános koldulással szaporítottak. Egy kórház olly személyeket tart szolgálatban, kik utakon és réteken utaznak beteg vagy gyöngélkedő mada-rakat keresve, mellyeket kórházba visznek. Ezen kívül vannak bizonyos he-lyek, mellyekbe beteg vagy éppen korhadtt szoptatós állatokat vesznek-be, hogy ott tartatván ápolttassanak, és rájuk felvigyáztassék. Továbbá rendel-vék emberek, kik sebhedt bivalokat, lovakat, és öszvéreket keresnek-fel, ezeket az ápoló házba viszik, hol gondjuk viseltetik, és meggyógyittatnak. Ha béna embert látnak, nem emelik azt fel, hanem a' néptömeget 's barmo-kat hagdosni engedik felette; mivel véleményük szerint bün-tettei súlya tev é őt e' nyomasztó inség áldozatává. Madarakat vásárlanak csupán a' végből, hogy szabadokká telessék: de korán sem járulnak legesekélyebb segéddel is ahoz, hogy szerencsétlen szenvedő embertársukat a' fogság keserveitől megmentsék, habár saját atyjok volna is.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 22^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

„Il avait a' la main une espèce de vilain coutelas. . .“
 „Un ataghan!“ dit Chateaufort, qui aimait la couleur locale.
 LA DOUBLE MÉPRISE.

I.

O mint állt rajta a' lovagi egyenruha! — Mi örömmel, mi élénken, mi gyermekileg forgott a' tükör előtt! mi ügyesen ragadta-meg kalpagját, mellyen tiszta, hajlékony pelyhei a' fehér tollnak reszketve majd elváltak, majd egyesültek. — Mi gyöngédséggel nyomultak finom ujjai fekete miniatúr-szakálába, hol a' fiatal hajszalák most legujabban jöttek napfényre. E' szakál még nem volt befüstölve a' csaták gőzétől; tőle az ellenség nem rettegett; a' zsidó nem félt; a' védtelen árva nem sirt; a' zavartt vendéglő nem hirtelenkedett, 's a' szerelemföltő házas társ nem hallgatott volna. Ez nem a' batteriák szakála volt, hanem a' szalónoké, 's rendeltetése csak az, hogy a' rózsás arcznak árnyéklatot szerezzen. — Mi kellemes volt a' pillanat, mellyet vállrózsájára vetett termete; mi hajlékony; tagjai mi jól alkotvák, 's mozdulatai mi őszinte örömet leheltek. Most kénye szerint ebédelhetett itt és ott, 's a' hol tetszett; a' sétatéren fényesen, a' színházba lorgnettejével megjelenhetett szabadon; — mert mit nem tehet mindent egy ifjú, ki a' napi parancsban olvasá, hogy ő többé nem kadét, hanem hadnagy.

Ezen ifjú ember öröme még természetesb és megfoghatóbb lesz, ha kineveztetésének idejére visszapillantunk.

A' mult tized előtti évek történetünk korszaka, midőn minden színhelyet katona ékitett a' magnások szalonjától fogva a' postakocsis kunyhójáig. — Egyenruha foglalt-el minden tánczvigalmat, 's neki nem kellett a' postaállományokon lovakra várakozni; az egyenruha kedveért tanlatták a' szülők fijaikkal a' mathesist, és szorgoskodtak olly gyöngéden leányaikról; egyenruha miatt ápolta a' hölgy Istentől nyertt szépségét, 's az ifjú csak egyenruhában kívánt élni. — A' szalónok kéje közt senki sem vágyott, senki sem

közeledett a' költő meleg szívéhez, sem a' diplomata lassú véréhez; minden csak az egyenruhát imádta, 's róla képzelődött.

Ez időben neveztetett egy kadét hadnagygyá. Ő a' hadnagyoknak azon nagy száma közé tartozott, kiknek atyjok, mint örökösöknek, a' multból sok szép borzasztó, nemes életregényt az ő apákról hagyva emlékül; melléje tiszta, több százados szenytelen nevet, nagy számú hirneves ősoket, kik Moszkva havasaiban fekszenek; 's mind ezek mellé még — tönköt.

Kevés idő folyt-le, 's a' vig hadnagy a' tulai uton honja felé repült.

Késő estve ért ősei lakhelyére; a' hold néhány sugárkát vetett a' terjedelmes vén urlakra; semmi mozgás; csak az éji őr kopogásai hallatszának.

Először látá a' hadnagy e' lakot, hol ősei urkodtak, hol anyja élt, 's honnan Pétervárra, feléje, annyi szerelem szárnyalt.

,Anyám bizonyosan alszik! — kérde egy cselédet; és e' hangozokban a' szivnek egy szép pillanata csengett-el. — Csak hamar zaj támadt; — világok mozogtak. — „Az urfi!“ — lehetett hallani minden pontról. — 'S látni lehetett egy agg reszketeg nőt éji ruhában kiterjesztett karokkal, e' szókat mondva: „Jánoskám, édesem!“ — 's könyezve hullni a' fiúnak karjai közé.

„Jánoska fáradt; Jánoskának pihenni kell; — gyorsan, készítsétek a' szobát a' kabinet mellett. — Édesem! toll- vagy szőrágyon alszol inkább? Ah, milly por-lepett, vagy! hát vacsorára mit eszel?“

Hijjába mondá ez, hogy nem fáradt, hogy nem alhatnék: az anya nem hiszi, 's mindenképp' igyekszik Jánoskát ágyba vinni; — pedig olly sok év óta nem látta, 's most olly szakadatlanul reá néz.

„Ugy-e az uton soványkodtál így el?... Nekem eszembe sem ötlött volna téged várni!... De egy szót sem irni! —.. Holnap születésed napja van édesem!... hiszen te tudtad ezt?... A' herczeg leányával együtt nálam fog enni. Hiszen emlékezel reájok?... már nem voltál kicsiny.... Jó napot Pál, jó napot!“ — 's a' hadnagy szolgálja kezét csókol a' nagyságos asszonynak, — és ez sir örömeiben, hogy láthatja Pált.

A' hadnagy már régen aludt, — az anya nem.

Holnap a' fiúnak születésnapja! Mivel őt meglepni? hogy fölébredve az ajándékot láthassa. A' Pétervárra küldött nem érkezett meg. — A' ház-felügyelőné, a' dajka, tanácskozásba hivatnak. — Mindenik tanácsolt, 's mind helytelen volt.

Kinyitattak a' táruk ; felturattak a' szekrények. — Ez nem jó ; ez nem megy , az nem fog tetszeni ; — 's a' szoba-asszony , ki egyszersmind a' titoknak tisztét viselé , az az mindent maga tett , kiszedett és visszarakott , — félteni kezdé a' nagyságos asszony e-gésségét.

,Feküdjék-le nagysád ! — roszul lesz nagysád ; nézze csak , mindjárt világos lesz!'

A' határozatlanság és rosz süker e' perceiben , midőn az álom-vágy még a' dajkán is mutatkozott , emlékezett az anya valamire. Ez szép , 's katonának illő volt : de vele bizonyos jóslat , bizonyos agg néprege volt összekötve. — A' tárgyat előhozták.

Minden dicsérte , hozzá téve : ,de nagysád ! ezzel nem szokás megajándékozni !' 's az agg dáma ismét határozatlan volt.

„Nem szokás megajándékozni ? — de ez tetszenék a' fiúnak!'

Ezen ajándék ősi ereklye volt , az ötödik vagy hatodik ős apa hagyománya , 's emlék a' hadnagy-család törzsökfájának egyik haj-tása jeles tetteiről.

Ez ajándok , meleg ég alatt forró vérnek készítve , a' boszú-nak szentelve , a' kelet harcász dandyjainál játékszer , Ázsia mű-szereinek legszebb gyöngye — ez ajándék — egy — handsár volt.

II.

,Parancsolsz még theát atyám?'

„De az ég kedvéért , én ezt nem ihatom , olly édes ; az ad-jutans urnak azonban , hinnem kell , czukor nélkül adtad ; mert még nem érinté csészéjét.''

E' szavak után , az atya karszékebe hullott , 's könnyű füstfel-hőket eregetett légbe.

Az urhölgy sietett szórakozását helyre hozni ; vidám élénk ar-cza rögtön ölté-fel a' nyugalom 's komolyság kifejezését ; mint gyak-ran történik , midőn váratlan célzás , pillanat , hang , vagy bár-mi csekélység figyelmezteti a' hölgyet , hogy pillanatig megfele-dkezett önmagáról. De ezen átmenet ; a' mozgásból nyugalomra , sza-badságból korlátok közé , roszul esik neki. Bizonyos észrevehe-tő békétlenség rezgett az urhölgy fekete szemein , midőn azokat az adjutansra hullatá , 's gyöngéd keze tetszetős gondatlansággal neki más csészét nyújtott.

A' segéd felugrott , meghajtá magát , kérte ő excellentiáját , a' hercegnőt , ne fáradna , 's bizonyitgatá , hogy theája igen édes. Végre ismét leereszkedett székeének egészen egyik szegletére , ol-dalt dült , 's elkezdé theáját szorgalmasan inni , melly tisztelked-sei alatt egészen hideg lett. Ezután , szokása ellen , rendkívül so-kat beszélt , 's gyakran ismétlé az excellentiádat. — A' herczeg

egy méltóságos öreg, kellemes külsővel, egyedül hallgatott reá majd hidegen majd részvevőleg; és e' részvétből gyanitni lehetne, hogy nem tekintve azt, miképp' a' segéd a' kerületben legjobb vadász, mind e' mellett nem csekély helyet kell neki a' tartomány hierarchiájában foglalnia. — A' Pétervárból érkezett hadnagy a' hercegi hölgy mellett ült, 's vele beszélt; míg anyja, ki más oldalon foglalt helyet, szüntelen fijára nézett. Egy ezredes, a' már ismert handsárral kezében, hadi természetnek egész hosszúságában állt a' kör közepén; távulabb a' herceg mellett három tizedes és segédi egyenruhás dült egy kissé udvariatlanul karszékében el. 'S ezek voltak a' kör személyei.

A' segédek, mint többnyire az illy nemű hivatalnokok, gyakran kevélyek; mivel, mint a' nagy planéták satellesei, joguk van ezek körül táborozni.

„Nevezetes tör — szólla. — Mondhatnók, szép, ha szép volna embereket ölni! — Ezután hallgatott, és szorgalmasan 's gunynyal leskődék a' hadnagy minden mozdulatára, a' hercegnő minden pillanatára, 's ólálkodva foga-fel minden hangot. Hijjába iparkodék testének gondtalan állást adni; hijjába kerese menedéket a' betanult hidegvérűség minden oldalánál: ingerültsége minden vonásán olvashatólag ült, és sértőleg pattogott elő minden szavában, mellyet az ezredeshez intézett. Unokája egy hatalmas nagybátyának, segédje egy hirneves tábornoknak, most falun mulatozott, hol megismerkedvén a' hercegi házzal, naponnani vendég lett. És bár gyakran találá is itt az ezredest, ki ezredével a' szomszédságban szállásolt; és bár igen is észre vette ennek e' hercegnéhezi vonszalmát: — mindazáltal nem lankadt feltéte, saját társalgási 's miveltsége állásáróli képzelete önnönéről igen magas, vetelkedőjéről igen is csekély fogalmat rajzolt. — A' falusi élet táplálja a' kevélységet. — Itt minden lépten nyomon édes örömek ize-síték a' segédnek önszeretetét, mellyekhez városban, hol annyi segéd és fiatal van — nem juthatott. A' fővárosi társalgás a' hercegnő előtt ünnepélyesen, bátran 's győzelemről biztosítottan jelent-meg.

(Folyt. következik.)

ÉLETTÖRTÉNET.

Landon Lütitia Erzsébet (Vége.)

Festvényekből igen ügyesen tudott anyagot alkalmi költeményekre venni, miben őt eddig kimerithetlenség-, ujságra 's kellemre nézve kisért multa felül. Ezen hevenyészszerű művészetben legnagyobb mesterséget mutatott „Subjects for pictures“-eiben, hol festészet helyett a' legpompásb anyagokat plasticai kinyomatban

adá, Ficher „Draving-room scrapbook“-jához (8. köt.)—, „Flowers of loveliness“-hez és Schloss csinos „English Bijou - Almanac“-jába (4. évi foly. Lond. 1836. — 39.) irt költeményeiben. Csak később, költészire megalapulta után, kezdé élettapasztalásait fényes és velős poesisben regényeibe lerakni. Nagy nőszivismeretet 's a' női szenvedések, mellyektől élte nem vala ment, gyógyszereiben nagy jártosságot mutatott a' „Traits und trials“-ban (Lond. 1837). Szellemdús essais-eket irt sok időszakiratba, jelesül a' „New monthly magazine“-be. Három regénye: „Romance and reality“— „Francesca Carrara“ (1834.) és „Ethel Churchill or the two brides“ (1837) dúsak lyrai tartalomban, erősek a' jellemrajzban 's hatásosak csoportulataik által. Sorsa szerencsés, sőt fényes fordulatot látszék venni, midőn 1838-ki nyárelő 7-kén Meklean Györgyhöz, Cape Coast Castle kormányzójához, ki hasonló viszonyt hozzá már egyszer félbeszakított, ment férjhez. Képzelőereje magasb röptet von, 's „The polar star“ hattyúéneke, mit a' hajófüdőlen, melly őt a' délafrikai partokra vivé, költött, magasb fölszenteltetést lehel. De a' szerelem dalosnője fáradtságteli élet után sem házi életboldogságot, sem szellemi függetlenséget nem élvezhetett, hanem az angol férfiónzés- példányképében, mellyet önként követett száműzetésbe érdemét elismerő honából, csalatkozva, gyászosan kellett kimulnia. Az eskütszéki ítélet daczára most is titok lebeg halála fölött. Szolgálója, Baily Emilia, 1838-ki őszhó 15-kén reggeli 8. 's 9. közt ajtónál földön elnyujtózva halva lelé őt a' szobában. Kezében férjanynyal telt üvegcét tartott. Szokása volt ugyan régóta méhgörcsös fájdalmait néhány csep más keverékkel vegyítve enyhíteni: de miért vett volna be rögtön oly nagy adagot ama méregből? 'S az összehivatott eskütszék még is e' felette valószínűtlen oknak tulajdonítá halálát. Sok angol hirlap, kivált a' „True Sun“ hangosan kívánák a' kormánytól, kényszeritné Makleant, ki egy fekete nővel több évig élt, 's vele több gyermeket nemzett, tisztitná-ki magát a' rá nehezültt gyanúból. Ama szenvedélyes fekete nőt, egy kalmár leányát, az előtt már a' tartomány belsejébe távulítá a' kormányzóság; hanem a' kormányzónak fiatal nejével megjöttekor ismét a' háznál vala. A' költésznő arcvonásai kedvesek valának. Nagy mértékben szeretetre méltó volt, társas körökben szellemdús; egész lényében egyszerű; barátságban hű és meleg, 's művészetével, hol lehetett, segíteni kész. A' „Courier“ szerkezője. Blanchardtól, irói végrendelete végrehajtójától, kiadatott „The life and correspondence of L. E. L.“ (3. köt. Lond. 1839.) igen érdekes leveleket 's okleveket foglal magában.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRZEKRÉNY. — Pesten, f. hó 14-én ismét egy borzasztó tettet követtek-el. E' nevezett estve t. i. a' diófa utczában egy czitromárus legényt gyümölcsseinek megvétele ürügye alatt nőszemélyek behívtak a' házba, hol jóformán kiszedegették kosarából portékáit, 's midőn ezeknek árukat kérné, pénz helyett szidalmakkal illeték. Versenygés közben megjelenik a' házi gazda, 's ez is a' nők részére állván, doronggal úgy föbe üté a' szegény olasz legényt, hogy koponyája azonnal meghasadván földre rogyott. A' reá következett érnnyítás után felnyitá szemeit, 's kórházba vitették. A' gonosztevőt azonnal börtönbe kísérte a' néptömeg, mely boszújában a' ház minden ablakát 's törékenyebb butorait összeveré. — 17-én a' hattúnál egy fiatal hites jegyző elsöbben kedvesére (egy szobaleányra) lött 's azt csak megsebesité, azután magát lövé föbe féltékenység következtében.

Ugyan e' napi délután Pest vidékén kevés mennydörgés és jégesö is volt.

Bä r m a n n jeles klarinetista, ki közelebbi hetekben Bécsben nagy tetszést nyert, Pestre érkezett, 's 17-re jelelé-ki első hangversenyét a' redut-teremben. — Ugyan itt 20-ára nagy hangverseny vala hirdetve ama szerencsétlen *Szmolik* nevű hangásznak inségben levő családja javára, ki a' mult hónapban történt szerencsétlenség alkalmával a' Dunába fult.

Az Athenaeumnak multkori számában (melly lap egy idő óta a' *Regelő-Honművészt* ismét kezdi piszgálgatni; mert hihetőleg már rá unt a' hosszabb békeségre) *Akárki* aláírással egy czikk áll, mely a' Honművészebe is kapezúskodik. — Erre csak röviden azt felelem a' Honművész nevében, hogy ha *Akárki* ur örökösen tormaféreg akar maradni azon meggyözödéésében, hogy a' torma csakugyan jobb a' finom nemesített almánál, maradjon az örökké Isten hírével. Én és velem mások, bizonyosan igen sokan, az almát tartjuk jobbnak. 'S mi ennél maradunk! *Volenti non fit injuria!*

TA—RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Ter més z e t e s h i d. — Az északamerikai tudós, *Smyth Eli* ur, nem régiben *Kisázsziában* tett utazása leiratát adá-ki, mely az anyavilág keletirészenek ritkaságai és sajátságairól igen érdekes tudósításokat közöl. A' kirándulásai közt látott számtalan természeti és mű-nevezetességek közt egy különös érdekű természetes hidat ír-le, mellynek párja aligha van valahol. *Erzerum* és *Trapezunt* között találta azt *Taurus* északi tövénél egy zajgó hegyi víz fölött. Erős szeszki fejlés következtéből t. i. (minek a' tudós ur kétségtelen 's csalhatlan jeleit és bizonyítványait tapasztalá) a' víz két partján csepögő kövek halmozódtak egymásra, 's ezek idővel úgy feltolultak 's hosszabbodtak, hogy végre egymást iv-alakban érték, öszveragadtak, 's a' víz fölött 40-50 lábnyi széles utat terjesztének-ki, mellyen a' legterhesebb szekerek is keresztül mehetnek. — Jókora távulságra lefelé a' víz folyása mellett ismét egy hasonló módon képződő másik hidat is látott, mellynél azonban talánszázadok telnek-el, míg a' két parton emelkedő oszlopok egymást érendik, és erős ívvé alakulnak.

Madár-boszú. Egy ornitholog következő vizsgálatát közli. — Egy meleg tavaszi napon fészket láték a' fán, 's ahhoz közel a' fészekben he-

vert de még nem anyányi verebek anyját. Egy másik veréb oda szállott, 's az anyával, melly fíjait őrizni látszék, nyájasan enyelgeni akart: de az anya a' nyájaskodásról mit sem akart tudni, 's az elutasított szerető kénytelenlevén tovább szállni, egy közel levő fán letelepedett, mintha kedvezőbb pillanatra várakoznék. Az anyamadár, melly magát az őt üldöző váratlan vendégtől most megszabadultnak vélé, elhagyá fíjait, hihetőleg, hogy ezeknek étket keressen. Azonban alig távozott-el, midőn ama hivatlan vendég, mint valamely ragadozó madár, nyíl-sebesen repült a' fészekre, 's a' fiókverebek egyikét körmei és orra segedelmével mintegy erővel kiragadá, 's vele odább szállott. Mintegy 20–30 lépésnyire jött harácsával, midőn azt a' magasságból leejté, 's észrevehetőleg örvendetes diadallal inneplé boszúsomja kitöltésének sikerültét.

KÜLÖNFÉLE.

Rabszolga-kereskedés. — Milly kevés pénzt ér egy ember! — A' rabszolga-kereskedés ugyan is — mióta több hatalmasságtól a' tengeri rablásához hasonlított, 's mióta nevezetesen Anglia az atlanti oceánon tengeri hajó-rablókat tart, mellyek a' nyugotafrikai tengerpart és Amerika között hajóznak ide 's tova, hogy a' rabszolgákkal terhelt hajókat felfedezzék — nemcsak hogy nem kevesbült, hanem inkább gyarapodott. A' néger kereskedők most vigyázóbbak lettek, 's bárha négy közül rabszolgákkal terhelt egy hajótól megfosztatnak is, a' többi háromnak terhe eléggé gazdagon fedezi a' veszteséget; mivel az utányomozás Braziliában Cuba és Porto-ricóban sokkal erősebb lett. Egy parti 4000 órányira terjedő derékföldet — mivel illy kiterjedésben üzetik a' rabszolgakereskedés keleti és nyugoti Afrikának részein, és pedig vagy nyilvánosan vagy lopva, — még gözönyök segédével sem lehet eléggé megörzeni. A' kisebb négertartományok közötti ellenségeskedések szüntelenek, 's már rég óta minden fogságba kerülő harczos eladatik. Sőt még az egyes fejedelmek is eladják saját alattvalóikat, kiket ők éjenként raboltnak-el sátoraikból. A' fejérek ekkor illy négerért az europai némelly tájakon kézműveket, kilenez arany értékig vagy két karika (Scheibe) sőt, vagy pedig három löcsőt adnak. Történt, hogy például Gambia mellett egyetlen egy loért negyven rabszolga cseréltetett-be. Egy fiú 172 kagylóért (kauries; mellyekből 400 mint egy 36 krba kerül) adatott-el! Folyó év elején egy angol hadihajó, Ringdove, Santa Cruz magasságán egy spanyol Brigantinet tartóztatott-fel, melly JÉZUS MARIA nevet viselt. Ez 248 néger gyermekkel volt terhelve (10–16 évig) és 4 felserdült leányzóval, egészben tehát 252 személylyel, mellyeket Scherbro folyam torkolatánál rakott-fel, és Porto-ricóba kívánt szállítani. A' gyarmatosok ugyanis legszívesebben veszik a' fel nem nőtt négereket; mert ezek inkább alkalmazhatók munkára, mint az évültek. Midőn Ringdove Jézus Mariától a' négereket elvevé, még 38 napig maradt a' tengeren, melly időközben 28 rabszolga mult-ki: 4 más nem sokára adá-fel lelkét; 22-ő közel volt a' halálhoz, midőn Jézus Maria a' hegyfokhoz megérkezett. Nem csuda ez; mert a' rabszolgák még deszkákra sem fekhettek, hanem abroncsozott vizi hordókon valának kénytelenek fanyalogni, úgy hogy többnyire a' esontokig feltörték testüket. A' hordóktól köz egészen a' párkányig nem volt több 30 ujnynál! Tizenegy fehér küldetett a' kapitány

által Porto - ricóba, hogy ott megítéltessenek. Utazóknak mondák magukat. Hajó, szállítmány, és kapitány Havannába vitettek. A' kormányos azt mondá, hogy Schrebo és a' Gallinas foki néger parancsolók között had foly, és hogy mindkét rész foglyaikat rabszolgákként adta - el a' fehéreknek. De az ár éppen jó magasán állott, mert általán véve minden néger 8 dollarba kerül. Mind a' mellett a' kormányos (miként Candler Quäkernek beszélé) egy csinos leánykát egy avultt köpönyegért és üres ládáért cserélte - be. — Az emberhúskereskedőkkel eddig még igen kimélőleg és szeliden bánik az emberiség. A' legjobb praxis az volna, hogy a' rabszolga-kereskedő hajóin kapitány és a' hajóssereg minden hosszab kihallgatás nélkül arboczra és vitorlákra akasztatnának-fel; mert a' spanyol nyugot-indiai igazság kiszolgáltatásától nem sokat várhatni. Az emberiség bün-tetté fajulhat, és az illy szörnyetegek iránti elnézés valódi vétek

Ló - muzeum. — A' parisi pénzváltóknak egyik leggazdagabbika rövid idő előtt egy híres lőfestőt hivatott magához, és elbeszélé neki, miként a' versaillesi historiai muzeum őt nyugodni nem hagyá. Azért feltevé magában, hogy ő neki is muzeumának kell lenni; 's így egy jó gondolatra jött. Ő a' legszebb lovakat birja Parisban, mellyekért mindenki irigykedve tekint rá; így tehát azt kívánja, minthogy lovai nem halhatlanok, tegye azokká. Erre a' művészt istállóiba vezette, hol a' legnemesebb lovak állottak márvány jászol előtt. A' falak frescóval valának festve, 's az egész padló márványból volt. Megegyeztek, hogy minden lónak lefestéséért annak fele fizetessék, mit a' ló ér, és a' festő így e' lómuzeumért 50.000 frankot kapott.

Ur napja Münchenben az idén legfelsőbb parancsolat szerint, melly a' városi rendőrségekhez legközelebb bocsátatott, lehető legnagyobb pompával fog tartatni. A' parancs értelmében mindenütt, hol ez innep nyilvánosan tartatik, annak dicsőítésére a' házak és utcákat nemcsak szőnyegek és virágfüzerekkel kell diszítani, hanem egyszersmind friss nyírfaágak és virágokkal ékesíteni.

A' hajdankori diadalívek, mellyeket győzedelmes hadvezérek tiszteletére Romába diadaljövötkor emeltek, eleintén egyszerűk voltak, későbbben gyakran különféle czifrázatok, alakok, 's feliratokkal pompásan ékesítették. Ilyenekkel tisztelék-meg leginkább a' császárokat. — Még hat ilyennek romaik láthatók Romában, p. o. Konstantin, Gallien, Septimius Severus 's Titus ivei. Az utóbbié leginkább azért nevezetes, mert a' rajta gyönyörűn készült basreliefek a' zsidók meggyőzetésére és Jerusalem elfoglalására vonatkoznak. A' háromutósó diadalív alakra nézve egymáshoz nagyon hasonlít, 's nagy portalt képez, mellynek két oldalán még más két kisebb is van. Az elő- és hátoldalakat oszlopok diszítik, mellyek tökélyes gerendázatot reájok helyezett attikával képeznek. Az iv fölött 's a' gerendázat párkányán kőbe metszve látszanak azon tettek képei, mellyek az iv-emeltetésnek okul szolgáltak. — Ezeken kívül láthatni régi diadalíveket Benevent, Fano, Ancona, Rimini, Pola, Verona, Suza és Aix (Savoya) városokban.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap aprilis 25^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

(Folytatása.)

E' pillanatban, midőn a' segéd volt a' legvitézebb, legékes-senzóllóbb, legmiveltebb, legfesztelenebb, e' — pillanatban, midőn senki nem volt, ki őt félbe szakítsa, árnyék- 's háttérbe tolja, vagy neki ellenszóllt volna, — e' hosszú időben, melly mint álom-kép röppent-el, — e' pillanatban mintegy felhőből esett-le — — a' hadnagy. — Bizonyos homály leplezé-be a' fényes segédet; a' herczegnő olly zavartt volt, hogy hosszú hadikalandjait nem birta figyelemmel kísérni. A' theaasztalnál már nem birt erővel e' mulattatási hatalmat magához ragadni; a' társalgási eszmék gyorságával nem birt hatni: — mi megtörténik, midőn önszeretet kinozza a' lelket, 's bizonyos kiváló eszme nyomja a' képzelő erőt. Végre nem látta többé sem a' hadnagyot sem a' herczegnőt. — Az ezredeshez fordult, ürügyül használván a' handzsárt. — Elmondá, mint jutott saját birtokába egy franczia tábornagnak törött kardja, — 's miképp' használják a' törökök a' handzsárt; — röviden, mint láttatni akarta, egészen nélkülözé a' herczegnőt, csakhogy beszédje azon udvarnokok arany egyenruhájához hasonlított, kik a' békességnek jelentőtlenységére vannak kárhozzatva.

Mig a' segéd a' feláldozás szerepét játszá, melly szerencsétlenségét méltósággal viseli, az alatt az élénk herczegnő rég elfelejté a' handzsárt. Nála 's a' hadnagnál repültek a' tárgyak, mint villám a' világ figyelme elől. — Születtek és meghaltak az eszmék, mint napjainkban a' dicsőség; beszédjek élénk, könnyen libegő képe volt a' képzelet-erő testvérülésének, az izlés rokonulásának, ifjúság könnyűségének, ékesség, szépségnek, bálók 's gazdagságnak minden színével keresztülszóve.

E' párbeszédbe szóllóknak hangjai elenyésztek, mint egy közembernek nemes tette; mint gondolat, mellyet a' censor vörös tintájával kitörül; mint lángoló érzet rangtalan ifjú nemében, mi-

dón távulról előkelő szépséget kísér, melly soha sem fog szerény létéről valamit tudni.

Hijában állt ott a' segéd deliségének teljes önérzetében; — nem birtak semmi nyomatossággal az ezredes keresztjei 's érdemjelei, mellyek rettenthetlen keblét diszíték, 's mellyek közül talán mindegyik egy-egy sebet takart: — ezek mind elenyésztek, mint villám, mint álom. — Megfoghatlan az út a' nő-szívhez!

III.

A' hercegi ház udvarán leszerszámozott lovakat vezettek körül. A' fiatal hercegnő lovagruhában, férfikalapban, ostorral kezében lépett egy üveg-ajtó elébe, mellynek ablakai kerti sétatérre szolgáltak. — Itt a' hadnagy és segéd álltak. — Emez, mintha nem akarna tért engedni; — amaz, mintha inogna határozatában, maradjon-e vagy menjen. A' fiatal hercegnő szemüveget vön elő, és lopva 's kíváncsian kezdett oda pillantani, mintha kívánná a' távul párbeszédet kihallgatni. A' párbeszéd láthatólag élénkült; a' nyugalom, melly miveltt állástól követeltetik, figyeletlen maradt a' tisztelnél; később ugy látszék, békén válnak-meg. A' hadnagy néhány lépést tett előre; a' segéd csaknem egészen elfordult, csak-hogy visszanézett, 's fejével bólintott, és tüstént megállt. A' hadnagy a' sétatér végére mutatott, süvegét arczára tolta; a' segéd előre lépett, — 's eltűntek a' kertből.

A' szemüveg ingott az arany lánczon, 's a' hercegnő szemeit lesüté, ostorát karjára tekergette, 's elszóródva néhány rózsalevelet tépett-szét; lassan zongorához lépdelt, visszatekintett a' sétatérre; még egyszer vissza tekintett, elmélyedve keresztül futott a' hangokon, és csaknem férfias gondtalansággal pamlagra veté magát. Kalapja lehullott, 's ő azon szabálytalan csábitó helyzetbe tevé magát, melly tanúkat nem szenved, 's mellyet szüzi ártatlanság magánya leplez. Kinyugvás volt ez a' szolgaság alól; — kikelés a' nevelés szokásai ellen; bizonyos vidám eszmélet, olasz puhaság, — csalékony phantasia! — „Miről gondolkodott a' hercegnő? — Miről gondolkodnak a' hercegnők, midőn egyedül vannak? — Az atyai hang e' festői elmélyedésben hatott hozzá; 's egy pillanat alatt a' bájoló regényes nő — bájoló classikai hercegnővé változott-át.

„Mi történt köztetek? — kérdé a' herceg bizonyos nyugtalansággal. — Az ezredes nem tudta okát adni. — Elküldtem, hogy őket minden esetre kibékítse. — Csaknem házamban történt; — hiszen veled lovagoltak? —

„Én magam sem tudom — felelé epedve a' hercegnő. — A' ló megijedt a' segéd alatt, 's ő leesett.“

,No's ő leesett! — ezt már hallám' — szakasztá félbe a' herczeg, kezét hátára vetve, 's elkezdett a' teremben gyorsan fel 's alá járni.

„És ugyan csak neveltségesen esett-le atyám! — A' hadnagy mosolygott, 's mondá — már nem is emlékezem, mit mondott. — Én a' segédre pillanték; — úgy látszik, hogy, midőn ismét lovára ugrott, észrevevé, mint nevetett emez.“

,Én téged sem mentelek, — ez nem egyéb, mint ürügy a' segédnél. — Természetes, mindennek el kell veszitni a' békétürest, midőn a' társalgásban mellőztetik vagy észre nem vétetik.“

'S most elkezdé a' herczeg leányát a' nehéz világban oktatni; — 's minthogy ezen oktatások, tanácsadások, 's morál, ha nem eléggé erősektől adatik elő, rendesen kiterjedő; most is tehát a' herczeg a' hadnagy fiatalágát, leányának társalgási hirtelenkedését vádolá, 's hű maradt egész lényében ama bírálók és moralisták osztályához, kik elítélnék mindent, de gyöngeségtől 's hibától megóvni senkit nem tudnak. Még is végre keményebb kitételeit szelidíteni iparkodott „szivem, édesem“ szavakkal, midőn látta, hogy a' herczegnő mélyen meg van indulva. Anyja halála óta feltétlen dicsérethez, szeszélyeinek feltétlen teljesüléséhez szokva, szüntelen sirt atyja beszédje alatt, 's az ostort összeszaggatta. Nehéz volna meghatározni, neheztelés sajtoló-e ki e' könyeket, vagy a' kebel más érzete számára készülve a' legelső ohajtott alkalommal édesen nyomultak 's kellemmel diszíték a' tömött szempillákat. A' nők minden fölött sirnak, mihelyt sirni akarnak.

Alig végzé az atyai gyengédségtől megszállott atya intéseit, midőn leánya élénken kérdé: „de hova ment az ezredes? — Megtalálja őket?“

E' pillanatban sarkantyú pengett; a' fiatal herczegnő szomszéd terembe sietett; ajtót csukott maga után, de nem szorosán, 's fülét oda lapitá. Az ezredes után csak hamar belépett a' hadnagy anyja, Bronin Nathalia, vidám arczczal; — 's meglehet, ezért sietett olly gyorsan az ezredes a' herczeg elébe, 's e' kérdésre: „mi baj?“ — suttogva felelé: — „egy kis kellemetlenség excellentiád!“

IV.

Mondják, a' moszkvai társalgás soha sem izgékony; mindig egykedvű; mindig hideg. Moszkvában a' kokettnek szemei élénkelenek, lelke holt. Még is rettentő zajongás fogadta a' herczeget 's leányát a' szalónokba, midőn télire Moszkvába visszatértek.

A' herczegnő még mindig legszebb hölgy volt; de tüz nem élénkíté beszédét vonalmain, hol legkisebb benyomásra lélek villogott, vagy érzet lángolt, 's mind ez vagy imádást vagy szenvedélyt szült; hol angyalai a' világosságnak és sötétségnek trónoltak.— Vonalmain, mondom, valami egyszerű, mozgékonytalan, szenvedő, rejtvényes ült.— Egy kifejezést öltöttek azok,— melly nő-arczon látva titeket kétségbe ejt.— Legjobb hurja a' szívnek,— a' sympathia hurja, melly minden hangot olly biztosan ad vissza— hallgatott, mintha csak egy hanghoz volna szokva;— külső koketteria, mellyben a' szalón több sorának olly nagy része volt, soha nem aljasítá-le a' herczegnőt a' férfiak előtt; soha nem rontá-el erőtetés, mozgalom, szó, tisztelkedés 's pillanatokban; mi rajta szép volt. Nemének egy vétkes ösztönétől el nem kaptva, a' világban keblének természetes hangulatával jelent-meg.— Nem bírta, nem tudta, talán nem akarta elleplezni, hogy valami érte.

A' világ soha meg nem bocsátja a' természetiséget; a' világ nem szenvedí a' szabadságot; a' világ zárkózottság által sértetve érzi magát;— ez azt akarja, hogy csak hozzá tartozzatok, hogy egyedül csak reá pazaroljátok részvételket, élteteket; azt akarja, hogy mindenkinek egyenlő osztályba daraboljátok 's osszátok-szét lelketeket. Siroljátok-el mélyen magas gondolataitokat; titkoljátok-el gyengéd érzelmeiteket, ha azok akadályoznak titeket az elsőre, ki körötökhez közelg, mosolygani, vig vagy búskomolynak lenni:— mert a' világ el fog itélni, szét fog tépni, semmivé tenni.— A' világ így bánt a' herczegnővel is.

„Hogy' lehet bátorsága megjelenni? — mondá egy anya, leányait egy estélyre készítgetve.

„Legalább nem kellett volna észrevétetni, hogy ezen eset miatta történt“ — beszélék mintegy a' dámák.— „'S mindkettő a' hely színén maradt! — Hiszen ismerte ön ***-nt., *** gróf segédjét? — Mi kellemes ember volt! — Valóban magam is csaknem sirtam, midőn meghallám.— És mennyire lehet nagybátyját sajnálni, — Irják Pétervárról, hogy csaknem megőrült.“ — Ezeket sugdozá bizonyos tánczvizgalomban egy előkelő dáma éltes szomszédnőjének, ki egy képhez volt hasonló, melly arany rámában van ugyan, de látszik rajta, hogy ihletetlen művész, kontár kéz nyomait hordja.

„Szivem vérzik, valahányszor megpillantom — folytató tovább, mindig a' herczegnővel foglalkozva, ki az éppen tánczoltt lengyel táncznak legérdekesb személye volt — a' nélkül hogy visz-

szafordult volna, — hogy saját leányát, ki mint egy elhagyatott ült, megnézné.

„Az örökké valóságig le nem imádkozza e' bűnét—felelé az éltes szomszédnő mindig élénkebbülő hangon; mivel a' női igazság cre-scendo jár. — A' másik, mint hallom, éppen akkor lett tisztte, — olly fiatal! — nem csuda, hogy fejét meg zavarta! — Éppen akkor haza ment anyját látni. — Ez még is nagy szerencsétlenség! — Az anya bizonyosan túl nem élendi ez esetet! — Ej ha az én leányom volt volna, nem tudom, mi lesz vala belőlem! — eszemet veszítném!“

„Én biztosíthatom önöket, hogy csak egyik esett-el!“ — mondá egy fiatal dáma.

Azonban a' szép szemű és hő szivű fiatalság nem volt olly szigorú a' herczegnő iránt. — Ez egy kis irigységgel és igen nagy csudálkozással környékezte őt. — Valami hizelgő az, párbajokának lenni, kellemetes haldoklást, halált okozni; ez a' nőknek arczán áll; ez az ő elemök.

, Rettentő szerelmes!, — mondá egy gárdatiszt, a' mellékteremben — pamlagra hullva.

„Én azt nem látom!“ — viszonzá némi rejtélylyel egy tükör előtt haját igazgató udvarnok. — Ez éppen most tánczolta a' herczegnővel a' mazurt.

„Én alig ismertem reá!“

„De miért akarják e' csekély változást éppen a' szerelemnek tulajdonítani? — Semmi más, mint búsongás; — 's azon ifjú ember is, kit közvélemény a' herczegnő nyakára tol, semmi kitünőséggel nem bir, — semmi olly jelessel, mi őt megbűvölhette volna! — Maga a' párviadal is...“

, A' párviadal nem! — mondá a' pamlagról felemelkedett gárdatiszt; — ő azt elakarta kerülni, de a' segéd megörült, hogy pulya gyávéra talált.

„Igen! — ő habozott! — mondá egy más tiszt — de végre karját felemelé, 's a' golyó tizenöt lépésnyire nem mASHOL talált, mint éppen homlok-közepett.“

, Távul legyen, hogy őt pulyának nevezném! Csak kár, hogy kellemetlenül végződhetik. — A' megholtnak nagybátyja nem fogja abban hagyni. — 'S tanúk nélkül vívtak.

„Nemde, nemde? O ezek a' nagybátyák!“ — felelé a' katonaság — 's gyorsan fordultak az ajtó felé, hogy egy leány-arczczal találkozzanak, kit szeszélyes sétája történetesen oda vezetett, hol e' férfiak, a' szalón-fény, szép szemek, táncz és sok beszéd után magukat kinyugodták.

(Folyt. következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Természeti rendkívüliség. Cronbergben, Ammannlelkész-növénygyűjteményében van egy japani körtvély-birsbokor (*Pyrus japonica* Thunb.) melly világos veres, nagyságra és szépségre nézve egészen tökélyes virágait a törzs alján, hol ez éppen a földből emelkedik-fel, hajtja-ki, úgy hogy a virágszárak okvetlenül a törzs héjából sarjadzanak, holott az egyébiránt egésséges és levéllel megrakott, két lábnyi magas bokornak semmi virága nem mutatkozik felső ágain.

Égetést gyógyító méz. Nem ujság ugyan, hogy a méznek is hatatos gyógyereje van, de bizonyosan még sokan nem tudják ezt. Nem árt tehát ennek újabb példáját közleni. Minap svajcz országban egy 12 éves fiú nagyon is közel állott a kandallóhoz, 's rögtön lángot fogott ruhája. A fiú ijedtében 's égő ruháival jajgatva futott nagyanyjához a szomszéd szobába. Ez a lángokat azonnal elfojtja, de zavartában nem tud más szert használni a szegény fiúnak égető fájdalmait enyhítésére, mint egy tiszta szionmazzal tölt edényhez nyulni, mellynek édes levéllel azonnal bekené az égetés foltjait, minek legjótékonyabb és sikeres hatását még azon órában tapasztalá; mert a fiú az enyhített fájdalmak után nem sokára mintegy újjá születtnek érzé magát, 's a gyógyulás mindenkinek ámulására rendkívüli gyorsasággal ment végbe.

Ritka kórtünetemény. A clermont-ferrandi „ami de la charte“ jentli, hogy jelenleg ama város „hôtel dieu“-jében egy lengyel tiszt van, ki igen ritka katalapsiában szenved. Ez t. i. tiz napig folyvást aludt, a nélkül hogy ételt vagy italt adhattak volna neki. E' mellett tag és izmai átalján véve viaszból készültteknek látszattak; azon helyzetet, mellybe igazítottak, változatlanul megtarták, úgy hogy p. o. a' karok függőleges, a' lábak vízirányos, a' kéz és lábujjak bármilly állásban, mellybe helyeztettek, mind addig megmaradtak, míg a' beteg felébredett — hogy hihetőleg e' szomorú állapotba nem sokára ismét visszaessék.

Kigyó okádó madár. — Forbes M. ur, a' hires keletindiai utazó, több érdekes közleménye közt beszéli, hogy bizonyos napon saját szemelátára egy angol tiszt egy nagy madarat lőtt, melly az úgy nevezett titoknok-fajhoz tartozott. Midőn a' szép tollú állat élet nélkül fekvék lábaink előtt — így ir az utazó — rémületünkre felemelé fejét és nyakát, megnyitá száját, mintha mintegy csuda által ismét feltámadna, 's néhány másodperc múlva nagy fáradsággal egy, nem sokára ismét másik kigyó fejlődék-ki a' madár keskeny torkából, hogy még csak most vegyék halálukat kezeinkből. Azonnal felmetszettük a' madarat, melly ama mérges viperákat hihetőleg rövid idő előtt nyelé-el, 's gyomrában még hét más holt kigyót találtunk egyéb mérges békák (Pipas), gyíkok, férgek 's a' t. maradványaival, 's nem győztünk eléggé csudálkozni ezen állat szörnyű étvágyán.

Hangterjedése. A' „Dublin Rewiew“ szerint egy physicus igen elmes 's figyelemre méltó vizsgálatokat tett a' hangról és — elterjedéséről, valamint a' levegő rétegei felől. Következő vizsgálatját említjük csak a' többi közül, mellyet a' tudós ur több ízben ismételt — Mintegy 2—300 lépésnyi távulságra állított előtte egészen ismeretlen embereket maga felé parancsola kiáltani, 's ő bekötött szemmel megmondá azoknak testi nagyságukat olly

pontosan, hogy a' különbség fél hüvelknyire sem ment. A' hozzá szállók vele vizirányos róna téren álltak; a' magasabb embernek szava természetesen az ő finomul gyakorlott fulében magasabb levegőrétegből hanzzott, 's a' természetnek ama csekély különbségéből, melly e' módonelőtte nyilvános lön, mérte ő ki az atmosphaerai levegő sűrűségének fok-különbségét.

Jéges ő a lakulása. A' francia akademia már 1834-ben hirdeté-ki e' kérdést: „miképp' képződik a' jégeső?“ de kielégítő felelet nem küldetettbe. Most azonban nem régiben Bellani A. olasz physicus a' „Biblioteca italiana“ (Luglio 1840.) folyóiratban értekezést közle, mellyben, mint mondják, teljes kielégítésig megfejté a' nehéz problémát. Eddig azt vélték, hogy a' jégeső-felhők csak a' magas hegyek kupján képződhetnek: de ő bebizonyítja, hogy ez mindig csak a' völgy-torkolatokban történhetik, honnan gyakran a' rónaterekre is kihajtatnak, 's jegöket pusztítólag öntik-le.

Kigyók falánksága. A' Regentpark londoni állatseregletében két kigyó van a' Boa Constrictor fajából. Egyike 11, másika 9 lábnyi hosszú. Minap az idősbbik, mintán már egy tengeri nyulat 's három tengeri dísznót megevett, saját kisebb 's gyengébb társát is elnyelte. Ez által teste annyira felpuffadt, hogy az vastagsága átmérőjében 3 lábnyira terjedett. A' kigyók ily falánksága mindeddig ismeretlen volt.

KÜLÖNFÉLE.

Gyors házasság. — Mult hónap 15-kén egy óriási termetű 's kellemes arcú paraszt dolgozott szántóföldjén közel az országúthoz, nem messze Blooming Grove-hoz Newyork mellett; midőn egy ékes kocsit, két gyönyörű lóval, mellyeket néger kocsis hajtott, arra felé látott jönni. A' kocsiban egy fekete öltözötű ur, 's egy igen szép leány ült. A' férfiú kiszállott, 's a' fiatal paraszt elébe ment, gondolván, hogy a' kocsin valamely baj történt, 's talán segítségére leend szükség. — „Házas kend?“ kérdé amaz. — „Nem!“ felel a' suhancz. — „Megházasodik-e, ha alkalom mutatkoznék?“ — „Nincs pénzem, hogy saját gazdaságot kezdhessék.“ — „Elvenne-e egy fiatal, szép leányt, kinek hozománya olly nagy volna, hogy kend egész éltében jól bírhatná magát?“ — „Én többet nem is kívánok.“ — „Akarja-e a' kocsimba ülő leányt elvenni?“ — A' fiatal ember elmereszté szemeit, 's mondá, hogy ezt ugyan örömet megtenné, de hiszen az utazó ur alkalmasint csak enyelgni akar. — „Éppen nem — felelt emez — 's ha kend megegyezik, mindjárt a' legközelebbi templomba megyünk. Az engedelmi levél zsebemben van, 's minden készen vár.“ — „De hiszen így, mint itt állok, csak nem mehetek az esküvőre?“ — „O kend így igen jól van öltözve.“ 'S az utazó ur e' szavak után a' bámészt íjűt betolá a' kocsiba. A' fiatal leány kezét ada neki, 's félmosolylyal tekinté reá. A' kocsi gyorsan odább rohogott a' legközelebbi templomig. A' fiatal párt azonnal oltárhoz vezeté; a' lelkész már készen állott, 's az esketés megtörtént. E' közben a' leány keservesen sirt A' szertartás után az utazó ur kocsiba vezeté a' menyecskét, 's maga is bele ült. A' fiatal férj hitese után akart menni, de az ur aranylyal tölt erszényt vetett elébe mondván: „Adieu barátom, jó éjszakát!“ — A' szercesen kocsis lovait jól megcsapkodá, a' kocsi eltűnt, 's a' fiatal férj bámulva állott a' nézők között

kik itt egybe gyűltek; azonban az erszényben talált 500 dollarral jóformán vizsgáltá magát. — A „Ney-York-Herald“ — mely e' titokteljes történetet elbeszéli, úgy vélekedik, hogy ez uton hihetőleg valamely nagyobb rendbeli családból származott leány becsületét akarák megmenteni, vagy egy szinleg jogszerű gyermek születése által valamely nagy örökséget akartak biztosítani. Azonban a' fiatal paraszt minden nyilvános lapba beiktatá feleségének 's az őt kísértt urnak ismertető jeleit. — Fides penes autorem!

Angol s z e s z é l y. Folyó hónap 2-ra harmadfél óraker tartandó nagy-szerű lovagmuláságot (Steeple-chasse) hirdettek a' parisi lókedvelők, melly-nél a' nézők azon szabály megtartására köteleztettek, hogy (valamint a' hajdankori lovagjátékoknál volt) sem lónak sem embernek segítségeül ne menjenek, bár mi történjék velek.

Hajdankori igazság. III-ik Henrik angol királynak egybekelése egy provençali hercegnővel nagyszámú olaszokat kecsgetett olasz országba, kik méltósággal 's kincsekkel halmozva, az országban urakat játszanak. E' korból következő anekdota maradt fenn. Egykor bizonyos fiatal ember Trumpton nevű kis városon menvén keresztül, egy ugató kutyától üldöztetett. Követ kapott-fel tehát, 's a' kutya után dobá, hogy elülze magától: azonban a' kő valahonnan visszapattanva egy tyukra esett, melly egy öreg olasz nő volt, ki azonnal iszonyú lármát csapván, a' szomszédokat előcsödité. A' fiatal ember eleget bizonyítgatá, hogy a' tyúkot nem szántsándékkal ölé-meg, 's ajánlá, hogy annak árát kétszeresen megadja, valamint egyéb kárpotlást is nyujtand: de a' felbőszültt öreg asszony minden ajánlatot visszautasita. Történetből Valencziai Vilmos, a' király testvérének, egyik szolgálja jött arra. Ez a' szerencsétlen fiatal embert megragadá, 's egy irtózatoss börtönbe vezeté, hol lánczokkal terheltetett, 's annyit kellett szenvednie, hogy kevés nap mulva meghalt. Holt testét szemétdombra vetették, 's csak hoszasabb idő mulva temették-el. Háromnap mulva megjelent Bussya Vilmos, Valencziai Vilmos seneschallja, ki értvén a' történetet, megparancsolá, hogy a' holt testet ismét ássák-ki 's az akasztófára függesszék. Mind ez a' törvényhatóság befolyása és szertartása nélkül történt.

Az életmentő borjűfő. Montargis vidékbeli (Loiret departementban) egy pár minapában nagy vendégségről (hol kissé mélyebben nézett a' hor-dóba) haza felé (több órányi járásra fekvő falvába) igyekezett. Utravalóul egy jó nagy borjűfőt vitt magával. Mig azonban este felé jobbra balra tántorogva ballagott, egy 54 lábnyi mélységű 's az ut mellett volt agyag-gödörbe bukott. Csak mintegy 4-5 nap mulva találtak reá az őt mindenfelé kutató rokonok. A' szerencsés szerencsétlen még élt 's jó erőben volt, mert a' jókora borjűfővel táplálhatta magát.

Kutya becsé. Turkestanban a' kutyát többre becsülik az asszonynál; mert ha valamely Uszbeket kérdez az ember, el akarja-e adni feleségét, ő ezt sértésnek nem veszi: azonban kérdezd csak, eladja-e kutyáját, megengesztelhetlenül sérted őt meg. — Sakki ferasch, vagy is kutya-eladó legnagyobb gunyszó, mellyet Uszbek mondhat társának.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 29^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

(Folytatása.)

Mind e' vád, bírálatok, vélemények szájról szájra jártak, de tiszteletes távolságban a' hercegnőtől, 's nem rablának-el csak egyet is imádói közül. Minden rosallás, elítélés, 's az emberiségnek egész makacs gonoszsága nem szinetlenítheté-el arcza rózsáit, sem gazdag örökösétől meg nem foszthatá. Tarka koszorújában a' táncvigalmaknak ő volt a' közép-virág; — 's ha ő jelen nem volt, elveszté a' koszorú szívárványi csábját. — Egyébiránt halmozott meghívások daczára is csak ritkán jelent-meg vigalmakban; de egyszer sem mulasztá-el a' napot, mellyen a' posta a' tulai kerületbe indult. Illyenkor a' legszorgalmasb író volt, 's ezen iratok rendesen a' hadnagy anyjához mentek, kitől a' hercegnő is kapott minden postán hosszú leveleket, átázva anyai könyektől. Illyenkor rendesen atyjához futott a' kedves hölgy, 's karjait nyakába kulcsolva kérdé: ,atyám! irtál Pétervárra? — „Igen is édesem!“ — felelé az atya, szemüvegét feltéve, hogy a' hadnagy anyjának levelét olvashassa.

Ezen levelezésben — a' Pétervárról vártt felelet bizonytalan-ságában élte-át a' a' hercegnő a' telet. Éppen készüléteben falura, hivatá egy reggel atyja.

,Szegény Nathalia! — mondá — 's egy jnyiltt iratot vetett az asztalra.

A' hercegnő összeroskadt; arczai égtek; szive az ifjúságnak egész erejével dobogott; szemei a' női érzet egész folyamába áradtak-el.

V.

Állhatatosan, mint granit, maradt az ezredes állomásán, hű a' hercegnőhöz; a' csatahely egészen neki jutott. — Ő nem változott, de körülte minden. Most ő az első a' társaságban, az ohajtott vendég, a' köz figyelem tárgya. A' fiatal hercegnő Na-

thalia, 's ezeknek példáján indulva a' herczeg is gondossággal kerülgeték, mint hitelezőjét az adós, mint szegény barátját a' gazdag, mint író a' censort.

„Én hiszem — mondá a' herczeg — ezredes ur nem fogja sorsát nehezíteni. Az ifjú ön ezredébe jó; anyja szívemet repesztémeg. Könyörögtem, irtam, hogy legalább közelében maradhasson; különben meghalna. Kérem önt ezredes ur; számolok önre.“

„Az egekre excellentiád, hogy' kédkedhetik? Én bizonynyal mindent teendek, mi hatalmamban áll.“

Ekkor a' herczeg megszorítá az ezredes kezét, 's ez kevélyen pillantott a' fiatal herczegnőre. Valami édes az, ha oltalmat ajánlhatunk egy szép nő szemei előtt. De voltak ollykor pillanatok, midőn az ezredes nem jöhetett tisztába ön magával. — Sirni illetlen; — nem sirni lelketlenség. Röviden, ő nem tudta, mit tegyen, 's, habozott az emberi részvét és katonai márvány-keményesség közt, társasági állása 's rangja közt. E' zavarba őt többnyire Nathalia hozta, midőn kezét megfogva, egyenruháját köny-folyóval árasztá-el. — 'S ámbár a' zokogás akadályozá kimondani a' szavakat, érté ő még is, hogy itt anya könyörög fijáért. A' fiatal herczegnő illyenkor fejét elfordítá, 's kifutott a' teremből; a' herczeg pedig ismétlé: — „elég, elég Nathalia! nyugodjék-meg! — 's az ezredes vigasztalást hintett közbe, és ígéreteket esküdött, mint: — „ne féljen nagysád! igyekezni fogunk, hogy minden jó legyen: én bizonynyal már e' ház kedveért sem nyomnám!“

Csak egyedül a' fiatal herczegnőtől nem jött semmi kérelem, semmi célzás, mellyből az ezredes gyanithatta volna, milly részt vesz ő annak sorsában, kiért olly általános közbenjárulás történt. — 'S ez mi örömet hágtá volna át az illőnek határait, és mi örömet sirt volna azon ifjúért! — Női okosság 's a' velők született cselesség susogá fülébe: „ne kérd! — ne emlékeztessd őt azon időre, midőn a' hadnagy az ezredest elhomályosítá. — Ő értted mindent fog tenni; szemlét fog rendezni; zenészettel fog mulattatni, 's ezredével az egész világ ellen csatára száll miattad.--De hátha szerelemféltes—hát ha önszeretet....“ És ha a' célzt tekintjük, szent; ha az eszközöket, vétkes szerepét utánozhatlanul vivé-ki. Így bonyolodnak össze a' földön bűn és erény; így ítéltetnek-el a' nők tettetéseikért, 's vádoltatnak őszinteségökért.

Az ezredes, a' felvilágosodás és könyvek szenvedélyes barátjának nyilvánítá magát; 's az ifjú herczegnő ellátta könyvekkel; olvasott neki, békével hallgatta, midőn tűzbe jött 's lármázott, 's kérte, irjon emlékkönyvébe. — Az ezredes bizonyítá, hogy szenvedélylyel szereti a' zenét, 's a' herczegnő egész estvéken át,

zongoránál ült, hogy őt mulattassa, hogy neki alkalmat nyujtson megesküdni arra, miként szebbet soha sem hallott. — Az ezredes örömost evett a' herczegnél — 's a' fiatal hölgy minduntalan kérdé: „nemde holnap nálunk eszik ön? — Ollykor, hogy magát nőkhez alkalmaztassa az ezredes, gyengéd érzetekbe mélyedt-el, 's elkezdé a' szivbetegségeket tagialni, — 's a' herczegnő szemeit lesüté; fekete szempillái szüzi szemérembe borultak. — Gyakran a' napnak végén, alkonyatkor, azon órákban, midőn a' nyelv sántikált, a' fő nehezül és ürességben tévelyeg, — midőn nem volt mihez fogni, ott ült az ezredes hallgatva — társalkodónóját, a' terem-tetőt, falakat, 's nyílt ablakon át az eget bámulva a' nélkül, hogy egy gondolatot teremtene, egy szót hallatna: — 's ilyenkor a' herczegnő gyors folytonossággal kezdett az időről beszélni. 'S innen volt, hogy valahányszor a' herczegnő tőle szabadult, 's teremében divanjára veté magát, — keble a' kinyugvásnak nehez sohajától szabadult-fel, 's arczán a' békétlenség és ingás jelei szárnyaltak azon eszméletre, hogy az ezredes tulságig van elhítelve. Előbb eszébe sem ötlött volna, hogy valaha kezéről álmodozhassék, 's most ez mind rendén volt, 's a' herczegnő összeborzadt azon gondolatra, hogy nem sokára határozott ajánlat és kérelem következhetnék.

De e' kéz-ajánlat, e' szerelmi nyilatkozat, kinzó Furiák voltak az ezredesnél; — agyrémeek, mellyek reggel és este ágya előtt termettek; katonai rendbe állva a' katonai próbatéteken vele léptettek, 's mint az ezred lobogói, soha el nem hagyák.—„Hogy, kell a' kezét szivre tenni? — hogy, mondják: „én szeretem önt“ — miképp' azt kimondani? — miképp' ezt merni? — 's még hozzá ki nek? — Egy herczegnőnek! ki olly ékes, olly előkelő, fény és convenientiákkal olly rettentően körülvelt. — Lábaihoz hullni? — gondolá az ezredes — ez többé nem divat; természetemhez 's életkoromhoz nem illő. Csak úgy pusztán mondani pedig, térdelés nélkül, valami hideg, nyomatéktalan.— Levelet irni? — de herczegnőnek orosz levelet irni? — ez nagyon közönséges, nevetséges. A' herczegnek nyilatkozni? — de a' hölgy megharagszik, hogy őt mellőzém.“ — Röviden, akármit gondolt az ezredes, mind ügyetlennek tetszék neki.

Végre — 's ez szerencsés ötlet vala, az ezredes magán kívül velt örömeiben, — béke szállta-meg, 's kinyugodott. — Nathalia fogja erre felszólítani....—'S az ezredes bámulatos nyugtalansággal várta az ifjút.

VI.

Thea-csészével kezében, füst-felhőket eregetve ült az ezredes tükrös asztala előtt. Az ezredi segéd lépett-be, 's nyílt levelet adva-át, mondá:

„Egy halálos párbaj miatt, biróilag közlegénynyé degradáltt ide küldve“ —

„Ah, ide küldve! — szakasztá félbe az ezredes, ’s felugorván a’ székről hévvel ragadá-meg a’ papírt. — Öröme a’ szerencsétlennek barátságos felvételéért kezeskedett. Ő nem fogja helyzetének mérhetlen különbségét vele éreztetni, mellyről olly rögtön alá kellett szállnia; ő nemes, bár akadályokkal teljes, segédkezet fog neki nyújtani.

„Ez ugyanaz — folytatá a’ segéd — kiról a’ mult évben mondák, hogy a’ herczegnőt, ön ismerősét, nőül veendi.“ — Hunyorgatva nézett a’ főnök alattvalójára, ’s tovább olvasott.

„De most aligha fogja elvenni!“ — folytatá tovább gúnyosan mosolygva — melylyel egy részre megvetést, más részre hizelgést akart kifejezni.

„De hol van? — mutassa ön!“

A’ segéd ajtót nyitott.

Nyakkendő nélkül, pongyolában, vállrózsa nélkül, teljes rendtelenségben emelé-fel az ezredes csészéjét; ünnepélyes gondatlansággal nézett az ajtóra; pipáját ajkaihoz vivé; egy adagot lenyelt, és leült. Segédje emlékezteté, hogy a’ hadnagy a’ herczegnő jegyesének tartatott; emlékezetébe hozatott a’ katona, mint hadnagy — de ezzel együtt a’ herczeg kérelme is, az anyai könyvek, ’s az önzés keményebb bilincsei pattogni kezdettek. Egy pillanat volt ez, midőn az erős a’ gyengének egy antik szobor magasztas nyugalmban, vagy sértő gondatlan gyengeségben akar megjelenni; midőn készül kérdéseket tenni, ’s e’ mellett holmit elnézni. Egy pillanat volt ez, mellyben az ezredes így szóllitandja a’ hadnagyot: „Te“ —

A’ katona bejött; egyenes magatartással előre lépett, ’s gyorsan mondá:

„Van szerencsém magamat nagyságodnál bejelenteni.“

De mozdulatai szépek és szabadok voltak; hangja szilárd, biztos; — arczán nem ült kérelem ’s folyamodás, sem szemtelenség, sem megalázódás. Ő még mindig ugyan azon hadnagy; arczán ugyan azon fiatal szín; — csak a’ közlegényi egyenruha vetett reá némi álomszerű báj; — de az ezredes nem veszté helyzetét. — A’ sors messze löké a’ hadnagyot a’ herczegnőtől. Egy közlegény nem lehet vetélytársa; az ész felsőséget nyert az érzeten; ’s a’ részvét az iránt, kit félünk, vagy kire szükségünk van, gyengíti a’ nagyok keménységét.

Az ezredes felkelt, ’s egy felsőbbnek komoly jó akaratával ’s a’ nyilvános kívánattal egy embert boldogíthatni, bocsátá-le ke-

zét a' közvitéz vállára.—Ez elpirult. — „Isten hozta! Önnek anyja és én is rég vártuk önt. Sajnálom, hogy így történt: — egyéb-iránt nem fogjuk önt egészen, mint szokás, szolgáltatni. — Ezzel segédjéhez fordulva mondá: — „a' tiszti karnál megtartani!“

„Köszönöm jó akaratját!“ — mondá a' közvitéz.

„Majd jobban lesz ez; láthatja ön anyját, mikor akarja, csak...“ az ezredes segédjére tekintett azon arczkifejezéssel, melly érteti velünk, hogy kellemetlenül hat reánk illy tanúk előtt nyilatkozni — csak tanácslom, a' herczegnél ne mutassa magát, tulajdonképp' csak azért, mert ott sokan megjelennek. Ez ön miatt igen jó lesz.“ — Mind ezt az ezredes egy diplomatának jószívűségével mondá.

Rövid ideig tartott a' mind kettejeknek unalmas beszéd; az ezredes tudakozódott a' párbaj közelebbi viszonyairól; vállat vnitott, okolta az elesett segédet, 's azon tréfás észrevétele tette, hogy a' közvitéz ruháján a' posztó kissé finom, 's erős nevetés közt kérdé, tudja-e a' jobbra — balra — gyakorlatokat. 'S midőn ez felállott, hogy megmutassa, gyorsan kiáltott amaz: „elég, elég: menjen ön, hova kell.“

A' közvitéz frakkot öltött, 's anyjához sietett.

VII.

Tiszta szép reggel volt; könnyű szellő lebegé-be a' tájat. — Bronin nem találá honn anyját. A' herczegi lakban volt. Már is kezdé érezni a' tanács nehéz súlyát, mellyet parancs gyanánt kellett vennie. Gyanitni kezdé, miért nem szabad neki magát a' herczeg előtt mutatni; de a' nyugtalanság szeretett anyját vigasztalhatni, felsőbbséget vivott-ki az alárendeltségen. — Bizonyosan senkit sem fogok ott találni, 's könnyű lesz ezt az ezredestől eltitkolni. — De még egy más kép is lebegett képzele előtt. — „Mint fog ő fogadni? — kérdé magától. — Most frakban vagyok és közember!“ — 'S e' gondolat csaknem megemészté.

A' herczeg szívesen fogadta, nagyobb figyelemmel, mint jja előtt, 's reménnyel kecsegteté. Az anya két kézbe fogá fejét, és csókolni kezdé. — „Anyám, te megszégyenitesz! Ugy csókolsz, mint gyermeket!“ — és szemei könnyekbe merültek.

A' herczegnő nem volt a' teremben; de a' hir egy pillanat alatt toilette-szobájaig nyomult.

Gyorsan lépett az ajtóhoz, de rögtön állva maradt, 's nem lehetett eltalálni, valljon maradni akar-e vagy menni. — Észrevehető gondtalanság a' toilette-finomságán mutatá, mennyire sietett. Keze a' kilincset többször érinté a' nélkül, hogy ajtót nyitna.

A' herczeg nem akará talán zavarni az anya és fiú összejövetelét, 's magukra hagyá őket; de csak hamar ez is távozott, hogy fíjának szállását elkészítse, az az mindennel megtöltse, mi a' közlegénynek nem való. — Azért is, midőn a' fiatal herczegnő, szép határozatlanságában, kezeit a' bronz-kilincsre tévé, gondolkodott, 's vissza-tért zsebkendő 's kéztyűért. — Bronin már egyedül volt.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

GYÁSZHIR. — Apr. 8-án élete 31-ik évében szülés után következett influenza szenderült-el m. Zsadányi és Törökszentmiklósi Almásy Constantia assz., m. Bedeghi gr. Nyáry Ferencz, cs. k. nyugalmazot kapitány urnak hitese. — Hült tetemei Szenicze mezővárosban (Nyitra vgye) levő, Nyáry grófok sirboltjába vitettek — Az elhunynak férje, 's leánykája Francziska, méltán kesergik a' dicsőülttet.

PESTI VIZSGÁLÓ.

PESTEN, folyó hónapunkban a' halálozások rendkívül sokasodva következtek egymás után, mellyek közül t. olvasóinkat különösen érdeklendik a' következők. — 1) Apr. 20-kán mult-ki elgyengülésből, élete 88-dik évében mtgos Péchujfalusi Péchy Imre ur, sz. István rendjének keresztese, a' f. mélt. hétszemélyes törvényszék közbirája, a' tiszántuli helv. hitv. egyházkerület főgondviselője, mind a' négy kerület egyházi conventjének vál. elnöke, a' magyar akademia igazg. tagja. Hamvadó földi részei a' pesti ref. egyház sirboltjába vitettek örök nyughelyre, hol a' gyásztisztelet jun. 15-én fog tartatni. — Gyászolják elhunytát gyermekei 's unokáji, névszerint: Péchy Ferencz ur, cs. k. aranykulesos 's hitese báró Fries Francziska assz.; — P. Petronella assz., Draskóczy és Jordánföldi Ivánka László ur özvegye; — P. Joanna assz., Négyesi Szepesy Ferenczné; — P. Amália, cs. k. százados Frész György hitese; — Krenesi Gosztonyi Imre ur, Miklós cs. k. magyar lovas ezredbeli főhadnagy, néhai Kr. Gosztonyi Andrásnak Péchy Therézia assz.-tól született fija; — Zsombory Anna, kir. táblabíró és tanácsos Magyar-Nagy-zsombori Zsombory Imre néhai hitésétől Péchy Karolinától származott leánya; — végre Nyitrazerdahelyi Zerdahelyi Lőrincz néh. hitésétől Péchy Krisztinától született gyermekei, u. m. Zerdahelyi Imre; Z. Incze a' cs. k. 5-dik pattantyús ezredben. — és Z. Ferencz, a' 33-dik számú magyar gyalog ezredben szolgáló kadétok.

2) Ugyan Pesten apr. 20-án élete 37-dik évében elgyengülésből mult-ki m. Hodossy Maria asszonyság, m. Aszódi báró Podmaniczky János ur őngnak hitese; kinek hült maradványai a' rákos-kereszturi sirboltba vitettek végső nyughelyökre. Kesergik öt szerető férje, 's leányai Maria és Zsuzsanna.

KÜLÖNFÉLE.

Emberi életkor. Tudjuk, hogy az oktalan állat nyolczszor tovább élhet, mint szüksége volna minden tekintetben teljes kifejlődésére. Mivel pedig az ember csak 25-ik évében éri-el physical fejlődése tökélyét, ennél fogva neki 200 évi életnek kellene rendelkeznie. Ámbar e' kort nem olly könnyen éri valaki el, még is több példát mutat az országok 's népek történetkönyve olly emberekről, kik másfél századig vagy ezen túl sőt két száz évig is éltek. — 1670-ben Jenkins Henrik 160 éves korában halt-meg York gróf-

ságban (angol ország). 12 éves volt, midőn a powderfieldi ütközetnél részt vett. Kétszer tett nyilvános esküt, melyeket 140 évi időköz választá-el. — 1815-ben Bowin János, lengyel, 175 éves korában végzé életét, 's élő gyermekei közül többen voltak 100 évnél korosabbak. — Surington József 1797-ben Norvégiában, Bergen melletti kis helységben, 160 éves korában halt-meg. Több ízben házasodott. Halálakor legidősb fija 105, legfiatalabbik 9 éves volt. — A világ könyveiben azonban legnevezeteseb említés tétetik egy hosszú életkor felől bizonyos szerecsennél, ki 210 évig élt. Hasonló példát Europa többet nem mutathat-fel. Angol, svéd, dán és norvég ország azok, melyekben az emberi élet legfőbb korát éri-el. Nevezetesebb példák ezek: Parra Tamás 152 éves; Essingham (Cornwallisból) 144; Drakenberg dán (miután 15 esztendeig török rablanczot viselt, 's 91 évig hajóslegény volt) 1772-ben 156. évében halt-meg. — A legöregebb férfi, kiről francia országban emlékeznek, egy rokkant katona volt, ki Parisban néhány év előtt 125. évében halt-meg. Jelen volt XIV. Lajos szobrának a győzelemterén felállításán. Olasz, spanyol, portugál, német országnak e tekintetben nem kedvez többet a természet, mint francia országnak. Bizonyos, hogy az első emberek életét tetemesen hosszította egyszerű vándor életmódjuk a szabad ég alatt. Nem is tagadhatni, hogy az élet tartósságára nagy hatást gyakorol a mérsékelt életmód, foglalatosság, testi gyakorlatok 's falusi levegő. A szoros diaeta mellett elmélkedő életet követő remeték története a szokatlan élethosszúságnak számos példáját mutatja-fel. — A hajdankori bölcsészek közt Arenophiles 106, Dämonax 110, Epimenides 157, Georgias 108, Demokritos 109, Zeno 100, Isokrates 98 évig élt. Közönségesen kevés aszszony él 100 esztendőn túl; 's mi legkülönösebb, színésznők közt találkozik az igen hosszú életnek legtöbb példája. Lucia még 112 éves korában is megjelent a romai színpadon. Capiola Galeria első fellépte után 80 évvel megbizatott Pompejus elfogadására, 's még Augustus koronázásán is láttatott. — Francia országban a híres Marion de Lorme 137 esztendőt ért-el.

Iszonyú gazdagság példái. — Mellyik szegény legény nem képzelt magának szomorú óráiban határtalan vagyont, 's nem vidítá magát olly ábránddal, hogy óriási pénzhalmokat bir? Sőt maguk a derekabb emberek is, kik mérsékelt jövedelmet huznak, gyakran szokták magukat mulatni illyféle farcsa képzeletek és mértékfeletti tervekkel? 'S miért nem? Valóban, a pénz-kölesönözte földi hatalomban valami szép és nagyszerű létez. Mammon trónjánál történő imádatásban részt vehetni, szerencsével elárasztani a tömeget, és módnélküli köszönetet aratni, valóban nagyszerű gondolat. — Mennyire követi ez álmokat a valóság, következő adatok tanúsítják. Az újabb világ legdúsabb férfainak egyike Wolsey bibornok VIII-ik Henrik angol király kedvence volt. Ezen újabb szerű Crösus 500 embernyi erős kísérettel birt. Közöttük volt tiz lord, 15 levente, és 40 nemes. Évi jövedelme volt olly tetemes mennyiségű, ha nem nagyobb, mint a koronáé. — Ximenes a spanyol minister, a francia Richelieu, Mazarin, és de Reez iszonyatos kincseket szerettek maguknak; például Mazarin 80 millio pengő forintot hagyott hátra.

Rövid idő előtt halt-meg Lithvánia leggazdagabb birtokosa. Három fiasz. pétervári hírlapok szerint 47 uradalmat örökölt 2000 faluval. 60 000 sze-

mélyes férfi rabszolgánál többet kaptak, e' mellett pedig 10 millio koronás tallért készpénzben. Leánya Sapietha herceghez ment nőül, és jegyajándokképpen két millio tallért kapott.

Egész spanyol országban bajosan találhatik város, vagy helység, melyben Medina Celi marquis kastélyt ne birna, annyira, hogy egész spanyol országot átutazhatná (miként Batura herceg Sziçüliát), és mindenkor házában alhatnék.

A' nagy birtokosok között Esterházy hercegeinket sem hallgathatjuk-el. Közönségesen tudva van azon eset Esterházy hercegről, midőn t. i. Anglia legnagyobb juhnyájának birtokosát meglátogató, erősítő, miszerint több juhásza van uradalmaiban, mint sem ama juhászgazdának birkája. Erre felszámítás rendeltetett, melyből a' dolog állítása megvalósult Victoria angol királyné koronáztatása alkalmával Esterházy Pál herceg félmilliónyi értékű ruházatot viselt.

Nem kevésbé ismeretes Demidoff orosz családnak tömérdek birtoka, részint földben, részint bányákban.

Ázsia fővárosaiban szintén halmozvák töméntelen kincsek. Nem szándékom a' kalifák mesés gazdagságait említeni. Ujabb időkben Nadir Schach Delhi elpusztításakor 780 millio pengő forintnyi zsákmányt hurczolt haza; 's tavali évben egy indiai Radschah leánya házasságakor (valamint a' „Panorama des Universums“-ban olvasható volt) a' kolduló braminok között fél millio forintot osztá-el alamizsnaként!

Többször tétetett már említés az amerikai Asztorról, ki 20 millio dollarnyi értékű vagyont hagyott maga után (egy dollar 2pö forintra tehető.) Nem halt ugyan még ki a' gazdag amerikai nagybácsik unokáinak faja: de a' nagy-lelkűség, melylyel ök istenekként áraszták-el az éhezö europai szerető párokat, és mythossá vált.

Nehogy nagyon is sovárgókká váljunk, néhány classicaí példákkal fejezzük-be rövid vizsgálódásinkat. Crösus, kinek neve mindenrendkívüli gazdagságú embernek számára appellativummá lön, az akkori pénzkelet szerint 17 milliót birt falusi birtokokban 's rabszolgákban.

Seneca, a' philosoph, 35 milliónyi értékű vagyonával könnyen bölcselekedhetett. Éppen ennyit birt a' jós Lentulus is. Tiberius 236 milliót hagyott hála után. Valóban mesterség volt ennyi pénzt szerezni; de nagyobb mesterség volt, hogy Caligula öcsese 12 hónap alatt egész örökségét elpazarlotta. Antonius a' nyilvános pénzekből 1470 milliót költött-el; Apicius 5 milliót csak ivásra költött; 's midőn már nem volt egészen egy milliója hátra, megmérgezte magát, mivel illy csekély mennyiségből nem élhetett. Caligula egy ünnepelet tartott, mely 800.000 forintba került, és Lucullus asztala naponként általán véve 20.000 forintba került pengőben.

Illy öszvegek látására elszédül a' fej, 's bámul az ész. Én tehát befejezem az egészt, és szerényen megelégszem Milo adósságaival, melyek mintegy 60 milliót tesznek.

B. J.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap május 2^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZAG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Beregh vármegyei oroszok.

(Öltözetök rajzképével együtt *)

Alkalmasint egy megyében sem ölt magára olly különféle alakot a' természet, mint Bereghben. Ennek ugyan is alsó része termékeny rónaság, éjszaki felét ellenben kopár hegységek zordonítják: amazt magyarok, ez utóbbit oroszok, másképp' rusznyákok lakják. Ezek leírásában tehát kizárólag a' rideg felvidékre kell szorulnunk. Előre kérjük a' kegyes olvasót, hogy, midőn e' nép ábrázolata miveltt izlésével 's a' magyar honfiak felőli szép képzetével netalán ellentétben leend, ne feledje, miként itt nem gyönyörködtetni 's nem kérkedni akarunk hazánk fijaival; e' sorok czélja, az olvasót hazánk számos népe közül a' legnyomorúbb, legegyügyűbb sarjadéknak szánakozásra méltó állapotjával megismertetni. Mielőtt azonban e' kellemnélküli népleíráshoz kezdenénk, úgy vélem, nem leend érdektelen, gyönyörködni előbb azon vidék szépségeiben, melly ez oroszoknak lakásul szolgál.

Munkács környéke a' haza legkiesb vidékeinek egyike. Országszerte nem látni olly gyönyörű hegyet, mint mellynek tetejét a' munkácsi vár koszorúzza. Terjedelmes rónán magányosan, elszigetelve, gömbölyű kúp-alakban nyúlik felfelé mintegy 240 lábnyi magasságra; alatta éjszakra, csillogva hömpölygeti hullámaint a' sebes Latorcza; délfelé ligetes rónaság, gazdag szántóföldek területnek-el; nyugotra és keletre viruló szőlőhegyek, éjszakkelet felé pedig rengeteg bikkes, tölgyes hegysorok körítik az igazán édeni környéket. Nincs ember, kit e' vidék látása bájos öröme

*) A' Regélő mellett mindedig honunk pórnépe öltözetének ismertetéseül következő képek közöltettek: 1) Pest megyei parasztok. 2) Bács megyei pórok — 3) Debreczeni köznép. — 4) Kelemeniek Szerémben. 5) Muzslai köznép Esztergom megyében — 6) Érsekújvári köznép Nyitra megyében. — 7) Pogrányi köznép ugyan ott. — 8) Eger vidéki lakosok Hevesben. — 9) Trencsin megyei köznép. — 10) Bölecskei köznép Tolnában. — 11) Szentjános köznép Moson megyében. — 12) Rábaközi földnép. — 13) Beregh megyei oroszok.

nem ragadna; egyedül a' bús foglyok képzete hint fájdalmas érzelmeket a' szánakozó kebelre.

A' vártól keletre, félórányi távolságra fekszik Munkács város, egyike hazánk első mezővárosainak. Itt még magyarok laknak; de a' szomszéd falutól ejszagnak, az ország határaig, mindenütt csak oroszok. Munkáctól északnak Szolyvárra vezet az országut, különféle alakú, de még mindig szelid idomú hegyek között. Ugy tetszik, már bucsút vett e' hegyek közt az utas minden kellemes tájtól, 's várakozását csak a' rideg jegesekre mereszi; midőn véletlenül meglepetik a' meredeken lelejtő hegyoldalak közt kieső táguló szolyvai völgytől. Keletre csalják szemeit az egekre nyuló hegyeken kékelő erdőségek, sokféle vadak sűrű tanyái. Itt, Szolyvához egy órányira, lombos ligetek közt fekszik egy falu, híres ásványos fürdőjéről, melyet nyaranta számos vendég látogat-meg a' szomszéd megyékből. Híres a' szolyvai savanyú víz is, leginkább azon különös sajátosságánál fogva, mi szerint az be nem dugott edényekben is erejét soká nem veszti. Mi okból azt hordókban bőven hordják Zemplénbe, Szabolcsba is. Szolyvától távozva, eltér az országut Latorczától is, melyet eddig mindenütt követte, és egyenesen éjszakra fordulván, keskeny hegyszoroson keresztül Polena, Uklina és F. Hrabonicza falukra vezet. Po.enáig még a' tengeri (kukoricza) ugyan megterem, hanem ezentul egyedül zab 's burgonya a' közönséges természetmény. A' vidék zordonsága mindinkább érezhető; a' hegyek fokán észlelhető azon vonal, mellyen felül már a' tenyészetnek nem igen kedvez a' levegő. — Hraboniczát elhagyván, nem sokára a' zsdenyovai völgybe ér az utas, melly ismét meglepő és sok tekintetben jeles látvány. Itt három völgy, 's mindegyikből egy folyó jön össze. A' nyugotra nyuló völgyben, honnan Zsdenyova vize ömlik, fekszik szintén Zsdenyova nevű falu sudaras fenyvesek között. E' rengeteg erdőségben roppant nagyságu fák koszorúzzák a' szédítő magasságra emelkedett hegyeket, úgy hogy itt 36 ölnyi magas fenyőt látni éppen nem ritkaság. A' sötét sudarak alatt pedig nagy számmal tanyáznak a' nyulak, farkasok, őzek, szarvasok, medvék; úgy hogy a' zsdenyovai erdőmester őzhússal akár-mikor jól tarthatja az utazó vendéget. Mert meg kell említenünk, hogy e' vidéken az utazó ne keressen vendéglőt: a' csapszékekben pálinka-, néhol bornál vagy sernél egyebet nem kaphat. E' helyett az uradalom jótékonyaságából bizvást beszállhat akár-mellyik tisztjéhez, és szívesen fog megvendégtetni; mert a' tisztnek minden személy jó tartását az uradalom szabott ár szerint szokja megteríteni.

Az éjszakra nyuló szűk völgyből a' Latorcza rohan-le, 's hol Zsdenyova vizével egyesül, ott az északi parton dél és keletre függőlegesen leszakadó szömeg - (granit)szikla tornyosodik tetemes magasságra. Keleti oldalán nyomban más magas hegy emelkedik, 's ez keletre, amaz pedig nyugotra végetlenül elnyulik, úgy hogy a' két hegy közötti nyílás, mellyen Latorcza alig onthatja-be vizét, egyetlen kapu e' részről az országba. Önkénytelenül azon következményre vetemedik itt az észlelő, mi szerint a' két hegység hajdan egy volt, 's csak Latorcza fűrészlé azt ezredek folyta alatt ketté. — Innen a' szűk hegyszoroson más, ezt keresztbe átvágó völgybe jó az utas, hol egyszersmind háta mögött hagyja a' magas hegyeket, előtte amazokhoz képest csak dombok — mindazáltal ezek is jó nagyságúak — nyulnak-el szerteszt, az orszoknak szántóföldekül szolgálók. Ki e' völgyben, eltérve az országról, keletre F. V e r e c z k e felé veszi utját, nagy domborokon keresztül három óra alatt, egy mély völgyben, délkeletre nyuló jegesek tövében fekvő Volócz faluba érhet, hol a' meredek ormok közepette nagyon szűk a' kilátás még az égre is. Csupán a' jegeseken fejező havat, melly csak igen tikkasztó nyárban olvad, 's mély völgyekben akkor sem enyészik-el, kopasz ormokat 's a' hegyoldalokon csörgedező patakokat láthatni. Sőt szokszor ezt sem: mert nedves időben a' hegyekből gomolygó sűrű füst mindent elzár a' szem elől. Tudniillik e' vidéki hegyek alkotó része mészföld, miből nedves időben sűrű fejező füst fejlődik-ki. A' havasokat itt alpeseknek hívják, egyébiránt B r s a v a vagy P o l o n i n a név alatt ismeretesek. Tetejükön, hol fa már nem tenyészik, igen jó apró fű terem, mellyen az uradalom részéről szarvas marha nagy számmal legel.

E' felvidéket itt V e r c h o v i n á n a k nevezik, hol az egyetlen város Alsó Vereczke, hanem ennek is héti vásárai nincsenek, csak országosak. Ez Munkácshoz 7 mértföldnyire kisebb, erdőtlen hegyek között, három völgyben elnyulva fekszik, és (az uradalom, harminczad 's vármegye épületeit kivéve) csupa favis-kókból áll.

(Folyt. következik.)

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

(Folytatása.)

A' herczegnő úgy fogadá őt, mint nő, ki szánakozás által férfit fél megszegyeníteni, 's ohajtja, hogy erre ne is legyen szük-

sége. Ha az atya igen figyelmes fogadásával, udvariságának fölszegével nem egészen érte célját, 's Broninnal érezteté a' két öltöny közötti különbséget, — leánya finomabbul járult a' dologhoz. — Örvendő pillantata, egyenes magaviselete hadnagyt 's közvitézt, szerencsét és szerencsétlenséget egybeolvasztott; a' társalgás a' közönséges lépcsőzeten magasult; mert itt is elsőseget vivott-ki a' társalgás despotai divatja a' szivköltészeten.

„Én itt őrt állok, 's vigyázok az ezredesre! — mondá mosolygva Bronin.

„Majd vigyáztatok én reá, 's megparancsolom, jelentsék, ha jó.“

„Ő olly igen jól érzi magát kegyednél, hogy e' gyönyört senkivel sem akarná megosztani.“

„Atyám 's ön anyja kényezteték-el.“

Bronin a' herczegnőhöz lépett, melléje ült, 's kezét nézé, mely egy csengetyűvel játszott.

„Ő tilt kegyednél lennem; anyám tanácsolja, hogy engedelmeskedjem neki. Kegyed is azt tanácsolja?“

„Atyám meggondolatlansággal vádol — 's fekete szempillái eltakarák szemének kifejezését. — A' közkatona felhevült, 's e' pillanat óta a' párbeszéd élénkült.

„O midőn ön falusi lakunkról emlékezik — mond a' herczegnő, félbeszakítva Bronin felhevült előadását a' mult idők 's első találkozásuk felől — nem kell-e ön szavait, mint szemrehányásokat tekintnem, mellyek ellen nem tudom magamat védni?“

„Szenrehányásokként? — miképp? herczegnő?“

„Atyám azt mondá akkor, hogy én lennék oka — 's a' herczegnő fejét lehajtá, és zsebkendőjének szegletét kezdé vizsgálni. — Talán gondolá ön, hogy azon szerencsétlen ismeretség nélkül velünk 's ama segéddel önnek anyja annyi könyűt nem hullatott volna? — Az ég kedvéért! nyugtassa-meg ön keblemet; vádolt ön minket?“

„Legyen kegyed nyugodt, 's higyje, hogy vannak az életben édes pillanatok, mellyek minden szerencsétlenséget felülmulnak! Azt gondolja kegyed, hogy nincsenek kellemetes visszemlékek, mellyek a' jelen bukásnak élességét eltompítják? — Én emlékezém e' falusi lakra, de csak, hogy minden mást felejtsek; és szenvedtem, de csak azért, mert nem hittem, hogy valaha itt e' teremben önnél lehessenek.“

Bronin a' herczegnő arczára tekintett; — ez a' nélkül, hogy fejét felemelné, a' nélkül hogy legkisebb mozdulatot tenne, egy teljes, figyelmes, kérdő pillantatot vetett reá, mintha még több bizonyítványt, több világoosságot várna — mi e' szeszélyes, vég-

telen, kétkedő nőszivnek olly szükséges. E' pillanatban jelenté egy cseléd, hogy az ezredes az udvarba kocsizott.

Mindkettő felugrott üléséből; de Bronin ismét tüstént leült, elszerűenülve félénk hamarkodásán. — Leült a' székre olly mérészen, olly határozottan, mintha soha fel nem akarna kelni.

„Az Istenért menjen! — mondá nyugtalanul a' herczegnő, hozzá lépve, 's majd az ablakra, majd az ajtóra vetve félénk pillantatit — Istenért siessen!“ ismétlé szorongva.

„Ez herczegnő! a' legrettentőbb pillanat — mondá Bronin setéten, inogva önértet 's függés közt — milly kellemetlen elrejtőzni!“

VIII.

„Kegyelmet nyer! — mondá a' herczeg egy délután nehéz testét pamlagra vetve.

„Kétség nélkül kegyelmet nyer! — hiszen nincs reá példa“ — határozá az ezredes, fényes vállrózsájára tekintve.

„Kegyelmet nyer! — susogá az anya, midőn késő estve imádságos könyve kapcsait összenyomá, 's a' méctől gyengén világitott szentképre tekintett.

„Kegyelmet nyer! — gondolá a' herczegnő reggel tükre előtt, estve zongorájánál, 's félig álonba merülve, ágyán. — De nem nyugtatva-meg ez egyszerű gondolat által, egy másikat tett utána, hogy előre is izelhesse a' tökélyes boldogságnak néhány pillanatát, melly a' női fő és szivben olly összhangzólag, olly szépen rendelkezik.

„„„Atyám megegyezik!“ — tevé utána; 's ezért a' kegyelmet olly bensőleg, olly nyugtalanul, olly fiatal hévvel kivánta, hogy az anyának tiszteletteljes 's nyugodtabb ohajtása az övé után állt, 's különös ellentétben annyira ékesíté Bronin alacsony állását képze rózsáival, hogy a' tisztí egyenruha bájaiból inkább vont-le, mint adott hozzá. — Ha a' férfi e' nőt magáig letudja szeretni, a' nő felemeli őt maga 's az egész mindenség fölé.

Különben annyira tetszett neki a' közkatonai öltöny, hogy egy napon Bronint kérdezé, miért jó hozzá frakkban 's nem amaz öltönyben. Más körülmények közt a' közvitéz ezt szűkkeblűség szemrehányásának tekinti vala, de köztök már nem létezett választó érzet; 's ezt egyedül hallá tőle, midőn kerti sétaközben szerencsésének mérhetlenségét neki kibeszélni megengedé.

Ezen kerti séták áthathatlan titok maradtak az ezredes előtt; 's a' herczegnek sem voltak mindig tudtával. Pillanatai voltak ezek az őszinteségnek, mellyekhez a' magasztas sziv olly örömet nyomul, 's mellyeket a' fiatal herczegnő drágán fizetett-meg; mert az ezredes mindennapi látogatását folytatá, 's mint Bronin jötevője tolakodóbb lett.

(Folytatása következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

GYÁSZHIR. — Pesten apr. 19-én, élete 66-ik évében vizkórságból szenvedült-el m. Hidvégi gróf Mikó Katalin asszonyság, néhai m Bethleni gróf Bethlen Farkas ur, es. k. aranykulcsosnak özvegye Hideg tetemei a' Bonyhán (Küküllő megye) levő nemzetségi sírboltba vitettek. Kesergik halálát: leánya m. Bethlen Borbála grófné, néhai Malomvizi gróf Kendeffy Ádám ur özvegye, ennek kisasszonyai Hermine és Katalin, — valamint az idvezültnek veje m. Magyargyerő-Monostori báró Kemény Ferencz ur, es. k. aranykulcsos, az erdélyi országos Rendek elnöke.

Időjárat. Aprilis közepétől fogva esőtlen, gyönyörű tiszta, sőt mondhatni rekkenő meleg napok jártak apr. 30-ig, midőn ezt írjuk. A' növények uj tenyészete ennél fogva rendkívüli gyorsasággal fejlett-ki; a' fák virágzása csak rövid ideig tart; a' szőlők hajtásai már igen hosszúk. Vajha ezt az elemek ellenkező hatása miatt megbánni okunk ne lenne!

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Csuda az északi földszarkon. — A' sz. Péterváratg megjelenő „journal scientifique et littéraire“ után a' „London and Paris Observer“ következőt jelent az északi földszark vizsgálatára „Nidjuei-Nitigoiwosnesenk“ kormánya alatt küldött hajócsapatnak tapasztalatai közül, mit a' Münchausiadok közé iktatni érdemes volna. — A' tudósító így beszél. — A' szélesség mintegy 88-ik foka alatt olyat tapasztalánk, mi jelenkori természettudományunkat nem kevésbé gazdagítja. Minthogy néhány nap óta fa szüke miatt tüzet nem raktunk, élestáskámban keresgéltem, 's benne néhány lyoni gesztenyét találtam, melyeket Arago ur emlékül adott volt. Hogy megsüthessem őket, néhány forgácsot takargaték össze. Midőn a' tűz élénken lángolt, olly tűnemény mutatkozott, melly minket legnagyobb bámulatra hozott. A' tűz csak hamar mindig csendesebben égett, mozdulhatlan lett, kéreggel vonatott-be, — szóval, befagyott. Én az erős kérget ketté törém, 's egy darabot szájjamba toltam. Várakozáson felül igen jó ízű volt, olyan mint az árpacukor, de kissé füstös szagú. — Ki ezt mesterséges módon tudná készíteni, gazdag emberré válhatnék. — Nem sokára ezután hasonlóan igen nevezetes tűneményt tapasztalánk. Vettük észre t. i., hogy szánaink mindig nevedőbb gyorsasággal nyomultak előre a' jegen a' nélkül, hogy azt vaskampóinkkal tolni kellett volna. A' rejtvény nem sokára megfejtett. Egyik közülünk elejté vaskampóját, 's azon pillanatban, midőn utána nyulni akart, a' vasszerszám zajos sebességgel ragadtatott-el szemünk elől. Noha ezen arctikai éghajlatban már mintegy megszoktuk a' csudákat, még is nem kevésbé ütközénk-meg e' ritka tűneményen, 's alig lélekzénk szabadabban bámulatunk után, vettük észre, hogy majd csak többnyire vasból készült szánaink is valamely titkos, ellenállhatlan, legyőzhetlen hatalomtól olly módon ragadtatnak tovább, mint a' zuhatag valamely esónakot szokott magához ragadni. — Ekkor élethalálra szánván-el magunkat, az ég kegyelmére bízuk sorsunkat. — Mind ennek okozója az északi földszark magnesi ereje volt, 's kevés óra mulva már egy északi Aurora fényénél földgömbünk legvégsőbb pontján voltunk. — Ez

után az elbeszélő, ki hihetőleg nagy kedvét leli a' yankée-regéken, még sok mindenfélét füllent, p. o. hogy az északi sarknál iszonyú magnés-hegyeket látott, zöld és kék színűket; e' csikos sziklákat óriási zebra hátához hasonlítja, 's mondja, hogy azokon ezer meg ezer darabokra törethettek volna, ha csak szerencsésekre a' mennyei gondviselés által nemleges-magnesi folyamba nem jutnak, melly őket ugyan azon módon, miként oda jöttek, visszavivé, 's így a' haláltól meg is menté. (!)

Jéghegy. — Londonban nem rég megjelent „two years befort the Mast a' personal Narrative of Life at Sea“ című könyvben következőleg iratik le egy jéghegyes sziget. — „Mennyire csak szemünk láthatott, a' tengernek minden oldala indigo-kék színű volt; a' hullámok zajlottak 's a' fény sugarában tündöklöttek; közepökben iszonyú, szabadon uszott jéghegyes sziget, 2-3 angol mértföldnyi kerületű, több száz lábnyi magasságú feküdt. Csucsai 's bogai hóval fedvék; üregei 's völgyei mély árnyékban fekvének. Ez óriásnak lassú mozgalma, alapjának sülyedése és emelkedése, a csucok és bogoknak lebegése 's hajlongása, a' habzó hullámoknak hozzá csapkodása, a' mennydörgéshez hasonló zaj, melly egyes jégtömeg letörése és zuhanása által támadott, e' ritka látványnak borzasztó fenséges jellemet adott, miért azt félelem és aggodalom nélkül nézni nem lehetett.

Földmivelő örültek. Egrue vidékén (Figeac arrondissement), francia országban, három év óta örültek háza van, hol az újabb kornak azon eszméjét, hogy az örültket földmiveléshez szorítsák, valósitni akarják. Tisot ur, a' ház birtokosa, ezt már most medico-agricolar-intézteté akarjakterjeszteni. E' kísérletnek nagyon kedveznek a' szántóföldek, rétek, erdők, téres lakások, mérséklett éghajlat 's egészséges levegő. Habár a' kívánt siker nem egészen következne is e' vállalatból, még is el lehetne érni, hogy a' szerencsétlenek a' szabad levegő 's testmozgás éldelele által sokkal jobban érzenék magukat, mint a' szűk rekeszekben, hol ama jótéteményeket nélkülözni kénytelenek.

Hó-fejérségű fővény. — Grand Bieu-ből (Hainaut) februar 22-ről írják, mlként Bricourt Robert véletlenül faiskolájának felásása alkalmakor egy fővényrétegre bukkant, melly olly tisztán 's vakítólag fehérén világolt, mintha legujabban hullott hóréteget látna. E' találmány a' legnagyobb jelentőségű hasznot igéri, mivel mindenek előtt alaposan remélhetni, hogy finom üveg készítésére nyujtand alkalmas anyagot; másodsor pedig a' nagyobb részeket, és hulladékokat bizonyos nemű edényekre használhatni. De minden esetre a' földészet (geologia) ismét meggazdagittatott, és nem kis előhaladásra számolhatni.

A' legnagyobb gyémánt Portianak szultán birtokában van, melly egy topinnal van megerősítve, (melly 8 ujnyi magas és tölcser-formájú, domború ernyőtlen kalapon áll, mellynek teteje drágakövekkel van ékesítve, és csupán hercegi személyek által hordathatik. Ez a' szultáné, 's aranyba van foglalva; több rendbeli drágakövektől környeztetik, 1 és 1/2 ujnyi hosszú, 1 3/8 hüvelknyi széles és 9/10 hüvelknyi vastagságú, fehér színű és brillant metszésű.

Égés meteoroi testek által. — A' francia tud. akademiának egyik hiteles kutfője jelenti, miként folyó évi februar 25-kén egy meteoroi tüzgolyó egy alma-must-sajtóra ütött-be Cherbourgnál, Chanteloup faluban, és pedig úgy, hogy az épület azon pillanatban meggyuladt, melly gyuladás következ-

tében a két szomszédház is tűzmartalékká lön. Ezen esemény igazolni látszik Arago physicus régibb állítását, hogy t. i. hasonló légi testek által tűz okoztathatik, mellynek további harapódzása tetemes károkat szülhet.

KÜLÖNFÉLE.

Légszesz-világítás veszélyei. — Rövid idő előtt esti 9 órakor egy finom öltözötű uracs st. Martin utszájának egyik ékszerárúshoz jött, arany ümög-gombokat kérvén-ki magának, mellyeket ő minden hossza-b alkudozás nélkül azonnal ki is fizetett. Az ajtónál ismét megállapodván, megfordult, 's az ékszerárust pecsét-gyűrűk előmutatására szállítá-fel, mondván, hogy talán megtetszik neki valamelyik. — A' boltos azonnal legszebb és legdrágább ebbeli áruival állott elő. Az uracs többet felpróbált, áruk után tudakozódék, 's már tárczáját voná-ki egyiket megfizetendő, midőn egyszerre a' légszeszszel világított fényes ékszertár éji sötétségüvé változott; mert a' légszesz-vilárok egyik elaludtak. Az ékszerárus megijedt, azonnal világ után kiáltott, 's a' véletlen esetért ezer engedelmet kért a' vevőtől, kit mindig jelenlevőnek hitt. Végre világosság hozatott; de fájdalom! a' vevő nyolcz legszebb 's legdrágább pecsét-gyűrű társaságában eltűnt. Az utánnyomozások kipuhatolák, hogy azon időközben, míg a' gyűrűkedvelő választását tevő, ennek czinkosa álkulcs segédével a' külső légszeszcsapot oda igazítá, hogy ez egyiptusi sötétségnek szükségképen következnie kellett. — A' kalmárok, kereskedők 's mások, kik légszeszszel világítják termeiket, e' példán okulva, már most tudhatják, mihez tartásuk magukat illy alkalommal, 's miként ragadják nyakon illy szörű vevőjüket, ki kevés frankján több száz forintnyi értékű árút jár vásárolni.

Fiú szeretet. A' „Paisley Advertiser“ apr. 12-ki száma következő példáját beszéli-el a' fiú szeretnek, mellyet a' mellékkörülmények kétszeres érdekűvé tesznek. — Folyó hónapfolytában Tsuschanból (China) egy levél érkezik, melly a' Pasleyban született 's 26-ik ezredben szolgált Valentine György halála felől ada tudósítást. 19 évig volt közkatoná, 's mint illyen 14 - 15 évig szolgált Keletindiában. A' különben birtok nélküli vitéz ez idő alatt több izbeli szállitmány alkalmával katonai fizetéséből maggazdálkodott 73 font sterlinget (730 ezüst ft) legnyájasabb levelek kíséretében küldde szegény özvegy anyjának haza. Midőn minap Singapore-ból Tschusanszigetbe kellett átmennie, 10 font sterlinget vett-fel, mellyeket a' takarékpénztár által küldött anyjához. — Gunyájának eladatásából 10 font sterling 's 10 silling került - ki, mi hasonló honjába utasított. Csak egy tárgyat nem adtak-el (mert ezt Valentine halálos ágyán így hagyá-meg), t. i. bibliája, mellyet biztos alkalom által hasonló anyjának átküldetni kért volt.

Szokás — második természet. — Hogy ez igaz, bizonyítják a' pattantyúsok, kik nyugodtan alhatnak, ha körülöttek az ágyuk dörgenek. Sőt beszélnek, hogy bizonyos gőzgépgyárban egy napszámos nyugodtan alvók egy nagy gőzkatlanban, holott társai a' katlan külsején egész erejükből kalapáltak.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

Beregh vármegyei oroszok.

1841. 35 -dik Regellő mellé.

REGELŐ.

Pesten csőtörtökön május 6^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

(Folytatása.)

Egy reggel a' közkatonának veszélyes vetélytársa szokatlanul korán ébredt-fel; szobájában rendkívüli nagy lépésekkel kezdett fel 's alá járni, úgy hogy minden harmadik lépésre már nem maradt fenn hely, 's Bronint hívatta.

„Nekem önnel beszédem van, barátságos beszédem! — mondá az ezredes, a' b a r á t s á g szót különösen megnyomva. — Hiszen ön látta a' herceget?«

„Anyámnál találtam!« — mondá Bronin lassan.

„Nem sokára szemlét tartunk! — folytatá amaz, pipát töltve — önt a' divisio főnökének bemutatandom.« — Bronin meghajtá magát. — Most szünet következék. — Az ezredes rá gyujtott — 's a' közkatonától a' szoba más végére ment, és félig elfordulva mondá: — „beszéljen ön rólam anyjával.«

„Mit kíván ön?« — kérdé Bronin kettős figyelemmel.

„Én tudom, ön becsülni fogja tudni bizalmamat, 's ezért igyekezni fogok önnek használni; reménylem, önnek anyja nem fog vonakodni, nekem egy kis szolgálatot tenni. — Ön tudja, én gyakran vagyok a' hercegnél, 's mennyire tapasztalhatám, tisztelkedéseim a' hercegnőnek nincsenek ellenére.

A' közkatoná nyakkendőjén rántott, melly megfojtással fenyegette.

„Én megvallom, nem voltak tulzó fogalmaim önmagamról; de az ő barátságos társalgása, különös irántami figyelme — 's ehez — hiszen ön tudja, hogy érdemes vagyok..... Kérem ön anyját, beszéljen rólam a' hercegnő és herceggel.«

A' vörösség kezdett oszlani az ezredes képéről, 's megfordult a' közkatoná felé.

Ez ott állt, szeméit lesütve, ujjait összeszorítva. Az ezredesnek csak hevültsége akadályozá észrevenni, milly nehéz hallani

's hallgatni, midőn egy más azt akarja mutogatni, hogy neki azon nő tetszik, kit mi imádunk.

„Én hiszem, ön anyja közbenjáróm lesz; szerencsém most tőle függ.“

Most a' katonához lépett, érzéssel fogta-meg kezét, és folytatá:

„Többek közt nem lesz szükségtelen megemlíteni, hogy tábornoki rangom küszöb előtt áll. — Igaz, a' hercegnőnek ez semmi; de a' herceg — hiszen ön tudja, a' rang sokat tesz...“

„Jól van, megmondom — anyámnak!“ — mondá Bronin szárazon.

Még nem mult-el egy óra, és Bronin már a' herceg kertjében sétált.

IX.

A' hercegnő sétálni indult, és Bronin elejébe; 's szemei, midőn ezt megpillantá, élénkültek.

„Mi baja önnek? — olly gunyosan néz-ki!“ — mondá tréfálva.

„Ezredesem ajánlja kegyednek szívét és kezét. Reám bizta, kérném anyámat, hogy helyette mondja-el kegyednek szerelmi vallomását. Ő magán kívül van, 's hiszi, hogy kegyedet megbűvölte.“

„Ah Istenem, most gyanitni fogja, 's önön boszulandja-meg magát!“ — mondá színváltozva a' hercegnő.

„O milly szerelmes! 's nekem nyilatkozását egész terjedelmében kelle hallanom, hallgatva kezdettől végig. — Ezerszer gondolám, hogy félbe kell szakítanom; nem keli megengednem, hogy folytathassa, 's meg kell neki mondanom, hogy nem szabad őt kihallgatnom, hogy ő ügyvivőt választott, ki bizományát kivinni tehetlen: de mit tehettem? Lelkem le van nyomva ez egyenruha bilincseibe; 's ő kezét vörös galléromon nyugtatá. Ah hercegnő! milly igen hijjával voltam e' pillanatban a' vállrózsának!“

Nehéz volna leírni a' hercegnő gondoskodását, midőn a' több nemű eszközöket kezdé rostálgatni. Majd az ezredes, majd atyjához akart folyamodni. Hijjába iparkodott őt Bronin e' gondoskodás és részvétől felszabadítani. — Milly csábító a' szerelemnek illy bizonyítványa! 's még is milly kellemetlen az egy férfinak, midőn nő gondoskodik bátorságáról! — Együtt ült a' fiatal pár; — a' napsugarak, áthatott sűrű falombokkal, zöld falat képeztek előttük világosított pontokkal — a' hercegnő és közkatoná — két különös egyén; egy planétának két teremtménye, egy elvétett gondolat által két ellenpontra ültetve, 's még is érzet, összhang által egyesítve, melly közet nem ismer, távolságot nem fél. — Sokáig hallgatott a' hercegnő, 's látszék, teremtő erejét

megegyezteté valamely biztos boldogító eszméért. Végre mintegy félelemtől fáradtan Broninra nézett, 's kimondhatlan barátsággal mondá:

, Istenem! miért tették önt ezredébe!'

Bronin megragadá kezét először, 's erősen nyomá ajkaihoz. — A' hercegnő elpirult, de kezét a' szerelem kényének engedé; 's a' szél széles övszalagját a' közkatona ölére simitá.

Azonban a' nyugtalan ezredes lakából kilépett.

Feltétele fojtogatta, érzelmeinek szabad légre 's a' mérhetlen ég üregére volt szüksége. Utról mellékekre 's innen a' szabad mezőre tébolygott; gyorsan ment, mintha gondolatait kívánná utólérni, mellyek előtte jártak, — mert, ég tudja, hova? 's fáradtan a' herceg laka előtt lelé magát. — Bemenni, vagy be nem menni? — Az illő nyugalmat nem fogja tudni feltartani. Nem volna tanácsosabb a' feleletet elvárni? — De semmi sem oly kellemes, mint a' választó pillanat előtt e' feleletet kitapogatni, a' jövő boldogságról a' szalon többféle csekélységei után gyanítgatni; — 's azután mivel töltse a' rettentő üres időt? hova fusson a' kétségek elől? — Belépett.

A' herceg vadászaton volt; — az előszobában senki. Óvakodva sietett egy teremig, mellynek ablakai kertre nyiltak. Senkivel sem találkozott, 's minthogy illetlennek tartá, a' szobákba tovább nyomulni, egy divanra veté magát.

Sokáig merengett itt; — a' multnak nyugtalan, komor, felhős korszakai vonultak e' képzelet-előtt, és sohajtott; a' kép változott; jelen és jövő virágokkal ékitve lépdeltek elő; és ismét sohajtott; — felkelt a' divanról, 's lassan az ablakhoz járult, hogy egy pillantatával birtokainak részét átnézhesse; illatos, tiszta, gondnelküli szeretet szellőzött-fel a' kertből. Gyengédséggel legelteté szemeit a' tekervényes utakon, hol bájos nejjével járdalni fog. E' rózsabokor, a' jaszmin, örökzöld, 's amott távol ama mély és sötét lugos, mind házas élete titkait rejtegetendik.

Rögtön borzadt össze az ezredes; tekintete merevült, 's ő nyilván, szemének egész élességével fegyverzé-fel magát; valami csilámlott a' lombok közt — olyas valami, mint az egyenruha, 's női öltöny; visszalépett az ablakból, kardjára támaszkodott, 's ujjai, úgy látszék, réz markolatába akarák magukat ásni. — Ez a' hercegnő es Bronin.

Nem ezredes; ez a' sátán, melly mindenféle alakot ölt, hogy tőlünk a' boldogság tartományát elragadja, 's nekünk az életet úgy mutassa, a' millyen, ékesítés nélkül, melly az emberek fejét és sziveit elkábitja — hogy az életet mutassa — hitetlen ma-

solyával 's kétségbe esett pillantatával. — De a' fehér ruha ismét csillámlott; az ismertt napernyő eltakará a' naptól a' barna hajfürtöket; a' vörös gallér, — a' sötét zöld posztó; — ezek mellett nem csalatkozhatik az ezredes; ez ő — amaz pedig — az —

Igen is ezredes, ő az, a' közkatona, ki a' te szavaadra a' villámok dörgése közt nem mozdulhat, 's a' golyók zápora közt félre nem pillanthat; ő az a' közkatona, kinek te apa, anya, élet és halál, ég és pokol vagy. — Te vele, mint hasonlóval társalgottál, kimélted, lelkedet előtte kitarád, és ő tégedet megcsalt, 's a' hercegnő ő értte igyekezett neked tetszeni, és most ott kinevetik ügyetlen szerelmedet. — Hol vannak a' te szolgálat-éveid? — mi értelmök van érdem-keresztidnek? — Smolensk, Borodino, 's Lipcse melletti sebei mind felfakadoztak a' szerencsétlen ezredesnek.

Nézd ezredes! ő kezét csókolja; a' kezét, mely oly szép, hogy innen is megkülönböztetheted fehérségét 's finomságát; nézd, ők egyedül, ketten vannak; senki velök, 's már rég ott lehetnek. — Távolítsd őt el, hogy a' hercegnő még nyomát se gyanithassa — De valljon nem késő-e?

Az ezredes nem tudá, hogy vannak ártatlan éldelgések, büntelen magánosságok. Gyanakodva szívák magukba szemei a' fehér öltöny színét; de nem halványság, mely halál előjele, hanem a' harag vörös színe égett tömött arczain. — Ugy tetszék neki, mint ha a' kertiek a' lak felé közelednének. Kirohant a' teremből; de rögtön megállt; rettentő, óriási, ijesztő volt; — megfordítá fejét; még egy pillantatot vetett — nem a' hercegnőre, nem a' fehér öltöny foszlányira — a' közkatonára tekintett!

(Folytatása következik.)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Beregh vármegyei oroszok.

(Folytatása.)

Az egyenest északra felnyúló völgy végében van *Laturka* nevű falu, honnan a' *Latoreza* első forrása 's neve is szakad; északkeletnek kanyarodó völgyben pedig, az országút mentében, egymást érő faluk terülnek-el egészen az ország határszéleig. Annysira keskenyek itt a' völgyek, hogy bennök csak két ház-sor nyulhat-el a' két hegy tövében; minél fogva itt a' faluk rendszerint egy utszából állnak, melyet mindenütt patak hasit ketté. Minden völgynek ugyanis van saját patakja; 's úgy látszik, az egész völgy nem egyéb, mint a' pataknak hosszú ezredek folytatásában kimosott nagy medre.

Hol az országot még el nem készült, ott a' szekér csak a' patak hosszában mehet. Hajdan egész Szolyvától többnyire arra volt a' szekérút, merre a' patak folyt. Különös, hogy e' vidéken egy kút sincs; mert a' mindenütt fakadozó források elégséges és jó vizet szolgáltatnak. Azonban sok a' zavaros, meszes forrás is, mellynek vizétől alkalmasint a' benne foglalt ibolyótól (jodium) golyvát kapnak a' vele élő emberek. El nem hallgathatom az itteni hegyek azon csekély sajátságát is, mi szerint rajtok, kivált ha eső után a' nap kisüt, annyira csillámlik a' földszin, hogy a' hosszszas ránézés felette sérti a' szemet. Ezt az itt bőven találkozó hegykristály, az ugy nevezett marmarosi vagy cseh gyémánt (dragonitum) okozza. *)

Miután a' nyájas olvasót e' regényes, de mostoha vidékre felvezetem: szemléljük-meg annak lakosait is!

Ősz századokon keresztül sokszor dühöngött pusztító vész a' magyar haza felett; népeit, támaszait örök enyészetbe temette-el; viruló rónait elhamvasztotta; csak e' félre esett hegyek valának képesek az alattok lappangó sarjadékot minden vészözön elől eltakarni. Eredetéről e' népnek bővebben értekezett báro Gaujal a' Tudománytárban; mi azt csak ugy tekintsük itt, miként most tetteleg van. Fájdalom! első pillanatra látjuk, hogy az jelenleg is, midőn a' miveltég istenítő fénye hazánkra már felderült, szinte sötétbe van zárva annak életadó sugarai elől. Hajdanában az ország kínain, de jelenleg áldásain nem osztozva, elszigetelten 's magánosan él, egyedül a' nélkülözésben 's együgyűségében boldog, ha ezt boldogságnak lehet mondani.

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Nászhir. — Szemeréden majus 1-jén kelt-egybe m. gróf Wilczek Henrik Vilmos ur (Hultschini és Gutenlandigr. Wilczek Fridr. cs. k. titkos tanácsnok, a' vaskorona első osztályú lovagja, a' cs. k. fő számadói igazgatóság elnökének és Chorinsky Francziska grófnőnek fija) m. Stainlein-Saalenstein Malvina gróf-kisasszonynyal, m. Paczolai Hellenbach Zsuzsanna báróné, a' k. bajor sz. Anna-kereszt rendje dámájának, 's néhai m. gr. Saalensteini Stainlein Eduard, kir. bajor minister, cs. k. arany-

*) Ezen jegőcze (crystallus) felette szép tiszta feje, 's gyémántként csillog: azonban koránsem gyémánt, még annak salakja sem. Mindkettő a' jegőczeiratban (crystallographia) különböző rendszerhez tartozik: dragonit a' három és egy tengelyű jegédésrendszerhez (systema crystallisationis tri-et mono-axe), gyémánt pedig a' köbörű rendszerhez (systema tessulare). Honnan kitetszik, ha többi ásványtani sajátságát elhallgatjuk 's, hogy ezek egészen különböző testek.

kulcsos és titkos tanácsnok, a' kir. bajor érdemrend nagykeresztese, a' cs. ausztriai vas korona első osztályú lovagja, a' cs. ausztr. Leopoldrend közép, és a' kir. porosz veres sasrend is keresztetésének leányával.

Gróf SZÉCHÉNYI ANDRÁS, cs. k. kapitánynak Damaskusban történt halála felől (miről e' lapok már tudósíták a' t. olvasókat) az Allg. Zeit. következő körülményesb értesítést közöl. — Éppen Dumont hadnagy, hasonlóan Szíriában levő ausztriai tisztnek, e' halálos eset felőli eredeti tudósítása fekszik előttem, melyből kegyeddel néhány kivonatokat közlök, mint hogy azok, már magukban érdekesekek levén, egyszersmind igen érzékeny bizonyítványt adnak ama bajtársi szellem felől, mely az ausztriai hadseregnél kitünően uralkodik. — Széchényi gróf — így a' tudósító — febr. 24-én felébredtekor rosszul létről panaszkodék. Néhány órával későbbben Jochnus tábornoknál rögtöni lázborzongások lepék őt meg. Dumont hadnagy haza kíséré 's ágyba kényszeríté. Könnyebbülés következett, de ismét eltűnt, 's a' beteg bal karja alatti fájdalomokról panaszkodék, mire, akaratja ellen, barátja orvost hozatott, ki azonnal hónaljára borogatásokat 's 25 pióczát rakatni rendelt. — „Midőn én — így ír Dumont hadnagy — a' gyógyászszal elhagytam a' szobát, emez kijelenté, hogy a' betegség a' keleti mirigy minden jelenségét viseli, 's ennél fogva kötelességének tartja engemet inteni, hogy e' házat, mellynek szükségképpen azonnal be kell zárattatni, még idején elhagyjam. Én természetesen visszautasítam ez intést, — az irtózatot hirt közlém az ausztriai consulal, kivel meghatározám, hogy a' beteg, én és amannak szolgálja (egy bécsi berkocsis, Krippel János, ki a' gróft lovászként kísérte) a' házban elzárattassunk. Andor gróf mit sem gyanított betegsége természetéről, de gyakran panaszkodék előttem hónalja alatti fájdalomairól, hol kemény kelevény támadott. Egyébiránt vidám volt, kivált ha szülői 's honjáról beszélt, hova nem sokára visszatérni reménylett. Estve az orvos felosztató labdacsokat adott. Az éj legnagyobb mértékben nyugtalan volt, a' szegény szenvedő szemét sem hunyta-be. — 26-án ismét 34 nadályt raktak a' mirigy-daganatra. A' fő azonban derült volt, úgy hogy a' beteg az Allg. Zeit. lapjaiból általam a' Seri Pervas *) hajótörése felőli tudósítást olvastatá-fel — 3 óra felé (a' betegség negyedik napján) nevedék a' fájdalom, mely a' keléstől a' mell 's hátgerincez felé terjede, 's a' könyök mellett egy másik daganatot képezett. A' gyógyász még mindig lehetségesnek tartá a' mirigy-kelevény felosztatását. Andor gróf maga sem kételkedék felüdülésén, 's a' napot majd egyenesen felülve, majd a' divanon fekvé tölté. Fekvő helyének minden változásakor őt nekem és szolgáljának az ágyból ki vagy be kellett vinni, mert egész jobb oldala mintegy szélhűdt (gelähmt) volt. Szegény barátom közbenkötben 5—10 perczig szunyadozék, de felébredtekor mindig rémitő képek ellen panaszkodott, mellyek őt üldözték. A' gyógyász harmadik látogatásakor e' napon nekem kijelenté, hogy már most keveset remélhetni emberi segélytől. — Mély fájdalommal határozám-el magamat, hogy a' szegény szenvedőt egy lelki atya jóvendésére figyelmeztessem, kitől a' vallás vigaszait fogadja-el. Andor gróf itt is elszánt és férfiasnak mutatkozék, csupán kevés megható szót monda, 's kért, hogy halála felől kimélve tudósítsam kedves szülőit. Ajtatosság 's nyugalommal vevé-fel az utolsó szentségeket, mellyek után többé nem beszélt.

*) Melly hajón, mint tudatik, a' gróf is volt, midőn Konstantinápolyból Kisázsziába utazott, 's csaknem életét veszté már ez alkalommal.

A lélekzet mindig erőtettebb lön; nem halla többé, ha nevéen szállítottott, 's rövid de heves tusa után febr. 28-án jobb életre költözött által. Korán reggel a kedves elhunytak tetemeit esendőségben kelle eltemetni. Fájdalom! nem kísérhetém őt ez utósó utján, mivel szoros veszteglésre vagyok zárva. A' mart. 2-kán tartatott gyászmisén jelen voltak Jochmus tábornagy, minden europai, sőt többen a' török tiszték közül is. Gróf Széchényi Andor a' syriai hadseregnél léte alatt nagy mértékben kötelezé-le maga iránt minden derék katonának tisztelet és szeretetét. Én a' jelen esetet illető okleveleket kiadatom, és (ha a' veszteglést kiállom) Konstantinápolyba jöttemkor általadni fogom.“ — Igy végződik a' derék tisztnek e' szint'olly érzékenyítő mint igen szerény értesítése. A' Damaskusban lakó ausztriai consulnak az óta Bécsbe jött levele említi, hogy Dumont urnak magaviselete minden ottani lakosnak álmélkodását felgerjeszté; 's nem találni szókat maga elszánásának méltólag dicsérésére. Hadi bajtársát, kit ő az előtt alig ismert, feláldozó hűséggel ápolá oly állapotban, mellyben nem ritkán anyák is elhagyják gyermekeiket. Katonai bátorság oly közönséges dolog, hogy már alig nevezhetni azt különös jelenetnek; de illy nemű erkölcsi bátorság az emberi természet legszebb bizonyítványainak egyike, a' legritkább nemű lelki virág; 's maga Krippel bérkocsis is nem kevésbbé bámulandólag jelenik-meg.—E' czikk olvasói bizonynyal örvendve fogadják a' hirt, hogy Dumont ur 's a' szolgálta 10 napi veszteglés után még mindig tükélyes egységben voltak.“

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRRSZEKRÉNY. — Apr. utósó napjaiban a' rendkívüli hévséget északnyugoti 's délkeleti szelek enyhíték; 's ez okozá, hogy estve 's éjjel, valamint hajnalban a' nappali melegséghez aránytalan hives idők jártak. Ezt különösen tapasztaltuk majus 1-jén; mert ekkor a' kora reggeli órák érzékeny hivesek voltak, habár azokat ismét tiszta meleg idő követé is. E' napon a' teljes pompájában kifejtett zöld természet kellemeit nagy számú budapestiek éldelék a' két város különféle mulató helyein.

BUDÁN, apr. 29-kén éjjel tizenkettőfél óraker a' halászfővárosban ott, hol a' jégvermek vannak, tűz támadván, egy ház elégett. Mondják, hogy egy kocsis az istállóban égett gyertyát el nem oltván lefeküdt, 's a' gyertya közelében volt széna lángot fogván, a' szerencsétlen esetnek oka lön.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Bogarak vándorlása. — A' bogarak vándorlásai közt a' vándorsáskákét (grillus migratorius) legnevezetesbnek tekinthetni. Csaknem hihetlen, hogy ezen állatok közül milliók jöttek tatár országból a' nyugoti tartományokba, sirjokat ott lelendők. Ugyanazon faj Ászia 's Afrika más részeiben pusztító országos csapássá lett, 's valamint mindenhol terméketlen vidékeken, nagy falkákba összeverődnek, 's onnan az éhségtől kényszerítve áldottabb tartományokba mennek. Igy Patagonia síkjain is majd minden évben vándorsáska-csapatokat találni, mellyek északra zarándokolnak. Ugy látszik, hogy valamennyi egy azon nemhez tartozik, mellyet Oken kereplősáska nével

igen helyesen elnevezett. Rőptükben távulról vörösbarna felhőhöz hasonlítanak. 's könnyű szélről segítettve egy óra alatt 2—3 német mértföldnyit haladnak. A' főtömeg szokásszerint 20 lábnyira van a' föld felett, 's 2—3000. lábnyi magasra terjed. Neszők siketítő 's a' szélnek hajókötelek és vitorlák közötti csörgéséhez viharnapokon hasonló. — Hasonló, de hihetőleg más okbólí vándorlást lepkék részéről Fitz-Roy kapitány vett észre közel San-Blas öbölhez, mintegy a' déli szél. 41.º alatt, midőn Beagle a' parttól néhány mértföldnyire vala. Felhőtlen ég, nagy hőség 's a' látkör különös sugártörése mellett egymást felváltó léghuzamok emelkedtek, 's a' hajó számtalan fehér lepkecsapatba volt rögtön beburkolva, mellyek, mennyire a' szem elérhetett, elvált seregekben terjedének - szét. Északnyugoti szél hajtá őket, és sűrűen hulló hópelyhekhez hasonlítának. E' seregek több nemből állának, de a' legnagyobb rész a' goli as edusa-val látszék rokon lenni. Azonkívül néhány raj 's méh is volt köztök, és egy szép cserebűly (*Calosoma inquisitor*) a' hajóra esett. Igen valószínű, hogy ez állatok szintén éjszakra vándorlának, 's a' rögtön beállott léghuzam által irányukból kimozdítatva a' világtengerre fuvattak. — A' lepkék hasonló vándorlásait, de más bogaraktól nem kísértetve, Brazília őserdeiben is a' déli szélesség 15.º alatt venni észre. Száraz időben hihetlen csapatokban délről éjszak felé huzódnak, de nem összeszorult falkákban, hanem inkább gyéren: ellenben 3—4. hétig olly szakadatlanul, hogy a' tova vándorló sokaságról fogalmat alig képezhetni. Minden reggel 9 vagy 10. óra felé kezdődik, 's mintegy 4 évig tart a' vándorlás. E' csapatok többnyire különféle nemből állnak, mellyek közt *colias godarti*-, *castnia Euphrosine*-, *fecskefark*- (*papilio Manlius*), *czitromredőző*- 's másokat venni észre. Mindnyájan egyazon irányban utaznak; utjáról egy sem tér vissza, 's a' kitüzött pályáról misem vezetheti félre. Nehéz meghatározni, mi okozza e' vándorlást, hol kezdődik, 's hol végződik az? Déli térítőtől az egyenlítőig ez időtáiban teljes pompával diszlik a' növényország; számtalan kacsfű jó illattal tölti-meg a' léget, 's a' virágok szingazdagsága fényével vetélkedik a' vándoresapatnak, melly hihetlen könnyűséggel majd favágott vidékek, majd őserdő sűrűje fölött tovalobeg. Táplahiány e' vándorlásokat nem okozhatja, 's azok vagy szaporitással vagy *cosmicai* okokkal vannak összefüggésben, mit csak hosszabb ott tartózkodás által lehetne meghatározni. Mit Braziliáról tudunk, az csak egy része a' héjnak, nem mag, hüvely, nem szellem, melly azt élte. Egyes kitünő képek kínálkoznak a' vizsgálónak 's kedélyét csaknem folyvást foglalkodtatják; de a' számtalan közélettag, mellyek a' részeket egységgé alakítják, hol minden porocska mást föltételez, eltűnnek rövidlátásunk elől 's minden természetbuvárnak lehetlenné teendik, hogy helyes festvényt készíthessen e' csuda-országról.

Uj barlang Posilippo mellett. — Posilippo délkeleti lejtőjén zem rég uj barlangot fedeztek-föl, melly igen mélynek látszik; nyílása 16 lábnyi széles és 45' magas, mintegy 34re föld- homok- és halmazsal telve. E' barlangot, a' régiek bizonyosan ismerék, mert abban kőfalmaradványokat 's 12 megcsontított óriási szobort, a' halmazban pedig néhány romai 's görög pénzét találtak. E' barlangot saját költségén a' kormány hihetőleg kiürítetté.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap május 9^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' h a n d z s á r.

(Vége).

X.

„Egy lépést sem! — sehoiva nem kell őt bocsátni! — kiáltá az ezredes segédjéhez. — Még ma gyakorlatra, 's holnap hozzám kell őt rendelni ordonanczra!”

De e' szavakban valami vad, titokteljes volt, mintha egy phantomhoz intéztetnének; mintha az ezredes segédje mellett valakit keresne, utána nézne, 's hozzá még e' szavakat riadná: „fogom tudni magamat közéd 's közéje állítani; általam nem fogod látni a' gyenge kacsókat, a' tiszta napot, virágokat, hajnalfényt, 's az ígéző mosolyt. — Én meg fogom neked mutatni, az arcz milly halvány, milly beesett, a' szemek milly lankadtak lehetnek; — nekem nem kell cselködnöm, 's csalnom, nyakadra borulnom, kezedet elragadtatással szorongatnom; — nekem nem kell magamat tetettni, behizelegni, hogy téged becstelenitselek, reád egy szegleten leskődhessem, 's egy sötét éjjel hozzád lopózdhassam; — te enyim vagy a' tisztanap világánál, mindenek szeme előtt.”

A' gyakorlat roszul ment. Az ezredes annyira elégedetlen volt, hogy dühét lován csillapítá; ingereltt figyelmét különösen azon osztály rendtelenségére intézé, hol Bronin félig gunyos, félig keserű mosolylyal fegyverben állt. — Mi sem volt jó. Nem álltak szabályosan; a' homlok ingott; a' lépés rövid volt, lomha; a' pillanat nem elég gyors. Mindenütt hiányt látva, lovát kegyelem nélkül sarkantyúzza, mindig egy oldalt keresett, és akármerre tekintett, tűzszikrázó szemeknek iránya nem változott.

„Nem kell inogni! — kiáltá Broninra tekintve — igazítani őt!”

Az őrmester hátra kihajlott, 's Broninon könnyű lökést tett botjával. — Ez elsápadt.

Valóban kiállhatlan, midőn a' gyakorlat roszul megy; 's ti érteni fogjátok, hogy az ezredesnek vesztetni kelle béketűrését, midőn sebesen vágatva mesterileg éppen Bronin előtt állítá-meg lovát.

, Millyen testállás ez? lehajlott! — őrmester ur, igazítsa őt! — a' térdet előre! a' vállakat egyenesen! a' mellet ki!

A' főnök szavai roszt hatást tettek; a' közkatona ajkai reszkettek, 's egész arczán ez egyedüli jelensége volt az életnek, 's annak egész vad heve szemsugaraiba gyült össze. Bennek minden feküdt, megvetés, gyűlölség, utálat, 's a' kevélységnek egy neme, mellyet bódult szerelem éleszt, 's mellyben mi az egész világot mint nőszívet képzeljük, 's magunkat minden viszony, minden vetélytárs, minden dicsőségen felül emeljük.

De a' gyakorlati rendezés aligha hozta volna Bronint ez ingerlékeny lélekhelyzetbe; ő alkalmasint gyanítá, hogy haza jöttével miért rendelék őt gyakorlatra. Merően nézett maga elébe, 's kötelességét, anyját, hercegnőt feledve, mondá haldokló hangon: „ezredes! ne kinozzon ön; ez által nem javít ügyén; mondom, ne kinozzon ön!” — Az ezredes nem látott többé semmit; lova félre ugrott, vagy azért, mert nem bírta már kormányozni, vagy azért, mert ki nem állhatván többé a' közkatona tekintetét, megsarkantyúzá azt.

A' disciplina áthágása, mellyen az egésznek jólléte alapul, 's az ezredes titka, ez a' kinzó titok, és ehez még: — „ez által nem segít ügyén” — — ez több volt az elégnél. — Tova nyargalt, vadul kiáltott, 's egy rettentő szó hangzék a' sorok közein. A' fegyver elvétellett a' közkatonától; egyenruhája leszaggattott.

,Elég az ütleget, — bocsássátok! — szabályzá az ezredes néhány percz mulva az egyik homlok végéről. Segédjéhez lovagolt; intett neki; gyorsan 's észrevehető zavarral kiáltá neki: — „gyakorlatra többé nem küldeni; — tehet, a' mit akar, frakban járhat; lehet, hol neki tetszik; menni kell engedni.”

Valami, mintegy könyhez hasonló, csillogott e' közt szeméin. Gyorsan elfordult; sarkantyúit lova oldalába nyomá, 's eltűnt.

A' gyakorlatról haza térve, néhány közkatona a' durva ümögnek a' finom feletti elsőségéről társalgott, 's beszédjüket ama bölcs példabeszéddel fűszerezék, mellyben az éppen multnak egész eseménye testesül; — egy vertt két veretlent ér.

XI.

Alkonyodott.

A' földön egy közkatonai egyenruha hevert, fölötte egy ümög, bizonyosan valamely vad szeszély rohamában felülről hasítva. Pál, az öreg szolga — millyen több alig van — semmit fel nem mert emelni, csak olykor tekintett-be az ajtón, 's már nehányszor kar-öltönyével szárogatá szeméit.

Bronin török divanon feküdt, arcát vánkösba nyomva, melyet a' herczegnő himzett. Ha olykor fejét fel nem emelné, 's ablak után nem nézne, mint ki setétség után lešködik; ha vállalai olykor nem rángódnának, mint ki hátán fájdalokat érez. — hinnők, hogy alszik. — Szolgája már rég beakart jönni; most lassan átlépé a' küszöböt, a' divanhoz közelített, és szorongva, halkal, és szomorúan mondá: ,uram! egy levelke; ön gyakorl... — itt megakadt, 's más irányt adott beszédének — korán reggel küldé a' herczegnő!'

Bronin kinyujtá karját, a' nélkül hogy fejét felemelné; elvév a' levelkét, 's olvasatlanul szétszaggatá. — Pál búsan voná magát vissza, de csak hamar gyorsan rohant-be.

,Uram, a' nagyságos asszony jó!'

Bronin fölgrék, 's kiáltá: — „ne szólj!” — 's merően helyén maradt. Ugy látszék, megijedt. Némelly könnyűtől, bizonyos zokogástól félünk még halálunk óráján is. — A' hir bizonyosan anyjáig hatott, mert miért jönne illy későn?! — Pál öltönyt huzott urára; elveté az ümögöt, világot hozott. — Az anya ajándoka, a' születésnap ajándok, a' becses handsár, falon fénylett. — Bronin pillantata oda hullott, 's megrázkodék.

,Jánoskám, édesem! — kiáltá az anya kivül.

Bronin reszketett, és szemeit nem meré felütni.

,Jánoskám! kegyelmet nyertél! — e' szavakkal 's az ifjúsággal határos gyorság és vidámsággal rohant nyakára. — A' herczeg éppen most kapott levelet Pétervárról, 's legközelebb a' napi parancsban lesz.' — Könyük györögtek-le arczán, az örömi könyűi, — 's csókokkal halmozá Bronin arczait.

Bronint ez öröm, a' sorsnak e' gunyja megnémítá. — Van egy érzet, melly semmi idegen hevülést el nem fogad, mellyet nevezni, részvéttel bonczolni nem lehet. — Az ég kiderülhet; kedvező szelek fúvhatnak; a' vitorlák duzzadtak lehetnek; — de nehéz terhe az érzetnek elmeriti az ember-élet hajóját.

,Induljunk édesem gyorsan; várnak vacsorához; a' jó herczeg pezsgőre hivat; o milly vig ő, és milly vidám a' fiatal herczegnő! — 's e' mellett az anya két-értelműleg mosolygott. — De miért van illy sötét nálad?'

,„Világos van anyám!” — viszonzá Bronin, fejét karjára támasztva.

,Induljunk hát, siessünk!'

,„Én nem mehetek; nekem az ezredest kell látnom.”

,Fj édesem!'

„Nekem sz ezredest kell látnom anyám!“ mondá a' fiú erős hangon, a' handzsárra nézve.

, O ő bizonynyal nem fog azért haragudni. Az ezredes a' milly kedves, olly jó irántad! Holnap köszönetet mondunk neki, 's én imádkozom értte. De mibajod édesem? hiszen te éppen nem vagy vig!'

„Vig, anyám; igen vig!'

,Ej — kiáltá az anya — milly nagyon megszorítád kezemet! — 's indulattal csókolta a' fiút.

Sokáig ellenkezett. — Végre észre vevé az anya a' fiú halvány-ságát, 's bizonyos gondossággal (melly magában mit sem foglalt, mivel az öröm minden más érzetet elnyomott) kérdé: — ,beteg vagy édesem? mi bajod?'

„Sokat jártam ma, 's fáradt vagyok; de ne nyugtalankodj anyám, holnap mindennek vége lesz.“

Az anya elhiszi, hogy a' fiú nem mehet, hogy fáradt, hogy pihennie kell, 's hogy holnap mindennek vége lesz.

,Mit sem izensz a' herczegnőnek?'

„Tiszteld őt, 's köszönd neki!'

A' fiú ismét megfogá az anya kezét, ajkaihoz nyomá, 's ez elhalmozá amazt csókokkal.

„Tehát holnap, édesem, mindnyájan az egyházba leszünk.“

„Holnap, anyám“ —

A' koci elrobogott; mindenhol csend uralkodott; csak az ebek ugatták még itt ott egymást.

„Pál feküdj-le; magam vetkezem!'

Hosszú óra folyt-le, 's hallani lehetett, hogy Pál is alszik.

Bronin néhányszor keresztülhasítá a' szobát, majd az ablakra nézett, majd a' falakra, majd semmire. Rögtön megállt a' handzsár előtt, 's azt szemeivel elnyelni láttatott. E' pillanatban a' köz-katonában nem lehetett többé a' hadnagyra ismerni.

A' handzsár le volt véve a' falról.

A' hold két élesen elválasztott részre osztá az utszát; világos és homályos határán, azon vonalon, hol az életnek vége és halálnak kezdete összefolyt, megjelent, 's ismét eltűnt árnya egy köz-katonának; de őrlépdelt az ezredes szállása előtt. Félelem vagy önutálat — de van valami, mi az embert visszatartóztatja éjjel valaminek orozva tételétől.

XII.

Egyházba harangoztak. Inne volt. Keverve lépdelték katonák parasztok 's parasztnők az uton. — Ennek kalapja mellé volt egy virágbokréta tűzve; amannak öve mellé vagy keblére. Sokan lomhán vonultak az egyház felé, 's nem megindulás nélkül tekintget-

tek a' zártt kocorma felé.— Az idő csudaszép; egyike volt ez azon kimondhatlan pillanatoknak, midőn élni nem tesz egyebet, mint nem emlékezni, nem tenni, nem reményleni, hanem csak lélekzeni, az eget, zöldet, kéket nézni;—egy éldelet, mellyet sem munkával sem pénzen nem lehet vásárlani.

Távulról hat lovas kocsi járdalt elő; belőle egy fényes kalap dült-ki egy felől, 's fehér fátyol lobogott más oldalról. — „Ő excellentiája leányával!“ — susogák sokan. Az ezredes is megjelent. Kilépvé szállásáról, megfordult, és setéten mondá valakihez: „békéltessen-ki vele!“

Ezután az egyház felé fordult; de alig tett néhány lépést, midőn egy közkatona előtte állt, csákó nélkül, nyitott egyenruhában, elidomtalanított, dultt arczczal, 's bal keze rettentő erővel hullott az ezredes vállára.

A' handzsár vasa villant a' nap sugariban, és eltűnt.

Egyházba harangoztak, de senki nem ment-be. Számtalan csoport állt tömötten, élettelenül, merő szemekkel 's ostoba ujságvágygyal. — Bizonyos félénk, alig hallható mozgalom csak azoknál volt észre vehető, kik mások háta mögött állván, igyekeztek e' soha nem látott jelenetet éldelhetni. Némelly tiszték fejét fogták a' szegény ezredesnek, 's az orvos vérrel borítva vont-be egy rettentő sebet. Néhány közkatona ránczigálá 's kötözé a' gyilkost. Ennek halvány arca élénkült, vonaglott élettől, mint egy holt test vonaglik a' galvanicus sziklától; pirosság borítá arczeit, könnyei folyásnak eredtek. — Az egyház lépcsőin két nő hozatott új életre. — Ő oda nézett, 's e' szomorú, szivszaggató hangok: — „anyám, anyám, édes anyám!“ — hasíták keresztül a' levegőt.

Még néhány szót tett utána, de nem lehetett őket érteni, mert könyükkel nyelé-le őket.

Néhány nappal később a' feketével bevontt doboknak tom-pa zugása hirdeté az ezredes temetését.

Bizonyos idő mulva ugyan azon katona-osztály, melly az ezredes koporsóját követé, más foglalkozáshoz készült a' mezőn. Az előhomlokot öt közlegény állt, köztök egyike fegyver nélkül, olly öltönyben, mellynek idoma már nem volt. — Az osztálynoki segéd felolvasott. — Hangzott a' rendező szó: — „nyissatok tagot! fegyvert lábhoz!“ — Gyorssággal osztogattak-ki a' sornak zöld suhogók; irtózva ragadá-meg, és suhintá-el a' levegőbe némelly közlegény; 's bajtársaikkal nevetgélve mondogatták: — „ah, ha neked kellene e' zöld utszát átvándorlani!“

Üték a' dobokat, 's a' szerencsétlent az utzába vezetéek.

Több tiszt elfordult.

A' sorok mögött egy sebész jött, ment, 's közelben egy taliga várakozott.

Nem tudom a' herczegnőből mi lett. Eltűnt, mint jövő, az ég 's más nap homályában. — Eltűnt talán gyásza magányába, — talán vakító 's bódító villámai közt a' fényes világnak. Csak azt tudom, hogy a' faluhoz közeli mezőn egy granit-kő emeltetett vas rostélylyal körítve, hova naponnan sirni járt, 's honnan egyszer irtózatlan rohant-el, mivel ugyan azon kőhez két szolga egy erőtlennült idős nőt vezetett, nyomaival arczán a' legrettentőbb dulásnak — és virágokkal főkötőjén. — Ezen félig holt nő korán ébredt — ha a' tagoknak egy görcsös ridegülsét álomnak lehet nevezni. — E' nő felegyenesedék 's kiáltá:

„Ma Jánoskának születése napja van! Adjatok uj öltönyt, bál-főkötőt; adjatok virágot; nyujtsátok ide a' handzsárt! hadd aján-dékozzam, hadd lepjem-meg vele Jánoskát!“ *Pólya Endre.*

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Az aprilisi utósó és majusi első napokban volt hideg éjek csakugyan deret hoztak magukkal; névszerint majus 1-én 's 2-án, mely a' laposabb téreken a' szülőhajtásokat 's egyéb kényesebb növényeket meg-csipkedte. — Ámbár maj. 3-4-kén borongós volt az idő, az eső azonban 7-ig még nem enyhíté viz után sovárgó telkeinket.

A' vakok intézete felsőbb rendelménykövetkeztében nem sokára ismét Pestre jövend. Számára ugyan azon ház, melyben a' nevezett városban az árviz előtt volt, egy emeletesre építettik-fel Zitterbart építömester ügyelete 's Havas J. ur főigazgatósága alatt. — Szándékban van ezen építés költségrészének némi fedezésére „Pál“ oratoriumot a' nemzeti színházban magyar nyelven előadatni.

A' pestmegyei tisztujítás (maj. 5.) hire már a' határnapot megelőző több nappal is élénk zsbongást hozott városunkba. Legalább már 3-án éjjel minden felé hallottuk a' zenét 's a' vig cortések kurjongásait.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' középtenger melletti sóposványok festő ereje. — Joly ur, ki e' festő erő okairól márt irt 's azt bizonyos ázalékfergeknek tulajdonítá, néhány illynemű állatot élve Parisba hozott. Itt az ismeretes Milne E-duarddal igen erős nagyítóüvegsegedelmével vizsgálván azokat, e' parányok fején két feketés pontot lelt, mellyek ahoz hasonlítanak, mit Ehrenberg szem-nek tart. Szembeszökő a' hatás, mellyet édes viz ezen állatokra tesz; leg-ott csomószerűekké lesznek, 's rendkívül gyorsan és hevesen mozognak.

Ércgazdaság Ohio-ban. — Egy, a' status parancsára tett vizsgálatból kitetszik, hogy e' statusban 12,000. □ mf. köszénrétegekkel van el-látva: 5000 □ mft. azon köszén-területek foglalják-el, mellyeknek közép

mélysége 6. lábnyi, 's könnyen ásathatók. Némely ponton több réteg van egymás fölött, 's vas- és mészkőfekvetek által elválasztvák. A' köszénrétegek ásására kedvezően fekszenek; mert hegyek és szorulatokban vannak, hol kevés költséggel nagy vermek, mély kutak és hatalmas drága gépek nélkül, mellyek Európában 's legtöbb egyesültt tartományban ásáshoz szükségesek, juthatni hozzájuk. Minden □ mf. 6 lábnyi mély köszénréteggel mintegy 6. millio tonnát ad, mi a' lakosok-, ugy a' magánosak- mint gyárbirtokosoknak elegendő leend. Ha kétszerezzük e' mennyiséget, hogy a' status nevedő népessége és ipara szükségéit megelőzhessük, ugy csaknem a' földszínen fekvő köszéntömeg 2500. évre elég lesz. Ha a' nyereményt, mellyet minden négy-szögű pózna köszén ad, 25 centimre becsüljük, ugy minden hold 2000. dollarnál többet hoz-be. — A' hivatalos tudósításból, mellyről beszélünk, kiviláglik, hogy e' status vaskőrétegei rendkívüli fontosságúak 's csaknem felszámíthatlan becsüek Azok gazdagok — nehánya 60. petetis ad—'s könnyen kiásathatók; és mivel a' szén és mészbányákhoz közel fekszenek, könnyen előre láthatni, hogy a' statusra nézve egy legnagyobb, legkimeríthetlenebb jövedelem-forrássá válandnak. Csekély felszámítás szerint egy vaskőréteget, mellyet ásni kezdének, 60 mf. hosszú, 6. mf. széles és 3. lábnyi mélynek mondanak. E' rétegből egy □ mf. melly kerékszámmal 3 millio köbpóznát foglal magában, szintannyi tonna vasat adand az olvasztókemenczéből. E' számot a' réteg □ mföldei számával (360) sokszorozva, csupán e' táj 1,080,000,000 tonnát vagy 2700 év alatt évenként 40,000 tonna vasat adand, olly öszveg, melly fölér a' legnagyobb mennyiséggel, mit Anglia 1829. előtt nyert. E' becsülésből, melly a' dolgok valódi állásánál csekélyebb, kitetszik, hogy a' status e' részének vasérze csaknem kiszámíthatlan idő alatt nemcsak az ország minden szükségének megfelelőend, hanem tetemes kalmárczikket is képezend.

KÜLÖNFÉLE.

Nemes boszú. Következendő rövidke elbeszélés bizonyítványul szolgálhat ahoz, miként lebeg-fel gyakran az emberi szív- szorultság és szenvedély mélytánytalanság és nyomorrali küzdésében az erény hősszívűségéhez.

Torcelli Benedetto kapus volt Signor Bordano kalapgyárában. Egy estén ez utóbbinak távulléte alatt szép pénz-öszveg veszett-el a' pénztárból. A' rablás olly ügyesen végeztetett, hogy legkisebb gyanú sem érhető a' gonosztevőt. Benedetto, ki csupán magánosan vala honn, és kötelességénél fogvást a' ki és bemenőket szorgosan megvigyázni vala rendelve, minthogy csak gyanakodtak rá, de a' bebizonyítás hiányzott, nöstül 's két leányával együtt szidalmak közt a' háztól elutasított. A' szerencsétlenek e' képpen nyomasztó inségre jutottak. Leányainak egyike, ki Caliano haszonbérllövel járt jegybe, a' házasság megsemmisülésekor kétségbeesésből élte legvirágzóbb szakában lett a' halál áldozatja. Éppen midőn a' legszigorúbb tél közepe felé folynék az idő, a' szerencsétlen atya, hogy nyomorral küzdő családjának élelmeztetését biztosíthassa, napról napra a' legszükségesebb ruhadarabok és bútorokat vala kénytelen eladni, 's reggelenként átbarangolá a' bércezek reneteit, száraz gyökereket és ágakat gyűjtögetendő, hogy gyér tüzhelyének élelmet és táplát szerezhessen.

De e' gyenge források is csak hamar kiapadtak, 's az utósó falatig eladatott minden. Nehány nyaláb szalma volt az ágy, mellyen a' kétségbeesett

család a' bizonyos halál elébe nézett; míg végre eljött a' nap, midőn kenyér és lakhely nélkül valának.

E' szörnyű nap előestéjén Benedetto volt urával találkozik, ki éppen vadászatra készült. Ő tehát ennek lábaihoz rogyott; elébe adá ártatlanságát, 's nagyon kéré őt, lenne könyörületes egy éhel halandó család iránt.

De Bordano kérlelhetlen maradván: ,soha sem valék könyörületes gazemberek iránt' — felelettel, tanácslá, éljen ragadozásaiából.

E' szavak szinte megsemmíték Benedettót, kit mondhatlan szenvedései olly mélyen sujtának, és alig tudván haragját fékezni, eltávozik, 's tompa hangon a' fenyegetődzés néhány olly szavait mormogá, mellyeket még a' nagylelkűek kebléből is felidéz a' fekete kétségbeesés.

Ezen heves jelenet után Bordano vadászatát folytatá. Néhány óra alatt körüljárta legkisebb siker nélkül a' hegyeket, és éppen a' hazatérésről eszmélt, midőn rögtön egy pompás fajtyúk szálla-fel előtte. Bordano céloz, lő, 's a' szárnyas meglehetősen távulságban földre hullott.

A' vadász a' lőtt vadnak leeste után az ismert irányban futott a' vad után, 's azt majdnem utól éré, midőn a' hegyvidék közönséges mély utjainak egyikén egy elszáradt fenyőfa ágaiba ütődött lába, melly egy körakást, mint valamely természeti töltést, fedezett. Mindezen darabok a' fa leestével aláhullottak, 's egyike olly tetemesen éré Bordanót, hogy törött lábbal, lelketlenül rogyott a' földre.

A' nap gyorsan látkör alá merült; a' szerencsétlennek ereje megszakadt, és setét gondolatnak engedé tért, midőn a' töredezett szikla-darabok között egy férfit látott haladni. Bordano új reményre ébredé; kiálta, 's az idegen közeledék: de o borzalom benne békülhetlen ellenségére, Benedettóra ismert.

A' félelem és rettegés őt olly hathatósan zavará-meg, hogy jégkezeivel a' közeledő felé irányzá csövét, ki ezer akadály és gáton tört-át, halálos ellenségét segitendő. De a' természet engedni vala kénytelen 's lázas felingerülésnek, 's mire Benedetto a' szerencsétlenhez elért, amaz elveszté öntudatát.

Az éj már beállott, midőn egy bágyadt utazó, mereven 's hihetőleg holt testet czipelve vállán, a' gyár kapujánál megállapodott. Itt letévé terhét, és éppen bebocsátásért akart kopogatni, midőn a' földön fekvő szerencsétlen ájulásából felüdült, és siralmas hangon így kiáltott: ,kegyelem, kegyelem, ah mint szenvedék! hol vagyok?' — „Bordano Pietro kapuja előtt!“ — válaszolt az egykori kapus. — „És ki vagy te megmentőm?' — „Torcelli Benedetto!“ — „Halálos ellenségem?' — „Az valék, míg ép és egészségesek valának lábaid.‘

Benedetto ma visszanyeré régi szolgálatát.

B.—

Sokszor lefestetett. Minap Berlinben egy angol jött volt Schrader L. képfestőhöz, 's arcát lemásoltatta — A' szigeti lakos nagy örömet mutatott új képén, jól megfizette, 's elbeszélte, hogy már most saját másolatját 300 képen bírja, és azért utazik a' derékföldön, hogy ön személyének képmásaiából ezer darabot különös képtára számára gyűjtsön össze. — Ezt csak angol teheti!

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaecon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön május 13^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Beregh vármegyei oroszok.

(Folytatása.)

E' vidék pór lakosai jobbágyok levén, természetesen csupán földmivelésből élnek. De milyen földmivelésük, olyan életük. Már a' természettől sovány földdel vannak megajándékozva, 's ha még ennek miveltetése is csak igen félszeg, elgondolhatni, milyen termése is. Verchovinán a' hegyek tetején messze terjengő szántóföldekbe rendszerint zabot vetnek; gabonát, buzát és burgonyát csak kertekbe. Az orosz csak kertjét, melly többnyire nagy terjedelmű, miveli meglehetősen. Házánál levő földjét rendesen mind sövénynyel keríti körül, 's ebben természet mindent, zabon kívül. Ez okból belső telki állományánál kertje nagyobb: következőleg ebből is tartoznak kilenczedet adni. Hallám azonban többször panaszkodni e' jobbágyokat, hogy az uraság az egész kertből, legkisebb ültetményből, még a' hagymából is szed kilenczedet. Valljon igaz-e? A' kiket megszólítottam: miért nem mivelik hasonlóan szántóföldüket is, miként kertjököt, azt válaszolák: hogy marháik többnyire nincsenek, 's kiknek vannak is, a' trágyát az úri földre kénytelenek kihordani. Igaz-e ez is? Annyi azonban bizonyos, hogy az uradalom részéről szép gabona, sőt buza természetik a' hegyeken is.

A' marhatartást szintén igen gyéren üzik, ugy hogy vannak faluk, hol egy parasztnak sincs lova. Ha erre katonatisztek utaznak, előfogatul csak ökröket kapnak. Vagyonos gazda az, kinek ökre, tehene vagy néhány juha van.

Elelmök felől, mint elgondolható, szintén csak sanyarúságot és inséget mondhatni. Rendes eledelök zabkenyér, még pedig sokszor egyéb nem. Nagyobb része kegyes olvasóimnak, ugy vélem, nem látott még zabkenyeret: de ne is vágyják azt látni senki, mert látása elkeseredéssel tölti a' szívet és szánakozással embertársaink és hazánkfijai iránt. Inkább mondhatni azt lepény, mint kenyérnek; mert vékony és lapos, kívülről fejez, de belől sötét

fekete, 's csak a' hosszú zabkorpora sárgul rajta; ize nincs, miként a' taplónak. Süthetni ugyan zabból fejr kenyeret is, hanem akkor kétszer kell azt őrlöni. Itten következésképp' sűtik; korán reggel befűtik a' kemenczét; ha megfűlt, lisztte őrlött zabot szítátlanul hamar felvegyitnek vízzel, 's azonnal beöntik a' kemenczébe, hol az szétfolyik 's csak hamar megsűl. Az orosz azt tarisznyájába veti, és elmegy dolgára, ritkán vivén egyebet magával. Ezt így mindennap kell sűtni; mert e' kenyér más nap már nem ehető; miokból a' kemencze, melly a' szobában van, nyárban is naponként fűlik. Ki hinné, mennyire meg vannak ez emberek az illy kenyérral elégedve? Jobbról mit sem tudván, mást nem is kívánnak. Sokszor láttam a' mezőn oroszokat ebédelni: csak a' magát jobban bírónak hozott felesége valami főtt ételt, miből ő másokat is megvendégt; a' nagyobb számúak azonban csak zabkenyeret ettek, 's bőven ittak rá vizet forrásból. Éppen egyet ismerék, ki magával sem tarisznyát, 's így kenyeret sem hordott, és csak akkor evett, ha másoktól kapott valamit. Okát kérdezém, 's azt vevém válaszul: hogy ő az idén zabot nem vetett, mert földét papjának engedte-át gyermeke megkereszteltetéseért. — Burgonyát itt nagyon keveset termesztnek, mint mondám, csak a' kertekben, 's ezt is még megérés előtt kiszedik, és naponként fogyasztják, úgy hogy télire nem marad semmijök.

Gyümölcsre nézve a' megyének déli és éjszaki végei egyenes ellentétben vannak. Nem hiányzanak ugyan a' felvidéken is gyümölcsfák; de igen csekély gyümölcsöt teremnek. A' szilva őszelő végével kezd érni. Az aratás többnyire azon tájban történik, midőn Hegyalján a' szüret.

Ne gondolja senki: hogy az illy hitvány élelem mellett sovány és szikárnak kell az embernek lenni. Ezen pórok betegségekben éppen nem sinlődnék; legjobb egésségben igen agg kort érnek-el. Termetök többnyire középszerű, alkotásuk izmos, arcaik tömöttek: 's mind a' mellett nem kövérek. A' leányok kiváltképpen izmos testűek; emlőik szerfelett kifejlődvék. Nem annyira testesek az asszonyok.

Öltözetük szintén egyszerű, többnyire saját kezök készítménye. Minden öltönyüket hiven ábrázolja ide mellékelve volt rajzképünk. A' férfiak fejr szőr-nadrágot, sokan báránybőr-ködmönt, és mindnyájan kurta gubát viselnek, melly utóbbi ők ugyan nem szövök, hanem maguk varrják-meg; lábbelijek mindenkor bocskor, mire csak talpat vesznek, 's ők maguk készítik-el; fővegök közönséges, nem igen nagy karimájú kalap; övül szijat viselnek, közepeszerű szélességűt. Elkerülhetlenül szükséges (még mikor alusznak

is) a' nyakukban függő bőrtarisznya, mellyből a' zabkenyérnek nem szabad kifogyni. Dohányozni többnyire mindnyájan szoknak, de dohánynyali bánásuk felette elűtő a' közönségestől. Ők azt nem vágják-meg, hanem levelekben lábszáraikhoz kötik a' bocskorszíjjal (l. a' képen); honnan, ha pipára akarnak gyujtani, késsel csipkedik 's betömik a' pipába.

A' nőnemnek főruhája saját kezök-szötte 's varrta fejrő vászonszoknya, nyaktól talpig érő; ezen két, többnyire szőrből szőtt, csíkos kötényt viselnek, még pedig egyiket elől, másikat hátul. Télente, sőt ha hideg van, nyaranta is, fekete pokróczból varrt hosszú szűk csuhát öltenek magukra. Igen különös az asszonyok fővege: összetekergetnek fejrő vászonkendőt kucsmaformára, 's fejrő tetejére erősen illesztve, főköttő gyanánt viselik (l. a' képet). Tudom, vannak nyájas olvasónéim között sokan, kik a' nőszemély lábán még csizmát sem igen szívelnek; 's ha itt kénytelen vagyok nyilvánítani, hogy e' deli természetű orosz leányok és asszonyok soha egyebet nem viselnek lábaikon, mint bocskort, valljon nem fognak-e álmélkodni? — Ennyi egész ruházatuk, 's ebben sem igen bővelkednek. Czifrázkodni tehát nem igen ohajtnak, 's egész ékességök holmi ragyogó granátokból áli, mellyeket bőven aggatnak nyakukba. Hosszú, barna hajukat két farkocsba fonják 's előre eresztik-le vállaikon.

Meglepetnék mindenki, ha belépne egy orosznak házába, e' földnép együgyűsége, tisztátlansága, 's mindent nélkülözni tudásától. Tunyaságra mutat már azon fonák szokás is, mi szerint e' pórok, habár mindenütt lábuk előtt van a' sok kő, házaikat mindig csak fából építik. Ezt alkalmasint csak azért cselekszik, mivel fából maguk is tudnak építeni, kőből pedig nem: fő okát mindazáltal csak a' szokásban kell keresni. Mert ez emberek soha új gondolatra vagy reményre nem vetemednek. A' ház fa-falai mindig vakolatlanul maradnak; reájok rendesen magas szalmafedél emeltek, hihetőleg azon okból, hogy az itt mindenkor nagy mennyiségű hó könnyebben omolják-le rólok. Kéményt a' házakon nem látni; azt csak egy lyuk pótolja. Az egész épületnek többnyire csak egy osztálya van, mellynek nagy részét a' mindig fűlő 's konyha gyanánt szolgáló kemence foglalja-el; mi okból a' szoba falai általában kormosak. Egész butor többnyire csak karókra vertt deszkákból készült asztal-, lócza- 's néhány ágyul szolgáló deszkából áll. Párnáik csak vagyonosabbaknak vannak; a' többiek nélkülözve minden ágybelit, nappali ruhájokban alusszák keresztül az éjeket. Ámbár marhák számára ólaik vannak, még is szokás a' szoba egyik szegletében borjút vagy más házi állatot tartani.

Ezekből kitünő ezen emberek pénzbeli tehetsége, igyekezete és szorgalma; kitünő, mekkora kincse fekszik a' hazának e' népében. Innen egyszermind következést huzhatni annak szellemi miveltségére, mit a' külső jellemzet elmondása után, itt részletebben akarunk taglalni.

A' vallásra nézve görög e. catholicusok, az Ungvárt lakó munkácsi püspöktől függők. Oktatásukhoz képest vallásosak, ajtatosak, minden boldogságukat a' vallásban keresők. Honnan elgondolható, mennyire hiven ragaszkodnak ők annak szentségeihez, törvényeit fogalmukhoz képest pontosan teljesítők. Három vagy négy napot böjtölnek minden héten, a' mikor, ha éppen volna is tiltott ételök, ahhoz a' világért sem nyulnának. Többen azonban, mint feljebb látók, nem-böjtös napokon is böjtölnek, nem levén egyebök zabkenyérnél. Ha kérdezém őket: miért böjtölnek, — azt válaszolák: mert papjok parancsolja. Csudálatos, hogy a' mit papjok templomban mond, az szent előttük; templomon kívül pedig nem sokat hajtnak szavára, sőt neki még a' tartozott tiszteletet sem adják-meg, mintegy egy okoskodók: ők fizetik, ő szolgájak.

Papjaik az ungvári seminariumban képződnek philosophiát végzetekből. Neveltetésök tehát meglehető; latinul, sokan magyarul is, beszélnek; egyébiránt anyai nyelvök az orosz. Mindazáltal bátran mondhatjuk, hogy találkoznak köztök nem kevesen, kiknek miveltségök felette felszeg, agyaik dúsan sarjadoznak mindenféle előítéletekben. Legyen szabad ennek bizonyítványaul egy elhíresztelt történetet elmondanom. Bizonyos lelkész, miután esőért fogamatlanul többször imádkozék, felszóllítá hiveit: vennék-le a' harangot a' toronyból, 's tennék-le a' patak közepére. A' hivek nagy buzgósággal teljesíték a' bölcs kívánatot. — Mi végre volt ez, ki fejtené-meg? — A' bűbajos atya felült egy nagy könyvvel a' patakban levő harangra, 's feszített fohászkodással szent ígéket olvasott az éghez, mellyeket az ajtatos sokaság utána rebege a' partokon. És — mi csudálatos! — harmad napra bőven ömlött a' kívánt eső. Minél fogva mennyire megerősödött előítéleteiben a' nép, gondolható.

Egyébiránt evvel koránsem czélunk azt híresztelni, hogy e' vidék igaz miveltségü lelkészek hijával van; mert sok, velős tudományosságra kifejlett férfit is kárhoztata a' sors e' nép közé favis-kóba. És általában a' lelkészek ellen nincs mit panaszkodnunk: de ha a' kántorokat, kik egyebütt a' gyermekek nevelői, vesszük szemügyre, akkor szükségképp' fogjuk következtetni: hogy e' föld-nép sötét tudatlanságában még soká fog bolyongani. Itt a' kántorok nem egyebek, mint közönséges parasztok, szerb nyelven ol-

vasni és énekelni tudók, kiket a' többi por, miként másokat, tegez. Ezek tehát nemcsak minden nevelésre, sőt olvasni tanításra is alkalmatlanok. Mi okból Verchovinán hijába keresünk iskolát. Munkácstól felfelé nincs az sehol, csak Szolyván és Vereczkén. Ez utóbbinak tanítóját ámbár professornak hívják, ő még is csak oroszul beszél 's magyarul pár szót. Jelen valék egy examenjén is, hol láttam, miképp' a' gyermekek olvasáson kívül számolni 's vallást tanulnak. Egy nevendék volt csak, ki valamit magyarul is tanult. Hanem ez is csak Vereczkén van, Verchovina fővárosában; falukban a' pórfiú egész életében sem lát betűket. A' nevelésnek legkisebb szikrája sem levén itt, a' gyermekek mit sem tudnak, csak tespedő apjuk nyomdokait hiven követni.

Minden tudományukat Istenről 's vallásról egyedül a' templomban szerzik. Valami nagy épületnek lehetne képzelni azt a' templomot, mellyben egy nép minden tudományát 's mindenkori boldogságát meríti. De ellenkezőt kell nyilvánítunk e' szent hely felől is. Ez is, miként a' többi épület, tetőtől talpig tiszta fa; kívülről vakolatlan, belől azonban mindenféle szentek képeivel felékesítve. Fedele rendszerint három, zsindeles toronyból áll, mellyek között a' középső legnagyobb, a' két szélső egyforma. (Lásd a' képen) Nem minden faluban, hol templom van, lakik egyszersmind pap is; többnyire minden lelkésznek van fióklélsziája, hova ő rendszerint lóháton jár isteni tisztelet kiszolgáltatására. Sőt gyakran látni papnékat is lovagolni a' hegyeken keresztül.

Hogy a' vallás szentségeiről igen félszeg fogalmuk 's természetes nyersségből ki nem képzett szívök van, kitétszik onnan: hogy ők a' házasság üdvözítő kötelekeit becsülni, éldelni, sőt megérteni sem képesek. Vannak házaspárok, kiknek természetök egymással megegyezik, 's boldogul élnek; de vannak ismét, kik hosszszas egyenletlenség után elhagyják egymást, 's csakhamar másokhoz csatlakoznak. Sőt sokszor különös események történnek közöttök, mellyek közül jónak látunk itt egyet kiemelni, melly környékünkön ugyan kívül — Zemplénnek Szt. nevű falujában — hanem szintén oroszokkal történt, 's e' helytt leírásunkban némi világosságul szolgálhat. — Egy orosz, barátját felszólítja, hogy hitesét vele cserélje-fel, mert neki az övé jobban tetszik magáénál. A' felszólított nem idegenkedék a' cserétől, hanem késznek sem mutatkozott egészen; mert a' felszólító feleségének egy foga hibázott. Alkudozás után ez utóbbi egy pár tinóval toldá-meg a' fog hiját, 's a' csere dorbézolás közt a' csapszékben ünnepélyesen véghez ment. E' példát ott helyben mindjárt követé egy más, hol egyik nő nem

vala oly szép, mint a másik, mely hiba 10 forinttal pótoltaték-ki. A' cseréltt házások békével éltek, míg papjok közbenjárására a' járásbeli szolgabíró illő büntetéssel vissza nem utasítá őket előbbi törvényes társaikhoz. Ugy hiszem, efféle történetecskék előhordása nem haszontalanság; mert hiebben festik ezek a' nép vonásait, mint ezer válogatott czifra szó. *(Vége következik.)*

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' középtenger cephalodjai. — Turinban a' Scienziati italiani gyűlésében Verany ur a' geologi osztályban rendszeres táblázatát közlé a' középtengeri cephalodoknak; minden fajt egyszersmind lerajzolva. A' szerző szóval adott magyarázatot a' legnevezeteseb nemekről, 's néhány szép rajzot mutatott, mellyek élő nemek után készítették.

Nevezetes növény Cayenneből. — Melinon fiatal utazó a' parisi muzeumnak érdekes, nagyobbára ismeretlen növényeket küldött. Köztök van egy haraszt is, mellynek gömbölyü, esigaalakúan összehajlott csúcsa 's ennek fölébe konyult levelei egészen kigyófejhez hasonlítanak. Ezen még ismeretlen növény talán valami új nemnek typusa.

KÜLÖNFÉLE.

A' bécsi nagy lotteria-huzás a' két házra majus 1-jén ment végbe. Főnyertes számok: 113.410 nyeré a' két házat, vagy 100.000. ftot; — 307.187 ny. 20.000 ft.; — 285.643 ny. 10 000 ft.; — 90 674 ny. 5.000 ft.; — 159.838 ny. 2 000 ft.; — 261.191 ny. 2.000 ft.; — 316.238 (szabadjegy) ny. 6 000 ft.; — 308 801 ny. 2.000 ft.; — 305.553 ny. 500 ft.; 319.005 ny. 500 ftot. ezüstben.

Rabszolgakereskedés Egyiptusban. — Madden ur, ki nyugoti Indiáról irt korábbi munkáiról, valamint a' rabszolgakereskedés eltörlesztése körüli fáradozásairól ismeretes, a' philanthropoknak azon tiszteletre méltó, ha nem is világértő osztályához tartozik, kik a' néger felszabadítást minden körülmény közt folyvást előmozdítják, 's ha nézeteik a' gyakorlott statusférfi előtt sokszor kegyelmet nem is nyernek, érzeményök legalább felettébb tiszteletre méltó. A' rabszolgabarátok egyesülete által Egyiptusba küldetve, állítólag, hogy az alkirálynak a' rabszolgavadászat eltörlesztését megköszönje, tulajdonképpen pedig, hogy a' rabszolgaság egyes körülményeit kinyomozhassa, a' lettdolgok egész tömegét állítá össze, 's azt az alkirálylyal, igaz, illy dolgoknak nem igen kedvező időkben, azon felszóllítással közlé, hogy a' rabszolgakereskedés eltörlesztése dicséretes előmozdításában tovahaladjon. Milly figyelemre fog jelennen méltattatni, képzelhetni; érdekes marad azonban némi dolgokat az egyiptusi 's török országi rabszolgakereskedésről általában közelebbről megtudni. Annak eltörlesztésére egy könnyen nem számíthatni; mivel a' rabszolgakereskedés, mint Madden ur is megjegyzi, a' kormányra nézve jövedelemforrás: a' cairoi 's alexandriai bazaron eladott minden rabszolgától a' kormánynak egy spanyol tallért 's az országból kivetésekor ismét egy tallért fizetnek. Ki dshellab, rabszolgakereskedő, akar lenni, mint cipész, szabó 's a' t. szabadalmat vált. Hasonló történik Konstantiná-

polyban, hol minden rabszolga árából $2\frac{1}{2}$ petet (*) kell fizetni a kormánynak. Illy körülmények között a kilátás a rabszolgaság eltörlesztésére igen rossz, annál inkább, hogy a mellett néhány alhivatalbeli is nyereményt húz. — Ehez járul, hogy Sennaarban Abyssinia határai felé a rabszolga-vadászat nem hogy megszűnt volna, hanem az utóbbi 10—12 hónap alatt két szabályszerű rabszolgavadászat katonaitáborjárás egész pompájával történt; Sennaarból a rabszolgákat Egyiptusba viszik, s innen meglehetősen nagy számban, leginkább európai hajókon, Smyrna- és Konstantinápolyba. Egy első rendű rabszolgakereskedő pontosan vitt könyvei szerint a cairoi rabszolgavásárra 1839. őszelő 1-jétől, 1840. nyárutó 31-keig 10,000-nél több embert, nevezetesen: Abyssiniából 1700. leányt, 120 gyermeket, 3000. négernőt, 270 négergyermeket, 400 eunuchot hoztak. 5000-nél több néger különféle országból nem hozták tulajdonképpen a vásárra, hanem egyenesen az országba. Legtöbbet közülök katonai táborjárások fogtak-el, s a katonaságot még folyvást rabszolgákkal fizeték. — Cartumban lakik V e s s i e r nevű francia ugynevezett consuli ügyvivő, ki tulajdonképen, mondják, nincs e hivatalban, de legalább címét viselheti, s legujabban becsületrendi keresztet is nyert. Ez nagy telepítvényt alapított, hol nemcsak a vásárlott rabokat továbbküldetésökig tartja, hanem fiatal rabszolgákat is tenyésztet, mert az intézet virginiai rabszolgatenyésztések (slave breeding farms) szerint van elrendelve, s az egyiptusi vásár gyermekekkel innen láttatik-el. Más francziák is egyesültek vele, jelsül T i r a n t nevű gyógyász, ki az intézetbe a megférhatlanítást is behozá, hogy a haremek számára eunuchokat szállithassanak. Előbb e gyalázatos mesterséget Siutban üzik, hol azt Madden ur 1826-ban maga látá. Clot szerint évenként mintegy 300 eunuchot kapnak, mihez 1200. gyermek kívántatik; mert Clot bey ítélete szerint Egyiptusról irtt legujabb munkájában, a gyermekeknek csak negyedrésze éli túl a mütétet. Ha Clot bey adata e halandóságról nagyított is, más részről az eladott eunuchok száma, úgy látszik, kevésre van föltéve. A mütét módja undorgerjesztő. — Záradékul Madden ur a következő pontokat, mint vizsgálata credvényeit említi: 1) Csaknem 15 év mulva; midőn Egyiptusban másodszer jövék, a rabszolgaságot s rabszolgakereskedést változatlanul s fősége egy rendszabálya által sem korlátoitnak találám. — 2) A rabszolgavásárokat négernök- s gyermekekkel úgy elárasztvának lelem, mint azelőtt. — 3) Ugy találom, hogy a rabszolgák kivitele Alexandriából török országba európai hajókon jelenleg nyilvánosan folytattatik. — 4) Azt találom, hogy az ár azoknak növekvő száma miatt, kiket Alexandria- s Cairóba hoznak, s kik 600.—1500 p. (72—180 f.) eladatnak, csekélyebb mint azelőtt. — 5) Ugy találom, hogy a rabszolgavadászatot ön alattvalói, sőt katonái is folytatják; — s 6) hogy e gyalázatos kereskedésből származó roszaak ugyanazok, s hogy a barbar szabadalom, megconkitott teremtményekkel kereskedni, meg van még engedve, sőt felső Egyiptusban a hatóságok által ébresztetik is.

A spanyol királyné a jttatos szelleme. Minap, midőn a spanyol fiatal királyné, Izabella, ifjabb nővérével a Prado felé sétakoeciszást tön, a kocsiban volt Camerera major, Santa Cruz marquisé, észrevevé, hogy a kíséző lovagesapat kevesebb, mint máskor lenni szokott; ez okból a kocsis-

*) Két és fél pet azon vám, melyet Koran szerint az eladott árúkért minden hívőtől vehetni; a hitlenek ötöt fizetnek.

ajtó mellett lovaglott kapitánt, San Carlos marquist, azonnal meg is kérdezé annak oka felől. Ez azt felelé, miképp' kocsizás közben emberei közül néhányat el kellett küldenie, hogy egy lelki atyát, ki éppen feléjük jött 's egy haldoklóhoz a' szentséget vitte, ősi szokás szerint innepélyesen elkisérjék. A' fiatal királyné erre következöleg szóllt: „azt igen jól tetted, marquis; de ez után illy esetben állítsd-meg kocsimat, 's ülted bele a' lelki atyát: mi majd valamennyin a' betegnek lakához kísérvük őt, 's onnan ismét a' templomba, honnan jött. Ez volt anyám azon intéseinek egyike, melyeket Valenciában elbucsuzásakor nekem mondott; 's én azokat jövendőre hiven akarom teljesíteni.“ — Csakugyan ki is adatott a' parancsolat hasonló esetekben a' királyné akaratja teljesítése iránt.

Chinaiak étvágya. — Kétséget sem szenved, hogy minden nép közül a' Chinaiak legnagyobb gourmandok, habár a' kitünő finom izlést nem igényelhetik is. — Canton város utszáin 's nyilvános térein folyvást étekvásár tartatik, hol sokféle olly vad árultatik, melly az europai haut goût kívánatait meg sem közelitné. — Mi sem mulattatja az europai utazót annyira, mint midőn valamelly chinait lát a' város utszáin kutyák és macskákkal megpakott ketreczekkel csatangolni. A' fűrjvadászó kis kutyák egy neme ott különös kedvencz falat gyanánt becsültetik. A' kutyák egész nyugodtsággal hevernek ama hordozható börtönökben; de a' macskák mintegy gyanitva kemény sorsukat irtóztatós lármát csapnak. A' jól hizlatt macskák húsa, mint nemzeti főteket, legnagyobb disze az ottani gazdagok asztalának; a' patkányokat ellenben csak a' szegényeknek hagyják. A' patkányárus hosszú póznákra néhány tuczat patkányt függesztvén-fel, jár kel azzal a' vásártéren. — Azonban a' chinaiak falánksága nem marad büntetés nélkül; mert igen gyakor emésztetlenségben szenvednek, mellyet a' thea sem gátólhat-meg, és a' kutyák is utálják őket, kik husaikat annyira kedvelik. A' kutyák e' gourmandokra bizonyos szaguknál fogva ismernek, 's dühöket ugatás sőt gyakran megharapással is éreztetik velek. — Milly különös ellentét az emberek szokásaiban! — Sok népnél hű barát a' kutya, másoknál tisztelet tárgya, a' chinaiaknál pedig kedvencz falat.

A' távcső feltalálása. — Galilei egy ólomső két végére két szemüveget alkalmazott, mellyek egyik felükön simák valának, míg az egyiknek fele domború, a' másik kivájott vala. Egy szemmel átnézvén azt, tapasztalá, hogy a' tárgyak meglehetősen nagyobbaknak tetszenek, 's jóval közelednek is. Eme kis látszer, melly a' tárgyakat csupán háromszorosan nagyobbítá, diadalt vitt Velenczébe, hol legnagyobb közérdeket vala képes gerjeszteni. A' város legelőkelőbb és legderekabb polgárai csoportosan tolongtak a' művész szállására, a' bűvös erejű látesőt megtekintendők; 's midőn Galilei majdnem egész egy hónapig a' közönséges látványt kielégítette volna, Leonardo Deodati, a' velencei doge, tudtára adá, miként a' tanács felette örvendeni fog, ha illy rendkívüli eszköz birásához juthatna. Galilei azonnal teljesíté pártfogóinak akaratát, kik az ajándokot azzal hálálták-meg, hogy neki mesterségének folytathatását holtaiglan megengedék, és évi díját 520 forintról 1000-re emelték.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betüivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap május 16^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Madrid.

Madridról szállva a' két első tárgy, melyeket előnkbe képzelőerőnk vezet, a' Prado 's Puerta del Sol. A' Prado több fasorból áll, középen kocsiuttal, ferdén nőtt, csucsaitól megfosztott fáktól árnyazva, melyek mellett téglákból épült kis csatorna van, hova bizonyos órákban a' viz csövekkel öntözhetés végett vezetetik, mi nélkül a' fákat por és naphő hamar kiszáritandná. A' sétány Atocha kolostornál kezdődik, e' nevű 's Alcalá-kapu mellett elhalad, 's a' sarutlan barátok kapujánál végződik. De a' szépem csak kis helyre, Cybele- 's Neptun-kutak körül, Alcalá-kaputól Carrera de San Hieronimoig szorul. Itt szalón nevű, székekkel ellátott nagy tér van, 's itt, hol legkevésb árny 's legtöbb por van, szorul össze a' divatszertű világ annyira, hogy sokszor nincs az embernek helye kendőjét a' zsebből kivenni, 's csak lépésről lépésre haladhat a' sokaság után. Ez azon hely, hol a' tovarobogó kocsikat láthatni. — Hölgyeknél kevés kalapot látni; mert csaknem valamennyien a' mantillát, spanyol nemzeti öltözet egyetlen maradványát, hordozzák; különben minden nő parisi divat szerint öltözködik, melyet meglehetősen rosz izléssel utánoznak. A' legyező is arra emlékezteti az utazót, hogy spanyol országban van. Egy hölgy sincs legyező nélkül, 's annak használata, mely őt mindenhova, templomba, sétányra és szalónokba kíséri, olly saját-szerű, a' mozgásoknak olly kinyomatot és kecsét ad, miszerint láthatni, hogy spanyol ország a' legyezőnek tulajdonképpi hazája. Némelly dámának számos válogatott legyezője van; én egy nőt láttam, kinek száz legkülönfélébb alakú 's kelmű, sok drága kövekkel kirakott legyezője vala, 's a' lassú csuszogás, melyet annak szünetlen felnyitása és bezárása okoz, saját-szerű neszszel hat a' sétány zöreijén át. — Mit egy spanyolnó fogalmával külföldön szokás szerint összekötnek, azt Madridban éppen föl nem találni.

A' spanyol nőket rendszeren halvány, hosszú arcúaknak, nagy fekete szeműeknek, kis, egy kissé horgas, orrúaknak 's ama déli sötét arczzszinnel gondoljuk, mellyet a' románcz verse kifejez: sárga, mint a' narancs. Hanem ez arab vagy mór typus. A' madrilena kecses; a' szó teljes értelmében négy közt három bizonyosan szép. Ők alacsony, csinos természetűek, igen fejr bőrűek, gyöngéd vonásúak, többnyire világos gesztenyebarna hajúak, 's a' Pradón nem lehet kétszer fel 's alá elmenni a' nélkül, hogy minden árnyéklatú, a' sötét szökétől legégetőbb veresig, szökéket hetet nyolczat is ne találánk. Sok kék szemet is láthatni, jöllehet ezeket úgy, mint a' feketéket, nem becsülik.

A' madridi manolákat nekem igen dicsérek. Azok már kihaltak, mint Parisban a' grisettek, 's Romában a' trasteverinek. Létez ugyan még manola, de sajátságos jellemét elveszté; merész, festőleges öltönyét nem hordja többé; a' szemszuró színű kabátot közönséges karton felöltő himzetekkel túlterheli, a' durva bőrczipót tafotából való váltotta-fel, 's a' ruházat — hallatlan csak gondolni! — két ujnyi széllel meghosszszabbult. Hajdan ők élénkítették a' Pradót szembeszökő öltözetükkel: most fáradságba kerül őket az alsóbb rendű polgárok és szatócsok nőitől megkülönböztetni. Tiszta vérű manolát Madrid minden zugában, bikaviadaloknál a' „de las Delicias“ kertben, Mevo recreoban, sz. Antal ünnepe alkalmával kerestem, de tökélyeset sehol nem találhaték. Egykor, Rostrón barangoltomban, midőn egy csapat koldúson, kik rongyokba burkolttan uton alvának, csaknem átestem, egy kis magános utzában először 's utójára leltem, a' mit kerestem. — Az nagy, szép természetű leányka vala, mintegy 25 évvel, tehát a' legfőbb korról, mellyet a' manola, mint grisette, elérhet. Arczzsine barna volt; pillantata szilárd és szomorú; szája egykissé vastag, 's arczzvonalalaiban valami sajátságos afrikai fekvék. Roppant hajfonadék, mellyet a' törekvés feketére festeni csaknem kékké tett, környezé fejét, 's nagy fésűtől tartaték; füleiben korallgyöngyecsomók függének; sárga nyaka azonnemű gyöngyzzsinórokkal volt beaggatva, fejét 's vállait fekete bárson mantilla boritá, öltözete, rövid mint a' berni schweicznőké, posztóból 's himzetekkel volt ékítve, és szép, izmos lábszárakat láttatott, mellyek simán ráfekvő fekete selyemharisnyákba valának ölve; czipője, régi divat szerint, fekete tafotából vala; veres legyező lepkeként rezgett ezüstt gyűrűkkel ékített ujjai közt. A' manolák utósója egy utszaszegleten befordult és szemeim elől eltűnt. — A' Pradóban néhány santanderi pasiegát is láttam nemzeti öltözetében. Spanyol országban legjobb dajkákul a' pasiegák elismervék, és szeretetök gyermekek iránt köz-

mondássá vált; öltözetök veres, igen ránczos posztódolmány széles paszománynyal, feketebárson, szintén arannyal szegett derékra való, fejdíszök világos színekkel ragyogó madras, 's mind ezt még tömérdek ezüst czifrázat és játékszer emeli; e' nők még is igen szépek, arcukban meglepő erő és nemes vonás van.

Madridban minden fölött nevezetesek a' vizárusok. Boltjaikban fejtér agyagból cantaro (vizi korsó) van, mellyből 2—3. pohár telik; azután néhány azucarillos (kis, lyukacsos czukorrudacsok), 's néha egypár narancs vagy citrom; mások kis, levelekkel ékített tonnákat hordanak hátaikon; mások a' Prado hosszában zászlókkal 's czimerekkel ékíték sátraikat. E' vizárusok szokásszerint fiatal gallegok, de vannak valencziaiak is, 's köztük hölgyek és kis leányok is. Nemők szerint aguadores- vagy aguadorasnak hivatnak, 's az egész város hangzik éles, szünetlen kiáltásaiktól: agua, agua, que quiere agua? agua helada, fresquita, como la nieve! Ez reggeli öt órától esti tízig tart. Vizen kívül Madridban leginkább használtt elem a' tűz, czigarro-meggyújtásul, 's e' kiáltás: agua és fuego az, mit minden téren mindenkor hallani lehet. A' tüzet kis gyermekek szénnel 's finom hamuval telt csészékben hordják. De ha 9 $\frac{1}{2}$ az óra, a' Prado üres lesz, 's a' sokaság kávéházak- 's botilleriákba sereglik. — A' kávéházak külseje rossz és aljas, de a' frisitők készítmestersége csak spanyol országban otthonos, 's maga Parisban is, hasonlatban a' spanyollal, még gyermekkorú. Leghiresb kávéházak a' Café de la Bolsa, de Carretas-utsza szögletén; Café Nuevo, a' föllengődiek gyűlhelye; a' mérsékelteké vagy Cancrezos de la Levante Puerta del Solnál: a' Café del Principe a' színházhoz közel. Ezek a' leglátogatottabbak, ha nem is legjelesebbek. Ezekben legkülönneműbb 's legkellemesb frisitőket kaphatni, mint bebida heladát, mi különféleképp' vegyittetik, névszerint a' bebida d' almendra blanca (fejtér mandolákból) kellemes ital. Midőn jég nincsen még, agraz-t, éretlen szőlőből készített italt, mellynek egykissé savanykás ize igen kellemes, vagy cervera de Santa Barbarát isznak citromokkal, minek nem kevésbbé jó ize van; vagy orcharias de chufas-hoz fordulnak. Chufa a' mandolához hasonló kis bogyó, melly Valencia környékén nő, 's mellyet italhoz megszáritva és összetörve használnak, mi hóval vegyülten felette frisitő. Azonkívül vannak sorbetesek, jég mindennemű sajt-alakban, tengeri barack-, ananasz-, narancs-, vaj-, 's tojaflan tojásokkal, mellyek a' tyúkokból vétetnek-ki; — spumas-ak csokoládé- 's kávéból; — köpültt tejföl neme, mellyet néha finom czukorporral behintenek, a' barquillos-szal (hosszú szarvakká sodrott ostyákkal)

feladnak, mikkel az italt lassan felszörbölik, 's így a' frisitő hűséget tovább élvezik; kávéit igen ritkán, azt is poharakból, nem csészékből isznak. *(Vége következik.)*

Beregh vármegyei oroszok.

(Vége.)

A' menyegző, mint minden népnél, lakomával megy végbe. Összehivatnak számosan. Eleve esketésre indul a' sereg, honnan, kendőikből zászlókat emelvén-fel, nagy kurjongatással, sokszor zenével, térnek vissza. (Mert meg kell jegyeznünk, hogy a' hangász-szerecsenek e' vidéken nem igen tartózkodnak; és így távulabbról hozatandók). Az ebéd jobbadára sültből, kalács — azaz gabona vagy buzakenyér — és a' nélkülözhetlen pálinkából áll, melly utóbbtól végre mindegyik jó kedvet kap, 's a' rendetlen tánczban untig ugrál. Ha elfogy a' pálinka, vége a' lakodalomnak.

Szükség nyelvöket is érinteni. Ez nem egyéb, mint a' tót nyelvnek különös szőejtése, főleg azon sajátsággal bíró, mi szerint szavaiban annyi mássalhangzó nem jön össze, mint a' tót nyelvben, kivált a' szók elején, és a' lány hangok — péld. ny, ty. — mindig vastagon ejtetnek. Egyébiránt e' nyelv sok eredeti saját szóval is bír; sőt vannak benne tiszta magyar szavak is, péld. marha, csóva, fattyúv fiút jelent. — Általában e' nyelvet hazánkban a' legmiveletlenebbek közé számíthatni; rajta alkalmasint egy könyv sem jelent meg; sőt sok szava van, mellyeket felírni nem is lehet. Különbözik a' zemplini és sokban a' marmarosi oroszokétól. Beszéli pedig, Fényes Elek ur statisticája szerint, 61,291 lélek.

Pár szót még a' belső lelkületről. E' pórok tudatlanságuknál fogva alázatosak, de sokszor hatalmaskodni akarók és vakmerők; engedékenyek, de ha felzudulnak, makácsok, ellenszegülők és szerfelett ravaszok; kebleikben jó, de hideg nyers sziv rejtezik. Talán nem lesz illetlen erre is a' sok példa közül egyet kiemelni. Fontos dolgát panaszolni ment egy orosz az uradalmi ügyészhez, kinek kegyelmét csekély ajándékkal részére vélte édesgethetni. Az ajándék egy pár csirkéből állott, mit a' konyhában hagyván, a' szobában azon kezdé beszédét, hogy ajándékot hozott, többi beszédét pedig olly hosszasan adá elő, hogy a' szakácsnének elég ideje volt a' csirkéket megkoppasztani 's a' tűzhöz állítani. Mint-hogy nem kedvező ítéletet kapott az orosz, a' mint kilépett a' konyhába, boszús pillantatokkal keresgélé csirkéjét, mire a' fazékban ráismervén, onnan kirántá, 's vele elshant.

Ennyivel lefestém a' nemzetséget, mellynek sötét homályban mély tespedése hazánk diszére nem válik ugyan; hanem éppen

azért festém-le, hogy némileg a' hazai közfigyelem elébe vezessem ezen a' hon színe előtt mélyen elrejtett környék léha lakóit.

Illetetlenül nem hagyhatom végül az itteni uradalom ezen vidék szelidítése körüli fáradozásait és érdemeit. Mert ez jövedelmének tetemes részét e' célra fordítja. Merre hajdan több mértföldnyire csak életveszély között járt a' szekér, jelenleg arra jó utak vezetnek; hol a' hegyek tövében ingadozó bokrok közül csak ronda faviskók emelkedének-fel, most ott nagy kőépületek évenként nagyobb számmal diszlenek; a' hegyekről lerohanó folyókon malmok és sokféle gyárak építettek; ha szükség kívánja, 150. ölnyi szélességű hegyek furatnak keresztül, hogy a' viznek kívánt célra rés nyitassék. Mindazáltal kénytelenek vagyunk nyilatkozni, hogy itt a' dicső cselekedetek mindenkori fő rugója az önhaszon. Nem mondanám ezt, ha csak egy csekély iskolát látnék részéről e' nép számára felállítva! Vagy inkább e' tettet mondanám igazán önhaszonra célzónak; mert érinteni sem szükség azt, hogy a' miveltebb, igyekezőbb népből több hasznot lehet venni, mint az elhagyatottból.

A' diszes épületek többnyire korcsmák és pálinkafőző házak, honnan a' gyarló 's mindenre hajlandó orosznak dúsan nyújtatik a' mámorító pálinka. Fájdalmasan tapasztaljuk, mennyire behatottak már ide is e' népmérgező ital kicsapongásai. Mig az orosz csak vizet ivott, jó egészségben, józan fővel élt, és tiszta erkölcsű volt. Most általában első és utósó fillérét az ártékony szeszért adja, hogy általa mélyebben, sokkal mélyebben, mint van, sülyedjen-le miveltt józan embertársain alól. Hajh! az orosz igen hajlandó, nem annyira elhinni, mint tetteleg bizonyítani: hogy „nincs fájdalmasabb semmi e' világon, mint megjózanodni!“ Valóban, ha az annyira elharapódzó pálinkaüzésnek még szabadabb mező nyitattik; ha a' romlékony parasztnak magának adatik szabadság azt határtalan mennyiségben főzni: akkor alkalmasint — e' tekintetben minden esetre — tetteleg belesz bizonyítva: hogy mi azon statusokkal, hol a' népmérgező pálinka ellen társulatok alakulnak, ellenkező irányban hajadunk.

Adja a' mindeneknek adója, hogy, midőn valaki más fog e' pórokról értekezni, addig jobbat, dicséretesebbet terjeszthessen felőlek a' haza színe elébe.

Benczúr János. *)

*) Nem mulaszthatjuk-el legszivesebb köszönetünk nyilvánítását a' tisztelt írónak ezen igen szép értekezéseért. Örömmel tapasztaltuk abban, hogy ő tökélyesen felfogá ezélunk saajtságát illyesek közlésében. Fogadja érette baráti kézzorításunkat, 's kérjük, ha alkalma leend, méltóztassék tőlünk elvitetni az eddig Regélőnk mellett közlött póröltözeteknek valamennyi képeit, diszes folio-kiadásban, hálánk emlékeül. — Vajha hazafiságos példáját többen is követték volna! A' szerk.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — A' jó ég megszánta valahára száraz portelkinket; mert maj. 9 és 10-én éjjel rövid esőt küldé. Az utóbbi napon déltájban dörgés és villám közt jó záporunk volt, melly délutáni 2 órakor megújulván, estig több ízben ismétlődött, 's ez így tartott reá következzet éjjel, 11 — 13-dikig, mi által a' viz után sovárgó már csaknem száraz rétek 's egyéb veteményes földek jóformán megáztak. Vajha ez áldást hozó cseppek ne csak 6—8 hét mulva ujlunának-meg ismét.

A' Dunánk hátára állított hideg fürdők az idén alkalmasint megszapornodnak; mert a' mult héten az aldunai-part mellett két helyen láttunk készülőben; egyiket tavali helyén, a' városkapitánsági hivattal szemközt, másikat alább, a' halpiacson kissé feljebb, Nemeshegyi-háznak átellenében.

A' nemzeti uszóiskola megnyitandását is hirdeti annak tulajdonosa, Kammermayer ur. — Minthogy f. esztendőre heves nyarat jövendölnek, hihetőleg mind az uszóiskolának mind a' hideg fürdőknek nagy kelete lesz.

Az országut és dunaparti utnak feltöltésén és kikövezésén minden felé nagy erővel dolgoznak; mi által valahára eleje vétetik az itt nedves időkben uralkodni szokott gázolhatlan sárnak.

Nemzeti színházunknak, mint értettük, maj. 10-től kezdve Mochonaky k.a. szerződött tagja lön. Rögös pályájára áldást de kivált béketűrést kívánunk. — Az itt közkedvességben állott Váray ur (mult télen a' kassai dalszínészi személyzet egyik legkedveltebb tagja) Pesten van. Ő egyike azon dalnokoknak, kik egyszersmind alaposan tanulták a' zeneművészetet, mi nélkül valódi jó dalnok senki sem lehet. Ha igaz, hogy szava ismét visszanyeré egykori hajlékonyságát, nemzeti dalszínéletünk bizonyosan nyereséges szerzeményt tenne vele, minek sikerültét méltán ohajtja intézetünknek minden barátja.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Gazdag aknák francia országban. — Marnand helységben, Thizy-től (Rhone) két kilométerre, Marnanton folyam által beszakasztott mélyutban nemrég ón-, réz- 's dárdany-aknát találtak. 100 kilogramm ércben vegybontás után 28. kilogr. ónt, 18 kilogr. rezet, 10 kilogr. dárdanyt 's 18 kilogr. más, még meg nem nevezett ásványt leltek; a' maradvány könnyűből áll. A' fölfedeztet akna legalább 112 meternyi, 's az érc tömege hovatovább szaporodik. Két munkás, mint mondják, naponként 15.000 kilogr. termény-érczet keres.

Csillagesések összefüggése az éjszakai fényvel. — E' tárgyról Hind J.R. közleményt adott a' Litterary Gazetteban, mellyből következőket emelünk-ki. — Az őszutói légtüneményekről kérdés, mellynek érdeke a' csillagásvilágban naponként növekszik, mivel további erősítő okok időszaki megújultok mellett hordatnak-fel, megenged néhány észrevételt e' légtünemények valószínű okairól felhordanom. Az utóbbi 10 év alatt a' csillagesés, úgy látszik, őszutó 12-kei 's nyárutó 9 's 10-kei éjeken történt; de sokszor megeseett, hogy e' légtünemények helyett szép éjszakai fényt láttak, 's midőn e' légtünemények leggyakoribbak valának, sok vizsgáló csakugyan állítja, hogy az ég több részén egyszersmind éjszakai fényt tapasztaltak különféle időben.

ő — 1837. szutó 12-én csaknem egész Angliában pompás éjszaki fényt láttak, ámbár csillagesés nem nagy számban jelentkezett. Egy idegen csillagász által felállított vélemény tudományos férfiak közt nagy pártolásra talált E' buvár fölvevé, hogy a' meteorok valami ködös testhez tartozhatnak, mely a' nap körül mintegy 182 $\frac{1}{2}$ nap alatt megfordul 's évi forgásában a' föld e' testhez közel jár. E' véleménynek nagyobb alaposságot adandók két ködös test létezését kell fölvennünk, mellyek közül az egyik nyárutó-, a' másik ősztóban közeledik hozzánk, 's mindkettőnek 182 $\frac{1}{2}$ napi hasonpályájok volna.

Nevezetes ásványok. — Edinburgban tartózkodtakor Agassiz urnak alkalma volt a' muzeum ásvány-gyűjteményét megvizsgálni, 's a' pterichthys vagy szárnyas halak két egészen új nemére 's 8 fajára talált. Egy faj közülök nagyobb a' másikkal; mindeniknek hossza 2—3 hüvelk közt. Ez igen érdekes toldalék egy régibb időszak állatvilágához, ember teremtetése előtti időszakéhoz, 's ha a' csudálatos fölfedezések így mennek, nem sokára az 1500 özvízelőtti állatok száma, mellyeket e' fáradszatos 's tudós geolog már is bir, kétszeresen fog megszapordhatni.

KÜLÖNFÉLE.

Levélhordó kutya. A' derbyi országoton naponként érdekes jelenet tanúi lehetünk. Ugyan is itt reggelenként Worksof falumellett szokta egy derék kutya várni a' derby-i levélpostát. A' conducteur a' leveleket bürzsákba teszi, mellyet azután a' négy lábú hirnök nyakába szokott akasztani, mire ez vágatva Worksofba siet. Ha néha megesik, hogy a' postakocsi megjöttékor a' hirnök jelen nincs, ekkor a' postalegény megfujja sipját, mire azonnal elősiet az állat; mindazáltal ez utóbbi eset ritkán történik, minthogy a' szelid jó állat közönségesen az uton szokott szunyadozni, fejét az üres zsákra támasztva. Ha ura valamiképp' elfeledné a' levelek bürzsákját a' hirnök nyakába akasztani, addig ugat és szűkül, míg eszébe nem juttatta. Ekkor azután egész nyugalommal elballag szokott naponkénti foglalatosságát végzendő.

Cserkesz lakoma. — Longworth, ki, mint tudva van, cserkesz országban hosszab ideig tartózkodott, nemrég megjelent munkájában így rajzol egy lakomát. — Konag bey készen volt elfogadásomra, 's lovat a' vendéglő felé vezetve segített arról leszállnom. Azután a' házba kísért, fegyvereimet önkezével magához vevé, 's azokat a' falra felaggatá. Számomra a' szobaszögben, a' tüzhely egyik oldalán, selyem szőnyeg volt kiterítve; fejénél 's fölötte vákosok voltak egymásra rakva; ezt, egy takarót 's vákosokat a' hadschi számára kivéve, a' szobában több butor nem vala, de a' falak, mellyek a' vendégek fegyvereitől fénylének, nem éppen csupaszn látványt mutattak. Némi ideig kivülem mindenki állva maradt; rövid hallgatás után az üdvözlések történtek, mire ismét szünet következett. Gazdánk azután az előbbkelő vendégeket leülésül meghívá; de őt elejénte sehogy nem lehetett leülésre bírni; azonban ismételt sarkaló meghívások után tiszteletteljes távulban a' földre leguggolt. E' szertartásokat azért beszélem olly körülményesen, mert azzal van cserkesz országban az idegenek fogadatas minden házban kijeleve. A' szoba hosszal alakú, 8 rőfny hosszú 's 4. r. széles; a' falak karók- 's fonadékból állanak, 's minden oldalon világos színű földdel voltak behányva; a' szobaföld kemény föld vala, mellyet koronként megvizeték 's

kiseprőnek. A' gerendákkal háromszögletre megtámasztott szalmafüdél meszsze nyult-ki a' falak fölött, 's nyárban verandah-ul szolgált. A' falaktól körülbelül körközepig mintegy 2. rőfnyi átmérőjü félkörben 's a' földtől 3. vagy 4 lábnyi magasan roppant kandalló emelkedett, föfelé harangalakúan keskenyedett, a' fődél fölött néhány lábnyira kinyulva E' kandallók olly téresek, hogy alig találni egyet is fecskefészek nélkül, honnan a' madarak tűz által nem alkalmatlanítatva folytonos csicsérgésökkel élénkitik a' szobát. A' kandallók azon anyagból vannak, mellyből a' falak; általában minden épület fonadékból áll. Miután némi ideig ülénk, gazdám nagy eszéében itallal kínál, mellyet a' tatárok boza-, a' cserkeszek soatnak neveznek; a' keverék kelesztett köles- és mézből áll, sűrű és ragadós, izlésem szerint kitünőleg émelgős; de ivám azt kedveskedésből gazdám iránt, ki pontosan figyelt rám, meggyőződendő, hogy keveset nem hörpölök-e, 's a' kínálást egész este, a' esésztét kezében tartva, legalább tizenkétszer ismétlé. Az ebéd vagy tulajdonképen esteli, mi fölakomájokat teszi, nap leszállta után hozaték-fel. Állt az számos étékből, mellyeket kerek, majd zsámolyalakú, háromlábú asztalokon egymás után hordának-fel. Számunkra juhot öltek, 's husát tál helyett vastag köleskalácsban hordák; mivel e' kalács puha és nedves, szükséges alakot neki könnyen adnak; közepét t. i. mélyen kivágják, hova a' mártás vagy másodétek tétetik, 's köralakúan felhajtott szélé által feltartatik, kívülről pedig ürü vagy marhahús-darabokkal körülrakatik. A' hadschi 's én fogtunk ezen erősség megtámasztásához, miután e' czélra a' cserkeszek által kis késekkel elláttatánk, miket azok gyilkokkal együtt öveikben mindig magukkal hordanak. Gyilkokat evéskor soha nem használnak, de a' kis kések mind élelemszereik fölmetéléseül, mind fejberetválásul szolgálnak. Hús után roppant nagyságú fa-tálban mártást hoztak, mellynek felszine éjszaki oceanként nem jéggel, de zsirral volt befagyasztva; azonban kanalamnak a' hadschi példájára az abban volt folyadékba ügyes bemártása után azt lelém, hogy a' folyadékot tőrhetőleg tiszta állapotban vihetém szájamhoz. A' következett étkek nagyobbára sütemények-, caimac- vagy creme-, turóskalács-, szőlőlevelekbeni hús-, végre egy nagy tál yoghort- vagy összeforrt tejből állának, 's az utóbbi, mint török országban a' pilaff, mindenkor az ünnepély koronáját képezi. Elejénte csudálkozám, hogy az asztalon semmi főzeléket nem láttam: de azután megtudám, hogy ámbár azokat minden nemökben bőven találni az országban, a' cserkeszek ritkán vagy soha nem eszik. Egy cserkesz, ki a' scodrai pasánál Albániában ebédelt 's főzeléket nem evett, mit a' törökök olly mértékben szeretnek, millyenben a' cserkeszek utálnak, 's mi ez alkalommal egymás után következett tálakban a' lakoma főalkatrészét tevő, abból evésre a' pasa által ismételve felszöllittaték; végre egész naivsággal megmondá, hogy hónapban a' zöltséget csak marha eszi. Lakománk alatt észrehevém, hogy a' hadschi a' mellette álló és szolgáló személyeknek husdarabokat 's tésztaétkeket uralkodó szokás szerint ad, gazdám rovására én is hasonlóan adakozónak mutatkoztam. Miután a' kegyeltt egyedek ez adományokat elvevék, legnagyobb szerénységgel valamely szögbe vonultak, 's azokat a' társaság felé háttal fordulva csendesesen elkölték. Az elvitt tálát szolgálóknak adák, 's miután ezek jól tartattak, kívül az ajtón várakozó éhes csapathoz vivék azt.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
p r i u t s z a 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön május 20^{án} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' cransaci vendégház.

„Melly' helység ez előttünk? — kérdém a' postaszolgát.

„Cransac, kapitán ur.“

„Cransac? Kényelemmel tölthetjük benne az éjt?“

„Elhiszem. A' legjobb vendégház; nincs körül-belül jobb.“

Ezt örömmel hallám, mert igen bádgyadtnak érzém magamat. Nem csekélység alig felüdülve a' betegségből több száz óranyi utra indulnunk. Ezredem Perpignanban feküdt, 's Nantesből jövék. Szép darabföld! 'S Perpignanból gyönyörű vándorlás állt még előttem századom élén, az átkozott Catalonián keresztül, hol már több derék francia találta sirját. Felette kedvetlen valék.

Beértünk a' kis helységbe, melly nagyon kellemesen volt bokros halmának lábához helyezve. Csinos ház előtt állapodánk-meg; szolgám, T a m á s, leugrott, 's kiemelt a' kocsiból. A' vendéglő barátságos férfi, embereinek butoraim iránt parancsokat osztva, bevezetett az igen derült, takarékos és tiszta szobába, melly apró leánykáktól pezsgett. Nehányan az asztalon ültek, mások alatta; azok az ablakra kapaszkodtak, a' legkisebbek a' padlaton játszadoztak. Egy felnőt, mint egy tizenhat évű, kis gyermekkel karjain, a' többi körül tánczolgatott. A' szoba szegletén egy fiatal ember ült fejét karjára támasztva; elmélyedtnék látszék, 's keveset gondolt a' gyermekek lármájával, vagy a' tánczosnő kellemével.

„Csendesen! — kiálta a' velem belépő kocsmáros. — Nina! vezesd e' böszültt csoportot a' szabadba; 's te, Fanni, készítsd-el az idegen ur szobáját. Az éjjel itt száll-meg.“

E' parancsra N i n a, varázsszépségű, tizennégy évű angyal, a' kicsinyek egész raját kivezeté; F a n n i, a' tánczosnő, könnyed, diszes meghajlással üdvözölve, az elmélkedő férfihoz szökelt, 's mondá: „,philosophus uram, ne terheltelessék legifjabb nővéremet kissé mulattatni; reménylem, udvarias leend!“ — 's e' szavaknál

karjaiból a' gyermeket ölébe telepíté. Ennek nem látszott igen inyére lenni, de elfogadá.

,Korcsmáros ur ugyan meg van áldva! — szóllék a' kicsinyek ugráló csoportjára mutatva: — mind önhöz tartoznak?'

„A' változatosság miatt— válaszolá A l b r e t ur, a' vendéglő — nem bánám: de engem körülbelül csak fele illet, másik része harmadik leányom névünneperé jött.“

,S hány gyermeke van, Albret ur?'

„Nem több hat leányomnál.“

,Az egekért! mind leány? hat leány?'

„Hála Istennek! mondja kapitán ur; egy atya nem ohajthat boldogabb sorsot, mintha leányai csinosak; mert ezekről rá is némi fény háramlik. Egész világ hizelg neki, mert egész világ hölgyeket forgat agyában. Ezt már veszem észre, és Fannimnak köszönöm; ha ez kiröpült, Nina, — ha ez is itt hagyott, Julcsa, — utána Tinka, aztán Czelesztina, végre Eliza, 's a' még következők kedveért adnak jó szót.“

,De vallja-meg Albret ur, még is a' kilátás mindeniket egymás után férjhez adni, 's a' házból elveszteni, nem igen kellemes.'

„Nekem másképp' tetszik. Tőkémek akkor kamatra adom, nagyatya leszek, kinek a' fiatal nők gyermekeiket hozzák; ez ismét új életélvezet.“

,Albret ur jól vigasztalja magát; de hat csinos fiú a' leánykák helyett még is büszkévé tette volna?'

„Fiúk? Isten mentsen! A' csunya figyermekczivódásaik-, gorombaságaikkal idő előtt megöszitettek volna, mig leányim körében megifjadom. Amazokból, ha felnőttek, egyik mint kalmár az egyszeregy mellett sorvadna-el, másik hazájáért bénává tenné, harmadik végképp' agyonlövetné magát, negyedik szárazon tengeren kóborolna, ötödik kontárkodnék hivatalában, hatodik apjánál okosabb akarna-lenni; — ez mit sem érne.“

E' közben Fanni szökdécselt-be, nyájasan meghajtá magát, 's mondá: „szobája rendben van, ön tetszésén áll elfoglalni!“ — A' vendéglő kihivaték, én pedig vevém kalapom, szobámat felkeresendő.

„Engedje — szóllt Fanni — szerencsém leend megmutatni. — Ekkor pár lépéssel a' férjfiú előtt termett, kinek a' gyermeket átadá. — Philosophus uram, igen udvariatlan kisedd dámája iránt. Nézze, mint nevetgél önre Eliza. Hamár, csókolja-meg kezét, 's kérjen bocsánatot!“ Itt a' gyermek kezét ajkai elébe tartá. A' férjfiú, alig tekintve-fel, sötéten mosolygott.

Azután hozzám szökött: „van szerencsém!” — szólt, 's röpiült előttem egy lépcsőn fel; itt csinos kis szobát nyitameg. De sokáig kelle várakoznia, míg utána jövék; lassúságonnak gyengékedésemet adám okaul.

„Nálunk egészen helyre álland egéssége — szólt — a' cransaci fürdők, mint tudja, csudákat tesznek.”

„Erről szót sem tudok szép Fanni; tehát gyógyfürdőik vannak?”

„Egész világon leghiresebbek; Toulouse- 's Montpellier-ből is jönek ide, 's mindenki tökélyes egésségben és elégültséggel hagyja-el.”

„De ki tudná önt, szép Fanni, elégültten elhagyni?”

„Arról hagyjon engem kapitán ur gondoskodni; jól értem az embereket gyötörni, hogy örüljenek tőlem szabadulhatni.”

„O szerencsésítsen kissé engem is, kérem, gyötrésével.”

„Még rá juthatunk; hanem most kis nővérentől kell alatt a' philosophust felszabadítani.”

„Ki azon philosophus ur, ha szabad kérdenem?”

„Felette szeretetre méltó, elmés, kellemes fiatal ember, kinek egyedüli hibája, hogy nevetni nem tud; ritkán szóll, 's ha szóll, mivel sem elégszik-meg. Orny urnak nevezi magát; fürdővendég, ki fürdőinket kénkóves szagukért poklokra ohajtja.”

Egy térdbók e' szavaknál, 's eltűnt.

Megvallom, a' hölgy elég ingerlő volt minszerünket gyötörhetni. Elhatározám, következő napon a' cransaci fürdők használatát; hol találhatnék kellemesh társaságot, szolgálatot? pihenésre pedig szükségem volt.

Szobám magányában azonban elunám magamat. Lementem legalább a' szép lepét, Fannit, láthatni. Isten tudja, hol röpködött körül; senki sem maradt mulatásomra, mint Orny ur, ki ujjaiával az ablaktáblákon indulót dobolt.

A' fürdők ereje felől kérdezém. — „Már távulról büdöslenek — szólt — avult tojásokként.” — „Tulajdonképp' nem miattok jöttem” folytatám. — „Annál jobb” felelé. — „A' környéket igen kellemesnek találom.” — „Mit ér? ha az emberek annál kellemetlenebbek — válaszolt. — Egy szép, tájképekkel ékített börtön nagyobb becsű!” — „De még is ott egy Fannit megszenvednék oldalunk mellett!” — függesztém hozzá. — „Mint szarvasbogarkát, mely szünetlen fejünk körül donog.”

E' közben Orny ur hangos kiáltást tön. Megrezzentem; mert a' másik ablak mellett állván, nem láthattam a' történetet. Segédül akartam ugrani. Ott volt előtte Fanni kedves, fenyegető állásban, elemelt kezében kötötűt tartva, melylyel őt hátulról oldalba szurá.

„Tudja-e azt is uram, hogy mi szarvasbogarkák böknö tudunk? Ez legcsekélyebb büntetése; remegjen a' legszigorúbbtól.“

„Akkor szívéet találná! — szólltam.

„O nem lehet azt Orny urnál találni!“ — folytatá, 's hirtelesen eltűnt.

Az ifjú ember morogva hagyá oda a' szobát. Valóban ritka szemle rá nézve; nagy világ- 's élatalkalmazással birni látszó, 's a' természetől igen kellemes külsővel felruházott férjfiút ifjú korában, egy csinos hölgy ingerkedő pajzánsága iránt illy durczás, elfogultnak soha éltében nem láttam.

Egyedül nem akartam maradni. Kimentem a' szabadba; unalmából megnéztem a' ház körét, 's a' hozzá ragasztott kertbe léptem, hol Fanni ifjabb nővére, Nina, a' virágokat öntöze. Kedvvel szemléltem a' csudaszép teremtmény munkásságát. Ez angyal, gyermekora véghatárainál, ennek derűtségével, ártatlanságával, 's még is a' szüzesség sarjadzó ingerével, virágai közt lejtve, rajzolatban elragadt művész ideáljává válhaték.

„Ki jó? — szóllt a' nélkül, hogy körülnézne, mialatt lépteimet hallá.

„Tolvaj!“ — felelém.

„Mit akar lopni? — kérdé nevetve, 's felém sem fordulva.

„Nina legszebb virágát.“

Ekkor az edényt oda helyezé, 's félbátortalanul felém jöven, mondá: „de ezt szeretném magam is látni.“

Körülnéztem, 's egy félig kinyilt rózsát pillanték-meg: „szabad letörnöm?“ — kérdém.

„Tolvajnak nem kell kérdeni! — adá válaszul, kis ollót nyujtva lemetszésére.

„Nem számomra orzom“ — mondám.

„Kinek akarja ön a' rózsát adni? — kérdé!

„A' legszebb hölgynek Cransacban.“

„Ugy? uram, azt meg kell engednem; de ismeri ön a' hölgyeket Cransacban? hiszen alig van órája, hogy érkezett.“

„Közülök csak a' legszebbiket ismerem.“

„Nagyon kíváncsivá tesz, uram; szabad lesz önt kísérhetnem?“

„Kérem, csak pillanatig legyen nyugodtan! — válaszolám, 's a' rózsát gyorsan a' fejének teljes barna fürteit átölelő szalagba tűzém.

„Ön csalatkozik! ön csalatkozik! Nővérem Fanni legszebb mindnyájok közt.“

„Hogy? mondhat ellenem, kecses Nina? lehet ön dolgában biró? Ha ezennel kijelentem, ön rám nézve a' szépek legszebbike Cransacban, mit szóllhat ellenem?“

,Semmit, mint hogy bebizonyítá: a' legközelebbi hölgy ön előtt mindig legszebbik; 's itt a' hizelgés nem igen nagy.'

„A' hizelgés nem, ellenben az igazság annál nagyobb.“

Igy czivódtunk tovább; a' rózsát meg kelle tartania. Most körülvezete minden virágkincséhez; rövid idő alatt nagyon megismerkedtünk; est multa előtt ezt tevém az egész családdal. Albrecht asszony, hat szép gyermek anyja, kellemes nő, beszédes, elmés, élénk, mint mindnyájan; csak a' morgóduda Orny alkota tréfáinkhoz különös ellentétet: nevetgéléseink között sem vonultak mosolyra ajkai.

(Folytatása következik).

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Madrid.

(Vége).

Madridban a' házak léczek- 's téglákból építvék vagy földből veretvék, mézszel bevakolvák 's meglehetősen ábrándos, világoszöld, rózsá, kék 's a' t. szinekkel bemázolvák; az ablakok czifrázatokkal tulterhelvék, csak az egészen ujan épített házak egyszerűk 's mint Parisban tejszinre föstvék. Belsejök igen téres és kényelmes; a' födelek magasak, 's a' tér sehol nem kimélve. Egész szobasoron átmehteni, bennök pusztá fejr falaknál, itt ott füst- 's időtől elbarnult festvényeknél, valamelly szent vértanú halálát ábrázolóknál egyebet, mig a' ház lakott részébe jutunk, nem láthatva. A' festvények rámába ritkán foglalvák. A' padozat csak kövekből áll — én legalább kideszkázottat nem láttam — 's igen finom munkájú takaróval van befödve. Szobákban a' butor igen takarékosan 's undok ódivatos, de nem ó spanyol, hanem a' forradalom idejekor Parisban uralkodott izléssel van elosztva; ellenben falak mellett számos nádszék és kerevet van elhelyezve. Asztalok- 's állásokon biscuit- vagy porcellan ábrácskák felállítvák, 's falakon, olly házakban is, mellyek tulajdonosa 8 — 10. szolgának parancsol, festett rézmetszvények függnek, mellyek tulajdonosuk művészisének kevés becsületére válnak. — Az elszenvedhetlen hőség enyhítéseül az ablaktáblák majdnem mindig zárvák, 's az ablakok sűrűen beaggatvák annyira, hogy a' szobában csaknem teljes sötétség uralkodik. Ekkor a' takarókat folyvást nedvesítik, vagy ugy nevezett bucaros által nedves léget terjesztnek a' szobákban, így enyhülni törekedvék. A' bucaros különös találmány. Azok veres amerikai földből készített fazekak, török-pipákhoz hasonlók; némelleyek aranyozvák 's durván befestvék. E' fazekakból hetet vagy nyolczat a' szobába hoznak, vízzel meg-

töltenek, 's pamlagra ülnek az életet illő magaösszeszedésével be-
szivandók. Ekkor az agyag sötétebb színű lesz; lyukacsain áthat
a' víz, 's a' bucaros-ok szagot terjesztnek, melly nedves boltok-
vagy meszeltt szobákéhoz igen hasonlít. A' bucaros-ok kigőzölgése
olly erős, hogy egy óra multával a' víznek fele elpárolgott, a' meg-
maradt pedig jéghideg 's meglehetősen émelygős ízű; de az afi-
cionadas-k még is jó étvágygyal iszszák, valamint ezen agyagból
apró darabokat rágcálnak és lenyelnek. — A' tertuliák vagy esti
társaságok nem igen méltók megjegyzésre; zongora mellett tán-
czolnak, de ollyan nagy visszatartózkodással, hogy meg nem fog-
hatni, miért nem adtak e' kedvtelésen már régen túl. Tulajdon-
képpi nemzeti tánczok nyomait sem láthatni, 's a' színházakból
is, ki jó nevelést igényel, legott távozik, mihelyt a' bolero vagy
más nemzeti táncz mutatandó. A' hölgyek öltözete, legfőbb ran-
guáké is, bálokban 's más ünnepélyes alkalmakkal több, mint
egyszerű. Egy parisi divatvarrónő szégyelne valamely szabónéhoz
esti multságba ugy menni. Egyébiránt e' tertuliák költségesek nem
lehetnek. Egyedüli frisitők, mellyek az előszobában állnak, egy
tuczat tiszta vízzel teltt pohár, egy tányér czukorral; 's az sze-
rénytelen és nyalánk férfinak mondatnék, ki poharába czukrot tenni
akarna. Ez leggazdagabb családok házaiban is szokás, de nem zsu-
goriság jele; mert a' spanyolok mértékletessége egészen e' rend-
szerhez van alkalmazva.

PESTI VIZSGÁLÓ.

GYÁSZHIR. — Pesten 1) folyó hónap 13-án, szélhűdés következtéből éle-
te 46-ik évében szenderült-el t. Petykó Sámuel ur, több megyei táblabi-
ró 's kir. táblai ügyvéd. Halála mély gyászba borítá hitését, szül. Wol-
mann Mária asszonyságot.

2) Ugyan azon napon idegszélhűdésből mult-ki t. Argyri Konstantin
Dömötör ur élete 62-dik évében. Gyászolják halálát hitese, m. báró Hor-
váth Zsófia asszonyság 's leánya Juliana, t. Morodai Derra Mihály
ur hitese, valamint unoka-öcscsei Argiry Konstantin és Athanáz.

Mindkettőnek hült tetemeik a' vácsi utmelléki temetőbe vitettek örök nyu-
galomra.

Időjárata. A' mult héten azon örömről volt, hogy maj. 15-ig több
vagy kevesebb eső naponként megfrisíté levegőnket. 13-kán délután a' nagy
záporral vegyest jég is hullott, azonban kár nélkül.

KÜLÖNFÉLE.

Javai gyarmatosok élete. — Indiában lakó europaiak közt meg-
lehetősen közönséges szokás az éjet nappá 's megfordítva a' napot éjjé vál-
toztatni; mert a' délutánt szokás szerint alva 's az éj első felét ébren töltik;
az itteni égely alatt nem czélszerűtlen szokás. Reggel ritkán maradnak so-

káig ágyban, jóllehet többnyire jóval éjfél után mentek aludni. A' sokáig alvók létök legszebb részét, a' hős reggeli órákat, vesztenék-el, 's ez okból általános szokás napkelet előtt fölkelni, ha azt foglalkodás nem is kívánná. Az europai sehol nem hajhász annyira kivált pénzbe nem kerülő élvezeket, mint Indiában; 's nemcsak magas élv, hanem az egészség fenntartásának eszköze is a' fris reggeli lég beszívása. A' régi vendég (szokott neve az europainak, kia' gyarmatban már régóta lakik, 's az ottani szokásokat megtanulá), a' régi vendég tehát reggeli 5. óra felé, csak kabaai- és sarongba öltözött, kibuvik hálószobájából. Amaz, t. i. a' kabaai, karton vagy czicz-hálórufaféle; a' sarong Európában ismeretlen ruhadarab szintén csikos kartonból, mellynek alakja igen hasonlít nagyon széles, felül 's alól nyílt zsákhöz. Ebbe lábbal lépnek-be; e' karton darabokat csipelyeik körül nehányszor tekerik, 's csuesát az övbe dugják, úgy hogy a' nőruhához hasonlít. Némeltyek igen széles, 's mivel benne hálnak, éji nadrágnak nevezett 's a' csipők felett szalaggal összekötött nadrágot viselnek. E' reggeli öltözetben, mellyhez még papucs, de harisnya nélkül, tartozandó, sétál a' házi ur a' folyosón, vagy a' ház előtti verandában némi ideig fel 's alá. Sapa sito? vagy sapa ada? (ki van itt? van itt valaki?) szokott reggeli imája, 's ha azt csudálatra méltó türelemmel álmos mazsa hangon nehányszor ismételé, végre szeméből álmodot kidörzsölő tunya rabszolga vagy rabszolgáló jelenik-meg. Ekkor az ur valamit rendel éhgyomra számára, egy esése kávét, csokoládét vagy théát (minta kopi, minta tjokola 's a' t.), mit neki a' rabszolgáló némán nyújt-át, szájábaegyszermind meggyujtott cigarrót dug. Mig azt éldeli, a' rabszolgáló leguggol, urának további parancsait várja, mellyeket azonban előre kitalálhat, minthogy azok napról napra csaknem változatlanul maradnak. Ezen esetben tiszta sarong vagy kabaait tart kezében, várva a' következő parancsot: mahu mandí, azaz fürödni akarok.

Miután fél vagy éranegyedig a' folyónál bambus- vagy kőből épült fürdőházikóban megfürdött, vagy, mint Indiában mondják, megmosakodott, egy esése kávé szorbólése közt nyugottan várja, hogy étvágyat érezzen; mert ha jó étvágy nem közvetlen következménye a' fürdésnek, a' gyarmatos nem éppen jól, vagy ottani műszóként, nem nyalánknak érzi magát, 's ekkor szokás szerint haladéktalanul ágyba buvik újra. De ha fürdés után nyalánknak érzi magát, a' szobába biczeg, 's az imént leirtt könnyű reggeli öltözetben az őt szokás szerint gazdag reggelivel váró asztalhoz sans géne ül. — Sok háznál az „en famille“ reggelizés többé nem szokás, hanem mindenki szobájában reggeliz, mi sokkal kényelmesebb. Sok más, még félig ódivatú családnál a' reggeli az étteremben áll, mig a' különféle háziak, férj, nő gyermekek 's vendégek, mindenki külön szobájából, megjelennek; mert az ur 's dáma külön saját appartementban, sokszor a' ház külön szárnyában laknak, minek ismét czélja az, hogy kevéssé genirozva legyenek. A' reggeli részint europai, részint belföldi étkekből áll. Főczikkek nassi (szárazan főtt ris, mi Indiában kenyér helyett szolgál), karry, sambal, blatjang 's más mellékétek, sültt hal, hideg hús, sültt oldalszeletek, tojások 's a' t. A' kerry különféle nemű; a' legszokottabb kokuszdióhéjból áll kurkuma- 's hal- vagy hussal, néha ollótlan 's más rákokkal. A' Sambalnak is több neme van, mellyek közül legszokottabb 's legegészségesbatjábah, melly felolvasztott állók- (Sardelle), sültt hagyma-, czukor-, citromhéj- 's paprikából áll. A' bennlakók repülő hangyákból is készítnek sam-

balt; sült ezerlábút 's más férgeket is esznek. A' Blatjang keverék, sam- balhoz igen hasonlít, tápláló alkatrészekből áll az állatországból. — Egy más fontos czikk, nassihoz mellékétek, melly magában meglehetősen izetlen volna, a' trobo vagy becsináltt halikra. A' dingding szintén főétek. Ez beszótt 's a' napon megszáritott bival- vagy őzhússzeletekből áll; mellyeket előbb szá- lakra főltpnek, 's azután száritnak, 's ekkor a' vermicellihez majd hason- lók. — Reggelinél théát 's kávéit isznak, bort és sert ritkán, ámbár némel- lyeknél, kik gyomrának az előbb nevezett italok izetlenek, ez is szokásban van, 's némellyek pálinkával és vízzel is reggeliznek. Az angolok sok bran- dy and water-t isznak, de sokan közülök gyomrukat annyira elkényez- teték, hogy rendes veres vagy kastélyos bort (Claret) meg nem szenvedhet- nek, 's hascsikarást kapnának, ha mással, mint old particular Madeira vagy genuine Cognaccal, élnének. De a' hollandi gintsem vetik-meg, 's vízzel isz- szák azt, half and half, and a little more gin to it. — Valamint általában a' gyarmatosok, kivált a' régi vendégek, minden más foglalkodásnál, ugy az evésnél is e' szabály szerint cselekesznek: chi va piano, va sano — és hosz- szas időt fordítanak a' reggelizésre. Végre e' fontos foglalkodás befejezte ut- tán kiki készül, hogy magát átviteti, a' kalmárok boltjaiba, a' hivatalbeliek hivatalszobáikba, 's ez alkalommal mellékesen megjegyezzük, hogy legtöbb indiai kalmár sokkal munkásb, mint sok kormányhivatalbeli, min egyébiránt kismes csudálkozandik; mert a' hivatalbeli, akár sokat, akár keveset, vagy éppen semmit dolgozott, hónap végén fizetését megkapja, de a' kalmárok nyereménye arányban áll szorgalmukkal és igyekezetöikkel.

A' reggelizés utáni öltözködés szintén nehéz munka, kivált ha egy kissé dúsabban reggeliztek. Azonban nincs ország, hol kezeit 's lábait olly keve- set használná az ember, mint Indiában. Harisnyáit két rabszolgáló, minde- nik egyet, huzza-fel; azután lábszárait, hogy rájok pantalon-t huzasson, kinyújtja; 's miután esizmáit, nadrágtartóit, nyakkendőjét 's mellényét szin- tén magára téteté, végre fölkel 's mind erre fejeér batiszoldmányt huz. Ez szo- kott hivatalszobai öltözet; de látogatóul menve frakkot öltenek. — Ekkor rab- szolga jelenik-meg payong-vagy napernyővel, 's azt ura feje fölött gondosan tartja, hogy becses agyát a' hosszú uton, kaputól a' kocsiiig, napszurás ne érje. Kocsiba szállva nem ül, hanem majd fekvé kinyújtózkodik, 's koronkét a' kocsisra hangosan kiáltani kénytelen: djalan kras! buru buru! hebunyi- lah! (hajts! ügess! csattogtasd ostorod!) 's a' t., különben nem látszanék, mi fontos dolgokkal van elhalmozva. Némelly hivatalbeliek kénytelenek a' hő- ségtől felettébb őrizkedni; mert csudálatos tünemény, hogy sokan minél to- vább laknak Indiában, a' hőséghez annál kevésbbé szokhattak. Ezek tehát dél- után egy óra tájban igen bölesen haza mennek, hogy a' kiállott bajok után néhány órányi déli álomkában kipihenjenek. — Fialtal hivatalbeliek, kik sze- renesjöket még meg nem veték, illy kényelmesen nem élhetnek. Ezek ügy- szobájokba korán mennek, 's délutáni 4 óraig kedvvel dolgoznak. Mig fizeté- sük csekély, az égalytól keveset vagy mitsem szenvednek: de mihelyt ma- gasb fokra léptek, a' kiállhatlan keletindiai hőség sokszor káros hatással van testalkotásukra; sokan tehát szükségesnek tartják, hogy elvesztett erejök- nek minélelőbbi visszanyerése végett félfizetéssel néhány évre Európába me- hetésül szabadságot kérjenek.

(I ége következik)

Szerkeszti Má t r a y G á b o r, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betüivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap május 23^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' cransaci vendégház.

(Folytatása.)

Egy naphól Cransacban egy hét lön. Esténkint jövő reggre el-
rakódtam, 's ekkor rendesen ki. Fanni megtartá becsületesen sza-
vát, 's jobban gyötört, mint ingerkedéseinél közönyös philoso-
phusát. Soha sem gyötörtetem édesebben, soha kinosabban. Mint
nézhetném olly nyugodtan Fanni finom, gyengéd, lenge, derült
alakját körültem lebegni? Igen is érzem, milly veszélyes lön nyu-
galmamnak, 's hiában óvám magamat. Egész lénye a' leghevesb
szenvedélyeket gerjeszteni volt alkotva; maga alig tizenhatodik évé-
ben mit sem gyanított erről. Ifjú könnyelműséggel játszott Amor
nyilaival, mitsem tudva rettentőségük felől. A' szüzi kelleme-
k varázsával egyesité valódi gyermeki elméjét; mit neki hizelgőt,
kellemezt mondtak, mélyükre nem hatott, 's elfogultlan csintalan-
sággal ferdité a' valót elmés tréfává.

Gyakran, midőn hallgata, ha pillantatai rajtam tetszéssel nyu-
godtak, és szemeinek egy kifejezhetlen szelleműs mosolya mon-
dani látszott: „benned élék hitetlen!” — valóban bensőbb részvé-
tet hittem irántam keblében tenyészni: de nem így; ez mindig csak
igazi gyermeki jósága volt, némi nyiltszívűség, melly tapasztalati
's világiismereti hiánya miatt lelke természeti gyengédségéhez igen
illet. Ő az előbbi maradt, 's irántam mélyebben nem érzett, mint
mások iránt, kikhez legőszintébb jóakaratot nyilváníta. Tetszé-
keny vagy hódoltató a' szó legszorosb éltelmében éppen nem vala,
's nem volt oka lenni; mert ő tetszett, 's megnyerte a' sziveket,
és tudta, hogy tetszik. Ez éppen nem tevé hiúvá; csak azon vi-
dor szeszélyeket költé-fel nála, azon hálás barátságot az egész
világ iránt, melly tapasztalható gyermekeknél, kikkel bárki örö-
mest enyelg. Eléggé vala hölgy, hogy magát csinosítani szeresse,
's tudja, ni áll neki jól. És azon női gyengéd érzelem, az ártat-
lansággal kapcsolatban lenni szokott szüzi fennség, jóakarátjának

is méltóságot kölcsönze, melyet a' hozzá közeledőkkel, hogy az illedelem finom korlátait becsülésének veszélyeztetése nélkül sérteniek nem szabad, nem hagyja felejtetni.

Néha ugy tetszék, mintha az ifjú embergyülölő Orny felsőbb jogokkal birna Fanni iránt. Tagadhatlan, a' férjfiúnak külseje által kellett tetszenie; sőt komor hangulata, kedvetlen valója vonzó erőt kölcsönze neki, 's mosolyának, mire olly gyéren vetemült, becsét emelte. Misem volt a' világon inyére, még is mindenkinek kedvére tön; 's bár mindig volt morogni valója, legjobb szivü léleknek lehete ismerni. Egykor Fanni, szobába léptemkor, mialatt ő keresztbe fontt kezekkel ült, 's látni sem akarta, haját simitá homlokáról, és redőit egyengeté. Megvallom, e' bizalmasság látása szerelemföltő kedélyemre szörnyedéssel hatott; de Fanni olly csekély roszat képzelt ebben, hogy helyzetét, bár velem szülői együtt létek-be, legkevésbbé sem változtatá, hanem a' tréfát, mellyen kaczagunk kelle, tovább üzé. Midőn Orny elutazása forgott-fenn, olly közönyös maradt, hogy egészen maga-modorjában igen tréfás valósággal tanácslá neki: „menjen ön a' kapitán urral spanyol országba! ott van az embergyülölők igazi édene, Megölik egymást, ha találkoznak, 's ön az emberektől mindkét uton szabadul!“

Fanni testvére, Nina, szintolly vidor, élénk, 's gyengéd lelkü vala; csak hogy még jobban gyermekkorában lélekezett. E' mellett érzelmeiben sokkal több bennsőséget nyilvánított; akarám mondani, a' természettől minden jó és szép iránt fogékonyabb szívet nyert; ez arcán 's arcvonalmai játékában is mutatkozott. Lehetlen kifejeznem azon, minden vonásán lebegő, majdnem, mondhatnám, egész lényét lelkesítő szellemit. Külsejére szokatlan hasonlata volt nővérevel termete-, mozdulatai-, hangjai-, 's arczára nézve; de nála minden nemesb alakban tünt-fel előttem a' nélkül, hogy okát adhatnám. Ez ártatlanságban csendes fenség feködött. Arcvonalmai szabályosbak voltak: mondhatnók, szebb volt Fanninál, de nem, mellyike méltóbb szeretetre.

Gyakran gyönyörömet találám Nina és Fanni, e' két dicső lény egyező, vagy elütő, 's kitünőbb tulajdonai vizsgálatában. Nina hozzám hajlandóbb vala; Orny ur komor, 's néha bizarr valójáért kevésbbé tetszett neki: illyesmi nem kedves előttem — mondá — az eget kéken, borítlanul szeretem!“ — Gyermeki bizalommal osztá-meg velem minden titkát, 's mindenhez kikérte tanácsomat; sőt öltözetéről is, 's mi álla neki jól, kelle szóllnom, és véleményemet másokéről adnom. Szavam nagy jelentőségének látszott előtte.

Nem tagadom, a' gyermek igen lebilincsel. Egyszer'smind Nina olly szépen 's érzékenyen tudott könyörögni, hogy midőn végre, elutazási változhatlan szándékomat kijelentém, kénytetve érzém magamat engednem, ha Orny ur, ki Perpignanig velem akart tartani, 's nálamnál inkább kívánczozott utra indulni, még egy pár napot hozzá fog toldani; mert szereteudém Orny urat utitársannak.

Bámultam, midőn ez jött, 's néhány napi maradásra kért: rá hagyá magát Ninától beszéltetni? — kérdém — ezt ugyan nem hittem volna ön konokságától.

„Ah! — mondá, kezével arczát simityván, mintha a' szegényülés bizonyos nemét, vagy az ajkaira vonuló gyenge mosolyt letörlení akarná — nem tagadhatám-meg a' szegény gyermeknek, mert szabadkozásom könyeket facsart szemeiből. Egyezkedésbe kellett a' kis büvössel bocsátkoznom, 's még nyolcz napot csacsogott-le azon fogadással, hogy többé szót sem teend. Midőn végre megegyezném, — 's hogy' lehete másképp? — örült, örömeiben nyakamba esett. 's mi több, meg is csókolt; egészen kicsapongó volt.“

„O! — mondám — illy árért már kiadhatni egy utitársan.“

„Kapitán ur bármikor elutazhatik tetszése szerint; szavam csak engem kötelez: mindazáltal nagyon szeretném önt Perpignanig kísérhetni.“

Biztosítám, többre becsülöm a' szerencsét, társaságát elvezhetni, hogysem egy hetet rá nem adhatnék; midőn különben is a' nyugalom alig helyre állott egésségre jó hatást gyakorol.

Midőn nem sokára ezután Ninát viszonlátám, győzelmi tekintettel szökdécselt, 's tánczolt előttem; nemde uram! mi csak meg tudjuk onök nyakasságát is törni, 's egy félvadat, mint Orny ur, szelidíteni? — mondá nevetve.

„Igen, elhiszem kecses Nina; az Orny urat ostromlotta erőeszközökkel engem is meggyőzött volna: de sokkal kevésbbé irigylem az egyezkedésre bíró módot, mint a' nyujtott köszönetet.“

Némán állott, 's elmélkedve leirhatlan nyájassággal mosolyga rám.

„Legalább hiszem — folytatám — jogosan esdhetem szintolly édes jutalomért, mellyben az kérés nélkül részesült.“

Igen komoly, sajátyszerű, átható tekintettel meredt rám, mialatt angyalarczán gyenge pir terült-el. Megfordult, 's egy népdalt énekelve tova szökölt; a' bért nem nyerém-meg. Csak most kezdtem gyanitni, hogy nála is, mint Fanninál, jó szívű bohó valék a' játékban, 's rovásomra számítám, mi tulajdonképp' Orny iránti részvétből történt. Örömet megelégedtem.

Az egy hét igen is hamar eltűnt. Későbbben gyakorta megbánám, hogy mulatásom idejét e' bűvös családnál olly hosszúra szabtam; mert mindig közelebb és szorosabban szövődtem e' lelkekhez. Fanni szépsége olly hatást tön rám, melly kedélyem előbbi nyugalmát 's elégtelenségét végképp' megsemmíté. Növekedő szenvedélyvel szeretém a' leánykát, 's annál szerencsétlenebb valék, mert teljesen meggyőződém, hogy neki semmi fogalma, semmi sejtelme nem volt illy szenvedély felől. Sem bizalmasb irántam, sem visszavonulóbb tőlem nem vala, mint első napon; sokkal közel látszék a' morgó Ornyhoz állni, vagy körülte többet engedni magának, mint ifjabb leánykák gondatlanabbak szoktak lenni élemedettek iránti viseletükben: azonban Orny nem volt valóban nálamnál idősb, de én sem ifjabb nálánál.

Eddig, elismerem, enyelgtem a' hölgyekkel a' nélkül, hogy magamat ismerném; de Fanni első szerelmem volt. Szoros vigyázatra 's erőködésre vala szükségem viseletemen uralkodhatni, hogy nevetségessé ne legyek. A' leány mindig tulvilági lénynek tetszett. E' közben a' válás órája elérkezett; 's valóban igen örültem jelenlétének, habár szivemnek elég fanyarul fogna is esni.

Midőn a' postakocsi előjárt, 's felülni akartunk, mintha tulajdon családomtól kellett volna megválnom; de hasonlóan kivülem senki sem érte. Albret ur 's asszony a' váláskor olly barátságosak voltak, mint fogadtatásunkkor; Orny ur száraz és hideg, mint midőn bármilly vendégházat hagyunk-el. Fanni, ki soha sem állt ingerlőbben előttem, változatlanak mutatkozott; egyenlő jószággal, szivességgel kívánt mindkettőnknek szerencsés utat; néhány tréfás ötletet függeszte hozzá, sőt könnyíteni törekvék az elválás nehézségét, melly nem hiányozhatik vig 's élvdús napokat, heteket együtt leéldeltt személyeknél.

Csak a' kis Nina mutatott nagyobb megindulást 's illetődést. Kézemet tartá egy darabig, azután gyorsan eltávozott. Kis idő mulva egy csak most felvirultt rózsával tért vissza, mellyet egyik kezével átadott, mialatt a' másikkal egy fonnyadtat mutata, az érkezésem első napján neki nyújtottat. Szót sem szóllott; mennyei arczát édes búsongás komolyította-el. Midőn bucsúzólag kezét ajkaimhoz vonám, nyakamba esett, megcsókolt, hevesen zokogott, 's tova sietett.

Csak most vevék észre Fanni 's anyja szemeiben is könnyüket. Felszálltunk; a' kocsi elgördült.

Első órákban keveset fecsegtünk. Orny ur borúsan ült a' koci egyik szögében, 's én a' másikban. Ez kedvemre volt; jelen-

létében erőt kelle magamon vennem; mert sirhaték, mint gyermek: Fanni könnyűs tekintetével lebegett a' kocszi mellett szünetlenül előttem.

Más napon könnyebben érzém magamat. Toulouse-on 's a' rozsul épültt Carcasson-án tulhaladánk. Különbem sem beszédes utitársom csak valamit ócsárlandó szóllamlott-meg. Carcasson-án tul a' vidékek regényesbek kezdtek lenni; a' világot szerette már, de az emberi nemet rajta annál kevésbbé. — ,Mi egyedül bohóságink- 's gonoszságinkkal egymást gyötörni születünk, — mondá — palotákban 's kunyhókban egyiránt. Talán én másoknak szintén terhes vagyok, hanem azért, mert nekem mások vannak terhemre.‘

„De a' szép Fanninak éppen nem látszott terhére lenni; — válszolék — vagy elég kegyetlen volna az ég alatt a' legkecsesb, legvidámabb lény iránt igazságtalan lenni?“

„Nem tagadom — mondá — a' gyermekek világosság angyalai a' földi pokolban, és Fanni igazi gyermek. Nem gyülölém a' leánykát, mert szeretetre méltóbbat éltemben nem láttam. Tovább maradtam volna Cransacban, mert tetszik a' helyecske magánya, mint bizonyos bohó jó akaratja lakóinak, kik legalább balgaságaik — vagy alattomoságukat nem értik jól álfénybe öltöztetni: de Fanni miatt nem maradtam.‘

„Milly ellenmondás!“ — szólék.

„Nem az; — viszonzá — talán egyedül e' leányka lett volna képes kinosan szerzett világ- 's enismeretem gyümölcsseitől megfosztani, bolonddá tenni, vagy nyomorúságomat nagyobbitni.‘

Itt elhallgatott. Hiában törekvém az Albret családról, mellynél közel évnegyedet tölte, további beszélgetésre birni; vagy mitsem vagy csak főbiczentéssel 's vállvonitással felelt.

Mint már Cransacban mondá, szándéka volt Ornynak velem Perpignanig utazni, 's itt elhagyni. Dolgaiba nem valék avatott. Második állomáson Carcassonán tul, a' postaházban egy a' falon megpillantott földkép előtt sokáig állott, homlokát dörzsölé, valamit tárczájába irt, hozzám jött, 's mondá: ,jobb lesz Marseillbe utaznom, 's onnan olasz országba.‘

Még is mellém ült ismét a' kocsiba. Sötét éjig haladánk. A' hold tisztán világlott; valami ünnepélyesen gyönyörű volt az erdők tetőit, ágait, 's csucsait a' tiszta égen sötét vázlatban alakító berczek hosszában átiramni. Végre Orny ur is, eddig alunni látszó, egy zökkenésre a' szép vidék szemlélete végett kocsinkból kitekintett.

„Minő romladék az ott a' hegyen?“ — kérdé a' postakocsist.

„A' loubrei vár!“ — válaszolá az.

„Igaz! — mondá Orny ur — tehát oda át van a' sigeani ut?“

„Igen — felele a' fuvaros — alig négy hete, szint'olly holdvilágos éjszakán, egy utazókkal telt kocsit a' haramiák megtámadtak. Sógorom Mátyás, ki őket vivé, meggyilkoltatott.“

„S Belloctól nem vagyunk messze“ — vágá közbe Orny.

„Rövid félórányira.“

Most Orny újra a' kocsi-szögbe huzta magát, és szótlán maradt.

(Folytatása következik.)

INNEPLÉS.

Lengyel pór-menyekzők.

Galicziában felső Szileziáig, hol lengyelek laknak, különös menyekzői szokások divatoznak, mellyeket némelyek észrevételei szerint következőképp' rajzolunk

Néhány nappal a' lakodalom előtt egy erre különösen kijellett és felfogadott inas hívja-meg a' vendégeket. Ugyan ez az egész ünnepély alatt tisztelkedik, és a' falunak udvari bolondja (Wiczbold). E' napon ő ünnepélyes ruhát ölt-fel; szalagokkal disziti magát, és egy pár trombitás akként lépdel előtte, mint valamely csuda-orvos előtt. Először a' völegényhez megy ennek parancsait hallandó, azután a' menyasszonyhoz. Megy, mondom, és ezt alsóbb rendű menyekzőkről értem; mivel a' tehetősebb birtokosoknál valamint ő, ugy a' trombitások is lóháton járnak; a' lovak, valamint lovasaik is, szalagok és virágokkal — télen fenyű-ágakkal — ékítettnek. A' menyasszonyhoz érkezvén először is tisztelgő zene tartatik, azután előáll a' szolgál, 's beszédet mond, mellyben a' virágos nyelvnek mindennemű kifejezései jönnek elő: például sajnálatát nyilvánítja a' felett, hogy a' menyasszony a' szülői ház kebléből kiragadtatik, hogy a' völegényt utána epedő vágya megöli 's a' t. Képtelmességek sem hiányzanak. Végre megnyugtató választ nyervén, az azalatt odajött völegényt kezén fogva arájának szülőihez vezet, kik ez alatt keserű könyeket — a' szokás így hozván magával — sirnak. Itt összegyűlnék a' vendégek, 's miután néhány korty pálinkát hörpöltek, és kissé falatoztak volna, a' lakodalmi menet templomba vonul. Mind ez délelőtt történik; mert itt csupán katolikus lakik. A' két fennemlített trombitás mellé most több zenész szegődik, kik fuvó hangszereiken derekasan játszanak. A' zenészkar most a' házasulandók és vendégek előtt jár; mert zene az egész menyekzőnek legfőbb része, habár rá a' pénz kölcsönöztetnék is. A' menyekzői szolgál a' templomban is folytatja szerepét, vezet és utasítja a' járatlan és védetlen menyasszonyt.

Templom után a' lakoma kezdődik, melly a' hely szűke miatt többnyire vendéglőben tartatik. A' vendégek itt két részre osztatnak; mivel nem tartják illőnek, hogy a' honoratiorok a' pórok társaságában egyenek. Az előbbieket egyszersmind illendőbben láttatnak-el. Ezek levest, húst, téstás ételt, gyümölcsöt kapnak, és asztaluk terítve van. Az utóbbiak többnyire, kiváltha a' házaspár nem olly igen tehető, terítetlen asztallal is megelégednek, hol csupán köles péppel, gombóczzal, és végre levessel szolgálnak. A' vendégek-

nek mindenike saját magával hozott evőszereit használja, és mindnyájan egy tálból esznek. Az égettbor játéka ez alkalommal a főszerepet, és a pohár szakadatlanul kering. A honoratiorok táblája uradalmi tisztek, helybeli lelkész, iskolamesterből, és a kerületi vadászból áll. Meddig ezek jelen vannak, mindenki az illedelem és magatartás korlátai közé szorítkozik, mit a legalábbvaló lengyel pór is nagy mértékben tud fenntartani. Vendégség utántánczolnak, s hól a násznép ném feletté gazdag, ott a leányok lábtyújk és czipőjüket levetik, ha már meztelen lábbal nem jelentek-meg. Csak a menyasszonynak marad joga fehér lábtyút és szalagos czipőt viselhetni, melyeket természetesen le sem vet. Most kezdődik a lábakkali dobogás az agyagyal tömött, nem deszkázott padlaton: mert azonnal, midőn a zene a lengyel nemzeti tánczot kezdi, az egész társaságnak lábai rángadni kezdenek. Közönségesen reggelig szokott tartani a táncz; ekkor csupán a jelenperezőről gondolnak, és a jövőről legkevesebbet sem törődnek. — Mennyire megy e gondtalanság, csak e példa is eléggé bizonyíthatja. Egy fiatal napszámos picziny házat tartott-ki egy ezüst huszasért, de azzal jogosított is a nőszülhetésre. A lak néhány láncznyi nagyságú kerttel volt ellátva; ezenkívül kötelességeül tétetett neki, hetenként egy-egy napig dolgozni. Jelelt mátkája az uraság udvarában szolgált, ki szolgálata ideje alatt annyit gyűjtögetett, hogy képes lön illendő jegy-hozományt szerezhetni. De minthogy a házassághoz pénny hiányzott, amaz zálogba tétetett olly feltétellel, hogy lakodalma ünnepeén még viselhesse. Minden örvendett és bútlan volt, s a jövő napon egész szerénységgel adá-át jegy-ajándokát a menyasszony

Menyekző után a menyasszony ismét visszatér szülői házába, honnét csak jövő napon hozza-el őt a vőlegény. Ehez ismét zenészekkel látja-el magát. Két kocsival jelenik-meg, melyeknek egyikén a trombitások és fuvószeresek ülnek, a másikon ő. Bátoratlanul közeledik arája lakához, mialatt a zenészek panaszdalt kezdenek játszani, mihez a szomszéd leányok daljais járul. A megválás fanyarsága, keserve és fiatal koruk minden édes visszaemlékezete teszi e szivdanák foglalatját. Végre miután kevés vagyont a vőlegény kocsijára felrakták, a szülők karjaiból kibontakozik a nő, és künyez szemekkel követi férjét.

B.— J.—

KÜLÖNFÉLE.

Javai gyarmatosok élete. — (Vége.) — A déli álmoka vagy tulajdonképen álom (mert az szokás szerint legalább három óraig tart) másik fontos napi foglalkodás. Némelyek ebéd előtt, mások utána mennek aludni; az első szokás közönségesb. A régi vendég 12. vagy egy óra tájban hálószobájába megy, két, néha három vagy négy fiatal rabszolgáló által magát levetkőzteti, azután különféle kezelést parancsol nekik, melyekre e leányok különösen tanítatnak, s az azokbani nagy jártosság a rabszolgálok arát aránylag magasbra emeli. Különféle elnevezések különféle foglalkodást jelentenek. E kezelések sok régi vendégnél nagy része az időrövidítésnek, kivált az ültetvényekben lakók közt, kiknek legjobb alkalmuk van epicuri életet élni. E kezelések állnak pidjít-ből, az az, a kezek, lábak, hát, úgyék, nyak és fejesendes nyomogatásából; sapu-sapu-ból, azaz, az egész testnek tenyérréli gyengede simogatásából; gosok-gosok-ból, meleg posztóvali dörzsölésből; tombak-ból; ökölleli lassú koczingtatásból; tjobit-ból, a mutató s hüvelkujjak körmeivel az egész

testbőrnek lassú csipdezéséből; urut- vagy ramas-ból, azaz, inak dörzsölése 's gyurásából, csuklók ropogtatásából 's a' t. Ha e' kezeléseket gyakorlott, gyenge nőkezek végzik, úgy azok bizonyos kéjes elfáradást okoznak, mi ismét az álmodást kellemes- és erősítővé, a' tagokat pedig hajlékonyak 's ruganyosakká teszi. Némely régi vendégek meg nem maradnának az ágyban, ha magukat rabszolgálok által így nem kezeltetnék. — A' nyoszolyák Indiában végtelenül téresek, alacsonyok 's oldaldeszkanélküliek; az ágy leginkább lószőr- vagy kapok- (gyapot) derekalyból áll; a' vánkosok gyapottal feszesen kitömve 's nem igen puhák; mert ez nagy hőséget okozna. Egy hosszú 's gömbölyű vánkosnak, melyet térdek közé vesznek, hogy azok egymást ne nyomják, egy ágyban sem szabad hiányzani. A' derekaly fehér gyapotkermével van behuzva, 's erre takarót tesznek, mely egyszerű karton darabból áll; szokás szerint e' takaróra 's nem alája fekszenek, más hálóruha, mint sarong 's kabaai nélkül. Az ágy vékony függönyökkel zöld patyolatból van behuzva a' muszkítókat 's más bogarak eltávolításául, de a' szabad légfolyam meggátolása nélkül.

Délutáni négy, öt, néha hat óra felé újra előbukik az ember, fürdik, 's öltözködik éppen mint reggel, úgy hogy az általános szokássá vált nappali álom által egy napból kettő lesz, 's a' gyarmatosok egyhangú életébe némi változatosság hozatik. — A' foglalkodások, melyek ezután következnek, csak gyönyörre irányozvák. Ebédkor nagy élv van elkészítve. Az élelmi szerkez gazdagságát, halat, húst, baromfit 's gyümölcsöt, mik hönik 's igenjütányosan kaphatók, kiegészíti még mind az, mit a' gastronomia inycsiklandásul Európában kigondolhatott. Mindennemű aszalt 's becsinált európai főzelék, gyümölcs 's más eleség disziti az asztalt, mellyen egyszersmind jeles borsokaságot lelünk. Hogy a' bor hűves maradjon, minden üveg nedves asztalkendőbe burkoltatik, 's asztalra így tétetik. Asztal előtt 's után kezeiket mossák inkább megfrísülésül, mint szükségből: ámbár országos szokás hozza magával, hogy a' nassit, mi kis csészén, mint nálunk a' kenyér, minden tányér mellett áll, ujjakkal egyék. Asztal körül nem inasok, hanem néhány esinos rabszolgálok udvarolnak. — E' fontos munka után, mely néhány órányi időt kiván, a' dámák saját szobáikba mennek, unalmukat meghitt beszélgetéssel 's chronique scandaleuse-sal, mellynek itt gazdag anyag soha nem hiányzik, élvezendők. A' férfiak asztalnál maradnak, 's vagy cigarrót szíznak, vagy hosszú, ugynevezett kopal-pipákból vagy hokából, 12—16. nyomnyi hosszú pipából, 's különösen ebből dohány-, czukor- 's igen csekély mennyiségű mákonykeveréket dohányoznak. Ki hokából dohányzik, a' dolgot már sokra vivé; mert a' jövevények szerény cigarrót szíznak, 's illetudó gyarmatosok kopalpipából dohányoznak. Némelyek angol-indiai szokást utánoznak, 's a' dámák eltávozta után nagyobb kényelmül háttal fauteuilbe (más széket itt nem ismernek) fekszenek, 's lábaikat asztalra rakják. Így ülnek nagyobb emésztés-kényelem végett, hogy azután kocsin vagy lovon sétát, tehessenek, de gyalog soha; mert gyalogló európai itt gyér tünemény. Az estet szokás szerint kártyázva töltik, míg késő éjjel újra lefeküsznek. Előbb azonban ágyból a' muszkítókat 's önszemeikből az álmodást néhány rabszolgálok által elűzetik, 's ezzel a' napi fontos munka be van fejezve.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten esőtörtökön május 27^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' cransaci vendégház.

(Folytatása.)

Figyelmesen vizsgálám a' régi várnak komor, óriásilag felnyúló faltöredékeit. A' vad, csendes magányban, a' holdtól csudásan világítva borzalmas tekintetet adának. Általán illy romladék látásakor egészen sajtászerű, búsitó érzés, aggály lep-meg; mert önkénytelenül fut-át képzetem a' nagy apától késő unokaig egykor ott mosolygó vagy borongó, ébredő 's elhunyt napok hosszú során; 's mindenek mulékonyságának nagyszerű képe végre mindnapunk lealkonyultával egyesül.

„E' vár azonban nem rég látszik illy pusztán állani: — szóllék a' postainashoz.

„Miattam lehet nyolcz vagy tizenkét éve már, hogy minde-
nestől, mi benne volt, leégett“ — felelé.

„Szörnyűség! miképp' esett e' nagy szerencsétlenség? — kérdém tovább.

„Miképp' ? — a' falusi nép a' kormányváltozás kitérésekor összesereglett. Az urnó szigorúsága miatt gyűlöltetett, 's ekkor mindent feldultak, perzseltek. Gazdag grófnőé volt a' vár: ő is elégett.“

„Nem ugy van“ — kiálta-fel Orny hirtelen mellettem.

„De bizony uram! — felelt a' fuvaros — hiteles emberek ajkíról hallottam. Egy a' várban született ifjú ember is (hir szerint a' grófnő fíjának kellett lennie) elhamvadt; ezt becsületes, avatott emberek mondták.“

„Hazudtak“ — szóllalt Orny ur.

„Nem bánom; ha nem hiszi, vagy jobban akarja tudni, mit kérdez engem?“ — morgá a' kocsis boszúsan, 's ismét lovaihoz fordulva megvagdalta őket, 's ugy kergeté, hogy csak zugott.

„Tehát ön arról értesítve van?“ — szóllék Orny urhoz.

„Jóformán pontosan — válaszolt — mert én magam vagyok az ott elégettnek hirlélt fiú.“

„Hogyan? ön maga fija 's unokája a' vár öreg birtokosának? — kiálték-fel csudálkozva; a' történet, vagy is ezen eset különös benyomást tön rám.

„Én senki fija sem vagyok“ — morgá.

„De hiszen előbb mondá, hogy“ —

„No igen — felelé — ez semmi ellenmondás.“

Kivánságomat észre látszott venni, 's nagy örömemre be sem várva kérésemet, következő elbeszéléssel elégíté-ki.

, Tizenötödik évemig azon falu lelkészétől neveltetem, mellynek gyertyavilágait félóra előtt jobbról a' sötétben csillogni láttuk. Rokonommak tartám, sőt atyámnak, ki hivatala miatt nem leheté. Hibáztam; csak később tudám-meg, hogy egészen mások gyermeke vagyok; hogy érettem pontosan nem megvetendő tartáspénzt kapott, 's mi több kötelezve volt engem legjobb módon nevelni.‘

, Ha szülőimről kérdezősködtem, közönségesen csak ezt felelé: „gyermek, sokat kérdezz; régen elhalt szülőidet nem ismerém; te rám bizatál; értted tisztés tartáspénzt fizetnek; azért gyantom, szép birtokodnak kell lenni: de mennyi 's hol, megtudhatod, ha korosabb leszesz.“

, Szeretém a' tisztés férjfiút. Ifjú szívem érzé a' hiányt, hogy magát egy szívhez sem csatolhatja. Kinos volt nélkülözöm szülőket, egy lelket sem birnom, kihez közelbról tartoznám. Irigylém a' falu legszegényebb gyermekeinek boldogságot, anyátólátkaroltathatniok, tőle csókot nyerhetniök.‘

, A' jámbor öreg ur maga nemében igen jó nevelést adott. Nyelvekben 's tudományokban oktatott. Tizenöt éves koromban Montpellierbe, egy évvel utóbb tudományos kimiveltetésem bevégzésére Toulouseba hozott. Azután többé soha nem láttam, mert meghalt; évnegyedenként bizonyos összeget huztam pontosan egy pénzváltótól, kihez a' lelkész utasított. Sokáig gyámtyántól hittem érkezettnek; a' pénzváltótól azonban megtudám, hogy majd e' majd ama parisi ház tön rendeléseket fizetésem végett.‘

, Boldog voltam; ki is ne volna ezen korban? Szenvedélyim ébredni kezdtek; heves képző erővel birtam: költő valék. A' világ rózsaszínű fényben csillogott előttem; édes csalódások közt ábrándoztam; az embereket nem ismerém; szeretém mindnyájokat lényem zabolátlan odaengedésével. Kellónél több pénzem volt; vigan élheték, 's többeken segíthettem. Egy barátom volt; rajta egész lélekkel csüggtem; 's mi több, legelsőbben érzém a' viszonzott

szerelem boldogságát. Az élet mindannyi üdvei tárva álltak előtttem; valóban, most magam előtt örültnék látszom.‘

„Néhány hét egemet lerombola, ’s kéjmámoromból felriasztott. Tizenkilenczedik évembe léptem; a’ — nem, nem szeretett, hanem szentként imádott kedvelt — jó származatú, de anyjával, egy őrnagy özvegyével, szorult helyzetben vala. Határozatom volt hivatal után látni, ’s ha ez megvan, boldogságomat öregbitendő, a’ választottnak kezét megkérni. Mióta vele ismeretséget köték, anyjával tisztessen ’s gondtalanul élhete; mert jövedelmem nagyobb részét tudta nélkül hozzá átszivárogtattam. Erre barátom’ ’s megbizottamat használám; eszközt ’s utat kellett keresnie a’ család körül valamiképp’ a’ gyámolitást sikeríteni, hogy nevem mellette titokban maradjon: mert nem hálaérzetet, hanem szerelmet akartam. A’ gyengéd viszonyt sérteni féltém, ha a’ kedvelt előtt mint jótévő tűnném-fel.‘

„Ez alatt nem tudám, hogy meghitt barátom az anyát ’s leányát pénzzel a’ szó saját értelmében számára tartogatta; hogy szegénységöket ’s pénzemet a’ hölgy elnyerhetésére használá, hogy midőn buzgólkodva tisztelém ártatlanságát, megcsalt; hogy bárgyú pimaszként szükség esetében, ha barátommali gyalázatos társalgása egykor nyilvános szégyennel fenyegetné, férjének számíttatám; mind ez igen véletlenül esett tudtomra. A’ kedveltnék névünnepe reggén ajándokot akartam hozni; kopogatósomra halkkal, ’s csak félig nyitá-meg ajtaját; úgy tetszék, beakarná zárni, de átható kiáltással földre rogyott. Ijedve léptem-be, ’s barátomat öltözködésben találtam: majdnem elvesztém eszméletemet. Némán, szégyenülten álla itt. Iszonynyal siettem-el. Kétségbeesés gyötört; forró lázba estem. Helyre állítatásom után értém másoktól, kikben eddig semmi bizalmat nem helyezék, elárultatásom történetét. Bár az áruló ’s elcsábítottja próbát tettek ismét hozzám csatlakozni, mindkettőt visszataszítám. E’ nap óta a’ Judás legkeserűbb ellenségemmé vált. Nyilvánosan guny tárgyává aljasított; összekaptunk; karját keresztül lövém. Még véreben halált, végveszélyt esküvék ellenem.‘

„Ugyanekkor látogatás ért, melly Toulouseból eltávozultott. Egy napon utas jött hozzám. Miután bebizonyítám magamat annak, kit keresett — még pénzváltómhoz is el kellett vele mennem — bizalmas lön.‘

„Orny ur — mondá — meg vagyok bizva e’ bepecsételt nyalábot kezéhez szolgáltatni; ön szives lesz a’ vétel felől nyugtatványt adni.‘ — Vevém a’ csomót, ’s a’ kért iratot átnyujtám. Ekkor mondá: „Orny ur, jó lesz önnek tüstént a’ loubrei grófnőhöz térni,

's jogait, mint fija, vele megismertetnie. A' nyalábban rejtező bizonyítványok e' felől, jobbadán nem rég skót országban elhunyt atyjának kezeiratai, ellenmondást nem tőrnek. Eddigi fizetései megszűnvék; anyjának dolga most jövőjéről gondoskodni.“

,Hol van anyám, hol találom fel őt? — kiálték örvendő ije-delemmel, elragadtatással. Isten tudja, mit érezék. Az utazó ti-zennyolcz év óta Parisban lakottnak, 's most hosszas távulléte után először ismét házi ügyek miatt Languedocba, ősi loubrei vá-rába tértnek állítá, hol csak kevés hónapig fog tartózkodni.“

,Hiában gyötrém őt szülőim? 's viszonyaikat illető kérdések-
kel; nem tudott rólok semmit; egyiket sem ismerte személyesen. Mindent valószínűleg atyám családja általi megbiztatásból tett; ő maga sem volt francia, hanem angol. Foglalkozásai végeztével elhagyott.“

,A' csomóból, melyet remegő kezekkel törtem-fel, szülőim viszonyairól, 's mért tagadtak-meg illy soká, semmi felvilágítás nem tünt-ki. Irásbeli magyarázatokat találtam atyám kezétől; en-gem illető leveleket a' grófnőtől; keresztleveleket, bizonyítványo-kat dajkántól, egy előttem ismeretlen haszonbérő családtól, melly-nél hihetőleg négy éves koromig tartózkodám; előbbi nevelőmtől, a' lelkésztől, 's egyéb, származatomnak ha törvényességét nem is, de hitelességét bebizonyító irományokat.“

,O milly örömmel hagyám-el a' gyülőltt Toulouset! Barátot 's kedvest vesztettem, de egy anyát leltem-fel. Emlékezem még gyermekkoromból, hogy az agg lelkésznél a' loubrei grófnőt hal-lottam koronként említetteti. Akkor csak szint' olly szépnek mint szerencsétlennek tudták; most homályosan érthetem, hogy enma-gam inkább vagy kevésbbé oka vagy következménye lehettem sze-rencsétlenségének.“

,Megérkeztem. Reszketve indultam a' vár felé: bejelentetem magamat. Egész uton tanulám, mielőtt, mint feltalált fiú, anyám keblére borulnék, játszandó szerepemet. Remegtem, hogy az ije-delem 's elragadtatás szivét megrepeszthetnék.“

,Bevezettek. A' grófnő jött; nemes alak, melly tiszteletet önte belém, 's melly ifjúsága bájaiból olly sokat horda magán, hogy alig hihetem: e' nő szült engem. Még nem volt harminczkilencz éves, hanem alig harmincz évűböz hasonlita.“

,Hozzá léptem; szivem elszorult. Akartam rá feltekinteni, de szemeim örömkönyűikben elhomályosultak; beszélni, de szavam fájdalomaim özönében megtört. Eldadogtam nevemet; mondtam; honnan jövök; kérdém, nem siratá-e elvesztett fiját; térdeimre süljedtem lábainál, 's az anya nevét rebegetem.“

„Ijedtnek látszék, ’s mondá: „ifjú ember, térjen magához; mit kér? kihez akar? mért sir?” — Ismétlém térdeimen történetemet, ’s anyának nevezém.“

„Ifjú ember! — felelé szeliden — ön téved. Én vagyok ugyan a’ keresett grófnő, de férjülve soha nem valék, nem vagyok, annál kevésbbé volt fiam; tehát el sem vesztheték. Kétségkül ön hiedékenységével igen illetlen tréfát üzni, vagy megbántásomra eszközül használni akarák. Keljen-fel!”

„Felkelék, hanem szavai által kábulttan. Elég erőm volt eszméletemet visszanyerni. Elmélyedve ’s megindultan láttam őt; de tekintetében nem feküdt az anyának édes nyugtalansága, mely közel vala elveszett gyermekét átkarolni: hanem a’ kétségbeesés ’s halálosan sebzett gög háborgása. Vagy mint bohónak tartottal, vagy mint félbolonddal bánt velem. Ezt fájlalám; még is tévedésem ’s hirtelenkedésemnek tulajdonítám e’ hangulatát; tehát nagyon csendesén, nyugodtan tártam elébe viszonyimat; papiraím közül néhány saját levelét mutatám neki, különféle bizonyítmányokat, első tulajdon ígérétét, minélfogva teljes koromat elérvén, a’ sorsomról gondoskodást magára vállalja, ’s éltében is birtokának szép részét, nehogy családomtól egykor örökségemben kisebbséget szenvedhetnék, nekem biztosítja. — Továbbá egy tőle eredett, számomra évenként tizenöt ezer livrenyi jövedelemről szöllő rendes ajánlatot, mellyet atyám kívánatára mintegy tiz év előtt nekem átkezelt; de az ajándok-levelben nem mint fija említettém: ez csak leveleiből, ’s egyéb bizonyítványokból világlott-ki. Most akarátja nyilvánítását ohajtám.“

„Leirhatlan zavarban volt. — „Ifjú ember — szöllt végre — én soha sem valék férjülve; átláthatja, hogy fiannak elismerve, magamat koromban nyilvános gunynak, szégyennek ki nem tehetem. Ön itt olly irományokkal bir, mellyeknek — átfogja látni — először minőségéről, valamint személye azonságáról kell pontosb felvilágítást nyernem. Hagyja nálam rövid időre papirait átnézés végett; az alatt váromban lakást adandok.“

„Igy szöllt. Csak most jövék észre, hogy meg nem tagadhat, hanem mint éltenek szégyenfoltját megtagadni akar; hogy csak az iratokat, egyetlen jogos bizonyítványimat ohajtá hatalmába keritni. Magamhoz vevém őket, ’s tudtára adám csudálkozásomat irántami részvétlenségén; kijelentém, hogy csak bíróság előtt fogom kiadni, ’s neki nyolcz napot hagyok fontolásul; hogy Sigeában határozatát bevárandom, ’s ha addig az anya érzelmeit a’ családi gög gerjedelmein nem győzelmeskedteti, igényimet törvényesen életbe hozandom.“

(Folytatása következik).

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Csontbarlangok Caunes mellett, Aude-megyében. — Marcelles de Serres e' tárgyról következőket közlött a' francia akademiával. — Midőn 1824-ben a' lunel-vieili csontbarlangokat feltalálták, gyantám, hogy e' tüneménynek általánosnak kellenni, 's mivel az a' képletektől, melyekből a' földalatti barlangok állnak, független vala, hogy olyan csontokat minden időszaki barlangban találandnak. Sejtés soha jobban nem valósult; mert azóta csak francia ország déli részeiben 20-nál többet leltem, 's nem kevésbé szaporodott számuk a' földgömb minden pontján. A' caunesi barlangok csontjai vereses iszapba temetvék, mely sok, nagyobbára mézszerű kovával van elvegyülve, ahoz hasonlóval, melyből a' körülfekvő hegyek állnak. A' nemek, melyek maradványait a' caunesi földalatti barlangokban eddigelé észrevettem, medvék, hienák, farkasok vagy kutyák, végre kecskékre szorítóknak. Egyik e' nemek között, melyre a' megmutatott csontok segélyével ismertem, ugy látszik odorphiena volt. Más csonttöredékek, melyek a' többi neméi, nem valának elegendőképp' megőrizve, sem eléggé jellemzők, hogy belőlök, kivéve a' nemet, biztos meghatározást vonni lehetett volna. A' caunesi barlangok hiénái- 's medvéinek, fogaik állapotjából következtetve, igen kemény állományokkal kellett táplálkoznok. A' hienák minden foga kopott volt. A' medvék zápfogai ugy el valának romolva, hogy koronájokból alig maradt valami; gyökig el voltak kopva. E' megjegyzés mutatni látszik, hogy a' geologi időkor hienái kirekesztőleg húsevők voltak és sok csontot kellett összemorzsolniok. Végre a' medvéknél, melyek alkalmasint másként táplálkoztak 's faállományokból éltek, a' fogak annál gyorsabban elkoptak volna, minél nagyobbban éheztek. E' megjegyzés nem csupán a' caunesi medvékre 's hienákra vonatkozik, mert déli francia ország minden földalatti odrában hasonló lett dolgokat sokszor volt alkalmam tapasztalni. A' zápfogak ezen elromlása szembetűnő, kivált a' medvéknél, melyek gyakori maradványai a' faugsani barlangokban, déli francia országban valamennyi között a' legnevezetesebbekben, el vannak terjedve.

Ritka kigyó. — Két utazó, Dellon és Schouten, bizonyítja, hogy Malabar tengerpartján a' kigyók egyik nemére találtak, melyről eddig közlelbi tudósítások hiányoztak. Az t. i. nem olly hosszú, mint a' Boa Constrictor, hanem csak 15-20 lábnyi, de olly vastag, mint egy közép vastagságú fatörzs, 's feje az ártánéhoz nagyon hasonló. Falánksága rendkívüli; azonban ha igen nagy falatot nyel-el, p. o. egy vastag embert, antilopot, oroszánt, -- akkor megful, vagy felpukkad. Közönséges élelme a' sakal: de ha illy aranyfarkast nyelt-el, több napig nem képes mozgatni izmait, hanem meredten és mintegy elkábulva hever a' fűben vagy iszapban, 's akármely gyermek is agyonűtheti. Hasonló állapotban szenved a' Boa Constrictor is. Ha már illy kigyót e' helyzetben találunk, éles karddal közepén kettévágják; 's ő ekkor az elnyeltt prédát kihányja, mely nem ritkán gyermek szokott lenni. Dellon ur is tanúja volt illy esetnek. Egy hindosztani család t. i. mezei munkája közben a' közel volt risszalmaboglyára fekteté csecsemőjét; nem sokára egy fenn említett nemű kigyó oda osont, 's a' szegény gyermeket elnyelé a' nélkül, hogy a' szülők elég gyors segedelmet hozhattak. A' rémitő rablót későbbben megöleék ugyan, de a' csecsemő már megfulva volt.

KÜLÖNFÉLE.

Bécsi lófuttatás a simmeringi mezőn.—Bécsben azidei első löverseny maj. 4-én 1 órakor vala, melly alkalommal magyarországiak közül nyertes volt a 2-ik futásnál (Sweepstakes, mindenik 300 arany) Festetics gróf „Pass par tout“ ménje. — A 3-ik futásnál (150 arany) nyertes volt Czindery Emanuél, gr. Hunyady, gr. Esterházy Mih., Csapody, gr. Szapáry Ant., gr. Nádasdy Tam. lovaik.

A 2-ik löversenyénél (maj. 7-kén, délután 5¹/₂ órakor) magyarok közül nyertes volt a 2-ik futásban (Sweepstakes) gr. Festetics kanczája (Conscript és Little Bo-peep után). — A harmadik futásban (Károlyi-Stakes; aláírás 1000 ar.; második lóé 100 ar.) főnyertes volt gr. Hunyady ménje Lightfoot; a második Esterházy Pál herceg ménje „Gambia“ — Részt vett még: gr. Hunyadynak két más lova: „Argus, és Alcide.“

A 3-ik löversenyénél (maj. 12-én délután) a fels. császár és király, 's Ferencz Kár., és István fens. főherczegek jelenlétében, magyarok közül senki sem nyert díjt; a futásoknál azonban részt vettek: Breckenheim hg., gr. Zichy, gr. Festetics, és Czindery ur lovaik.

A 4-ik löversenyénél (maj. 15-én 1 órakor) magyarok közül az első futásnál nyertes (ezüst kargyertyatartó, 200 arany értékű) volt gr. Hunyady Józse. ménje „Lighthfoot.“ — A többi futásnál részt vettek még: hg. Esterházy Pál, gr. Sándor Mórícz lovaik.

Cserkesz temetés.—Ez uttal temetés-leirást közlünk, hol azonban a holttest nem volt jelen, mivel a gyászolt az oroszok elleni táborozásban öleté meg. Ha a holttest, mint ekkor történt, nincs jelen, a szoba egy oldalán gyékényre vánkost teritnek, 's ezen vannak a megholtnak ruhái; közvetlenül e fölött falra akasztják fegyverei. A szoba nőkel 's a család nőrokonai és barátaival van megtelve, 's az ajtónál az özvegy áll egyenesen. A vánkos minden oldalánál leányok vagy néhány fiatal nőrokon ülnek. Az ajtó előtti zöld téren férfiak gyülekeznek. Egyik közülök az ajtóhoz közeledik, 's panaszzajt üt, mellyet a szobában levő némberek viszonzoznak, fölkelnek, a férfi pedig szemeit kezeivel elfödve belép, a vánkos előtt letérdel 's homlokát rá teszi. A fiatal leánykák mindkét oldalról segítik őt felkelni, 's azután eltávozik. A többiek egymás után szintén azt teszik, míg mindezen szertartás el van végezve; de a koros férfiak panaszzajt helyett vigasztaló vagy nyugtató szavakat mondanak, p. o. ez Isten akarátja. A férfiak 's nők e nagyobb gyűlönge három napig tart. De a család hölgyei 's legközelebbi rokonai 14. napig kénytelenek készen lenni a gyászolók illyen elfogadásához, 's a megholtnak ruhái 's más hátrahagyott tárgyak a leirt állapotban maradnak egészen a nagy torig, mellyet vagy 6. hónap mulva vagy a halál évnapján adnak. E lakomaadást maguk a szegények is soha el nem mulasztják, a gazdagok pedig más vendégségeket is adnak a halálnap után egy hét 14. 's 40 napi időközben. Ha halálakor a megholtnak ruhái nem jó karban valának, ujakat készíttetnek. 's a rokonok különféle czikket, csizmát, lábbelit, bőr-ivópotharát (az utra) 's a t. adnak, mellyek a többi tárgyhoz gyékényre tétetnek, 's utóbb a szomszéd papok és azok közt, kik a szertar-

tásoknál jelen voltak, elosztatnak. Kivéve a' fegyvereket, melyeket a' megholt hordott, 's a' lovat, mellyen lovagolt, 's melly emléke iránti tiszteletből 6 hónapig istállóban tartatik, és ezen idő alatt jól táplálatik, a' család-maga számára mitsem tarthat-meg. Ki természetes halállal honn halt-meg, testét legott megmossák, uj fejér gyapot vagy lenlepedőbe burkolják, 's 3. vagy 4 óra mulva eltemetetik, melly alkalommal a' legközelebbi szomszédok a' gyászszaj első részénél jelen vannak. Ha csatában, t. i. jogszerű ütközetben, nem csupán zsákmányolás végett kirándulásban (mire pontos választvonal van huzva) öleték-meg a' megholt, azon ruhákban, mellyekben megöleték, megmosás nélkül temetik-el, föltéve, hogy illy állapotban, mint hona védelmében elesett, paradicsomba fog fölvétetni; de ha néhány napig sebeit túléli, azt sejtik, hogy vétkezett (tán megsebesítéseért panaszkodott, vagy zugalódott), 's e' miatt meg kell őt mosni, és halhatlan utjára felöltöztetni. Nők 's gyermekek halálakor ugyanazon szertartásokat láthatni, de a' gyülöngések nem olly népések.

Statistica i a d a t o k L o n d o n r ó l. Nagybritannia e' fővárosának iszonyú terjedtsége felől az ottani „Sun“ következőt mond. — London hossza 8, szélessége 3, köre 26 mértföldet foglal. Van benne 8000. utsza és sikátor, 65 négyszögű tér, 246 templom és kápolna, 207 gyűlhelye a' dissentereknek az idegenek 43 kápolnája, 6 synagoga, öszvesen 502 imaház. Parlamenti, ülések alatt London népességét 1.250.000 emberre becsülik. Van e' nagy fővárosban jelenleg 4000 nevelőház, művészet és tudományosságot előmozdító 10 intézet, 122 szegényápolóház, 17 intézet sánták és sinlők, 13 élelmező intézet szegények számára, 's még 704 szegénygyámoló intézet; továbbá 58 törvényház, 's 4040. ügyvéd. Naponként Londontól kezdve a' Themse torkolatjaig 13.300 nagyobb 's kisebb kereskedői hajó vesztegel; naponként a' fővárosba vagy onnan 40.000 kocszi jár és megy. A' Themsen évenként be vagy kihordott portékák értéke 66.811.222 font sterlingre (mintegy 668 millio ezüst ft.) 's az e' roppant városban évenként keringő birtok 170 millio font sterlingre (mintegy 1.700 millio ezüst ftra) becsültetik.

Hű v ö l e g é n y. — Egy francia marquis, kitől forrón szeretett menyasszonyát a' halál elragadta, e' szerencsétlenség által vigasztalhatlan lön. Bús-komolyságában mátkájához egészen hasonlító alakot készíttete fából, mellyet, mintha élne, felöltöztetett 's rendesen etetett is. Fa-kedvesének szolgálatjára két inast rendelt; olvasásra könyveket, egyéb időtöltésül tépni való aranyat, mint az élő dámáknál szokás, adott neki, estve pedig mátkáját lefekteté. Így folytatá 19 évig. Arája halála napján a' faképet mindig befátyolozá. Végre e' jelenkori Toggenburgot megszánta a' halál; de mielőtt meghalt, rendelé, hogy fa-menyasszonyát vele együtt vigyék a' sirboltba.

R i t k a l e v e l e z é s. — A' Dublin Register f. e. apr. 11-ről jelenti, hogy kevéssel az előtt egy gentleman az irlandi fővárosban a' levélpostán egy eleven baglyot kapott. E' madár olly módon vala bezárva a' levélbe, hogy orra a' papiroson kiállott, 's igylevegőt szivhatott. Mind e' mellett csudálható, hogy e' borítékban a' madár meg nem fult. A' levél csak 10 unciát nyomott tartalmával együtt, a' levéldij csak kevéssé rugott többre 2 sillingnél.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten szombaton május 29^{én} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p

ELBESZÉLÉS.

A' cransaci vendégház.

(Folytatása.)

,A' grófné elnémult. Zudult szivvel hagyám-el. Midőn a' vár lépcsőin alá lépegeték, különféle neveket hallék utánam kiáltatni, 's e' parancsof adatni: „tartsátok-fel ez embert! ki ne eresszéték a' várból! vegyétek vigyázat alá; siessetek nyomába!” — Nehány szolgáléány ijedve bámult rám; a' kapuőrnek kiáltottak, hogy a' kaput zárja-be. Földhöz sujtám az öreg fizkót, 's lovamat kivezetvén, felültem, és tova ügeték. Hátam mögött lövés történt; körülnéztem: szolgálakat 's vadászokat pillanték-meg a' várkapunál, 's fenn az ablaknál a' grófnőt, gyalázatos anyámat.

,A' sigeani nyomorú korcsmában akarám az egy héti határidőt bevárni. Harmadik éjen zavartt nesz költe-fel álmomból. Hallgatóztam: szobámban emberek voltak, valószínűleg tolvajok. A' falon világ-csillogás tünelgett; orvlámpa volt, Órültként ugrottam-ki ágyamból, 's öltöző asztalkámmal körültem hadaráztam. A' lámpa vivóstól földre zuhant; egy másik tompa kiáltást tön. Még sokáig hadaráztam böszülten, mig kifáradtan észrevevém, hogy egyedül vagyok. Fogtam a' lámpát, 's meggyújtám gyertyámat. A' vendégházban minden, csendes első álmod aludt. A' padlaton ismeretlen ember feküdt; holttnak gondolám. Lärmát akartam ütni, és sitve felöltözém; ez alatt az ismeretlen, ki nehéz ütés következtében csak eszméletét veszté-el, mozogni látszott. Hozzá rohantam, 's megvizsgálám; egy töltött terczroll 's hosszú kés volt nála. Hogy el ne illanjék, megkötözém kezeit 's lábait uti bőröndöm kötelékeivel, mire magához tért. Helyzetét látván nyöszörgött. A' kést melljének tartva kénytetém kivallani, mit akart nálam? nem pénzemet, nem éltemet, hanem társával a' grófnő parancsára iratimat. Álmomban reméltek rajtam üthetni, 's megijeszthetni. A' padlaton álarcz is feküdt.

,A' grófnő kimeléséből nem üték zajt. A' fizkó foglyom, 's zálog lett. Gyors birnök által küldött levélben a' grófnőt meghívám Sigeamba, a' fogolynak egyezés utján huszonnégy óra alatti

kiváltására ; helyette felhatalmazott jelent-meg. Az egyezés megtörtént ; jegyzők 's tanúk előtt átvevém rendszerüleg az ajánlatot, mellynek erejénél fogva tizenöt ezer livrenyi jövedelem birtokába juték ; de helyébe minden iratomat pecsételve kellett kezeibe juttatnom.‘

,Igy váltunk-meg. Most ismét magánosabban álltam a' világban, mint valaha. Egyetlen ifjúsági barátom megcsalt; kedveltem elárult; anyám megvetett, eltaszított. Ez mind a' kormányváltás első éveiben történt; azóta sokat forogtam emberek között, hanem a' romlottságot mindenütt tapasztalám. Parisban alig menekhetém a' haláltól; itt volt a' Judás, előbbi toulousei barátom, bőszült szabadság apostola, 's aristokrátiám vádlója. Szolgálatba álltam a' republikai sergeknél, 's néhány táborozásban követém. Rhajna mellett a' Condeerok ellen harczoltam; a' kivándorlottakali egyik csatában megpillantám köztük Judást; rám ismert. — „Meg vagy végre?“ — kiálta dühösen, 's ellenem rohant, én pedig ellene. Mig egymással vívtunk, egy csapatombeli katona ségédemül jövéen, lelőtte. — Im történetem!‘

Ez elbeszélés alatt egy városkának postaháza elébe értünk. Elhatárázók magunkat néhány órai nyugalomra adni, 's korán tovább utazni. — A' szerencsétlen férjjiú sorsa miatt igen becses lön előttem.

Következő napon reggelinél ülven, végre így szóllamlott-meg, annál maradunk; én Marseilbe utazom, onnan olasz országba; öntől elválom.‘

Nehezemre esett társaságától elesnem, azonban nem birhatám tovább kísérésemre. — „Orny ur — mondám — ön bizalmával a' legnagyobb részvétet költé-fel bennem. Ohajtnám némi szolgálat által bizonyíthatni, milly igen becsülöm. Most sajnós, nincs számára egyebem jó tanácsnál.‘

, 'S az mi volna?‘ — kérdé sötéten.

„Ön szerencsétlen, igen szerencsétlen; mert minden jeles tulajdona mellett a' legigaztalanabb, minthogy mint ifjú néhányban, kikkel történetből szoros viszonyban volt, megcsalatkozott; de közönségesen, ki eleintén sokat 's igen bizik, később keveset hisz és bizalmatlan. Nehány alacsony jellemű miatt nem kell egész világot megvetni. Hány, önhöz örömet közeledő, nemes szívet taszított vissza! — Ne menjen Marseilbe, ne olasz országba; ott nem gyógyul-meg; menjen Cransacba, a' derék Albret családnál találja gyógyszerét. Ott tudják, eltűrik gyengeségeit, tisztelik jelességeit; 's ön szintén ismeri a' családot. Mondja-meg, mellyik

roszabb kedélyű önnél? Ha a' cransaci jó lelkek önhöz hasonlók, mért nem akarja meggyőződése szerint őket szeretetre méltóknak elismerni?"

Ez legtisztább szümből eredt; nem is érezte magát általa megbántottnak, csak néhány szót mormolt lassan, 's elment lovakat rendelendő. Kocsimhoz kísért; régi barátokként ölelők-meg egymást. Megindulttnak látszott; még egyszer keblemhez szoritva halkkal sugám neki: „Cransacban önnek gyógyszere!" — Ezzel elhagyám.

Perpignanba érkezvén, tábornokomtól tudtomra esett ezredemnek már hat nap előtt Kataloniába indulta; egyszersmind igen kellemesen lepetém-meg általa egy császári irattal: a' fejdelem őrnagygyá nevezett. Siettem ezredem után, 's tisztemet azonnal átvevém.

Pár évig változó szerencsével harczoltunk a' Spanyolok ellen. Nem akarom itt táborozásink leírását adni; ismerttek azok, 's egyesek tettei a' történetek mérhetlen tömegében elenyésznek. Csak a z t akarom mondani, mert én tapasztalásból tudom, miképp' nagy tulzás a' spanyol nemzet, kivált az olly sokáig ellenünk állott Kataloniak vitézségét éig emelni. Bátorság férjfinál nem érdem. A' Kataloniak 's többi Spanyolok is egyéb nemzeteknél valóban nem birnak nagyobb bátorsággal, 's kitüréssel; de a' nagy csoport, főképp' a' falukban, szegénység, szükölködés, erénytelenség, dologkerülés, tudatlanság 's előítéletek közt nevelkedett. Illy emberek nem sokat törődnek vele, ha nyomorú viskóikat felperzselik: csak hamar újra felépülnek azok. Egy-két vöröshagymával, kis kenyérhéjjal egész nap elégedettek; következőleg nem félnek az ellentől, nem vágnak béke után; mert nincs semmi elveszteni valójuk Polgárisult hazákban ez másképp' van. A' köz Spanyol hadban más rovására ehetik, zsákmányolhat, rabolhat: ekkor többje van, mint béke idején; rendesb tartományokban hosszas háború alatt a' győző sorsa is roszaabbul. Ezért volt a' Spanyol harczban kitürobbs más népeknél. Nem bajnoki szelleme, nem nagy-szerű kedélye, nem honszerelmének eredménye vala; e' dolgokat alig ismeri. Vannak a' Spanyolok közt dicső, nemes, nagy-lelkű lények; de számuk igen csekély; szánom a' derék férjfiakat, hogy illy földiek közt kell élniek.

Tisztünk terhes volt; majd mindennap történtek kisebb utazások, viadalok. A' föld 's éghajlat is harczoltak ellenünk. Leggyönyörűbb perczeket élvezék itt, ha egyedül lehettem, 's álmodozhattam. 'S miről álmodoztam? Cransacról 's Fanniról. Képe olly szilárdul honolt képzetemben, hogy multságomul számtalanszor papirból árnyrajzát metszém-ki ollóval, 's mindig jól találtam.

Egyébiránt spanyol országban, még unalmas állomásunkon is, nagyon elvonultan éltem. Bajtársaim sokszor embergyülölőnek neveztek; valóban az lettem, miről Orny urat örömmel orvosoltam volna; de egészen ellenkező uton juték e' helyzetbe. Közönyös valék az emberi társaság iránt; igen, türtem, mint türhetém, nem mintha kijátszott volna, hanem mivel nem reméltem többé olly szeretetre méltó embereket, mint az Albret családban, találhatni. Ki a' legjobbat izlelé, alábbvalóval nem sokat gondol. Atyámnak, ki meglehető's jóságot hagyott maga után, halála, 's a' lehetlenség a' harczos pályáról visszavonulni, emelék kedvetlenségemet.

Illy kényelmetlen helyzetben töltöttem még egy pár évet. Dú'sak valának ezek események és tettekben, melyeket mindazáltal könnyebben lehet véghezvinni, feledékenységnek adni, mint elősorolni. Egy golyó Tarragona sánczai közt véget vete katonai pályámnak. Kevéssel előbb a' becsületrend diszjelét nyerém, nem sokára alezredességet. Tarragona sánczai bevétettek; csapatomat vezérlém, 's egy puskagolyó lábamat keresztülfurván, földhöz sújtott. Volt elég emberségük a' zsibongásból kivezetni; katonáim szerettek. Sok véretem 's egy időre eszméletemet is elvesztém. Eleintén az volt a' kérdés, ha lábam alsó részét le hagynám-e vágatni? Nekem mindegy volt; nem törődém, ha a' halált jelenték vala is. A' gondolat, élet hosszaig magamat mint bénát mankókon körülhordoznom, semmi vidítóval nem birt.

A' dolgok változtak. Egy ifjú sebész előszeretettel csatlakozott hozzám, 's merészen ellenmondott főbbjeinek, kik lábamtól meg akartak fosztani. Az ifjú többet érte náluknál, mi az életben nem ujság. Sokáig vitáztak ez urak; a' főorvosok lábomat vagy éltemet kockáztatva, a' gyuladást kerülhetlennék állíták; az ifjú mindkettőt megmenthetőnek vitatta, csak hogy a' sebhedt láb meredve 's én katonai szolgálatra alkalmatlan maradnék. Végre nekem engedék a' választást; elhatározám fenyegető életveszély mellett az ifjú orvosra bizoni magam; 's jól tettem: mert lábom 's éltem megmaradt.

Gyógyulásom hosszúra nyult; e' közben megnyerém évenkénti fizeté'ssel elbocsáttatásomat. Barcellonából fürdőkre vonzóltak; innen Figueras 's Perpignanba. Mankón ismét ballaghaték fájdalom és sántítás nélkül: lábom csak gyenge maradt, de némi merevedt-ségig lassanként ez is elmúlt.

Ásványos fürdők használatát tanácsláék. Eltökélém hazámba utazni, 's anyai jószágom birtokába helyezni magamat; azonban ez egy rokonom gondos felvigyázása alatt levén, nem szivdobogás nélkül a' cransaci fürdőkre gondolék. Ah igen is sokszor fordultak már meg elmémben! de némi gondoskodás visszatartott on-

nan. Fanni kétségkül már férjhez ment; négy öt év óta az Albret családnál bizonynyal sok változás történt; 's ha még szabad volna, mit várhatnék tőle? szeretém egykor, de ő nem. Ujlag sok időre veszélyeztetém, nyugalmam' 's elégültségem'. Fanni meg is halhatott; szűm remegett e' gondolatnál. Jobb feledékenységben maradnom; most olly boldog valék, olly bútalan, mint csak bármikor egy merevedt lábbal lehetni. Semmi szenvedély nem gyötört; az első szerelem zajgása lecsillapult, 's mint függetlennek a' világ tárva állt előttem.

Sokáig küzdtem magammal, 's végre, mi ellen az ész harczolt, eltökélém, hova szivem vonzott, Cransacba utazni.

Egy Perpignanban vett kényelmes kocsin, hű Tamásomtól kísérve, Cransac felé indultam.

Midőn napok mulva a' gondolatimat olly gyakran foglalkodtató helyecskét távulban előttem feküdni láttam, különös aggály lepett-meg. Meszsze ohajték tőle lenni; kevésbe mult, hogy a' kocsisnak visszafordulásra parancsot nem adtam. Mintha sejteném, nem lesz jó oda mennem; szerencsétlenség érend. Hiában törekvém babonás félelmemet legyőzni. Keresztül haladtam a' falun, 's az anyyira ismeretes vendégház előtt szivdobogva, csendesesen megállapodtam.

Szép vasárnapi regg volt, az egész család templomban, kivéve — ő előmbe jött a' házba léptemkor. Kinek nem dobogott volna ekkor szive? Fanni vala; nem az, hanem valódi istenülése Fanninak. Mindig, csak az alig tizenhat évű leánykát képzelém; de milly átváltozásokat képes négy év okozni! A' felvirult szüz volt, a' bájos, kedves — nem fejezhetem-ki e' látás-szülte benyomást. Néma bókom után szótlantul álltam-meg előtte; szokott barátságosan üdvözle sajtyszerű, ártatlanul elragadó mosolyával.

,Istenem, milly szép lett ön! — mondám végre — de engem már nem ismer?'

Minden esetre szint'olly hamar megismert, mint én őt; pírulása, szemeinek örömvillanása elárulá. — „Olly feledékenynek tart minket? — mondá — tegnap estve is önről beszélgeténk, elveszettnek 's holtnak véltük, legalább ránk nézve; milly csuda vezérli hozzánk?''

,Mint kérddheti ezt? — szólltam, kezét ajkimhoz nyomván — milly csuda, ha nem a' csudák legszebbike az ég alatt, önmaga? Ha spanyol országban elesém is, lelkemet ön ismét a' felvilágra idézendi.'

„Ha tehetem — mondá csintalan mosolylyal — óvakodám vala a' tisztító tüzből előbb kiszabadítani, mielőtt minden hizelgési kedvét ott hagyandta, 's legtisztább igazság leendett volna.“

„Ah! — szóllalék-fel, miközben a' jól ismert rendezetű szobába léptünk — engedje ön spanyol országot tisztító tűz gyanánt vennem, 's itt mennyemet, melyet távoztom óta sehol sem lelhetém-fel, újra találhatnom.“

„Ön tehát a' megbukott angyalok sorába tartozik, kik a' mennyet dicsvágyból veszték-el? — felelé — ki áll jót, ha szintén nem pártot ütni akart-e, 's az unalmas mennyet a' spanyol pokollal felcserélni?“

„Ez ellen mást nem állithatok kezesül, mint magát a' szép égkirálynét, ha kegyelmesen ezután leghűbb alattvalójára pillantni akar.“

Fenyegette emelé-fel ujját ellenem: — „önön valóban még sok maradt a' megbukott angyalokról, 's gonoszabbul tér vissza, mint minket elhagyott.“

„Ugy tehát üdvözítsen ismét kegyével; már visszatértem is bizonyítja jobbulni akarásomat. Ha nem taszit-le a' mennyből, soha többé el nem hagyandom. Le fog taszítani?“

Elpirult, 's nem tudott felelni.

„Le fog taszítani?“ — kérdém kémlelő tekintettel.

Azonnal ismét vidor szeszélyéhez folyamodott, 's válaszolá: „hja, a' mint viselendi magát. Látni fogjuk; de félek, a' szép spanyolnők iskolájában nem sok jót tanult.“

(Vége következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' bananfa. — Régibb írók egy Indiában tenyésző fáról tesznek említést, mely csudálatos nagyságra nőtt, 's többi közt öt holdnyi területet fedez lombjaival, 's ágai alatt 10 000 embernek ad enyhelyet. E' hír csakugyan nem mese; a' nevezett fa a' bananfa, mely már magában is ligetet képez. E' fák folyvást nőnek, 's úgy látszik, hogy a' más állati 's növény-termények szabálya ellenére nincsenek az enyészetnek alávetve; mert a' főtörzsnek minden ága néhány rőfnyire a' földtől ismét ágakat hajt, és pedig eleintén kisded gyenge rostok alakjában, mellyek mind inkább vastagodnak, míg lassanként lehajlanak, 's a' földszint érve ebbe gyökereket vernek, 's ismét törzsszé növe felülről új meg új ágakat hajtanak. Egy illy fa sok törzsével a' legszébb lugasok, fasorokat, és hős helyeket képezi. — Egy illy fa alatt (mellyet sokan ugyan annak tartanak, mellyet Ne arch, Nagy Sándor admirálja, leir) — így szóll Forbes, keleti emlékirataiban. — Mezei kirándulásom alkalmával egy nagy társasággal néhány igen kellemes napot tölték. Nagy vízáradások különféle időkben e' nevezetes fa tetemes részét elragadták; de a' mi még hátra maradt, majd 2000 lábnyi kerületű, ha a' fő törzsöket körülméri az ember; ama tér azonban, mellyet a' még le nem vágott 's lefüggő ágak befednek, még nagyobb amannál, 's ott kusztard-alma 's más egyéb gyümölcsfák tenyésznek. Ezen egyetlen fának nagyobb törzsei még mindig 350-nen vannak, a' kisebbek 3.000-en, 's ezeknek mindenike folyvást új ágakat,

töveket hajtának, mellyek ismét törzsökké válnak. Ezen gyönyörű fejkötők minden utazónak, kivált a Hinduk vallásos felekezetének menedékhelyet nyujtnak; telvék mindenféle madarak, kigyók, majmokkal, melly utóbbiak engem furesa arczfintorgásaikkal, de leginkább kölykeikhez mutatott gyengédségökkel, mellyeket gyakran ágról ágra ugrálni tanitnak, sokszor mulattattak Vadászat alkalmával egyik barátom illy fa alatt egykor nőmajmot lött, éssátorába vitte, mellyet azonban nem sokára 40–50 majom vett körül, mellyek iszonyú lármával 's fenyegető arczvonatokkal közeledtek. Midőn reájok czélzott, visszavonultak, 's határozatlanoknak látszottak; de egyik, melly kora és állása után itélve az elsők sorában levén a' csapat főnökének látszott, megállott, 's fenyegetődzve és fogcsikorgatva mindig közelebb jött. Végre egészen a' sátor ajtajaig jött, 's minthogy fenyegetései mit sem használtak, iszonyúan ordított, 's ugy látszott, mintha legmélyebb szívfájdalmában könyörögne majomnöje testeért A' szegény állat e' viseleten annyira megindultak a' vadászok, hogy elhatározáok, többé majmot nem löni. — Ugyan e' bananfa alatt a' kerületi egyik hatalmas parancsnok, száguldozásai közben, gyakran felséges tábort szokott ütni; társalgási, evő, lak, hálószoba, fürdő, konyha 's egyéb kényelmiségek mind külön sátorokban voltak; kocsijai, tevéi, lovai, őrei és szolgálai mind ugyan e' fa árnya alatt találtak menedéket; sőt egy hadsereg táborozásakor 7000 ember egész kényelemmel hevert alatta.

Minden él és mozog. — Varsóban a' természeti történet tanítója Waga ur, nem régiben egy ritka nagyságú fekete szárcsát (fulica atra) kapott, 's midőn annak fejét egy vízzel tölt edénybe tevő, hogy azt eltehesse, piőcza mászott-ki annak orrlyukaiból, melly ott mint ingyenélő talán több hónap óta vendégeskedett. A' tudós ur azután e' kis vizi állatot mikroskopi uton megvizsgálá, 's ugy találta, hogy mind a' nyálkában a' test felső részén, mind e' féreg belső részében csak hemzsegett a' számtalan ázalékféreg, 's ezek között voltak némelly fajok, mellyek sem eczet, sem csirizben, sem posványokban nem találhatók.

Idei kora tenyészet. Lyon mellett a' Rhone partjain martius vége felé a' rózsák 's más virágok teljes pompájokban virágoztak, az eperfák pedig lombosan diszlettek. — Más vidéken, Courtrai körül (francia ország) mart 25-én az árpa már kalászbá ment. Olly körülmény, melly itt félszázad óta nem mutatkozott.

KÜLÖNFÉLE.

Korcsolyázók Hollandban. — A' korcsolyázás Hollandban, valamint más éjszakai tartományokban, nemcsak igen kedves multság, hanem némelly vidékeken, jelesül éjszakai Hollandban, Friesland- 's Gröningában, hol az utak télen át egészen használhatlanok 's az ország minden irányában esatornák- 's tavakkal van átszelve, nélkülözhetlen szállítás-cszköz is. Ez okból mihelyt azt a' nagyobb fagyás megengedi, az egész lakosságot, vénet 's ifjat, férfiakat 's némbereket majd mulatozásul, majd vásárookra mehetésül, 's néha messze fekvő templomok látogatásul, jegen láthatni. Mivel itt nem annyira a' csinos futásra 's mesterséges darabok mutogatására, mi inkább a' hollandi városlakosoknál otthonos, mint gyors tovautazhatásra ügyelnek, korcsolyáik is e' czélnak inkább megfelelő alakot nyertek. A' németalföldi

említett tartományokban t. i. nem az ismeretes magas, homorúra köszörült korcsolyákat használják, hanem az ugynevezett frieslandiakat, alacsony, széles simára köszörült aczélból 's hosszú orral, melyeket Klopstock is ajánlani szokott. Némely korcsolyázónak gyorsasága 's kintartása valóban hihetlen. Vannak Friesek, kik korcsolyán egy nap alatt tartományuknak valamennyi 11. városát meglátogatják. Közlő emlékezik, hogy az 1823-ki nagy télen, Leydenben tanultakor, midőn a' nagy fagy az egész haarlemi tengert 's parthoszszanta a' délnek egy nagy darabját jéggel elborítá, hét frieslandi tanuló, kik a' karácsonünnepeket honn tölteni akarák, reggeli nyolczadfélkor Leidenben korcsolyáikat felköték, 's még est előtt Leenwardenbe, Friesland fővárosába értek. 1822-ki télelő 29-én Oostindie Miklós és Vilmos testvérek Zaardamból egy nap alatt Alkmaar, Medenblik, Enkhuizen, Hoorn, Edam, Monnikendam, Purmerende, Amsterdam, Weesp, Muiden, Naarden 's Haarlem városokat látogatták-meg. Kevés óra alatt illy messze mehetni annál inkább csudálatraméltó, mivel illy távulságban nem mindig jó utat, hanem sokszor egyenetlen, darabos jeget, nyílt helyeket 's gátokat is találni, melyek a' futót feltartóztatnák, ha rajtok áthaladni nem értene. 'S ez a' jó korcsolyázónak tulajdonai közé tartozik is, 's némelyek abban csakugyan hihetlent tettek. Frieslandban bizonyos Hardryder, azaz, gyorsfutó Ádámról beszélnek, hogy korcsolyázator 22. lábnyi széles nyílt helyhez vagy ugy nevezett léghez jövéen, azt átugrá, 's egy lépésváltoztatás nélkül tovasietett. Bizonyos valaki csudálkozását nyilvánítván e' fölött, Ádám azt vélé, hogy ollyan ugrás magában értetik. — Egyébiránt a' sebességnek milly fokáig vitték a' friesek 's gröningiek a' korcsolyázást, legjobban láthatni korcsolyaversenyeknél, melyek náluk téli mulatságok közé tartoznak. — Nehány példát emlitünk. — Leenwardenben 1838-ki télhó 15-kén egy arany óráért versenyfutás történt, melyben 48 kedvelő vön részt. A' 162. németalföldi röfnyi vagy metrenyi pályát a' győztes 16 másodpercz alatt futá-meg. — Taureben illy versenyfutás alkalmával ugyanazon évi télhó 29-én, midőn egyegy férfi- 's egyegy nőnek kezet fogva kellett futniok, a' győztes pár a' 143. röfnyi pálya végére szinte 16 másodpercz alatt ért. Végre Harlingenben következett napon verseny tartaték, hol a' győztes, bizonyos Huizenstra F. T. Terzooból a' 160. németalföldi röfnyi pályát kétszer egymásután 14. másodpercz alatt futá-meg. E' roppant gyorságról legjobb fogalmunk lehet azon kiszámítás után, hogy, ha lehetne illy erőfeszítést sokáig kiállni, e' futással Harlingenből 12. óra 's 47 's fél percz alatt Parisba, 10. óra 's 6 és fertálypercz alatt Londonba 's 73½ óra alatt Ferewell-fökre Grönlandba lehetne érni.

Ember k versenyfuttatása. — A' londoni udvari hirlap következőt közöl Florenczből. — Florenczben az utósó lofuttatás után emberfuttatás ment végbe, és pedig O'Connell ur, a' nagy Agitator fija, és egy Kledan nevű görög között. O'Connell ur győztes maradt. A' görög csak eltűnt előtte, midőn O'Connell árnya lebegett-el a' görög mellett. Gallitzin herczeg ezalkalommal kérdeztetvén, nem akarna-e egyik vagy másikkra fogadni, így felelt: „Non, mon cher! ezen állatokat én nem ismerem.“

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön június 3^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' cransaci vendégház.

(Folytatása.)

Mig így beszélünk, megnyilt az ajtó, és Albret ur nejevel 's néhány kis lánykájával, mindannyi kis Amorokkal, lépett a' szobába. Megöleltek, mit bárátságos szivességgel, megindulással viszonzék. El kelle nekik idejövtem', sorsomat beszélnem. Örömsugárzó tekintettel álltak körül; elismerém, milly szivesen láttak a' jó lelkek. A' félénk lánykák közelb jöttek; a' szeretetre méltó Ninát még is hijában keresém köztük. Alig merék utána kérdezősködni; féltem az éppen jelen hangolatomban kerülni kívántt felelettől; féltem, hogy a' szelid, e' világra felette szép, jó angyal egy jobba sieté-át, 's még is mindenüft kutatám szemeimmel.

„Ezredes ur! — kezdé Albret ur.

„Hiányzik még — szóltam akadozva.

„Igaza van! — mondá Albret asszony — ugorj Julcsa, 's mond Fanninak, jöjjön tüstént, tegnap emlegetett barátunk itt van. — Julcsa elszökelt. — Istenem, hogy' fog Fanni örvendeni!“ — függeszté hozzá.

E' szavakat hiheflen zavarodással hallám; tehát Ninának kell lenni, kit Fanninak tartottam. De meggondolhatám, hogy Nina négy év óta már nem a' tizennégy éves leányka, hanem a' tizen-nyolcz éves szüz. Nem tudom, mint valék e' meglepetésnél. Azonban észre látszottak venni; oldalaslag a' Fanninak tartottra vetém szemeimet; valóban maga Nina volt, de e' perczben olly komoly, olly halvány lön, hogymegijedtem.

„Ön nem jól érzi magát?“ — szóltam hozzá lépve. Kezével arczát elfödé, 's mosolyra erőttette magát. Az anya vigyázóbb lön, és szabadba készte. — „Ön a' lánykát — mondá Albret — váratlan megjelentével nagyon megingatá. Fanni is így járhatna: el kell készitnünk. Helyzetében veszélyes volna; reménylem, pár hónap alatt másod izben fog unokával megörvendeztetni.“

„Hogyan? Fanni férjhez ment? — kiálték-fel.

„Hát még senki sem mondta, hogy pár év óta Orny ur neje?”

„Az embergyülölőé?”

„Igen, — felelé Albret ur — de a’ csudálatos szentet úgy megtérité, jobban sem lehet; egészen más ember vált belőle. Cransacban a’ legjobb mezei lakot megvette, ’s örökre ide helyezé magát; mert egyik lányomat sem bocsátom innen; de tudják is ezt.”

„Albret ur — mondám neki lassan, az ablakhoz vezetvén — csak egy szóra! Nincs-e Cransacban még egy szép ház eladóban?”

Egész torokból nevetett e’ szavaknál; egy ideig vizsgált, ’s végre viszonzá: „nehány nap előtt az országut melletti kerti új házat a’ sorompón kívül hirdék, ’s elég olcsónak. Kérdje csak Ninat, az jobban tudja nálamnál.”

Mig a’ kis lánykákkal ismeretséget megújítam, vagy inkább csak most kötém — mert távullétem óta mind megnőttek, ’s elváltak — megjelent az én embergyülölőm Orny, karjain deli ifjú nő másfél éves szerelem-istenkével ölében. Csak most ismerém-meg, — Fanni volt. Olly nyájasan üdvözlők egymást, mintha régóta legszorosb barátok voltunk volna.

„Önök adósa vagyok — szállita-meg Orny ur — reménylen legalább a’ szerencsét, hálámat bebizonyíthatnom, ’s lakomban vendékelhetnem, tőlem megtagadni nem fogja. Elváltunkkor adott tanácsát szerencsémre követém. Emlékezik még, olasz ország helyett Cransacba jöttömet ajánlá, mert itt lelendnék gyógyszer. Elmenék olasz országba, ’s nem találtam azt fel. Ekkor Florenczben eszembe jutottak szavai; Cransacba jöttem, fellelve használtam, ’s még nem igen volt fanyar bevennem. — E’ szavaknál a’ szép nő pirosló ajkait csókkal illette.

„Ne higgyen csak neki — kiálta Fanni — néha még sovány képetek csinál, ’s keserűnek panaszolja.”

„Azért gyógyszer, ’s marad az!” — viszonzá nevetve.

Boldog párocska volt. Orny ur meghívott ebédre; vasárnaponként az Albret család nála szokott lenni. Elbeszélé anyjávali megbékültét, ’s hogy magához vevé. Zendüléskor birtoka nagyobb részétől megfosztatott; ez kényteté őt mindjárt nősülése után, ’s pedig Fanni kívánatára, levél által magához lakásra hívnia. Megtanulám ismerni: szelleműs hölgy volt, kinek társalgása a’ nagy világ tónját ’s bizonyos családi gögöt árult-el, melly mindazáltal különmemű szerencsétlen esetek által némi lány elnélyedés, a’ komoly

végzetek iránti elszánás, 's bizonyos vallásosság alakját ölté magára, mi által mindenkire nézve annál vonzóbb lön.

Asztal felett a' világ szeretetre legméltóbb emberei közt személyem felett barátságos vita támadt. Orny 's Fanni kívánák, míg Cransacban maradok, nálok lakjam. Albret ur 's asszony elég ékeszöllással öregebb igényeikre hivatkoztak; sőt a' kis lányok, Julcsa, Tinka, Czelesztina is, kikkel hamar ismeretes levék, gyermeki élénkséggel vegyültek a' szóvitába. Csak az egy, kit legörömeztöb hallék vala, 's kinek hangja elhatározó tekintettel bírt volna, csak Nina hallgatott. Kérdő pillantatot, mintha parancsát várnám, vetettem-át hozzá, de olly közönyösnek látszék, hogy fájlalám. Csak mint hallgatónő, kit az egész nem érdekel, mulatott a' zajos vita mellett, 's midőn az ifjú Orny nő házára nézve segédül hívá, mosolygva felelé: „szerénykedő Fanni, mit kétkedel győzelmeden? mikor volt nővéred segélyére szükséged?“ Azonban bármilly mosolygva 's vig enyelgéssel mondá e' szavakat, még is, ha igen nem csalatkozom, némi keserűség, — nem, nem az — hanem gyenge fájdalom látszék ajkai körül lebegni, mit hajlandó valék rám nézve kedvezőnek jósolni.

Előre látám, hogy végre rám tolják a' nehéz választást: tehát engedelmért könyörgtem Albret házától Ornyéig 's ismét vissza kalandozhatnom, mennyire sánta lábamtól kitelhetnék; néhány száz lépés nem nagy messzeség volna a' nekem kedvelt emberektől, kikhez Kataloniában is lelkileg mindig közel valék.

Utóbbi kétségbe akarák hozni; csak most tolt rám a' szemrehányások serge, hogy négy év alatt egyetlen szócskát sem küldtem Cransacba a' pyrenei havasokon keresztül. Mindenik tevé ezt, csak Nina nem; inkább pártomat fogá, de gonoszul: „éppen azért nem irt ezredes ur, mert lelkileg körünkben volt, — mondá — nem szokás azoknak irnunk, kiktől nem vagyunk távul.“

E' védelmezést természetesen nem hagyák helyben. Ekkor jutott eszembe spanyol országban gyakorlott árnyemetszésem, 's elbeszélém, miszerint legszebb mulatságom volt a' családot szememnek is jeleníthetnem. Ez alkalommal kis hazugságot is engedék magamnak, 's Nina boszúját kissé visszatörandő, mindenik közül az övét állítám leginkább sikerültnek. Késznek nyilatkozám a' nélkül, hogy rá néznék, árnyrajzát tüstént kimetszeni.

Szavamnál fogtak; ollót, papírt hoztak. Ninának Fannival hasonlatára számolék. Ablakhoz mentem; kevés percz alatt a' mű,

mellyben eléggé gyakorlott valék, készen volt. Nina árnyrajzát magának nyújtottam-át a' szép leánykának.

Egy ideig szemlélgeté, fejét rázá, és szólla: „ez Fanni!“ — Kézről kézre ment, 's mindenik mondá: „ez Fanni!“ — Zavarba jöttem. Fanni bókot tön előttem, 's „ez én vagyok“ — szóllt. Orny ur fenyegetőleg inte ujjával, 's mondá: „szerencse, hogy el nem késtem.“ — Albret asszony a' dolgot jobbá akarván tenni, még gonoszabbá tevé. — „Valóban Ninához még is sok hasonlót talállok benne — szóllt — csakhogy ezredes ur elutaztakor tizenégy éves gyermek volt; az árnyrajz inkább mostani korában hasonlít hozzá. Akkor nem is Nina, hanem Fanni viselé így haját; de ezek mellékdolgok!“

„Födolog! — kiáltának mindnyájan — jele, hogy csak Fannira gondolt.“

„Nem; — válaszolám — jele, hogy mindkettő képe, mint vonásaikban igen rokon szépségek, képzetemben egygyé alakultak; 's ha ládámat megnyitom, megmutathatom még épen a' rózsát, mellyet egyetlen kincsül vittem magammal Cransacból, a' rózsát, mellyet Nina kisasszony elváltunkkor adott.“

Nina arczain szégyenpir vonult-át. Kétségbeeső pillantattal tekintte felém; Albret asszony mondá: „mi önét csinos himzéssel körözve még rámában tartjuk üveg alatt.“

Örömemre szolgált, hogy mindenik szakadatlan barátság 's emlékezés bizonyítványait akará adni: így kinos zavarból menekülék.

Mert valóban Ninát, mint gyermeki szépség példaképét, csudáltam egykor, de Fannit szerettem; őt tárgyazák mindig gondolatim, 's őt keresém ismét Cransacban. Érkezetem első perceiben Ninában csak Fannit láttam, 's csak sokkal ingerlőbbnek találtam, mint valaha. E' pillanattól magasb szenvedélylyel szeretém. Nagyon nehezemre esett, midőn csalatkozásom elmúlt, 's meggyőződésem, hogy Nina imádásom tárgya; várakozás-teljes, szorongó bódulásban 's feszülésben valék, vagy miként is nevezzem, mielőtt az igazi Fannit viszontlátám; mihelyt azonban férje karjain megjelent, minden megváltozott bennem: minden érzés csak Ninaért lángolt keblemben. Fanni még szép, fiatal, szeretetre méltó volt, de Nina mellett többé nem tetszék Fanninak. E' varázs elmúlt; kedvelt barátném gyanánt tekintém, de magam sem foghatám-meg, mint szerethetém, imádhattam annyira egykor; 's ne lett volna most is férjülve, csak nővérét szeretendém, soha őt. Már előbbi ittlétemkor Nina iránt sajtyszerű, homályos, 's még is élénk vonzal-

mat éreztem, melyet sem megfejtteni, sem meghatározni nem tudtam. Fannit szeretém, mint hölgyet; Ninát, mint mennyei alakot, nem e' föld számára alkotottat; mint felsőbb lényt, kihez földi salakban alig lehetne közeledni.

Fanni férje mellett igen boldog volt, 's ez mennyét élvezé általa. Mezei lakuk, nagyszerű kerttől körözve, igen kellemes, takarékos, tiszta, 's jó izléssel rendezett vala; Orny ur még többet szépített rajta.

Majd mindennap ott voltam, 's ha a' fürdőkből jövék, gyakran elkóboroltam a' kert utjain. Irigylém Orny szerencséjét, ha fiatal nevével bizalmasan a' bokrok közt karöltve ballagni látám, vagy ha őket a' csinos zöld padok egyikén házuk előtt egymással beszédben találtam. Akkor enszerencsémre gondolék, ha a' kedves Nina oldala mellett így ballaghatnék, — de naponként sülydöbb reménnyel; ő nem szeretett. Négy hetet tölték Cransacban, 's irántani viseletében nem találtam változást; még négy hétig maradtam, 's egy pillanatra sem teheték szert őt egyszer is egyedül láthatni; lefolyt az évnegyed, 's mint láthatlan erőttől lebillen-seltt messzebb valék tőle, mint első napokban.

Milyen egykor Fannivali viszonyom négy év előtt, szintolly vala jelenleg nővérével. Ez is el tudá a' legkomolyabb szavakat ferdíteni, 's minden közeledhetési merényemet sikeretleníteni a' nélkül, hogy ezt akarni látszanék. Mit Fanni lepkeként tön, ki mit nem akart, vagy nem kellett, nem hallá, nem érté, — azt Nina végtelenül könnyebben tudá tenni igazi gyermeki ártatlanságú nyíltsága 's bizonyos fensége által, melly minden széppel, önmagával 's tetteivel csudás kapcsolatban volt, 's mindenkibe, ha hozzá közeledett, ellenállhatlan tiszteletet önte. Olly nagy volt rajtam gyakorlott hatalma, hogy körében nem viselhetém magamat másképp' mint ő; hogy szerelmem nyugodt, vidám, dicsőültt angyala mellett szenvedélyemet alacsony érzés, örültség gyanánt szegyenlém.

Annál dultabb volt azonban bensőm. Az ősz közeledtével felhagytam reményimmal, 's csak futás által véltem nagyobb szenvedések elől menekülhetni. Éltem nyugalma veszve volt.

(Vége következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — A' pesti lófuttatás csötörtökön jun. 3-kán, vasárnap 6-án és szerdán 9-én mindenkor délután 4 óraker tartatik. Az elsőben futnak a' 330 aranyat tevő nemzeti díjért; másodikban az asszonyságok

billikomaért, pestvárosi díjért, 's parasztközpályázat is lesz; harmadikban futnak a' Széchenyi díjért, 's ismét parasztközpályázat is leendő. — Bemeneti díjak: első rendű pályázat 6 ft.; második — 4 ft.; — harmadik 2 ft.; — számszék 40 kr.; — első hely 30 kr.; — második 24 kr.; — harmadik 4 kr. pengőben — negyedik 6 kr. vált. — Előfizetési díj az egész versenyszakra: első rendű pályázatra 15 ft.; — másodikra 10 ft.; — harmadikra 5 ft. ezüstben. — Belépti jegyeket válthatni 's előfizethetni minden löverseny előtti napon a' nemzeti színház pénztáránál, és Klausz E. L. urnál (pestvárosi színház épületében, a' tükörtárban); futtatás alkalmával pedig a' nézőhelyi pénztárnál.

A' magyar orvosok és természet-vizsgálók nagy gyűlése Pestben az egyetem teremében maj. 29-kén déli 12 órakor kezdetét-meg.

KÜLÖNFÉLE.

Isteni gondviselés. Bizonyos angol lap következő, indiai lapból kölcsönzött érdekes eseményt közöl; mely a' mennyei örök gondviselést teljes dicsősége és fényében tünteti elő. Nem régg egy Bramin leányával és ennek két gyermekével Joulnahból szinte 80 angol mérföldnyire távol fekvő faluba ment Moongepatam útján. Egy kut közelében megnyugodván elhatározá a' bramin, magát leánya drága köveinek birtokába helyezendő, hogy azt megöli. Mondá tehát neki, hogy a' tájékon, hol jelenleg utaznak, rablók vannak, minél fogva tanácslá, tenné-le ékszereit, és adja oltalma alá. A' fiatal nő, ki legkevesebbet sem gyanított atyja tervének roszaságából, úgy tett, mint atyja mondá. A' bramin az ékszereket ruhadarabba burkolta, és szorgosan dereka körül kötö. Erre parancsolá leányának, menjen a' kuthoz, és szokás szerint mosakodjék-meg. Ő atyjától kísérvé elment a' kutfőhöz, 's midőn széléhez közel volt, őt a' szörnyű 's természet elleni atya bele taszítá. A' bramin elhagyta azonnal a' helyet, és így a' gyermekeket is. Szerencsére a' leányak sikerült volt esése közben a' küt belsején egy kiálló lombon megtartozkodhatni 's így a' befulástól megmenekülni. Midőn a' bramin már meglehetősen távol haladt az irtóztató bűn-tett színhelyétől, visszatért azon félelemből, hogy a' gyermekektől netalán elárulassék. Milly nagy volt csudálkozása, midőn leányát, egy fa gyökerén lógni látá. Azonnal kész volt határozata leányát más módon ölni-meg. Ördögös akarójának végbevitelére egy nagy kő után nyúlt, 's ezt áldozatának megölésére szánta: de rögtön egy a' kő alatt lappangott mérges kígyó támadá-meg, 's tetemes harapással sértette kezét. A' bramin azonnal összerogyott, 's néhány perc alatt feladá lelkét. A' gyermekek sírására a' környék némely lakosai hely színére siettek; a' szegény nőt kivonák a' kútból, visszaszolgáltatták ékszereit, és gondosan gyermekeivel együtt Joulnahba kísérték.

Parisi babona. — Franciaországban többnemű babonát lelni, melyet ott aligha kellene keresni, p. o. a' felfordított sótartónak szerencsétlen befolyása, melyet azzal lehet elhárítani, hogy késhegyni só bal váll fölött (az ördög szemébe) vetnek; de legelterjedtebb a' péntek vészhozásáról hit. Ennek hatása oly nagy, hogy ki francia országban utaz, jól teendő, ha útját péntekre halasztja, hogy bizonyos lehessen a' nyilvános kocsiiban helykapás felől. Ritkaság, hogy illy eszme hatását statisticailag és számokkal lehetne

kimérni, de egy esetleges körülmény okozá, hogy nem rég egy omnibus igazgatóságának könyvei kezeimben, 's azokban minden kocsinak napi bevételei följegyezve valának. Legott szemembe tűnt, hogy minden péntek észrevehető csökkenést mutatott, 's hozzávetőleges felszámításnál úgy lelém, hogy minden omnibus pénteken 35—40., holott többi napokon egyremásra 65—70. frankot jövedelmezett. E' megjegyzésemre bizonyossá tettek, hogy hasonló kocsi minden igazgatósága ugyanazt tapasztalá, 's a' bérkocsisok és cabrioletok péntek 's más napok közt ugyanazon különbséget találák. E' vonakodásnak pénteken valamibe fogni vallásos alapja az itteni népnél jelentékenységet rég elveszté, 's azok is, kik még bőtölnek, alkalmasint gyéren vagy soha nem gondolnak e' rendelet eredetére, de a' vak szokás tova él, 's megítéléséhez az omnibusok legjobb elemet adnak, mennyiben a' legalsóbb osztályon kívül minden más, főleg miveltebb középosztály által használtatnak. Az asztalnál 13 vendég elleni előtétel mindenek felett a' felsőbb osztályokban tartá-fenn magát alkalmasint azért, mert ezek illy esetnek gyakrabban kitétetvék, mint más osztályok. E' szokás azok közt közönséges, 's ha történik, nevetve ugyan de szorgosan akarnak rajta új vendég hívás által segitni. Ezen idegenkedés bibliai eredetét, bármi világos az, úgy látszik, egészen elfeledék; erre czélzásokat legalább soha nem hallani.

Francia divatos házasság. — Franciaországban általján a' házasságok szerencsések; 's ha meggondoljuk, hogy azokat többnyire a' szülők kötik, kik a' fiatal emberek hajlandóságára nem igen tekintenek, méltán kérdezhetjük magunkat, valljon az ugy nevezett szerelemből létesült házasságok, kivált angol országban, mért szerencsétlenek többnyire. A' megfejtés abban fekszik, hogy francia országban nagyobb hatalommal uralkodik férjén az asszony, vagy legalább nő és férj közt teljes egyenlőség van: ellenben angol országban azon balvélemény áll, hogy a' nőnek ne legyen gondja férje életére, ki t. i. legtöbb estvését clubban, játékasztalnál tölti, ez alatt pedig fiatal neje az unalom áldozatja lesz. — Franciaországban jelenleg, kevés kivétellel, nem igen sok nagy birtokú van, és ezek szabályilag szorosan jövedelmökhez alkalmazva élnek. Rosz izlésnek tartatik a' nagy adósságok csinálása, ha azokat közvetlenül ismét vissza nem fizethetik. Azon pazérlás, melly (mint angol országban) nagyon hamar egész jószágokat elkobzás alá kényszerít 's családokat szegénységbe dönt, francia országban csaknem ismeretlen valami. A' francia előkelő családok többet laknak kastélyaikban 's a' t. mint egyébhol. — Vajha magyar gazdag családjaink legalább honjok fővárosaiban 's ne a' külföldön költenék szüntelen pénzüket, mellynek csak egy részével is mennyi jót tehetnének hazájokfiainak!

Tüzipróba. Egy parisi lap a' következő eseményt közli, melly ha bár koholmány volna is, szépen gunyolja a' parisi ismeretes hős asszonyokat. — „Divathösnéink egyik leggazdagabbika — mond a' hirlap — ki több évtől fogva özvegyen élt, minap tudtára adá menyasszonyi gyűrűje számos praetendenseinek, hogy második házasságra szándékozik lépni. E' hirdetmény Lepage lövészházában, hova a' dáma férfiköntösben szokott naponként megjelenni 's csélba löni, tétetett közzé. A' házasulandó kijelenték azonnal sorba állának, 's imádottjoknál elsőségért vetekedtek. Hevők azonban nem sokára csilapalni kezde, midőn a' fiatal özvegy kijelenté, hogy csak annak adja kezét, ki a' szép nőnek óráját kezében tartva, harmincz lépésre kezéből a' dáma által pisztollal kilövetni engedí. Csupán F. ur, vagy az emancipáltt donnának

legvakmerőbb vagy legszerelmesebb imádója fogadá - el a' féltételt. Ő t. i. a' dámától harmincz lépésnyire állott, az órát magasan a' levegőbe emelé, 's daczolt a' tüzzel. Az óra szét vala rombolva, 's a' házasság létre jutott.

Szeretet 's életveszély. Bereu faluban (francia ország) egy pór-családi anya, két év óta elmezavartságba esett, midőn fiját, ki egy magaságról lezuhant, vérében fekvé látá haza hozatni. A' szegény nő csendes örülltségben szenvedvén kit sem bántott, 's inkább részvétet mint félelmet gerjeszte. Mult hónap 7-én fészere padlására ment, 's itt testét szalmába burkolva az ott fekvő szénát felgyújtá; de a' lángok csak hamar éles fájdalom-kiáltásra kényszeríték őt, mire fija segedelmére 's a' tűz oltására előugrott. Azonban ezt is azonnal lángok boríták, a' padlás gerendái kettőtörtek, 's ők a' fészerbe estek-le, hol hasonlólag minden azonnal lángot fogott. Atya és leány ide rohantak, de menteni képtelenek voltak. A' szomszédok nem sokára csillapíták a' tüzet, 's mindenek előtt a' fiú rohant-ki anyjával, 's egyközel volt vizes árokba veté magát; őket az atya 's leány is követé; de fájdalom! valamennyin annyira meg voltak égve, hogy nem sokára kiadák lelküket, 's így az egész család halál harácsa lön.

Véletlen szerencse. Donatien Taillandier, egy cipész-legény Parisban, néhány év előtt egyik rokonát legnyomorúbb állapotban lelé, 's őt magához vevén csekély kéreseményéből táplálta. Az öreg e' táplálmány mellett is nem sokára meghalt, 's némi rongyokon kívül egy elrongyolt könyvet hagyott maga után. E' könyv — mondá holta előtt az öreg — egyetlen vigasztalom volt, 's ajánlom, olvass abból szorgalmasan. Donatien ezt imakönyvnek tartva, örömezt olvasott volna belőle, de egy betűt sem ismert. Félre tevé tehát a' régi könyvet, 's egészen megfeledkezék róla. Időközben Donatien mestere meghalt, 's ennek egyetlen fiját a' sors katonasághoz kényszeríté menni; egyetlen leánya szép és jó vala, de atyjáról csak adósságok maradtak reá. Mind e' mellett Donatien megkérte kezét, 's el is nyéré. Esküvés előtt, hogy annál csinosabb legyen, hajfodrász által fejét felcsinosíttatá; 's mivel a' hajaknak betekerésére sehol papirost nem talált, eszébe jutott a' régi könyv, 's azt a' fodrásznak kezébe adá. De alig nyitá ez fel, felkiáltá; „hogyan, illy gazdag-ön, 's még is padlás-szobában lakik?“ — Képzeltetni Donatien álmélkodását, midőn a' fodrász 14 bankjegyet (mindenik ezer frank értékű) mutatott neki, mellyek a' könyvnek különféle oldalára voltak ragasztva. Örömkítőreése közt menyasszonyához ugorva, mondá: „im itt van 2000 frank; ezzel sógoromat kiváltjuk, azután csak hamar megesküszünk, rendes kereskedést kezdünk, más szállást fogadunk, 's ezimerünk lesz „az arany könyvhez.“

Egérkö-pénz. — Menzikow herceg orosz országban 1726—1727. között egérkövel bevont pénzeket (griv) vérete; de már következő évben egy császári ukasz, mint az egészségre káros befolyásúakat, eltiltá, beváltá, 's legnagyobb serénységgel be is adatván elolvasztattak. A' bánya-hírlap szerint akkor illy mérges pénzt 57.549 rubelnyi értékben vertek sz. Pétervárat.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Denes-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap június 6^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Szent Czeecil rózsája.

I.

1808. Méjorado falucskában élt egy öszvérhajtó spanyol ifjú, ki nem szándékozott előbb nősülni, mintsem az összeiratáson szerencsésen átesnék. Jegyese Inezilla születésre nem volt magas rendű; mert az „arany forráshoz“ czimzett vendégfogadóban szolgált. Ez alatt Napoleon francia sereget szállított spanyol országba. Szerencsés megérkezte után azonnal nem késett ellentállani spanyol országnak; s az öszvérhajtó Francesco sem vala utósó a' honvédelmezők sorában. Hasztalan kéré őt szerelmese Inezilla, ne hagyná-el; Francesco kötelességének érzetétől áthatva rendithetlen maradt. Elközelgvén az elválás szomorú napja, a' bajnok Inezillához ment, kit egy kis madonna-kép előtt térdelve talált. Ő melléje borult, s egy ércbe foglaltt fehér rózsát nyujtott kezébe, mondván: — vedd kedvesem szent Czeecilnek e' rózsáját. Barcelona érseke ajándékozá ezt boldogultt anyámnak esketési öröm-ünnepén; őrizd ezt a' szegény öszvérhajtó emlékezetére; ez mindkettőnket szerencsésé teend!

E' szavak mondásánál a' fiatal spanyol kedvesének karjai közül kibontakozék, és sebes léptekkel tova iramlott. A' nő fájdalomnak súlyától térdre rogyott, és szerelmük édes ereklyéjét fenndobogó szívéhez szorítá. — Midőn Francesco utóljára visszatekintett, a' szegény gyermeket már is szerencsés visszajötteért imádkozni látta.

II.

Saragossa ostroma után a' hegyi tartományokban szétszórtt csapatok kalandoztak. Francesco a' méjoradoi országuttra ment, és 1808. october 2-dikán Alcovandes városba ért. Megérkeztek már későn vala, és a' posadában, mellybe fáradtsága miatt menekülnie kellett, kit sem látott mást, mint két francia tisztet a' dragonyos ezredből, kik kinyujtott lábakkal, csendesesen dohányoztak. A' spanyol harczfi redőkbe voná homlokát az utáltt egyen-

ruha látására, 's magát szorgalmasan köpenyébe burkolván, a terem mélyében foglalt helyet.

A' tisztek fiatalabbika pipáját az asztalra tevé, 's így szólt: — „Spanyol országban vagyunk végre; ama spanyol országban, melyet álmaink olly költőiképp' varázlának előnkbe, 's mi a' költészet honának hívénk. Itt mi sincsen más, mint a' kellemes ég és a' nők, kik legkevesébbé sem képesek egy francziát elbájosolni.“

„Igen — válaszolt a' másik — de te igen mélyen hallgatsz az ámitgatásokról, melyeket a' nőktől szenvedned kellett. Valóban kellemetlen dolog lehet, midőn illy ledér férfiúnak minden ügyessége egy spanyol szolgáló leány erényessége által kijátszatik.“

Itt a' guérillero vigyázóbb lön.

„Nem úgy barátom — felelt az első — az erősség huzamósb ideig védetett, de egyezésképpen meghódolni volt kénytelen. Mind a' mellett becsületesemre mondom, e' leány a' méjoradoi rózsa - ünnepe királynéja lehetett volna.“

Francesco kezében a' pohár megzörrent; erre a' szomszéd asztalra nyult, hol egy kést talált, mellynek figyelmesen vizsgálta hegyét.

„Mutathatnál-e győzedelmedről jelet?“ — kérdé a' másik kételkedve.

„„Jelet?“ — dörmögé Francesco fogcsikorgatva.

A' tiszt Francesco felé fordult, 's látván eme halovány, levertt alakot, e' szikrázó szemeket, és remegő ajkakat, egy percze megdöbönt, 's mintegy előérzeni látszott a' veszélyt.

„Itt van az!“ — mond az első, mi alatt mosolylyal tárczájából egy félig rejtett rózsát vont elő.

Francesco egy lépéssel átlépte a' közt, melly őt a' tisztek asztalától különzé, 's merészen és fenyegetve a' dragonyos előtt termett.

„„E' rózsa enyim! — kiáltott rémitő hangon — enyim, Inezilla vőlegényé!“

Ezt mondván Francesco nyakon ragadá vágytársát, és a' kést szívébe dőfé, mielőtt e' borzasztó jelenet tanúja őt végzendő tetében akadályozhatá.

Most ellenszegülés nélkül elfogatott, 's megkötöttetve Madridba kísértetett a' gyilkos. Itt Bonaparte Józseftől íteltetett-meg, ki éppen ez időben tevé sajátjává VII-ik Ferdinandnak veszélyben forgott koronáját. A' fejedelem kénytelen volt, bár sajnálkozva, a' fiatal Francesco fejére kimondani a' rettentő halálos ítéletet; mindazáltal nem akará, hogy ítélete nyilvánossá legyen; ennél fogva az lön határozva, hogy a' véritélet végre hajtása zárt ajtóknal történjék jövő nap reggelén a' palota belsejében.

III.

Eppen hatot ütött Escorial toronyórája, midőn egy fiatal, szenvedési érzetétől szinte bágyadt nő San - Lorenzo kolostorától Buen Retiro rostélyos ajtajaig jöve. Az őrség főnöke könyörüleltre indított a' szenvedő leányka látásakor, 's nem birt elegendő bátorsággal arra, hogy neki a' palotába belépést tilalmazhassa. De alig tett néhány lépést az udvarban, midőn egy csapat gránátostól megállíttatott. A' csapat közepében büszkén és keresztbe fontt karokkal lépdelt az öszvérhajtó Francesco. Inezilla rá ismert kedvesére; remegve és szétszórtt hajjal térdre hullott a' francziák előtt, kik e' kimondhatlan kétségbe eséstől felindulván, félre vonultak.

„O kegyelem, Francesco kegyelem! — kiáltott a' spanyolnő könyörgő kezeit az elítéltt felé emelvén — inkább szerencsétlen, mint bűnös vagyok; engem erőszak tett hűtlenné!“

Azután a' sokaságot távozni látván, gyors léptekkel kedvese után futott, 's magát ennek karjaiba vetvén mondá:

„Egy kegyelem-szót Francesco! o mondd, hogy nem gyűlölsz 's nem haragszol rám!“

„Nem utállak, nem haragszom — szólt ő, mi alatt kebeléből szent Czezil fehér rózsáját voná elő. — Itt a' rózsza kedvesem; hervadt ez, mint ten-erényed, 's fonyadt, mint lelkem!.. És ti — szólt magasra emeltt fejjel rettenés nélkül a' bakókhoz — végezzétek kötelességteket! — éljen spanyol ország!“

Jegyese hova lett, nem tudatik. — Mi a' tisztet illeti, az nem halt-meg sebeiben, sőt kevés nappal ez esemény mulva Saragossa másodszeri ostroma után a' lovasság századának főnökségével jutalmaztatott-meg; 's jelenleg keserűen emlékszik vissza tetteire, mellyeket fiatalkori botlásoknak szokott nevezni. — Ő az, kitől e' szomorú történetet birjuk.

Franziából

B—. József.

A' cransael vendégház.

(Vége)

Rokonimnak atyai jószágimra sürgető meghívásait adám okul, 's elutazni készülék. Sajnálták veszteségemet, Nina is, mint a' többi; megakarák fogadtatni velem, hogy legalább jövő tavaszkor ismét néhány hónapot töltendek itt; csak Nina nem tevė ezt, mint a' többi. Kétségben valék — viselete okozá gyakran — ha tán szeret-e, vagy tőlem valóbau szabadulni kíván.

Egy reggel vele és Fannival Orny kertjén haladánk keresztül. Egy rózsató előtt megállapodám, 's enyelgve szölkék hozzá: „mi-

dön először Cransacot elhagytam, rózsát adott az utra; jelenleg ezt sem kapok; a' virágkirályné elenyészett; csak, mint minden öröm, ha elhervadt, töviseket hagyott maga után.'

Nina elpirult, zavarodva tekinté-szét: de hamar öszveszedé magát, és sajtátszerű kecses mosolyával válaszolá: „ez uttal nővérem van a' sor.“ — Fanni felelni akart, de egy leányka félben szakasztván, tőlünk elhívá. Nina nénjét követni akarni látszott; de ez ment, 's mondá: „e' pillanatban itt leszek, addig döntsétek-el a' fontos kérdést.“

„Ez uttal tehát öntől emlék nélkül válom-el!“ — szóltam.

„Van reá szüksége?“ — kérdé.

„Nem éppen, hogy önre emlékeztessen — o nem, minden fog arra emlékeztetni, hogy Ninától távol vagyok! — de még is e' csekélység saját kezéből önt minden bizonynyal jobban jelenítendi; talán kis vigaszt is rejt számomra.“

Pajzánul mosolygott szemeim közé, 's mondá: „a' rózsát adó Ninát spanyol országban inkább feledé, mint Fannit, ki rózsát nem adott; azért ohajtétk vele cserélni. Látja, csak önző vagyok.“

„S kissé igazságtalan és kegyetlen. Ön tudja, érzi, 's még is tud az lenni; ezért ohajtnám most, vajha soha sem jövék vissza Cransacba; — mert ez volt szerencsétlenségem talán örökre; azért Cransacot többé nem látom.“

„Megijeszt, jó ezredesem; miről akar engem vádolni?“

„Hogy tova üz a' helyről, melly előttem a' földszin legkedvesb szöge.“

„Istenem, mit ábrándozik? Önt tova üzöm? az Istenért, egész család 's én nem kevésbbé panaszoljuk, hogy el kell hagynia minket.“

„Mig egyedül öntől függ maradhatásom; nem Fanniért, nem az egész családért, csak Nináért akarnék, 's tudnék maradni; csak az ő intése határoz felettem; a' világ számomra szeretetre méltóbbat nem bir. Maradjak?“

Nina lesüté szemeit, 's hallgatva ballagott a' nyirt bükkfalak közötti járdában.

„Maradjak?“ — kérdém sürgetőbben, 's kezénél fogám.

Komoly fensőséggel nézett rám, 's mondá: „ezredes ur, ne csaljon-meg engem, vagy ne önmagát; minek ez? Vallja-meg nyíltan: spanyol országban Ninát elfelejté, 's csak Fannira gondolt.“

„Nem, Ninára gondoltam, 's Fannit nem felejtém. Nina rózsája még ereklyém maradt, 's egykor a' sirba szálljon velem.“

„Ezredes ur, midőn spanyol országból visszatért, engem Fanninak tartott; legyen őszinte maga iránt.“

, Igen drága Nina, önt Fanninak tartottam, de szebbnek, hódítóbbnak találtam Fanninál. Örültem a' becsnek, mellyre már négy év előtt a' rózsza által nénje megelőztével önt méltatám. Ah Nina, spanyol országban nem hölgy. de még nem is e' világra tartozó angyal gyanánt tiszteltem; higyenek nekem, 's legalább okolja sorsomat, hogy öntől most megfoszt, mert ön előtt olly csekély — semmi érdekű vagyok.

„Ki mondja ezt? — kérdé könnyű tekintetét felém fordítva.

Soha nem érzett elbájolás hatott keresztül e' lelke mélyéből került kérdésre, e' könyekre: , o isteni Nina, maradjak? “

„Még kérde, mikor elég gyenge vagyok magamat elárulni? “ — szólt, 's csendesesen sirva hajlott melleme.

Némán átkarolva tartók még egymást, midőn más karok öleltek át. Fanni csuszott ide, minket mindkét karjával körülfont, 's elsőben nővérét, azután engem csókolt-meg: „reményem Nina, nem fogsz haragudni — mondá, — ha bárgyú örödnek végre testvéri csókomat is nyujtom.

Igy az elutazásból méltán mi sem lett. Fanni pajzán, édelgő tréfái közt első heves megindulásunkból felocsódtunk. Visszajöttünk Ornyhoz: ,csak most élek egész életet! “ — mondá; olly kifejezés, melly felett Fanni természetesen legszigorúbb fenytő szónoklatot tartta. Mig czivódtak, pillanatra a' szomszédba, az Albret urtól egykor eladandónak mondott ház birtokosához távozám. Már többször megtekintettem a' telket; az illendő összeget követelő tulajdonossal, ha Nina elhatározását tudom, rég megegyezém felette; az meg volt, 's a' vétel egy percz alatt megtörtént, papirra tétetett. Igy jöttem vissza.

Nina kezét nyujtá előmbe, 's rögtöni, hosszú eltávoztamon csudálkozva, holléteket kérdé.

, Hamarjában — sugám fülébe — csinos házat, 's kertet, telvét virágokkal, vettem; mától fogva öné.

Örömpirulva kiálta-fel: „Csak gondoljátok, a' Dinantházat megvevé számunkra! “

Most vidám vonalban ballagtunk Ornyékkal vissza a' vendégházba; itt elbeszélém Albret urnak 's nejének házvételmet. Albret ur darabig élesen nézte Ninát, ki mondhatlan üdvvel röpült atyja, azután anyja keblére.

E' naptól számlálom mennyei napjaimat a' földön. Nina nőm. A' cransaci vendégház alkotá Orny 's az én boldogságomat; még egykor más négynek alkothatandja.

HAZAI HIRLELŐ.

GYÁSZHIR. — Péczelen (Pest megye) maj. 29-én élete 30-ik évében, tüdő-szélhűdés következtében, szenderült-el mtgos gr. Teleki Borbála asszonyosság, m. gr. Ráday Gédeon urnak hitese, hét nevetlen árvát, Pál, Ilona, Eszter, Borbála, József, László és Gedeont hagyván maga után. A' korán elhunyttnak hideg tetemeit jun. 1-jén tették-le helyben a' Ráday grófok nemzetségi sirboltjába.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRENY. — Gyászhirül jelentjük, hogy jun. 1-jén Pesten t. Máty József ur, kir. táblai ügyvéd, 's Bibanko Gyula a' kereskedési tudományok érdemes tanítója (első volt honunkban, ki azon nemű iskolát megnyitá) végzék-el munkás életök pályáját.

A' heves 's fájdalom! igen hosszasan tartó száraz idők még most (jun. 1.) egyre folynak. A' melegség némelly napokon csaknem kiállhatlan. Pünkösztétőn a' ligetszugban és svábhegyen tartatott bucsún és népünnepen igen nagy számú budapesti lakosság vön részt. A' gyönyörű meleg esendes nap különösen kedvezett. — Jun. 2-ki délután nagy esőnk volt.

A' magyar orvosok 's természetvizsgálók első nagy gyűlése maj. 29. 30. 's 31-én igen nagy számú résztvevők jelenlétében tartatott. Az orvosok nagy része e' napokon a' nemzeti casinóban ebédelt. A' gyűlés mindenkor délbén 12 órakor kezdődött, 's tartott két óráig és azon tul is ngos Bene Ferencz kir. tanácsnok 's orvos-kari igazgató urnak elnöksége alatt. Első napon az orvos 's term. vizsgáló urak többnyire magyar ruhában jelentek-meg. A' gyűlést az elnök ur rövid latin beszéddel kezdé-meg, majd csaknem egy óráig magyar köszöntő 's értesítő beszédben folytatá. Utána t. dr. Reisinger ur (latinul), majd Csasz és Bugát d. urak magyarul szólottak. Átalján véve a' nevezett három napi vitatkozások többnyire magyarul történtek. Még az első napon küldöttségek tanakodtak a' szabályok 's a' t. felől. — Más nap a' gyűlekezet kancsalságot gyógyító műtetre volt meghíva. A' gyűlésben megállapítottak a' szabályok; elhatározatott, hogy a' második közgyűlés ugyan Pesten f. e. sept. első hétfőjén tartassék; értekeztek Kubinyi Ferencz, Ekstein Fridrik 's más több urak. — Harmadik napon a' vidékekről jött dr. urak országunk ngos fő-orvosánál tevék udvarlásukat, kinél e' napon fényes lakomával vendégeltettek-meg. Ugyan e' napon voltak tanúji az orvos urak egy electro-magneticai műtétnek, 's egy daguerrotype-i kísérletnek. A' mai ülésben ismét több értekezés olvastott-fel, 's a' jelengyűlés tárgyai 's történeteinek nyomtatásban kiadatása is elhatározatott. — Hogy nemzeti nyelvünk haladásának, a' honi tudósok nagyobb közeledésének, a' tudományos törekvés sikeresebb fejlődésének ezen uton is rés nyitvatván egyszerűs mind igen érdekes innepélynek alkalom adatik, nem lehet elég méltólag örömmüket nyilvánítani.

Nemzeti szinpadunkon mult héten a' kurucz szellem, mint a' pesti hirlap is emlité, ismét rugdalózdott: de ha már a' megrugdaltt neveztetett, mért nem a' rugdaló is? — Halljuk, hogy Scott Emma k. a. is szerződött tagja lön nemzeti színésztársaságunknak. Örülünk-e ezen, vagy ne, kimondani nem akarom; várjuk-el a' jövődőt!

TA-RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Egy kutya részvéte. A' hyèresi község (Seine-et-Oise) rövididő előtt olly esetnek volt tanúja, melly ujjabb bizonytságot ad arról, hogy a' kutyák ritka természeti ösztönnel bírnak, valamint arról is, hogy határtalan ragaszkodással tapadnak uraikhoz. Egy fiatal munkás rögtön egy föld- és homok-tömeg beomlása által betemettetett; mire Mazagran nevű kutyája nyakára főre kapart, és miután folytonosan ugatott és ordított volna, sikerült neki, urának elegendő levegőt szerezhetni arra, hogy életét felüldíthesse. Erre folytonos ugatásával az átmenőket oda édesgette, kik a' szerencsétlen ifjút megszabadították és nagy fáradsággal visszaidézték az életbe. Egy köb-meternyire (kubikmeter) teszik a' homokot, mellyet rövid idő alatt az érzéseteli állat szorgosan elhányt, hogy urát megmenthesse a' megfulástól.

KÜLÖNFÉLE.

Üvegkészítés első helye. — Az angol hajóseregnek, melly legközelebb St. Jean d' Acret ostromlá 's elfoglalá, egyik tisztje nem régen Belus folyam mellékére rándult-ki, mellynek partjain, mint tudva van, egy szerencsés eset következtében phoeniciai kereskedők a' kovakőnek salitrom és hamuval egybeolvasztása által feltalálták az üveget. Ő itt sokkal finomabb 's nemesebb anyagú köveket és foyam-fővényt talált, mint máshol lenni szokott. Ugyan itt találta ama tükör-tisztaságú lemezeket is (lapides specularis), mellyek átlátszók, 's a' görög romai esászárok idejekor ablakoknak használtattak.

A' nők akademiája (t. i. az emancipáltt, vagy emancipálás utánsovárgók és kék harisnyásoké) — melly hires intézet nem rég jött világra Parisban — ugy látszik, a' harmadik közgyűlést nehezen éli tul; mert már a' másodiktól fogva nem elég számosan gyűltek össze tagjai, hogy szabályaik szerint határozatot alkothattak volna. Titkos ellenszenvek, roszul leplezett féltékenységek, czivódások és hatalmaskodó követelések igen sok megszökést vontak maguk után.

Menyekzői szertartások Hindostanban. Egy bramin előbb megszenteli a' szent tüzet, azután a' vőlegény, 's utána a' menyasszony három maroknyi riskását vesz kezébe, mellyet egymásnak fejére öntenek. A' menyasszony atyja vejét felöltözteti, és megmossa lábait, mihez a' menyasszony anyja hoz vizet. Azután az atya megfogja leánya kezét, egy csep vizet és két vagy három pénzdarabot ejt bele, 's így szól: „te nem vagy többé enyim; én másnak adlak.“ Ezzel még nem fejeztetik-be a' házasság, melly csupán akkor van végezve, midőn a' vallás-szolga a' Talit, ennek egy kötetét, vagy egy jelképes kis lánczot összefüggesztve az arának adja, és ez azt saját kezüleg nyakára akasztja.

Izlés-különbség a' szépség és pipereben. A' japannők aranyozzák fogaikat; az indiaiak vörösrre festik magukat; Gazarati és Amerika némelly részeinek nőlakosai sokat tartanak a' fekete fogakra. Grönlandban a' nők arcukat sárga és kék szinekkel festik; a' Moskovitiaiak pedig fehér és vörös szinnel ékitik magukat. A' chinai nők életük tavaszát örökös kinok közt töltik-el, hogy lábukat mennyire csak lehet, megkicsinyítsék. A' régi Persiában a' sas-orr legszebbnek tartott. Bizonyos tartományokban benyomják az anyák gyermekeik orrát; más tartományokban kockára idomítják fejeiket.

A' törökök annyira szeretik a' röt hajat, mennyire gyüölök a' chinaiak. Az eszkimói szépek egész testüket medve-háj vastag rétegével vonják-be; és a' hottentottnők virág 's nyakdísz helyett beleket tekernek nyakuk, karukra és testükre. Chinában sokat tartanak a' kis szemekre, és a' fiatal leányzók szempilláikat kitépik. Török országban feketére festik a' hölgyek szemeiket, körmeiket pedig vöröstre. A' perui nők átfurják orrczimpáikat, hogy gyűrüt függeszthessenek bele, mellynek súlya férjük tisztségéhez irányoztatik. Különbön pedig pénzt és köveket akasztanak-be. — A' szép chinai nők fejükön madár-alakot viselnek aranyból, vagy rézből, mellynek szárnyai halántékaikat feddi; farka fejükön csügg-le, orra pedig orruk végén nyugszik, 's ennek feje a' személy legkisebb mozgásakor ide 's tova inog. — A' myantinnók még kényelmetlenebb fejdíszthordanak. Ezek hat ujnyitól egészen egy lábnyi szélességű deszkákat is viselnek, melly viasszal van hajukhoz megerősítve; ők azért le nem fekhettek, és nagy elővigyázás nélkül nem esőkolhatnak, 's ha erdőben járnak, sokszor fennakadnak a' fák ágain fejjel. Hogy megfésülhessék magukat, a' viaszt el kell olvasztaniok; azért csak két izben fésülik-meg magukat évenként.

Vonások Guizot életéből. — A' „Galerie des contemporains illustres“ a' következőket közli, mint legfőbb vonásokat Guizot ur, mostani francia ministerium egyik leghíresebb tagjának életéből. — Guizot 1787-ki october 4-én született protestans szülőktől. Atyja Robespierre parancsára Nimesben végeztetett-ki, anyja pedig ez után lakhelyét Genf-be tette-át, hol a' fiatal Guizot a' gymnasiumban neveltetett. Négy esztendő alatt megtanulá Thucydidest és Demosthenest, Cicero és Tacitus, Dante és Alfierit, Schiller és Goethét, Gibbon és Shakespearet eredetileg érteni, és genfi iskolázásának két utolsó évében főképpen történeti 's észteni tanulmányokkal foglalatoskodott. 1805-ben a' törvényt kezdé tanulni Parisban. 1809-ben adá-ki első művét „le dictionnaire des Synonimes“ — ezt követte: „Vies des poètes français“ — ezt egy fordítás Gibbontól „Decline and fall of the Roman Empire“ és Rehfües „d' Espagne en 1808.“ munkájának fordítása. Guizot életének ez első része egészen a' literaturának volt szentelve. 1814-ben Nimesben, szülő földén vala, midőn Royer Collard fáradozásai következtében a' belügyek akkori ministerétől Abbé de Montesquieutól e' kormányszak főtítoknokává neveztetett. 1815-ben, midőn Napoleon bukása már kétségtelen lett, barátai állítása szerint a' constitutionelle royalisták Gentbe küldötték, hogy XVIII-ik Lajos királynál a' Charta kedvezményeihez szegődjék, és az ultra-royalista herceget, Blacast, az ügyek folytatásától eltávolítsa. Ez újítás (restauration) alatt többnyire történeti munkákat készíte, és a' többi közt kiadá: „l'histoire de la Révolution d' Angleterre“ — és „Essai sur l'histoire de la France.“ Ekkor történet-tanító volt. 1827-ben csak hamar, az „Aide-toi, le ciel t'aidra“ társaság legmunkásabb tagjainak egyike lön, mellynek rendeltetése az volt, hogy a' választás függetlenségét védelmezze. A' juliusi zendülés alatti és utáni munkálkodásai, mint a' doctrinairek főnökeé, ismertetek.

B. J.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön junius 10^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Irigység boszúja.

T. cz. JANKÓ IRMA kisasszony
és SZELESTEY LÁSZLÓ barátomnak
rokon keblüleg.

Utaztunk. — Nem unalom, nem javaink hamarabbi megsemitése volt rugója uti föltételünknek: hanem valaminek látása 's hallása ingerlé-fel képzetünk 's eszméletünk eddigi csekély 's zavartt körét, 's a' kimondhatlan vágy, melly kebleinkben kezd gyuladni, vándor-botot ragadtata velünk. Igen, mi tapasztalás végett hagyók-el honunk bérczeit. — Hol voltunk? — mit tapasztaltunk? — mennyi akadálylyal kellett küzdenünk? — arról ez uttal hallgatok, 's csak ott kezdem érinteni utunkat, hol jelen elbeszélendő történetemet meritém.

Morva ország üveg-hutáit elhagyván, nem sokára honunk hátárait pillantók-meg. Különös érzet lépé-meg kebleinket, midőn hosszab utazásból honunk földére lépheténk ismét. A' táj, merre haladánk, valódi regénynyel bir. Tölgyes erdők szemléltetnek minden felől, mellyekben a' csalogány sereg bájolón folytatja érzelő ömlengéseit; 's a' fáradt utas botjára támaszkodva egy két könnyüt gördít alá, mert a' zene hallása szíve érzékeny hurjait rezgésbe hozza. — Alig érének-ki egy sűrűből, ismét a' másik bukant-elő, 's a' magas fák lombjai daczára a' heves nap áttört sugaraival tikkasztá fáradt testünket. Uti társom komoran ballagott mellettem, a' tájat — mennyire a' fák engedék — szemlélvén. Végre öröm-riadással kiálta-fel: „forrás, forrás!” — Kevéspercze egy sziklából kigyózdó forrás mellé, a' körulte szépen virító füre telepedénk, 's kielégítvén ét- 's szomj-vágyunkat, kis pihenés mulva utunkat tovább folytattuk. — A' nap végsőt pillantott, 's pirultan a' semmiségbe szállt; midőn szabadabb kilátást engedő tájra jutánk. Balra százados tölgyekkel koszorúzott hegy áll, jobbról kopár bércz emelkedik; rajta a' régi lovag-korra emlékeztető most P..... név alatt ismeretes várnak romjai fekszenek. Csak itt ott elmohosult darab-falak mutogatják a' századokkal daczolt magas ősi laknak nyomdokait; alatta a' tátongó mélységben hasonuevű, néhány

pór-viskóból álló helység fekszik. — Szorult kebellet szemléltém az annyi viharok kitett sáros kalibák lakóit, 's a' megszánságokon könnyei csordulának szemeimből. — Aggódni kezdék éji menedék felől; vendégházat itt hijába keres az ember, 's pór-viskóban nem tanácsos (legalább mi féltünk) betérni a' Szlávok közé. Egy pórtól tudakozódánk éji szállásról, 's ez nem kis vigasztalásunkra értesített, hogy a' bércz tul-oldalán egy tisztos öreg ur magány-laka áll, ki az utasokat örömmel fogadja. Alig mondá-ki szavaikat, mi a' kijelelt hely felé kettőztetők lépésinket.

A' házhöz vezető ut egy dombon vonult keresztül, mellyen félromjaiban heverő minden felírás nélküli sirt szemlélnék. Különös érzettől ihletten, kiki ön eszméjében elmerülten, állánk-meg e' helyen. Szemeink a' ház szűk határu látkörén merenge, midőn egy férfi közeledett felénk. Külseje uri személynek hirdeté; arcvonásai azok valának, mellyek ritka férfinak tulajdonai: de igen halvány volt, és szemeiben bágyadtan pislogott beteg lelkének hamvadó szikrája. A' sirnál megállapodott. — ,Béke veletek! — szólla, hozzánk fordulva — mit kerestek itt? — látni jöttetek őt? — Ah, ő alszik, mélyen alszik! — 's ha felébred, elfelejti, hogy vérem; 's mi ismét boldogok leszünk, ugy-e? — Vagy mit mondtam?! — Nem! ugy soha sem lesz többé; ő nem fog felkelni: mert örültt vagyok! — Itt sirt, 's majd ismét dühbe látszott jönni. — ,Hozzátok őt ide, hadd tépjem-szét keblét, mint ő az enyimet égeté-el. Gyűlölöm őt, miként a' poklot; pedig előbb tiszteltem. Ha-ha-ha! Jó akaróm volt, 's ördögöm! — ,Psz, pszt — mondá ismét halkán — az éj sötét lesz! Jertek, jertek atyámhoz! mondjátok neki egy vigasztaló szót. Hisz' ti emberbarátok vagytok! — Ezzel végzé beszédét, 's a' lak felé sietett. — E' szomorú jelenet megrázkodtatá egész valómat. — „Ég! segítsd őt; valóban örültt! — mondá barátom, 's keresztet vete magára.

Mi az örültt után folytattuk lépteinket, 's alig állapodánk-meg a' lak előtt, midőn abból egy tisztos öreg lépett-ki. Arczán az elavult bánat redői csoportozának; haja nem a' kor mennyisége, hanem a' kora bú, 's mostoha sors csapásai alatt látszott szürkültnek. Ez ember látására lehetlen volt meg nem indulnunk, 's könyinket alig tudók elrejténi. — Vizsonti üdvözlések után jelenté az öreg, hogy szives vendégei volnánk, 's egy, kényelemmel kínálkozó terembe vezetett. — Alig pihenénk kevéssé, frisitő étkek hozattak az asztalra. Mi jó izűen evénk, az öreg figyelemmel hallgatá közben-közben elmondott utazásunk némelly vázlatait, 's vidámabbnak látszott körünkben. Nem sokára az örültt térdre veté magát, 's az öregnek lábait átkulcsolá: ,Atyám te sirsz is-

mét! tudom, miattam; de nem sokára én is megyek; ő hívott; a' dombról mosolygott felém, 's angyalok lebegtek körülte. — Éljd boldogul atyám! fiad csendes lesz; jó éjszakát. — Ezt mondván fölkelte, forró csókot nyomott az ősz homlokára, 's kiment. — Az öreg utána.

Társom szánakodó fohászokat bocsátott, 's én a' látottakat különbféleképp' fejtegetém. — Végre bejött az öreg 's észre vevén zavarodásunkat, monda: „önök csudálják azt, mi itt éppen most történt, 's nehezen hiszik-el, ha mondom, hogy az egy emberbarátnak igazágtalan boszúja, kinek keblén viperák fájának.

Kevés kérelem után az öreg hajlandónak mutatá magát története elbeszélésére, 's könnyeit leszárítván, mellettünk vön helyet az asztalnál, nehéz fohászt bocsátott kin-gyötörte kebléből, 's kezdé beszédét.

I.

Származatomat szegény, de jámbor szülőktől vettem. Szeret-tek engem, miként olly sorsúak, kiket a' természet csak kevés örömben részesít. Alig serdülék-fel, atyám iskolákba adott, 's csekély jövedelmének nagyobb részét nevelésemre szentelé, veritékes fáradozásinak öröm-gyümölcsét bennem akarván élvezni. De az ég ezen örömet nem hagyá neki leélni; ő elhunyt, 's nem sokára anyám is követte. — En árva lettem, és szegény! — Szülőim után alig maradt valamim, mit emlékül tarthaték-meg, 's a' jégkeblű emberek hullámai közt a' sorssal kellett daczolnom. Nem rettegtem nehéz csapásaitól, a' vas türelemmel fogva társ-kezet vívtam; győzelem partjainál remény mosolygott felém, 's a' dús szerencse nem tagadá-meg fáradozásim jutalmát. — Gazdaságra adám magamat, és szorgalmam kevés időre számtartói hivatalra léptete. Elégedetten haladtam kedvező pályámon, csak szülőim emléke facsart néha könyeket szemeimből, 's ha kisírtam magamat, nyugodt valék.

Kevés barátim is voltak, kikkel sok szép órát tölték. Különösen M.. kereskedő szerencsésite sokszor látogatásaival. Rokonszenvvel viseltetek irántam; engem pedig nagy vonzalom kötött hozzá; minden titkomat 's körülményimet közlöttem vele; bizalmát megnyertem, 's ő kedvelt.

Egy napon az uraságtól vett anyagok átszállítása végett nálam levén, bucsúzás alkalmával megszorítá gyengéden kezemet 's mondá: „legyen szerencsém önt házamnál tisztelhetni. Büszke leszek önt kis családomnak bemutatni, 's ki tudja? — tevé hozzá — nem virul-e kertemben ön számára egy rózsa, melyet csak annak szántam, ki hön ápolandja 's becsülendi.“ — Utósó szavai keblemre

hatának, 's nem akarám kérését megvetni, minthogy hivatalbeli dolgaim engedék: megígértém, hogy ha terhére nem leszek, meglátogatom.

Igéretemet nem sokára teljesítém, 's M... urat név-ünnepére megleptem. Örömmel fogadott, 's mi előtt elfogadásomra siető ne-jének bemutatata, egy tágas terembe vezetett, melly telve volt tiszteletére megjelent vendégekkel. Egy pillanatra a' legujabb izlést, gazdagsággal páruulva, szemléltém terme ékes butorain. Szavakat válték a' sokaság néhány egyéneivel, 's feszülten néztem csoportjaira, valami tárgyat keresve; midőn M... ur egy S i r e n e karjain előttem termett, 's ajkai e' szavakra nyílnak: „itt mutatom-be önnek J u l i a leányomat, házasságom egyetlen zálogát.“ — A' leány pirultan hajta-meg magát, 's én látására annyira megzavarodám, hogy alig leltem szavakat üdvözlésére: mert e' pillanatban M... urnak nálam mondott végszavai csengének füleimben. — Julia szép volt, minőt csak nagy művészi ecset rajzolhatna, 's a' koszorúzott költők munkáikban énekelhetnek. Igen, ő nagyon szép volt.

A' mulatsági órák elrepültek, a' vendégek oszoltak, 's én kö-zöttök. A... ur 's neje többszöri látogatásimat kikérték, Julia szemei csak engem kísértek. Egy Isten-hozzádot csendelge, 's én uton valék. Érzésim rezgésben valának; haza jöttemkor lakom termei pusztáknak látszottak. O ez azon kor volt, mellyben mind e' hiány felfedeztetik.

II.

Néhány hónap mult-el, melly idő alatt M... urat többször látogatám-meg, mi előtte kedves volt. J u l i á n a k érzékeny dalokban festém sokszor irántai gerjelmimet; szerettem kimondhatlanul! — Ha haza térék, térdre omolva, kezeimet ég felé emelém, imádkoztam, 's hangos fohászt bocsáték: „O ég! add őt nekem, 's megadád minden boldogságomat!“ — mert sejtém, hogy több vetélytársom van, kik J u l i a kegye után régen fáradoznak. Különösen Szö... ügyész, fiatakori barátom, esdett J u l i a birtoka után, 's mint nagy gazdagság egyetlen örökösétől rettegni kezdék. — M... urnál sokszor találkozáink, 's bár valaha lelki barátok valánk, ő guny-tekintettel üdvözle, mert sejté J u l i a hozzám hajlamát: irigy szemmel néze utánam, és sokszor hallám fogcsikorgásait. Ő gyűlölt; mert szereték, és szerettetém.

M... ur nálam mondott szavai reményt adának J u l i a elnyeréséhez, 's reményem nem csalt, imám meghallgattatott, 's M... ur reám és leányára adá atyai öröm-áldását. J u l i a enyim volt. Az örök szerelem szelid vallomása ellebbent bibor ajkairól, a' szüzi szemérem pirjába márttan — rózsaként lángoló arcza keblemre

hajlott, 's majd ismét perczekig tartó édes szerelmi csók égett örömittas ajkinkon. E' percz olly üdvös volt nekem, hogy értte egész világ ajánlatát megvettem volna. — Nem sokára oltárhoz veztettem. Ó a' lét minden ingerével ékitve angyalhoz hasonlított; ünnepélyesen hulltt térdeire; az ártatlanság-tele szemek szeliden pillantának égre, 's gyengéd kezei imára hajlának. Midőn a' pap az igen szót elmondá fölöttünk, zokogva lebbent karaimba, 's deli szeméremmel rebegé e' hangokat: „nemde most tied vagyok örökre?“ — Mindenki mély ajtatossággal nézé boldogságunkat; csak egy gunykaczej zavará-meg a' sereg hallgatását, 's ez Szö... ügyésznek irigység-kaczaja volt. De mit gondoltam én ezzel ennyi öröm között?!

Házamba veztettem Juliám a't. Ah ki volt akkor boldogabb nálamnál? — Egy nőt birtam, szeretetre méltó angyalt, 's e' mellett annyi vagyonom is volt, hogy jó házat tarthaték.

Házasságom után néhány hétre levelet kaptam. A' levél Szö...-tól volt. Csudálva törém-fel, 's belőle ezeket olvasám: „Ön mindenemtől megfosztott; mert Juliát rablá-el tőlem, ki nélkül nekem e' világ pusztá sir. Gondolja azon kinokat, mellyek engem gyötrenek; 's ezeknek szerzője ön! Julia kedvelt, míg ön puha és szolgálai hizelgéseivel nem idegenité-el tőlem. Kaczagja-ki szenvedésimet, de megemlékezzék e' szóra „boszú!“ A' milly retentő, olly sokszor hangoztatom zord sziklák közepette, 's ezek búsan zugják vissza, míg teljesíthetem.“ — Elborzadtam a' levél tartalmától; bár öntudatom tiszta volt, miként nőm iránti szerelmem, kinek erről mit sem szóltam. — Szö... után tudakozódtam; de mint sokan mondák, minden jószágát eladta, 's külföldbe utazott.

Az idő sebes percei haladának, mellyeket én nőm karjain boldogul élvezék, 's irigylóm levelét a' feledékenység ölébe bocsátám. Így telt-el öt év, melly idő alatt az ég egy fiú 's egy leánnykával ajándékozott-meg. — O az atyák tudják, milly öröm öngyermekét látni, 's atyai kebelhez szoritni! — Nőm engem szeretett azon régi gyengédséggel, gyermekeink körülttünk szökdelének. Ha körükbe tértem tisztí foglalatosságim fáradalmaim kipihenő, 's mindenike szeretettel és megelőzőleg sietett felém, akkor egy édes és szívmozdító köny szökelt szemembe, hölgyemet karaimba zárám, gyermekimet csókoltam, kik szeliden hozzánk simultak. Ha láttam a' nagyatyát 's nagyanyát unokáival játszani, örömmel kiálték-fel: „Istenem! te igen boldogítasz!“ — 's kik láták boldogságunkat, irigy szemmel nézék.

(Folyt következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Első lóverseny. — A' jelen esztendei első lóverseny a' pesti gyepen jun. 3-kán 4—7 óra közt délután ment végbe, kissé szeles, hives, de kellemes tiszta időben, szép számú közönség gyülekezete előtt. Első futás. Nemzeti díj (250 arany; 30 aranyat érő és magyar ország czimerével ékesített serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodiké. Tét 16 ar. fele bánat, a' tét-összeg fele az első lóé, fele a' másodiké. Futhatott magyar országi minden mén és kancza, melly Pesten és Bécsben díjért még nem futott.) — Futottak Csapody Pál sárga kanczája, Election 's Don Juan származéka (1), Festetics Mikl. gr. Victoriája (2), Liechtenstein Al. hg. pej kanczája, London és Georgina származéka (3), és Czindery László Sobrija (4). Igen érdekes futás.

2-dik futás. — Batthyány Kazimír díj. (100 ar. minden nemű lóra.) Tét 20 ar. Tétösszeg 40 aranyig a' második lóé; azon felül az elsőé. — Futottak: Trauttmansdorf Ferd. hg. The Sea-je (1) Liechtenstein Al. hg. Polkája (2), és Salamon György Rózája (3).

3-dik futás. — Hazafi-díj. (100 ar., minden magyar kanczára). — Futottak: Liechtenstein Al. hg. Furiosissimája (1), és Festetics Mikl. gr. Victoriája (2).

4-dik futás; ugyanazok másod izben, hasonló sikerrel.

5-dik futás. — Batthyány Hunyady-díj. (100 ar. minden kanczára) Tét 20 ar. fele bánat. — Futottak: Liechtenstein Al. hg. Furiosissimája (1), 's Csapody Pálnak az első futásnál említett kanczája. (2)

6-dik futás. — Parasztok magánfutása. Indult 4 ló.

A' második lóverseny vasárnap, jun. 6-án, ment végbe, miről máskor.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Üvegnyulékony sága. — Tudva van, hogy a' vékony szálakra huzott üveg igen hajlékony, 's abból különféle szövözetet készíthetni. De bizonyos vastagságú lemezekben az üveg mindig nagyon mereven 's hajthatlan. Azonban vaison kiásások Vacluse megyében, hol több sirt üveg hamuvedrekkel találtak, mutatják, hogy e' tekintetben az üveg bizonyos földnek folytonos behatása által észrevehető módosításon áteshetik. Ezen edények fölfedeztetésök perczében puhák 's hajlékonyak valának, össze lehefett azokat nyomni, tetszés szerint meghajtani 's késsel fölszelni. De miután a' levegőnek néhány óraig ki valának tételve, ismét az üveg sajátságos törékenységét 's keménységét vevék-föl. Észrevevük, hogy azon edények, mellyek 3 metresnél kevésbé mélyen fekvének a' földben, kevésbé hajlékonyak valának. E' tudósításhoz az üveg vegytani állapotjáról 's föld tulajdonairól, fájdalom, semmi vizsgálat nincs csatolva.

KÜLÖNFÉLE.

Párbaj a' ház fedelén. — A' parisi hies festők egyike D. ur, a' „Le Droit“ czimű lap szerint, egy igen szép növel 's egyszersmind rendkívüli hajlammal bírt a' szerelemféltéshez. Nejének sógora, egy fiatal kapitány, ki csak nem rég tért vissza Parisba, 's gyakran barátságos látogatást tesz

a háznál, a férjet minden ok nélkül nyugtalanítja. Utóbbi vasárnapon a férj nejének sétányt javallott a boulevardokon, hogy az angol kávéházban vacsoráljanak, s innét később a vaudevillebe menjenek. De a madame rosszul érzi magát, és kéri férjét, menjen maga sétálni, és mulassa magát, ő pedig korábban akart ágyba menni, mint máskor. Több nem kellett, hogy a szerelmfeltőnének minden gyanúja felingereltessék. Ő kiment, mindazáltal feltevő magában, hogy véletlenül térend vissza. Ezt meg is tevő esti hét óraker. E' kinzó rögzött eszmétől vezéreltetve, lassú léptekkel sietett-el a kapus laka mellett: felfutott a lépcsőkön, és az előszoba kulcsát kihuzván, szorgosan zsebébe dugá, midőn a lépcső-lámpa bizonytalan fényénél ajtaján egy férfit pillanta-meg egyenruhában, ki éppen a lakatot készült felnyitni. — ,Semmi kétség többé — szállt magában — ez a sógor!' — Most rettentő hangon így kiáltott-fel: — ,én bizonynyal nem vagyok, kit ön keres, de én önt keresem!' — Alig mondá e' szavakat, midőn az alak, mellyhez szavai irányoztattak, gyorsan elfordult, és a másik emeletbe sietett-fel. — ,Gyáva félnék! — kiáltott D. — te nem szabadalsz-ki körmeim közül!' És villámsebességgel szobájába futott, megragadá kardját, mellyet, mint a' nemzeti őrség tisztje, birt, és a' sietőt a' lépcsőn felkísérte. Ez már a' csatornáig jutott, és még mindig üldözöttve látván magát, a' háztető ablakán kibujt. De D. őt még e' veszedelmes utján is követte, és nem sokára mindkettő egy ereszt felett lelte magát, mellyet két egymásba nyuló háztető képez. — ,Védd magadat nyomorult!' — kiáltott D. — „Uram ön csalatkozik!“ — De D-s kardja már olly közel volt amannak melljéhez, hogy kardot kellett rántani, és a' fegyverek keresztben érintkeztek. E' perczen egy macska a' kardok zöreje által felvadittatva, futásnak eredt, s éppen D-s lábai közt futott-el, úgy hogy ez a' félelmes padozaton elveszté az egyensúlyt, és az eresztbe bukott. Az ellenfél a' perczet ellenének lefegyverzésére használá, és kíváná, nyilatkozzék előtte. — ,De Istenem — kezdé D. kevés bámulat után—ugy hiszem, hogy ön nem is G. kapitány?' — „Mit kapitány! — felelt a' másik — én tiszt vagyok.“ — „Mit kíván ön lakomban?“ — „Én Mariet, a' madame szobaleányát akarám elhívni, ki ma bálba megy velem urnője engedelméből. Ő a' kulcsot nekem adá, hogy csendesen belépjek, ha tálán még urnéjánál volna elfoglalva.“ — ,Hála az égnek, hogy őt meg nem ölém — gondolá magában D., mintegy egészen elszégyenülve — de mindenek előtt térjünk most valahogy vissza!' — Ez okosan volt gondolva, de szinte lehetlennek látszott; mivel egy porhanyó deszka, mely a' házfedél ablakából ide vezetett, közvetlenül D-s gyors átmenetele után s' úgy szállván lábai alatt összetört, mindkettő a' legközelebbi háztetőn volt, hol minden hiányzó deszka nagy hézagot képezett, mellyet setétben átugrani nem lehetett. Most mi tevők legyenek? Hosszas tanácskozás után elvégeztetett, hogy a' fiatal tiszt a' legközelebbi kúrtöbe menekülend, és ez által a' jó szerencse szárnyaira engedi magát, hogy azután valahogy a' felsőnek segédül lehessen. Ez megtörtént; a' fiatal harczi a' kéménybe ment, és végre egy setét szobába jutott, hol hasztalanul tipegett ajtónyilást keresve. E' sikertelen keresgélésnél a' setétben végre egy karszékhez jutott, mellybe részint fáradtságból, részint magában tanácskozandó leereszté magát, de szerencsétlenségére elszenderült. Azonban D. ur az eresztben maradt; itt tölté e' szomorú éjt, és csak a' kelő nap első sugaraival sükerült neki, onnét menekülhetni. Reggel hét óraker reszketve, nedvesen és félig fagyottan lakába tért. Neje őt igen haragosan fogadá. — ,Látod milly

kellemetlenségeknek tesz-ki engem viseleted. Ma reggel dolgozó szobámban egy férfi találtatott! — „Egy férfi?“ Igen egy katona találtatott, kinek nyomorúságos külseje volt, 's valószínűleg iszákos sziczkó lehet, ki megfoghatlan módon jutott szobámba, 's kit embereim a legközelebbi őrségnek szolgáltatnak-át. — „Szegény ember! kiáltott-fel D. — én megjutalmazom szerénységét!“ — És a' férj sietve elrobogott, az ártatlant megmentendő. Későbbben vallomásokra került a' dolog, és a' leczkének volt sikere.

Egy török bál Parisban. A' németek, angolok, oroszok, de különösen az amerikaiak a' beau monde kormányzását magukra vonták, és a' nagy parisi nevek elfogadják meghívásukat, 's ötleteik szerint cselekesznek. De már tapasztaljuk, mennyire panaszkodnak szétlében a' francia udvariaság csökkenéséről. Bálók adatnak; számtalan meghívások küldöztetnek-szét, és meghagyatik a' vendégeknek milly öltözetben jöjjenek. Már ez a' francziáknál is felkap! Mi lesz ebből? Minap egy jegyző bált adott; meghívóján ez állott: „Csak török ruhában jelenhetni-meg.“ Háztelkén izmos bálbiztosokat állított-fel, kik senkit sem eresztettek-be, ki nem volt eléggé török módra felöltözve; ki ezt könnyelműen vette, elutasított. Két óra felé jött egy fekete öltönyű ur. — „Ön nem mehet-be!“ szólt hozzá a' biztos. — „De miért nem?“ — „Nem olvasta ön a' meghívót?“ — „Én meghiva sem vagyok; a' házi gazdával kell beszélnem.“ — „Nem lehet; ő senkivel sem beszél a' csarnokban; ki vele szólni akar, öltözködjék török ruhába, 's menjen a' tánczterembe.“ — „De nekem fontos foglalatosságom van vele; nem akarok én bálba menni; én a' jegyző urnak egyik védenze nevében jövök“. . . . . „Oho! most éjféltkor!“ „Végvonaglásaira senki sem választhat órát magának; itt végrendelettről van szó!“ — „Szépen van kigondolva!“ — „Igen bizony, nagybátyám — ő talán ez éjszakát nem éli túl; csak 5 perczig szeretnék a' jegyző ural szólni.“ — „Igen sajnálom; az írószobában több van 30 töröknél, és a' la buillottot játszanak. N. . . . . ur maga is érdekes partiet játszik!“ — „Hisz' csak két szóm van vele; mondja-meg ön neki, ő azonnal elveti a' kártyát, hivatásának kötelességét teljesítendő.“ — „Ön a' dolgot igen széppé tudja festeni: de én nem hagyom magam' elámittatni; hijában, ön e' fekete ruházatban be nem megy. Öltözködjék törökösen!“ „De ha nagybátyám halálozik! Féltre a' tréfát uram! nekem jegyzőre van szükségem.“ — Semmi sem használt; a' biztos kérlelhetlen maradt; ő csak törököt ismer, csak törököket hallgat-ki, csak törököket bocsát-be. A' fekete öltözetű férfiú kénytelen volt a' köd-leplezett éjszakán még gondoskodni, hol találjon egy más, kevésbbé keleties jegyzőt.

Az öröm szokatlan hatása. Nem rég Elzászban rendkívüli eset történt. Egy 1812-ben Szmolenszknél fogságba esett francia, ki Sybiriába vitetett, végre visszanyerte szabadságát, 's hazájába tért. Azon perczben, midőn majdnem 30 évi távollét után hazája határait eléré, olly megilletődés vön rajta hatalmat, hogy összerogyott, 's meghalt. Midőn ruházata megvizsgálatnék — mond a' „Courier du midi“ (déli sürgöny) — benne egy poroszországban költuti levél találtatott a' francia követségtől, melly Puech Gáspár, Herault megyei, lieurani születésű, és az előtt a' császári őrségnél szolgált granátos nevét nyilvánítá.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap június 13^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtükön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiel: évnegyedenkéntis válthatuak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p

E' folyóirat t. cz. olvasóihoz.

Alábbirtt tisztelettel jelentem, hogy **saját szerkesztésem alatt** folyó esztendei július elejétől fogva a' Regelő - Honművész **nem** jelenik-meg: felsőbb helyen azonban már tetettek lépések, hogy e' lapok kiadatása más által folytathassék. — Midőn ennél fogva e' folyóirat minden rendű pártfogóitól szíves bucsút veszek, ajánlom egyszersmind annak, mint honunkban e' nemű legelső vállalatnak, további pártfogását. — Hogy egyébiránt említett visszaléptemről előbb nem értesítém a' t. közönséget, főoka az volt, hogy az újabb kiadónak legfelsőbb helyről adandó szabadalom megerkezhetését már ez időre reménytettem; mellynek elkésése azonban kötelességemmé teszi most, midőn még elég ideje van, figyelmeztetni a' t. közönséget arra, hogy e' lapok további folytatjának megrendelését **csak akkor** méltóztassanak megtenni, ha az iránt újabb felszóllítás 's az előfizetésre felkerés fog következni. Történhetik-e az még e' hónapban, vagy később, a' körülményeknél fogva bizonyosan nem határozhatom-meg. — Azon néhányan, kik a' Regelőnek jövő második fél esztendei lapjaira már előfizettek, nálam alóírttnál az **eredeti nyugtatóvány** előmutatása mellett visszavehetik pénzüket, vagy azt a' Regelőnek annak idejében folytatandó lapjaira az új kiadónak kiszolgáltatás végett nálam hagyhatják, vagy pedig, ha tetszik, más folyóíratra fordíthatják, mit bérmentes levelekben nálam megrendelhetnek, 's én hazafiságos kötelességemnek tartandom bennem helyezett szíves bizalmuknak pontosan megfelelni. — Azokat végre, kik irómanyaikkal segellék hazafiságos törekvésemet, hálás köszönet mellett kérem, kiknek úgy tetszeni fog, e' hónap végeig a' Regelő - Honművészen, ne talán meg nem jelenendő kézírataikat ne terheltesenek tőlem vagy elvitetni, vagy irántok bérmentes levelekben szándékjokat velem közleni. Olly irómanyak felől, mellyek **minden nyilatkozás nélkül** a' folyó esztendő végeig nálam hagyatnak, a' felelőséget magamra nem vállalom.

Mátray Gábor m. k.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Trencsini,

másként

tepliczzi fürdőök. *)

(Teplicz rajzával együtt.)

Trencsin vidéke azoknak egyike, mellyek nem diszlenek ugyan az olaszok narancsfájtól árnyékoltt kies térekkel, nem déli francia ország illatos virányaival, vagy azon messze terülő arany kálásztengerekkel, mellyeket a' természet mosolygó hajnalában adott ajándokul kedvenceinek, honunk dúsabb megyéinek; — a' természet nem bájló édességeiben mutatja ott magát, hanem elragadó nagyszerűségében. — Az illatos virágnál örömmel áll-meg a' vándor, hogy izelje ingerlő szamatját; de gyakran el is halad mellette, hogy illatosbat keressen: ha látja azonban bércz-csúcon a' felséges csert, daczolót az üvöltő fergeteggel, 's héjjában ezredekkel megjeleltet, ágaitól megfosztva ugyan, de gerébein dicső előkor hamvadását mutatva; — ekkor keble emelkedik, 's bár távozik a' helytől, de egy hatalmas szózat zeng fülébe, mellynek utóhangjait megható borzalommal költi-fel nála a' mulhatlan emlékezés.

Trencsin bércei a' honnak minden viszontagságával daczolva rendithetlenül állnak, barna homlokuk redőivel mutatva csak az ezernyi fergeteg nyomát, melly rajtok megtörött. Mi alatt annyi szép, annyi nemes, mit ember alkota, ön súlya alatt hullt porba, talán örök sirjába: csak egyedül a' természet szirt-keble volt képes kiállni az ellenerő csapásait, mellyeknek mindenike csak keményíté azt.

Trencsin bércei az ős kornak óriásaiként mosolygnak-le a' homályos szük völgy fenekére, a' hon alapkövei gyanánt; mellyeken ha minden változik, minden új alakot ölt is, ők egyedül 's még szilárdabbul állnak, mint egyetlen tanúi a' változásnak. És ha e' bércek közt áll a' vándor, ha keblében — honért érező sziv dobog, — ha gondolja, hogy most egy előkornak temetkező helye felett áll, mellynek hajdani nagyságát a' sir tetemessége mutatja csak, mint kanócz hamva a' hajdani láng emlékét, noha ő maga többé nem ragyog; és ha körültekint, 's rá mosolygnak a' véres szellemek bajnoki sirjaikból, mellyekbe egy honnak megszerzése végett szálltanak; — 's a' vándor fülébe alig hat olykor egy szó-

*) Lapjaink mellett honunk nevezetes fürdői közül eddigelé a' szliácsi, bartfai, mehádiai, póstényi, füredi, szalatnyai, parádi, egri, és trencsini, másként tepliczinek rajzát közlöttük.

zat ősei anyanyelvén, vagy csak mint a' lefolyt kornak gyászos sirdala: — ekkor szeméből köny fakad-ki, 's e' könyben visszatükrödzik az elfajzott honnak hajdani képe.

Azon völgyeknek egyikében, mellyekben gyöngé virághatár áll párosulva a' fölötté büszkén emelkedő bérczek ormaival, 's mellyek magukra vonva a' fergeteg hatalmát gyöngé szomszédjainak hatalmas védnagyokként örök virulást ígérnek, feledve, hogy ama gyengéknek elsorvadtára egy gyenge őszi szellő is elég, — fekszik a' trencsini, vagy mint a' Trencsin sz. kir. várostól alig másfél, Vág folyamtól pedig egy órányira fekvő falucskáról hivatik, tepliczi fürdő, egyike magyar ország legrégebb 's leghiresebbjeinek, mellyet mind kénkőves vizének sikeres használata miatt, mind a' báj-élelményekért, mellyeket nyári hónapokban nyújt, évenként a' számos földnépen kívül mintegy 2500. magyar, ausztriai, lengyel, orosz, moldva, porosz 's a' t. vendég látogat.

Meglepetve áll az érkező vándor, midőn annyi vad vidéket, szirt és fenyőlepte 's tar hegyormokat bekalandozva, rögtön látja lábainál elnyulni Teplicz kedves völgyét, mellyen egy szelidebb éghajlat napja látszik visszasugárzani. Keblében fürdés idejekorül 's belföldiek tarka vegyületben izlelik az egymást váltó mulatságok kellemét; míg mások annak gyógyvizével élesztgetik az élet-növényt, hogy későbben annál derültebben virulhasson-fel a' számára kínálkozó örömeke. *(Vége következik.)*

ELBESZÉLÉS.

Irigység boszúja.

(Folytatása.)

III.

Egy nap parancsot vevék uraságotól elutazásra, külföldre bizonyos dolog elvégzésére. Nőm 's gyermekimtől kelle szakadnom néhány hétre. 's ez elkedvetlenített; de kötelességemet szentnek tartván, utra készülék. — Elmenetem előtt oly különös események történtek házamnál, hogy mi jót sem jósolhattam belőlek. Éjenként rém-álmok ijesztének, 's mintegy sejteték velem jövő szerencsétlenségemet. Végre néhány nap múltán keblemhez szoritám enyéimet, 's utaztam. — Csak most lépék-el még képzetemet a' különféle zord gondolatok, és Sz... nek levelére gondolva, borzadtam.

Utamat siettetém annyira, hogy feles idővel végzém dolgaimat, és pedig jó sikerrel. Enyéim körében lenni vágytam minél

előbb; örömtől ihletten folytatám vissza utamat, 's ismét rettegni kezdtem.

Elértem házam küszöbét, remegve nyitám-meg kocsim ajtaját, 's megdöbbenve tekinték körülöm; nóm ölelő karjai nem jöttek elfogadásomra, mint máskor; gyermekim zajos öröm-játékai nem hallatszának, 's házam mély esendben volt. Csak egy agg szolga nyomult keblemre, 's a' „b o s z ú” szó dörgött füleimben. — „Istenért! szólj, mi baj esett házamnál? hol van kedves nóm? hol szeretett gyermekim?” — kérdezém, 's e' szóra „nincs többé” összerogytam.

Midőn feleszméltem, ágyamban valék több ismerősömtől körülvéve; szemeim ágyam előtt álló három éves leányomra esének. Keblemet keserű érzések dulák; sirni akartam, de nem voltak könnyeim. — Juliámat 's kis fiamat szállítám, 's csak egy halk sohaj lebbent-el füleimnél. — „Nem! — az nem lehet, hogy többé ne lássam hölgyemet! gyermekimet! — kiálték-fel — Gyávák! elraboltátok kedves Juliámat, mert tán drágaságim után ásitotok? — O vigyétek mindenemet, csak őt adjátok vissza!” — De nem mozdult senki, nőmet visszahozandó. Leányomat szoritám keblemhez, 's kábultan estem vissza.

Az agg szolga belépett, remegő tagjait ágyamhoz dobá, kezemet ajkával illette, és szájából e' rettentőket kelle hallanom. — „Uram! elutazásodnak egy hetére nőd kertjébe ment fijával egy délután; szolgálid a' mezőn végzék dolgaikat; egyedül magam maradtam honn roskadó testemet székemben nyugasztván, 's körülöm játszó Irma leányodat örömmel szemlélgetém. Setétedni kezdé, 's én kiindulék nődöt, az egy kevéssé ártalmas esti szellőről behivandó. — Ah! de mit kellett látnom? Nőd érzéktelen feküdt a' kerti lugosnál — vérben! — szivéből egy gyilok villogott — 's fiadat sehol sem láttam. — Nagy ijedtség fogott-el; minden idegem rángatódzott, 's roskadni kezdék, de eszméletemet még nem vesztém-el: egész erőmből tüzet kiálték; a' helység egybegyült lakói lovakra ültek, kutatták a' vidéket; de a' gyilkos 's rablónak nyomába nem akadhettek. — E' nőd szivében lelt törön, — mint emlékezem, egy fiatalkori barátod neve áll.” — Itt végzé beszédét, a' tört általnyujtá, — 's ah ég! a' törön Sz...nek, az igazságtalan boszulónak, neve volt vése.

A' gyötrő fájdalom iszonyú kinjai dulák keblemet; egyik ájulásból másikba estem; a' halált hivatm segédül, venne-át azon partra, melly fájdalommat enyhíteni. De jaj nekem! szózatom ismeretlen hang volt, 's, 'nem hallgattatám-meg. Súlyos betegségbe estem, 's csak hetek után hagyám-el ágyamat.

A' sirkertet látogatám először, 's három uj sirra esett tekintetem, hol atya, anya 's egy nő fekvének. Igen, M... ur szelid családja szendergett ott; a' jámbor szülőket szeretett leányuk gyász-esete sirba szállítá. — Kétségbe esetten e' sirokon kileheltem volna éltemet, hol reményim nyugvának; de egy erőtlől tartóztatám vissza; — leányom volt, 's talán fiam is.

Néhány nap multán hivatalomról lemondtam. Uraságom tartóztatott; fizetésem megkettőztetni parancsoltatott, de hasztalan: én az ajánlatot el nem fogadtam; mert ketté zuzott kebelnek kincse-e az anyagi jóllét? — kíván-e egy szerencsétlen a' zajgók sorában létezni? — az, ki mindenét elveszté! — Ah nem! — magány kell annak, 's ezt én is ohajtottam. — Szerzett pénzemet biztos helyekre adám; leányom mellé nevelőnét fogadtam, 's kevés hű cselédimmal messze azon földtől, hol egemet leltem, 's az éden gyönyöreit élveztem — hogy utóbb pokoli kinnal telte kelyhet kelljen üritnem — elutaztam, és sziklák 's rengetegek sötét odvai közt e' kis lakot vettem, nyugalmat remélve.

IV.

Elégedett nem voltam, mert a' multak emléke kint lehelt pusztá keblembe, de valamennyire nyugodt. Irma leányom látása csendesíté rettegő kedélyemet, 's élethezi vonzalmamat erősíté gyenge vonásaiban Juliám kecei szemlélete: de az, kiben ön magamat, látni 's örökíteni akartam, László fiam, sehol sem találtatott. 'S ha ezt és Juliám at kis kertem valamelyik szegébe elvonultan sirattam, Irma fölkeresett, forró csókjaival leszárítá könyömet, 's vigasztalt. — Igy mult-el 15 év. Irma 18-ik évébe lépett, azon korba, mellyben a' hölgy kellemei teljes tökélyben virulnak. — Ah Julia is e' korban volt, midőn először láttam, 's kecei egy pillanatra hozzá bilincseltek. Azon sajátságos mosoly diszité angyali arcját, azon buzgó érzelmek gazdagiták szelid keblét. — Hol vagy Juliám? hogy látnád gyermekedet, kiben minden kellemid 's erényid tükröződnek. — Illy szavakra fakadtam sokszor, 's majd sirtam, majd pillanatnyi örömerzge végig keblemen.

Bár elvonulva 's mintegy elzárttan a' társas élet viszonyaitól éltem csendes lakomban: voltak ember-barátim, kik itt is meglátogattak, 's több napot töltének körömben.

Sok atya számolt leányomra, 's a' fiatalok vadászat ürügye alatt látogatták e' pusztá rengeteget a' rengeteg csudájának szemléletére. mint ők nevezék leányomat. Sokan esdettek atyai áldásomért, 's mindannyitól megtagadám azt; mert leányom konok szilárdsággal veté meg legtisztább vonzalmukat. Ha magam voltam vele 's az ifjakat emlitém, ő nyugodtan 's megindulás nélkül hallgatott; ha nyi-

latkozám, hogy választását helyben hagyandom, elpirult, 's keblemre hajolva rebegé:

„Atyám, én csak téged szeretlek.“ — Igen, ő még gyermek levén, nem érezé a' szerelem édes gyötréseit, 's boldog volt. — De jött idő, midőn gyermeki ábrándjait 's enyelgéseit női-sajátságos tartásával cserélé-fel; a' férfiak serge nagyobb figyelmet gerjesztek benne, 's tiszta keblében a' sereg legszebbike, a' szerelem forró lángjait felgyullasztá.

A' rokon szívek minden gondolatban, minden pillanatban, minden tettben összhangzó érzelmeket keresnek. L á s z l ó és I r m a is ezt tevék, 's én nem ellenzém egymáshozzi vonzódásukat, szerelmüket.

L á s z l ó sokszor látogatá lakunkat. Szép lelki tulajdonság, nyájas magaviselet, kellemdús termet, nyíltszívűség 's tapasztalás — mind e' tulajdonok párujának benne, 's én kedveltem. — Ha néha sokáig szemlélgettem, fiam emléke kelt agyamban; szívem szorult és szemeimet könny-ár lepte. László észre vevén, hogy sírok, átkarolt: „ne sirj atyám! te fiadat vesztéd; én szülőimre sem emlékezem; mint mondák, 4 éves koromban vesztém-el mindkettőt, 's azóta idegenek és némely jó akarók közt folytak napjaim. Nehány jó barátim voltak, 's ezeknek körében boldog valék; mert bármily nehéz bú 's fájdalom körzi létünket, szenvedésink és sebeink enyhülnek, ha csak egy rokon kebel vesz is részt azokban.“ — Ezt mondá illykor vigasztalásomra, 's én fiamként szerettem. — Végre legmerészebb kívánatát is megelőztem; leányomat neki adám, 's nem sokára oltárhoz vezeté.

Összekeelésök után tőkéimről szóló leveleket nyújték nekik e' szavakkal: „vegyétek csekély ajándékomat; 's ha e' magányban nem leltek öröm-élvet, menjetek olly tájra, hol vizsonti szerelem közt boldogul élhettek. Én öreg vagyok; a' város zaja szétduitt keblem tompa hurjain csak keserű viszhangot rezgne vissza; én itt akarok meghalni.“ — „Nem, atyám! — felele érzékenyülten Irmám — mi veled akarunk élni; minket e' pénz nem tesz boldogokká; te adád boldogságunkat, 's mi azt veled megosztjuk.“ — Ugy történt; gyermekim nálam maradtak. *(Vége következik).*

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRRSZEKRÉNY. — Közelebb lefolyt pesti vásárunkat hajdani, de már több esztendőtlől fogva nem tapasztaltt jellemével bélyegzé ismét az időjárat, t. i. az eső; mert hosszú meleg után jun. 2-tól fogva 9-ig többnyire habár kevés eső is, de valamelyes csakugyan frisité száraz poros levegönket, 's végre annyira meghűsité, hogy a' meleg ruha után örömet nyultunk. A' tul-

ságokban gyönyörködő korszellemmel, ugy látszik, még az elemek is megbarátkoztak. Jun. 7-ke egész nap esős volt; délután 4—6 óra között nagy fergeteg, sokáig egyre következett dörgés és villámmal, szélvész 's rég nem tapasztalt záporral, mellyhez jégeső is vegyült, vonult - el a két város között, 's annyira setét lön, hogy öt óra tájban a munkálkodók gyertyát valának kénytelenek gyújtani. - Jun. 8-ka is borúsán 's kevés esővel köszöntött-be. 'S ha igaz, hogy a Medard napi eső 40 következő napon, vagy legalább több héten keresztül szokott megújulni, ugy azt kellene hinnünk, hogy júniusunk inkább nedves mint száraz leend. — Meglássuk!

Pesti vásárunk, szokás szerint többféle látványokkal 's érdekekkel kínálkozott. Ide tartozik az orvosok első nagy gyűlése, löverseny, Faber beszélő gépelye, boldogult Ferencz királyunk ezüst sodronyból készült mellszobra (miről Honművészünk annak idején már említést tön), Kliegl betűszedő gépelye ügyében nálunk léte, egy rendkívül hosszú hajú ugy nevezett Sámsonnak 's camera obscurának külön bódékban a' hidfő mellett láthatása, a' műkiállítás, mellynek megnyitása 15-re volt határozva, a' köztelki loárverés, több egyesületnek közgyűlése 's a' t.

A' második löverseny jun. 6-án 4—8 óra között ment végbe nagy számú közönség előtt, időközökben katonai zene mellett, 's csaknem végig kedvező időben:

I) Asszonyságok pályadíja. (100 ar. érő billikom az első lóé; a' díjból fennmaradt aranyok 50-ig a' másodiké, azon felül ismét az elsőé. Futhatott, angolt kivéve, minden m. és k.) Futottak 3' 45'' alatt Hunyady Józ. gr. Argus ménje, lovasa Gilbert J. (1), Liechtenstein Al. hg. Furiosissimája (3) és Zichy Emanuel gr. Passe-par-tout-ja (2)

II) Ugyan azért, második futás. Nyertes ismét Argus, Furiosissima ellen. Passe-par-tout visszahuzatott.

III) Pestvárosi díj. (150 ar. az első lóé; a' díjból fennmaradt és tétpénzekből bejött aranyok 50-ig a' másodiké, azon felül ismét az elsőé. Futhatott minden ló — Nyertes 3' 18'' alatt Trauttmansdorff Ferd. hg. Stiff-je (melly már angol országban 24-szer volt győző), lovasa Jackson Ed., Festetics Mikl. gr. Victoriája ellen.

IV) Ugyan azért második futás; hasonló sikerrel.

V) Elegyverseny (tét 10. ar.) Nyertes 3' 15'' alatt Andrassy Manó gr. Ani-ja (lovasa a' tulajdonos) Orczy Béla b. (2) Abourika (lovasa a' tulajdonos), Orczy Fer. b. (3) Muzaphaar (lovasa a' tulajdonos), és Salamon Gy. ur Kristóf (4) nevű lovaik ellen; lovasa ez utóbbinak Stubenberg J. gr.

VI) Pony-verseny. (Tét 8 ar.) Győztes 3' 35'' alatt Orczy Andor b. Sade-ja Stubenberg Józ. gr. Lisetta (2) és Podmaniczky Frid. b. Fatime-ja (3) ellen.

VII) Parasztverseny. (Első lóé 75 pgő for.; 2-ké 25 pgő for. E' czéla volt szánva a' t. Szalbek Jakab ur által ajánlott egy arany is. Futhattak mezei gazdák saját lovai) Indult 17 ló. Győztes: Bertha Mihály aszalói (Somogy vgye) lakosnak 4 e. k. Büszke, Spunga Józ. örkényi lakos (Pestmegyei adózó) 10 e. p. pr. Rózsa ellen. A' többi elmaradozott.

VIII) Erdélyi díj (300 ar. Futhatott magyar és erdély országban született 's nevelt m. és k. — Tét 50 ar. fele bánat; tét-összeg is a' nyertesé) A' pályán 6 ló neveztetett ugyan, de ezek közül öt visszahuzatván Czindery László ur 4e. sg. m. Ruy Blas egyedül járta körül a' pályát, 's így nyertes lön.

A' lóárverés jun. 7 és 9-én délelőtti 10 órakor a' köztelken tartatott.

A' harmadik lóverseny jun. 9-én ment végbe, miről máskor.

Magyar hírlapok. — Jövő félelesztendőben magyar hírlapjaink a' gazdasági egyesület által kiadandó folyóirattal szaporodnak. — Kovacsóczy ur, a' Közlemények kiadója, mint értettük, political hírlap közrebocsáthatásaért folyamodott felsőbb helyre.

Nemzeti színház. — Scott Emma k. a. jun. 8-án lépett-fel előszer mint ujan szerződött tag a' harmadszor adatott Belizár operában, mint Antonina.

TA—RY.

KÜLÖNFÉLE.

Boldogság receptje. — Vedd alapul a' meggyőződésből eredő hi-
tet; adj hozzá:

élő remények levelét,
Kegyesség balsamát,
Gyöngédség magvait,
Szende élet mirháját,
Erény babér-füzérét,
Jóság illatos tömjényét,
Békétülés fűvét,
Engedelmesség bimbáját,
Alázatosság porát.

Törd-meg e' szereket az ártatlanság mozsarában, tölts rá a' meglege-
dés vizéből, szürd-át a' nagy mindenség bizodalmán, töltsd tiszta öntudat
lombikjába, föld-meg hősi szivben lángoló jóság tüzenél, fűszerezd vig sziv-
vel, édesítsd rokon sziv nádmézével, és szabályszerűleg végy-be naponként
kétszer belőle a' hold ezüst fényénél 's a' fejlődő hajnal kelleménél. Nagyobb
hathatóság okáért kettőztetni is lehet az adagot.

N. K—LIN.

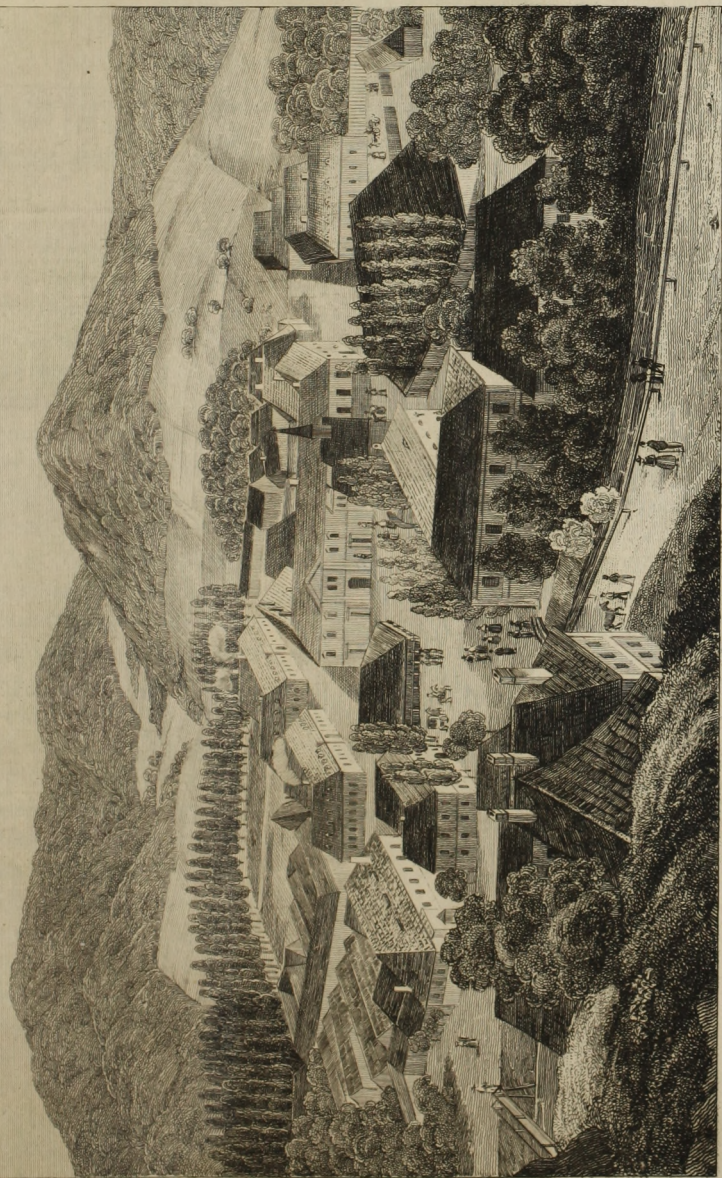
Amerikai táncmester. Elégé bizonyos, hogy a' gyarmatokban a'
telepítvények előszer tptomot, az angolok vendéglőt 's a' francziák tánc-
termet építének. Egy öreg utazó szintén egy körülményt emleget, a' franczia
táncz-kedvet bizonyított. „Én — ugy mond — azon tartomány határaihoz ér-
kezőm, mellyet az indusok laknak. Vezetőm egy rengeteg erdőbe kísért, hol
mi a' Cayongasokra akadánk, az irokézekhez tartozó népfajra. Egy nagy
sátor alatt húsz férfi 's némben vademberre akadánk, kik elégé bohócizlag
valának fölpiperézve. Egy kis franczia hajporozva, 's a' legujabb divat szerint
fésülve, világos zöld frakban atlasz mellényben, és nagy mell-fodrokkal he-
gedün játszott, 's a' vadonlakói előtt tánczolt. Violet ur — így hívták őt—
e' vademberek táncmesterének látszék, 's fáradságaért hódbőröket kapott.
Ez, az amerikai hadban, Rohambaut tábornagy szolgálatában állott, 's Uj-
Yorkban maradott a' miveletlen amerikaiakat szépmesterségekre tanítandó. Ter-
vei a' következmények szerint sokasultak, 's végre eltökélé a' neveletlen em-
bertömeget ujabb nemzedék igényei szerint szelidíteni. Tanóráiban a' vadfér-
fiakat „vad uraim“ 's a' faragatlan némbereket „mes dames sauvages“—ok-
nak nevezé.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

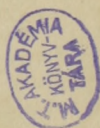

Nicholas meiss.

Tencsenyi fürdő.

1871. 47-dik Regio melle.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön junius 17^{kén} 1841.

Mejelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLETTÖRTÉNET.

Mercoeur Erzsébet francia költésznő (szül. Nantesban 1809-ben, meghalt Parisban 1835-ben), kora halála körülményei által egy lett azon alakok közül, mellyekhez hatalmasan fordul a' közvélemény, 's mellyeknek föltűnte koronként tán egyetlen, minden esetre föltötte hathatós eszköz, hogy a' meggondolatlanok általánosan emberi sors és a' mostani társiaság természete föltötti gondolkozásra bírassanak. Téved de Vigni A. habozás nélkül azt állitva, hogy a' lángésznek szükségképp' szerencsétlennel kell lenni; vagy Lamartine általánosan mondva az emberről, mi szerint szenvedésre van teremtve. Nagyon jól felsorolhatók a' bel és külökök, mellyek Mercoeur Erzsébeten kívül Chatterton-, Hilbert-, genfi Imbert Gallois, Hegesippe Moreau- 's másokat nyomorba taszíták; 's ámbár nem tagadhatni, hogy a' mostani állapotban, miképp' az különösen francia országban, nevezetesen az europai nagy városokban alakul, sok ember azért nem juthat az illető állápontra, mivel a' dolgok ferdén 's czélszerűtlenül felállitvák; más részről szint'olly igaz, hogy legtöbb tönkre jutott lángésznek Sophrosyne, tulajdonuk ama foglalata hiányzott, melly nélkül ez egyed minden lehető állapotban kénytelen magát kéjelmetlenül érezni. Mercoeur Erzsébet szerencsétlenségének csirája nem jellemében fekvék, hanem életébe idegen kéz veté azt. Ő nemesak mocsoktalan, szüzileg tiszta és nemes, hanem meggondoló is volt, nem utálva olyan hozzá illő munkát, melly illendő kenyérkeresetre legalkalmasnak látszek. Még is nyomorban 's e' miatt halt-meg. Azonban hogy megmagyarázhassuk az eredeti balfogást, mellyet Mercoeur Erzsébet tett, midőn 1829-ben Parisban letelepedendő anyjostól Nantest elhagyá, kettőt kell meggondolnunk; először azon lett dolgot, hogy a' francia irodalom tulajdonképp' parisi irodalom, 's hogy Parison kívül egy talentum sem hathat az egész nemzetre. Ez föltétlen szabály. A' tartományokban sok költész él ugyan, de ezekről, ha munkáikat ki is nyomatják, a' parisi journalistica szántszándékkal hallgat. Azután ismernünk kell a' francziák sajtáságos jószívűségén kívül, melly a' dicséretnek szivesen örvend, egész

hiúságukat is, hogy tudhassuk, e' hiúság miként nyilatkozik közelebről a' tartománybelieknél. Mig t.i. a' tartománybeli, mennyiben magát francziának érzi, a' parisival egy érzelmű, Parisnak 's mindennek, mi parisi, örömet teszi ellenébe a' városához vagy megyéjéhez tartozandót (mi eddigelé kevés figyelemre méltatott lettdolog), 's ezt ha nem jobbnak, legalább hasonló jónak találja. Ez érzelem minden tartománynyal közös, 's mondhatni, hogy személyes hiúság nagyobb hasznot sehol nem talál, mint a' franczia tartományokban. Igy lön p. o. Mercoeur Erzsébet költésztalantuna által Nantesban már mint gyermek híressé, 's midőn 1827-ben költeményei gyűjteményét kinyomatá, a' kiadást a' megyékben legott szétkapák, 's több tartományi akademia sietett oklevelét a' fiatal költésznőnek megküldeni. E' költeményekből néhány példány Parisba jöve; Chateaubriand, Hugo Victor, Martignac minister discsérék azokat; sőt Lamartine 1827-ben ezt írta egy barátjának: „e' kis leány mindnyájunkat kivet a' nyeregből! — Annyi bizonyos, hogy ha Mercoeur Erzsébet tovább él, buzgósága 's alakszépség iránti finom érzése mellett sokat tehetett volna. Szerencsétlenségére X-ik Károly évdíjat rendelt neki magán-pénztárából. Erre támaszkodva anyjával, egy közönséges néemberrel, Nantest, hol keresék 's discsóíték, elhagyá a' vagyontalan, 's a' nagy Parisba jöve, hol költeményei második, igen szép kiadását (Paris 1829.) Caprelet nyomatá. A' nyárhói forradalom megfosztá őt évdíjától; a' kevés magányóra, mellyekhez fáradsággal jutott, roszul lön fizetve; mindig alább sülyedt a' nyomorba, mellyből 4 év mulva a' halál szabadítá-ki. Mondják, hogy eddig nyomtatatlan dramai költeményét „Les Abencerrages“ czim alatt a' Théâtre françaisban előadni készülnek.

ELBESZÉLÉS.

Irigység boszúja.

(Vége)

V.

Közel évig egy megelegedés nemében éltem. Gyermeğim a' pusztá rengeteget édené varázsolák. Nyári esténként felsétálánk a' vár omladékához, a' nap lenyugtát nézendők; néha vadászat kedveért menénk Lászlóval a' rengeteg sűrűibe; 's ha fáradtan térénk haza, Irma örömmel siette előnkbe, 's izzadó homlokunk csepjeit törülgeté. Körünkbe minden új életet látszott lehelni; szemeim bús nézete vidámabbá vált, 's fájdalom-sanyarta halvány képmet kis pir veré. — Ohajtásom beteljesült; leányom boldog volt.

Hah! de minden megváltozott. — Egy napon magam valék honn, midőn egy feketébe öltözött lovag házam előtt megállapodván levelet nyújtott szolgáltnak, 's eltűnt. — Borzalom futá végig, midőn, kezembe vettem a' levelet; mert Sz.....tól volt, 's e' következőt olvastam benne: „ön talán elfelejtett engem, 's nem érzi azon kinokat, mellyek elhagyhatlanul gyötrenék, mert ismét boldog. Ah én nem felejtém-el! — Fijáról egy kis tudósítás az, mit irni akarok. Örömmel írom, örömmel; mert átkom beteljesült, 's boszúmat végre hajtám. Nézze ön fiját! — nemde szép tulajdonokkal ruháztatám-fel? — Jó férj! de tulajdon testvérének karjai közt. — Ugy-e rettentő? — 's még is ugy van. Nézze-meg azon jelt, mely négy éves korában esett bal karján; ismerjen azon vonásokra, mellyek ön arcát diszíték, mellyek által Julia kegyét megnyeré. Én kacagva szállok a' pokol torkába, 's kinaimat nyugodtan türöm; mert ön sem fog vigadni. — A' bűn nagy! — rettegjen a' mindenhatótól!“ — Ez irtóztató sorok valának a' papíron.

Nem hittem a' levél tartalmának; bevártam L á s z l ó m a t, — 's ah ugy volt! — L á s z l ó tulajdon fiam volt.

A' mult emlékektől epszett keblem most végre elvérzett. Vilámtól sujtottként álltam az öntudat mardosásai közepette, 's nem gondolván a' vétek nagyságával, gyermekimnek mit sem szóltam felőle, hanem halált ohajtottam, hogy a' rettentő titok sirban hervadjon-el velem.

Gyermekim észrevevék belviharimat; — okát nyomozták, 's én aggságonnak tulajdonítám. De leányom ezt nem hivé; tudta ő, hogy emésztő férgek rágódnak belsemben, 's hogy azt nem az évek súlya, hanem a' sors emésztő rohaja rombolja. — „Ugy-e atyám! azon levél búsit, melyet a' fekete lovag hozott?“ — kérde sokszor I r m a. — Én hallgattam, de hulló könnyeim felelének kérdéseire.

Illy zavarban mult néhány nap; mig egy sötét éj az ég legrettentőbb csapását dörgé reám. — Egy zörej költe-fel rémes álmból. — Leányom író-asztalomnál állt; és Sz.... levele kezében volt. — Rettenetes! — szólni akartam, de nyelvem néma — felkelni akartam, de nagy bódulás fogott-el, 's fél ájultan rogytam vissza rémes álmaim éjébe. — Nagy zajra eszmélék-fel ismét. — Ah mért nem aludtam-el akkor örökre, hogy a' legborzasztóbb látványra ne nyitak volna szemeim. — Leányom ágyomnál a' földön hevert, 's fiam szétszagotott mezében, elszórtt hajakkal I r m a nevé kiáltva állt fölötte. — Fölkeltem, cselédimet összehívtam, leányomat ébresztém. Ah ő lélektelenül feküdt ott, 's fiam ész nélkül beszélt; majd rám borult: „atyám, mindent tudok! én fiad vagyok, szerencsétlen fiad! — 'S ő, ki itt fekszik, nővérem. — Költsd-fel őt atyám!

— vagy, ne bánts; ő szunyad, 's ha felébred, elfelejti, hogy testvérem, 's én mint nőmet fogadom ismét. — Nemde így jó lesz atyám? — Ezt mondá, 's majd nevetett, majd sirt.

Sirtam, imádkoztam, keblemet téptem, hajamat szaggattam, 's kértem az eget, venne magához. Mind hijába; nekem látnom kellett, miként viszik sirba utósó reményemet; látnom kell napoként egy élő áldozatot. 'S ez mind egy ember-barátnak irigységboszúja! — Nincs többé kin, mellytől félhetnék; mert minden kin csoportozva felettem, 's reszkető vágygyal várom a' setét fátyolt, melly közttem 's az élet közt nem sokára elvonul Ott majd jobbul sorsom, hol kedvesimet, Juliámat, újra ölelhetem.

Igy végzé az öreg történetét, 's keserves könyekre fakadt. Mi keveset alváak, 's alig pirult-fel a' hajnal, uton valánk, 's az öreg története mélyen maradt vésvé sziveinkben.

Két éve, hogy P... vár romladékai mellett utaztunk ismét. — A' kis dombon tövisekkel benőtt három sirforma halmot szemlélnék, 's a' magány lakba éppen egy pór ballagott. Mint mondák, a' táj uradalmi csőze volt. A' multakról mit sem kérdeznék, mit sem akartunk tudni.

Burián Imre.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Trencsini,

másként

tepliezi fürdő k. (Vége).

Ámbár több tágas és jó izlettel készült épülettel bir Tepliez, mellyek a' vendégek kényelmére leglehetségesb módon rendezvék; még is sokan kénytelenek a' földművelőknek (kik jobbára tótok) csinos lakjaikban szállást fogadni. — Jelesebb épületei közé tartozik boldogult Illésházy István grófnak (a' jeles család utósó ivadékanak, 's e' fürdőhely hajdani szépítője és jótévőjének) lakja, melly jelenleg vendégfogadóvá alakittatott. Igen szép teremét a' benne tartott számos tánczvigalom sokak előtt feledhetlenné tette. — Magánycsaládoknak is vannak itt épületjeik fényes boltokkal díszítve, mellyekben pozsoni, bécsi és más idegen földi kereskedők csinos áruikkal kecsegtetik a' minden kényelmet találó közönséget.

A' fürdők nagy, márvánnyal kirakott tükrökből, állnak, 's a' vendégek által minden fizetés nélkül használhatók. A' gyógyforrások nem messze a' Tepla patak bal partjától buzognak. Jelenleg azok hét fürdőhelyre vannak szoritva; ezek közé tartoznak a' köz-, koldus-, zsidó-, polgári, tiszt, urasági fürdő, 's az ugy nevezett kutacska (Bründel) kénkőves ivóvizével.

Messze a' hegyek közé nyulik-el az angol izlésű, nagy terjedtségű kert, melly számos meglepő és kellemes részlein kívül, mellyekben a' természetkedvelő valódi éleménnyel föltheti sétatárájait, arenával is bir, hol a' nagyszombati színésztársaság német nyelven adja szini mutatványait.

E' történeti emlékek, névszerint 1665-ben I-ső Leopold alatt magyar országnagyok 's Vesselényi Ferencz nádor gyászos következményű itt mulatásuk által is nevezetes fürdőhelynek környéke nem kevésbé alkalmas ama kellem nevelésére, melly elzárva a'

külvilágtól, elegendő lehet életünk legédesbjei közé emelni. Ide tartozik Trensini vára, melynek romjain annyi század véres enyészete ül; melynek iszalagja ama hős csontok fölött örök zöldként tekerődzik, melyek királyt, hont 's törvényt védve hulltak el. A' szellem, mely éjenként közöttük végig lejt, olly érzelmű szivek egyesített lángja, millyen most e' földön visszhangot nem találva hontalan bolyong. Mig a' vérpirított barna romok redős ormai egy elhamvadt hősi tűznek disz- emlékeiként mosolygnak-le az elpuhultt maradékra, addig a' bérczbe vágott 's egészen a' Vág szineig lenyuló „szerelmesek kútja“ mintegy dicsőülve áll győzelme érzetében, mellyet ezernyi tornyosodott viszontagságon a' szilárd akarat vivott-ki. — És mind ez alatt csendesen zuhog-el a' Vág ezüst hulláma, mint az időnek leperczegő ezredei, mellyekben a' nemzetek veszte csak mulólag sugárzik vissza. — Sima arczal zuhog odább és tovább a' kanyargó Vág, magához csalva a' bizalmas földmivelőt, ki ha virágos partjaira bizta reménye magvait, tul csap azokon, 's ádáz dühvel rombolja-szét családok lételét.

Közel van ide Rovnye, az Aspermont grófok ősi lakával, egy gyönyörű kerttel és szép fegyvertárral; mellyeknek fenntartására mostani birtokosa, n. m. gróf Erdődy György, hite sével Maria grófnéval (a' Rákóczy családdal páruiltt Aspermontiak utósó ivadékaival) együtt nagy szorgalmat és sok költséget fordít. — Az est, melly Rovnye láthatára fölött pirult-el, a' legfelségesb természeti látványok közé számítható.

Dubnicza, gr. Illésházy István egykori kedves lakhelye, nem kevésbbé érdekes. Mostani birtokosa, m. báró Sina György, ki az Illésházy jószágokat (egyedül Trensini várat kivéve, mellyet a' birtokos gróf élete fogytaig fenntartott magának) 1835-ben vette-meg, Dubniczát, névszerint az urasági kastélyt, egészen régi állapotjában hagyta. — A' butorok azon rendben helyezve láthatók itt, mellyben Illésházy éltében valának; 's ha az idegen vizsgáló mind ezt körüljárta, nem menekhetik büs érzelmeitől, mellyek ezt sugják fülébe: „Ennyi egy ember emléke! Lerongyosul a' gyász, és feledjük, ha foszlányai kezünkbe akadnak, kiért viseltük egykor. Kidül a' cser, 's helyette ezernyi uj csíra fejlődik, mellyek ellepek helyét.“

Azonban ideje már, hogy elbucsúzzam e' kedves vidéktől, mellyel gondolatban is olly szívesen foglalkodom. — Elválni az emberi sors, — 's mennyei gyógyszer az emlékezet! — Nem fogok soha belső megindulás nélkül reád visszaemlékezni kedves vidék! ha eszembe jőnek romlédékaid, 's harczmezeid, mellyeken most nyugodtan szánt az idegen ajkú lakos, és kövek gyanánt hányjafel a' honfi-csontokat; ha eszembe jut a' szellő, melly elsuttog az odvas falak között, és egy dicső világ tompa sirdalja; ha mind e' mellett csendesen vélem látni lefolyva a' Vág hullámaít, kékülni az ég azurját, melly még is a' lemenő napnak könyeket áldozik — és ennyi gyász felett fényugaraiban még kedvesen is mosolyghat.

Madách Emők. *)

*) A' több tekintetből általunk mélyen tiszteltt, jeles tehetségekkel diszlő, derék fiatal értekező nemesak e' szép ismertetést, hanem magát a' rajzot is szívesen vala velünk közleni. Fogadja érette 's hazafiságos buzgalmaért leghálásb köszönetünket.

INNEPLÉS.

A francia tartományok keresztelési innepai. Egy francia lap a parisi gróf keresztletetése alkalmával a francia előkorra figyelmzetteti olvasóit, s mi e' cikkben többet találunk, mi olvasóinkra nézve sem leendő érdektelen. Mennyire nyomosnak tartá például, sz. Lajos maga keresztletetését, abból világlik-ki, hogy privat leveleiben ezt szoká alá írni „Louis de Poissy.“ E' városkát azért becsülte annyira, mivel születés-helye volt; ott keresztletetett, s ezt szokta mondani: „koronázás előtt a' keresztletés; ez nagyobb becsület amannál.“ — Sz. Lajos korában e' mondás nem csupán szólamód vala; mert népek és királyok érezték ugy. — Ezután a' keresztletési ünnepély Lajos trónkövetőinél szintén azon tekintetben maradt. — Megjegyzésre méltó a' művészi kifejezésnek divatba hozatása V-ik Károly alatt: „on chretien na son fils“ (megkeresztényíték fíját); mit ennek utódja VI-ik Károly keresztletésekor, szinte erőszakos pompával és jelentőleges ünnepélylyel használtak. Valamint régente a' német császárok koronáztatása alkalmával pénz szóratott szét, ugy szintén a' francia király is fejenként nyolcz denárt osztatott-ki azok közt, kik az ajándékban részesülni kívántak.—Sokszor a' trónörökös mindjárt születése után keresztletetett-meg, és a' keresztletési ünnepélyek alkalmas időre következtek utána. Iső Ferencz legidősb fíja februar utósóján születék 1517-ben, és csak april 15-én keresztletetett-meg 1518-ban. Ez időtől óta „orleansi herczeg“ névvel élt. Keresztletetése a' d' Amboise kastélyban ment véghez, és ámbár esti időben történt, még is a' terem napfényben ragyogott; mert számtalan gyertya gyújtatott. E' jelképes vonása a' felvilágosításnak a' legújabb keresztletési ünnepélyeknél szintén utánoztatott. Akkor örömet a' pápát vették keresztletyaul. Pompás volt IV-ik Henrik legidősb fíjának keresztletetése. A' Dauphin és XIII-dik Lajos utódja 1601-ben született, és csak sept. 16-án keresztletetett-meg testvéreivel Fontainebleauban 1606-ban. Herczegek, heczegnők, rendlovagok, nagyméltóságok, nemesek, tiszték voltak jelen ez innepélyeknél; röviden az egész finom világ egybegyülekezett. Jellemző itt még ama körülmény is, hogy bárha e' napon az ég boltozata tiszta és világos volt; még is a' kalapok, szalagok, gombok, és kardok drágakövei s aranyai túl ragyogák azt; mert mondhatni, hogy ez alkalommal a' fúraságok és az udvar pazarfényben uszott. Csupán az epernoni herczeg kardszíjja megért 30.000 tallért. De mindent felülmult a' királyné ruhája, mely 32.000 gyönggyel és 3000 drágakövel volt kirakva. — Sully herczeg másnap egy nagyszerű tűzjátékot adott, mellyben többi közt egy vár védelmettetett ágyúkkal és Satyrok s vadak által elfoglaltatott. XIV-dik Lajos mindjárt születése után keresztletetett-meg, és csak sokára mentek végbe a' szokott szertartások. A' bor, kolbász és sonka-kiosztások, puskaporrall bibelődés, harangozás, és a' Te Deumok tizennégy napig folytak. a' keresztajándékok latin versekkel adattak által, és a' herezeg tekintete „szép volt, mint angyalé.“ Midőn a' romai király 1811. mart. 20-kán e' világra jött, őt a' „Gouvernante des enfans de France“ és az ezt követő „Colonel-General de la garde“ herczegi szobáiba vitték. Még ez estén megkeresztletetett, és a' kápolnába vonulásuk alkalmával egy francia marschal vitte köpenye uszalyát! Minden testület egybegyült e' gyermek bölcsőjénél, és fényes üdvözlő beszédekert tartott; mire a' Gouvernante éppen illy modorban mondott köszönő beszédekert a' gyrcmek nevében. Pólyáján a' vaskorona és a'

beesületrend nagy keresztre csüggött! A' tanács az első apródnak, ki születését hírül adá, 10 000 franknyi nyugpénzt ajándékozott; a' második a' municipalcorpstól szintén e' hírért éppen annyit kapott.

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Medard napja úgy látszik, csak ugyan be akarja bizonyítani régi hírű jellemét, 's következetes marad; mert jun. 14-kig legalább folyvást híves, borongós időnk járt, 's ha nem sok is, de kevés esőnk majd mindennap volt.

A' harmadik lóverseny jun. 9-kén 4—7 óra között nem igen kedvező időben 's a' nézők nem igen nagy száma mellett ment végbe illy renddel:

I) Széchenyi-díj (100 ar.; futhatott minden ló; tét 10 ar. fele bálnat; a' tét-összeg 40 aranyig a' második lóé, azon felül az elsőé.) Nyertes volt 4' 21" alatt Trauttmansdorf Ferd. hg. Stiff-je (lovasa Jackson E.) Csapody Pál ur Kupája ellen, melly miután a' nyerpontot meghaladta, öszverogyott, 's élni megszűnt, tulajdonosának tetemes karára. (Ez eset első volt maga nemében a' pesti lóversenyeknél.)

II) Ugyan azért második futás. — Stiff egyedül járta körül a' pályát.

III) F estetics - N á k ó - díj. (79. ar. tét 10; futhatott ausztriai birodalmi 6.e. nem idősb minden mén.) Nyertes volt Széchenyi Ist. gr. Argus-a (lovasa Gilbert J.) Czindery László Sobrija (2), Zichy Emmanuel gr. Passe-par-tout-ja (3) és Stubenberg Józ. gr. Privetje (4) ellen.

IV) O s t o r - díj. (Tét 10 ar.; a' tétösszeg, ostorral együtt az első lóé. Futhatott minden ló, melly a' futás napjaig sem a' pesti sem bécsi téren díjt nem nyert. Nyertes volt Zichy Em. gr. Passe-par-toutja (1) Salamon György Rózája (2) ellen.

V) E l e g y v e r s e n y. (Tét 20 ar.) Nyertes volt Andrássy Manó gr. Amija (lovasa a' tulajdonos) Károlyi Eduard gr. Duchesse-je (2; lovasa a' tulajdonos) és ugyan ennek Malvinája (3) ellen, melly utóbbinak lovasa Orczy Fer. báró volt.

VI) A' Széchenyi-kardért futás nem történt, minthogy kihívó nem találkozott, 's így előbbi birtokosánál (Hunyady Józ. gr.) maradt.

VII) P a r a s z t v e r s e n y (első lóé 30 pgő ft.; másodiké 20 pgő ft.) Futhatott mezei gazdák 's adózók saját lova) Indult 3 ló. Nyertes volt: Bertha Mih. aszalói lakos (1) 's Fényes Mih. monori lakos (2) lova.

KÜLÖNFÉLE.

Öreg zarándok nő. — A' nagypénteki ajtatosságnál Antverpben egy 67 éves zarándok nő láttatott, ki már öt ízben vándorlott Romába, jelenleg Jerusalembé utazandó.

Régi angol törvények. — 1241-ben Porstmouthban következő szokások uralkodtak. — Ha valakit lopáson kaptak, melly tizenhárom penceit fel nem ért, egyik fülét bitófához szegezték, 's választására hagyák, levágatassék-e füle, vagy ön maga szakítja azt le. Ki írományt vagy pecsétet hamisított-meg vagy utánesínált, vagy tiltott adás-vevésben megegyezett, vásár napján pelengérré állíttatott. Ha valamely kenyérsütő az árszabály szerint sűt-

ni nem akart, kenyere és teste pelengérré jutott. — A' veszekedő és zsémbes nőket bűvárszékre ültették 's a' Chamberbe vetették. — A' rablónak kitolák szeméit 's elevenen megnyuzták. — Ha valaki embertársát agyonveré, Cattecliffe-ben megégették. — Ha asszony férfit ölt-meg, Cattecliffe-ben, midőn a' viz kicsiny volt, karóhoz kötözték, 's ott hagyták, míg a' megáradt hullámokba fult.

E' folyóirat t. cz. olvasóihoz.

Alábbirtt tisztelettel jelentem, hogy **saját szerkesztésem alatt** folyó esztendei julius elejétől fogva a' Regelő-Honművész **nem** jelenik-meg: felsőbb helyen azonban már tettek lépések, hogy e' lapok kiadása más által folytathassék. — Midőn ennel fogva e' folyóirat minden rendű pártfogóitól szíves bucsút veszek, ajánlom egyszersmind annak, mint honunkban e' nemű legelső vállalatnak, további pártfogását. — Hogy egyebiránt említett visszaléptemről előbb nem értesítém a' t. közönséget, főoka az volt, hogy az újabb kiadónak legfelsőbb helyről adandó szabadalom megerkezhetését már ez időre reményltem; mellynek elkésése azonban kötelességemmé teszi most, midőn még elég ideje van, figyelmeztetni a' t. közönséget arra, hogy e' lapok további folyamatjának megrendelését **csak akkor** méltóztassanak megtenni, ha az iránt újabb felszólítás 's az előfizetésre felkérés fog következni. Történhetik-e az még e' hónapban, vagy későbben, a' körülményeknél fogva bizonyosan nem határozhatom-meg. — Azon néhányan, kik a' Regelőnek jövő második fél esztendei lapjaira már előfizettek, nálam alólírttnál az **eredeti nyugtatóvány** előmutatása mellett visszavehetik pénzüket, vagy azt a' Regelőnek annak idejében folytatandó lapjaira az új kiadónak kiszolgáltató végett nálam hagyhatják, vagy pedig, ha tetszik, más folyóiraatra fordíthatják, mit bérmentes levelekben nálam megrendelhetnek, 's én hazafiságos kötelességemnek tartandom bennem helyzett szíves bizalmuknak pontosan megfelelni. — Azokat végre, kik irományaikkal segéltek hazafiságos törekvésemet, hálás köszönet mellett kérem, kiknek úgy tetszeni fog, e' hónap végeig a' Regelő-Honművészen ne talán meg nem jelenendő kézírataikat ne terheltesenek tőlem vagy elvitetni, vagy irántok bérmentes levelekben szándékjokat velem közleni. Olly irományok felől, mellyek **minden nyilatkozás nélkül** a' folyó esztendő végeig nálam hagyatnak, a' felelőseget magamra nem vállalom.

Mátray Gábor m. k.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap június 20^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esütörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évenyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p

ELBESZÉLÉS.

A' b o s z ú.

(Eredeti novella.)

T. cz. íd. W. JANKOVICH MIKLÓS urnak
szives baráti tisztelettel *)

1.

Két szemében ég két
Gazdag drága kő,
Moszkva ezár fején sines
Gyémánt illy dicső.

Ottília himző rámánál ült; finom ujjai mesterileg utánzának egy rózsán függő pillangót. Szivárvány színekkel vala ez fehér bárson- alapra mintegy oda lehelve. E' mestermű a' kiseddévó intézet javára adandó bál alkalmával kijátszandó nő kézmunkák közt bizonynyal kivivja az első helyet, 's boldog, 's azt nyerendi! — De ugy látszik, a' himzőnő szemei kifáradtak a' csillogó színekbe szünteleni nézéstől; — puha kezét a' rámára nyugtatá, 's a' gazdag butorzatú szobán végig nézett, mintegy tárgyat kereső, melylyen szemei kinyughassanak. Végre ezek a' roppant tükör alatti asztalon álló virágkosáron megállapodtak. A' már ritkulni kezdő camelliák még néhány gyönyörű példánya vala itt; több szép fehér jáczint — rózsza színben végződve, 's könnyű zöld vonalokkal kelyhökben — nemzeti színekben diszelgének.

O bár mind azoknak keblökbe, kik dús illatjokat beszívják, nemzetiséget lehelnének! — Nehány felviruló rózsza egészíté-ki az izléssel felrakott csoportozatot. Ottília édes merengésben függeszté sötét szemeit a' tavasz e' hirdetőjeire; mert bár örök tavasszal diszelgő üvegházban fejlének virulásig — még is ma, martius 29-kén, látásuknál örvendve eszmélünk arra, hogy a' tavasz közeigvén, nem sokára szabad ég alatt is kéjelghetünk a' természet dús szépeiben.

*) A' nagy tudományú 's honosink háláját méltán lekötelezett, érdemteljes hazafit mély tisztelettel kérem, ne mérje böles ítéletét e' beszélyke becebe szerint. — Uraságod olly elnézően, annyi kimélettel ítelt eddigi kis fordítmányimról, hogy ez által bátor levék, ez első megkisértés emet önnek ajánlani. — Fogadja kegyesen igaz tiszteletem jeleül vidor szeszélyemnek e' kisedd szüleményét! A' szerzőné.

Azonban Ottilia is erre eszmélt-e éppen, nem akarjuk meghatározni. — Tán egy nyíló rózsabimbót vizsgált, hogy azt mintaulvéve, a' már kész rózsza mellé himezze még. — Olly pillanat volt ez, midőn vagy lelki vagy testileg kifáradva, nyugalomra van szükségünk. Ekkor lankadva hanyatlunk a' ruganyos karszék támaszára, 's gondolatink messze szárnyalnak; de még sem tudnók meghatározni, hova.

Azonban Ottilia jól tudá, mire eszmél. A' virágok megpillantásánál érzé, miképp' azon ösvény, mellyen ő az örökkévalóság felé halad, a' kegyes sorstól körül van ültetve a' legillatosb, legritkább szépségű virágokkal; 's mérhetlen boldogsága érzetébe mélyedtek-el gondolatai. Mintegy délutáni hat óra lehetett, midőn az üveg ajtó bronz- kilincse felpattanván, a' kinyílt ajtón egy barna ifjú, lélekteli vonásokkal, lépett-be. Ottilia ez által merengéséből felriasztva, kedvetlenül 's kissé lassún emelkedék-fel üléséből, 's hátra néze; azonban az ifjú látásánál a' könnyű ború, melly magas homlokára vonult, gyorsan eltűnt, 's vidor mosoly ülé körül keskeny ajkait; fejét kissé balra hajtá, hogy a' belépő elől elrejtse arcának csintalan kifejezését, 's kezébe fogá gyorsan a' tüt, és himezni kezdé.

Ez alatt az ifjú az ebédlőbe nyíló ajtót nyitva hagyva, közelebb lépett, Ottiliát üdvözlé, 's átellenébe ült.

„Mit mivelnek nagysád szép kezei?“ — 'S a' kissé rövidlátó lehajolt, a' munkát vizsgáló.

„Egy cigiarro-táskán önnek jelképét!“ — mosolygá Ottilia. Azonban erre a' felelet elmaradt; — mert a' nyílt ajtóban nesz nélkül egy szép hölgyalak állott-meg; ezt pillantá-meg az ifjú, 's örömsugár villanyozá arczát, 's erre elállott válasza. Midőn Ottilia hátra tekintett, látá, miként a' hölgy földre süté szeméit.

„Irma! nem jössz hozzánk? egész délután szobádba zárkoztál!“

„Emmi baráténnak irtam, — mond az lány, melodiás hangon — 's most téged jövök kérdezni, hanyadik van ma?“

„Hétfő, és pedig martius 29-ke. Azonban ma posta ugy sem megy; azt utóbb is rá irhatod. Jer, kérlek, ülj hozzánk!“

'S a' hölgy kissé félénk léptekkel közeledék, 's Ottilia mellé hallgatva ült-le. Az ifjúnak egy hosszú pillantatával találkozott, 's a' vér befutá liliom-arczát.

E' két hölgy különös ellentétben álla egymáshoz. Ottilia igen világos szóke fúrtei gazdag esigákban omoltak gömbölyű vállaira; sötét barna szeméi nagyok valának, tüzesek 's lélektelik; vonásai nem éppen tökélyesen szabályosak, de kifejezhetlen báj honolt arczán. Apró száját örökös mosoly ülé körül; 's vidorság, élénk-

ség, és egy igen elmés kifejezés arcán valának tükrei boldogsága; kifogyhatlan jó kedve, 's mindenütt kicsillogó fényes eszének. — Ehhez járult magas, karsú termete; rendkívül finom és fehér arcbőre, 's fris, élénk szín az arcok haván. Az átlátszó ruhaujjak csak könnyen takarák a' finom, gömbölyű, teljes szépségű karokat. Ottiliánál az egész vala szép; feje talán nem annyira tetszenék nekünk, ha nem volna illy szép termetre helyezve. Egyik emelé a' másikat.

Irma ében-haja hátra volt simítva, 's így az arcznak finom, gyönyörű contourját láttatá. Vonalai tökélyesen szabályosak; orra finom és hajlott; nagy égkek szemében a' szelidségnek, angyaljóságnak leirhatlan kifejezése. Ajkai körül örökös, szelid melancholia honolt; 's ha mosolygott is, nem szabadulhatott ettől, 's mindig bús volt e' mosoly. A' tökélyes szépségű fő egy szép angol aczél-metszvényhez hasonlita. Termete közepső 's karsú vala, de majdnem kissé nagyon finom. Arcbőre nagyon fehér; arczain a' legkönnyebb pir is, alig vala fellelhető.

Irma szebb volt; Otilia csillogóbb. Vonzó mindkettő. — Az ifjú most így kezdé: 's nagysád Martiust mondott? Nagysád honunk nyelvének mestere, 's nem monda — (kissé gondolkozott) — t a v a s z e l ő t ? !

Otilia nevetni kezdett. — „Lássá ön — mondá csintalan mosolylyal — önnek is gondolkozni kellett! Szeretem az ujitásokat, de csak, ha könnyen szert tehetek reájok. Minek fejemet törni?!”

„De minek latin szókat használni? ha nyelvünknek a' nélkül is van szava hozzá. — Csak egy kis gyakorlás, 's nagysád bizonynyal nem sokára elősorolandja az elő- és utóhókat.“

„Én? nehezen! — vága szavába Otilia — vigyázzon csak ön is, hogy egyszer az ujitással zavarba ne jöjjön!“

A' vadászatról visszatérő férjnek belépte szakitá félbe e' kis szóvitát.

II.

Csak sovárgok, csak tünődöm,
Nem tudom miért,
Mintha égnék 's vágyakoznám
Bírhatalanéért.

CSABA.

Két nappal ez után, csötörtökön, ugyan azon terebben reggeli 11 órakor, a' himző ráma előtt látjuk Irmát állani. Szép szemeit a' munkára süllyeszté, majd pedig égre emelé. Két nehéz köny szabadult ki a' sűrű pillák alól. — Ugy látszik, tudtán kül bonyolítja össze kezében a' selyem, ezüst 's arany szálakat olly annyira, hogy haszonvehetlenné válnak. — Mélyen el van merülve bús

eszméibe. Azonban villámsebességgel nem tükrözi magát semmi csatazó érzelem, semmi odább röpte egy eszméről másikra; 's ugy látszik, csak e g y tárgy foglalja-el őt annyira; csak e g y r e eszmél.

Ottília csendes, gyors léptekkel jött-be. Részvétellel vizsgálá Irmát, majd pedig egy bibor selyemmel bevontt karszéket könnyen futó kerekein a' nyílt ablakhoz tola. Erre térdelt most, 's a' puha vánkosra könyökölt.

A' nap tavaszi meleg sugarakkal süttött-be, sugarai az ablak melletti asztalon álló nagy kistály gyümölcs- tartón törtek-meg, 's ez százszorozván azokat, gyémántként ragyogott.

Irma mind ezt nem látszék észre venni; helyzetében mozdulatlan maradott.

Ottília sem volt ma olly vidor, mint máskor. Ő is látszék valamín fejét törni, 's tervet koholni. Az aranyfürtökkel feltünő ellentétben álló 's a' sötét szemeket csudabájjal árnyazó fekete szemöldöket komoran huzá össze. Ugy látszik, női gyöngédség a' szükség érzetével harcra kelt. — Végre gyorsan felugrott, szemei villogtak, 's felkiálta győzelmi érzéssel: „boszút állok rajta!”

Sl—ta Etelka.

(Folytatása következik.)

ELETTÖRTÉNET.

M o r e H a n n a h, Anglia legtermékenyebb irónőinek egyike, Stapletonban, Gloucestershireben, hol régi norfolki családból származott atyja iskolai előjáró volt, 1745-ben született, 's 1833-ki télelő 7-kén meghalt. A' költészet nemtője korán terjeszté-ki fellette szelid szárnyait, 's önalkotásul megerősötte előtt jóval hamarabb mutatkozott költői művek iránti élénk érdeke. Dajkája, ki Dryden házában lakott, nem tudott neki a' nagy költésről eleget beszélni. Ha illy elbeszélések képzőerejét egy részről fölmelegíték, más részről atyai házának szorultt állapotja nem volt alkalmas költészenemtője szikráját lángra lobbantani. Szerencséjére 12. éves korában Bristolba jöve, hol idősb nőtestvérei iskolát nyitának, 's elmeéle és tanulékonyága itt ébreszte legelőször általános figyelmet. Az idősb Sheridan 's Ferguson csillagász figyeltettek másokat talentumára, 's bátoriták őt, hogy magát írói pályára szentelné. — 22. éves korában a' testi és szellemi kecsékkel természetből egyiránt megáldatott gyöngéd viszonyba lépett Turner-, Bristol közelében élt földbirtokossal; 's ámbár e' viszony következménye házasság nem vala, 's utóbb feloldaték, Turner még is kötelesnek tartá

magát a' vagyontalan Hannahnak évi díjat, mi Angliában gyakori eset, rendelni; mi őt azon karba tevő, hogy magát egészen a' literatúrának szentelje, 's 1774-ben Londonba ment. Itt Garrick talentumától elragadtatva, e' művész 's műveletei rajzát egy barátnőjének megírta. Garrick, kinek ezen értekezés esetleg kezébe jött, maga mutatá-be magát a' fiatal irónónél, 's bevezeté őt ama híres körbe, melly akkoron Anglia valamennyi szellem-elemét magában egyesíté. Itt történt, hogy Hannah Reynolds, Burke, Johnson 's másokkal társalkodva mindig nagyobb munkásságra serkenteték. Valamennyi kiadott munkája erkölcsi hatására nézve dicséretre méltó, 's mi a' tudományos kidolgozást illeti, jóval felülemelkedik az ilyenemű munkák középszerűségén. 1777-ben jelent-meg „Percy“ első szomorújátéka, melly neki 750. f. st. (akkor rendkívüli) tiszteletdíjt hozott-be. Abban ő sok erőt 's az elrendelésben dramai tapintatot mutatott, 's e' szakban még sokat teendett, ha vallásnézetei fordulatot nem vettek volna, melly e' mezőt előtte elzárá. Mivel az angol játékszint minden tudományos intézet közt legbűnösbnek tartá, Garrick halála után 1786-ban eltökélé magában annak számára mítsem irni, 's minden ismeretségről lemondani, melly őt a' szinpaddal legtávulabbról is érintkezésbe hozhatná. Cowslip Green-be Bristol mellett 's utóbb Barley Grove-be vonult tehát, hol nőtestvéreivel a' főegyházi papság egy részének ellenzése daczára iskolát nyitott, mellyben a' szomszéd, vesztére hagyatott lakosságot a' vallásban oktatták. Sok évig hatott ő szóval és tettel; 's azon korában is, midőn irói talentuma hanyatlani kezdé, fáradozásai az alsóbb osztályok oktatása körül félbe nem szakadának. Neki Anglia 16—1700. társulatot 's iskolát köszönhet. A' tekintet 's tisztelet, mellyet élvezett, oly nagy vala, hogy őt Karolina hgnő nevelése terve iránt is megkérdeék. Sajnálni leheté, hogy élete végkorában szerencsétlen buzgólkodása minden világi ellennevetségesre 's dőreségre vezeték őt. Nővérei halála után Cliftonba vonult, hol meg is halt. Mint erkölcsi irónótól nagy érdemét el nem tagadhatni; ő a' nyelvnek is mestere vala. Heves képzőereje 's talpraesett elméssége volt, 's munkái kivitelében eredetiség nem hiányzik; hanem a' költészet eredetileg alkotó szelleméből nem sokat birt. Muzája aggódva tapad a' fennálló mulékony alakokhoz, 's belőlek huzza életerejét. Sokszor áldásdús hatását a' felsőbb 's alsóbb rangú angol társaságra kisésem hozandja kétségbe; hanem éppen az angol egyházi 's társas viszonyok azok, mik munkáit alkoták.

KÜLÖNFÉLE.

A' császár uj öltözete. — A' következő regét Andersen dán költész nem rég megjelent „gyermekregéiből“ kölcsönöztük, hízelve magunknak, hogy a' költész barátinak kedves dolgot teendünk, ha őket e' kellemes tréfa közlésével ez adományra figyelmeztetjük.

Sok év előtt élt egy császár, ki uj ruhákban annyi tömérdek sokat helyeztetett, hogy minden pénzét odaadá, csak hogy mindig piperésen járhasson Katonáit föl sem vevé; színházzal keveset törődött, 's' oda csak azért ment, csak azért sétált, hogy uj ruháit szemléltesse. A' nap minden órájára különös öltözete volt, 's ha valamelly király, vagy császárról mondjuk: „a' tanácsban van“ — ő róla ezt kell mondanunk: „a' császár a' köntöskamrában van.“ A' nagy városban, melly lakhelye volt, az idő vigan mult; minden nap idegenek jövének. Egykor két csaló, kik magukat művésztakácsoknak nevezék, jelentek-meg, 's kihirdeték, hogy legmesterségesb kelméket szöni tudnak, mellyekben nemcsak a' szín 's minta pompás szépségűek, hanem az azokból készített köntösök olly csudálatos tulajdonúak, hogy mindenki előtt láthatlanok, ki hivatalában ügyetlen vagy általában együgyű. — Azoknak pompás ruháknak kell lenniük! — gondolá a' császár. — Ha illy öltözetem volna, legott megtudhatnám, ki nem termett hivatalára, 's az okos és buta emberekre is nyomban ismerhetnék! Nosza illy kelmét kell birnom! — 'S a' két ugynevezett művésznek nagy öszveget adatott, hogy a' munkához azonnal foghassanak. Ők két szövőszéket állítottak, 's ugy színlek magukat, mint ha szorgosan dolgoznának; azonban szálakat föl nem huztak. Legfinomabb selymet 's legjobb aranyat kívántak, de mind a' kettőt zsebbe dugák, 's az üres szövőszékeken késő éjig dolgoztak. — Szeretném tudni, mennyire haladtak már kelmémmel a' művészek! — magában szóllt bizonyos idő mulva a' császár De visszaemlékezvén, hogy a' kelmét együgyű vagy hivatalára nem termett nem láthatja, megzavarodott. Hívé ugyan, hogy neki mitől sem kell tartania, még is inkább mást akart oda küldeni, ki tudósítást hozna a' férfiakról, mielőtt maga látná, mi karban van a' munka. A' város minden lakosa hallott a' csudálatos tulajdonról, mellyet e' kelme birandó vala, 's mindnyájan kandiak voltak szomszédok okosságát vagy tudatlanságát vele megpróbálni. — Öreg becsületes miniseremet küldöm — szóllt végre hosszszas fontolgtatás után a' császár — ő legjobban látandja, millyen a' kelme; mert esze van, 's hivatalára nálánál kiséem alkalmasabb. — Az öreg miniser elment a' terembe, hol a' két csaló szövőszékeikben egész erővel dolgozott. Istenem, szemmeresztve gondolá a' férfi, hisz' én a' szövőszékeken mitsem láthatok. E' gondolatát azonban nem nyilvánítá. A' csalók udvariasan kérék őt, méltoztatnék a' szövőszékekhöz közelebb lépni, 's kérék, nem tetszik-e neki a' kelme, nem felette szép-e színe? — 'S az üres szövőszékre mutatának. A' szegény öreg miniser csak nézett, csak nézett, de a' szövőszékeken mitsem láthatott, mert misem vala rajtok. — Jó Isten! — gondolá magában — hát én csakugyan tökfilkó vagyok? Ezt nem hittem volna; de azt egy embernek sem szabad tudni. Hivatalomra nem volnék alkalmas? Nemi, azt az egész viláért nem mondhatom, hogy a' kelmét nem látám! — No's, miniser ur — szóllt fürgén dolgozva egyik a' csaló közül — mitsem szóll, hogy' tetszik önnek a' szövet? — O a' munka jeles! viszonzá az öreg ur, a' szövőszéket szemüveggel vizsgálva, E' minta, e' színek! — a' császárt ha-

ladék nélkül tudósítom, hogy mindkettőt igen szépnek találtam. — Az nekünk igen kedves leend! szállának a' csalók, 's leirák a' különféle színt 's mintát, mellyekből a' szövet áll. A' minister figyelemmel hallgatott, hogy a' császárnak a' mondottakat ujra elmondhassa. Azután a' két férfi, a' szövet tökélyes bevégezéseül, még több aranyat és selymet kért: de mindent, mi nekik adva volt, ismét saját zsebökbe dugák, 's az üres szövöszekeken, mint eddig, szorgosan dolgoznak. — Bizonyos idő mulva más tisztet küldött oda a' császár, látandót, mi karban van a' szövet. De ezen ur is úgy járt, mint az öreg minister; bámult a' szövöszekekre; csudálkozva, minden oldalról vizsgálá azokat a' nélkül, hogy valamit észrevehetett volna; mert rajtok mi sem vala. — Nem találja ön a' szövetet szépnek, mint minister ur? — kérdék a' csalók a' császár új küldöttjét, 's fűgén dolgoztak, színekről 's mintákról beszéltek, mint azelőtt. — Ostoba csak nem vagyok! gondolá a' követ. — Zsiros hivatalomnak kell tehát lenni, mire nem vagyok alkalmas. Ez szép tréfa volna; de azt kineksem kell észrevenni. 'S így dicséré a' kelmét, mellyet nem látott, 's a' csalók előtt örömet nyilvánítá, hogy a' szép szövetet látá; a' császár előtt is dicséré a' pompás látványt — A' szövetet mostmár a' császár is akará látni, 's udvari emberei, kik közt ama jó emberek is valának, válogatott kíséretében a' takácsokhoz ment, kik a' császár látogatása hírére legszorgosabban dolgoznak. — Nem csudateli a' munka?! — kiálták ama koronatisztek — Méltóztassék fölséged a' jeles kelmét, a' pompás színeket szemlélni! Egyszersmind az üres szövöszekekre mutatának, meg levén győződve, hogy a' többiek láthatják a' finom szövetet — Mi az? — szállt magában a' császár — én mitsemlátok! Ez borzasztó! — De hangosan dicséré az igéző kelmét, 's kegyesen mosolygva szemlélé az üres szövöszekeket. Hisz meg nem vallhatá, hogy nem látja azt, minek látása fölött öröm miatt magukon kívül valának udvari emberei. Többi kíséroe is minden erőködés daczára mitsem láthatott; mindazáltal hangosan osztoztak urok dicséretében, 's javasláak a' császárnak, hogy a' közelgő járdalathoz a' pompás kelméből csináltasson ünnepi köntösöket. A' császár ezt megparancsolá, a' két művésznek rendelkezlet adata, 's őket udvari takácsaiul kinevezé. — Járdalat előtti éjjel a' két művész sokáig volt fel; 16 gyertya fényénél dolgoztak a' császár új öltözetén, mint azt mindenki láthatá: azután színlek magukat, mintha levennék a' szövetet, a' légben ide 's tova nyirbálták, 's czérna nélkül varának. Végre felugorva kiáltának: császárunk ruhái készen vannak. — A' császár egész udvarával megjelent, 's a' két csaló egyenként mutatá a' ruhadarabokat, a' nadrágot, felső öltönyt 's köpönyeget, magasan fölemelve kezeiket. Az öltözet pókhálóként könnyű; azt hinné az ember, hogy mi sincs rajta. De éppen az e' finom szövet bece! — Így kiáltának, 's mindnyájan megegyeztek a' mondottakban, csudálva a' pompát. A' császár levetkőzteté magát, 's a' csalók a' láthatlan ruhákba felöltöztetéek őt, mialatt minden oldalról tükörben nézgeté magát. 'A' jelen voltak magasztalák öltözete dicsőségét, 's a' menet elindult. — A' városban is kíváncsiak valának látni a' csudaszövetet, 's midőn a' császár elhaladott, ablakokból, erkélyekről 's utszán az egész nép kiáltott: mi dicső köpönyeg! mi jeles uszaly! mi szépen áll a' felső öltöny! mert ki sem akará megvallani, hogy együgyű. Csak egy kis gyermek kiálta: hiszen a' császáron mi sincs! — Elejénte neveték a' gyermek együgyűségét, de a' sokaság végre azt lelé, hogy igaza lehet, 's ugyanazt kiáltá. De a' császár és udvara úgy vélek,

nem kell tudatniok, hogy magukat rászedeték, 's komolyan tova haladának, és a' kamarások még azután is gondosan vivék a' láthatlan uszalyt, jóllehet kezeikben mi sem vala.

Helyettesíthető abrak. A' kocsisok, kik a' voggesi megye hegyi részeiből köszönet visznek a' legtávolabb részekre, évek óta lovaik eledelül kenyeret adnak zab helyett a' legsikeresebb módon, mivel ez nemcsak gazdasági tekintetben nyereséges, hanem a' lovak is sokkal erősebbek tőle.

E' folyóirat t. cz. olvasóihoz.

Alábbírt tisztelettel jelentem, hogy **saját szerkesztésem alatt** folyó esztendei július elejétől fogva a' Regelő - Honművész **nem** jelenik-meg: felsőbb helyen azonban már tétettek lépések, hogy e' lapok kiadása más által folytathassék. — Midőn ennél fogva e' folyóirat minden rendű pártfogóitól szíves bucsút veszek, ajánlom egyszersmind annak, mint honunkban e' nemű legelső vállalatnak, további pártfogását. — Hogy egyébiránt említett visszaléptemről előbb nem értesítém a' t. közönséget, főoka az volt, hogy az újabb kiadónak legfelsőbb helyről adandó szabadalom megérkezhetését már ez időre reményltem; mellynek elkésése azonban kötelességemmé teszi most, midőn még elég ideje van, figyelmeztetni a' t. közönséget arra, hogy e' lapok további folyamatajának megrendelését **csak akkor** mellőztassanak megtenni, ha az iránt újabb felszóllítás 's az előfizetésre felkérés fog következni. Történhetik-e az még e' hónapban, vagy később, a' körülményeknél fogva bizonyosan nem határozhatom-meg. — Azon néhányan, kik a' Regelőnek jövő második fel esztendei lapjaira már előfizettek, nálam ulóirttnál az **eredeti nyugtatvány** előmutatása mellett visszavehetik pénzöket, vagy azt a' Regelőnek annak idejében folytatandó lapjaira az új kiadónak kiszolgáltatás végett nálam hagyhatják, vagy pedig, ha tetszik, más folyóiraatra fordíthatják, mit bérmentes levelekben nálam megrendelhetnek, 's én hazafiságos kötelességemnek tartandom bennem helyzett szíves bizalmuknak pontosan megfelelni. — Azokat végre, kik írományaikkal segéltek hazafiságos törekvésemet, halás köszönet mellett kérem, kiknek ugy tetszeni fog, e' hónap végeig a' Regelő - Honművészen ne talán meg nem jelenendő kézírataikat ne terheltesenek tőlem vagy elvitetni, vagy irántok bérmentes levelekben szándékjokat velem közleni. Olly írományok felől, mellyek **minden nyilatkozás nélkül** a' folyó esztendő végeig nálam hagyatnak, a' felelőséget magamra nem vállalom.

Mátray Gábor m. k.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Denes-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön június 24^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' b o s z ú.

(Folytatása.)

III.

Türj 's edződj! valaha fájdalmaid jóra lehet még.
OVID.

A' veszettség villámtűz, mely vagy egyzerre lesujt, vagy az erőt gyors elszánásra kéazti: — de a' bizonytalanság olly lassan rágódo férég, melynek minden perczen új fulánkja nő.
KISFALUDY KÁROLY.

Ugyan e' napon a' Sopron megyei karok és rendek nagy gyülést tartának. Egy magas, sugár, barna ifjú is ott vala. Lelkesedés követé ez észтели ifjúnak beszédjét; 's harsogott a' terem e' kiáltásoktól: „éljen T a r n y a i L a j o s !“ — 'S ifjúnk büszke vala, nem ön-magáért, hanem azért, kit szeretett. Hisz' a' leányka testvérbátyja is jelen vala, 's az majd honn megmondja, mint tudá Tarnyai a' közfigyelmet lebilincselni; milly nyugodtan 's biztosan czafolá-meg az ellenvetéseket; milly lelkesedést szült átgondolt beszéde; mint vala az átlehelve azon meggyőződéstől, miként ama tárgy, melynek védelmére felszóllamlott, valóban jogos, 's azt elnyomatni: bün.

A' gyülés szétoszlott, 's ifjúnk haza felé ballagva, szivesen átengedé magát ábrándjainak. Valljon megmondja-e neki bátyja? 's mit fog ő mondani, mit érezni?

Vadászával találkozott az utszán; ennek tehát átadá mentéjét, kardját, 's atilájában most nagybátyja háza felé tartott, kinél ma többekkel — ebedélt. Azonban alig lép az előszobába, midőn a' komornyik egy lepecsételt levelkét nyujt neki. A' birtokos megismeri Ottilia irását; a' fekete pecsétviasz megdöbbsenti őt, 's villámsebeseben feltöri azt. Azonban minden újabb szó elolvasásánál mind inkább elhalaványul; szive hallhatóan dobog; 's most minden vére arczába tolong; — keze lehanyatlik; arczán a' legbensőbb, legszenvedélyesb fájdalom tükrözódik. Azonban össze szedi erejét; a' esatázó érzelmekeket csillapítani törekszik, 's e' felkiáltással: „kinos bizonytalanság! — Inkább halva leljem őt!“ az ajtón kirohan.

A' levelkében pedig ez állott: „A' szerencsétlen Irma a' lépésokról lezuhanván, fejét kettézuzta. Ha őt még látni akarja, siessen!“
Tavaszhó 1-jén, 1841. Ottilia.

IV.

Csudálatos leszen az úr előtt, a' mit mondok, mert az előttem is csudálatos vala. BAJZA.

Tettek tükrei a' léleknek; 's tettekből legbiztosabb a' következtetés valakinek lelkiületére. B. JOSIKA

Hogy mind ennek összefüggését megértsük, szükséges, tisztelt olvasóinkat történetünk három személyével közelebb megismertetni.

Az 1840-iki téli hónapokban nem volt Sopronban ifjú, ki lelkesedve ne dicsérné a' bájos, ész- és kellemteli Vasóczy Ottiliát; nem hölgy, ki irigy szemekkel ne nézte volna diadalrait. Nem adaték estvély Ottilia nélkül, 's ha tán egy kis körülmény, mint: bálutáni fáradság, a' divatos Grippe, vagy egyéb mi őt honn tartá — mindenki unatkozott az estvélyben. Nem volt ott a' magnes, melly mindenki szemeit magára voná; nem a' nap, melly körül minden forgott; szóval, nem azon hölgy, ki mindenbe kedvet, vidorságot önte, ki mindent élénkíte. De hogyan is ne? Tisztelt olvasóim saját tapasztalásból fogják tudni, milly igéző, milly vonzó az új már magában is! hátha még az új tünemény olly kellemes, minő Ottilia?

Kis városban pedig, mint például történetünk helye, Sopron, az új kettősen tűnik-fel, mivel ritka. Így történt, hogy Ottilia vala az egyetlen hölgy, ki a' tavali téli hónapokban a' soproni főbb rendű társaságba bevezetteték. Így tehát azon benyomás, mellyet minden kedélyre tett, egy újabb feltűnés által el nem törülteték, sem pedig gyengítették. Az ő képe nem állított háttérbe egy szebb újság megjelenése által.

Atyja, Vasóczy Endre, egyike Vas megye legdúsabb birtokosainak, sok természeti ész birtokában, meg nem szünt ezt mivelni. Mindenről leghelyesb fogalma volt; így fel is tevő magában, hogy két gyermekét honn saját maga nevelje. Fiját, mint jogtanulót, most már Pestre, testvéröcséséhez küldé; leányát pedig e' télen városba vinni szándékozá. Ottiliát derék anyja nevelé, jeles atyja pedig elmehetségét mivelé-ki. — Hogy azonban számos talentumai a' kimiveltég legfőbb fokát érjék-el, még egy nevelőné vétetett segédül, ki akkor, midőn az anyja a' ház kormányával foglalkozott, zenében, rajzolásban 's a' t. oktató szeretett nevédekét. Így éré-el Ottilia 18-ik évét, azon évet, mellyben hölgy legvirágzóbb; azon évet, mellyben világba lépnie atyja megengedé. Azonban Vasóczy már falun nagy házat tartott; szives vendégszeretettel fogada minden látogatót, 's így történt, hogy Ottilia már hozzá levén szokva a' társas élethez, őt a' világba lépés, a' városi élet szokásai meg nem zavarák, mint többnyire hasonkorú hölgyekkel történni szokott. — Atyja csinos, kenyelmes házat fogadott a' városban; 's itt Ottilia csak avval nem elégedett-meg, hogy szemei nagyon is gyakran találkoztak a' kis piacon túl eső apácza-kolostornak komor, rokkant külsejű falaival.

Ottília, mint már említettük, rendkívül tetszett. A város ifja, örege egyiránt hódolt neki. Némelyek külseje, mások talentumai, ismét mások könnyed, finom, elmés társalkodása által bájoltattak. Némelyeket talán (nem akarom ezt mindnyájára ruházni) annak tudata is vonzá a kecses leányka felé, hogy esketése napján atyja 80,000 pengő forintot számítand-le az asztalon leánya számára.

Azonban hódolóinak legállhatatosbja, imádojainak legforróbbja Tarnyai Lajos vala. Sok ész birtokában, már gyermeksege óta mélyebb tanulmányokra szentelé minden óráját; ő embertársait 's maga magát is tűz-ki magának tanulmányul. — 'S ki maga magát jól ismeri, ki hibáit átlátja, és nem itél maga felől hiúsággal, elbizottan, az bizonynyal mind inkább jelesbülve, a földi salakból kitisztul, 's lelke szabad, merész röptét többé mi sem gátolja. — Tarnyai a város legésztelibb, legmiveltebb, legkellemesb társalkodású fiatal embereinek egyike volt. Az év többi részét Moson megyei jószágán töltve, a télen három — négy hónapra Sopronba jött, hol anyja lakott, ki csak néha pár hétre rándult-fel fija látogatásul Tarnyafalvára. Ifjúsága daczára ő, a 26 évű, e megye táblabírájává is választaték, 's mint már láttuk, nem egyszer kitörő lelkesedést szülnék derék beszédei.

Tarnyai búskomolyságra hajlott. — Honja baját erén érzi a hű hazafi. — Ő felvilágosodott, mivelte eszével tudá, érzé, mi hiányzik még nálunk. Ez gyakran bús elméletekre adott neki okot. Így történt, hogy ő különösen kedvelé Ottília elmés társaságát, ki kiapadhatlan vidor kedvével, finom elménczségeivel őt valamennyiszter felderíté, 's búskomolyságát eloszlatá. Hívé, hogy a jeles Ottília azon hölgy, ki őt boldogíthatná; 's most minden erejével azon levén, hogy tetszését megnyerje, mindennapi vendég lön a háznál.

Azonban Ottília mindig szives volt hozzá, 's kedvelé az észdús ifjút; de semmi legkisebb kitüntetésben nem részesíté. Bűnnek tartotta volna ez által benne reményt élesztetni, mellynek teljesedése csak tőle függött volna, de mellyet többé nem teljesíthete. — Ottília már szeretett.

Az idei téli hónapokra Ottília már mint Andainé jött-be; és saját szép házában lakott, mellynek egyik felén ablakai a sétányra nyílnak. — A nd a i, Vas megyében birtokos, Vasóczi szomszédja vala. Ottiliát már gyermeksege óta ismeré, 's az utat szívéhez meglelé. A lányka őt az első szerelem hevével szereté. — Andai már a városban első félépte előtt kéré atyjától: de ez kíváná, hogy leánya még előbb e telet a városban töltse. Andai a legjelesb fiatal embereknek egyike; mentt mindentulzástól, mindenütt a középutatelve, azoktól, egyiránt tiszteltetik 's szerettetik, kik őt ismerik. — Vasóczi igen kíváná, hogy veje legyen, de saját érdekének nem akará leánya boldogságát feláldozni. Így úgy vélvén, hogy Ottília szeretete Andaihoz tán csak szokás, muló fantazia 's nem mélyebb szenvedély, még előbb leányát a városba vinni akará; hogy így alkalma levén többekkel ismerkedni, csak akkor válasszon. — Vasóczi jól tudá, hogy leánya éppen azon éveket éré-el, midőn a fantazia leggyulékonyabb. Tudá, hogy azon évek azok, midőn vágy ébreb bennünk szeretni; midőn egy szerető ifjút viszonzézzel boldogítani, fő boldogság magunknak is. Játzó társunk már évektől fogva becses nekünk; így e pillanatban, mi-

dön érzésünk ébred, midőn gyermekéveinkből tökélyesen kivetközve, gyermekkorunk örömei megszűntek éltünknek bájít kölcsönözni, midőn lelkünk nemesb tárgyat keres, melylyel foglalkodhatik, mint minők a' gyermek játékszerei, virágai, — hogy ekkor méltóbb tárgyat nem lelünk, mellyre egész szeretetünket, éltünk egész boldogságát függesszük, mint egykori játszótársunkat. Mint akkor, most is akarjuk örömistet vele megosztani; mint akkor, most is akarjuk szeretetét birni; csakhogy ezen érzés óriásságát még tökélyesen fel nem foghatjuk. — Vasóci mind ezt jól tudá, 's bár leánya választása őt legfőbb mértékben örvendezteté, — de még is próbára akará tenni. Ugyan is hívé, hogy e' szerelem Ottilia fiatal keblének első, tán mulékony fellobbanása; hívé, hogy leánya ébredő érzésének más irányt még nem adhatva, avval Andai felé hajolt. — Így hát városba vivé, hogy ott bebizonyodjék, valljon igazán szereti-e Andait, vagy fog-e más tárgyhoz vonzalmat érezni. — Andai az egész télen meg nem látogatá őt, hogy zavartalanul vegyüljön a' városi élet zajába, és szabadon válasszon tetszése szerint.

Andai nem volt egyike azon féltékeny embereknek, kik szeretetök tárgyát szorgosan minden szem elől elcsukván, ez által reménylik birtokukat megtartani. Azt akará, hogy Ottilia örvendjen élteinek. Nagyon is szereté őt, mintsem azon önzésből, hogy őt bírhasssa, szerencsétlenné tette volna. Így nyugodtan, minden fájdalom, minden bús előérzet nélkül bocsátá a' városba; azon meggyőződéssel, hogy ha a' leányka őt valóban szereti, hű maradand hozzá; ha nem, boldogsága ugy sem lett volna tartós, 's jobb, ha most bomlik-fel a' frigy, mint midőn már késő. — Ő miben sem tulzott, 's így ebben sem; mind e' mellett szenvedélye még is mély és benső vala. Érzé, hogy más ki sem boldogitandja őt annyira, mint Ottilia.

Azonban Ottilia a' soproni fiatalságnak minden kísértése ellenére hű maradt szerelméhez, hű ahhoz, ki meggyőződése a' legjelesbnek nyilvánított. — 'S így még a' nyáron tartá esketését Andaival, 's mos már mint ennek neje jött a' téli hónapokban lakni a' városba.

Andai korán veszté szüléit. Ezeket nem sokára sirba követé testvérbátyja, 's így ő örököse lön szülői szép vagyonának, mellyet csak hugával, Irmával, vala megosztandó.

Irma mint nyolcz éves gyermek elárvalván, anyja nagy nényjéhez vitetett, kinél felserdülesei neveltetv. — A' nevelés minden ágában igen jeles vala; csakhogy az öreg nő szoros elvonultságban élt, elszigetelve tökélyesen a' világtól. — Ő nagyon is sokat szenvedett és vesztett, mintsem hogy a' világ zaja őt felderithette volna; ez csak fájdalmait szaporítá. Azonban Irma fiatal elméjébe nem osepgetett hamis fogalmakat az életről; nevelésének nem adott ferde irányt; csak az öreg, szenvedő nőről ragadott a' leánykára egy bizonyos szelid, ki nem irtható búskomolyság, mit még azon öntudat is nevelt, hogy legbecseshjé, drága szülőit már olly korán veszté. Egyetlen barátnéja Széplaki Emmi volt, egy távuli rokona, ki hasonlólag nagynénje házában vele egyenlő nevelést nyert. — Irma bályján kül soha más férfival nem társalgot. Így éré-el 17-ik évét.

Most Andai házassulván, 's Irma is már felserdültt levén, őt magához vevé, 's ez idén Sopronba is hozá.

Irma feje szédült a' zajosb vigalmak alkalmával, számosabb gyülekezetekben; annyiraszokva volt magányához! — Ottília őt szeliden, finom tapintattal vezeté, szivből szereté, 's mindenképp' törekvék tulságos félenkségeből kivetköztetni.

Tarnyai már a' nyáron megtudá, hogy Ottília Andainé lett. Fájdalommal hatott e' hír reá; mert legmerészebb, legkedvesb tervei romba dültek. Azonban férjfiás elszántsággal alkalmazá magát körülményeihez; türe a' keserü sors kényét; még inkább elmélyedett búskomolyságába; hívé, hogy számára nem létezik több boldogság, 's egész szerelmét, minden tüzével, minden égő vágyával, a' házára pazarlá. — Ottília képét szivéből kiirtani törekedett, 's most már hideg vérrel megfontolá, hogy a' búslakodás még is csak semmihez vezet, 's hogy kár volna idejét ábrándokon csüggve elvesztegetni. — „Cselekedni, munkálódni akarok!” — mondá elhatározottan.

Tél kezdetén nagy gyűlést tartának a' Sopron megyei karok és rendek. — Tarnyai tudá, hogy olly tárgyak kerülendnek szőnyegre, mellyek felet vitatkozni kell neki is, mint hű hazafinak. — Feltevé tehát magában e' telet nem ott, hanem falusi magányában tölteni, de e' gyűlésre még is lerándulni.

Andainét meglátogatni, kinos vala reá nézve; de az illedelem megsértése nélkül még sem mellőzhető-el. — Irmát tanuló itt ismeri, 's Irma vonzá őt ismét 's gyakran e' házba, úgy hogy a' tél nyilsebesen röppent-el számára Sopronban.

Ne vádoljuk őt hütlenséggel! — Tarnyai okos ember volt, ki nem csüggött édes csalódásokon. Érzé, miképp' örültség volna Ottiliát szeretnie, ki olly kimondhatlan gyöngédséggel függött férjén; érzé, miképp' örültség volna ábrándokon csüggni, mellyek gyermekhez illők, nem férjfiás elszántságú emberhez; 's végre érzé, hogy szerelme Ottiliához könnyü ködként tűnik-el azon szenvedély mellett, melly Irma iránt keblében égett.

Szerelemnek táplálat kell. Nem akarom tagadni, hogy Tarnyai Ottiliát is rendkívül szerette volna, ha ez érzését viszonozza: de így okulva a' történten. már korán kezdé magát e' szenvedélyből kigyógyítani; 's e' feligerültségben, e' belső tusákban Irma felé hajolt.

Irmában is volt valami szenvedő; ez vonzá őt előszer hozzá. E' mellett Irma a' komoly ifjút jobban érteni, jobban felfogni látszott, mint ez előtt Ottília. Ez komolyságát mindig eltréfálá, 's állitá: jó, ha a' férjfi annak idején komoly; de a' sentimentalis férjfiú nem kellemes a' társas életben.

Irmát Tarnyai érdekelni kezdé. Lelkületeik hasonlók valának. — Mindkettő ha bús volt, érté egymást: csakhogy Irma galambszelidsége 's lágysága Tarnyainál férjfiás elszántsággal és szilárd akarattal pótoltatott. Mindkettő érzé, hogy egymás számára van teremte, 's hogy öszhangzóbb jellemeket nem is lehet képzelni. Azonban rokonérzéseiket bár minden mozdulat és pillanatban leheté sejtteni, szóval még sem nyilváníták egymásnak. Tarnyait egy leirhatlan zavar, kifejezhetlen erőtetés fogá körül, valahányszor szólalni akart. Ugy hívé, maga magát hazudtolja-meg, és szégyenítve fog állni Ottília előtt; szégyenítve ingatagsága felett. *(Végs következik).*

INNEPLÉS.

Tjaming, chinai innep Ternate-n. — Ternate városfól mint egy órányira hegyek közt vannak a' chinai sirok, nem (mint keleti India más tájain) alacsony, moesáros helyen, hanem néhány bércezen, hol azokszép látványul szolgálnak. — Itt volt, Ternate-n rövid tartózkodásom alatt, alkalmam egyik leghíresb chinai innepnél jelen lennem, tjamingnál, t. i. vagy is holtak innepénél, melly elődeik 's elhalt barátjaik emlékezetének van szentelve. Ezen innepet évenként egyszer tartják, 's e' napon a' nép összezsűdülése esudálatosan nagy; mert egy china, legyen bármi szegény, sem mulaszt-el némi pénzt összezsugorgatni, hogy atyjai sirján áldozhassék. Az előbbkelő chinaiak, kiket, mint nemzetök főnökeit, kapitányi, hadnagyi 's a' t. ranggal ruházott-fel a' németalföldi kormány, ez alkalommal innepi ruhájokban, honukbeli quongok- vagy mandarinokat utánozva, számos csapatnak élén mutatkoztak, 's réztányérok és gong-gong-ok lármazenéje 's mindennemű tüzművek elsütése közt a' sirokhoz mentek, mellyek fejr kövekből 8. 10. 12. 's több lábnyi magasra építvék, 's a' miatt egészen emléktekintetűek. A' siroktól balra chinai templom volt építve, hova a' járdalat fordult 's ajtó előtt megállt, hol a' föld veranda alatt zöld posztóval volt beterítve. Az imént nevezett tiszték itt álltak-meg, mindenik veres damaszvánkos előtt, areczzal tapkong vagy hiu-sjeh (bálvány) felé fordulva a' templomban, hol egy oltár tele volt égő viaszgyertyák, válogatott gyümölcsök, sütemények, esemegék 's más étkekkel, mellyek közt egypár sült malacz nem hiányzék. Ezután egy chinai, ki szertartásmesterként szolgált, hangosan néhány chinai szót kiáltott, mellyek a' holtak tiszteletére vonatkoztak, 's a' jelenvoltaknak jelölésznak lenni, hogy areczal földre boruljanak 's bálványukat imádják. Az oltár fölött életnagyságban volt felfüggesztve e' bálványnak képe, melly fejér férfinak van ábrázolva maga mögött fekete tanácsossal (talán rosz szellem?), ki fülébe valamit sugni látszik. Az előkelők a' szertartás-mestertől meggyújtott gyertyát kaptak, mellyet térdelve orrukhoz vittek, 's azonnal visszaadtak, hogy az oltáron hamuval tölt edénybe téessék. Ezután a' kapitánynak ezüst esészében arakot adának, mellyet ő előtte állott 's földdel tölt csuporta öntött, 's a' esészét a' bálvány elébetevé. Nem sokára az előkelők mindnyájan fölkeltek, de a' szertartás-mester intésére néhányszor még letérdeltek, mire ez egy, veres papirossal behuzott tábláról néhány híres halottnak nevét felolvasá, hogy szellemeik, mint a' chinaiak hiszik, eljövén, az innep örömeiben részt vegyenek. Ezzel a' templomi foglalkodás be vala fejezve, 's azt az alrendű chinaiak hasonlóan ismétélék. Végre a' járdalat előtt hordott bambusz-ábrák, mint sárkányok, kigyók 's más szörnyek lármazene közt rakásra hanyattak 's elégettettek. A' többi chinaiak, kik ezrenként jövének ide, 's a' templomban vagy előtte meg nem jelentek, áldozataikat és szellemidézéseiket rokonaik különös sirjai előtt végzék úgy, hogy alig képzelhetni, mi kábító zajt okozott e' mellett a' sokaság. — Mennyire a' szorosság engedé, tanúi akaránk lenni Hong-ko-weh kapitány, egyik legelőbbkelő chinai sirja melletti szertartásoknak is. E' sir igen magas, fölül erős márványlappal volt el látva, mellyen chinai betűkkel a' halott neve, születéshelye 's rangja volt bevésve; azonkívül különbözött a' többtől két, 12 lábnyi magas köoszloppal a' bolt bejárása mindkét oldalán. A' sir előtt két asztal álla legpompásb gyümölcsökkel, sütemények 's más étkekkel és aranyos szövettel beaggatott négy

karszékkal. Távulabb talapokon két áldozatbarom, egy disznó 's egy bak fekvék, 's mellettök megtisztított beleik. A' sir oldalain számos rabszolga ült, kik chinai hangászat kísérete mellett néha gyászalt éneklének, melyet a' holtak özvegye különösen felállított helyen barátnőivel együtt a' legmélyebb fájdalom minden jelével hallgatott. A' sir balján egy fülkében állt a' tapekong, melly előtt egy kő volt sok chinai betűvel felállítva. Itt jelentek-meg, hódolatukat bebizonyítandók, a' holtak rokonai is, kik közt némberek is valának innepi köntösökben. Ezek különben soha nem mutatkoznak nyilvánosan, 's lakáikból zártt palankinokban csak fölötte ritkán lépnek-ki. Miután az özvegy 's rokonok ajtosságukat így végzék, a' többi barát 's ismerősök sora áldoztak a' sirnál. — Illy innepélyeknek szokás szerint dél felé végök, 's azután a' templom és sir előtt állt gyümölcsöket és étkeket a' jelen voltak elköltik vagy haza viszik. — A' chinai felirat a' templomajtó fölött csak ezen egyszerű szókból áll: Lépjek-ek-be tiszta szívvel. — Egyébiránt szembe-tűnő, hogy igen kevés chinai képes vagy hajlandó ezen ünnepélyekről pontos felvilágosítást adni. Igy van wayang vagy színi mutatóványaikkal is, mellyek illy alkalmakkal sokszor adatnak. A' színészek és színésznők többnyire balinei 's más rabszolgák, kik a' chinai nyelvet gépekként beszélik a' nélkül, hogy érzenék, 's a' mellett legkülönösb tagmozgásokat tesznek. Száz chinai közt, kik e' mutatóványokat szájtátva nézik, a' tudványó europai alig talál egyet, kitől e' játékok értelméről némi magyarázatot nyerhetne, ámbár nevetés és más mozgalmak által ugy színlik magukat, mintha a' wayang legalább egy részöt értenék, holott az tálán nem is egyéb pantomimról.

KÜLÖNFÉLE.

Egy indiai ebnek rendkívüli ereje. — Djenoeról (Java-szigeten) egy szemtanú 1839-ki télelő 7-kén következöket ír. Ma reggel a' kerület demangjával 's néhány barátival a' szomszéd erdőbe vadídisznóvadászatra menék. Mialatt a' vadat a' nagyszámú nép 's ebek azon tájra hájták, hol a' társaság áll, a' demang meglehetősen nagy babostigrist vesz észre, melyet egyetlenegy kutya üldözött, mert a' többi töle mind megfutamodott. Ő azonnal saját ebe szavára ismert, 's látja, hogy a' kutyától folyvást üldözött tigris menedéket egy közel fán vön, a' kutya pedig alatta megáll, 's ellenére ugat. Illő lövetnyire levén a' tigris, a' demang mindkét csövét rákilo-ví, 's elhibázza. Látván a' vad, hogy a' fán nincs bátorságban, leugrani készül, de az eb, melly a' fa alját el nem hagyá, azon perczen olly dühhel fogadá őt, hogy visszatért, 's a' facsucra mászott. Az alatt ideje volt a' vadásznak fegyverét újra megtölteni, de harmadik lövéssel is hibázott, 's csak negyedikkel találta-el az ágat, mellyre a' tigris menekült. Ez alkalmasint a' szokatlan megrázatástól megijedve, kétségbe esetten elszánja magát, 's leugrik a' fáról; de az örökös eb legott gégején kapja, földhez sújtja, 's legyüri. Közel a' megfuláshoz 3-szor vánszorog-fel a' vad, 's hasztalan törekszik lerázni ellenét, melly őt ismét háromszor lesújtja, 's torkát mozdulatlanságig összeszorítja. Igy tartja őt még hosszabb ideig az eb, míg egészen megfojtá, még pedig teljes birtokában természeti fegyvereinek, 's a' nélkül, hogy a' tigris legkisebb sebet kapott vagy egy csep vért vesztett volna. Bőrét egészen sértetlennek találák még azon helyen is, hol őt a' kutya megfogá. Ezt

ellenben borzasztóan megtépdélék a' tigris körmei, főleg fején, úgy hogy a' diadalt drágán kelle megvásárolni. Ura pompás ezüst örvöt készítettett neki, melyre bátorsága elbeszélése van vésvé. Ugy látszik azonban, hogy hősünk a' kapott sébekkel nem sokat gondolt; mert már ötöd napra, más ebek ugatását hallva, lánczát elszakítá, 's kevés perecz mulva fogai erejét egy vad-disznóval annyira érezteté, hogy ez állatot is hasonlóan megöle.

Zöldborsót Parisban jelenleg naponként többet emésztenek-fel két-száz ezer pintnyinél; e' veteménynyel két ezer asszonynál többen keresik élelmökét.

E' folyóirat t. cz. olvasóihoz.

Alábbirtt tisztelettel jelentem, hogy **saját szerkesztésem alatt** folyó esztendei julius elejétől fogva a' Regelő-Honművész **nem** jelenik-meg: felsőbb helyen azonban már tételtek lépések, hogy e' lapok kiadása más által folytathassék. — Midőn ennel fogva e' folyóirat minden rendű pártfogóitól szives bucsút veszek, ajánlom egyszersmind annak, mint honunkban e' nemű legelső vállalatnak, további pártfogását. — Hogy egyebiránt említett visszaleptemről előbb nem értesitem a' t. közönséget, főoka az volt, hogy az újabb kiadónak legfelsőbb helyről adandó szabadatom megerkezhetését már ez időre reményltem; mellynek elkésése azonban kötelességemmé teszi most, midőn még elég ideje van, figyelmeztetni a' t. közönséget arra, hogy e' lapok további folyamatajának megrendelését **csak akkor** méltóztassanak megtenni, ha az iránt újabb felszóllítás 's az előfizetésre felkérés fog következni. Történetik-e az még e' hónapban, vagy később, a' körülményeknél fogva bizonyosan nem határozhatom-meg. — Azon néhányan, kik a' Regelőnek jövő második fel esztendei lapjaira már előfizettek, nálam alólrirtnál az **eredeti nyugtatóvány** előmutatása mellett visszavehetik pénzüket, vagy azt a' Regelőnek annak idejében folytatandó lapjaira az új kiadónak kiszolgáltatás végett nálam hagyhatják, vagy pedig, ha tetszik, más folyóiraatra fordíthatják, mit bérmentes levelekben nálam megrendelhetnek, 's én hazafiságos kötelességemnek tartandom bennem helyzett szives bizalmuknak pontosan megfelelni. — Azokat végre, kik írományaikkal segellék hazafiságos törekvésemet, hálás köszönet mellett kérem, kiknek úgy tetszeni fog, e' hónap végeig a' Regelő-Honművészhöz ne talán meg nem jelenendő kézírataikat ne terheltesenek tőlem vagy elvitetni, vagy irántok bérmentes levelekben szándekjukat velem közleni. Olly írományok felől, mellyek **minden nyilatkozás nélkül** a' folyó esztendő végeig nálam hagyatnak, a' felelőséget magamra nem vállalom.

Mátray Gábor m. k.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utza 453.

REGELŐ.

Pesten vasárnap június 27^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenkéntis válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A' b o s z ú.

(Vége.)

V.

Nincs nagyobb kín a' bizonytalanságnál; 's a' bizonyos rossz kevesebbé koptatja belsónket, mint a' bizonytalan jó. Gr. SZÉCHENYI I.

Igy állottak a' dolgok történetünk kezdetén. Irma szereté Tarnyait, de azt még magának sem meré megvallani. Remegett, hogy viszonzatlan marad érzelme. Minden apró körülményből ítélve, maga magát kinzá azon hiedelemmel, miképp' Tarnyai őt nem szereti. — Ha szeretünk, olly annyira félünk, hogy nem szerettetünk, vagy legalább nem annyira, mint kívánnók! — Örökös kétség üldöze őt.

Irmát a' himző rámanál, bús elméletekbe mélyedve láttuk utólszor. Éppen azon pillangót vizsgálá, mellynek nézésénél a' multkor Tarnyait meglepé. „Igen, igen,—mondá magában— ő le volt hajolva; bizonynyal ajkaival érinté vagy Ottilia szép kezeit, vagy legalább a' helyet, mellyen azok nyugodtak. — O hogy ismerni kelle őt tanulnom! — De azon pillantása, midőn leültem? — Egész vérem arczomba tolongott. — Talán még is szeret? de hisz' csak szólna!“ — illy eszmék üzék egymást a' szép leányka fejében, 's még is mindig csak egyre, Tarnyaira, gondolt.

VI.

Nem érdemled-e meg, hogy jól lehordjalak!

LAFONTAINE.

Bizz a' jövőben; csak lelked legyen
Mint a' kellő napfény szeplőtelen.

KOVÁTS.

Jó lesz talán most azon eszméket megvizsgálni, mellyek az ablakon kikönyöklő Ottilia fejecskejében villantak-fel. — Ó szorgos gondossággal környezé mindig Irmát, 's jól látá mindent, mi történt. Bár vidor volt többnyire, tudott ő komoly is lenni; e' mellett finom éles látása őt minden dolog alapjára könnyen juttatá.

„Hogy szeretik egymást, világos; de a' szegény leányka töprenkedik, kétségeskedik, 's kinozza magát azon aggódásában, hogy érzelme nem viszonztatik. — Kell segítnem a' dolgon. — Olly eszközt kell kitalálnom, melly a' hallgatag Tarnyait villanyozván, ajkai vallomásra nyiljanak; olly eszközt, mellynek munkalódása következtében Irma Tarnyait lássa szenvedélyének hatalmas kitörésében.“

'S e' pillanatban láta az ablak előtt egy csoport nevető gyermekeket, kik egymásnak dévajkodva kiálták: „aha! rászedtelek! első April! első April!“ 's a' gyermekek tapsoltak, ujongattak, 's zajongva szaladtak tova.

Ottiliának nem kelle több. — „Meg van!“ kiáltá magában örvendő. Kedélyének egész vidorsága, egész csintalansága 's könnyű pajzánsága tért vissza. „Igen, igen, ugy!“ — 's most női gyöngédség a' szükség érzetével harcra kelt. — „De majd Tarnyai szenvedni 's keserűen fogja venni, hogy legszentebb érzésével játszott. — Azt fogja hinni, ki akarám gunyolni. De semmi az, mért nem nyilatkozik?! — Ő kétkedik jellememben; hiszi, oly hiú vagyok, hogy még mindig kivánom udvarlásait, 's fél, megbántódom, ha újabb szenvedélyét megtudom. Ő kétkedik bennem; egy nemét az irigységnek akarja reám ruháztatni; reám, kit egykor szeretett! Ez csunya, ez gonosz! 'S ezért bünhődjek. Fájdalma ugy is csak pillanatnyi lesz, 's ha tervem sikerül, annál tartósb boldogság követendő azt. — Ő kétkedik bennem: ezért boszút állok rajta!“

E' három utósó szónál arca örömtől sugárzott, és szép szemei ritka tűzben villogtak. — „Boszút állok rajta!“ ismétlé fennhangon.

Irma merengéséből felriadt. — „Mit mondasz?“ — kérde bágyadtan.

„Semmit — viszonzá vidoran Ottília. — Kedves Irmám! ülj kisé mellém a' pamlagra; tenni akarok valamit, mihez engedelmredre van szükségem.“

'S a' két szép hölgy a' puha vánkosoiba mélyedt.

Ottília nem akará Irmával sejtetni, hogy Tarnyai valaha őt szerette. Ez által kétségeit csak nevelte volna. 'S így, bár erősen hivé, hogy Tarnyai azért nem nyilatkozik, mivel előtte a' szegényülés bizonyos nemétől nem szabadulhatna, — még is Irma előtt, nehogy ez gyanakodjék, feltevé magában, Tarnyai hallgatagságát Irma hidegségének tulajdonítani.

Ottília Irma kezét megfogá, 's részvevően pillantott nagy szemeibe.

„Irmám! mindenek előtt kérlek, légy őszinte. Te Tarnyait szereted — ne tagadd — ő téged viszont. Bátyád igen ohajtná, ha nőül venne: de Tarnyai megfoghatlan viseletű; ő férjem előtt még soha sem nyilatkozott, 's ugy vélem, előtted sem; különben nem volna komor. Nemde?“

„O hallgattál volna inkább! miért szívem sérvét még égetőbbé tenni? miért említeni azt, mit iránta érzek? holott még is viszonzatlan marad.“

„Ne légy gyermekes, Irmám! légy nyugodt; ő szeret téged, szavamot adom. Azonban, hogy ez bebizonyodjék előtted, egy tréfát gondoltam-ki. Mi Tarnyait Aprilbe küldjük.

„Aprilbe? de mit segítsen ez?“

„Csak halljad! — Őt csak erős felindulás hozhatja vallomásra. Zavarodik, valahányszor veled komolyan szólni akar. Ez tán tulzott félelem; ti egymást szeretitek; sziveitek rokonok, 's még is távul vagytok egymástól, oly távul, hogy ő szólni sem mer. Te érzésedet női büszkeségből rejtéd; 's mivel ezt vele még csak sejtteni sem hagyod, ő nem mer szólni férjfiúi büszkeségből. — Csak ha téged nagy szerencsétlenség

érne, akkor, ugy hiszem, kitörne szenvedélye; nem ismerne többé határokat. Azon eszme, miképp' te érzését nem viszonzod, akkor eltűnnék; azon gondolat, hogy előtted szégyenitve, téled elutasítva áll, mely eddig mindig büszkeségét felizgatá — ködbe foly-nék. Ó akkor csak a' szerencsétlen leányt látná — elfelejtené büszkeségét, el hidegségedet! — ő csak téged látna, csak szerelmét. Igaz, a' tréfa kissé gyöngédtelen, de szükséges! —

„De hát mi? —“

„S Ottilia könnyű özként felszökött a' ruganyos ülésből, 's íróasztalához ült.

Irma arczát az öröm egy könnyű sugara élenkíté azon gondolatnál: „talán Ottiliának még igaza lehet!“ — Gyönyörű volt e' pillanathan. — Kiváncsian pillantott Ottilia széke mögött azon sorokra, melyeket ez az arany szegélyű Bathi-papirra györssággal vetett.

„Kész vagyok! — mond Ottilia. — De igaz! még a' nap számát fel kell jegyeznem.“

'S irni akará: „April 1-jén“ — de keze megállott. „Nem, nem, így nem lehet; hisz' mindjárt észre venné, és sejténé, hogy csak tréfa. Az igaz! maga kerített magának hálót! A' divatos t a v a s z h ó t írnod oda.“

Irma a' sorokat elolvasá. „De Ottiliám“ — kezdé habozva.

„Semmi közbevetést kérlek. Most hogy megvallád érzésedet, én, mint idősb 's tapasztaltabb, jogot veszek magamnak javadra működni.

Csengetett, 's gyertyát és egy pohár vizet parancsolt-be. Egy tiszta tollat mártott a' vízbe, 's azt a' levelke fölébe tartá. Két nehéz csepp hullott a' sorokra, 's ezeket kissé elmosá.

„Ugy-e Irmám! nemde classikai két könycesep ez, melyet szerencsétlenségeden hullatok? — 's a' nő nevetve nyomott egy csókot rokona ferdő homlokára.

Irma mosolygott. — „Milly irigy lendő vidorságod! de csintalanságod ma még is legfőbb pontját éré-el!“

A' czimer most fekete pecsétviaszra nyomatott, 's Ottilia az ekképp' elkészült levelkét Tarnyai nagybátyjához vinni parancsolá, tudván, hogy ez ma ott ebédel.

A' sorok tartalmát már fentebb Tarnyai kezében olvastuk.

VII.

Vajmi gonoszt látnak szemem, vagy esálnak-e engem?

CZUCZOR.

Hogy Farkas S. szavaival éljek: „Vannak az életnek olly jelenetei, midőn az ember valamit szívszakadva vár; minden érzelmét 's gondolatját csak a' várt tárgy foglalja-el, 's még is habozó aggódás, a' szívnek elfogódása, 's győzhetlen tusakodás közt remeg a' várt pillanat elejébe!“ — Kimerítőbben nem írhatom-le azon érzelmeket, melyek Irma keblében zajongtak; nem azon vágyat, melyet érzett, Tarnyait ismét látni; nem azon rettegést, melylyel várá, milly következménye lesz Ottilia sorainak.

Irma egészen áthagyá magát elméleteinek, és szívszorongással tekinté-ki az ablakba helyezett 's pápai szép fenyves mázú edények-be ültetett virágnövények közt a' sétányra.

A' sétány boglár fákkal van beültetve, melyek, mint tudva van, csak igen későn zöldölnek. Így egy zöld levelkét sem lehet

rajtok látni; de még csak hajtás-bimbót sem. E' mellett igen keveset látogattatik e' sétányunk, 's így semmi fris zöldtől, semmi járó kelő embertől kellemesítve, élénkítve — nagyon is komor tekintetű volt, mintsem hogy Irmának elszórtságot szerzett volna.

Azonban ez alatt Ottilia meg nem szünt munkás lenni terve kivitelében. „Ha mindjárt jöttekor megtudja, hogy csak tréfáltam vele, meglehet, hogy boszújában kijátszatása felett tüstént elrohan; Irma így nem látná őt kétségbeesésben, 's a' csupán levelkére megjelenést nem elégléné; nem volna ez a' kétkedő leánynak elég bizonyítvány, 's a' fő, a' vallomás, elmaradna.“ Így gondolkodék, 's Irma szobájának a' széles utszára nyíló ablakait sötét függönyökkel bevonatá, úgy hogy csak kevés világosság nyomulhatott azokon be.

Ottilia egyenes lelkű 's igen finom érzésű vala; fájt neki, 's megsérté őt valóban Tarnyai bizalmatlansága. Bár jól tudá, hogy a' szerelem mindig kétségeskedik, még is rossz neven vevé, hogy az ifjú benne kétkedik. Azért is volt e' boszúja, büntetése, melly nek ezélja végre még is csak a' boldogítás, — olly kigondolt, mondhatnám merész.

Meg akará ezen bizalmatlanságot büntetni; de főczélja e' mellett még is csak Irma boldogítása volt. — Ő e' kettőt egyesíté, 's így korán sem volt boszús, vagy felingerülve; sőt tán vidorabb, mint egyébkor; mert nem kétlé, hogy terve sikerülend.

Tüstént a' levél elküldetése után férjét kéreté a' gyűlésből haza. Tarnyai látá azt távozni; de nem sejté, hogy valami különös körülmény okozá azt; e' mellé azon kis özénés is járulván, hogy beszédjét Andai úgy is már hallván, örvendett, hogy Irma illy gyorsan bátyja által tudandja-meg, milly közlekedésben részesült ő.

Alig jött Andai haza, már is fiatal neje egész titkába beavatá, 's addig kéré őt, addig enyelgett vele, míg ez rá állott terve kivitelében a' főszerepet játszani.

Andait a' félsötét szobában álló kerevetre kényteté Ottilia fekkünni, 's reá egy széles, angol pamutból horgolt takaró vetteté. Igaz, hogy Andai fekete barkója 's bajusza kissé zavarható a' csalódást: azonban, hisz' Irma fejét összezuzta — 's így — fehér kendőbe burkoltaték az áruló barkó, 's a' kendő szegény Andai száját is betakarván, evvel a' gonosz ékes bajusz eltakartaték. Andai fekete szemei első pillanatban 's főleg felingerültségben nem valának tüstént különböztethetők; mivel azokat félig behunyván, a' szép dús pillák őket némileg eltakarák. Ehhez járult Tarnyainak ez alkalommal igen kívánatos rövidlátása. Andai mindenre szívesen reá állott; hisz' látá szép neje boldogságát; 's Ottilia sötét szemei örömsugarakat löveltek felderítően a' szerető férjre.

Két órát ütött a' Dominicanusok toronyórája. —

„Tarnyait látom jönni!“ — mond a' besietett, reszkető Irma. Ottilia Irmát az ajtómelletti kék selymü spanyolfal mögé rejté; maga pedig a' fekvőnek lábaihoz ült, 's a' lehetőségig komoly, búsz arcot ölte.

Tarnyai lassan nyitá-be az ajtót, 's lábhegyeken közeledék a' kerevethez: — de midőn az irtóztatóan bekötött főt megpillantá, elhalt a' szó ajkain. — A' fekvő mellé térdelt, 's merőn nézett elejébe.

„Nincs remény!“ — mond Ottilia — elfojtott hangon.

„Nincs remény? — O hát Irma éltevel az én éltem reményei is porba sülyednek! Tudja meg Irma! tudja-meg fiatal élte ez utósó perczeiben, hogy én önt szerettem; imádtam, mint éltem angyalát; hogy még képes sem valék eddig csak képzelni is olly mérhetlen, olly óriási érzést, mint minővel önt szeretém! — O dicsőült angyal! kérd Istenedet, hogy engem szabaditson-meg azon élettől, melly birtokod nélkül csak teher nekem! — — Irma! nyujtsa kezét, hogy a' megválás e' perczében egész égő érzésemet, egész lelkemet egy csokban lehelhessem-ki reá! Irma teljesitse ez első és utósó kérésemet!“

Tarnyai a' kitörő legnagyobb szenvedélyesség hangján mondá ezt; arczán kétségbeesés tükrözé magát.

Nehéz könyűk szabadultak-ki a' pillák alól, 's forrón hullottak alá.

VIII.

Kifáradhatlan volt békítő tisztében.
B. JÓSIKA.

Irma mind ezt látá, mind ezt hallá; feszültsége Tarnyai minden mozdulatánál nőttön nőtt; szerelme e' bizonyítványainál kifejezhetlen boldogság-ézés áradott keblén át. Nem tarthatá magát többé; gyorsan Tarnyai felé sietett rejtekéből, 's azon kezét, mellyet ez a' fekvő felé kinyujtott, megfogá.

Tarnyai megdöbbenve nézett hátra, és szeme Irmának örömkönyűben uszó kék szemével találkozott.

Ottília felszökött üléséből, Tarnyai előtt könnyen, kifejezhetlen bájjal meghajolt, 's csintalan mosolylyal mondá: „Szerencsém van jelenteni, hogy ma April elsője van! Ki vitatkozott multkor velem a' hónapok divatos elnevezése felett? Ugy vélem, Tarnyai Lajos ur. Ha Aprilt irok levelemre, ön hihetőleg sejtí a' tréfát, 's megkiméli könyűit, ijedségét, fájdalmait: — de a' t a v a s z h ó megzavará önt. — „Hisz' csak kis gyakorlás kell hozzá!“ — mondá ön; 's im én ez által önmek elméjébe akarám vésni, hogy April annyi, mint t a v a s z h ó!

„Bocsásson nagysád, de ez kegyetlen tréfa volt! több mint csintalanság!“

De Ottília nem hallgatott reá. „Békebiró uram! kérem befolyását!“ — 's a' kerevethoz szökött, a' takarót félreveté, 's kezdé férje fejéről a' kendőt lebonyolítani — „Tónim, kedves Tónim, szólj Tarnyaival!“ — 'S a' nő szép férje fürtjeit simogató.

Andai karon fogá az ifjút. Egy ablakba állottak, 's Andai megmagyarázá neki, mi czélja volt tulajdonképp' Ottiliának soraival, és milly sikerrel kíváná koronáztatni tréfáját.

Tarnyai Irmához repült; kezére egy forró, hosszú csókot nyomott 's — „szabad tehát reménylenem?“ — rebegé.

Irma egy perczig hallgatott; szemeit lesüté; arczai égtek, 's végre Tarnyai kezét megnyomva, egy kifejezhetlen édes, odaadó pillantással mondá puha, melodiás hangján: „„kedves Lajos!““

„Tónim! te gyakran mondod Kisfaludyal: „„kereszt az élet, jó feleség a' gyémánt, melly rajta tündöklék!““ — Ugy hiszem, Tarnyai barátunk is illy véleményű lesz.““ — mond Ottília igazzó pillantással, 's majdnem szökve a' szobában abbéli örömében, hogy b o s z ú j a illy jól sikerült.

Tarnyai 's Irma boldogok.

Egy héttel ezután a' két pár Bécsbe rándult, hogy a' két hölgy Irma pompás kiházásitáshoz a' szükségeseket bevásárolja.

A' rokonok, barátok serege már vette azon hirt, hogy Tarnyai Lajos csőtörtökön majus 27-kén, esti hat órakor tartá esketését a' székes egyházban Andai Irmával.

Megjegyzendő, hogy ez óta Tarnyai kettős barátja 's védelmezője az elő- 's utó-hóknak; mivel egyedül a' tavaszhoz czimzet által eredett zavarnak köszöni boldogsága illy gyors kifejlődését a' kétségek 's töprenkedések zajgó tengeréből.

Sl—ta Eletka.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Veszedelmes halacska. — Tudjuk, hogy a' Neva folyamban egy kis vizibogár van, mely a' fürdeni járókra nézve nagyon veszedelmes, mint-hogy a' bőrbé furja magát, 's ha mindjárt ki nem vették, halálos gyuladásokat is okoz. Schomburgh dr., a' tudós utazó, csaknem hasonlót ír az új világból, és pedig Rio Breneo mellől, San Joaquinból: „a' hévség itt kiállhatlan kín, lángostor, mely minket mintegy örvényben kavart ide 's tova, 's csaknem sehol sem enged menedékhelyet találni. Tegnap Breneo hullámaiban akarék enyhet keresni; de midőn a' parthoz közeledém 's fürdéshez készültem, egy belföldi ember figyelmeztetett, hogy óvakodjam — nem talán az utálatos Kaimanok vagy vízi kigyóktól — hanem egy halacskaútól, melyet ő Cancliru-nak nevezett, 's felöle állítá, hogy a' fürdő emberek fülein, orrlyukain, száján vagy egyéb helyen keresztül nagy gyorsággal a' testbe szokott becsuszanni, 's csak hamar gyuladást okoz, mely nem ritkán halált von maga után. — E' különös hal felől már korábbi idő előtt Lacerda dr. is tett említést, 's ugyan a' fennebi saajátságot bizonyítván mondá, hogy hosszúsága fél ujnyi, 's a' Ctopsis fajhoz tartozik.

KÜLÖNFÉLE.

Első és utósó csók.

(Egy agg legény írásaiból)

Három évtized előtt mintegy húsz éves lehettem, 's azon boldogok sorába tartozám, kik a' köznapi tárgyakat is bengáli fényben látják, — kiknek szívök vágy- szerelem - 's reménnyel tellett izzó üst, — 's agyuk?... hasonló a' hirtelen fölnyitott champagnei üveghez, mellynek tartalma az utósó csepig kirepült.

Nem tudom, huszadik évében minden ifjú költő-e? Bennem e' hajlam teljes mértékben mutatkozik. Elköltém saját, elköltém mások pénzét. — elköltém... sőt még verseket is költék; 's e' különüem költemény tárgya: Melánia, a' szép varrónő, szerelmének megnyerhetése vala.

„Varrónő?!“ — fogják némelyek hosszúra bigyesztett ajakkal kérdeini. — Igen is érdemes dámáim! — de kit az ég e' nemü lények királynéjává remeklett. Tintoretto elhirültt kegynői, hozzá hasonlítva, csak első vázlatok. Ismetített halandó vala ő, kit a' természet rózsaszin kedvében a' Sphaerák zenéje mellett angyalok segélyével alkotott. — 'S ki fog pálczát törni a' gyenge szemü fölött? ha a' nap izzó képebe tekintgetve megvakult.

Képzeletem, mióta először láttam őt, csudás festészi hajlamot fejte- ki. Minden tárgyra sferaí alakját rajzoló. — És ismét: szemében az égnek csillogaif, arczán a' korány első bitorát, ajkain a' zefrek enyelgését, és szívében!..o! itt, mintegy nagybecsü onyx-szelenczében, a' hiúság látesőjém saaját képeztem képzelem.

Áldozatim sikerrel koszorúztattak. Jákob lépcsőjeként égig nyuló vágy-lajtorjámnak felső fokát elértem: Melánia körébe juték. Mint Pygmalion szobránál, öntudat nélkül álltam a' női szépség e' testesült eszménye előtt; szívem a' remény gyöngye szellőjétől ingatott érzelem-tenger vala, mellynek mélyéből a' szerelem igaz gyöngye sugárzott.

„A szerelem bűvös virágának legédesebb gyümölcse az első csók! — hallám egykoron; 's én mint az édességek kedvelője e' nyalánkság után tantali szomjjal epedtem. Egy csók, rövid, mint légy-ottra rendelt szerelmesnek szüverése, Melánia kláris-ajkairól örökre, 's tán tovább is boldogíthatandott.

Reméltem; mert husvétí tojásként esinos valék: de reményim tündérvárát a' családás daemona szórta-szét. A' varrónő szíve nem vala — legalább reám nézve — mint művei, áru-czikk. — Láttatok-e bérczi sast, melly havasok taréjáról búsan tekintetett a' magasba, midőn vágyainak végezzélját, a' nap tűztrónját, el nem érheté? E' képnek hasonmása valék.

Szeretni és nem szeretettni, minden kinnak legóriásbika, főképp' ha égő gerjemünk tárgya nemcsak éber helyzetünkben, hanem az álom üdítő karjai közt is mardosó lélekismeretként boszontgat. Mint esatavesztett vezér, a' kétségbeesés sziklaucsán állék. Ember nem vala, ki a' borzasztó mélység párkányáról visszarántana. Az ég jöve hát segélyül, és őt, boldogságom élő „netovább“-ját egy szeszélyes eset által karjaim közé dobta, hogy csók-vágyom strucz-gyomrát egyszer mindenkorra betöltse.

Mintha tegnap történt volna, oly élénk színekben áll ez idylli jelenet előttem. Terepély hárs árnyában virághimzette gyöpen Melánia mellett ülék; előttünk életünk jelképe, keringős csörgeteg folydogált, 's a' távul bérczek vállai mögül reánk a' bucsúzó Titan tűz-arza mosolygott. — Mint tengeri vihart megelőző perezekben, siri csend uralga körülünk; csak szíveink dobbanásai valának hallhatók. Uraim! ennél érzékenyebb duettet soha sem hallottam!

Nincs toll, melly leírhasssa, nincs szó, melly kifejezhesse lelkem ekkori állapotját. A' vágyak orkán ostorától korbácsolt tenger vala az, melly fölött a' szerelem delfinjén a' remény Arionja csudatevő lantját pöngetve uszdogált.

„Melania — sohajték — kedves Melaniám! Ismét egy nap hullott-le az öröklét feneketlen ürébe a' nélkül, hogy reményvirágrimra áldást hintett volna. Ismét egy lapot fordíték szerelmem könyvében, de ah! ez is, mint azelőbbieik, üresen maradt. Mellyik, o mellyik leend azon nap, melly boldogságom nagy perczét e' könyvbe följegyzi?! — Édesem! te hallgatsz; de némaságod terhes felhő, mellynek méhében halál rejtezik. — Vagy tán a' részvétlenség malmán akarod megörlení szívetem? Tedd, ha úgy tetszik! én, mint néger a' gyarmatos bambusz-botját, szóttlanul türendem. Töled a' kárhozat is üdv nekem. — De ezt nem mivelheted, mert angyal vagy, kit az ég a' halandók boldogítására küldött-le. Csókod nektar-folyam: engedd, engedd élvezhetnem édejt!“

Emlény-szemében a' részvét gyöngyei rezgének, 's angyal fejceskójét vállamra bocsájtá.

Most vagy soha! — sugá egy benső hang, 's mint gyermek bubáját, a' kedvest keblemhez szoritám. Szíve szüm mellett dobogott, ajkaim bárson ajkaira tapadtak, 's én fuladásig usztam a' csók-özönben. Pásztori helyzetemet egy tü-szurás zavará-meg. — „Hajtűje“ gondolám magamban, 's még dússabban tüzém lángzuppanásimat arczára. De ah! a' pokol irigylé üdvetem; borzasztó nyivogás hallatszott körülem, 's tüzes sátán-körmek vonultak-át képemen. Főleszméltem. 'S találják-el szépeim! hol valék? — Ágyamban; karjaim közt anyámnak kedvencz macskája, egy hatalmas kandur pihegett, melly az éjjel párnám közé lopódván, szerelmes öleléseim alatt csaknem kiadá páráját. Óriási erővel sujtám gyöngédtelen szerelmesemet a' földhez.

Arzom égett, háló-köntösöm vérfoltokkal volt tarkítva; — tükörbe tekinték, 's o csudák csudája! benne egy travestált Tunguzit szemléltem. Ábrám bőrét a' szorongattatott állat körmei lehámozák.

„Ha minden mátka-csók illy veszélyes, ugy a' völegénység a' tiz csapás sorához toldható“ — mondám egy napon orvosomnak, mindön irt kötne czirmozott arzomra.

„Főképp' ha szerelmesünk, mint öné, még gyűrűzés előtt a' holdba utazott“ válaszolt az eleméncz Aesculap.

„Önnek szavai, mint boncz-kése, élesek.“

„Korán sem, ifjú ur! Én csak a' hirnek viszhangja vagyok, mely azt regéli: hogy a' csinos varrónő, sorsát egy fiatal színészéhez varrván, tegnap megszökött, 's önnek emlékül üres zsebet, 's azon öntudatot hagyá, hogy a' némbéri ravaszság köddel bélelt agyára mydási füleket tüze föl.

„Önnek igaza volt“ — szöllék másnap orvosomhoz. — De szerelmem fellegvárának romjain a' boszú rémje ül, 's én medicei Venusom ravaszságát nemén torlandom-meg.“

„Hogyhogy? talán fatalis első csókja“ —

„Utósó is leend — vágék szavába — 's az asszonyi állatokat nemcsak életem szövetéből, hanem álmaim bájhonából is kizárandom.“

„Ön nagy fába vágta fejszójét!“ — monda mosolygva Aesculapom

„'S fogadom, emberül fogom azt kidönteni.“

Három évtized folyt már le, és fogadásom szentsége maiglan szeplőtlen áll. Kérditek: mit nyertem általa? Csak azon édes öntudatot, hogy gyomromat néhány keserű falattól megmentém.

V-i Barna.

V É G S Z Ó.

Midőn alóírtt ez uttal tulajdonos-szerkesztői munkámat bevégezem, kénytelen vagyok e' lapoknak azon t. olvasóit, kik akár ez évben, akár multban, sőt MEG TÖBB ÉV ÓTA is a' NÁLAM megrendeltt Regelő díjját hozzám be nem küldöttek, 's mellyeknek öszvege telemes mennyiségre rug megkérni, hogy valamint én akár becsület-szavuknak, akár a' lapokat megrendelő saját kéziratuknak híven, folyóiratommal szakadatlanul szolgáltam nekik, ugy ők is költsönös kötelezetésükre emlékezvén, tartozásaikat minél előbb hozzám küldeni ne terhellessenek, 's gondolják-meg, hogy az ő lapjaikért szintén, mint másokéiért is, nekem azon órában, midőn tőlem kívántatott, nyomtatási, festői, postadíjt 's a' t. FIZETNEM KELLETT.

Mátray Gábor m. k.

Vége a' jelen félesztendőnek.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri útsza 453.